LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՆՐԵՒՇԱԲԹ՝ 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ MARDI Janvier 1935

10 ՐԻ ՏԱՐԻ - 10e Ant. N° 2691

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ [illegible] Ի ԿԱԹԻԼ ԿԱԹԻԼ...

—o·o—

Օրը օրին [illegible], հեւ ի հեւ, կաթիլ կաթիլ ...

Ահա [illegible] մեր կեանքը:

Ծնընդհատ հոլովում՝ տենչերու, ճիգերու, ըմբոստացման եւ դառնութեան, բայց եւ յարատեւ աշխատանքի ու պայքարի:

Ա՛յդ միայն պիտի կրնայ փրկել մեզ,— յարատեւ աշխատանք ու պայքար, նոյն իսկ ըմբոստացման, դառնութեան, եւ, յաճախ, անզօր կատաղութեան փոթորիկներուն մէջ:

Իրրեւ անբաժան մասնիկը այս հալածական ժողովուրդին, մեր կեանքը չէր կրնար տարբեր ըլլալ անոր անհնարին ապրումներէն, անոր յոյսի եւ լոյսի, վերածնութեան ինչպէս վիրաւորանքներու եւ լուծներէն:

×

«Ձայն մը հնչեց Երզրումի Հայոց լեռներէն...»:

Ո՛րքան հեռու ենք, այսօր, լեռներէն եւ անոնց հովանաւորած ձորերէն:

Եւ, տասով իսկ, ո՛րքան կարօտ՝ մեր ամօթխած եւ անուշիկ մանկային, մեր յորդահոսան գետերուն եւ անդնդախոր ձորերուն:

Այստեղ — եւ մեր աչխարհէն զուրս ամէն տեղ — պղտոր են եւ՛ մանկան, եւ՛ գետերուն ու ձորերը, եւ՛ մարդիկն ու իրենց պողոտաները:

Այստեղ եւ ամէն տեղ, ծուխն է որ կը անուցանէ մեր թոքերը, խարելով մեր մտքը արագօրէն, յարատեւօրէն, անգթօրէն:

Եւ սակայն, ձայնը կը հնչէ նորէն — Հայոց լեռներէն:

Կը հնչէ ոչ թէ իրրեւ հառաչանք մը անզօր կամ ճիչ մը մանուկ, այլ իրրեւ նշանախօսք մը բովանդակալից: Իրրեւ ծրագիր եւ ուղեգիծ:

Եթէ ձայնը երեւանի մէջ ամփոփուած է այսօր, այդ չի նշանակեր թէ դառապարտուած է այնտեղ ալ թաղուելու:

Երեւանը ելք մըն է, եւ ինչքան ալ վտիտ երեւայ կամ խորթ, ի կրնար չեղիլ պատմութեան ընթացքին:

Հանգրուան մըն է Երեւանը, եւ աչխարհի բոլոր իմաստակութիւններն ու մարգանքները անզօր են խափանելու ճակատագրան ելքը: Պատմութեան պրամաբանական եւ անողոք վճիռը:

Հողի զաւակ, հանճարիդ վարպետ ալօրի եւ խոփի, գիւղացի եւ հանճար բառին ազնուագոյն իմաստով, այս ժողովուրդը եթէ արդերէն յետսհատի, սատուածներէն պիտի պահանջէ իր արար հատուցումը, — Հո՛դ:

Որովհետեւ, ոչ ոք այնքան քրտինք, արցունք եւ արիւն խաղեց հողին, որքան այս ժողովուրդը:

Եւ ոչ ոք այնքան հաւատարմօրէն, մոլեռանդութեամբ եւ հաւնութեամբ հաւատաց իր ճակատագրին, որքան այս ժողովուրդը:

Շատեր գոռոզացան եւ օրքիչներ արձակեցին մեր ճամբուն քայ, մեր գլխուն վերեւ:

Շատ աւելի զօրաւոր ժամերներ տապանաքար տաշեցին, յանկելով յաւիտենապէս արմատել ու թաղել մեզ:

Թողատեցէք պատմութիւնը եւ իմացէք,— ո՛վ գնաց, ո՛վ նաց:

Ըմբոստ եւ իմաստուն Թիւրուսին էր որ կ'ազդարարէր, մօտ գար տարի առաջ.

Այսպէ՞ս է աշխարհի օրէնքը կոպիտ,
Երբ թամբի մէջ բազմած մերթ թամբը մէջիդ ...

Ու ժողովուրդին գատը ագար է մանաւանդ անոր համար թէ ուզեց թամբը նետել իջքէն, ոչ մէկ առեն փորձեց անցնել ուրիշի մէջքին:

Ան մատուցաւ, տարիներ ու դարեր, ճակատը բաց, ակռաները սեղմած, մոնչելով անդադար յանուն հողի եւ աղատութեան:

Այսօր, կէս ճամբու վրայ, ան կարօտն է որ կը բզքտէ իր ոգին:

Ու մեն, անճար ուղեկիցներ իր անհնարին տատապանքին, ը տենդն ու տենչն է որ կը փորձենք բանաձեւել:

Օրը օրն, հեւ ի հեւ, կաթիլ աթիլ ...

Տատաւելով իրեն հետ, երգեհով իր վիշտը, թափ տալով իր ձեւերուն, աւազաք եւ ուժ քամելով իր աչքերէն:

Այսպէ՞ս բացուեցաւ մեր ճամբան: Եւ վա՞յ մեզ, եթէ մեր զաւակները զբնութեաց չերթան իր գնացքին, կամ եթէ մեր աչքերը զարերին ու պողոտաներուն վրայ մէկ տարիէն միւսը ...

Վա՞յ ու, եթէ սերունդը դառայ վհերուտ կամ նկուն, եւ եթէ կորզեան մնայ գացողէն, ե՛ւ անդով ե՛ւ կամքով ու աչխատանքով:

Հաղնահատման մաղէն անցընենք ամէն բան, բացի մէ – աւատատրմութիւն այս ժողովուրդին եւ անոր դարաւոր – Հող եւ աղատութիւն:

Ենք մեթոտները, անխնայ դատենք մեղքերը, բայց ենք ծանրագոյն մեղքէն,— դատալերութիւն կամ նահանջա – ն:

ան չէ՞ միայն օտարութեան անէծքը, որպէսզի, տարաւելի հզօր ճիգ մը փորձենք վանելու համար ինչ որ Ամրութիւն:

ւելի պայծառութիւն մէկ օրէն միւսը, կաթիլ կա –

՝ յարատեւ ու անվհատ:

Շ.

ՓԱ՛ՌՔ ԱՐՄԵՆԱԿԱՆ ՀԱՆՃԱՐԻՆ

— Անմահութիւն քեզ, Հանճար արմենական ...

Փա՛ռք քենէ առաքուած մեր լեզուին ...

Քանդի «մեծագործ», քանդի արմենանոյշ եւ անմահական է մեր լեզուն: Բարմութիւններ կուգաս, կուգաս ու կը կշտանան եւ անիկա միշտ կ'աւելնայ, կը յորդի:

Գողթան զաւակի հին գինի է մեր լեզուն, միւռոնով, խունկով, մանանայով ու հազարամէկ ծաղիկներով աալի... կարաս, կարաս գինի է ան, եռուն եւ պղպջուն աչուղներու տաք ու կրակ երգերով...

Ու մերթ նման է մեր լեզուն արքայական զանձի մը, ուր ոսկերիչներու անմահ գունդեր կ'աչխատին գլխագործ:

Այրուձիեր կը վազեն մեր լեզուին մէջ, գրօչակները կ'անցնին անոր կամարներէն, գունագեղ պէնուզարգեր կը փայլին, արքայական զօրահանդէսի մը մէջ:

Մեր լեզուին թագաւորը բանաստեղծն է:

Արդար է մեր լեզուն, ճարտար է մեր լեզուն: Ծորունկ է մեր վիհերուն չափ, բարձր է մեր լեռներուն չափ, պայծառ է մեր երկինքին չափ:

Ի՞նչ հեչտութիւն է ու արբեցու – թիւն երբ մարդ իր միտքը կը յանձնէ մեր լեզուին: Երբ մեր մէջէն կը հո – սին անոր անմահական բառերը, հրաշալի բառերը...

Քանի մը բառ բառական է որ գըտնուած վայրս վերածեմ Հայաստանի ու դրախտ...

Աբարատէն մինչեւ երկինք նետ – ուած ազամանդէ սանդուխ է ան, ո – րուն ամէն մէկ աստիճանին վրայ անչէջ կանթեղներ կը վառին եւ հրեչ – տակներ հսկում կը կատարեն...

Թեւածող եւ ծփուն ծով է մեր լե – զուն ...

Հայ լեզուի մշակներն ու մոգերը այդ սանդուխով է որ կը բարձրանան անմահութեան, արքայութեան:

Եւ փա՛ռք մեր ազգային երաժշ – տութեան ...

Ի՛նչ խոր են ու խռովիչ մեր երգերը գեղչկական, եւ որքան ազնուօրէն մարդկային:

Մեծ ժողովուրդ մը միայն կրնար իր հոգիին հասցնել այսպիսի անա – բատ ներդաշնակութիւն: Մենէ զատ միայն ուս ժողովուրդն է որ ունե – ցած է այսպիսի գանձ: Զինուած ճըշմարտութիւն է մեր կարծիքը:

Մաքուր են անոր կրակները, աստ – ղերէ բերուած հուրերը, որ բռնկած են արմենական սիւիհներու մէջ:

Ան ի՛նչ յամառ է եւ անցամաքելի անոր սիրոյ արտայայտութիւնները ...

Ան ի՛նչ խռովայոյզ է անոր մէջ կրակուած կարօտն ու բաղձանքը ...

Ան ի՛նչ հոգի կայ անոր ալիքներուն մէջ, որոնք կուգան եւ ուղիղ մեր սր – տին վրայ կ'իյնան...

Երգե՛ր որոնց մէջ կը քալեն «աղբէր Ջան» եղները, հերկելով մեր զգացում – ներու պատմութիւնը, յանուն վաղ – ուան հունձքին եւ արդարութեան:

Երգե՛ր որոնց մէջ հարս ու փեսան — Թագաւոր եւ Թագուհի — կը գտա – նան եկեղեցիին, նախարարութիւն մը հիմնելու համար...

Երգե՛ր որոնց մէջ գառան մը մար – դիկ կը պարեն, իրենք գիրենք յանձ – նած հէքեաթական արբեցութեան...

Օ՛, մեր երգերը... անոնք քամուած սիրտեր են, անոնք քրտինքի եւ ար – ցունքի աւազաններ, դաչնաւորուած խմաստութիւններ ...

Սրբազան արբեցութեան սեղաններ են անոնք, բա՛ց, հիւրընկա՛լ, հա – րո՛ւստ...

Բոլոր հոգիով աղքատները կրնան կշտանալ այնտեղ, ու աղնուանալ:

Եւ փա՛ռք մեր ճարտարապետու – թեան...

Հայ հոգիին ձեւը ունի հայ ճար – տարապետութիւնը:

Յորհուրդ կայ անոր տեսքին վրայ: Կարծես անիկա կը կերտէ հրեչտակ – ներու բնակավայրեր:

Քարացած «Փա՛ռք ի բարձունս» եւ «Տէր ողորմեա» է հայ ճարտարա – պետութիւնը:

Մտերիմ մեծութիւն մը ունի ան, եւ ձեւերու չերմութիւն:

Տեսարանի մը վրայ բաւական է որ կաթողիկէ մը ըլլայ ու մինչ կը ճանչ – նանք պատկերը, Հայաստանը...

Այդ ճարտարապետութեան մէջ ապրեցան ու քնացան մեր նախնիքը, անաղարտ պահելով ոճը իրենց հո – գիին:

Փա՛ռք նաեւ հայ մանրանկարչու – թեան:

Մանրանկարչութիւն որ լեզու ստ – ւաւ մեր անթիւ լիճերու ձուկերուն եւ եղեմի բոլոր թռչուններուն:

Մանրանկարչութիւն որ կենդանի – նելը բերաւ խոնարհեցուց մեր տատե – րուն վրայ...

Մեր գիրերը զրախտային եղան իր – մով եւ թռչո՛ւն, թռչո՛ւն...

Եւ փա՛ռք, հազար փա՛ռք մեր պատարագին, մեր բանաստեղծութեան, մեր ոսկերչութեան, մեր ասեղնա – գործութեան ու բոլոր մայրութիւն – ներուն...

Փա՛ռք մեր կենսունակութեան, անջնջելի առնականութեան:

Փա՛ռք մեր հանճարին եւ աչխատե – լու մեծ սիրոյն...

Փա՛ռք մեր գոյութեան, մեր չարու – նակելի, անվերջանալի գոյութեան...

Փա՛ռք վաղուան մեր մեծ գարու – նին, մեր կանաչութեան, մեր գալոց ծառերուն, ծաղիկներուն, պտուղնե – րուն եւ արուեստներուն ...

×

Տարի մը եւս կ'ապրիս, ո՛վ հան – ճարեղ Ազգ իմ ...

Տարիդ չնորհաւոր թող ըլլայ...

Բաժակ մը գինի կը բարձրացնեմ քու կեանքիդ ու արեւիդ համար...

Ու կաղանդի իրիկունով կը խմեմ այս բաժակը քու բոլոր որդիներուդ համար անխտիր, ինչ գոյնի կամ տե – սակի ալ պատկանին անոնք...

Կը խմեմ կեանքիդ համար, բոլոր զաւակներուդ համար, հանճարիդ հա – մար, արուեստիդ համար, գոյու – թիւնդ համար...

Կեանքիդ, ո՛վ թափառական թա – գաւոր, ո՛վ ժողովուրդս...

Հասնիս նոր ոսկեշրջանի...

Անմահութեան հետ մէկ բարձի վը – րայ ծերանաս...

Հողերուդ հասնիս...

Այնտեղ ուտես, այնտեղ խմես կա – ղանդդ...

Ու մէյ մըն ալ քնաս օտար աչխարհ չտեսնես...

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ՀԱՆԳՐՈՒԱՆԷ ՀԱՆԳՐՈՒԱՆ

»»»··«««

Գրեց՝ Ց· Ձ· ՍԻՐՈՒՆԻ

«Ցառաջ»ը Փարիզի մէջ բոլորից իր տասը տարին:

Դիւրին է ըսել տասը տարի: Բայց ա՛մ կրնայ նժարը գնել այն գարշու – րելի տաժանքը զոր իրենց հետը բե – րին այդ տասը տարիները: Հայերէն օրաթե՛րթ, տարագրութեան մէջ, ու տա՛սը տարի անընդհատ, կրնա՞ք չա – փել տքնութիւնը, երբ ան մանաւանդ կը կթի անհատներու ուսերուն: Ու կրնա՞ք զգալ լեզին որ կը խանուսի այդ տքնութեան, երբ մարդ տոիպ – ուած է կուրծք տալ բարոյական խու – թերուն, արհամարհել չուրջի ճահի – ճը, չհպիլ գիրերին որ կը ցցուի իր ա – մէն մէկ քայլին, ու քալել ճակատը բարձր ,— միշտ թարմ ու միշտ կո – րովի:

«Ցառաջ»ը մէկ օդային է միայն հան – գրուանիերուն որոնք երեսուն տարիէ ի վեր կցուեր են իրարու, հայ կեանքի թոհուբոհին մէջէն, յոյսերուն ու յու – սախաբութեանց, պայքարներուն ու տքնութեանց, յաղթանակներուն ու պարտութեանց մէջէն: Երեսուն տա – ուան տքնութիւն մը կը խորհրդանչէ «Ցառաջ»ը: Անհատական թերթ, բայց անհատ մը չէ անոր խմբագիրը: Ամբողջ սերունդ մըն է որ անոր բեր – նով կը խօսի: Ամբողջ սերունդի մը տեսիլքն ու դառնութիւնները, հա – ւատքն ու յուսալրութիւնները, ուխ – տն ու մաքառումները կը խորհրդա – նչէ «Ցառաջ», ատանդութիւնները՝ որ ինկողներէն կուգան, ու ճիգերը որ մեզ վազուան կը տանին: Ժողովուրդի մը ծոցին մէջ ուր մրրիկը արմատա – խիլ ըրաւ ամէն բան, եւ յոյս եւ վըս – տահութիւն, «Ցառաջ» կը քալէ ջահի մը պէս, դէպի նոր հանգրուանը:

×

Կը յիչե՞ս, «Ցառաջ», այն առա – ջին հանգրուանը: Սկզնակ տագաք էին, աչքերնին բացած այն զարհուրելի մշուչին մէջ որ այն օրերու Գոլիան էր: Համիտի թաթը կը ճնչէր հայ կեանքի վրայ, ու մամուլը լեցուած էր ան – բացութերով: Թերթերը կը մրցէին Սուլթանին արեւշատութեան համար աղօթած առեն, կամ նկարագրերու համար պատրիարքին քարոզը, կամ աղայի մը մեռելն ու հարսնիքը: Ժա – մուն բանկալն էր մարդոց բովանդակ հորիզոնը: Ու այդ օրերուն խումբ մը տղաք, հազորդուած այն խորհրդաւոր նչխարէն զոր Դաշնակցութիւնը քա – ղեր էր ցեղին ընդերքէն անով վարա – կելու համար նոր սերունդը, ու հա – ղորդուած այն ապատ չունչէն որ գաղտնի ներս կը թափանցէր «զուր – ա»էն, անոնք սպրդեցան հայ մամու – լին մէջ: Դեռ պատանի էին որպէսզի կարենային յեղաչրջել բարքերը· բայց այնքան խորունկ էր իրենց պժգանքը, ու այնքան բռնկած իրենց հոգին՝ որ չենթարկուեցան օրուան բարքերուն: Ան կարող իրենց ձայնը թափանցելու «ապդ»էն ներս, անոնք ճիգեր ըրին գրական մարդի վրայ: Օրուան խըն – դիրներուն մօտենալու իրենց խրոխտ ձեւը ունեցան, բայց մանաւանդ չար – ժեցին գրական ճահիճը: Այո՛, դեռ պատանի, բայց թաղարներու մէջ լըր – ճուող գրականութիւնը փորձեցին գարձեալ հոգին մէջ տանիլ: Չյիչե՞նք, սիրելի «Ցառաջ», գոնէ մեռելները, գոնէ անոնք որ հայ գրականութեան տուին քանի մը անկորնչելի երգեր, մինչ իրենց ժամանակակից գորտերը խեղդուեցան գային իրենց սիրած ճա – հիճին մէջ: Չյիչե՞նք Մեծարենցը, որ եղերայրակից այդ տղոց դուրգուրան – քին մէջ գտաւ իր սիտիանքը՝ երբ թունաւոր գրիչներ գրոհ տուին հի – ւանդ քերթողին վրայ, չկրնալով տա – կալ հայ քերթողութեան մէջ անոր բերած թարմ ու գմայլելի չունչին: Չյիչե՞նք Գեղամ Բարսեղեանը, որուն հոգին կանուխէն բռնկեցաւ խոնարհ – ներուն, տքնողներուն, գրկուածնե – րուն գառով, եւ որ իր քաղցր, բայց երկչոտ, կասկածոտ, ամչկոտ հոգին չվարանեցաւ կապել հայ յեղափոխու – թեան, այդ դժնդակ օրերուն, երբ մահ կար նոյնիսկ ամէնէն անմեռս մտածման համար: Ու չյիչե՞նք նաեւ մէկ ուրիշը այն օրերու հայտրդեալ – ներէն, Տիգրան Գասապեանը, որ իր խորքին մէջ քնքուշ քերթող մը ունէր եւ որ թաղուց աչխարհը գնաց առանց գանիկա պարզելու:

Սիրելի «Ցառաջ», դուն այն օրե – րէն կուգաս: Տուի քանի մը եղբայ – րակցի անուն, որպէսզի երբ գան ձեռքդ սեղմելու վերջին տասը տարի – ներու վաստակիդ համար, յիշես եղ – բայրները որոնք առաջին երազները քաժնեցին, եւ զորս մահը չտա կա – նուխ խլեց...

×

Ու ահա Հիւրիէթը որ հոգիներու կապանքը քակեց: Մշուշը փարատե – ցաւ, ու պահ մը ցամքեցաւ ճահիճը: Տիրացուները պահ մը քաչուեցան ժամուն բանկալը, ու երիտասարդու –

«ՑԱՌԱՋ» ՆՈՐ ՏԱՐԻ — ՀԱՅԿԱԿԱՀՆ ԿԱՂԱՆԴ — ԿԸ ՄԱՂԹԷ ԻՐ ԲՈԼՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ, ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ:

«Ցառաջ»ի այսօրուան թիւը կը բաղկանայ վեց էջէ: Գինը՝ սովորական— 50 սանթիմ:

Այս առթիւ, ուր էջի նիւթ ստացեր էինք, բայց ուշ մնացած ըլլալով, ստիպուեցանք յետաձգել մեր աշխատակիցներէն Հրաչ Սարգիսեանի, Կ· Մեհեանի, Հ· Ալեանաֆի յօդուածները եւ ուրիշ գրութիւններ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ազգերու Դաչնակցութիւնը դեկտեմբեր 30ին հրատարակեց ամփոփ տե – ղեկագիր մը՝ 1934 թուականի գործունէութեան մասին: Այս տեղեկագրին հա – մաձայն, Նանսէնեան գրասենեակը 90,000 գաղթականներու օգնած է 1934ին: Այս գաղթականներէն 26,000ը Հայեր են որոնք տեղաւորուած են Սուրիոյ մէջ: Գրասենեակին վիճակագրութեանց համաձայն, այժմ կան 800,000 հոգի, 170 հազար հայ եւ սուրիացի, 14.000 հոգի եւ թուրք տարագիրներ:

Ազգերու Դաչնակցութեան 1935ի եմմատոյցն է 30,639,664 ոսկի ֆրանք, կամ 188,141 ֆր· պակաս 1934էն:

Ինֆլուէնզաի Թուղթերու նորոգումը Փետրուար 1ին

Ոստիկանութեան վերատեսչութիւնը հետեւեալ դեկոյցը հրատարակեց.— Այն օտարականները որոնց ինքնութեան թուղթերու պայմանաժամը կը լրա – նայ 1934 դեկտեմբեր 31ին, պիտի կրնան դանոնք նորոգել 1935 փետրուար 1էն սկսեալ:

Գործազուրկներու ցոյցերը կ'արգիլուին

Ոստիկանութեան վերատեսուչը տեղեկացած ըլլալով թէ Փարիզի չրջանի գործազուրկներու կոմիտէներու միութիւնը հրապարակային ցոյց մը պիտի կատարէ յուներար 5ին, իր մօտ կանչեց միութեան ներկայացուցիչներ – ը, զարարեց թէ բոլոր հրապարակային ցոյցերը արգիլուած են:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

«Ո՞Ր ՏԱՑԻ ԻՆՉ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ՃԱՇԵԼ...»

Ինչպես հայտնի է, Երևանի Ա. Ս. Պուշկինի անվան պետական համալսարանի ռուսական գրականության ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Ա. Ա. Ռեֆորմատսկին ուսանողների հետ ճաշելիս ասել է, թե «Ես ոչ մի հայ գրողի չեմ ճանաչում, բացի Աբովյանից, որ ինքնասպան եղավ»։ Այդ խոսքերի համար Ռեֆորմատսկին ենթարկվել է խիստ քննադատության։ Ուսանողները նրան մեղադրում են ոչ միայն հայ գրականության անտեղյակության, այլև հայ ժողովրդի նկատմամբ ունեցած անհարգալից վերաբերմունքի համար։

Ռեֆորմատսկին ուսանողների առաջ ներողություն խնդրեց, բայց դա չբավարարեց ուսանողներին։ Նրանք պահանջեցին, որ Ռեֆորմատսկին հրաժարվի իր պաշտոնից։ Ռեֆորմատսկին հրաժարական տվեց

ՍՊԱՅԻ

Նիկոլ Աղբալեանի

— o–o —

Գիշերվան մեջ ես ելայ տանից, ահա-
գին խաւարի մեջ, որ ինձ կարծես կուլ էր տալիս։ Ես
գնում էի ինձ համար անծանօթ ճանապարհով, որ
տանում էր դէպի գերեզմանատունը։ Ես գնում էի
մեռելների մօտ, որովհետև ինձ համար ողջերի
մէջ տեղ չկար։ Ես գնում էի մեռելների մօտ, որ-
պէսզի նրանց հետ միասին հանգչեմ յաւիտենա-
կան հանգստի մէջ։ Ես գնում էի մեռելների մօտ,
որովհետև ինձ համար ողջերի մէջ տեղ չկար։
Ես գնում էի մեռելների մօտ, որովհետև ինձ
համար ողջերի մէջ տեղ չկար։ Ես գնում էի մե-
ռելների մօտ, որովհետև ինձ համար ողջերի մէջ
տեղ չկար։ Ես գնում էի մեռելների մօտ, որով-
հետև ինձ համար ողջերի մէջ տեղ չկար։ Ես գնում
էի մեռելների մօտ, որովհետև ինձ համար ողջե-
րի մէջ տեղ չկար։ Ես գնում էի մեռելների մօտ,
որովհետև ինձ համար ողջերի մէջ տեղ չկար։
Ես գնում էի մեռելների մօտ, որովհետև ինձ հա-
մար ողջերի մէջ տեղ չկար։ Ես գնում էի մեռելնե-
րի մօտ, որովհետև ինձ համար ողջերի մէջ տեղ
չկար։ Ես գնում էի մեռելների մօտ, որովհետև
ինձ համար ողջերի մէջ տեղ չկար։ Ես գնում էի
մեռելների մօտ, որովհետև ինձ համար ողջերի
մէջ տեղ չկար։ Ես գնում էի մեռելների մօտ, որ-
ովհետև ինձ համար ողջերի մէջ տեղ չկար։ Ես
գնում էի մեռելների մօտ, որովհետև ինձ համար
ողջերի մէջ տեղ չկար։ Ես գնում էի մեռելների
մօտ,

ՀԱՅՐԸ ՈՐԴՈՒՆ ՉԻ ԱՆԻՐԱՎՈՐԻ

Ա

Ամառ էր։ Ես ու հայրս գնում էինք Ղարաքիլիսա։ Ճանապարհին հանդիպեցինք մի ծեր հայի, որ ոտքով էր գնում։ Հայրս կանգնեցրեց կառքը, հրավիրեց ծերին նստել մեզ հետ։ Ծերը շնորհակալություն հայտնեց, նստեց կառքը, ու մենք շարունակեցինք մեր ճանապարհը։

Ծերը հարցրեց հորս, թե ինչ գործով է գնում Ղարաքիլիսա։ Հայրս պատասխանեց, որ գնում է ապրանք գնելու։ Ծերը ասաց, որ ինքն էլ գնում է Ղարաքիլիսա՝ ապրանք գնելու։ Հայրս հարցրեց, թե ինչ ապրանք է գնելու ծերը։ Ծերը պատասխանեց, որ ինքը գնելու է ոչ մի ապրանք, այլ գնելու է մի մարդ։ Հայրս զարմացավ ծերի խոսքերից, ուզեց իմանալ, թե ինչ մարդ է գնելու ծերը։ Ծերը պատասխանեց, որ գնելու է մի հայ, որ ուզում է ծախել իր հայրենիքը։

Հայրս ավելի զարմացավ ծերի խոսքերից, ուզեց իմանալ, թե ինչ հայ է այդ, որ ուզում է ծախել իր հայրենիքը։ Ծերը պատասխանեց, որ այդ հայը Ղարաքիլիսայի հայոց թեմի առաջնորդ Գարեգին եպիսկոպոս Զարիֆյանն է։

Հայրս ասաց ծերին, որ ինքը չի հավատում, թե Գարեգին եպիսկոպոսը ուզում է ծախել իր հայրենիքը։ Ծերը պատասխանեց, որ ինքն էլ չի հավատում, բայց ինքը գնելու է Գարեգին եպիսկոպոսին, որովհետև Գարեգին եպիսկոպոսը ինքն է ասել, որ ուզում է ծախել իր հայրենիքը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԽՍՀՄ-ՈՒՄ

— ◦ —

ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅ ԳՐՔԸ ԽՍՀՄ-ՈՒՄ

Ինչպես հայտնի է, 1920ի սկիզբներին Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմի որոշմամբ Մոսկվայում հիմնադրվեց «Հայկական գրականության և արվեստի ինստիտուտ»— գիտական հետազոտական մի կենտրոն, որի նպատակն էր ուսումնասիրել հայ գրականության և արվեստի պատմությունը, հայ գրողների կյանքն ու ստեղծագործությունը, հրատարակել հայ դասականների ժողովածուներ և այլն։ Ինստիտուտի գիտական աշխատանքներին մասնակցում էին հայ գրականության և արվեստի լավագույն ուժերը։ Ինստիտուտի գիտական աշխատանքների արդյունքները հրատարակվում էին «Հայկական հնություններ» և «Հայկական արվեստ» ժողովածուներում։ Ինստիտուտի գիտական աշխատանքներին մասնակցում էին նաև Մոսկվայի համալսարանի հայ պրոֆեսորները։

ԱՐԱՐԱՏ

Մեծ Նպարավաճառատուն ՍԱՊՈՒՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

39, Rue Trévise. Paris (IX). **Tél. Provence: 05-91**

Livraison à Domicile

Արեւելեան անուշեղէններու, կարկանդակներու, պէս պէս միրգերու ՊԱՀԱՍ մըն է **ԱՐԱՐԱՏ** *նպարեղէններու մեծ վաճառատունը՝ ուր պիտի գտնէք ձեր քիմքին համապատասխան ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններ: ԾՆՈՒՆԴԻ եւ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ առթիւ արտակարգ եւ զեղչեալ գիներով կարելի է պարենաւորուիլ մեր մօտ:*

Տաժանելի բանակցութիւններ Թրանսատլանտեան եւ Իտալիոյ միջեւ

Կիրակի ամբողջ օրը եւ երէկ հեռախօսը անընդհատ կը բանէր Փարիզի եւ Հռոմի միջեւ, Ծրագրուած բանակցութեան առթիւ: Թերթերը չատ լաւատես չեն արդիւնքի մասին: Մանաւանդ որ Իտալիա չէ փոխած իր տեսակէտը՝ գաղնատիրներու վերաքննութեան եւ կեղր· Եւրոպայի մասին: Առաջարկներ եւ հակառաջարկներ փոխանակուեցան հեռախօսով, իսկ երէկ Հռոմի Ֆրանսական դեսպանը ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Պ. Մուսոլինիի կողմէ: Այս բանակցութեանց ելքէն կախում ունի արտաքին նախարար Պ· Լավալի ճամբորդու – թիւնը: Անգլիոյ արտաքին նախարարն ալ, որ Բան կը գտնուէր, Մոնթէ Քարլօ գնաց, աւելի մօտենալու համար իտալական սահմանադլուխին:

Սթավիցքիի գործը նորեն քացուեցաւ

Ոստիկանութիւնը երկար տարիներ ի վեր քննութիւններ կը կատարէր, ստուգելու համար թէ Սթավիցքիի պաշտպանները Փուլնէր ի՛նչպէս կը հոգար խաչադողին երկու զաւակներն եւ կինը, միեւնոյն տարեկան 18,000 ֆր·ի չքեղ յարկաբաժին մը վարձելով: Այս քննութեանց հետեւանքով, երեւան հանուեցան չորս նոր մեղսակիցներ, որոնք ամբաստանուած են թէ կեղծ մուրհակներ կը հանէին, անցագիրներ կը խարդախէին եւ ուրիշ գեղծումներ կը կատարէին: Ստուգումներ կատարելէ յետոյ, ոստիկանու – թիւնը առջի օր ձերբակալեց նոր մեղսակիցներէն Շարլ Փէլիսիէն՝ Փարիզի մէջ, եւ Ռումանացի Փոբը՝ Քաղաղլանքայի մէջ (Մարոք), իսկ Փուլնէր, որ բուն վարիչն էր, փախած է: Այս մարդը արատաւոր անցեալ մը ունի եւ 1925-ին ութ տարի բանտարկութեան դատապարտուած է, Աղգային Պաշտպանու – թեան կեղծ մուրհակներ ծախած ըլլալով: Կը փնտռուի նաեւ չորրորդ մեղ – սակիցը:

ՏԱՍՆԸՉՈՐՍ ՀՈԳԻ ԵԻՍ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԵՑԱՆ ԼԷՆԻՆԿՐԱՏԻ ՄԷՋ, ՍԹԱԼԻՆԻ ՀՐԱՄԱՆՈՎ

ԴԵԿՏ· ՅԷՆ Ի ՎԵՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾ ԵՆ
124 ՀՈԳԻ ԵՒ ԴԵՌ ՇԱՐՔԸ ՉԷ ՎԵՐԱՅԱՅԱԾ···

Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ դեկտեմբեր 29 թուականով·_ Գեր·առեանի պինուորական դատարանը քննեց կիրովի սպանի– չին՝ Նիկոլայեւ միւսամբաստանեալներուն գործը: Հաստատուեցաւ թէ հակայեղափոխական խմբակին գործօն անդամներէն: Այս խմբակին գլուխը կը գըտնուէր « Լէնինկրատի կեդրոն » կոչուած խումբ մը, որուն հակայեղափոխա – կան գործունէութիւնը մասնաւորապէս աշխուժացաւ 1933 — 1934: Նիկոլայեւ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
2
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
2 Janvier
1935

10 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2692

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐԸ Կ'ՈՂՋՈՒՆԵՆ...

= o · o =

Խորհրդային թերթերը կը չարունակեն սիւնակներով բանաձեւեր հրատարակել, բանուորներու եւ գիւղացիներու անունով, ծափահարելու համար վերջերս կատարուած գնդակահարութիւնները:

Մոսկուայէն եւ Լէնինկրատէն մինչեւ յետին ծայրագաւառը ժողովներ կը սարքուին, միեւնոյն առաջադրութեամբ:

Կ'ուզէ՞ք նմոյշ մը ճաշակել այդ բանաձեւերէն:

— «Մենք, փութիլովի գործարանին բանուորներս, ջերմա – պէս կ'ողջունենք գերագոյն ատեանին վճիռը, իբրեւ արտայայ – տութիւնը բանուոր դասակարգի եւ մեր երկրի բոլոր աշխատա – ւորներու կամքին: Թող մեր դասակարգային թշնամիները գիտ – նան թէ պրոլետարիատի դիկտատուրային պատիժը անողորմ է ա – նոնց համար որոնք ձեռ կը բարձրացնեն բանուոր դասակարգի լաւագոյն զաւակներուն դէմ»:

Մոսկուայի բանուորներն ալ կը չեշտեն իրենց բանաձեւին — իրենց անունով խմբագրուած թուղթին մէջ·

— «Գերագոյն ատեանը կատարեց բանուորներու եւ կոլխոզ – նիկներու զանգուածներուն կամքը: Անոնք կը պահանջէին ոչնչա – ցնել այն վատահամբաւ սրիկաները որոնք համարձակեցան ձեռ բարձրացնել Կիրովի վրայ եւ կը փորձէին դէպի ետ, դէպի դրա – մատիրական անցեալը տանիլ երկիրը»:

Միայն պաշտօնական ցուցակները հաշուելով, դեկտ· 1էն ի վեր գնդակահարուած են 124 «հակայեղափոխականներ»:

Մնացեալի մասին ոչ ոք տույդ բան մը գիտէ: Ոչ քաղքենի դրամատիրական մամուլին դղրդալից տեղեկութիւնները վստա – հութիւն կը ներշնչեն, ոչ ալ խորհրդային իշխանութեան հերքում – ները, որոնք այնքան արժէք ունին որքան սա թխածոյ բանաձե – ւերը:

Ժամանակ պէտք է անցնի, մինչեւ որ կարելի ըլլայ վաւերա – կան տեղեկութիւններ ստանալ:

Միւս կողմէ, խորհրդային թերթերը կը չեշտեն թէ Լէնին – կրատի վերջին գնդակահարութիւններով (14 դլուխ միեւնոյն ա – տեն) ամէն բան վերջացած չէ տակաւին: Հետապնդումները կը չարունակուին ամէն կողմ· ամենաթեթեւ կասկածը բաւական է գլուխ մը գնդակի բռնելու: Ցեղայ, Մոսկուայի մէջ ալ ամբաս – տանեալներ կամ կասկածելիներ կան:

×

Անոնք որ ուշադրութեամբ կարդացին այս արիւնուռչ ող – բերգութեան լուրերը, դիտած պէտք է ըլլան զարհուրելի հակա – սութիւն մը:

Երբ առաջին գնդակահարումները կատարուեցան (29 հոգի Մոսկուայի եւ 37 հոգի Լէնինկրատի մէջ), ամբաստանագիրը կ'ըսէր թէ դատապարտեալները ատրճանակներով եւ ռումբերով անցած են սահմանը, հակայեղափոխական ահաբեկումներ կա – տարելու համար:

Հրատարակուած լուրերէն կ'երեւար որ այդ կալանաւորները չատոնց բանտարկուած էին, եւ Կիրովի սպանութիւնը պատ – րուակ ծառայեց անոնց հաշիւը մաքրելու:

Շատ չանցած պարզուեցաւ որ Կիրովի ահաբեկումը սարքած եւ գործադրել տուած է «Լէնինկրատի կեդրոն»ը· ուրիշ խօսքով՝ Զինովիեւի եւ Քամենեւի նախկին ընդդիմադիր խմբակը: Վեր – ջին 14 գնդակահարութեանց ամբաստանագիրն ալ մանրամասնո – րէն կը բացատրէր այս պարագան:

Կը նշանակէ թէ՝ միւս մահապարտները որ եւ է կապ չունէին Կիրովի սպանութեան հետ (ենթադրելով որ «Լէնինկրատի կեդ – րոն»ին 14 անդամները իսկապէս յանցաւոր էին):

Այս պարագան դրէթ «ատրճանակներով եւ ռումբերով» ներս մտած ըլլալու պատմութեան քով, եւ դուք հանեցէք եզրակացու – թիւնը:

Երբէ՞ն ի վեր է որ բազմաթիւ մարդիկ – դաւադիրնե՛ր – կը յայտնին կարմիր սահմանը անցնիլ ռումբերով եւ ատրճանակնե – րով:

Մեր դիտցածը – ամենաչօր Զեկան թուչուն չի փախցներ տա – րիներէ ի վեր, հիւսիսէն մինչեւ հարաւ, արեւելքէն արեւ – մուտք· ո՛ւր կը մնայ որ զինուած կամ սպառազէն խումբեր անցնին:

Ուրեմն, կա՛մ առաջին պատմութիւնը սուտ է, կամ երկրոր – դը: Թերեւս երկուքը մէկ:

Թող ապագայ պատմութիւնը պարզէ սուտն ու իրաւը այս եւ ուրիշ հազարաւոր ողբերգութեանց: Իսկ ներկային համար, յե – տին մոլեռանդը չի կրնար ուրանալ մէկ բան, — տակաւին ահ ու սարսափն է գերագոյն յենարանը՝ խորհրդային իշխանութեան, որ առաջին ցնցումներէն յետոյ, տիրաբար կ'իյնէ 1921էն ի վեր:

Իսկ այդ ահուսարսափը ոչ թէ ուժ կ'ենթադրէ, այլ տկա – րութիւն: Ոչ թէ յեղափոխական քաջութիւն կը նշանակէ, այլ խե – լացնոր զազանութիւն:

Թէ դուբսկն հակայեղափոխական տարրեր, «սպիտակ»ներ եւ ուրիշներ կը դաւադրեն, — ոչ մէկ տարակոյս: Թէ մինչեւ անգամ կուսակցութեան ծոցին մէջ դիմակաւոր դաւադիրներ կան, — այդ ալ իրենք հաստատեցին:

Եւ սակայն, ի՞նչ կ'ապացուցանէ մէկին դէմ 124 կամ 150 գն – դակահարութեանց պատմութիւնը:

Ի՞նչ կ'ապացուցանէ, մանաւանդ բոնի մահացումը Լէնին – կրատի 14«դաւադիր»ներ»ուն: Անոնք նոյնքան վաստակ ունին կու – սակցութեան մէջ, որքան այսօրուան իշխանաւորները, որոնք ան – դադար արիւն կը լակեն, ողջո՛յնի կանչելով անճար բանուորներն ու գիւղացիները ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԳԼԻԱ ՊԻՏԻ ՄԻՋՆԱՐԴԷ ԵԹԷ ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ ՉՀԱՄԱՁԱՅՆԻ

Բանակցութիւնները դեռ կը չարունակուին Փարիզէն Հոմ, լուծելու հա – մար Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ եղած տակաւ հարցերը: Սեղանի վրայ կան մէկէ աւելի փշոտ խնդիրներ,— Աւստրիոյ անկախութեան երաշխաւորումը, համերաշխ քաղաքականութիւն մը՝ կեդր· Եւրոպայի եւ Պալքաններու մէջ եւայլն: Մինչեւ որ Հոմի Ֆրանսական դեսպանը ճամբան չհարթէ Պ· Մուսո – լինիի հետ, պիտի չհաւատանք Պ· Լաւալի ճամբորդութիւնը: Դիւաւոր դժուա – րութիւնը այն է որ Ֆրանսա կը պահանջէ ոչ միայն Աւստրիոյ անկախութիւնը երաշխաւորել հատաքարար, այլ եւ այդ համաձայնութեան մէջ դնել մը աւել – ցնել կեդր· Եւրոպայի պաշտպանութեան ներկայ սահմաններու մասին: Այս առ – թիւ, մեծ յոյսեր գրուած են Անգլիոյ միջնորդութեան վրայ: Փարիզի անգ – լիական դեսպանը չարունակ յարաբերութեան մէջ է Անգլիոյ արտաքին նա – խարարին հետ, որ այժմ կը գտնուի Մոնթէ Քարլօ: Նախարարը պատրաստ է ի հարկին Հոմ երթալու կամ Փարիզ գալու, համաձայն կացութեան պահանջ – ներուն: Կ'ըսուի թէ Ֆրանսա եւ Իտալիա համաձայնած են որ Աւստրիոյ ան – կախութիւնը երաշխաւորուի Գերմանիոյ, Չեխոսլովաքիոյ, Հունգարիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ կողմէ՝ իրենց ուղղակի սահմանակից երկրորդ դէմին վրայ դնելով Ֆրանսան եւ Իտալիան: Բայց, անելի մատնուած է ներկայ սահման – ներու պահպանման խնդիրը, քանի որ Իտալիա միշտ կ'արծարծէ դաշնագիր – ներու վերաքննութեան հարցը: Իտալիային եւ Հունգարիային դատ, Աւս – տրիան ալ կը դժկամակի ընդունիլ որ իր անկախութիւնը ապահովուի ներկայ սահմաններու անփոփոխ պահելու պայմանաւ:

Պուլկարիա չի հրաժարած իր պահանջներէն

Սոֆիայէն կը գրեն «Ճիւմհուրիյէթ »ի·—

Ֆիլիպկի « Սփասով » ծխախոտի գործարանը իր հրապարակ հանած սիկարի տուփերուն մէջ դրած է բարակ թուղթ մը որ կը ներկայացնէ Պուլկարիոյ քարտէսը, « Հաւատացմագրու պարագը» վերատաւութեան հետ: Քարտէսին վրայ կայ Պուլկարիոյ մխին մէջ խրած թաթ մը, իսկ չուրջը սեւ ներկուած են այն հողերը ո – րոնք որպէս թէ խլուած են Պուլկարիայէն: Իսկ այս հողերը կ'ներ – կարին մինչեւ Դանուբ եւ կը պարունակեն ամբողջ Տօպրուճան, Մօրավայի հովիտը, ամբողջ Մակեդոնիան՝ մէջն ըլլալով նաեւ Սելանիկը եւ ամբողջ Թրակիան՝ մէջն ըլլալով նաեւ Պոլիսը: Քար – էսին տակ հետեւեալը գրուած է·

« Ով Պուլկար, ամբողջ ուժովդ անդադար աշխատէ ջնջելու նէօյիի դաշնագիրը որ նուաստութիւն մըն է Պուլկարիոյ համար: Ուր որ ալ գտնուիս, մի մոռնար այս նուիրական նպատակը: Լաւ դիտցիր·— մեծ պետութիւն մըն էիր եւ նորէն մեծ պետութիւն մը պիտի ըլլաս: Վեց անգա՞մ լինկար՝ վեց անգամ ոտքի ելիր: Չյա – ջողեցա՞ր՝ նորէն փորձէ: Այս ձեւով միշտ յառաջ, միշտ յառաջ»:

Ժամանակին, այս թուղթերուն վրայ տառնձին տառնձին գր – ուած էին Սերպերու, Յոյներու, Ռումէններու և Թուրքերու կողմէ գրաւուած (?) պուլկարական նահանգները: Օտար դեսպանի մը դիմումին վրայ, այս պարբերութիւնները ջնջուեցան:

Երբ ամբողջ աշխարհ խաղաղութեան համար կ'աշխատի, չենք հասկնար թէ մեր պուլկար բարեկամները ինչո՞ւ այսպէս ռազմ – ասէր քարոզութիւններ կը կատարեն:

Սթավիցկիի գոհարեղէններ գտնուեցան

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ ոստիկանութիւնը Սթավից – քիի նոր մեղսակիցներուն դէմ կատարած հետապնդումներուն չը – նորհիւ, երեւան հանած է նաեւ խաչազողին հուշակաւոր գոհարե – ղէնները, որոնք այժմ կը գտնուին պետական կնիքի տակ: Ամբողջ մէկ տարի զարմանազան պատմութիւններ հրատարակուեցան այս գոհարեղէններու մասին: Վերջին ամիսներուն կ'ըսուէր թէ գո – հարեղէնները կը գտնուին նոր մեղսակիցներէն Անռի Փուլնէրի քով, որ փախած է: Այս բոլոր պատմութիւնները ջուրը ինկան, երբ հաղորդուեցաւ թէ Սթավիցքիի բոլոր գոհարեղէնները, բացի քանի մը կտորներէ որ 150,000 ֆրանք կ'արժեն, այժմ գտնուած եւ պահուած են դրամարկղի մը մէջ, պետական հսկողութեան տակ: Արկղը կը պարունակէ 80 կտոր գոհարեղէն, հնդկական զմրուխտ – ներէ մինչեւ ադամանդէ մանեակներ:

⁂ Փախստական Փուլնէրը չէ ձերբակալուած տակաւին: Մօ – րը նամակ մը գրելով, իմացուցած է թէ անձնասպան պիտի ըլլայ, եթէ փորձեն ձերբակալել: Կը փնտռուի նաեւ օտարական մը, Տավիտովիչ: Իսկ Փէլիսիէ, որ ձերբակալուած է, 100 միլիոն ֆրանքի խարդախութիւններ կատարած է:

Ի՞նչ պատահած է Ալպանիոյ մէջ

Հակառակ բոլոր հերքումներուն, իրարզեկ թերթեր կը հաւաս – տեն թէ իսկապէս ապստամբութիւն մը ծագած է Ալպանիոյ մէջ: Շարժման կազմակերպիչն է Մուհամմէտ Պայրաքտար, որ կը պատկանի ծանօթ դերդաստանի մը եւ երկար տարեներ ի վեր թշ – նամութիւն կը մնուցանէր Զոկու թագաւորին դէմ: Թագաւորը նախ ոստիկան–զօրքի հրամանատար, յետոյ Թիրանպահ նշանա – կեց Պայրաքտարը: Վերջերս Պայրաքտարի հայրը սպաննուած ըլլալով, միտքերը թունաւորուեցան: Թիրանպահը հաւաքեց իր հաւատարիմները, բայց քանի մը հոգի մատնեցին դաւադրութիւ – նը: Ասոր վրայ կառավարութիւնը ջոկատ մը ղրկեց որ հին բերդի մը մէջ պաշարեց ըմբոստները: Այս վերջիններս յաջողեցան եւ մդել կառավարական զօրքը, բայց նոր ուժեր հասած ըլլալով, փախան լեռները: Երեք օր անընդհատ կռիւ մղուեցաւ, իսկ Եուկո – սլաւիոյ կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առաւ, որպէսզի եթէ ըմբոստները փորձեն անցնիլ սահմանը, զինաթափ ըլլան:

■■■■■■■■

ՓԷՇԹԱՑԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՐԳԸ յարձակման ենթարկուեցաւ առջի օր: Կատպի կռիւ մը ծագեցաւ պաշտօնեաներուն եւ յարձակողներուն միջեւ: Երկու պաշտօնեաներ սպաննուեցան: Աւազակները յաջողեցան փախ – չիլ, քանի մը տրցակ թղթադրամ յափշտակելով:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՕՇԱԿԱՆԻ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՆ ԱՒ ԵՐԵՔ ՄԱՍԻ ԲԱԺՆՈՒՄԸ

»»» ·«««

Յ· Օշական իր հատուածը մատե – նադարանին յետին հատորը չի փոխեր միջազգային կամ ազգային որ եւ է հարցի, ծրագրի կամ տագնապի հետ:

Անշուշտ լրագիր կը կարդայ, բայց ոչ թէ օրուան կեանքին հետեւելու, այլ··· ոն փնտռելու համար:

Ամբողջ խմբագրականի մը կամ յօդուածի մը մէջ եթէ գտաւ նոր բառ մը, բացատրութեան նոր ձեւ մը, արտայայտութեան ինքնատիպ եղանակ մը, — մնացեալը ջուրին կուտայ:

Այնպէս որ, հաւատի չունիմ թէ իր սովորութիւնը կրնայ փոխուիլ, նոյն իսկ եթէ իր ծննդավայրի մասին խօսիմ:

Ատիկա պատճառ մը չէ որ ես իմ պարտքս չկատարեմ, գոնէ Ֆրանսայի Սէօլէօզցիներուն հանդէպ.

Ահա թէ ինչ կը գրէ իրագէտ Սէօլէօզցի մը, Էվեանսէն (Արտէշ)·

ԵՐԵՔ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՆՈՑՆ ԴԻՒՂԱՑԻՆԵՐԻՆ·—Առա – ջինը՝ « Արեւելք » Հայրենակցական միութիւն Սէօլէօզլի, Վալանս, Բ·ը՝ Հայրենակցական միութիւն Սէօլէօ – զլի, Փարիզ, Գ·ը՝ Վերաշինաց հայ – րենակցական միութիւն Սէօլէօզլի, Մարսէյլ:

Առաջինը օրինաւորապէս ճանչ – ցուած եւ վաւերացուած, 1923էն ի վեր գոյութիւն ունի, երկրորդը Փա – րիզի մէջ ազանները կազմած են, իսկ երրորդը՝ Մարսէյլի « Հայաստանաճի» – ներէն է, կուսակցական պայքարի համար ստեղծուած: Յին ալ նպատակ – կրնն է Ցունաստան մնացած Սէօլէօզլի եկեղեցական գոյքերուն տիրացումը:

Պարոններ, կարելի չէ՞ր արդեօք բո – լորովին « Արեւելք »ի շուրջ եւ գոր – ծել միանձնաբար, օգտակար ըլլալու համար գոնէ թեզմ մնացած մեր հայ – րենակիցներուն: Ձեր այդ անջատա – ղական ընթացքը ոչ մէկ օգուտ ունի ոչ ձեզի եւ ոչ ալ հայրենակիցներուն եւ աւելի կը զրգռէ միաբերը: Ես իմ ազէտ մտքովս ամօթ կը զգամ, իսկ դուք, ամօթ ձեզի:

Երեք տեսակ օրացոյց եկած է, կը խնդրեմ, ըսէք, երեքէն ո՞ր մէկը պիտի առնենք, չուարած մնացած ենք:

Կրկին կը պատանք, ամո՛թ ձեզի»:

Սէօլէօզցի չըլլալով, իրաւունք չու – նիմ խառնուելու իրենց ներքին գոր – ծերուն: Ոչ ալ «ամո՛թ» պոռալու:

Գրեթէ նոյն կացութեան մատնուած են միւս Հայրենակցականներն ալ,— առնուազն երկու թեւերով:

Բայց, կը հարցնեմ բոլորին մէկ·

— Ո՞ւր պիտի հասնիք, ո՞ւր կ'ու – զէ յաղթել այս ընթացքով, այսպէս անվերջ ըլլալով ուժերը, երբ ամ – բողջ աշխարհ կը համախմբէ բոլոր պիտանի տարրերը, յանուն ինքնա – պաշտպանութեան:

Ի՞նչ ունիք որ չէք համաձայնիր բաժնել,— վեց նահանգնե՞րը, Սէօ – լէօզը թէ··· Օշականը:

ՎԱՀԷ

Հ.Յ.Դ. ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ Կ. ԿՈՄԻՏԷԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐԻՔՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Նիւ Եորքի ինը բանտարկեալներուն պաշտպանութեան համար բացուած հանգանակութիւնը հասած է 81,363 տոլարի, համա – ձայն «Հայրենիք»ի դեկտեմբեր 19ի ցուցակին:

Կ'ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԻ ՏՈՒՐՔԷԱԶԱՏ ՊԱՇԵԼ ԼԻՊԱՆԱՆԻ ՀԱՅ ԳԱՂՔԱԿԱՆՆԵՐԸ

Երկար տարիներէ ի վեր հովանաւորեալ երկիրներ կը դանուի Ազգերու Դաշնակցութեան Տեղատարման Քանձնախումբի ներկայացուցիչ Պ· Պրիւնիէ:

Ձկայ Հայ մը որ ծանօթ չըլլայ Պ·Պրիւնիէի հայասէր զգացումներուն և մա – սուցածծառայութեանց հանդէպ մեր ժողովուրդին հովանաւորեալ երկիրներու մէջ: Ամբողջ Սուրիոյ ու Լիբանանի չրջաններուն մէջ, տեղատարման բոլոր ձեռնարկներուն ու աշխատանքները, հատատուած հայկական գիւղերը, արդիւնք են անոր անխոնջ աշխատանքներուն:

Ահա թէ «Լը Թուա» ի՞նչ կը գրէ Պ·Պրիւնիէի մէկ նոր ձեռնարկի մասին·

« Ազգերու Դաշնակցութեան պատուիրակը որ պաշտօն ստանձնած է հսկելու հայ գաղթականաց կեանքի եւ ապրուստի պայմաններուն վրայ, հովանաւոր – եալ երկիրներուն մէջ, բողոքագիր մը ղրկած է կառավարութեան, պահանջե – լով որ Հայերը գերծ ըլլան չինութեան տուրքէն:

« Ազգերու Դաշնակցութեան պատուիրակին այս պահանջը փոխանցուած է մարզպանութեան պատուիրակ Պ· Լաֆոնի:

« Կառավարութիւնը կը խորհի պատասխանել թէ՝ Հայերը Լիբանանցիներ ըլլալով տեղի չունի անոնց բացառութիւն մը ընելու, չինութեան տուրքէն ա – զատ պահելով զանոնք»: (Ազդակ):

«Թայմզ» 150 ամեակը

Երէկ, յունուար, Լոնտոնի *Թայմզը* տօնեց իր 150ամեա – կը: Այս առթիւ 32 էջէ բաղկացեալ յատկացուած մը հրատարակեց, իսկ թերթին լիակատար պատմութիւնը պիտի հրատարակուի ա – ռանձին հատորներով, որոնց առաջինը լոյս տեսած է արդէն: «Թայմզ»ի առաջին թիւը հրատարակուած է 1785ին, «Տէյլի Իւնի – վերսըլ Ռեճիսթըր» անունով, իբրեւ ծանուցումի թերթ եւ տպա – գրիչի մը սեփականութիւնը: 1788էն ի վեր է որ *Թայմզ* կը կոչ – ուի :

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ՝ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ եղած է Մանուկ ձանօթան անուն երիտասարդ մը, լսելով որ սիրուհին ամուսնացած է ուրիշի մը հետ:

ՁԵԽ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ պատուիրակութիւն մը դնաց Մոսկուա, մօտէն ուսումնասիրելու համար խորհրդային կարգ ու սարքը: Իրագէտ ազբիւրէ կը հաւաստեն թէ այս այցելութիւնը սովորական հանդամանք չունի:

ԹՐՈՑՔԻ ֆրանսական թերթերու ուղղած դեկոյցով մը կը յայտարարէ թէ

ԹՐՈՑՔԻ ֆրանսական թերթերու ուղղած դեկոյցով մը կը յայտարարէ թէ որ իր անունն ալ յիշուած է պինուորական տեսանի ամբաստանագրին մէջ:

ՄԱՐՍԷՑԻ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐի տարեկան տեղեկագրին համաձայն, 1934ի ընթացքին ծնած են 9276 հոգի, մեռած՝ 9521 հոգի, ամուսնացած՝ 4973, ա – մուսնալուծուած՝ 580 հոգի:

ՊԵՐԼԻՆԷՆ հաղորդուած լուրերու համաձայն, առաջարկուած է նոր մաք – րագործումներ կատարել կուսակցութեան չարքերուն մէջ: Այս առթիւ կազ – մուած է 20,000 կասկածելիներու ցանկ մը:

10,506,660 ՖՐԱՆՔ ՏՈՒԳԱՆՔի դատապարտուած էր առեւտրական մը, Լիւսիէն Տանսաք, որ խարդախութիւն գործած էր տուրքերու վճարման մէջ: Տուգանքը վճարած չըլլալով, առեւտրականը դատապարտուեցաւ չորս ամիս բանտարկութեան եւ անմիջապէս բանտարկուեցաւ Փուասիէի մէջ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ մը կնքուեցաւ Թուրքիոյ եւ Ճափոնի միջեւ: Ճափոն Հոմ բամպակ, ծխախոտ եւ ուրիշ արտադրութիւններ պիտի դնէ, իսկ Թուրքիա՝ նոյն քանակութեամբ գործուած ապրանքներ:

«ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՒՄ»

(ՀԱՅՈՑ ՋԱՐԴԱՐԱՊԵՏԻ ՀՈՒՇԵՐԸ)

«»» ·-«««

Ցեղայ չէր խոսք տալու նաեւ մեր երկրի մասին, որպեսզի ասածները ավելի ազդեցիկ լինեն։ Ես ասացի, որ Հայաստանում ինքնավարության ժամանակ ես ունեցել եմ հանդիպումներ Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմի անդամների հետ։ Ես ասացի, որ Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմի անդամների հետ ունեցած հանդիպումներիս ժամանակ ես ինձ զգում էի ոչ թե որպես ներկայացուցիչ մի ուրիշ կուսակցության, որը գտնվում է ուրիշ երկրում, այլ որպես ներկայացուցիչ մի կուսակցության, որը մտնում է Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության կազմի մեջ։ Ես ասացի, որ ես ինձ զգում էի որպես ներկայացուցիչ մի կուսակցության, որը Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության հետ միասին կռվել է հեղափոխության համար։ Ես ասացի, որ ես ինձ զգում էի որպես ներկայացուցիչ մի կուսակցության, որը Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության հետ միասին կռվել է Կերենսկու, Կոլչակի, Դենիկինի, Ուրանգելի, Պիլսուդսկու, Մաններհեյմի դեմ։ Ես ասացի, որ ես ինձ զգում էի որպես ներկայացուցիչ մի կուսակցության, որը Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության հետ միասին հաղթանակել է հեղափոխությունը։ Ես ասացի, որ ես ինձ զգում էի որպես ներկայացուցիչ մի կուսակցության, որը Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության հետ միասին հաղթանակել է քաղաքացիական պատերազմում։ Ես ասացի, որ ես ինձ զգում էի որպես ներկայացուցիչ մի կուսակցության, որը Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության հետ միասին հաղթանակել է ինտերվենցիայի դեմ պատերազմում։ Ես ասացի, որ ես ինձ զգում էի որպես ներկայացուցիչ մի կուսակցության, որը Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության հետ միասին հաղթանակել է սոցիալիստական շինարարության ճակատ

ՈՎ ՏՍԿՍԱ ԱՅԴՊԻՍԻ.

— .——

Թարգմ. Ա. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Տիկին Ռոզալինդ Մոնթեգյու, որ ամուսնացած էր ութ տարի, ամբողջ ժամանակ ապրել էր ամուսնու հետ միասին Լոնդոնի մոտ գտնվող իրենց ամառանոցում։ Ամուսինը՝ Ջորջ Մոնթեգյու, ամեն տարի ամռան երկու ամիսները անցկացնում էր Լոնդոնում, իսկ մնացած ժամանակը՝ իր կնոջ հետ։ Ամուսինները շատ էին սիրում միմյանց, ապրում էին խաղաղ ու երջանիկ կյանքով։ Ամուսինը ամեն առավոտ գնում էր Լոնդոն, իսկ կինը մնում էր տանը։ Նա կարդում էր, նվագում էր դաշնամուրի վրա, զբոսնում էր պարտեզում, կամ էլ գնում էր հարևանների մոտ։ Ամուսինը ամեն երեկո ժամը յոթին վերադառնում էր տուն։ Ամուսինները միասին ընթրում էին, իսկ հետո նստում էին սենյակում, զրուցում էին, կամ էլ նայում էին պատկերների albom-ները։

Ամուսինները ունեին մի որդի, որ ապրում էր Լոնդոնում, ուսանում էր համալսարանում։ Նա ամեն կիրակի գալիս էր ծնողների մոտ։ Ամուսինները շատ էին սիրում իրենց որդուն, և նրա գալուց առաջ ամեն անգամ ուրախությունից չգիտեին, թե ինչ անեն։

Ամուսինները ունեին նաև մի աղջիկ, որ ամուսնացած էր և ապրում էր Ամերիկայում։ Նրանք նրանից ստացել էին միայն մի նամակ, որի մեջ նա հայտնել էր, որ ամուսինը հիվանդ է, և որ նրանք չեն կարող գալ Անգլիա։ Ծնողները շատ էին ցանկանում տեսնել աղջկան, բայց չկարողացան գնալ Ամերիկա, որովհետև ամուսինը հիվանդ էր, և նրան չէին կարող տեղից շարժել։

Ամուսինները ամեն տարի ուղարկում էին աղջկան մեծ գումարներ, որովհետև նրանք հարուստ էին։ Ամուսինը ուներ մեծ գործարան, որտեղ աշխատում էին հազարավոր բանվորներ։ Նա ամեն տարի մեծ շահ էր ստանում։

Ամուսինները ամեն տարի ամռանը գնում էին ամառանոց, որովհետև այնտեղ օդը շատ լավ էր, և նրանք կարող էին հանգստանալ։ Ամառանոցը գտնվում էր Լոնդոնից 30 կիլոմետր հեռավորության վրա։ Ամառանոցի շրջակայքում շատ գեղեցիկ անտառներ կային։ Ամուսինները շատ էին սիրում զբոսնել այդ անտառներում։

Ամառանոցում ամուսինները ունեին մի ձի, որի վրա ամուսինը հեծնում էր, երբ գնում էր կայարան։ Ամուսինը շատ էր սիրում ձիավարությունը։ Նա ամեն առավոտ գնում էր ձիարշավարան, ձի էր հեծնում, և հետո վերադառնում էր տուն։

Ամուսինները ունեին նաև մի շուն, որ շատ էր սիրում տիկին Ռոզալինդը։ Շունը միշտ ուղեկցում էր նրան, երբ նա գնում էր զբոսնելու։

Մի անգամ, երբ ամուսինը գնացել էր ձիարշավարան, տիկին Ռոզալինդը նստած էր պարտեզում և կարդում էր։ Հանկարծ նա լսեց, որ շունը սկսեց հաչել։ Նա նայեց շան կողմը, և տեսավ, որ շունը կռվում է մի ուրիշ շան հետ։ Տիկին Ռոզալինդը վեր կացավ, որ գնա շան մոտ, և հանկարծ տեսավ, որ շունը ընկել է գետնին, և մի ուրիշ շուն կծում է նրան։ Տիկին Ռոզալինդը սկսեց գոռալ, որ մարդիկ գան և օգնեն շանը։ Մի քանի րոպեից հետո մի մարդ վազեց դեպի շները, և հեռացրեց ուրիշ շանը։ Շունը ընկել էր գետնին, և շատ վատ վիճակում էր։ Նրա մարմինը ամբողջ արյունոտ էր։ Տիկին Ռոզալինդը շատ վշտացավ, երբ տեսավ շանը այդ վիճակում։ Նա ուզում էր տանել շանը տուն, բայց չկարողացավ, որովհետև շունը շատ ծանր էր։ Նա կանչեց մի ուրիշ մարդու, որ տանի շանը տուն։

Տիկին Ռոզալինդը շատ էր վշտացել, երբ տեսավ, որ շունը մեռնում է։ Նա ուզում էր կանչել բժիշկ, բայց չգիտեր, թե որտեղ է բնակվում բժիշկը։ Նա ուզում էր գնալ ինքը, բայց չգիտեր, թե ինչպես գնա։ Նա ուզում էր կանչել ամուսնուն, բայց չգիտեր, թե որտեղ է նա։ Նա ուզում էր գնալ ձիարշավարան, բայց չգիտեր, թե ինչպես գնա։

Հանկարծ նա հիշեց, որ ամուսինը ասել էր, որ ձիարշավարանի մոտ կա մի հյուրանոց, որտեղ կարելի է հեռախոսով խոսել։ Նա վազեց հյուրանոց, և հեռախոսով խոսեց ամուսնու հետ։ Ամուսինը ասաց, որ նա շուտով կգա տուն։

Տիկին Ռոզալինդը վերադարձավ տուն, և տեսավ, որ շունը մեռել է։ Նա շատ վշտացավ, և սկսեց լաց լինել։ Նա նստեց շան կողքին, և սկսեց շոյել նրան։ Նա ուզում էր գնալ ինքնաշարժի մոտ, որ սպասի ամուսնուն, բայց չէր կարողանում շունը թողնել։

Ամուսինը շուտով եկավ տուն։ Նա տեսավ, որ շունը մեռել է, և շատ վշտացավ։ Նա ասաց կնոջը, որ գնա ինքնաշարժի մոտ, որ սպասի իրեն, իսկ ինքը մնաց շան մոտ։ Նա ուզում էր թաղել շանը։

Տիկին Ռոզալինդը գնաց ինքնաշարժի մոտ, և սպասեց ամուսնուն։ Ամուսինը եկավ ինքնաշարժի մոտ, և ասաց կնոջը, որ շունը թաղել է։ Տիկին Ռոզալինդը ասաց, որ ինքը շատ է վշտացել շան մահվան համար։ Ամուսինը ասաց, որ ինքն էլ է վշտացել։ Նա ասաց, որ շունը շատ լավ շուն էր, և շատ սիրում էր տիկին Ռոզալինդին։ Նա ասաց, որ շունը միշտ ուղեկցում էր տիկին Ռոզալինդին, երբ նա գնում էր զբոսնելու։

Ամուսինը ասաց կնոջը, որ նա գնա տուն, իսկ ինքը կգնա բժշկի մոտ։ Նա ասաց, որ բժիշկը կգա տուն, և կտեսնի շանը։ Տիկին Ռոզալինդը ասաց, որ ինքը չի ուզում գնալ տուն, որովհետև ուզում է մնալ շան մոտ։ Ամուսինը ասաց, որ շունը մեռել է, և որ ինքը կթաղի շանը։ Տիկին Ռոզալինդը ասաց, որ ինքը չի ուզում գնալ տուն, որովհետև ուզում է մնալ շան մոտ։ Ամուսինը ասաց, որ շունը մեռել է, և որ ինքը կթաղի շանը։

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

ՕՐԱՄ ենթակոմիտէի ընկ. ընդհ. ժողովը վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Պէքոնի կայարանին դիմացի սրճարանը։

Գաւառ

Լիոնի «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 4 Յունուար ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181, Թուր Լաֆայէթ, «Զարդարեան» Գրադարանը։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

«ԱՐՇԻԻ» ենթակոմիտէութիւնը նոր ֆարուոյ առթիւ հանդիպումի կը հրաւիրէ իր ընկերները 5 յունուար շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին ընկեր Յակոբեանի բնակարանը (Քաշան)։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ **ՀԱՅ ՍՈՓՐԻՉՆԵՐՈՒ** ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

Salle des Ingénieurs CivilsԻ ՄԵԾ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

19, Rue Blanche, Մէթրօ՝ **Blanche** եւ **Trinité.**

կը ներկայացուի հայ սափրիչ – սափրիչուհիներու կողմէ պատրաստուած կանանց մազերու ամենավերջին նորաձեւութիւնները, ֆրանսական և հայկական թերթերու թղթակիցներու ներկայութեամբ։

Պիտի բաժնուին ԳՕԹԻՒԵՈՆ եւ զանազան աճուրդային տուրքեր։

Ընտիր ճաշ եւ օրքէսթը (14 հոգիէ բաղկացեալ)։

Լաւագոյն առիթը որ հայ սափրիչները կարենան ցուցադրել իրենց գեղարուեստական կարողութիւնը։

Հայրենակիցնե՛ր, քաջալերեցէք մեր ձեռնարկը։

Մուտք այրերու՝ 8 ֆրանք, կիներու 5 ֆրանք։

Տոմսերը կը ծախուին հայ սափրիչներու մօտ եւ սովորական տեղերը։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔ ԵՒ ՕՐՈՒԵԱՒ

ՏԱՐԵԳԻՐՔ — **1935** — Ե· ՏԱՐԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ, ՃՈՒՊ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ, ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԳԻՉԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Դիմել **M. et M. BARSAMIAN, 30, Rue Drouot,** PARIS (9e)

Ինչպէս նաեւ «Ցառաջ»ի վարչութեան, Լ· ԴԵԻՈՆԵԱՆ, **17, Rue Damesme, Paris**

ԳԻՆ **20** ՖՐԱՆՔ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԿԱՄՆԵՐ

ՄԱՏԵՆՆՇԱՐԻՆ Զ.ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

Տաղանդաւոր երգիծաբան՝ *ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ*

ԸՆԿԵՐ ՓԱՆՋՈՒՆԻ

որ կը պարունակէ հետեւեալ գրուածքները՝

1. *ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Ի ԾԱՂՎԱՐ*, 2. *ԸՆԿԵՐ ՓԱՆՋՈՒՆԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՄԻՋ*, 3. *ԻՄ ԱՇԽԱՐՀԱԶԱՑԱՑՔԵՐԸ*, 4. *ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆԸ*,

բացառիկ գեղջ շարքին *12* դիտորներուն բաժանորդ գրուողներուն։

Դիմել կեդրոնական հասցէին·— M. BARSAMIAN

121, RueMarcadet, Paris (18)

ՕՒՐՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ծբ· Կ· Մաշի Շրջ· Վարչութեան անցեալ տարուան (1933—34ի շրջան) կազմակերպած վիճակահանութեան շահող թիւերու մէկ մասը իրենց շահած նուէրները ստացած չըլլալով կը հրատարակենք լրիւ ցանկը անգամ մը եւս։ Որեւէ պիտոյ ունենալ 15էն վերջ նկատի չառնելու իր եւս։

Շահած թիւերն են՝ 120, 1368, 281, 61, 1334, 454, 967, 368, 1400, 1003, 115, 1352, 336, 463, 855, 7, 841, 667, 1406, 1421, 1314, 1178, 1324, 952, 1378, 296, 949, 146, 989, 1464, 637, 414, 567, 1386, 59, 1494, 677, 827, 113, 987, 103, 1134, 86, 220, 872, 926, 1000, 1197, 712, 1329, 928, 617, 10, 911, 1454, 14, 1419, 1119, 308, 1379, 497, 863, 782, 111, 1325, 57, 950, 1341, 1331, 996, 1004, 704, 1412, 320, 966, 645, 828, 369, 983, 610, 61, 465, 10006, 202, 1420 734, 635, 716, 285, 1435, 824, 1194, 186, 982, 1414, 401, 631, 101, 1188, 602, 95, 1472, 1311, 921, 1401, 1498, 1339, 233, 400, 260, 995, 757, 796, 332, 58, 880, 787, 1191, 1425, 1442, 391, 802, 474, 230, 1348, 466։

Այս թիւերէն անոնք որոնք ստացած են ժամանակին իրենց նուէրները, պէտք չէ չփոթութեան մատնուելով, կրկին դիմեն։

Շրջ· Վարչութիւն

Վարձու է

Anvers եւ Barbès մէթրոյի մօտ կահաւորուած սենեակ մը պարտէզի կամ փողոցի վրայ այր մարդու համար։ Հեռաձայն կայ եւ ի հարկին ճաշն ալ միասին։

Տեղեկութեան համար դիմել՝ « Ցառաջ »ի վարչութեան։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է

«Հայ-Բոյժ»

ժողովրդական ամսագիրը բժշկութեան եւ առողջապահութեան

Թիւ 4 (Յունուար)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ· — Ծովախտը եւ իր դարմանը (*Տոքթ· Կ· Կէօվճեան*), Հազի դէմ բուսադեղեր (*Դեղագործ Կ· Ց· Բասմաջեան*), Պինդութիւնը եւ իր դարմանը (*Տոքթ· Շ· Այվազեան*), Ի՞նչպէս կը բժշկէին Արաբկիրցիները (*Ս· Բախտիկեան*), Կարուհիներու հիւանդութիւնը (*Տքթ· Ց· Գաբրիէլեան*), Հիւանդ ակռաները կը վտանգեն աչքը (*Ատամնաբոյժ Ս· Ոսկեան*), Ե՞րբ հարկաւոր է ամուսնանալ (*Մ· Մխանսարեանց*), Հարցարան (*Մխ·*), եւ Բժշկական գիտելիքներ։

Ցաջորդաբար, օրուան տարափոխիկ եւ այժմէական հիւանդութեանց կարգին, ՀԱՑ - ԲՈՑԺ պիտի հրատարակէ հետեւեալ յօդուածները·—

Կարելի՞ է դարմանել տգեղութիւնը, Ի՞նչպէս ածիլուիլ, Հացագործները եւ բժիշկները դէմ առ դէմ, Մանրէաբանական պատերազմ, Կլիմայարտուժութիւն, Ախտաճանաչութիւն հղումգներու ճնուածքամբ, Ուսումնասիրութիւններ հանճարեղ արուեստագէտներու (*Շուման, Նիցչէ, Պօտլէր, եւն.*) խենթութեան եւ հիւանդութեանց մասին։

Տարեկան բաժնեգինը՝ 20 *ֆրանք, արտասահման* 25 *ֆրանք։ Դիմել*

Dr. Ch. AIVAZIAN

17, Rue Damesme, PARIS.

⁂ *ՀԱՑ - ԲՈՑԺի երկրորդ թիւը (Նոյեմբեր) սպառած ըլլալով, կը խնդրուի վարչութեան վերադարձնել որ եւ է փոխարինութեամբ կամ նոր թիւերու հետ փոխանակելու պայմանով։*

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆրանսահայ Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ Պ. Պ. Կարապետ Զիլինկիրեանի, Եկաւեանի, Մըսըրլեանի, Ճօշղունեանի եւ ամէն անոնց որոնք օժանդակեցին երեկոյթ-պարահանդէսի յաջողութեան։

Շնորհակալութիւններ նաեւ Պ. Սեդրաք Սասունիի որ իր բանախօսութեամբ ոգեւորեց ներկաները։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ· Ց· Դ· Վալանսի Կոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկեր Օհան Թէպոյեանի իր 3 ամեայ փոքրիկին մահուան առթիւ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՔՈՅՐ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ

13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ ԺԱՄԸ *11.30*ԻՆ

Salle des Sociétés SavantesԻ *վրայ* **8, Rue Danton**

Métro: Odéon ԵՒ **Saint Michel**

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ**

(ԿԱՐԷՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆի, Հայաստանի կեանքէն)

Կը մասնակցին Տիկիններ *Գայեանէ, Լաթիֆեան, Քէնար*։

Պարոններ՝ *Գ՛բէթեան, Գարեգին, Թորոսեան, Կոթիկեան, Լաթիֆեան, Ուզունեան, Ռուբէն, Սանճագ* եւ *Տէրվիշեան*։

Բեմադիր՝ *Ս· ԹՈՐՈՄԵԱՆ*

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 *ՖՐԱՆՔ*։

Տոմսերը կը ծախուին՝ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ Գրատունը 51, Rue Mr. le Prince (Paris 5), ինչպէս նաեւ արուարձաններու մէջ։

«ՎԷՄ»

Հանդէս մշակոյթի եւ պատմութեան

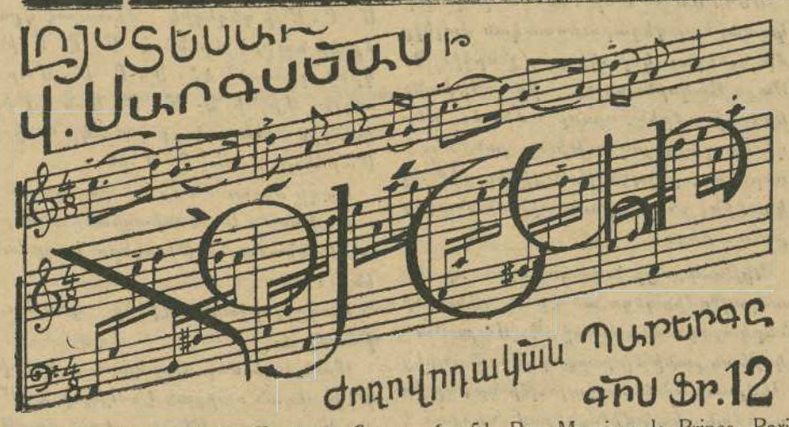
Լոյս տեսաւ երկրորդ տարեշրջանի առաջին թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ·— Ս· ՎՐԱՑԵԱՆ՝ « Համաշխարհային պատերազմի նպատակները »։ Ռ· ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ՝ « Ֆէրդովսին եւ իր Շահնամէն »։ Ց· ՋԱԻՐԵԱՆ՝ « Թ· Թորամանեանի կեանքն ու գործը»։ Ս· ՈՍԿԵԱՆ՝ « Մ· Զարիֆեան», Մարտիրոս Ղրիմցու տաղերը։ Վ· ՓԱՓԱԶԵԱՆ՝ «Ազգամարի կուիրը»։ ՍԱՄՍՈՆ՝ « Հայաստանի անդր· դեսպանը Պարսկաստանում»։ Գր· Արծրունու յուշարկաւորութիւնը եւ Ս· Զաւարեանի դամբանականը։ ԳՐԻՄԻԹԻ՝ «Զիւնաղաղաբի օրերուն»։ Հին քուղքեր, Հայաստանի խորհուրդի արձանագրութիւնները։ ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՄԱՀՈՒԻՆ։ ԳԻՐՔ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼ։ ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ՝ Ա· Աբեղեան, Ց· Զաւբեան, Ս· Վ·։ ԸՆԹԵՐՑՈՂԻ ՏՓ։ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ՝ Վ· եպ· Մանկուեի՝ «Գէորգ Դ· եւ իր ժամանակը»։ ՆԿԱՐՆԵՐ։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆԸ·— Ամերիկա, Բրիտանական կայսրութիւն, Ե· — գիպտոս, Իտալիա 70 ֆրանք։ Ռումանիա, Պուլկարիա, Ցունաստան, Սուրիա, Պարսկաստան 50 ֆրանք։ Ֆրանսա եւ ուրիշ երկիրներ 60 ֆրանք

Թղթակցութեան հասցէն՝ S. Vratzian, 13, Rue des Platanes, Plessis- Robinson (S.)

Ֆրանսայի ընդհանուր գործակալ՝ Լ· Գեւոնեան, 17, Rue Damesme, Paris (13)

Ցատուկ խնդրանք՝ փութացնել բաժնեգիններու առաքումը, որով բաժանորդները աջակցած կը լինեն խմբագրութեան գործին։

Կեդրոնատեղի՝ Հ· Սամուէլ Գրատուն, 51, Rue Monsieur le Prince, Paris, *Մարսէյլի համար դիմել՝ Պ· Ց· Մալաքեանի*, 101, Rue St. Jacques, Marseille.

ՆԱՄԱԿԱՏԱՒԻԿ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՄԱՐՍԼԻՑ, Պօլ·— 50։
ԱՌՆՈՒՎԻԼ, Եւկէն·— 35։
ՌՕՄԱՆ, Գործ·— 107։
ՓԱՐԻԶ, Կ· Պ· — 70։
ՓԱՎԻՅԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Տէր Մ·—40։
ՎԻԷՆ, Ց· Մ·— 140։
ՄԱՐՍԼԻՑ, Մ· Ա·— 70։
ՇԱԼԱՊՐԸ, Ա· Մարգ·— 70։
ՊՈՒՐԿ ՍԷՆԹ ԱՆՏԻՕԼ, Սահ·— 50։
ՔԱՍԱԼԱՆՔԱ, Ց· Եղբ· — 350։
ՄԱՐՍԼԻՑ, Ա· Ա·— 140։
ՓԻՓԻՉ ՍԻՒՐ ԱՐԹԱՆ, Օ· Կիր·—70։
ՓՕՆ ՏՕՊՈՒԱ, Ա· Կար·— 35։
ՓՈՆ ՏԻՎԷՔ, Թաղ·— 140։
ԼԱՎԻԼՏԷՕ, Մ· Տ·— 35։
ՍԷՆ ԺԸՆՎԻԵՎ, Իլ· Ա·— 70։
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ Գ· Լօր·— 35։
ԼԻՈՆ, Գործ·— 600։
ԼԻՈՆ, Ն· Մ·— 140։
ԼԱ ԹՈՒՐ ՏԻՒ ՓԷՆ, Ց· Գօր·— 70։
ՐԻՉԱՑԷ, Ն· Շար·— 200։
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ·— 240։
ՄԻՐԱՆՏ, Ա· Թոր·— 105։
ԼԱ ՍԻՕԹԱ, Ց· Պ·— 200։
ՄԱՐՍԷՅԼ, Հ· Ժամ·— 140։
ԱՆԻԷՌ, Լ· Ս·— 200։
ՍԷՆ ՏԸՆԻ, Ն· Թոմ·— 105։
ԼԻՈՆ, Տէր Պ·— 35։
ՔՈԼՈՆՊ, Փաք·— 73։
ԱԲԹ, Թ· Պ·— 55։
ՇԱԹՈՒ, Չիճ·— 140։
ՄԱՐՍԷՅԼ, Խ· Ն·— 140։
ՔԱՆ, Տայլ·— 50։
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ, Ար·— 705։
ՆԻԿՈՍԻԱ, Մ· Հ·— 250։
ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊ, Ց· Ա·— 50։
ՔՐԻՕԶՕ, Չեք·— 35։

ԾԱԽՈՒ Է ԼԱՊՕՔՔԱՑԻ ՄԷՋ

Մեկնումի պատճառաւ դերձակի խանութի մը ամբողջ կազմածնեբով, բանուկ հրապարակի վրայ և ապահովուած յաճախորդներով։ Լաւ պատեհութիւն։ Մանրամասնութեանց համար դիմել՝

V Krikorianի, *82*, Ave. Sr. Cassien, Cannes, Labocca (A. M.).

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ։

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորոմով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղողի հիւմով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութենէ վերծ ըլլալը։

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեհաքանակ գնումներու դասցէ՝

Ա ր տ օ ն ա տ է ր

Société PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

նաեւ **DISTELLERIE VIAL**

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ՝

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatcha dourian et Danielian

Raki "ERIVAN"

Վարձու յարկաբաժին

Վարձու են Լա Կարէնի կայարանին դիմացը (9 վայրկեան Սէն Լազարի կայարանէն), ամենաարդիական յարմարութիւններով յարկաբաժիններ, մէկ սենեակ խոհանոց եւն· 2000 ֆր·, 2 սենեակ խոհանոց եւն· 4000 ֆրանք, 3 սենեակ խոհանոց եւն· 5000 ֆրանք։ Առանց *քոնֆոռի* 2 սենեակ խոհանոց 1600 ֆր·, 3 սենեակ խոհանոց 3000։ Մասնաւոր զեղչ Հայերու, որոնք կը ներկայանան «*Ցառաջ*»ի ներկայ կըտրոնով։ Անձնախնբացք պատեհութիւն։

Դիմել տեղւոյն վրայ

Պ· **Stéphan**ի, **propriétaire**, 83, Rue de Pointe, La Garenne (Seine): Tél. Charlebourg: 23—39.

ՓՈՂԱԴՐՈՒԱԾ Է

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

16, Rue de Vaugirard, PARIS (6e) Մէթրօ՝ ՕԴԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ՝ **ODÉON 76–22**

Կ'ընդունի ժամը 9 – 12 եւ 2 – 8, իսկ կիրակի միայն մէկ վայրկեան քանի **SOMYL**ով։ Քուրն եւ պրեճ· ատամնաշարի շատ թեթեւ քրոմէ մետաղով, կը վերափոխենք ձիւն ատամնաշարեր։ Երախաններու ատամներու շտկում։ Կ'ընդունի **Assurance Sociale**ի հիւանդներ։

Կ'ընդունի 9 - 12 եւ 2 - 7

126, Boulevard Sérurier, Paris (19e)

Métro Danube **Autobus: M. & BH.**

ՀԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՊԱՏԻՒ ՇԱՀՈՎ՝ ՄԵԾ ՍՊԱՌՈՒՄ ԱՅՍ Է ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

ԵՂԻՇԷ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

11, Rue Molière LYON. *Tél.: LALANDE 23 - 91*

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Բուրդէ, մետաքսէ եւ բամպակէ պատրաստուած, պէս պէս գոյներով եւ ամէն մեծութեամբ անկողինի եւ սեղանի ծածկոցներ։ Թեքնայով պատրաստուած պատի եւ գետնի գորգեր, descente - de - lits, coussins, draps-de-lits, couvertures piqués.

Մասնաւոր բաժին՝ Mouchoirs, serviettes, Torchon, Service de table.

Spécialité d'articles pour Marchands forains et pour Primes.

ՄԻՇՏ SOLDES եւ 2e CHOIX ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ։

ՓՈՒՍԱԴՐՈՒԱԾ Է

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

L. LECORCHÉ Chir. Den.

Ex. Interne des Hôpitaux de Paris

Chef de Clinique à l'Ecole Dentaire Française

Assistant ԱՇՈՏ Տ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ *chir. dent. D.E.D.F.*

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՋԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

Ակնոյ կը քաշենք առանց սրսկումի, միայն մէկ վայրկեան քանի **SOMYL**ով։ Քուրն եւ պրեճ· ատամնաշարի շատ թեթեւ քրոմէ մետաղով, կը վերափոխենք ձիւն ատամնաշարեր։ Երախաններու ատամներու շտկում։ Կ'ընդունի **Assurance Sociale**ի հիւանդներ։

Կ'ընդունի 9 - 12 եւ 2 - 7

126, Boulevard Sérurier, Paris (19e)

Métro Danube **Autobus: M. & BH.**

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette – Paris (9) **Métro: Peletier Tél. Prov. 78 – 38**

Կը տանձնէ Ադեւտրական, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ գործեր։ Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ դատական եւ վարչական գործերու համար գրաւոր եւ կամ բերանացի։ Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ։ Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուագնի վճարման դիմաց, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը։ Մասնաւոր ապահովագրութիւն քաղաքային եւ կրծնական ամուսնալուծման գործերու համար, ինչպէս նաեւ վիճակահանութիւն մեկնելու դիմաց։ Աբեգութիւն եւ գաղտնապահութիւն։ Դիմեցէք եւ պիտի տանաք ամէն գոհացում։ Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։ Առաջին խորհրդակցութիւնը ձրի է։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton: 52-73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՅԱՐՈՒԱՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

22, **Boulevard St. DENIS.** Մէթրօ՝ St. DENISի դիմացը.

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՑՔ՝ ՓՏՏՈՒՑՔ՝ ԵՒ ԳՆՑՔ՝

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ՝ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԱՆԱՐԱՏ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ցերմկնայ եւ բէյֆ կուտայ։

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց· ՏԱԼԱԲԻՒՐԼԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ· ՃԻՏԶՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart** (Seine)

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃՆՆԿԼՏՐԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳ-ՇԱԲԹԻ
3
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
3 Janvier
1935

10 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année № 2698

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ԵՒ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐ

Մի՞թ ոգիները կա՞ն մեղմացնելու այն կիրքերը, որ սատակօրէն վարակած են կարգ մը գաղութներ, մինչեւոյն ատեն իրենց ախտը հակազդեցութիւնը գործելով ուրիշ գաղութներու մէջ։

Կա՛ն, – եթէ բարեացակամութիւնը չպակսի։ Փոխադարձաբար։

Եթէ ուշադրութեամբ հետեւինք այն բոլոր վէճերուն եւ փոթորիկներուն, որ պարբերաբար կ'ալեկոծեն արտասահմանի հայկական կեանքը, պիտի համոզուինք որ անոնց դիմաւոր պատ – ճառը Երեւանն է։ Այսինքն դիրք՝ Երեւանի հանդէպ։

Այս անհատակացողութենէն կը ծնի հոչակաւոր մարտակոչը,— «Հայաստանեան» եւ «հակահայաստանեան»։ Զգուելի քսութիւն մը, որ պարզապէս թոյն սրսկելու կը ծառայէ, ի վնաս և՛ Հայրենիքին և՛ արտասահմանի։

Անոնք որ իրենք զիրենք «Հայաստանեան» կը կոչեն, կը չարունակեն, տարօրինակ յամառութեամբ մը, այդ պատիւէն զրկել Դաշնակցութիւնը, — բուն հիմնադիրը՝ «ափ մը Երեւան»ին։

Ողբերգութիւնը հոն է որ, անոնք իրենք իրենց մէջ ալ համաձայն չեն, եւ իրարու հետ մրցումի եւլած են, այդ պատիւը անձեռնմխելի մենաշնորհի մը վերածելու համար։

Այսպէս, արտասահմանի կարմրագործ բջիջները նոյն ուժգնութեամբ կը ձաղկեն ամէնաչարաշարներու եւ հնչակեաններու «հայասանասիրութիւնը», որ եւ է տարբերութիւն չդնելով ածականներուն մէջ եւ ընդհակառակն բան մըն ալ աւելցնելով։

Անոնք միշտ ալ կը յիշեցնեն թէ՝ Դաշնակցութիւնը գոնէ ճակատաբաց հակառակորդ է, իսկ միւսները բարեկամութիւն կեղծելով, աւելի վնաս կը պատճառեն։

Դժբախտաբար ժամանակ չունինք նմոյշներ ներկայացնելու այս կարգի արատայայտութիւններէ, որոնք կրնան պատկերազարդ հատոր մը կազմել, ի պէտս զարգացելոց։

Կը բաւէ յիշել թէ՝ «Հայաստանեան» ճակատը ճեղքուած է նոյն իսկ դէմ։ 2ի (ոչ թէ նոյ։ 29ի) տարեդարձին տօնակատարութեան առթիւ։ Զոյգ – զոյգ տօներ սարքուեցան ինչպէս Լիոնի եւ Վիէննի (Հնչակ եւ Հօկ), նոյնպէս Ամերիկայի մէջ (բանուորական եւ ռամկավար դէմ դիմաց)։

Իսկ այս միջոցին, պայքարը սատկադոյն ատելութեան հասած է Ամերիկայի կարմիրներուն եւ ռամկավարներուն միջեւ։

Անոնք միացեալ ճակատ էին կազմեր նախապէս, դէմ։ 24ի սպանութեան առթիւ։ Ցեղով բաժնուեցան, երբ կարգը եկաւ բաժնելու «սուրբ»ին անունով հանգանակուած դրամարկղը։

Երկուքն ալ առանձին յանձնախումբեր կազմեր էին, իրենց վերապահելով հաշիւները։

Կարմիր «բանուոր»ը պահանջեց դատին ծախքերը հոգալէ յետոյ, էջմիածին փոխադրել Ղեւոնդ արք։ի մարմինը եւ աւելցած դրամարկղը յատկացնել ներգաղթի։

Ռամկավարները եւ «Երիտ։ Հայաստան»ի հնչակեանները բարեացակամաբեկին դիակը պահել Նիւ Եորքի մէջ, իւղոտ դրամարկղ մը վճարելով իբրեւ վարձք, եւ մերժեցին հրատարակել հաշիւները — ոչ հանգանակուած դրամարկղը, ոչ ալ եղած «դատական» ծախքերը։

Ձիշդ միեւնոյն ձեւով ճակատ ճեղքուեցաւ երկու տարի առաջ, «պետական» կ։ Ֆաչի աւարին բաժանման առթիւ։

Այսօր կ։ Ֆաչի երեւանի կեդր։ վարչութիւնը եւ իր հաւատարիմները հրապարակաւ իրենց դող կամ ղեղծարար կ'ամբաստանեն ռամկավար կ։ Ֆաչի անդամները, մանաւանդ անոնց համեստագիտակները։

Եւ այժմ, Ա։ Հայաստանի տարեդարձին առթիւ, կիրքերը այնքան բորբոքած են որ, կատաղի մենամարտ մը կը մղուի կարմիր «բանուոր»ի եւ ռամկավար «Պայքար»ի միջեւ։

Այս վերջինը ամէնէն անարգական բառերը չարելով, կ'ուզէ համոզել թէ Հայաստանի բոլշեւիկները լուրջ եւ ազգասէր մարդիկ են, իսկ արտասահմանի կարմիրները ոչինչ մարդիկ, ապազգային թափթփուքներ եւ «քէլլէկէօզ»ներ, որոնք «ամպարտաւան – թիւններ» կ'ընեն եւ «իրենց քթին ծայրէն անդին չեն տեսներ»...

Լաւ է որ տեղ չունինք, աւելի լայնօրէն պարզելու համար «Հայաստանեան» ճակատին հրաշափառ համայնապատկերը։

Միայն մէկ բանի մէջ համերաշխ եւ ուղեկից են այս խառնուածիկ տարրերը, — կարելի եղածին չափ սեւցնել Դաշնակցութիւնը եւ ի լուր աշխարհի տարածել ազատ նշանախօսք մը, – Հակահայաստանեա՞ն։

Ի հարկէ հասարակ ապուշներն ու բախտախնդիրները միայն կրնան ոգեւորուիլ այդ խաչակրութեամբ, որ մէկ մազ չի կրնար շարժել Դաշնակցութեան գլուխէն։

Եւ սակայն – ըսինք արդէն – այդ բոլորը կը վնասեն ինչպէս գաղութներու խաղաղութեան, նոյնպէս Հայաստանի իրական շահերուն։

Օրինակ, հարցուցէք այս փոքրոգի մարդոց թէ՝ ինչո՞ւ կը ճգնին չէզոքացնել Դաշնակցութիւնը, երբ համազգային մարմին կը կազմեն, դրամ հաւաքելու եւ բնակարաններ չինելու համար։

Հարցուցէք, նաեւ, թէ ունի՞ն որեւէ վնաս, որ ապացուցանէր Դաշնակցութեան «գաւազրական» գործունէութիւնը Հայաստանի դէմ։

Պատասխան չունին այս եւ ուրիշ բազմաթիւ հարցումներու։ Եթէ չատ նեղը դնէք, պիտի համոզուիք թէ իրենց ուզածը մէկ բան է,— հրաժարիլ ընդդիմադիր ուղղութենէն, բարեւի կենալ երեւանի առջեւ, «լաքէ»ի կերպարանքով, եւ օրը իրիկուն ընել «էվվէլ էֆէնտիմ»ներով։

Դժբախտաբար, Դաշնակցութիւնը ... դաշնակցական է եւ ոչ թէ ռամկավար կամ հողմաղաց։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄԱՐՍԷՑԼ ՔԱՂԱՔԻՆ ԲԱԺԻՆԸ ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՏԻՆ ՄԷՋ

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԼԱՒԱՏԵՍ ԶԻ 1935Ի ՀԱՄԱՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ, 1 յունուար (Ցառաջ)։— *Մարսէյլի քաղաքապետական ժողովը, քանի մը յաջորդական նիստերով, քուէարկեց 1935ի նախահաշիւը։ Վերջին նիստերնուն էր եւ այդ պատճառով ալ, հետաքրքիրներուբազմութիւն մը լեցուցած էր հսկայ սրահը։* 1934 տարուան գործունէութեան հաշուետուութեան առթիւ, պարզուեցան մէկէ աւելի բուռն տեսարաններ, արտայայտութիւններ եւ քննադատութիւններ։

Ամէնէն կենսականը գործազրկութեա տնտուկի Մարսէյլի քաղաքին ին – կած բաժինին քուէարկումն էր։

Եղան թեր ու դէմ վիճաբանութիւններ։ Ոմանք խօսեցան կշռուած, հանդարտ ձեւով, իսկ ուրիշներ ալ, բուռն եւ կրակոտ։

Ցայտնի էր թէ, որոշ դժկամակութիւն կը տիրէր բոլորին մէջ։ Սակայն եւ այնպէս, պէտք էր քուէարկել։ Եւ քուէարկեցին։

Ելմտացոյցը տեղեկաբերը, բաղդատութեան դրաւ 1933ի եւ 1934ի ծախսուած գումարները, գործազրկութեան տնտուկին համար։

Այսպէս, ըստ տեղեկաբերին, 1933ին, սահմանուած էր 5,558,000 ֆրանքի գումար մը։ Իսկ 1934ին, այդ գումարը կրկնապատկուած էր, հասնելով մինչեւ 10,300,000ի։ Եւ տեղեկաբերը, մէկ տարուան մէջ եղած այս տարբերութեան վրայ կանգ առնելով, յիշեցուց թէ, աւելի անյապաղ պիտի ըլլայ 1935ի չրջանը գործաւորներու համար, եւ ասոր համար ալ, պիտի ծանրանան քաղաքապետութեան հոգերը։

Եւ յաջորդ օրը, թերթերը սկսան սիւնակերով հրատարակութիւններ ընել։ Բոլորին արտայայտութեան մէջ, տեսակ մը վարանում, չուարում եւ կամ դժկամակութիւն մը կը տիրէր։

Թերթ մը բացէ ի բաց կը յայտնէր թէ, անկարելի է ճարել այս հսկայ գումարները, տուրք տուրքի վրայ բարդելով։ «Պետութիւնը պէտք է ուշադրութիւն դարձնէ այս խնդրին։ Պէտք է տեղծել ազգային ֆօնտ մը գործազուրկներու համար, որպէսզի ինչպէս ուրիշ քաղաքներ, նոյնպէս Մարսէյլն ալ ազատի այսքան ծանր բեռէ մը։ Այսպէսովգործազուրկներու տնտուկինկատուած դրամները, ճարուելով պետական միջոցներով մենք պիտի կրնանք տնտեսապէս փայլուն եւ նախանձելի վիճակի մը մէջ դնել մեր քաղաքը»։

Այս առթիւ, մամուլին որոշ մէկ մասը կը չարունակէ արձարձել օտարամերժ չարժումը, չոյելով ամբոխային տրամադրութիւնները։

⁂ *Քաղաքապետութիւնը, նահանգապետութիւնը, բարեգործական ընկերակցութիւնները, նոր տարուան առթիւ, նպաստընկալ բանուորներու համար, սարքած էին կաղանդի գիշեր մը։*

Երկու չարաթ առաջ, սկսած էին արձանագրութիւնները։ Նպաստընկալ բանուորները առանց խարութեան, պէտք էր ներկայանային որոշուած տեղը, արձանագրել տալու համար իր պարագաները, մանաւանդ երախանները։ Այսպէս, արձանագրուած էին 6000 հոգի, որոնց մէջ կը գտնուէին բաւական թիւով Հայեր։

Փարք Շանոյի մեծ սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ հանդէսը։ Ներկայ էին քաղաքապետը, նահանգապետը եւ զանազան պաշտօնական անձեր։ Պտիկինեբուն բաժնուեցան խաղալիկներ եւայլն։ Իսկ իրենց ծնողներուն՝ նպարեղէններ։

Ինչպէս ծանուցուած էր, Սալ Ֆէրէյի մէջ ալ տեղի ունեցաւ կազանդի հանդէս մը, մանաւանդ նպաստաւորեալ հայ բանուորներու համար։

ՆՈՐ ԽՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Մարսէյլի մեր թղթակիցը կը գրէ։—

Մարսէյլի մէջ, ընդարձակ տարածութիւն մը կայ, որուն վրայ, ամէն կիրակի եւ տօնական օրեր պազար կը կատարուէր։ Այդ *պազարը* կը կոչեն *Սէն Լազար*։ Հոն էին բոլոր տեսակի *մարչէհները*, մանրավաճառները եւայլն։ Հիմա, արգիլուած է հոն ծախել որ եւ է բան, մանաւանդ կօշիկ եւ հագուստեղէն։ 1934ին տրուած արտօնագիրները չեն նորոգեր իշխանութիւնները։ Եւ այս խստութիւնը մասնաւորաբար օտարականներուն համար է։ Կօշիկի, պատրաստ հագուստի եւ ներմակեղէնի վերաբերեալ հայ *մարչէհներ*, անստոյգ վիճակի մը մատնուած են։ Ո՞ւր ծախեն, որո՞ւ ծախեն եւ ինչպէս ծախեն։

Սէն Լազարի պազարէն վերջ, կարգը եկաւ նաեւ, ուրիշ տեղերու։ Իշխանութիւնները խիստ են, եւ արտօնագիր չեն տար 1935 տարուան համար։ — *Հրաչեայ*

Ջհնարշաւը վերսկսաւ ...

Ուաշինկթընի նաւային դաշնագրին ձախողի կողմէ խզումէն անմիջապէս վերջը, նախագահ Րուզվէլթ որոշեց 445 միլիոն տոլարի յատկացածական վարկ մը պահանջել խորհրդարանէն, բանակին համար, իսկ առնուազն հարիւր միլիոն՝ նաւատորմին համար։ Կառավարութիւնը նախապէս վարկ պահանջած էր 24 մարտանաւերու չինութեան համար, մինչդեռ Ուաշինկթընի դաշնագիրը կ'արտօնէ մինչեւ 79 մարտանաւերու չինութիւնը։

ՏԻԿԻՆ ՍՔԱՎԻՑՔԻ ՆՈՐ ՑԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԻՏԻ ԸՆԷ

Տիկին Սքավիցքի, որ բանտարկուած կը մնայ, նամակ մը գրելով քննիչ յանձնաժողովին, խնդրեց ունկնդրութեան ընդունուիլ։ Կ'ըսէ թէ այս անգամ իր առժամեայ արձակումը չպիտի խնդրէ, այլ « ծանրակչիռ յայտնութիւններ պիտի ընէ, որոնք յանձնաժողովին պատասխանէն առաջ ո եւ է մէկուն, մինչեւ խաղերու մասին»։ Տիկինը իր փաստաբաններուն հետ որոշած է յանձնաժողովին պատասխանէն առաջ ո՛ր եւ է մէկուն, մինչեւ իսկ հարցաքննիչ դատաւորին չհաղորդել իր նոր յայտնութիւնները։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ԷԿՍԷԿՈՒՑԻԱ՞»

»»» ««

Նամակներ, նամակներ ...

Այս անգամ՝ պալճանեան լեռներէն է որ կը հնչէ ձայնը։

– «Վերջին անգամ կարդացի հա – մակրելի երգիծագիր Ն։ Պէչիկեաչ – լեանի քրոնիկը ձրի թերթ կարգա – ցողներու մասին, «Ցաղագս ընթեր – ցասիրութեան» վերնագրով։ Շատ խ – րատացի է ծանր ակնարկը։ «Հայու մը ազգասիրութիւնը կամ նոյն իսկ մարդկութիւնը կը չափեմ իր պար – կեշտ ընթերցասիրութենէն»։

Բայց, խղճամիտ չատ փափուկ է այս հարցը, պէտք է զգուշութեամբ մօտենալ անոր։ Եթէ այսպիսի անարգանքներ ըլլան, չատեր կան որ կ'առնուին, բոլորովին «վազ» կ'անցնին հայերէն թերթ, դիրք կարդալէ։ Աղէկ դէշ հիմա ձրի կը գտնեն ու կը կարդան, ան ալ բան մըն է։ Ձեր կատարեալ խ – րատունքին մէջ կ'ըլլաք, եթէ սիւնակ մը բանաք, մնայուն, ձեր թերթին մէջ, «Փոխան ձրի ընթերցասէրներու» ան – ուան տակ, եւ գումարներ հաւաքէք, որպէսզի կարենաք փակել թերթ կարդացողներու, ինչպէս եւ բաժնեգինը չվճարողներու ձգած բացը։ Ի՞նչ ը – նենք, մեր մէջ այսպէս է։ Բարեբախտաբար ունինք նաեւ դասակարգ մը որ միամտօրէն կը տանի այսպիսինե – րու բեռը»։

Նամակագիրը ուրիշ թելադրու – թիւն մըն ալ կ'ընէ, բայց այս մասին ուրիշ առիթով։

Ի՞նչպէս կը գտնէք այս պալճանեան բանաձեւը, — վնասուց հատուցման սիւնակ մը բանալ՝ գոցելու համար օթլախճիներու եւ պարտապանց բա – ժանորդներու ձգած բացը ...

Ինչ մը չափազանց պալճանեան չէ՞։ Այսպիսին՝ թթու եւ կոպիտ։

Տեսակ մը *էքսէկուցիա*

Գիտէք որ, արտակարգ պարագ – ներու մէջ, երբ երկրի մը իշխանու – թիւնը չի յաջողիր գտնել բուն յան – ցաւորը, հաւաքաբար պատասխանա – տուութեան եւ պատժի կ'ենթարկէ ամբողջ շրջան մը, գիւղ կամ քաղ։

Մեր նամակագրին առաջարկն ալ տարբերութիւն չունի այս բարբարոսական մեթոտէն։

Ինչո՞ւ, արդարութեան եւ տրամա – բանութեան ո՞ր օրէնքով պարտանա – նաչ բաժանորդը եւ ընթերցողը պէտք է տաւեղ անպարտաճանաչին կամ ձրիակերին մեղքը։

Արդէն անոնք շատոնց պատժած են իրենք զիրենք, բանի որ գիրքը կամ թերթը կը գնեն, կը վճարեն, եւ սի – բայօժար կը տրամադրեն բարեկամ – ներու։

Յաճախ այդ ազնիւ բարեկամները իրենցմէ առաջ կ'օգտուին իրենց գնած թերթէն, «ազգասիրաբար» պատռելով զօտին եւ ծայրէ ծայր կարդալով ...

Առջի օր թուազէտ մը կեդրանի օ – րիենակներ յիշելով, կը հաշուէր թէ իրականներ մէջ տասը հազար հոգի կը կարդան «Ցառաջ»ը։

Եւ կը բացագանչէր։

— Եթէ բոլոր կարդացողները վճարէին, եթէ հայերէն թերթի մը տասը հազար վճարող բաժանորդ ունենար, կրնար պահել առնուազն տասը մնայուն խմբագիր եւ բազմաթիւ վճարովի աշխատակիցներ, կրնար ունենալ ածուն ծախսել, կրնար վեց էջ հրատարակել, կրնար ...

Նոյնպէս գիրքը։ (Երիտասարդ գրողներ կան որոնք երեք – չորս հազար ֆրանք պարտքի տակ մնած եւ գիրք տպած են, բայց հազիւ յիսուն օրինակ «տեղատուրած» ըլլալով, յուսահատ՝ անկիւն մը խշուած են եւ կը խորհին ... փրանսերէն գրել)։

«Էքսէկուցիա»ո՞վ պիտի շտկուի այս կացութիւնը։

Ո՛չ։ Հապա՞ — «սպասելով եւ յուսալով»։

Մինչեւ որ ոչ գրող մնայ, ոչ ալ հրատարակող։

Վ.Ա.Հէ

Կաթող. Նուիրակը Փիլիպէի մէջ

ՓԻԼԻՊԷ, 27 դեկտեմբեր (*Ցառաջ*)։— Գար։ եպիսկ։ Յովսէփեան, երէկ այցելեց Պաչէովայի Պուլկ։ վանքը՝ Փիլիպէէն բանի մը ժամ հեռու։ Միաբանութիւնը զայն դիմաւորած է վանքէն դուրս, մինչ վանքին զանգակները կը հնչէին, աւելի հանդիսաւորութիւն մը տալով ընդունելութեան։ Տրուած է ճաեւ, ճուի – րակին ի պատիւ, ճաշասեղան մը։ Պատուիրակը բնուած է կարգ մը արձանագրութիւններ եւ ձեռագիրներ։

Էջմիածնի վերաճորգման համար Պուլկարիոյ մէջ եւս հանգանակութեան ձեռնարկուած է։ Ռուսնուէէն կ'ակնկալուի 35000 լեվա, վառնայէն 80,000։ Իսկ Փիլիպէի մէջ, մտերմական սեղանի մը շուրջ, ճօթը հայրենակիցներ 35,000 լեվա արձանագրուած են (ամենաշատը, 15,000 լեվա, ... «հակահայաստանեան» մը, Պ։ Պ։ Թէլլալեան)։

Նուիրակը այսօր Խասքովա մեկնեցաւ։ Իրիկուան կը վերադառնայ։ Իսկ վաղը կը մեկնի Սոֆիա։ Թերեւս մէկ երկու ժամուան համար հանդիպի ճաեւ Թ։ Փազարճեանի։

«*Ցառաջ*»ի ճանուանով տեսակցութիւն մը ունեցայ։ Ներփակ կը դրկեմ։ (*ԽՄԲ։ Ցաջորդով*)։

ԼԷՆԻՆԿՐԱՏԻ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՃՈՒՐՋ

»»»··«««

ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ ԵՏ ԿԱՆՁՈՒԵՑԱՒ

Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, Լէնինկրատի (նախկին Փեթերպուրկ) գաւազրութեան առթիւ, գերագոյնատեանին ամբաստանագիրը իբրեւ մեղադիր կ'ամբաստանէր նաեւ օտար հիւպատոս մը, առանց յիշելու անունը։ Իրրեւ թէ ահաբեկիչ Նիկոլայեւ 5000 րուբլի առացած է այդ հիւպատոսէն, որ միեւնոյն ատեն յանձն առեր է միջնորդ հանդիսանալ, Թրոցքիի եւ իրենց նամակները փոխանակելու համար։

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ ակնարկուած մեղադիրը կը կոչուի Ժորժ Պիքէնիքօ, որ Լաթվիոյ (Լեթոնիա) հիւպատոսն է Լէնինկրատի մէջ։ Խորհրդային իշխանութեան ճնշման վրայ, Պիքէնիքօ երեսի ջուրով քաշուեցաւ Լէնինկրատէն, յունուար 1ին, իր անգլիացի կնոջ եւ երկու աղջիկներուն հետ որոնք Լոնտոն ծնած են։ Ամբաստանեալը առաջին անգամ դեսպան եղած է Լոնտոնի մէջ։ Իր երկիրը նախապէս մաս կը կազմէր ցարական կայսրութեան, եւ ինքն ալ ռուսական հպատակ էր։ Սահուն կերպով կը խօսի ռուսերէնը, 1917ի յեղափոխութենէն առաջ անդամ էր Խ–էր կուսակցութեան (Սոց–յեղ։) եւ կ'ըսուի թէ բանտարկուած է իբրեւ խռովարար։

« Նիւ Եորքի Հերըլտ»ի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պիքէնիքօի հետ, որ ուրացաւ որ եւ է անձնական մեղադրութիւն եւ անհատականական գոռ եղած ամբաստանութիւնը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ։ Էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1934Ի Ն

=o·o=

3.— ԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հայաստանում մասնաւոր արդիւնաբերութիւն չկայ. ամբողջը կեն-տրոնացած է պետութեան ձեռքը։ Բոլոր չեփիկները իրենց հաստատած արդիւնաբերական կարգը անուանում են «ընկերվարական կարգ»։ Իրօք դա դասարիւն պետական դրամատիրութիւն է։ Այսինքն՝ անտեսական ձեւերը նոյնն են ինչ որ եւ դրամատիրական երկրներում, միայն սեփականատէրը պետութիւնն է։

Մորհրդային արդիւնաբերութիւնը բաժանւում է երկու ճիւղի՝ ծանր եւ թեթեւ։ Ծանրը խոշոր արդիւնաբերութիւն է, որ ծառայում է արդիւնաբերական ձեռնարկներին, թեթեւը՝ նպատակ ունի գլխաւորապէս լայն սպառման նիւթեր հայթայթել։ Առաջին կարգին են պատկանում Հայաստանում, օրինակ, պղնձահանքերը, քիմիական գործարանները, ցեմէնտը, Ամի-Գէմզան եւն.։ Երկրորդ կարգի՝ Լենտեկստիլը, կարի ու պահածոյի գործարանները եւն.։

Արդիւնաբերական բոլոր ձեռնարկութիւնները, հանք ու գործարաններ, իրրեւ պետական սեփականութիւն, ապրում են պետական միջոցներով։ Նրանց մէջ աշխատող բանուորութիւնը համարում է պետական պաշտօնեայ։ Արտադրութիւնը գնում է պետական հիմնարկութիւններին եւ առեւտրական մարմիններին։

Երկրի պետական քաղաքականութիւն է արագ ճարտարարուեստացում։ Ելակէտ ունենալով այն տեսակէտը, թէ կոմունիզմի յաղթանակի համար անհրաժեշտ է ճարտարարուեստի բարձր զարգացման աստիճան եւ բանուորական հոծ զանգուածներ՝ Հայաստանի ներկայ վարիչները բոլոր ներելի եւ աններելի միջոցներով աշխատում են «պիւղացիական» Հայաստանը վերածել «բանուորական» երկրի։ Այստեղից՝ ճեպընթաց, յարձակ անձրգպիր ջանքեր Հայաստանը օժտելու գործարաններով եւ եւեկտրական կայաններով։ Եւ պէտք է ընդունել, որ քանակական տեսակէտից որոշ «նուաճումներ» կան, մասնաւորապէս եւեկտրաշինարարութեան եւ քիմիական ճարտարարուեստի բնագաւառում։ Ալաւերդիին, Ղարաքիլիսան, Երեւանը, Հրազդան գետի ուազանը «հարուածային կարգով» ճարտարարուեստացում են։ Դասալուծ դարձած է կրի ու ցիմենտի արտադրութեան կենտրոն։ Մի շարք մեծ ու փոքր գործարաններ ծրագրուած են, չինւում են կամ արդէն չինուած են եւ ուրիշ վայրերում։ Եթէ Հայաստանի արդիւնաբերական քարտէսին նայես, բաւական տեղեր կը տեսնես գործարանային ծխնելոյզներ եւ ելեկտրական սիւներ պղնձալարեր։

Ինչի՞ է ծառայում Հայաստանի արդիւնաբերութիւնը։ Մոչոր չափով ո՛չ Հայաստանին։ Հայաստանի պէտքին ամբողջապէս տարուում է Ռուսաստան, փոխարժէքը մանում է Մոսկուայի գանձարանը։ Հայաստանի քիմիական արտադրութիւնները արտածւում են Հայաստանից՝ գործել ի հաշիւ Մոսկուայի։ Հայաստանի տուֆը, պէմզան, մարմարը, գրանիտը մեծ մասով ուղարկւում են Ռուսաստանի գանազան կողմերը՝ փոխարժէքը նոյնպէս անցնելով կենտրոնի գրամարկղը։ Լենտեկստիլի հիւսուածեղէնը, հասնում է մինչեւ չինական չուխաները՝ ծառայելով վնչտորդին իբրեւ վաճառքի նիւթ։ Հայաստանի բամբակի, գինու եւ կոնեակի, պահածոյի, Սեւանայ ձուկի, կաթնեղէնի խոշոր մասը նոյնպէս արտահանւում է Հայաստանից։ Ռուբդը, կաշին, աղիքը, մորթեղէնը նմանապէս արտածուելքեան նիւթ են։ Մի խօսքով, Հայաստանի հանքերի, գործարանների, այգինների, ջրի ու հողի արդիւնքի մեծ մասը, հում վիճակում կամ գործարաններում մշակուելուց յետոյ, վաճառքի է տարուում արտասահման եւ ստացած դրամը մանում է Մոսկուայի կենտրոնական գանձարանը, իսկ Հայաստանի ժողովրդին մնում են ... տոտոխներ ու կոտոշներ։

Արդ, ի՞նչ պատկեր էր ներկայացնում Հայաստանի արդիւնաբերութիւնը 1934ին։

Տարւայ սկզբին, յունուարին, Հայկոմկուսի 9րդ համագումարում, կուսակցութեան վարիչ-քարտուղարը յանուն Կենտկոմի ներկայացրած զեկուցման մէջ, թուերով ու փաստերով ցոյց տուեց, որ արդիւնաբերութեան համարեա բոլոր ճիւղերում տիրում էր համատարած թերակատարում, ճեղքուածք ու խայտառակութիւն։ Մանաւանդ, անմխիթար էր ծանր արդիւնաբերութեան վիճակը. պղնձի արտադրութիւնը, օրինակ, դեռ 1932ին, պիտի տար 5000 տոն մաքուր պղինձ, մինչդեռ վերջին տարւայ ընթացքում տուել էր 2.972 տոն։ Երեւանի մարմարի գործարանը պիտի արտադրէր 12.000 քառ. մէթր քար. արտադրել էր ընդամէնը 2000 քառ. մէթր։ Շէնքերի կառուցման ծրագիրը կատարուած էր միայն 50%ով։ Շինարարութեան ինքնարժէքը փոխանակ իջնելու՝ բարձրացել էր 50%ով։ Եւայլն։

1934 թուականը ոչ մի բարելաւում չբերաւ։ «Պլանների անհանդուրժելի, խայտառակ թերակատարումները» (*), չարունակուեցին գահավէժ թափով։ Այսպէս, տարւայ վերջը պղնձաբդիւնաբերութիւնը չարունակեց մնալ արդիւնաբերութեան «ամենանեղ տեղը»։ Որոշուած ծրագիրը մնաց թերի։ «Թերակատարում» ու «խայտառակ վիճակ» Դասալուի Ցիմէնտի. Վրաստանից ղահանջուած քանակով ածուխ չի ստացւում եւ արտադրութիւնը կանգ է առնում։ Ալլահվերդիի արտացոլիչ գործարանը ժամանակին չի ստացուում, որովհետեւ բաղուից սեւ նաւթ չի ուղարկուում։ Երեւանի մեքենագործարանը կանգ է առնում, որովհետեւ Ռուսաստանից չի ստացուում ապակեղէն, պղպեղ, թիթեղ եւ այլ նիւթեր ու գործիքներ չեն ցանկ։ Արդիւնաբերական չատ ձեռնարկներ կաղում են կամ նոյն իսկ բոլորովին անգործութեան են դատապարտուում, որովհետեւ Ռուսաստանից չեն տասնում ապսպրուած մեքենաներն ու գործիքները, նիւթերն ու վառելիքը, փոխադրութեան մէջ նրանց մի մասը կորչում է եւ այլն։

Հայաստանին ու հայ ժողովրդին։ Հայաստանի արդիւնաբերութիւնը ծրագրել ու ղեկավարել է դրսից. հայ բանուորը, անտեսագէտն ու ճարտարագէտը, անտեսապէս դրսի համար, իսկ իրենք իրենց հայրենիքում, մնացել են աղքատ, տկար ու ոտքի խոտաստահանջ, երբ խնդիրը վերաբերում է Հայաստանից ստանալուն. թերակատարումներն այս դէպքում ծանր պատիժներ են առաջ բերում, բայց, երբ հարկաւոր է Հայաստանին տալ, յաճախ, տարիներով պահանջները մնում են չբաւարարուած։

1934ին էլ Հայաստանի արդիւնաբերութեան հիւանդոտ կողմը մնացել է ղեկավարութեան անմատչելութիւնը եւ անտէրութիւնը։ Ներքին մամուլը բազմաթիւ դէպքեր է արձանագրում, որոնք ցոյց են տալիս, որ ոչ միայն ձեռնհասութիւնն, այլ եւ արդիւնաբերութիւնն ու բարի կամեցողութիւնը պակասում են Հայաստանի արդիւնաբերելութեան մէջ։ Այսպէս, Դասալուում երկու տարի է չէին կարողանում շտրճի գնել, կրի երկրորդ գործարանը, մինչեւ որ անպէտք վարիչը հեռացուեց եւ տեղը կարողը բերուեց։ Ընդհակառակն, այնտեղ, ուր կաս խղճի տէր եւ ձեռնհաս դեկավարներ, գործը աւելի կամ պակաս դնում է յաջող, ինչպէս, օրինակ, քիմիական կոմբինատում, Լէնինականի կարի գործարանում եւն.։

Արդիւնաբերութեան թուլութեան լուրջ պատճառներէն մէկը 1934ին էլ մնաց, այսպէս կոչուած «բանուժի հոսունութիւնը»։ բանուորները փախչում էին գործարաններից եւ հանքերից։ Թէ «սոցիալիստական», «բանուրական» Հայաստանում բանուորները ինչ վիճակում են ապրում, ցոյց են տալիս Հայկենտկոմի ներկայացուցիչ եւ առեւտրի ու կօօպերացիայի բաժնի վարիչ Ծատուրովի հետեւեալ խօսքերը.— «Ի՞նչպէս են կերակրում մեզ մօտ բանուորներին։ Նախ՝ առաւօտեան ինչո՞վ է գալիս բանուորը գործարան։ Նա ունի մի փոքրիկ տոպրակ կամ մի կեղտոտ չոր, որի մէջ հաց է փաթաթուած, երբեմն էլ մի տոմաթէս, սակայն այդ էլ ոչ բոլորի համար ... Որտե՞ղ են ճաշում բանուորները եւ ի՞նչ պայմաններում։ Մի քանի բանուորներ մի կերպ տեղ են գտնում ճաշարանում, իսկ միւսները նախաճաշում են ցեխում, գետնի վրայ։ Ինչպէ՞ս են նախաճաշում բանուորները մեռաքի գործարանում։ Բակում, դեռնի վրայ նստած են առնուազն 40 բանուորուհիներ եւ նախաճաշում են։ Ինչո՞ւ, զարմացած հարցնում է կենտկոմի ներկայացուցիչը, մեզ մօտ, ձեռնարկութիւններում, ճաշի հետ տալիս են մի տեղ 50–75 կրամ հաց, իսկ կան տեղեր, որտեղ բոլորովին հաց չեն տալիս»։

50 կրամ հացով կամ նոյն իսկ առանց հացի ճաշող, մի տոմաթէսով, ցեխի ու կեղտոտութեան մէջ նախաճաշ անող բանուորներից ի՞նչ աշխատանք կարելի է պահանջել։

Տարեփակի թուական տեղեկութիւններ չկան դեռ, բայց տարւայ ընթացքին խորհրդային մամուլի եւ ժողովների մէջ հաղորդուած փաստերը բաւական են ասելու համար, որ 1934 թուականին Հայաստանի արդիւնաբերութիւնը ոչ միայն չօչափելի բարելաւում ու յառաջդիմութիւն ցոյց չի տուել, այլ որոշ բնագաւառներում նոյն իսկ յետ էլ է գնացել։ Ինչ որ, ասկայն, աւելի կարեւոր է, 1934ին էլ Հայաստանը մնացել է նուաճուած ու չհաղթահարուող դաղութի վիճակում, ոչ միայն կենտրոնի, այլ եւ հարեւան երկիրների վերաբերմամբ։ Հայաստանի բնական եւ գործարանային արդիւնքները ծառայել են նախ ուրիշներին եւ իրենց հնչին մասով սոսկ իրեն՝ իր հաին ձգած դաժինեպաակուած գործերու տպաւորիչ չարք մը։

Տարուան մը ընթացքին տեսած՝ հարիւրաւոր ժապաւէններուս մէջէն չատ դժուար պիտի ըլլար նշանակել բոլոր յաջող գործերը։

Բազմաթիւ եղան անոնք, եւ սակայն անոնց մէջ իսկ ստորաբաժանումներ կարելի է ընել։

Յատկապէս յաջողեցան ժապաւէններ որոնք իրենց արժանիքին եւ յաջողութեան գլխաւոր տարրերը կը քաղէին իրենց չքեղ, հսկայական բեմադրութեան եւ գարդարանքներու հմայքէն, գեղեցիկ մարմիններու ցուցադրութենէն, այնքան յաջողապէս եւ լայնօրէն չահագործուած՝ մանաւանդ Հոլիվուտէն եկած ժապաւէններուն մէջ, որոնց չարքին կարելի է յիշել Cheruses d'Or։

Եւ այսօր որ եւ է մեծ բեմադրութեամբ օժտուած ժապաւէն գրեթէ անպայման ունի իր կիսամերկ պարուհիներու տեսարանը։

Մրցում նոյն իսկ Միւզիք Հոլլն հետ։

Չարք մը ժապաւէններ նշանակալից եղան իրենց բեմադրութեան հսկայական յղացումով, ինչպէս երկար ժամանակ Marignanի պատատին վրայ ապրող L'Orը, P. Blanchardի եւ Brigitte Helmի գլխաւոր դերակատարութեամբ եւ ուր տորերկրեայ եւեկտրական հսկայ համեմատութիւններով կառուցուած մեքենաներ կարելի է ընել։

Յատկանշական անոնք, եւ սակայն անոնց մէջ իսկ ստորաբաժանումներ կարելի է ընել։

Բացառիկ տեղ մը պէտք է տալ Փաթէ Նաթանի ժուանվիլի աշխատանոցներէն ելած Les misérablesին (Վ. Հիւկօ), որ Ռէմոն Պէռնարի բեմադրութեամբ, մանրակրկիտ եւ ուշադրաւ ըմբռնումով, պատկերներու խելացի տեղաւորումներով, եւ մէկ ծայրէն միւսը պարունակած յուզումով — որ հեղինակինն էր — բայց որ բեմադրողինը եղաւ — ամբողջ տարուան յայտնութիւններուն մէկէն կը ցցուի տիրաբար՝ իրրեւ լայնաշունչ աշխատանք, եւ խղճամիտ արուեստի գրեթէ անթերի գործ։

Առանց ակնահաճոյ եւ չուայլ տեսարաններու, միմիայն իրենց պարուրակած գրական, գեղարուեստական ու բարոյական արժէքներով տիրապետող բազմաթիւ ժապաւէններէն պէտք է յիշել Պէռնչթայնի Le voleurը, M. Toureurի բեմադրութեամբ, գլխաւոր դերակատարներ ունենալով V. Francenեւ Mad Renard, երկուքն ալ Քօմէտի Ֆրանսէզէն, Հանրի Պաթայլի Le scandaleը, առաջնակարգ դերակատարներու հոծ խումբով մը, որոնց գլուխը կը գտնուէին՝ իրրեւ խաղին հերոսները՝ Gaby Morlay եւ Հանրի Ռօլան, երկու կատարեալ արուեստագէտներ։

Նոյն հեղինակին Policheը՝ նշանաւոր բեմադիր Abel Ganceի հեղինակաւոր վերարտադրութեամբ եղած էր գուցէ աւելի տպաւորիչ՝ քան բեմին վրայ։

Constant Remy խղճամիտ եւ զուսպ խաղով մը ապրեցուց խորունկ յուզումի այնպիսի պահեր, որոնք կը մնան յիշողութեան մէջ, նոյն իսկ հարիւրաւորներ տեսնելէ յետոյ չատ քիչեր ունին այդ արժանիքը։ Marie Bell այդ տաղանդաւոր դերասանին քով՝ իր գրաւիչ խաղին շնորհիւ ըստեղծած էր տարօրինակ կնոջ մը դերը։

Եւ երբ կը խօսիմ Const. Remyի մասին, չեմ կրնար մոռնալ իր կանդնած դատախազի կերպարանքը, որուն մէջ ՄԱՐԴԸ կը ցցուի չանկարծ՝ իր բռնի վախճակ ու չքեղ բարոյական բարձրութեան վրայ, նեաելով իր վրայէն La robe rouge։ Ֆրանսական պատառներուն վրայ յայտնուած օտար արտադրութիւններէն պէտք է յիշել նախ եւ առաջ Վիէննա, Սթիւտիօ Սաջայի մէջ, Willy Forstի բեմադրութեամբ իրագործուած հռչակաւոր Symphonie inachevéeն, Ֆրանց Շիւպէրի անմահ կտորին ներդաշնակութիւններով պարուրուած նուրբ, գրաւիչ եւ հոգեխոր պատկերներով, եւ վերարտադրութեան, դասաւորումի եւ չափի այնպիսի կատարելութեամբ, որ պիտի կրնայ իրրեւ տիպար ծառայել չատ ու չատ բեմադիրներու։

Այդտեղ բեմական երաժշտութիւնը եւ պիծերու, լոյսերու համադրութիւնը կը հասնին իրենց գերագոյն դեղեցկութեան, որուն առջեւ հոգին խռոված անգիտակցօրէն կ'ամփոփուի ծունր կը դնէ, ձայնին եւ գիծին տիրական հրապոյրէն կաշկանդուած։

Բեմադրիչը եւ դերասանները կրցած են հոն բարձրանալ անմահ երաժիշտին հոգեկան աշխարհին գագաթները, իր ապրումները իւրացնելու ասպիճան։

Զուտ արուեստի ազնուական գործ մը, որ էթուալի սրահին մէջ մէկ տարի չարունակ ցուցադրուելէ յետոյ անցաւ 20է աւելի փարիզեան սրահներ ամէն տեղ լեցնելով դեղեցկին սիրահար գիտակից հասարակութեամբ։

Martha Eggerth եւ Hans Jaray այդ անմոռանալի ժապաւէնին հերոսներն են, ապրելով կոմսուհի Էսթէրհազիի եւ Շուպէռի անձնաւորութիւնը հոգեւին, ամբողջապէս եւ ապրեցնելով դիտող հասարակութիւնը։

Վիէննական արտադրութիւններէն է նաեւ ուրիշ գլուխ-գործոց մը, Ժան Liebelei ժապաւէնը, ուր Մաքսա Շնէյտէր իր թարմ տաղանդին գրաւչութեամբ կը յուզէ խորապէս եւ տեւականօրէն։

Վիէննայի բնարանը կը թուի ըլլալ քիչ արտադրել, բայց ստեղծել գլուխ-գործոցներ միայն։

Վերադառնալով Ֆրանսական արտադրութիւններուն, որոնց մէջ ամենատուաւոր տեղը կը գրաւէ Փաթէ Նաթան, իր ընդարձակ եւ վերջին կատարելութիւններով օժտուած սթիւտիօներով, անկարելի է ծանրանալ բոլոր նշանակելի ժապաւէններուն վրայ։ Ցիշեմ միայն վերոյիշեալ սթիւտիօներէն ելած Amokը, J. Yonnelով,— Dactylo se marie, J. Murat եւ M Gloryով — Ces messieurs de la Santé անփոխարինելի Ռէմիւով, L'Aristo տանդաւոր ու տպաւորիչ դերասան Անտրէ Լըֆօուով, եւն.։

Շատերու մասին արդէն ժամանակին խօսած եմ մանրամասնօրէն այս սիւնակներուն մէջ։

ՀՐ. ԱԼԵԱՆԱՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԸ 1934Ի ԸՆԹԱՑՔԻՆ

»»»··«««

Ոչ ոք այսօր այլ եւս կ'ուրանայ՝ որ չարժանկարը տիրականօրէն տեղաւորուած է արուեստներու չարքին, եւ թատրոնի կողքին, յաճախ նախանձելի մրցակից մը հանդիսանալով անոր։ Կը յիշեմ անոր մանկական վարանոտ առաջին քայլերը 50—100 մէթր տարածութեամբ կալուածի մը վրայ, միամիտ պատմութեան մը պատկերացումով՝ որուն առջեւ սակայն բերանաբաց կը մնայինք, ինչպէս հրաշք մը թուեցաւ նոյն չրջանին՝ Սանթօս-Տիւմոնի օդանաւային առաջին քանի մը մէթր թռիչքը։

Երեսուն տարիներ անցած են քսաներորդ դարու այդ երկու ցնծագին դիւտերուն նախաքայլերէն ի վեր։

Կատարելութեան եւ հասունութեան որոշ մակարդակի մը վրայ կը գտնուին անոնք այսօր, եւ սակայն ճիգերը կը չարունակուին անդադրում, եւ ոչ ոք կրնայ նախատեսել անոնց հասանելիք հանգրուանը։

Շարժանկարին առաջին թոթովանքներէն՝ մինչեւ վերջի ֆրանսական, անգլիական կամ ամերիկեան հոյակապ ու տիրական արտայայտութիւնները, կատարելագործման ճիգը եղած է այնքան արդիւնաւոր, քայլերական, որ թատրոնի գոյութիւնը մտահոգութեան առարկայ դարձած է արդէն։

Ասոնն չարժանկարի գիւտը՝ մանաւանդ այդ անհանգստութիւնը արդարացնելու հանդամանքը ունի։

Արդարեւ չարժանկարը այսօր մեծ մասով՝ իր նիւթերը կ'առնէ արդէն բեմին վրայ որոշ ժողովրդականութիւն չհասած գործերէն, անոնց նոր չնչելով բոլորովին նոր ապրումներ, չհաղորդելով իրեն միայն յատուկ արտայայտութիւններու եւ — թատրոնին համար անկարելի — միջոցներու այն կալուածը, որուն սահմանը ամպամբար գագաթներէն կը սկսի, վերջնալու համար ովկիանոսներուն մինչեւ այսօր անծանօթ ու յաւերժական գիշերին խորհուրդներուն մէջ։

Հանրային գնահատանքին եւ համակրութեան գլխաւոր պատճառներէն մէկը կը գտնուի վերոյիշեալ պարադային մէջ։

Թատրոնը իր կենդանի խաղով եւ խօսքով կը խօսի մարքին եւ երեւակայութեան, պահանջելով հանդիսատեսէն որոշ պատրաստութիւն եւ ճիգ։

Շարժանկարը՝ այսօր տալով ձայնի եւ կենդանութեան, չարժումի եւ ապրումի կատարեալ պատրանքը, կրնայ նաեւ առարկայի մը, տեսարանի մը միջանկեալ երեւոյթով բացատրել — եւ աւելի տպաւորիչ կերպով—բեմական երկար մենախօսութեան մը նիւթը։

Շատ հեռուները պիտի տանէք մեզի երկու արուեստներուն առաւելութիւններուն եւ թերութիւններուն հաշուեկարդարը։

Պէտք է չեշտել այսօր՝ թէ 1935ի սեմին՝ չարժանկարը կը յայտնուի, վերարտադրութեամբ եղած էր գուցէ աւելի տպաւորիչ՝ քան բեմին վրայ։

Constant Remy խղճամիտ եւ զուսպ խաղով մը ապրեցուց խորունկ յուզումի այնպիսի պահեր, որոնք կը մնան յիշողութեան մէջ, նոյն իսկ հարիւրաւորներ տեսնելէ յետոյ չատ քիչեր ունին այդ արժանիքը։ Marie Bell այդ տաղանդաւոր դերասանին քով՝ իր գրաւիչ խաղին շնորհիւ ըստեղծած էր տարօրինակ կնոջ մը դերը։

Եւ երբ կը խօսիմ Const. Remyի մասին, չեմ կրնար մոռնալ իր կանդնած դատախազի կերպարանքը, որուն մէջ ՄԱՐԴԸ կը ցցուի չանկարծ՝ իր բռնի վախճակ ու չքեղ բարոյական բարձրութեան վրայ, նեաելով իր վրայէն La robe rouge։ Ֆրանսական պատառներուն վրայ յայտնուած օտար արտադրութիւններէն պէտք է յիշել Cheruses d'Or։

Եւ այսօր որ եւ է մեծ բեմադրութեամբ օժտուած ժապաւէն գրեթէ անպայման ունի իր կիսամերկ պարուհիներու տեսարանը։

Մրցում նոյն իսկ Միւզիք Հոլլն հետ։

Չարք մը ժապաւէններ նշանակալից եղան իրենց բեմադրութեան հսկայական յղացումով, ինչպէս երկար ժամանակ Marignanի պատատին վրայ ապրող L'Orը, P. Blanchardի եւ Brigitte Helmի գլխաւոր դերակատարութեամբ եւ ուր տորերկրեայ եւեկտրական հսկայ համեմատութիւններով կառուցուած մեքենաներ կարելի է ընել։

Յատկանշական անոնք, եւ սակայն անոնց մէջ իսկ ստորաբաժանումներ կարելի է ընել։

Բացառիկ տեղ մը պէտք է տալ Փաթէ Նաթանի ժուանվիլի աշխատանոցներէն ելած Les misérablesին (Վ. Հիւկօ), որ Ռէմոն Պէռնարի բեմադրութեամբ, մանրակրկիտ եւ ուշադրաւ ըմբռնումով, պատկերներու խելացի տեղաւորումներով, եւ մէկ ծայրէն միւսը պարունակած յուզումով — որ հեղինակինն էր — բայց որ բեմադրողինը եղաւ — ամբողջ տարուան յայտնութիւններուն մէկէն կը ցցուի տիրաբար՝ իրրեւ լայնաշունչ աշխատանք, եւ խղճամիտ արուեստի գրեթէ անթերի գործ։

Առանց ակնահաճոյ եւ չուայլ տեսարաններու, միմիայն իրենց պարուրակած գրական, գեղարուեստական ու բարոյական արժէքներով տիրապետող բազմաթիւ ժապաւէններէն պէտք է յիշել Պէռնչթայնի Le voleurը, M. Toureurի բեմադրութեամբ, գլխաւոր դերակատարներ ունենալով V. Francenեւ Mad Renard, երկուքն ալ Քօմէտի Ֆրանսէզէն, Հանրի Պաթայլի Le scandaleը, առաջնակարգ դերակատարներու հոծ խումբով մը, որոնց գլուխը կը գտնուէին՝ իրրեւ խաղին հերոսները՝ Gaby Morlay եւ Հանրի Ռօլան, երկու կատարեալ արուեստագէտներ։

Նոյն հեղինակին Policheը՝ նշանաւոր բեմադիր Abel Ganceի հեղինակաւոր վերարտադրութեամբ եղած էր գուցէ աւելի տպաւորիչ՝ քան բեմին վրայ։

Constant Remy խղճամիտ եւ զուսպ խաղով մը ապրեցուց խորունկ յուզումի այնպիսի պահեր, որոնք կը մնան յիշողութեան մէջ, նոյն իսկ հարիւրաւորներ տեսնելէ յետոյ չատ քիչեր ունին այդ արժանիքը։ Marie Bell այդ տաղանդաւոր դերասանին քով՝ իր գրաւիչ խաղին շնորհիւ ըստեղծած էր տարօրինակ կնոջ մը դերը։

Եւ երբ կը խօսիմ Const. Remyի մասին, չեմ կրնար մոռնալ իր կանդնած դատախազի կերպարանքը, որուն մէջ ՄԱՐԴԸ կը ցցուի չանկարծ՝ իր բռնի վախճակ ու չքեղ բարոյական բարձրութեան վրայ, նեաելով իր վրայէն La robe rouge։ Ֆրանսական պատառներուն վրայ յայտնուած օտար արտադրութիւններէն պէտք է յիշել Cheruses d'Or։

Եւ այսօր որ եւ է մեծ բեմադրութեամբ օժտուած ժապաւէն գրեթէ անպայման ունի իր կիսամերկ պարուհիներու տեսարանը։

Մրցում նոյն իսկ Միւզիք Հոլլն հետ։

Չարք մը ժապաւէններ նշանակալից եղան իրենց բեմադրութեան հսկայական յղացումով, ինչպէս երկար ժամանակ Marignanի պատատին վրայ ապրող L'Orը, P. Blanchardի եւ Brigitte Helmի գլխաւոր դերակատարութեամբ եւ ուր տորերկրեայ եւեկտրական հսկայ համեմատութիւններով կառուցուած մեքենաներ կարելի է ընել։

Յատկանշական անոնք, եւ սակայն անոնց մէջ իսկ ստորաբաժանումներ կարելի է ընել։

Բացառիկ տեղ մը պէտք է տալ Փաթէ Նաթանի ժուանվիլի աշխատանոցներէն ելած Les misérablesին (Վ. Հիւկօ), որ Ռէմոն Պէռնարի բեմադրութեամբ, մանրակրկիտ եւ ուշադրաւ ըմբռնումով, պատկերներու խելացի տեղաւորումներով, եւ մէկ ծայրէն միւսը պարունակած յուզումով — որ հեղինակինն էր — բայց որ բեմադրողինը եղաւ — ամբողջ տարուան յայտնութիւններուն մէկէն կը ցցուի տիրաբար՝ իրրեւ լայնաշունչ աշխատանք, եւ խղճամիտ արուեստի գրեթէ անթերի գործ։

Առանց ակնահաճոյ եւ չուայլ տեսարաններու, միմիայն իրենց պարուրակած գրական, գեղարուեստական ու բարոյական արժէքներով տիրապետող բազմաթիւ ժապաւէններէն պէտք է յիշել Պէռնչթայնի Le voleurը, M. Toureurի բեմադրութեամբ, գլխաւոր դերակատարներ ունենալով V. Francenեւ Mad Renard, երկուքն ալ Քօմէտի Ֆրանսէզէն, Հանրի Պաթայլի Le scandaleը, առաջնակարգ դերակատարներու հոծ խումբով մը, որոնց գլուխը կը գտնուէին՝ իրրեւ խաղին հերոսները՝ Gaby Morlay եւ Հանրի Ռօլան, երկու կատարեալ արուեստագէտներ։

Նոյն հեղինակին Policheը՝ նշանաւոր բեմադիր Abel Ganceի հեղինակաւոր վերարտադրութեամբ եղած էր գուցէ աւելի տպաւորիչ՝ քան բեմին վրայ։

Constant Remy խղճամիտ եւ զուսպ խաղով մը ապրեցուց խորունկ յուզումի այնպիսի պահեր, որոնք կը մնան յիշողութեան մէջ, նոյն իսկ հարիւրաւորներ տեսնելէ յետոյ չատ քիչեր ունին այդ արժանիքը։ Marie Bell այդ տաղանդաւոր դերասանին քով՝ իր գրաւիչ խաղին շնորհիւ ըստեղծած էր տարօրինակ կնոջ մը դերը։

Եւ երբ կը խօսիմ Const. Remyի մասին, չեմ կրնար մոռնալ իր կանդնած դատախազի կերպարանքը, որուն մէջ ՄԱՐԴԸ կը ցցուի չանկարծ՝ իր բռնի վախճակ ու չքեղ բարոյական բարձրութեան վրայ, նեաելով իր վրայէն La robe rouge։ Ֆրանսական պատառներուն վրայ յայտնուած օտար արտադրութիւններէն պէտք է յիշել Cheruses d'Or։

Եւ այսօր որ եւ է մեծ բեմադրութեամբ օժտուած ժապաւէն գրեթէ անպայման ունի իր կիսամերկ պարուհիներու տեսարանը։

Մրցում նոյն իսկ Միւզիք Հոլլն հետ։

Չարք մը ժապաւէններ նշանակալից եղան իրենց բեմադրութեան հսկայական յղացումով, ինչպէս երկար ժամանակ Marignanի պատատին վրայ ապրող L'Orը, P. Blanchardի եւ Brigitte Helmի գլխաւոր դերակատարութեամբ եւ ուր տորերկրեայ եւեկտրական հսկայ համեմատութիւններով կառուցուած մեքենաներ կարելի է ընել։

Յատկանշական անոնք, եւ սակայն անոնց մէջ իսկ ստորաբաժանումներ կարելի է ընել։

Բացառիկ տեղ մը պէտք է տալ Փաթէ Նաթանի ժուանվիլի աշխատանոցներէն ելած Les misérablesին (Վ. Հիւկօ), որ Ռէմոն Պէռնարի բեմադրութեամբ, մանրակրկիտ եւ ուշադրաւ ըմբռնումով, պատկերներու խելացի տեղաւորումներով, եւ մէկ ծայրէն միւսը պարունակած յուզումով — որ հեղինակինն էր — բայց որ բեմադրողինը եղաւ — ամբողջ տարուան յայտնութիւններուն մէկէն կը ցցուի տիրաբար՝ իրրեւ լայնաշունչ աշխատանք, եւ խղճամիտ արուեստի գրեթէ անթերի գործ։

Առանց ակնահաճոյ եւ չուայլ տեսարաններու, միմիայն իրենց պարուրակած գրական, գեղարուեստական ու բարոյական արժէքներով տիրապետող բազմաթիւ ժապաւէններէն պէտք է յիշել Պէռնչթայնի Le voleurը, M. Toureurի բեմադրութեամբ, գլխաւոր դերակատարներ ունենալով V. Francenեւ Mad Renard, երկուքն ալ Քօմէտի Ֆրանսէզէն, Հանրի Պաթայլի Le scandaleը, առաջնակարգ դերակատարներու հոծ խումբով մը, որոնց գլուխը կը գտնուէին՝ իրրեւ խաղին հերոսները՝ Gaby Morlay եւ Հանրի Ռօլան, երկու կատարեալ արուեստագէտներ։

Նոյն հեղինակին Policheը՝ նշանաւոր բեմադիր Abel Ganceի հեղինակաւոր

(*) Բոլոր չակերտուած խօսքերը առնուած են Երեւանի թերթերից, գլխաւորապէս Մորհ. Հայաստան պաշտօնաթերթից։

« ԾԱՌԱՋ »Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ԾՆՈՒՆԴ(*) ԱՆՏԷՐ ԵՐԿՐԻ ՄԷՋ

»»»··«««

Նուէր՝ բոլոր ճակատներու հայ զինուորներուն։

Թարգմանիչէն

Մի՛ջադէպը այդ ժամանակ զաղտնի պահուեցաւ, դէթ այնչափով՝ որչափով որ զինուորական գրաքննութիւնը անոր Անգլիոյ մէջ հրատարակումը պատերազմական թղթակիցներէն կը նայր արգիլել։ Սակայն լուրը արդէն սկսաւ բերնէ-բերան չրջան ընել, արձակուրդով վերադարձող զինուորներու միջոցով, չնորհիւ գլխաւոր բանակատեղիէն բոլոր կրակի գիծին վրայ գտնուող բանակներուն եւ կիսաօդաորանակներուն ուղղուած հրամանի մը, 1915 Մնունդէն մէկ կամ երկու օր յետոյ։

Հրամանը հետեւեալն էր.—

«Զինուորներուն բացարձակապէս արգիլուած է թշնամիին հետ եղբայրանալ։ Այն սպան որ չի հնազանդիր այս հրամանին կամ հարկ եղած աշխատիւնը ցոյց չի տար, պատերազմական առաջնին կողմէ պիտի զատուի»։

Անտէր երկրի մէջ պատահած կարգ մը դէպքերը արդէն արձագանգեր էին բանակին եւ զօրարաժնին բանակատեղիները, եւ սկսեր էին խանգարել ֆրանք. մը ծերունի զօրավարներու հանդիսաը որոնք խաղաղիկ Մնունդ մը կը տօնէին — «Արեւմտեան ճակատին վրայ խաղաղութիւն կը տիրէ» — կրակի գիծէն հեռու դղեակին եւ թաքստոցներուն մէջ։ Անոնցմէ մէկը, զօրաբանակի հրամանատար մը, «պրիճ» կը խաղար իր օգնականին, Տէղեկատու Դիւանի սպային եւ Ֆրանսացի թարգմանին հետ, երբ լուր առացաւ թէ Հուճի ամենամատնդալից զիրքերը գրաւող զինուորներն ու սպաները խրամատներէն դուրս եւած՝ պատրաստութեան մէջ կը գտնուին 7րդ զօրաբանակի զինուորներուն հետ նուէրներ կը փոխանակէին։

— Մեզ ծերունին քիչ մնաց կաթուածահար պիտի ըլլա՛ր, ըսաւ Տէղեկատու Դիւանի սպան։ «Տէր Աստուա՛ծ Տէր Աստուա՛ծ, աղաղակեց։ Երբեք այս տեսակ բան մը իմացուած չէր։ Ձե՞ն դիտեր որ պատերազմի մէջ կը գտնուինք։ Զօրաբաժնի հրամանատարութեան մօտ գացէք եւ ըսէք թէ այդպիսի դէպքեր ի՞նչպէս կը թոյլատրուին։ Ընդվզեցուցիչ է։ անբարոյական ցուցիչ է։ եթէ անոնք անմիջապէս չդադնեցնեն իրենց խրամներըը չվերադառնան, ինքզինքիս բռնել պիտի տամ»։

Տէղեկատու Դիւանի սպան ջանաց յիշեցնել զօրաբանակի հրամանատարին թէ՝ այդ օրը Մնունդ էր եւ թերեւս բոլոր յանցանքը թշնամիին էր։

— Գիտէք պարոն, թէ Գերմանները Մնունդի օրը ինչ զգացումով կը տարուին։

Զգացումին ինչ ըլլալը կը սորվեցնեմ ես անոնց, յարեց հրամանատարը։ Երկու ժամուան ծանր հրեւաարը։ երկու ժամուան ծանր հրեւանիին ոմբակոծումը անոնց զգացումները լաւ պիտի թաղէ։

— Երկկ թնդանօթաձիգներուն հետ խօսակցութեան ընթացքին ինձի յայտնեցին թէ ռումբի պակասութիւն ունին, պարոն հրամանատար, պատասխանեց օդնական սպան, մոտաւորապէս երեւելով մը։

*Զօրաբանակի հրամանատարը ակնարկ վրդովում մը զգաց։ Կրակի գծին հետ, ֆրանսական ղղեակի մը մէջ՝ իր «պրիճ»ի խաղը կը խանգար

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ ԵՎ ՆՐԱ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահ, ակադեմիկոս Վ. Ա. Համբարձումյանի զեկուցումը Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի 1936 թվականի ընդհանուր ժողովում

Ընկերներ, Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիան ստեղծվել է 1935 թվականի հունվարի 1-ին։ Ակադեմիայի կազմակերպման հարցը առաջին անգամ քննարկվել է Հայկական ՍՍՀ Ժողկոմխորհի նիստում 1933 թվականի հոկտեմբերի 31-ին։ Ժողկոմխորհի նիստում ընդունվել է որոշում Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիա կազմակերպելու մասին։ Ակադեմիայի կազմակերպման հարցը քննարկվել է նաև Հայկական ՍՍՀ Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նիստում 1934 թվականի հունիսի 15-ին։ Կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նիստում ընդունվել է որոշում Հայկական ՍՍՀ Գիտությունների ակադեմիա կազմակերպելու մասին։

Ակադեմիայի կազմակերպման հարցը քննարկվել է նաև Համամիութենական կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության նիստում 1935 թվականի հունվարի 1-ին։ Համամիութենական կենտրոնական գործադիր կոմիտեի նախագահության

Խրիմի Թուրֆե՞րն ալ կը գաղթեն

Խրիմէն գաղթականներու խումբ մը հասած է Պոլիս։ Այս առթիւ Թուրք Թերթերը կը գրեն թէ Խրիմի 25 հազար Թուրքերը ամբողջութեամբ կը փափաքին Թուրքիա գալ։ Խրիմի Թուրքերը երկրագործներ են որոնք կրնան օգտակար ըլլալ Թուրքիոյ։

Խրիմի գաղթականները Թուրք կառավարութեան հրահանգին կը սպասեն, խմբովին գաղթելու համար։

Իտալիա եւ Հապէշիստան դէմ դիմաց

Հապէշական կառավարութիւնը նոր բողոքագիր մը ուղղեց Ազգերու Դաշնակցութեան։ Երրորդ ծանուցագիրն է այս, հետքեր ընելու համար Իտալիոյ մեղադրանքները։ Հապէշական կառավարութիւնը Սոմալիլէնտի իտալական իշխանութեանց վրայ կը ձգէ վերջին դէպքերուն պատասխանատուութիւնը եւ յանձն կ'առնէ հատուցումներ վճարել, եթէ իտալական կառավարութիւնը ապացուցանէ թէ հապէշական զօրքը նախայարձակ եղած է։ Ծանուցագիրը մի եւնոյն ատեն տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Իտալիոյ զինուորական գործողութեանց մասին, որոնց նպատակն է նոր հողեր գրաւել։

Այս առթիւ, Լոնտոնի Թերթերը կը գրեն թէ կացութիւնը չատ ծանր է։ Իտալիա զինուորական պիտոյքներ կը փոխադրէ Էրիթրէա եւ Սոմալիլէնտի գաղթավայրերուն մէջ։ Այդ երկիրները չեն կրնար մտնել անոնք որ պաշտօնատար կամ զինուորական չեն։ Ականատեսներ կը պատմեն թէ բազմաթիւ հրասայլեր, թնդանօթներ, հրացաններ եւ մեծաքանակ ռազմանիւթ ցամաք հանուած է։

Հռոմի համաժողովին կը չեռանգուի՞

Նախապարակեան խորհուրդը երէկ երկարօրէն զբաղեցաւ Իտալիոյ հետ կատարուած բանակցութիւններով։ Կացութիւնը անորոշ է տակաւին, այնպէս որ արտաքին նախարարը հարկադրուած է յետաձգել իր ճամբորդութիւնը։ Փարիզի իտալական դեսպանը առջի օր կրկին այցելեց Պ. Լավալի եւ կարճ տեսակցութիւն մը ունեցաւ, չատ մը կարեւոր Թուղթեր յանձնելով։ Իր մեկնումէն վերջը, արտաքին նախարարը ունկնդրութեան ընդունեցաւ աւստրիական դեսպանը եւ երկարօրէն խօսեցաւ օրուան հարցերու մասին։

Հռոմի Ֆրանսական դեսպանը կը շարունակէ իր բանակցութիւնները, հարթելու համար ճամբան։ Ինչպէս բացատրած ենք, դլխաւոր դժուարութիւնը կը վերաբերի կացութեան եւ դաշնագիրներու վերաքննութեան, որոնց մասին Իտալիա բոլորովին տարբեր տեսակէտներ ունի։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ՝ ՓԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Վեց Միլիոն Ֆրանքի պարգեւի խնկաւ Պոլսոյ կեդրոնական բանտի դռնապանին, խոհարարին եւ երեք բանտարկեալներու, Թուրքիոյ օդանաւային վիճակահանութենէն, որ քաշուած էր յունուար 1ին։

325 ՏԱՐԻ ՏԵՒԵԼԻ ՑԵՏՈՑ, դեկտեմբեր 31ին փակուեցաւ Միւնիխի «Աւկսպուրկէր Ալէնոցայթունկ» օրաթերթը, որ հիմնուած էր 1609ին։ Կուսակցական օրկան չէր, բայց Թունդ ազգային ուղղութեան կը հետեւէր։

ՕՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՏՈՒՐՔԻ ՄԱՄԻՆ նոր հրամանագիր մը հրատարակեց պաշտօնաթերթը, յունուար 1ին։ Այդ հրամանագրին համաձայն, օրագրող – ներուն եւ թատերական ու երաժշտական քննադատներու թոշակներուն տուրքէն միանուագ պիտի զեղչուի 30 առ հարիւր, իսկ զեղչի առաւելագոյն գումարը պիտի ըլլայ 60,000 ֆրանք։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻ ԱՄՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ զօրացնելու համար, աշխատանքներ պիտի սկսին քանի մը օրէն։ Արդէն կատարուած է ֆրանքեւկելժ սահմանի ամրութեանց չինութեան նուազուրդը, որուն գումարը կը հասնի 18 միլիոն ֆրանքի։

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ ԿԱՏԱՐՈՒԵՑԱՒ Պելկրատի մէջ, նախկին նախարար Տիմիթրովիչի դէմ, որ Զաղրէպի երեսփոխանն է։ Ոստիկաններ կը հսկէին Տիմիթրովիչի տան վրայ, բայց անծանօթները պարտէզը մտնելով, երկու ռումբեր նետեցին որոնք չպայթեցան։ Քննութիւնները կը շարունակուին։

ՊՈԼՍՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ փակուեցաւ դեկտ. 31ին։ Հաստատուած էր 1904ին, նախապէս անգլիացի նաւաստիներու համար։ Զինադադարին գնուեցաւ անգլիական կառավարութեան կողմէ, որ 12 տարի առաջ յոյն բժիշկներու խնամակալութեան մը յանձնեց զայն, Անգլիոյ պաշտպանութեան տակ։ Խնամակալութիւնը անկարելի կը գտնէ հոգալ ծախքերը։

ԶԻՆՈՎԻԵՒ ԵՒ ՔԱՄԵՆԵՒ եւ ուրիշ հինգ ամբաստանեալներ Սոլովեան կղզիները աքսորուած են, վերջին լուրերու համաձայն։ Ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ «անհետացած են»։ — Բազմաթիւ մարդիկ անձնասպան եղան Լէնինկրատի մէջ։

Պ. ԲԷԳԶԱՏԵԱՆ, փէյթայի առաջին խորհրդային դեսպանը, իր յանձնարարագիրները ներկայացուց հունգարական կառավարութեան։

ՆԱՒԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԹԱՐԱՐ, Գ. Ց. — 70։
ԹԱՐԱՐ, Ց. Ն. — 35։
ՍԻՆԹ ՕՊԱՆ, Զալ. — 70։
ՍԻՆ ՓԻԼՒ ՕՊԸՆԱ, Եօրկ. — 35։
ՕՊԸՆԱ, Բիւզ. — 35։
ԹՈՒՊԻՆԿԻՆ, Վինք. — 60։
ԱՌՆՈՒՎԻԼ, Տիկ. Է. Լ. — 140։
ՄՕՐԵՍԹԻԼ, Պարա. — 35։
ՓԻԼԻՓՅԷՕ, Վարդ. — 50։
ՊԱՐԻ, Վ. Փ. — 125։
ԻՒՅԻՆ, Օ. Ս. — 35։
ՄԱՐՍԼԻՑ, Ց. Ե. — 140։
ՓԱՐԻԶ (10), Գ. Հ. — 140։
ՆԻՇԱՊՈՒՐ, Ո. Ց. — 200։
ԻՍԻ, Գ. Գ. — 35։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ՝ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՔՈՅՐ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ

13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՑ ԺԱՄԸ *11.30*ԻՆ

Salle des Sociétés Savantes/ *ում/* **8, Rue Danton**

Métro: Odéon ԵՒ **Saint Michel**

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ**

(ԿԱՐԻՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ, Հայաստանի կեանքէն)

Կր մասնակցին Տիկիններ *Գայեանէ, Լաթիֆեան, Քնար։*

Պարոններ՝ *Գարբէթեան, Գարեգին, Թորոսեան, կոթիկեան, Լաթիֆեան, Ուզունեան, Ռուբէն, Սանճագ* եւ *Տէրվիշեան։* Բեմադիր՝ *Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ*

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 *ՖՐԱՆՔ։*

Տոմսերը կը ծախուին՝ ՀՐԱՆՑ - ՍԱՄՈՒԷԼ Դրատունը 51, Rue Mr. le Prince (Paris 5), ինչպէս նաեւ առուտրականներու մէջ։

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻԻՆ

Փարիզ

ՕՐԱՄ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ընկ. ընդհ. ժողովը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Պէգռնի կայարանին դիմացի սրճարանը։

ՌՈՍՏՈՄ խումբի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ իր խումբի ընկերները 7 Յունուար երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէի ընդհ. ժողովը 5 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը հիշատ 9ին Ակումբին մէջ։

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 4 Յունուար ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181, Գուր Լաֆայէթ, «Զարդարեան» Գրադարանը։

ՄԱՐՍԷՅԻ Ընկեր Կարօ Եղթակոմիտէի ժողովը 5 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, ընկեր Ս. Պօյաճեանի բնակարանին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Կարեւոր օրակարգ։

ԱՄԵՆՈՐԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՎԻԵՆԷԻ ՄԷՋ

Ֆր. ԿԱՐՄԻՐ ԹԱՋԻ ՎԻԵՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԴՊՐՈՑԻ ԿՈՂՄԷ

6 Յունուար կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *2.30*ին սկսելէ կաթոլիկի մէջ

Բարման խօսք՝ ՀԱՅՐ ՏԷՐՄՈՅԵԱՆ

Երգեր, պարեր, արտասանութիւններ։ Ներկայացում «ՓՈՔՐԻԿ ՍՏԱԽՕՍԸ» եւ կենդանի պատկեր, դպրոցի փոքրիկներուն կողմէ։

կարմիր խաչը գարդարած է տօնածառ եւ նուէրներ պիտի բաշխէ փոքրիկներուն։ Մուտք՝ *2* ֆրանք։

ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԱԾ ԹՈՒԿԱՆ

Փարիզի Հայ Ուսանողական Միութեան Տարեկան Պարահանդէսը

1935 *ՓԵՏՐՈՒԱՐ* 10։

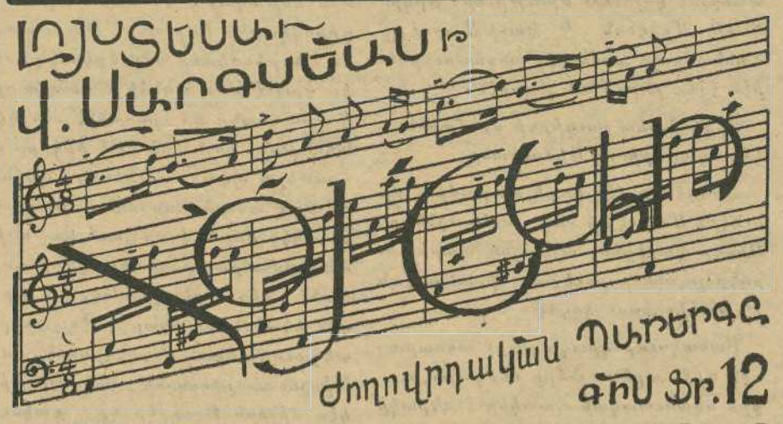
կը խնդրուի չխաչածեւել։

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette – Paris (9) **Métro: Peletier Tél. Prov. 78 – 38**

Կը տառնձնէ Առեւտրական, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր։ Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ դատական եւ վարչական գործերու համար գեւաւոր եւ կամ բնաննացի։ Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ։ Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուագիր վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ անտեսական տագնապը։ Մասնաւոր սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ Ամերիկա մեկնելու համար։ Ապագութիւն եւ գալ տնապահութիւն։ Դիմեցէք եւ պիտի տանաք ամէն գոհացում։ Դատաւորին եւ արտասահմանին եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։ Առաջին խորհրդակցութիւնը *ձրի* է։

Այցելեցէք

Versaillesի եւ Palaiseauի

Մեր սքանչելի հողամասերը որոնք ծախու են սպասելի։

Քառակուսի մէթրը 5 *ֆրանք։*

Մանրամասնութեանց եւ այցելելու համար դիմել՝

Mr. PATRIKի, Mr. LECORNUի ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

7, Rue Paul Lelong, Métro: Bourse, Tél. Gut. 40-37

Գրասենեակները բաց են ամէն օր, նոյնիսկ կիրակի եւ տօն օրեր։
ժամը *9 — 12, 13 — 17*

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

16, Rue de Vaugirard, PARIS (6e) ՄԷթրօ՝ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ՀԵՌԱԶԱՑՆ՝ **ODEON 76-22**

Կ'ընդունի ժամը 9 – 12 եւ 2 – 8, իսկ կիրակի միայն կէսօր

Etude de Me BERNARD WAHL

(*12* année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Սէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կր ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կր պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կր կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները։

Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17—19: Նաեւ *ժամադրութեամբ*

ՏՕՆԱԾԱՌ

Ֆր. կ. թաչի Սէն Թ'էթիէնի մասնաճիւղին կողմէ, *6* դեկտեմբեր, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին եկեղեցիին սրահը։

Բոլոր հայ մանուկներուն ան խոիր պիտի բաշխուի խաղալիքներ եւ պատուղ։ Դպրոցիս աշակերտներուն կողմէ պիտի ըլլան արտասանութիւններ։

կը նախատեսուի զաւեշտ մը։

Մուտքը ազատ է։

ԾԱԽՈՒ Է ԼԱՊՁՔՔԱՅԻ ՄԷՋ

Մեկնումի պատճառաւ դերձակի խանութ մը ամբողջ կազմածներով, քանուկ հրապարակի վրայ և ապահովուած յաճախորդներով։ Լաւ պատեհութիւն։ Մանրամասնութեանց համար դիմել՝

V. Krikorianի, *82*, Ave. Sr. Cassien, Cannes, La Bocca (A. M.):

Ալֆորվիլի Չէնկիլէրցիներու հայրենակցական միութեան պարգեւատրաշխութիւնէն շահած են հետեւեալ թիւերը։—

52, 487, 308, 852, 137, 317, 905, 205, 764, 419, 272, 68, 148, 346, 130, 392, 481, 453, 149, 757, 309, 477, 330, 462, 451, 200, 155, 401, 422, 34, 266, 55, 418, 405, 334, 389, 146, 217, 348, 363, 37, 912, 319, 35, 111, 255, 240, 364, 923, 165, 909, 282, 463, 307, 383, 16, 376, 421, 115, 209, 233, 948, 468, 133, 316, 5, 470, 169, 352, 454, 310, 402, 135, 118, 479, 475, 197, 172, 32, 474, 478, 265, 262, 87, 168, 409, 191, 497, 920, 43, 108, 412, 86, 378, 458, 424, 42, 80, 830, 140, 59։

Կեդրոնատեղի՝ Հ. Սամուէլ Գրատուն, 51, Rue Monsieur le Prince, Paris,
Մարսէյլի համար դիմել՝ Պ. Ց. Մալաքեանի, 101, Rue St. Jacques, Marseille.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

«ԱՐՇԻԻ» ԵՂԹԱԿՈՄԻՏԷՈՒԹԻՒՆԸ Նոր ֆարուոյ առթիւ ճանդիպումի կը ֆրաւիրէ իր ընկերները *5* Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին ընկեր Յակոբեանի բնակարանը (Քաշան)։

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻՒԸ

—·—

Թարգմ. Ա. ՀԱՒՐԷՆԵԱՆ

Գրեց՝ ՌՕԼԱՆՑ ՏԷՆԻԷԼ

— Շնորհակալ եմ, պարոն, կարծեմ սիկարէթ մը լաւ պիտի ըլլայ։

— Եթէ այդ «պարոն»ը մէկդի ձգէք, ի՞նչպէս կ'ըլլայ Սթէֆըն։ Մի այն «Ձօն» ըսէք։ Վերջապէս օր մը քեռայր պիտի ըլլամ։

Սըր Ձօն այսպէս խօսելով իր ձեռքը երիտասարդի ուսին վրայ դրաւ եւ թեթեւ մը ճնշեց։

— Ով տէր, չեմ գիտեր թէ պատմութիւնս պատմէլէ վերջ արդեօք տակաւին պիտի՞ փափաքիք քեռայրս ըլլալ։ կարծեմ տակիդ յետոյ կ'ուզէք քրոջս եւ իմ կռնակս միայն տեսնել։

Սըր Ձօն մտածեց թէ ժամանակը եկած էր հասկցնելու Սթէֆըն Հայաթին որ այդ խնդրի մասին իր կասկածածէն չատ աւելին գիտէր ինք։

Սիկարէթը վառելու համար լուցկին երիտասարդին տալու առեն ըսաւ,

— Սթէֆըն, որ եւ է բան պատմելէ առաջ պէտք է գիտնաք որ, ձեր քրոջը դէմս ունէր վերեւ ողբերգութիւն մը կատարած տեսնելու հաւանականութիւնն էր որ զիս ստիպեց ձեր քրոջը խնդրելու։ Եւ ուզեցի ժամանակը եկած պարագային զայն պաշտպանելու իրաւունքը ունենալ։

Սթէֆըն Հայաթ աչքերը զարմացումով բացաւ։

— Գիտէի՞ք որ ողբերգութիւն մը կատարուած էր, բացագանչեց։

Սըր Ձօն գլուխը չարժեց։

— Գիտէք այն իրիկունը երբ ես ձեզ տեսնելու եկայ, ձեր քրոջը դրօսանաւուն սրահին մէջ, դաշնակին վրայ, արծաթեայ փոքրիկ Սպիտակ Արծիւ մը գտայ։ Զարան ըսաւ ինծի թէ ձեր զինակիցներէն ինկածէ, ձեզ նաեւ դրած միջոցին։ Շատ բնականօրէն հետաքրքրուեցայ թէ ինչպէս կ'ըլլայ որ նշանաւոր մարզասպանի մը խորհրդանիշը եղող այդ առարկան Սթէֆըն Հայաթի վրայ գտնուի։

Սթէֆըն Հայաթ աթոռէն ելաւ, աչքերը բարկութենէն կը բզկտէին։

— Ուրեմն դուք չիք, ամբիծեալ, որ ոստիկանութիւնը կլօրիայի մէջ ղրկեցիք, խուզարկութիւն կատարելու համար, գոչեց։

— Ոչ, ես չեմ, Սթէֆըն։ Նստեցէք տղաս որ այս խնդրի մասին բոլոր գիտցածներս պատմեմ։

Սըր Ձօն այնքան հանդարտ եւ մեղմօրէն խօսեցաւ որ երիտասարդը ըզգաստութեան գալով, դարձեալ աթոռին վրայ նստաւ։

— Պատմեցէք խնդրեմ, չեմ հաս – կնար ։

— Նախ մէկ բան ըսէք ինծի, ըսաւ Սըր Ձօն, ինչպէ՞ս գիտցաք որ ոստիկանութիւնը փլիմութ գացեր է։

Լուռ կերպով հեռագիրը ղրկանէն հանելով Սըր Ձօնին երկարեց։

Այս վերջինը հեռագիրը կարդաց եւ ըմբռնեց որ Հ. Ա. ուղղակի հետքին վրայ կը դանուի։ Լաւ, գոնէ մէկ բան պարզուեցաւ, կորսնցնելու ժամանակ չկար, Հ. Ա. ետ դէպի Լոնտոն պիտի վերադառնար, եւ անհատկած առաջին աթոռ Սըր Ձօն Տէվիսըրնի բնակարանը պիտի գար։ Լաւագոյն էր որ Սթէֆըն Հայաթն ու իր քոյրը Հարլի փողոցի իր տանը մէջ տեսնելէ առաջ, ամէն ինչ պարզուած ըլլար։ Ուստի իր ապագայ աներոջին ամէն բան խոստովանելով, իր գիտցածը պատմեց, մինչեւ իսկ առաջին անգամ Զարայի հանդիպումը Բիճընդ փողոցին մէջ։

— Հիմակ իմ գիտցած բոլորը բաներուս տեղեակ եղաք, Սթէֆըն, դուք ալ բարի եղէք պակաս մնացածը ամբողջացնել։ Մանաւորաբար կ'ուզեմ գիտնալ թէ ինչպէս այդ մահացու զնդակը առացաք, որուն համար կան – չուեցայ ձեզ խնամել, ու յետոյ այդ Սպիտակ Արծիւը ի՞նչպէս ձեր գրպանին մէջէն գտնուեցաւ։ Սկսէլէդ առաջ, սակայն, կ'ուզեմ որ հասկնաք թէ մէկ վայրկեան անգամ չեմ մտածեր որ Սպիտակ Արծիւն էք դուք, կամ որ եւ է տեսակ ոճիր գործող, ամէն պարագայի սակայն, որ եւ է կերպով եւ, բոլորովին անմեղօրէն այս գործին խառնուած էք։ Ուստի Թոյլ տուէք այդ մասին, որպէսզի կարենամ թէ ձեզ եւ թէ Զարային օգնել։

Այս խօսքերուն վրայ Սթէֆըն որչեց ամէն ինչ պարզել իր մանրամասնութիւններովը միասին, յուսալով Զարան սրատեսկուսէ փրկել։

— Սըր Ձօն... կամ աւելի ճիշդը Ձօն, քանի որ կը փափաքիք որ ձեզ այդպէս կոչեմ, նախ պէտք է ըսեմ որ կատարեալ տզամարդու պէս չարժած էք... որուն համար սրտագին շնորհակալութիւններս կը յայտնեմ ձեզ։

Սըր Ձօն շնորհակալութեան այս խօսքերը մէկ կողմ նետեց.

— Գիտեմ թէ չատ մը տխմար բաներ ալ ըրած եմ, բայց եթէ այդ խնդրի մասին բան մը պէտք է ընել, պատմելիքդ չուտ պատմեցէք։ Սթօքէնտ Եարտի օդնական – ոստիկանապետը այնպիսի մէկն է որ չի ձգեր որ իր ոտքերուն տակը խոտ բուսնի։ Հի – մակ Լոնտոն վերադարձած ըլլալու է, եւ վստահ եմ որ իր առաջին այցելութիւնը ինծի պիտի տայ։ Եթէ Զարային եւ ձեզի կրնամ օգտակար ըլլալ, պէտք է որ անկիւ հոս գալէ առաջ ամէն բանի տեղեկանամ։

— Կը հասկնամ, ըսաւ Սթէֆըն եւ վայրկեան մը աչքերը գոցեց. յետոյ բանալով ըսաւ.

— Մեր ընտանիքի մասին Զարան որ եւ է բան ըսա՞ծ է ձեզի։

— Ոչ, պատասխանեց Սըր Ձօն։ Իրականին մէջ ընտանիքներու մասին խօսելու ժամանակ չունեցանք։ Ինչո՞ւ։

Սթէֆըն Հայաթ աթոռէն ելաւ, աչքերը փողոցի իր տանը մէջ տեսնելէ առաջ, ամէն ինչ պարզուած ըլլար։ Ուստի իր ապագայ անեղբորդին ամէն բան խոստովանելով, իր գիտցածը պատմեց, մինչեւ իսկ առաջին անգամ Զարայի հանդիպումը Բիճընդ փողոցին մէջ։

— Հիմակ իմ գիտցած բոլորը բաներուս տեղեակ եղաք, Սթէֆըն, դուք ալ բարի եղէք պակաս մնացածը ամբողջացնել։ Մանաւորաբար կ'ուզեմ գիտնալ թէ ինչպէս այդ մահացու զնդակը առացաք, որուն համար կան – չուեցայ ձեզ խնամել, ու յետոյ այդ Սպիտակ Արծիւը ի՞նչպէս ձեր գրպանին մէջէն գտնուեցաւ։ Սկսելէդ առաջ, սակայն, կ'ուզեմ որ հասկնաք թէ մէկ վայրկեան անգամ չեմ մտածեր որ Սպիտակ Արծիւն էք դուք, կամ որ եւ է տեսակ ոճիր գործող, ամէն պարագայի սակայն, որ եւ է կերպով եւ, բոլորովին անմեղօրէն այս գործին խառնուած էք։ Ուստի Թոյլ տուէք այդ մասին, որպէսզի կարենամ թէ ձեզ եւ թէ Զարային օգնել։

Այս խօսքերուն վրայ Սթէֆըն որչեց ամէն ինչ պարզել իր մանրամասնութիւններովը միասին, յուսալով Զարան սրատեսկուսէ փրկել։

— Սըր Ձօն... կամ աւելի ճիշդը Ձօն, քանի որ կը փափաքիք որ ձեզ այդպէս կոչեմ, նախ պէտք է ըսեմ որ կատարեալ տզամարդու պէս չարժած էք... որուն համար սրտագին շնորհակալութիւններս կը յայտնեմ ձեզ։

Սըր Ձօն շնորհակալութեան այս խօսքերը մէկ կողմ նետեց.

— Գիտեմ թէ չատ մը տխմար բաներ ալ ըրած եմ, բայց եթէ այդ խնդրի մասին բան մը պէտք է ընել, պատմելիքդ չուտ պատմեցէք։ Սթօքէնտ Եարտի օդնական – ոստիկանապետը այնպիսի մէկն է որ չի ձգեր որ իր ոտքերուն տակը խոտ բուսնի։ Հի – մակ Լոնտոն վերադարձած ըլլալու է, եւ վստահ եմ որ իր առաջին այցելութիւնը ինծի պիտի տայ։ Եթէ Զարային եւ ձեզի կրնամ օգտակար ըլլալ, պէտք է որ անկիւ հոս գալէ առաջ ամէն բանի տեղեկանամ։

— Կը հասկնամ, ըսաւ Սթէֆըն եւ վայրկեան մը աչքերը գոցեց. յետոյ բանալով ըսաւ.

— Մեր ընտանիքի մասին Զարան որ եւ է բան ըսա՞ծ է ձեզի։

— Ոչ, պատասխանեց Սըր Ձօն։ Իրականին մէջ ընտանիքներու մասին խօսելու ժամանակ չունեցանք։ Ինչո՞ւ։

Սըր Ձօն... կամ աւելի ճիշդը Ձօն, քանի որ կը փափաքիք որ ձեզ այդպէս կոչեմ, նախ պէտք է ըսեմ որ կատարեալ տզամարդու պէս չարժած էք... որուն համար սրտագին շնորհակալութիւններս կը յայտնեմ ձեզ։

Սըր Ձօն շնորհակալութեան այս խօսքերը մէկ կողմ նետեց.

— Գիտեմ թէ չատ մը տխմար բաներ ալ ըրած եմ, բայց եթէ այդ խնդրի մասին բան մը պէտք է ընել, պատմելիքդ չուտ պատմեցէք։ Սթօքէնտ Եարտի օդնական – ոստիկանապետը այնպիսի մէկն է որ չի ձգեր որ իր ոտքերուն տակը խոտ բուսնի։ Հի – մակ Լոնտոն վերադարձած ըլլալու է, եւ վստահ եմ որ իր առաջին այցելութիւնը ինծի պիտի տայ։ Եթէ Զարային եւ ձեզի կրնամ օգտակար ըլլալ, պէտք է որ անկիւ հոս գալէ առաջ ամէն բանի տեղեկանամ։

— Կը հասկնամ, ըսաւ Սթէֆըն եւ վայրկեան մը աչքերը գոցեց. յետոյ բանալով ըսաւ.

— Մեր ընտանիքի մասին Զարան որ եւ է բան ըսա՞ծ է ձեզի։

— Ոչ, պատասխանեց Սըր Ձօն։ Իրականին մէջ ընտանիքներու մասին խօսելու ժամանակ չունեցանք։ Ինչո՞ւ։

Սըր Ձօն ամէն բան կ'ակնկալէր ըսել, բայց այդ մէկը երբէք։

— Տէր Աստուած, մրմնջեց։

— Հիմակ կը հասկնաք անշուշտ թէ, ինչո՞ւ համար կ'ուզէի Զարային մօտ ըլլալ, երբ իմացայ որ ոստիկանութիւնը անոր հետքերուն վրայ կը դտնուի։

— Այո, կը հասկնամ։ Սթէֆըն առիկա սարսափելի բան է, այդ մասին չէի կրնար մտածել անգամ։ Շուտ, ամբողջ խնդիրը պատմեցէք։ Եթէ կ'ուզենք այդ դէպքը Զարային գաղտնի պահել, կորսնցնելու վայրկեան մը անգամ չունինք։

— Կը վախնամ որ պատմելիք չատ բան չունիմ, սկսաւ երիտասարդը, մինչեւ երեք ամիս առաջ ես եւս կը կարծէի որ հայրս մեռած է։

(Շար.)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
4
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
4 Janvier
1935

10 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2694 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԺԱՄԱՆԱԿՆ Է ԱՆԿԱՐԵԼԻՆ ՓՈՐՁԵԼՈՒ

— · —

Բացատրեցինք թէ «Հայաստանեան» կոչուած հոսանքները բարը կը ըմբռնեն, չկարենալով բաժնել «սէր»ը, բայց իրար կը հոտոտուն, երբ կարգը կուգայ Դաշնակցութեան դէմ փչելու:

Այս խառնիճաղանճին մէջ, ի՞նչ քաղաքականութիւն կը հետապնդէ Դաշնակցութիւնը:

Ամփոփենք հիմնական մտածքը.—

1· Դեռ երգիռները կը հիւսէր ներկայ «Հայաստանեան» հոսանքին ալ թեւը, երբ Դաշնակցութիւնը կ'ուզէր համոզել թէ «ափ մը երեւան»ը կարիքն է վաղուան պետութեան, կուսան եւ մեկնակէտ: Այն ատեն, Դաշնակցութիւնը կը մեղադրուէր իբրեւ «քիչով գոհացող», մինչդեռ հրաշալիքնե՛ր արձանագրուած էին Փարիզի մէջ ...

2· Իր պարտութենէն վերջն ալ, Դաշնակցութիւնը մնաց հաւատարիմ նոյն հիմնական տեսակէտին, — կորիզ եւ կուսան:

3· Այդ համոզումով ալ, փորձեց ամէն միջոց, լեզու գտնելու համար Երեւանի նոր վարիչներուն հետ, որոնք ունէին բազմաթիւ պահանջներ, իրականացնելու համար հայ ժողովուրդի նուազագոյն պահանջները:

Այսպէս, Դաշնակցութիւնն էր որ տիրաբար մէջտեղ դրաւ ներքին սահմանները ընդարձակման, ներգաղթի եւ վերաշինութեան նշանախօսքերը: Դաշնակցութիւնն էր որ ամէնէն սրտագին կոչերը հրատարակեց, բացառիկ պարագաներու մէջ, մղում սա՝ լոյ զանազան հանգանակութեանց: Եւ, դարձեալ Դաշնակցութիւնն էր որ անկարելին փորձեց, կանխելու համար տարերային չար – ժուռներ եւ ըմբռոստութիւններ, որոնք պիտի ծառայէին ոչ թէ համամասած չարիքը դարմանելու եւ ելքեր գտնելու, այլ նոր չարիքներ ստեղծելու:

Դաշնակցութեան այս դիծը մնաց անխախտ, եւ պարբերաբար կան ժողովներ՝ 1922ին, 1923ին, 1925ին, 1929ին եւ 1932ին, նուիրագործեցին զայն նոյն հետեւողականութեամբ, հակառակ բոլոր յուսախաբութեանց:

5· Նոյնքան հետաքրքրական, Դաշնակցութիւնը չէր կրնար սոված – բական աչքով նայիլ արմատախիլ բազմութեանց վրայ: Զուլածոյ խօսքերը չէին որ պիտի պահպանէին 6–700,000 հալածական տարագիրներու ազգային դիմագիծը՝ աշխարհի բոլոր եւ մէկը միւսէն պղտոր պղտոռաններուն վրայ:

Այս մտահոգութեամբ, իր առաջին ճիգերէն մէկը եղաւ ի սպաս դնել իր ամբողջ ծառայութիւնը, ստեղծելու համար կեդրոնական իշխանութիւն մը՝ իրրեւ դեկավար գաղութներու ազգային կեանքին:

Այդ նպատակին կը ձգտէին այն բանակցութիւնները որ կատարուեցան ամերիկահայերուն եւ ուրիշ տարրերու հետ, 1922ին, 1923ին եւ յատկապէս ամերիկահայերու հետ՝ 1931–32ին: Այս վերջին փորձը, որ մօտ ութ ամիս տեւեց, արդէն յաջողած էր, բանաձեւերը մշակուած եւ տեղեկագրութիւնները նշանագրուած էին, երբ մեր պատասխանատուները նահանջեցին վճռական պահուն, անխտրական դասալքութեամբ մը:

Այնուհետեւ աւելի պղտորեցաւ մթնոլորտը, բուռն ինքնապաշտպանութեան մղելով Դաշնակցութիւնը:

Եւ այժմ կը գտնուինք խոշոր հարցականի մը առջեւ,— ո՞ւր է ելքը այս անկերպարան եւ քայքայիչ կացութեան:

Աւելորդ է մանրամասնութեանց մէջ մտնել եւ բացատրել թէ «ի՞նչը ինչէն ծնաւ»:

Երբ կարգը ամբաստանութեանց գայ, դժուար չէ ապացուցանել թէ ուր է թաղուած չան գլուխը:

Դժուար չէ, մանաւանդ, հաստատել թէ ըմբամիա եւ թթու հակազաշնակցականութիւնը կուրացուցած է չատ–չատերուն աչքերը, որոնք չեն ուզեր ոչ տեսնել, ոչ հասկնալ, ոչ ալ պատասխանատուութիւններ առանձնել:

Ահա վերջին փաստը,— երիցս թշուառական եւ անբարոյական վեղարաւորի մը, Մազլումեանի պարագան:

Աթէնքի Դաշնակցականները կամ ուրիշներ ի՛նչ մեղքեր ալ ունեցած ըլլան, Մազլումեան այն մարդը չէր որ ինքնակոչ Ազգ. Վարչութեան մը, ազգային երեւելիներու կամ ամերիկահայերու անձնուէր գործունէութիւնը վայելէր, պարզապէս ի հեճուկս Դաշնակցութեան:

Անոնք որ պարկեշտութեան անունով կը խօսին, գիտակցաբար ամէնէն անպարկեշտ գործը կը կատարեն, հովանաւորելով այդ կամակոր, տգէտ, խառնակիչ, զեղծարար եւ սինլգոր կղերականը:

Մինչդեռ գիւրին էր ապացուցանել իրենց «ազգասիրութիւն»նը, առանց այլ եւ այլի ճամբելով այդ «գարապէլա»ն, եւ նորէն չարունակելով իրենց վէճը Դաշնակցութեան հետ:

Թրքական լուծին տակ խակ, այսքան ապականած չէին մեր հանրային բարքերը:

Մարդիկ դրուած հարցը չէ որ կը քննեն: Անոնց համար նշանակութիւն չունին Մազլումեաններու արժանիքը կամ չարիքը: Բնական է որ հակազաշնակցական ըլլայ,— հրէշը կը գտնայ հրեշտակ եւ յետին սրիկան անբասիր հայրենասէր ...:

×

Հակառակ բոլոր վրդովիչ դէպքերուն, կան երեւոյթներ որ յոյս կը ներշնչեն լաւագոյն օրերու:

Այսպէս, եթէ գաղութներ կան որ ալեկոծ վիճակ ունին, ուրիշներ ալ կրցած են պահել իրենց պազարիւնը:

Միւս կողմէ, ամէնէն անտարբերներն ալ կը զգան թէ՝ վախճանը փլուզում է, եթէ այսպէս չարունակուի քանի մը տարի եւս:

Հարկ է օգտագործել այս պարագաները եւ ուրիշ նպաստաւոր երեւոյթները— ինչպէս միացեալ յանձնաժողովի գործակցութիւնը — եթէ ոչ բարիք խոստանալու, գոնէ չարիքները սահմանափակելու համար:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Արտաքին նախարարը Հռոմ գնաց

Իտալական կառավարութեան պաշտօնական հրաւէրին վրայ, արտաքին նախարար Պ. Լաւալ Հռոմ գնաց երէկ իրիկուն, վարելու համար ծրագրուած բանակցութիւնները: Այս հրաւէրը անակնկալ մը եղաւ, որովհետեւ առջի օրուան նախարարական խորհուրդին մէջ, կացութիւնը անորոշ էր տակաւին եւ անհամբեր կը սպասէին Հռոմի Ֆրանսական դեսպանին լուրերուն:

Պ. Լաւալի այցելութիւնը պիտի տեւէ երեք օր: Իրեն պիտի ընկերանան մասնագէտներ, բոլոր տակաւ հարցերը ուսումնասիրելու համար: Մամուլը մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէ այս այցելութեան, պատմական կոչելով զայն: Արդարեւ, պատմական է ամէն տեսակէտով: Տարիներէ ի վեր, առաջին անգամ է որ Ֆրանսայի արտաքին նախարար մը Հռոմ կ'երթայ: Հանդուցեալ Պոթան Հռոմ գացած էր 1916ին, յետոյ այցելեց 1925ին, բայց իրրեւ Ազգերու Դաշնակցութեան պատուիրակը: Ուրեմն, առաջ առաջին է վէր Ֆրանսացի նախարարներ Հռոմ չեն հանդիպած, մինչդեռ բազմիցս այցելած են Անգլիա, Պելժիա, Լեհաստան, Կեդրոնական Եւրոպա եւ նոյնիսկ Գերմանիա:

Այցելութիւնը մեծ արժէք ունի նաեւ օրակարգի խնդիրներու կարեւորութեամբ: Այդ խնդիրները կը բաժնուին երեք գլխաւոր գլուխներու.—

1· Պայմանագիրը մը՝ երաշխաւորելու համար Աւստրիոյ անկախութիւնը: Այս ուխտին մասնակցելու պիտի հրաւիրուին Աւստրիոյ անմիջական դրացիները, իսկ անուղղակի՝ Ֆրանսա եւ Անգլիա: Իտալական կառավարութիւնը կ'առարկէ Ռումանիոյ մասնակցութեան դէմ, դիտել տալով թէ անմիջական դրացի մը չէ այդ երկիրը, բայց կ'ըսուի թէ վերջին պահուն հաւանութիւն յայտնած է, պայմանաւ որ Լեհաստան ալ մասնակցի: Ինդիր է թէ բոլոր պետութիւնները պիտի համաձայնի՞ն այս հարցի մասին, մանաւանդ որ Գերմանիա կը մերժէ մասնակցիլ:

2· Ֆրանսա կ'ուզէ որ այս համաձայնութեան հիման վրայ, երաշխաւորուի նաեւ պետութեանց ներկայ սահմաններուն պահպանումը, բայց Իտալիա տակաւին իր վերջին խօսքը չէ ըսած այս մասին, միշտ կուսակից ըլլալով դաշնադիրներու վերաքննութեան:

3· Աւբրիկէի գաղթավայրերու վերաբերեալ հարցեր: Իտալիա կը պահանջէ վերաքննել Լիբիոյ սահմանագիծը, ճշդել Թունուզ հաստատուած Իտալացիներու իրաւական կացութիւնը եւ աւելի ազատ գործել Հապէշիստանի հանդէպ: Այս հարցերու մասին բանակցութիւնները բաւական յաջողած են եւ յոյս կայ որ համաձայնութեան մը յանգին: Այսպէս, կ'ըսուի թէ Ֆրանսա յանձն պիտի առնէ Իտալիոյ ձգել հողամաս մը՝ Լիբիոյ սահմանին վրայ: Թունուզ հաստատուած Իտալացիները կրնան քաղաքացի դառնալ եօթը տարիէն: Միեւնոյն ատեն պատեհութիւն պիտի ընծայուի իտալերէն լեզուն ուսուցանելու դպրոցներու մէջ: Ֆրանսա բաժին մը պիտի հանէ Իտալիոյ, Ճիպութի–Ատիս Ապեպայի երկաթուղիի չահագործման համար:

Ինչպէս բացատրած ենք, այս բոլոր հարցերուն մէջ ամէնէն բարդը կեդրոնական Եւրոպայի վերաբերեալ քաղաքականութիւնն է: Անոնք որ պատերազմը չահեցան, չեն ուզեր մէկ թիզ հող կորսնցնել, իսկ Հունգարիա միշտ վերաքննութիւն կը պահանջէ, ուժ առնելով Իտալիայէն:

Իտալացիները չատ յաւատիս չեն

Հռոմէն կը հեռագրեն ամերիկեան թերթերու.— Պաշտօնական լաւատեսութեան ետեւ, տեսակ մը թերահաւատութիւն կը նշմարուի այստեղ: Պ. Լաւալի այցելութիւնը առաջինը պիտի ըլլայ պատերազմի վերջաւորութենէն ի վեր, եւ բարենշան կը համարուի երկու երկիրներու գործակցութեան տեսակէտով. բայց լաւատեղեակ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ այցելութիւնը կարելի դարձած է միայն սկզբունքի համաձայնութեան մը շնորհիւ, իսկ բուն խնդիրները նորէն պիտի յետաձգուին: Այսպէս, Աւստրիոյ անկախութեան երաշխաւորման մասին ընդունուած բանաձեւը այն է որ Իտալիա եւ Ֆրանսա համաձայնութիւն մը կնքեն եւ մասնակցութեան հրաւիրեն միւս պետութիւնները: Ինչ կը վերաբերի Փոքր Համաձայնութեան եւ Իտալիոյ յարաբերութեանց, կացութիւնը անորոշ է տակաւին:

Հռոմէն վերջը Լոնտոն

Արտաքին նախարարութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ՝ դեկտեմբեր 22ին Փարիզի մէջ, Անգլիոյ արտաքին նախարարին հետ եղած խօսակցութեանց ընթացքին, Սըր Ճօն Սայմըն բազմանք յայտնած է որ խորհրդակցութիւնները չարունակուին Լոնտոնի մէջ: Նախապէս կը յուսացուէր թէ այս ճամբորդութիւնը տեղի պիտի ունենայ Պ. Լաւալի Հռոմէն վերադարձէն անմիջապէս վերջը: Սակայն արտաքին նախարարը տոհպուած ըլլալով Հռոմէն վերջը փրնեւ հանդիպիլ, հարկ եղաւ քիչ մը յետաձգել Պ. Ֆլանտէնի եւ Պ. Լաւալի այցելութիւնը: Այդ ճամբորդութիւնը տեղի պիտի ունենայ կարելի եղածին չափ չուտ, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին յառաջիկայ նիստէն անմիջապէս վերջը, որ որոշուած է յունուար 11ին:

Այս իմասով զեկոյց մըն ալ Լոնտոնի մէջ հրատարակուեցաւ:

ՈՉ ԹԷ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ, ԱՅԼ «ԻՐԱՆ»

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ դեկտեմբեր 28ին հրամանագիր մը հրատարակուեցաւ որուն համաձայն յառաջիկայ մարտ 21էն սկսեալ (Նէվրուզ) պիտի գործածուի «Իրան» բառը, փոխանակ «Լա Փէրս»ի (Պարսկաստան):

ԲԱՆԿԱԼՔԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆԸ ՄԱԽԵԼ ՍԿՍԱՆ..·

Պոլսոյ «Ջաման» թերթը կը գրէ դեկտեմբեր 30 թուականով.—

Ցայտնի է թէ Բանկալքիի գերեզմանատունը անցաւ քաղաքապետութեան: Քաղաքապետութիւնը Ա· Հուգուպի մէջ այդ գերեզմանատան կալուածներուն համար բացուած դատին վախճանին չսպասած՝ հողային մասին թափուկ սէնէաները հանել կուտայ: Միւս կողմէ կը պատրաստէ այդ գերեզմանատան բաժանման քարտէսները: Այս գերեզմանատան 1,730,000 ոսկի անգութ արժէք դրուած է: Բայց հիմ չունի թերթի մը այն տեղեկութիւնը թէ գերեզմանատան 1,120,000 ոսկի արժէք դրուած է եւ այդ հիման վրայ կը ծախուի: Այս 1,730,000 ոսկին թափուկ ծախքի համար դրուած քանակութիւնն է:

Քաղաքապետութիւնը այդ գերեզմանատան իւրաքանչիւր մէթրին արժէքը յատկացուած համար 90 ֆռանկ մասին համար 70 ոսկի պէս ճշդած է: Մօտերս բաժանման գործողութիւնը պիտի աւարտի եւ գերեզմանատունը մաս առ մաս պիտի ծախուի: Իսկ կալուածական մասը պիտի մնայ մինչեւ դատին վախճանը:

Պալիֆ տը Ֆրանսի վերատեսուչը փոխուած

Նախարարական խորհուրդը Պանք տը Ֆրանսի վերատեսուչ նշանակեց Պ. Թանըռին, փոխան Պ. Մոռէի: Սեզոնաւորական չքաւականներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կուտան այս փոփոխութեան, իրրեւ նոր ապացոյց մը Ֆրանքի պինդ մնալու քաղաքականութեան: Պ. Մոռէ, որ վերատեսուչ էր 1930էն ի վեր, պիտի մնայ պատուակալ տնօրէն եւ Պատուոյ Լեգէոնի մեծ խաչը պիտի ստանայ: Այս փոփոխութեան գլխաւոր պատճառը այն է որ կառավարութիւնը որոշած է 10 միլիառէն 15 միլիառի բարձրացնել զանճատոմսերու կամ ազգային պաշտպանութեան մուրհակներու համեմատութիւնը, այս տարեշրջանի ընթացքին: Արդ, Պ. Մոռէ ուղղափառ գաւանանքներ ունի տեղանուորական հարցերու մէջ եւ հակառակ է այս քաղաքականութեան:

Եւմատական նախարարը հաղորդեց թէ զանճատոմսերու չրջաբերութեան համեմատութիւնը անմիջապէս պիտի աւելցուի հինգ միլիառ ֆրանքով եւ քանի մը ամիսէն հրապարակ պիտի հանուին նոր պարտատոմուլները: Մասնագէտներ կ'ըսեն թէ հարկ պիտի ըլլայ կրկին յատելուհ կատարել: Վախ յայտնուած ըլլալով թէ նոր թղթադրամներ պիտի հանուին, եւմատական նախարարը յայտարարեց·— «Ֆրանսայի դրամական քաղաքականութիւնը անփոփոխ կը մնայ: Պ. Թանըռի եւ ես բացարձակապէս հակառակ ենք ոեւէ դրամական արկածախնդրութեան եւ բոլորովին համաձայն՝ պահելու Ֆրանքին ներկայ համեմատութիւնը»:

Պոռնգի տասնորեակը պիտի վերնայի

Եւմատական նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ 1935 փետրուար 1էն սկսեալ հրապարակին պիտի քաշուին 10 եւ 5 սանթիմնոց պրոնզէ դրամները, ինչպէս եւ հինգ սանթիմնոց նիքէլէ խոշոր դրամները որ կը կշռեն երեք կրամ: Այս դրամները պիտի փոխանակուին, առանց քանակը նկատի առնուելու, մինչեւ 1935 փետրուար 28 որ վերջին պայմանաժամն է: Փոխանակելու համար դիմել, Փարիզի մէջ՝ եւմատական նախարարութեան, իսկ գաւառի մէջ՝ նահանգային գանձապետութեանց եւ եւմատական ու հարկային վարչութեանց: Այս առթիւ կը ծանուցուի թէ օտար դրամները օրինական արժէք չունին հրապարակին վրայ եւ չեն ընդունուիր եւմատական նախարարութեան կողմէ:

Հացի ազատ վաճառումը Խ. Միութեան մէջ

Յունուար 1ին սկսաւ հացի ազատ վաճառումը, Խ. Միութեան մէջ, ինչ որ կը նշանակէ վերջ՝ տոմսերու դրութեան (վիսկա): Շատերը իրենց աւելցած տոմսերը ապառելու համար, նախապէս գնումներ ըրած էին, որով Մոսկուայի մէջ վաճառումը սովորականէն պակաս էր: Բայց առ հասարակ բանուկ առեւտուր եղաւ: Կարգ մը փռապաններ չահադիտութեան դիմեցին, 1·10ի փոխարէն 1 ր· 30ի ծախելով հացը: Ռոստովի մէջ մինչեւ 1·80ի ծախուած է հացը: Մորթրպային մամուլը բուռն բողոքներ կը հրատարակէ այս առթիւ: Խարքովի մէջ լաւ կազմակերպուած էին խանութները, որոնց մէկ մասը ճերմակ հաց կը ծախէր, միւսը՝ սեւ: Լէնինկրատի մէջ ալ քանի մը տեսակ հացեր կը չինեն:

«Իզմանիթէ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ բոլոր փուռերն ու խանութները լաւ գործեցին եւ այլեւս պոչեր չկազմուեցան: Յունուար 1ին բացուած էին 15,982 նոր խանութներ եւ կրպակներ: Հացի գործարանները այժմ կրնան օրական 11,944 թօն հաց հանել:

Նախկին գործավար մըն ալ վատուհցաւ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ կուսակցութեան կեդր· կոմիտէն վտարեց Սմիրնովը, որ կը չարունակէր իր մոլար քաղաքականութիւնը: Սմիրնով նախապէս վտարուած, յետոյ վերահաստատուած էր: Իր վարած պաշտօնին մէջ հաւատարմութիւն ցուցնելով հանդերձ, կը չարունակէր իր յարաբերութիւնները աջակողմեան խմբակներու հետ եւ գործնապէս կը քաջալերէր կուլաները՝ հաւաքական տնտեսութեանց դէմ:

Սմիրնով ախտաւոր դէմք մըն էր: Եղած է կուսակցութեան քարտուղար եւ հողագործական գործավար: Առաջին վտարման ատեն Ֆրունզէ աջատրուած էր, (Բրբկըզներու մայրաքաղաքը): Երկար տեսնէ ի վեր կեդր· կոմիտէն կը յորդորէր որ դադրեցնէ իր յարաբերութիւնները պատեհապաշտ խմբակներուն հետ: «Փրաւտա» կուսակցութեան նախկին ընդհ· քարտուղարը կը դատապարտէ իրրեւ «կեղծաւոր»:

Կասկածելիներուն մէկը սպանուատուր եղաւ

Գրած էինք թէ ոստիկանութիւնը կը փնտռէ երկու կասկածելիներ, Փուլնէր եւ Տավիտովիչի, իրրեւ մեղսակիցը Սթավիսքիի գործառնութեանց: Վերջինը՝ Ռումանացի Տավիտովիչի, անձնատուր եղաւ առջի օր, եւ յայտարարեց թէ որ եւէ յանցանք չունի: «Իզմանիթէ» կ'ըսէ թէ այս Ռումանացին ոստիկանութեան քաղաքական բաժնի պաշտօնեայ եղած է, մասնելով չատ մը քաղաքացիներ: Տավիտովիչի յայտարարեր է դատաւորին.

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հաստատված Հայկական սովետական գրողների միության երկրորդ համագումարի կողմից

1. Հայկական սովետական գրողների միությունը միավորում է սովետական հանրապետության այն գրողներին, որոնք իրենց ստեղծագործական գործունեությամբ ընդունում են սովետական կառուցողական ծրագիրը և մասնակցում սոցիալիստական շինարարության գործին:

2. Միության նպատակն է՝ ամրապնդել պրոլետարական գաղափարախոսությունը գրականության մեջ, ակտիվորեն մասնակցել սոցիալիստական շինարարության գործին, ամրապնդել սոցիալիստական հասարակարգը, ջանալ, որ գրականությունը ծառայի աշխատավոր զանգվածների կոմունիստական դաստիարակության գործին, ինչպես նաև ամրապնդել միջազգային պրոլետարական գրականության հետ կապերը:

3. Միության անդամ կարող է լինել ամեն մի գրող, որը ճանաչում է միության կանոնադրությունը, մասնակցում է նրա կազմակերպական աշխատանքներին և վճարում է անդամավճարներ:

4. Միության կազմակերպական հիմքը արտադրական սկզբունքն է: Գրողները միավորվում են ըստ իրենց արտադրական աշխատանքի բնագավառների՝ գրականության, թատրոնի, կինոյի, գրական քննադատության, գրական հրատարակչական գործի և այլն:

5. Միության բարձրագույն մարմինը համագումարն է, որը գումարվում է ոչ պակաս քան երեք տարին մեկ անգամ: Համագումարը ընտրում է միության կենտրոնական կոմիտեն, որը ղեկավարում է միության ամբողջ աշխատանքը համագումարների միջև ընկած ժամանակամիջոցում:

6. Միության կենտրոնական կոմիտեն ընտրում է իր նախագահությունը, որը ղեկավարում է կենտրոնական կոմիտեի աշխատանքները նրա նիստերի միջև ընկած ժամանակամիջոցում:

7. Միության կենտրոնական կոմիտեի կողքին գործում է Ստուգիչ հանձնաժողով, որը վերահսկում է միության ֆինանսական տնտեսությունը:

8. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական հանդես, ինչպես նաև գրական ժողովածուներ և առանձին գրքեր:

9. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

10. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

11. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

12. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

13. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

14. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

15. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

16. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

17. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

18. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

19. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

20. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

21. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

22. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

23. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

24. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

25. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

26. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

27. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

28. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

29. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

30. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

31. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

32. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

33. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

34. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

35. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

36. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

37. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

38. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

39. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

40. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

41. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

42. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

43. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

44. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

45. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

46. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

47. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

48. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

49. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

50. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

51. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

52. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

53. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

54. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

55. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

56. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

57. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

58. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

59. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

60. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

61. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

62. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

63. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

64. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

65. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

66. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

67. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

68. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

69. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

70. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

71. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

72. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

73. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

74. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

75. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

76. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

77. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

78. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

79. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

80. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

81. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

82. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

83. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

84. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

85. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

86. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

87. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

88. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

89. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

90. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

91. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

92. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

93. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

94. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

95. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

96. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

97. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

98. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

99. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

100. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

101. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

102. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

103. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

104. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

105. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

106. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

107. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

108. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

109. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

110. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

111. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

112. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

113. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

114. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

115. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

116. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

117. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

118. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

119. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

120. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

121. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

122. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

123. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

124. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

125. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

126. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

127. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

128. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

129. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

130. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

131. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

132. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

133. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

134. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

135. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

136. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

137. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

138. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

139. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

140. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

141. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

142. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

143. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

144. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

145. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

146. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

147. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

148. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

149. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

150. Միության կենտրոնական կոմիտեի նախագահությունը կազմակերպում է գրական ստեղծագործությունների, ինչպես նաև գրական քննադատության և գրականագիտության մրցումներ:

մին է:

— Գտա՞ք յիշողութեան արժանի որ եւ է բան:

= Ռուսճուք՝ մէկ երկու ձեռագիրներ (Աւետարան), Շումէն՝ մէկ (ժողովածու), Թիլիպէկ՝ մէկ քանի ձեռագիրներ: Շումէնն կան տպածոյ վարդապետներ, որոնք հնագիտական արժէք ունին եւ ես խղրել եմ Թադ. Որ - հուրդից, որ նրանց լուսանկարը ուղարկեն էջմիածին: Այստեղ էլ որոշ հնութիւններ կան, — ձեռագիրներ եւ իրեր,— որոնք, ինչպէս եւ միւսները, առաւել կամ նուազ չափով արժէք ու նշանակութիւն ունին:

— Կը հաճի՞ք ըսել թէ՝ պատրաստ կամ ծրագրեալ ինչ գործ ունիք:

= Տպագրելի է «Մանրանկարչութեան մեծ քարտէսը», որ մասամբ պատրաստուր է եւ մասամբ սեւ: Զայն պիտի տպագրէ Լէնինկրատի Նիւթական (Նիւթեղէն) Մշակոյթի կաճառը: «Հայ ձեռագիրների ընդարձակ ժողովածու» որ պատրաստուել է գիտական տպարատով: Նա տալիս է նաեւ ծանօթութիւններ պատմական անցքերի ու անձերի մասին, ինչպէս եւ՝ դէպքերի ու ձեռագիրների համեմատութիւնը: Երկու մեծ հատորներ են՝ 50ական պրակներով (1600 էջ): Տասնեակ տարիների ընթացքում ես հաւաքել եմ ու նօթել եմ բոլոր այն ձեռագիրները, որոնց հանդիպել եմ: Այդ ժողովածուն պէտք է չատ մեծ նորութիւն բերի մեր մշակոյթի, արուեստի, գրականութեան, դպրոցների եւ վանքերի պատմութեան մասին: Նրանցից զատ՝ աշխատութիւն մը՝ ձեռագրական արուեստի մասին, որ տպուելու է Մելքոնեան հիմնադրամի հաշուոյն: Ես դրան նկատմամբ եմ իմ ամենակարեւոր աշխատանքներից մին: Նա պատմութիւն է ձեռագրական արուեստի, թէ ինչպէս է որ ձեռագիրը կամաց կամաց երեան է գալիս եւ զարգանում է: Սա՝ մեր ներքին մշակոյթի կարեւոր խնդիրներից մին է: Երուսաղէմ եմ ուղարկել աշխատութիւն մը՝ Ասչի եւ առհասարակ խաչից իջեցնելու մոթիվի մասին, — ծագումը, զարգացումը, ընթացքը Զ.— ՓԼ. գարուն սկիզբը, — որ կը չօշափէ մեր ամբողջ արուեստի պատմութիւնը: Գործ մը, որ մանրամասնօրէն ուսումնասիրուած է, եւ որ պիտի տպուի Դուբեան Մատենադարանի կողմէ (Երուսաղէմ): «Սիոն»ի մէջ շարունակելու եմ յօդուածների այն շարքը, զոր սկսել եմ: Նրանք «փոքր ամբողջութիւններ» են, որոնք պէտք է հրատարակուին պրակ պրակ եւ յետոյ դառնան մի ամբողջ գործ: Նրանք բոլորը չօշափում են այնպիսի խնդիրներ, որոնք կապուած են հայ արուեստի, պատմութեան, մշակոյթի եւ անցեալի հետ: Տպագրելի է նաեւ «Գրչագրութեան արուեստը», երեք հատոր: Հին իշխանական տոհմերու պատմութիւնները եւս, որոնցմէ լոյս տեսածներ կան, շարունակում եմ: Պատրաստ է «Մամիկոնեանները»,իսկ պատրաստութեան մէջ՝ ուրիշներ:

— Ինդրեմ, հաճեցէք ըսել թէ էջմիածնի մատենադարանը ուրիշ ո՞վքեր նշանակելի գործեր կը պատրաստեն կամ պատրաստ ունին:

= Մեսրոպ եպ. Տէր Մովսէսեան պատրաստում է, տարիներից ի վեր, հայերէն ձեռագրների ցուցակը: Սա չափազանց ընդարձակ գործ է: Ու մեծ դիւրութիւն կարող է ընծայել՝ մեր արուեստն ու անցեալը ուսումնասիրողներին: Արտակ եպ. ունի էջմիածնի միաբանների աշխատասիրութեանց ցանկը, ինչ որ շատ բայց գիտնականի համար չատ կարեւոր պատմութիւն է էջմիածնի մատուռ կեանքին: Գէորգ արք. որ մանուկ հասակէն երաժիշտ է, ունի պատարագի մասին գործ մը, ինչպէս նաեւ երաժշտական ուրիշ աշխատութիւններ:

— Գրուած էր նախապէս ու դուք ձեր դասախօսութեան ընթացքին եւս յիշեցիք թէ երկու աշխարհական անդամներ կը մասնակցին Գեր. Որ - հուրդին:

= Այո, ինչպէս գիտէք, Սաեփան Մալխասեանն ու Կոստանդին Գիւլ - նազեանը:

— Բոլոր ժողովներուն կը մասնակցե՞ն:

= Ոչ. միայն այն պարագային, երբ կարեւոր խնդիրներ կը լինին՝ քննելի կամ լուծելի:

— Էջմիածնի միաբանութեան թի՞ւը:

= Տասնեւեօթը:

— Նորե՞ր:

= Ան այժմ չունինք:

— Անհրաժեշտ չէ՞ դատուիր:

= Ձեն ժխտում այդ պարագան:

— Ձեռնա՞րկ՝ այդ ուղղութեամբ:

= Մայր Աթոռի ցանկութիւնն է, ի հարկէ:

— Վերջացնելէ առաջ, քանի մը յուսադրիչ խօսք, սրբազան, կաթո - ղիկոսի տրամադրութեան եւ առողջութեան մասին. չէ՞ որ ծանրօրէն հիւանդացաւ անգամ մը:

= Այո, ու բաւական մտահոգուել էինք: Ընտրութենէն քիչ յետոյ հիւանդացաւ: Նախ կարելի չեղաւ ստուգել թէ ինչից է առաջացում. բայց, յետոյ երեւան եկաւ որ թիֆոյիտ է: Ու եօթն անգամ նորեց: Եօթն ամիս տեւեց հիւանդութիւնը, որի պատճառաւ էլ, մեր կամքից անկախ ու մեր չեմ ցանկութեան հակառակ, բաւական յապաղեցաւ Վեհափառի փոխադարձ այցելութիւնը՝ Մոր. Հայաստանի կառավարութեան:

— Իսկ իրրեւ վերջաբան՝ քանի մը խօսք Աստուածաշունչի հայերէնի թարգմանութեան 1500ամեակի մասին:

= Ա՛, սա մեր պարծանքն է: «Թադեւի թարգմանութեանց», միանգամայն մեր լեզուի Թագն ու պսակն է: Նա վկայում է ե՛ւ մեր աւելի հին մշակոյթի ի նպաստ: Ցորելեանի կազմակերպումը յանձնուեց է Երուսաղէմի պատրիարքին: Ահա ձեռնարկ մը — կը վերջացնէ նուիրակը՝ ոգեւորուած — զոր պէտք է գլուխ հանել ու նրան տալ արժանաւոր հանդիսաւորութիւն:

Կ.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷԼ.— Դեկտ. 28ին Փր. Կ. Ասչի ներկայացուցիչները եկած էին Օթել Տիեօ հիւանդանոցը այցելելու հայ հիւանդներուս: Ըստ իրենց բարի սովորութեան ամէն տարի չորս անգամ չորս եղանակներուն կուգային մեզ այցելելու, իսկ այս անգամ Նոր Տարուան առթիւ երկու տիկիններ եկած էին, մեզ մխիթարելու եւ կազդուրի նուէրներ բաժնելու համար:

Մեր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք Կ. Ասչի վարչութեան եւ այցելուներուն:

Տ. Եորդանեեան

ՏԻԿԻՆ Ե. ՋՕՐԵԱՆ

ԽՄԲ.— Գրած էիք թէ յանձնախումբ մը կազմուած է ժրքնելի մէջ, նախագահութեամբ փրոֆ. Շէրխտենեանի, տօնելու համար Տիկ. Ե. Զօրեանի մանկավարժական գործունէութեան հառասնամեակը:

Այս առթիւ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը ղրկենք Հայրենիքէն:

Տիկին Զօրեան Մելիք - Շահնազարեանի զաւակ է: Ծնաւ ձէ 1874 թուի մայիս 5ին: Ծնողքը Ղարաբաղի մէջ ահագին կալուածներու տէր ըլլալով, մինչեւ ամուսնութիւնը ապրած է իշխանական կեանք մը:

Իր 19 տարեկան հասակին եղիսաբէթ Մելիք Շահնազարեան ոսկի մետալով վերջացուցած է իր երկրորդական ուսումը Թիֆլիսի մէջ: Նոյն տարին ան հետեւած է ժրքնելի համալսարանի բնական գիտութեանց ֆաքուլթէթին եւ աւարտած զայն փայլուն յաջողութեամբ, ինք միակ աղջիկը ըլլալով 71 աշակերտներու մէջ որ այդ ճիւղին հետեւեցաւ: Առիկ յետոյ վերադարձած է ան Թիֆլիզ եւ ամուսնացած Սահակեան Զօրեանի (Ռոստոմ) հետ, որ եղաւ մէկը Դաշնակցութեան երեք մեծ հիմնադիրներէն: Այս ամուսնութիւնը իր ծնողքին կամքին հակառակ ըլլալով, պատճառ եղաւ, որ եղիսաբէթի հարուստ հայրը ժառանգութենէ զրկէ զինքը:

Ամուսնութենէ յետոյ, եղիսաբէթ շատ քիչ ապրեցաւ ընտանեկան կեանք: Ամուսինը՝ Ռոստոմ, կլանուած կուսակցական կեանքով, ընդհանրապէս հեռու ապրեցաւ տունէն: Ունեցան մէկ աղջիկ զաւակ, որ նկարիչ է, եւ այժմ կ'ապրի ժրքնելի մէջ:

Տիկին Զօրեան թափառական կեանք մը ապրեցաւ վերջին 35—40 տարիներ - ըուն եւ ուր որ գնաց նուիրուեցաւ մեր ազգային դաստիարակութեան գործին:

1904 թուին, Սասնոյ Ջարդերէն յետոյ, Բազուի հայ մտաւորական դասի կողմէ ղրկուեցաւ Պուլկարիոյ Ֆիլիպէ քաղաքը ուր հիմնեց մատնաւոր վարժարան մը: Իր սաները, ընդհանպէս աղքատներ եւ որբեր ըլլալով, ստացան ոչ միայն ձրի ուսում, այլ եւ կէսօրուան ճաշ. դպրոցին աշակերտեցան նաեւ, անչուշտ լաւ վճարումով, հարուստներու զաւակները եւս: Այդ օրերուն, Տիկ. Զօրեան, համակ եռանդ ու նուիրում, բացի իր դպրոցական զբաղումներէն, Ֆիլիպէի մէջ կազմակերպած է մայրերու յատուկ ժողովներ, մատնաւոր դասընթացքներ անոնց համար, ինչպէս նաեւ դասախօսութիւններ:

Ծանր աշխատանքը, չափով մըն ալ նիւթական զրկանքները պատճառ դարձան որ ան հիւանդանայ: Բժիշկներու խորհուրդով ամիսներուն Զըւիցերիա մեկնի, ուր մնաց կարճ ժամանակ մը: Այնտեղ քիչ մը հանգստանալէ եւ կազդուրուելէ յետոյ անցաւ Կովկաս եւ, այս անգամ Թիֆլիզի մէջ նուիրուեցաւ մանկավարժական գործունէութեան: Եղաւ ուսուցիչ Ցով - նանեան եւ Գայիանեան վարժարաններու մէջ.— զասախօսեց նաեւ Զուպալով Տան ժողովրդական համալսարանին մէջ, ինչպէս նաեւ Թիֆլիզի Տնտեսագիտական վարժարանին մէջ, որ բացուած էր Կովկասի Բարեգործական Միութեան կողմէ: Անդամակցեցաւ նաեւ (միակ կինը) Ներսէսեան վարժարանի հոգաբարձական կազմին: Ծանօթ ըլլալով քանի մը լեզուներու, ան կուտար նաեւ մատնաւոր դասեր բազմաթիւ ուս, պարսիկ եւ վրացի աշակերտներու:

Երեք անգամ ռուս կառավարութիւնը առաջարկած է իրեն մտնելու պետական դիմադիպլի մէջ: Առաջարկուած է նաեւ թիւ 5 դիմնազիալի տեսչութիւնը: Փոխարքան եւս հրաւիրած է դինքը դաստիարակուհին ըլլալու իր թոռնիկներուն: Տիկ. Զօրեան մերժած է իրեն առաջարկուած այս պաշտօնները:

Իրրեւ երկար տարիներու փորձառութիւն ունեցող ուսուցչուհի, ան աշխատակցած է նաեւ ռուս մանկավարժներու հիմնած փորձարկական դպրոցներուն:

1914 թուին մեկնեցաւ Փընեւ: Վրայ հասաւ պատերազմը, որուն հետեւանքով ան ենթարկուեցաւ նիւթական մեծ դժուարութիւններու: Այդ օրերուն տիկ. Զօրեան մատնաւոր դասեր տալով ոչ միայն կրցաւ դէշ աղէկ իր ապրուստը ապահովել, այլ եւ պատրաստեց թէկ մը եւ, Փընեւի համալսարանէն ստացաւ Դիտութեան Վարդապետի տիտղոսը, միակ հայ կինը, որ առած է ցարդ նման տիտղոս մը:

Պատերազմէն յետոյ, 1922 թուէն մինչեւ 1934,ան պաշտօնավարեց Պրնէէնի (Ժընեւի մօտ) Հայ Դպրոցին մէջ:

ՁԱՑՆԵՐ ԳԱԽԱՌԷՆ

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»Ի ՀԱՆԴԷՍԸ

— o —

ՄԱՐՍԷԼ, (Յապաղած).— «Համազգային»ի Պուլվար Օտտոյի մասնաճիւղին հանդէս - բանախօսութիւնը տեղի ունեցաւ դեկտ. 23ին, կիրակի: Ներկայ էր կոկիկ բազմութիւն մը: Նախագահ Պ. Լեւոն Քէնտիրեան հանդիսին բացումը կատարեց քանի մը խօսքով: Արտասանութիւններ եւ մեներգներ եղան մանկապարտէզի աշակերտուհիներու կողմէ, ջերմ ծափերու մէջ: Ցետոյ բեմ հրաւիրուեցաւ օրուան բանախօսը, ընկ. Հ. Սէրէն - կիւլեան որ ծանրացաւ Համազգայինի գործունէութեան վրայ: «Այսօր չկան Սանասարեան, Պէրպէրեան եւ Կեդրոնական վարժարանները, որ կարենան սերունդներ արտադրել, ահաւոր բացը զոցելով: Այն ինչ որ կրնան թողուց կարմիր հաթաղանը, կը լրացնէ այլասերումը, այս լուսաւոր պղտոմաններուն վրայ: Անհրաժեշտ է բռնուիլ Համազգայինի շուրջ, որպէս զի կարենանք ստեղծել մը կուռ ազգ սպիտակ Ջարդի պատուհասին»:

Երկրորդ դասախօսն էր Տոքթ. Արզուման որ նիւթ ունենալով առողջապահութիւնը, շատ մը դիտելիքներ հաղորդեց բոլորին հասկնալի ոճով:

Ցետոյ սկսաւ բուն ինչոյքը: Բոլոր վարիաքողները արդէն աթոռ գրաւած էին, սեղաններու չուրջը: Սեղանապետ ընտրուեցաւ ընկ. Տ. Սահեփան, որ թէկուզ քիչ խիստ, բայց բոլոր սեղանակիցներուն գոհացում կուտար: Սրահը կը թնդար ազգային երգերով եւ արտասանութիւններով: Բաժակներ պարպուեցան Համապետինի եւ անոր հիմնադիրներուն կենացը: Պուլվար Օտտոյի հասարակութիւնը առաջին անգամն է որ այսպիսի տօք մթնոլորտի մէջ կ'ապրի: Կը մտիքենք որ մասնաճիւղի վարչութիւնը չատ սարքէ այսպիսի կարեւոր դասախօսութիւններ:

Թաղեցի

ՄԱՄՈՒԼ

Ո՞ՒՐ Է ԵԼՔԸ

— • —

«Ռուսաբեր» հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (26 դեկտ.).

— «Մինչեւ ե՞րբ սակայն ...

Այս մշտող հարցումը կը տեսնէք հայեացքին մէջ այն հաւատաւոր բազմութեանց, որոնք կ'ընթանան Դաշնակցութեան ետեւէն: Կարծես անոնք ըսել կ'ուզեն.

— Այո, կը սիրենք քեզ, Դաշնակցութիւն, ու կը հաւատանք քու խօսքին. անտրտունջ կրած ենք այն բոլոր զրկանքները, որ կապուած են քու անունին, ու պիտի կրենք նաեւ ասկէ ետքը: Մինչեւ ե՞րբ սակայն. ո՞ւր պիտի վերջնայ մեր Golgotha. ո՞ւր է ելքը, ե՞րբ պիտի տեսնենք Քանանը ...

Հաւատաւոր բազմութիւնները կը կարծեն *մարգարէ* տեսնել Դաշնակցութեան մէջ. անոնց կը թուի թէ իրենց հայրենապաշտ առաջնորդը կամ գիտէ եւ կամ կրնայ գիտնալ բոլոր գաղտնիքները վաղուան գոց մատեանին: Կը մոռնան, որ մարդկային պատմութիւնը մէկ հատիկ իսկ մարգարէ չտուաւ, ոչ թէ սուրբ գիրքերու, այլ մեր ամենօրեայ կեանքին մէջ:

Աշխարհը կ'ընթանայ բոլոր նախատեսութեանց հակառակ:

1917ի հոկտեմբերին չկար մէկը բռվանդակ աշխարհի մէջ — ու չկար մինչեւ իսկ բոլշեւիկեան շարքերէն ներս — որ խորհէր թէ համայնավար իշխանութիւնը կրնայ դիմանալ 17 ամիս: Լէնինը յեղափոխութեան միջոցով ստուգման կ'ենթարկէր իր տեսութիւնները, ետքէն զանոնք փորձառական կեանքի բովէն անցընելէ վերջ, ա'լ աւելի հիմնաւորելու եւ յետագայ յեղափոխութեանց հիմ ծառայեցնելու համար:

Եղաւ, սակայն, անսպասելին: Այսօր աւելի քան 17 տարի է յետադէմ երկրի մը մէջ կը տիրապետէ ամէնէն յառաջադէմ վարդապետութիւնը, ապշանքի մատնելով ամբողջ աշխարհը:

1920ին, երբ ռուսական հորդաները վերագրաւեցին Հայաստանը, հայ համայնավարները այն համոզումն ունէին, թէ երկու - երեք տարի վերջ յաղթականօրէն մե՛զ պիտի գան ... կարմիր դրօշներով: Մինչ 14 տարի վերջ աստուածատրացներու երկրէն, իրրեւ ճուիրակ հայրենիքի, մեզ կը ճամբեն Աստուծոյ ծառան, ալեհեր հայ կրօնաւորը — ո՛վ գիտէ թէ ինչու — կոնդակներով ծանրաբեռն ...

Ո՞վ կրնայ ըսել, թէ ինչ կը կատարուի աշխարհի մէջ, ինչ կը կատարուի մեր հայրենիքէն ներս:

Ո՛վ կրնայ զուշակել. թէ ապագան ինչ անակնկալներ պահած է մեզ, Մայր Հայրենիքէն մինչեւ գաղութները:

Չի գիտեր նաեւ Դաշնակցութիւնը: Ան ոչինչ կը մարգարէանայ եւ ոչինչ կը խոստանայ իր հետեւորդներուն. անոնց ան միայն հետեւեալը կ'ըսէ.

— Կեցած ենք մեծ, պատմական ու ճակատագրորոշ անցքերու սեմին. ինչ որ պիտի ըլլայ՝ կ'ըլլայ ահեղազոյնը մարդկային պատմութեան մէջ. կամ կը փրկուինք ու կը փրկուինք ընդմիշտ, եւ կամ կը կործանինք ու կործանինք յաւիտենապէս: Ուստի եղէք պատրաստ երկրային մեծագոյն վճիռին — զոհուիլ հայրենիքի համար: Եւ որպէսզի թեթեւ գայ այս խաչը ձեզ, մնայեք հաւատարիմ Դաշնակցութեան ղեկին քանդակուած ցեղային չորհաղարամեայ ուխտին, — ազատ հայութիւնը իր ազատ հայրենիքին մէջ:

Ահա Դաշնակցութեան միակ պատգամը: Եւ ահա անոր միակ մարգարէութիւնը»:

Զ.Ո.Մ.Ի ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ

= o =

Լիոն, 29 դեկտ.— Շաբաթ երեկոյեան Թէաթր մ'Օտէօի վերնայարկին մէջ տեղի ունեցաւ Զ. Ո. Մ.ի Լիոնի մասնաճիւղի պարահանդէսը, պատուոյ նախագահութեամբ նախկին ռազմիկներու գաշնակցութեան նախագահ Տօքթ. Պիտոնի: Ժամանակէն առաջ կոկիկ բազմութիւն մը եկած էր քաջալերելու այս գեղեցիկ ձեռնարկը: Մասնաւորապէս երիտասարդ եւ երիտասարդուհիներ:

Զ. Ո. Մ.ի Լիոնի վարչութիւնը իր կարելին փորձած էր, պարահանդէսը փայլուն եւ հաճելի զարթնելու համար: Ստեղծուեցաւ տաք եւ զուարթ մթնոլորտ մը:

Ներկաներու փափաքով երգեց Օր. Ծ. Տէր Պետրոսեան «Բարի լոյսին» եւ «Պրճինկո»ն, որուն կ'ընկերակցէր դաշնակով Ա. Մելքոնեան: Զ. Ո. Մ.ի ընկերներէն Վ. Զանտեան երգեց «Անուշ գարուն» եւ «Կարմիր վարդը»: Երկուքն ալ, երգիչ եւ երգչուհի արժանացան ներկաներու ջերմ ծափերուն: Դերասանուհի տիկ. Ս. Զաքարեան մեր խնդրանքին վրայ պարեց «Թամարան»: Կատարուեցաւ նաեւ քանկոյի ցուցադրութիւն մը, Պ. Ստեփանի կողմէ ընկերակցութեամբ իր զոյգին:

Այսպէս ուրախ եւ զուարճալի պարահանդէսը տեւեց մինչեւ առաւօտ եւ ներկաները մեկնեցան գոհ տպաւորութեամբ:

Ցաջորդ օրը, «Լը Փրոկրէ» թերթը համակրանքով կը խօսէր այս պարահանդէսի մասին:

Մ. Պետանեան

Ն. ԱՐՄԱՆԱԶՈՒՀԻ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Նիս, Մաս.— 100:

Շավիլ, Մ. Ս.— 95: «Վէմ»ի վճարեցինք 60:

Տէմին, Գորտ.— 340:

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԵՒ ՊԱՇԱՆԶԵՑԷՔ
Raki "ERIVAN"

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ
«ԾԱՌԱՋ»Ը

«ԾԱՌԱՋ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ԾՆՈՒՆԴ ԱՆՏԵՐ ԵՐԿՐԻ ՄԷՋ

»»»···«««

Կրցաւ դէթ երբեմն ժպիտ մը ցոլացնել իր զինուորներու դէմքերուն վրայ, որոնք երեք շաբաթէ ի վեր տրտուր ու սրտաբեկ նայուածք մը ունէին Հունի մէջ.— Փլանտոռ բրիտանական բանակին ամէնառնհաճոյ զէրքը: Այդ առիւծները նեղացուցիչ ըլլալու աստիճան մօտ կը գտնուէին Թշնամիին: Հաղիւ հարիւր մէթր հեռաւորութիւն մը, զերմանական կանոնաւոր ուազի պարկերը նետուած քարի մը հեռաւորութեան վրայ կը գտնուէին: Աչնան անձրեւը հողը ճահիճի վերածած էր եւ Արքայական Վհուհասաուութեան հրացանաձիգ գումարտակը, որուն գրաւած դիրքերը մշտատեւ ամրացման ենթակայ էին, մինչեւ իրենց ծունկերը ցեխին մէջ էին, ուր եւ կը քնանային: Անոնց աչքերը կարծես ցեխով ծեփուած ըլլային, ճաչին հետ անգամ ցեխ կը ծամէին: Գիշեր առին կատպի առնէտներ գործունէութեան կը սկսէին, կը կրծէին տուփի միսն ու պանիրը, պահակներու ուքերուն մէջտեղերէն կը վազվռտէին, անոնք մինչեւ իսկ չէին յարգեր անգլիացի սպաները եւ անոնց քունը կը խանգարէին. սպաները՝ որոնք աւազի պարկերով չէին ուած ապաստանարաններու մէջ կը քնանային: Ուրիշ մէջատներ,, ոչ այնքան մեծ բայց աւելի բազմաթիւ, կը չարչարէին մարթերը խեղճ պինուորներուն՝ որոնք ժամանակին առվոր էին իրենց առաւօտեան սովորական լոգանքը առնել գեղեցիկ տուներու մէջ, ուր միջատներու աշխարհը մուտք չունէր...

Թշնամիին այդքան մօտ գտնուիլը մէկ առաւելութիւն միայն ունէր: Ծանր քնդանօթ չատ չէր կրնար գործածել, վախնալով որ իր նետած ռումբերով իր իսկ զինուորները կը ջարդէ: Բայց Պավարիացիները մեծ իրամ քանդիչներ գործածեցին, որոնք զրացիներուն բաւական զգալի վնաս պատճառեցին, յետոյ անոնք չատ վարպետ նշանառուներ ունէին. ո եւ է մէկը եթէ համարձակէր երկվայրկեան մը իսկ գլուխը դուրս ցցել՝ անմիջապէս զարնուած կ իյնար աւազի պարկերուն վրայ:

— Տղաք, սիրտերնիդ բարձր, գոլտնիպ ցած բռնեցէք, կ'ըսէր տեզակալ Հիթ, իրրեւ սովորական յանկերգ: Եւ եթէ ո եւ է մէկը կը փափաքի Հուճ գալ, ըստ իս Թող հրամմէ, ապատ է. իսկ ես աւելի չատ պիտի փափաքէի Պրայթըն ըլլալ:

Այդ առատն Ձիւլիըն Հիթի սիրտն ալ կոտրած էր եւ խնդալու ոչ այնքան սրամտիր. ինքը քսան տարեկան է ըլլալով հանդերձ, — որ պատերազմի ըսկզբնաւորութեան Օքսֆորտի համալսարանը կը յաճախէր, — այդ առատն իսկ կորնչուցած էր իր պաշտօնակից սպան եւ լաւագոյն բարեկամը. այդ վարպետ նշանառուներու գոհ մը: Զէր ուզեր սակայն որ իր զինուորները հասկնային թէ ինքը երեսպաշտ մը պէս կ'ուզէր լալ:

Ծնունդէն առաջ եօթը օրուան արձակուրդ մը ստացաւ. բան մը որ Ասչէր - Երկրի մէջ պատահած դէպքին պատճառ դարձաւ. որ կատղեցուց զօրաբանակի հրամանատարը եւ որուն ղլխաւոր բանակատեղիէն ընդհանուր հրաման մը արձակել տուաւ:

Հիթի համար մեծ դժբախտութիւն սրն էր Ծնունդէն մէկ օր առաջ ռազմադաշտ վերադառնալ: Սըսկզբի մէջ զինջուկ տուն մը կար, ուր ծնած օրէն ի վեր բոլոր Ծնունդները ծախսած էր: Իր փոքր քոյրերն ու եղբայրները հոն էին, եւ այս անգամ եւս Ծնունդին ծառը պատրաստուած էր, կարծես բնաւ պատերազմ չկար:

— Ո՛հ, Ձիւլիըն, զոչեց իրենց քոյրը, տասնրուէ տարեկան եւ իր խաղընկերը՝ Պէթի, ինչ դժբախտութիւն որ արձակուրդդ քիչ մը չես կրնար երկարաձգել: Ծնունդէն առաջ քիչ հա ղրկելը բացարձակ անզգուշութիւն է. պատերազմական նախարարութենէն քանի մը օր եւս չե՞նք կրնար առնել. հայրիկը հոն կարգ մը բարձրաստիճան մարդիկներ կը ճանչնայ:

— Բան մը չենք կրնար ընել սիրելիս. անչուշտ դէշ բան է այսպէս Ծնունդէն մէկ օր առաջ ռազմաճակատ վերադառնալը, բայց աւելի ցաւալի է անոնց համար՝ որոնք բնաւ արձակուրդ չեն ստացած: Հոս համելի ժամանակ անցուցի:

Կեցած էին տունին հինաւուրց խաղարահին մէջ, ուր Ծնունդին ծառը կանգնած էր խաղալիկներով բեռաւորուած: Երախաները անկողինները մտած էին. Ձիւլիընին մայրը ծառին ամէնէն գագաթի ճիւղին վրայ փէրիներու թագուհի մը կախելով պրաժած էր:

— Կը ցաւիմ, սիրելի զաւակս, ասոնք թերեւս քեզի համար ծաղրանք թուին. բայց չեմ ուզեր որ երախաները պատերազմի պատճառով խեղճ ըլլան. պէտք է բան մը ընել վերջապէս:

— Տէ՛ր Աստուած, հարկաւ, պատասխանեց Ձիւլիըն: Պէտք չէ որ պատերազմը լուրջ բանի տեղ դնէք. հոն չատ մը կատակերգական դէպքեր ալ կը պատահին: Հոս նայէ, այս ծառին վրայէն քանի մը խաղալիկ կրնա՞մ առնել. զինուորներս չատ պիտի ուրախանան:

Առաւ կէս երկվեցեակ մէկ փէնինոց սուլիչներ, քանի մը հատ մանկական թմբուկ եւ չորս հինգ հատ ալ բերանի օրկաններ եւ ծրար մը ընելով պարկին մէջ տեղաւորեց ու մինչ Վիքթորիա կայարանը Պէթի՝ ուր ողջերթի գացած էր, կ'ըսէր կեղծ ժպիտով մը, «ինքզինքիդ հոգ տար, սիրելիս», Ձիւլիըն պատասխանեց.

— Հրամմեր էք, ոտքերս Քրջած առէն զուլպաներս միշտ կը փոխեմ:

—Պատերազմը երկա՞ր պիտի տեւէ:

Ձիւլիըն Հիթ լաւատես կերպով մը բաւ.

— Թերեւս տակաւին երեք ամիս:

1915ի դեկտեմբերին էր ...

×

Ձմռրդութեան ընթացքին Ձիւլիըն քանի մը անգամ յիշեց իր ծրարը: Բեռանի օրկանները պիտի կարենային քիչ մը ուրախութիւն սփռել Հունի նկուղներու բնակիչներուն. ինք բաւական ճաւարութեամբ կրնար նուագել անոնք. իրականին մէջ որ եւ է նուագարան կրնար գործածել տասը վայրկեան փորձ մը յետոյ. concertinaէն մինչեւ saxophone մը. տիկա իր բնաւոր ձիրքերէն մէկն էր: Իր զունդին երիտասարդ Պրըսթոլ ալ նման գործերու մէջ վարպետ էր: Ճաճախ իրենք պատնէշներուն տակ, գետնուղիներուն մէջ, սուլիչի չայոզ նուագահանդէսներ կը սարքէին, ընկերակցութեամբ պատահաքաղներու եւ դպլներու եւ փայտէ սնուկներու, որոնք Թմբուկի դեր կը կատարէին: Ցետոյ կար տասնապետ ձէկսըն, որ Թիթեղէ պարզ սուլիչով մը անուշ կերպով կը նուագէր որ եւ է եղանակ:

(Շար.)

— « Ես ուզէ լեզու կը խօսիմ: Իբրեւ Թարգման, ես յաճախ աշխատած եմ ոստիկանութեան համար եւ մանաւանդ քաղաքական բաժնին համար: Այս կերպով ես 3000 տեղեկագիրներ կազմած եմ Ֆրանսայի եւ օտար քաղաքական անձերու մասին»:

Համայնավար թերթը դիտել կուտայ թէ այս քրէական յանցաւորներուն վրայ է որ արտաքսուած ենթադմաթիւ յեղափոխականներ եւ քաղաքական փախստականներ:

⁂ Ծնունդի առթիւ բանտէն արձակուելու խնդրագիր տուած էր Տիկին Սթավիցքի, բայց նորէն մերժուեցաւ:

ԵՂԵՐԱԿԱՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՖՐԷՋՆՈՑԻ ՄԷՋ

« Ասպարէզ » կը պատմէ Հ. Ց. Դ. Ֆրէզնոյի կոմիտէի անդամ ընկ. Տիգրան Մուրվադեանի եղերական սպանութիւնը, որ տեղի ունեցած է դեկտեմբեր 3ին Պայօլայի Մովսէսեաններու բէնզինի մօտ, ուր կը գործէր մեր ընկերը իբրեւ բէնզինի փօմփէն: Սպանողը եղած է նոյն այդիին մէջ աշխատող Փօլ Սարգիսեանը՝ համաձայն ոստիկանութեան ըրած իր խոստովանութեան:

Սպանութիւնը տեղի ունեցած է անծանօթ չարժառիթներով, քանի որ սպանիչին տուած բացատրութիւնները իր գործած վատ արարքի մասին, համոզիչ չեն:

Տարաբախտ ընկերը դեկտեմբեր 3ի երեկոյեան կ'երթայ Քըրմբըն, ելեկտրական չիշեր կը քերէ տուն եւ յետոյ թիակը առնելով կ'անցնի այդի, աշխատելու: Դիշեր կ'ըլլայ եւ ընկերը տուն չի դառնար: Տիկինը մտահոգուած Սարգիսեանին կը դիմէ եւ անոր հետ փնտռտուքներ կը կատարուին հոս – հոն, բայց անօգուտ: Դրացիներն ալ բան մը չեն կրնար ըսել: Հետեւեալ առտու միայն կը յայտնուի գժբախտ իրողութիւնը: Պատահաբար օտար դրացի մը կ'անցնի եւ կը տեսնէ Սարգիսեանը գինովցած եւ ճանապարհին եղերքը պառկած: Կը տեսնէն նաեւ որ գժբախտ Տիգրանը քանի մը տեղէ գնդակահարուած է, ոտքերը չուանով կապուած եւ բերուած, նետուած է հոն:

ՕԴԱՆԱԻԻՆ ՀԱՋԻԻ ԻՋԱՇ ԻՐԱՐ ՅԵՅԵՑԻՆ

Առջի օր Լոնտոնէն օդանաւ նստաւ սեղանաւոր մը, Լէոնս Աստանկիւլ (Հա՞յ է), Փարիզ գալու համար: Իրեն հետ կը գտնուէր գործաւորանատէր մը, Սքուէլի: Մէկը նստած, միւս ոտքի վրայ մնացած ըլլալով, վէճ մը ծագեցաւ երկուքին միջեւ: Նստողը կ'ըսէր թէ տեղը վարձած է: Միւսը համակերպեցաւ, ակռաները կճրտեցով: Լոնտոնէն մինչեւ Փարիզ, երկու ճամբորդները անհաճոյ խօսքեր փոխանակեցին, իսկ երբ օդանաւը Պուռժէ իջաւ, գանգատող ճամբորդը ուզեց հասկնալ թէ նստողը իրապէս վարձա՞ծ էր իր տեղը: Պաշտօնեայ մը հաստատեց թէ խաբած է: Ասոր վրայ, բուռն վէճ մը ծագեցաւ, կռուիւներ փոխանակուեցան եւ երբ ոստիկանութիւնը հասաւ, Սքուէլի գետին փռուած էր, մէկ սրունքը կոտրած: Անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ:

=o·o=

ՀԱՄՈԶՈՒՄՈՎ ԶԻՆՈՒՈՐՈՒԹԵԱՆ Դէմ ըլլալով, չատ մը քաղաքացիներ Մութիւն մը կազմեր էին: Սէնի քաղաքային դատարանը առջի օր քննեց այս խնդիրը եւ վճռեց լուծել միութիւնը, իբրեւ ապօրէն կազմակերպութիւն: Հոկտ. 17ին ալ այսպիսի վճիռ մը տրուած էր, բայց վճիռը ի բացակայութեան տրուած ըլլալով, առարկութիւն եղած էր:

ՏԱՍՆԸՄԱԿ ՀԱՋԱՐ ԼԵՀ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐ հեռացած են Ֆրանսայէն, 1934ի ընթացքին:

ՋԻՆԱՍՏԱՆԻ ԴԻԿՏԱՏՈՐԸ, ՋԱՆԿ ՔԱՇ ՁԵՔ, կրակի տուաւ 11,000 մարքսեան գիրքեր, հետեւողութեամբ Հիթլէրի: Այս գիրքերէն 200ը Մարքսի «Դրամագլուխ»ն էր:

ՔՈՒՆԸՀԻՆԳ ՄԱՀԱՎՃԻՒՆԵՐ արտասանուեցան Սպանիոյ մէջ, վերջին խռովութեանց հեղինակներուն դէմ:

ՊՈԼՍՈՑ ԹՈՒՐՔԵՐՆ Ալ Նոր Տարին տօնեցին յունուար 1ին, հետեւելով եւրոպական տօնօրութեանց, այն ինչ իսլամական տարեդարձը կ'իյնայ սպրիլ 15ին (1353): Բերայի գրօսարանները լեցուն էին Թուրքերով:

ԻԲՐԵՒ ԼԻՆՏՊԻՐԿԻ ԵՐԱՒԱՑԻՆ առաւնդիչ, առջի օր դատի քաշուեցաւ Գերմանացի Հաուպթման, Նիւ Ճըրսիի Ֆլէմինկթըն քաղաքին մէջ, ուր ահագին բազմութիւն խռնուած է այս առթիւ: Ինչպէս յայտնի է, Մ. Նահանգներու օդանաւային հերոսին զաւակը, որ քանի ամսու էր, դիշեր մը առեւանգուեցաւ, մինչ բանակցութիւններ կը կատարուէին փրկանքի համար (1932 մարտ 1):

ՍԻԹՐՕԷնի ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ վերաբացուեցան երէկ, 3 յունուար, բայց հազիւ 3 – 4000 բանուորներ ընդունուեցան 19 – 20,000ի վրայ: Ուրիշներ ալ մաս – մաս պիտի առնուին մինչեւ յունուար 20, բայց յայտնի չէ թէ բոլորն ալ պիտի վերահաստատուի՞ն: Պահանջատէրներու վճռ խմբակներու ներկայացուցիչները որոշեցին ընդհ. ժողով դումարել երկուշաբթի օր եւ ծրագիրներ մշակել, հաստատութեան հսկողութիւնը ապահովելու համար:

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

«ԱՐԾԻՒ» ենթակոմիտէութիւնը նոր ֆարուոյ առթիւ ֆանդիպումի կը ֆրաւիրէ իր ընկերները 5 ցունուար Շաբաթ եռեկոյ ժամը 9ին ընկեր ցաղոբեանի բնակարանը (Քաշան):

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ շրջ. Հայրենակց. Միութեան փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը անդամական ընդհ. ժողովի կը ֆրաւիրէ բոլոր ֆայրենակիցները 6 ցունուար, կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, Au Clair de Lune սրճարանին վերնայարկը, Մէթրօ՝ փլաս տ'Իթալի:

ԱԼՖՈՐՎԻԼի ջենկիլէրցիներու Հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը 6 ցունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 1ին Հայ Ակումբին մէջ, 1 Bld. Carnot.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՔՈՅՐ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ

13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ ԺԱՄԸ *11.30* ԻՆ

Salle des Sociétés Savantesի *մէջ* **8, Rue Danton**

Métro: Odéon ԵՒ **Saint Michel**

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ**

(ԿԱՐԻՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ, Հայաստանի կեանքէն)

Կը մասնակցին Տիկիններ *Գայեանէ, Լաթիֆեան, Քնար:*

Պարոնցներ՝ *Գարբէթեան, Գարեգին, Թորոսեան, Կոթիկեան, Լաթիֆեան, Ուզունեան, Ռուբէն, Սահճապ* եւ *Տէրվիշեան:*

Դեմադիր՝ *Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ*

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 *ՖՐԱՆՔ:*

Տոմսերը կը ծախուին՝ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ, Դրասուն 51, Rue Mr. le Prince (Paris 5), ինչպես նաեւ արուարձաններու մէջ:

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ՅԱՆՁԱՆԱԽՈՒՄԲի ժողովը այս երկուշաբթի եռեկոյ ժամը 8.30ին Café Voltaire *սրճարանը, Օտէոն Թատրոնի դիմաց:*

ԱՐԱՄ Եռթակոմիտէի ընկ. ընդհ. ժողովը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Պէքոնի կայարանին դիմացիսրճարանը:

ՌՈՍՏՈՄ խումբի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ իր խումբի ընկերները 7 ցունուար երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին:

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէի ընդհ. ժողովը 5 ցունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշտ 9ին Ակումբին մէջ:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ «Վարաղեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 4 ցունուար ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181, Գուր Լաֆայէթ, «Զարգարեան» Գրադարանը:

ՄԱՐՍԷՅԻԼի Ընկեր կարօ Եռթակոմիտէի ժողովը 5 ցունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, ընկեր Ս. Պօյաճեանի բնակարանին մէջ: Բոլոր ընկերներու երկայնութիւնը պարտաւորիչ է: Կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ

Ֆր. կ. թաչի իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղը կը տօնէ Մանուկներու Օրը 6 ցունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Գարակէօզեանի սրահին մէջ, 45, rue de la Défense.: Ցունդի ծառ: Խաղալիքներ, պտուղ եւ այլն պիտի բաշխուի փոքրիկներուն: Մուտքը ազատ է փոքրիկներու համար, մեծերու համար 2 ֆրանք:

ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԷՊ ՎԻԼՆԻ ՄԷՋ

ՖՐ. ԿԱՐՄԻՐ ԹԱՉԻ ՎԻԼՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԳՈՐՈՑԻ ԿՈՂՄԷ

6 ցունուար կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին սկերքը կաթոլիկի մէջ

Բարման խօսք՝ ՀԱՅՐ ՏԷՐՄՈՅԵԱՆ

Երգեր, պարեր, արտասանութիւններ: Ներկայացում «ՓՈՔՐԻԿ ՍՏԱՒՕՍԸ» եւ կենդանի պատկեր, դպրոցի փոքրիկներուն կողմէ:

Կարմիր թաչը գարդարած է տօնածառ եւ նուէրներ պիտի բաշխէ փոքրիկներուն: Մուտք՝ *2* ֆրանք:

ՅԵՐԵԿՈՑԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՆԱԽԿԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻԿ ՀՄՑ ՍՊԱՑԻՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ իր հիւանդ եւ գործազուրկ անդամներու

6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 17.23

Cercle MILITAIREի *ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ* Place Saint Augustin

Գեղարուեստական բաժին: Քոխ պիւֆէ: Ջազ: Պարերը կը սկսին ժ.17ին:

Մուտք՝ *20* ֆրանք:

ԸՆԴԱՆՐԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ *ՀԱՅ ՍՏՓԲԻՉՆԵՐՈՒ* ԼԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

Salle des Ingénieurs Civilsի ՄԵԾ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

19, Rue Blanche, Մէթրօ՝ **Blanche** եւ **Trinité.**

Կը ներկայացուի հայ սափրիչ – սափրիչուհիներու կողմէ պատրաստուած կանանց մազերու ամենավերջին նորաձեւութիւնները, ֆրանսական եւ հայկական թերթերու թղթակիցներու ներկայութեամբ:

Պիտի բաշխուին ԴՕԹԻԵՒՕՆ եւ զանազան անուշեղէնտութիւններ:

Ընտիր ճաշ եւ օրքէսթր (14 հոգիէ բաղկացեալ):

Լաւագոյն առիթը որ ֆայ սափրիչները կարենան ցուցադրել իրենց գեղարուեստական կարողութիւնը:

Հայրենակիցնե՛ր, քաջալերեցէք մեր ձեռնարկը:

Մուտք այրերու՝ 8 *ֆրանք, կիներու* 5 *ֆրանք:*

Տոմսերը կը ծախուին հայ սափրիչներու մօտ եւ տովորական տեղերը:

Այցելեցէք

Versaillesի *եւ* **Palaiseau**ի

Մեր սքանչելի հողամասերը որոնք ծախու են տպարիկ:

Քառակուսի մէթրը 5 *ֆրանք:*

Մանրամասնութեանց եւ այցելելու համար դիմել՝

*Mr. PATRIK*ի, *Mr. LECORNU*ի ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

7, Rue Paul Lelong, Métro: Bourse, Tél. Gut. 40-37

Գրասենեակները բացուած են ամէն օր, նոյնիսկ կիրակի եւ ցօն օրեր: ժամը *9 — 12, 13 — 17*

ՀԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՊԱՏԻՒ ՇԱՀՈՎ՝ ՄԵԾ ՍՊԱՌՈՒՄ ԱՅՍ Է ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

ԵՂԻՇԷ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

11, Rue Molière LYON. *Tél.: LALANDE 23-91*

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Բուրդէ, մետաքսէ եւ բամպակէ պատրաստուած, պէս պէս գոյներով եւ ամէն մեծութեամբ անկողինի եւ սեղանի ծածկոցներ: Մեքենայով պատրաստուած պատի եւ գետնի գործեր, descente-de-lits, coussins, draps-de-lits, couvertures piqués.

Մասնաւոր բաժին՝ Mouchoirs, serviettes, Torchon, Service de table.

Spécialité d'articles pour Marchands forains et pour Primes.

ՄԻՇՏ SOLDES եւ 2e CHOIX ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ:

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՒՑԷՔ՝ ՓՏՏՈՒՑԷՔ ԵՒ ԳՆԵՑԷՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԿԶ

ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶՈՒՐԻՉ ԱՆԱՐԱՑ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Պոլսոյ օդին է որ ձեր ուզածին պէս կը ձերմկնայ եւ քէյֆ կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Յ. ՏԱԼԱՔԻԻԲԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ. ՃԻՏՃԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart** (Seine)

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃԸՆԿԸՏՐԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

ՅՕՆԱՔՈՒԹ

Ֆր. կ. թաչի Սէն Թ'էթիէնի մասնաճիւղին կողմէ, 6 Դեկտեմբեր, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին եկեղեցիին սրահը:

Բոլոր հայ մանուկներուն անխտիր պիտի բաշխուի խաղալիքներ եւ պտուղ: Դպրոցիս աշակերտներուն կողմէ պիտի ըլլան արտասանութիւններ:

Կը ներկայացուի զաւեշտ մը:

Մուտքը ազատ:

ԾԱԽՈՒ Է ԼԱՊՕՔՔԱՅԻ ՄԷՋ

=o=

Մեկնումի պատճառաւ դերձակի խանութի մը ամբողջ կազմածները, բանուկ հրապարակի վրայ եւ ապահովուած յաճախորդներով: Լաւ պատեհութիւն: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝

V. Krikorianի, *82,* Ave. Sr. Cassien, Cannes, La Bocca (A. M.).

ՅԱՌԱՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

22, **Boulevard St. DENIS.** Մէթրօ՝ St. DENISի դիմացը.

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (56)

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻՒԸ

— · —

Թարգմ. Ա. ՀԱՒԵՒԵԱՆ

Գրեց՝ ՌՕԼԸՆՑ ՏԷՆԻԷԼ

*Ոչ ըլլալը իմացայ նամակէ մը, զոր նաւապետ Նէլսընը Նիւ Եորք մեր տունը այցելութեան միջոցին, անզգուշութեամբ վար ձգեց: Այդ նամակին պարունակութիւնը պատմելով ժամավաճառ չպիտի ըլլամ, որովհետեւ անիկա մեր այժմու դժուարին կացութենէն չպիտի կրնայ փրկել մեզ: Ըսեմ միայն թէ այդ նամակը կարգալէս վերջ անմիջապէս մօրսմիջոնը– դին այցելելով ինդրեցի որ ամէն ինչ պատմէ: Տեսնելով որ այդքան բան գիտեմ, անիկա պատմեց այն պատմութիւնը զոր հիմակ ձեզի պիտի կրկնեմ: Ցայտնի կ'ըլլայ որ հայրս մօրս հետ ամուսնանալէ առաջ, Աւսթրալիա ապրեր է, այնտեղ տեղացի մը սպանած ըլլալուն յանցանքով տասնըհինգ տարուան բանտարկութեան դատապարտուեր է: Մօրս մէջ–նորդը այդ դէպքին մանրամասնութիւնները տեղեակ էր, որովհետեւ մայրս իր դիտցածը ամբողջութեամբ չէ պատմած իրեն: Ի վերջոյ մայրս հօրմէս բաժնուեր է, որ տասն ևս հազիւ երեք տարեկան էի: Մայրս հիմակ – ուան ըմբռնումով հին գլուխ կին մըն է եղած: Հօրս հետ ամուսնացեր է, առանց անոր անցեալ կեանքի մասին տեղեկութիւն ունենալու, եւ թերեւս բան մըն ալ չիմանար, եթէ Պօտուէյի մէջ պատահական կերպով չհանդիպէին հօրս հետ միեւնոյն բանտին մէջ: Մօրս մնացած մէկու մը, որ ամէն բան պատմեր է: Տուն վերադարձին մայրս այդ դէպքը հօրս ամբողջութեամբ պատմել կուտայ, իր իմացածը մայրս բոլորովին զգաստի կը պահէ, միայն մէկ նորմի կ'ըսէ որ այնքան սարսափած է ոճրագործի մը հետ ամուսնացած ըլլալուն համար, որ կը մերժէ այլեւս անոր հետ կենակից ըլլալ: Կը զգամ թէ ինչ սարսափելի տեսարան մը կրնայ պարզուած ըլլալ մէկնորդին դէմ: Հոգ վերջապէս հայրս կը խոստանայ մեկնիլ եւ մայրս չխանգարել այլեւս: Այդ օրէն ասդին Զարայի ու ինծի այնպէս հաւատացուցած էին որ, հայրս արկածի մը հանդիպելով մեռած է: Մօրս մէկնորդը հետաքրքրուելով ինձ անձնապէս այդ խնդրի մասին ծանօթութիւններ կը հաւաքէ: Դժբախտաբար չատ տեղեկութիւն չի կրնար գտնել, միայն թէ կը հասկնայ որ հինգ մարդոց վկայութեանց վրայ է որ հայրս դատապարտուեր է, — Րիչըրտ Տէյվիս, Ճէքըզըն Սթալկէրկ, Հէնրի Մէյսընն, Ճորճ Ուայթ եւ Ֆրէնկ Իկըլ, որոնք նոյն առեն հօրս գործի ընկերները եղած են. իր կարեւոր գործերու բերումով միջնորդը, ձգեր է իր փնտռտուքը եւ այլեւս այդ գործով չէ զբաղեր:

Կը տեսնէք որ հօրս ողջ ըլլալը իմանալէս դատ իմացայ նաեւ որ մէկը սպանած ըլլալուն համար տասնըհինգ տարուան բանտարկութեան է դատապարտուեր, որու մասին չատ քիչ տեղեկութիւն կրցի քաղել: Որոշեցի իմացածս մասին ոչ ոքի, ոչ իսկ նաւապետ Նէլսընին, բան չըսել: Հաւանական չէր որ հայրս քալլերս հետապնդէր, ասոնի խորհեցայ որ լաւ – դոյն է անդեալը անդեալին մէջ թաղել: Կեանքը բնականոն կը շարունակուէր: Ամէն մօտաւորապար վեց շաբաթ առաջ Նիւ Եորքի Թերթերէն մէկուն մէջ Սպիտակ Արծիւի առաջին սպանութեան դէպքը կարդացի, առաջին իսկ առիթս ուշադրութիւնս գրաւ – կաւ որ, ժամանակին Աւստրալիա ապրող Րիչըրտ Տէյվիս անունով մէկու մը սպանութիւնը, առանց որոշ պատճառի եւ կուրծքին վրայ ալ Սպիտակ Արծիւի մը փակցուած ըլլալը, լոկ պատահական չէր կրնար ըլլալ: Ինծի այնպէս թուեցաւ թէ,— ինչպէս թերթը ալ կը կարծէր, - որ այդ սպանած Արծիւը մարդուն վրայ դրուած էր որպէս նշան յետագայ ուրիշ ոճրի մը: Կը սարսափէի հաւատալ, բայց չէի կրնար մտքէս հանել սա իրողութիւնը որ, Րիչըրտ Տէյվիս ժամանակին հօրս ընկերակից մը եղած էր, եւ չատ հաւանաբար ան էր ասոր սպանիչը: Նաւապետ Նէլսընը տեսնելու գացի եւ ամբողջ դիտցածս անոր պատմեցի, անոր դէմքին արտայայտութիւնը այս մասին այլեւս կասկածի տեղի չէր տար: Պահանջեցի ան – կէց որ ամէն բան պատմէ, իմ իրաւունքս էր դիտնալ: Նէլսըն առանց ստիպելու ըսաւ որ ինքն ալ կը կարծէ որ Րիչըրտ Տէյվիսը սպանողը հայրս ըլլալու է, աւելցնելով թէ Րիչըրտ Տէյվիսը սպանուելէ հինգ մարդոց առաջինն է: Ցուզումս կրնաք երեւակայել, անմիջապէս ըմբռնեցի թէ կարելի բան չէ որ մէկը հինգ սպանութիւն կատարէ եւ կարենայ խոյս տալ: Կերթի ի վերջոյ պիտի ձերբակալուի եւ ամբողջ պատմութիւնը երեւան պիտի ելլէ: Ամերիկեան թերթերը պիտի դրէին. « Մեծահարուստ ժառանգորդ – դուհիի մը հայրը մարդասպանութեան պատճառով ձերբակալուած»: Ո՛հ, անոնց խորագիրները մտքովս կրնամ պատկերացնել, Զարայի ամբողջ ապագան խորտակուած. ինծի համար այնքան ալ արժէք չունի: Ես երիկ մարդ եմ, կրնամ անպատուութիւնը եւեւս նետել, Զարայի համար սա – լայն դժուար էր, անիկա կին մըն է եւ անկէց չէր կրնար խուսափիլ: Նէլ–սընին խնդրեցի որ հօրս մասին իր պիտցածը պատմէ, ինչպէս նաեւ տարբեր վերջը սկսած այս վրէժխնդրական արշաւանքին չարժառիթը, բայց տարիքս մերժեց որ եւ է բան ըսել, միայն բաւ որ ժամանակին հայրս իր կեանքը վտանգի տակ դնելով իր կեանքը փրկած էր, որուն համար հայրս առանձին չէր կրնար թողուլ անիկա: Համաձայն էր սակայն որ պէտք էր բան մը ընել, արգիլելու համար հայրս յաջորդական ոճիրներ գործելէ, եւ թէպետ որ Անգլիա երթալով հայրս տեսնէ, թերեւս կարողանայ միտքը փոխել տալ: Հաճոյքով համաձայնեցայ իրեն եւ պնդեցի հետը միասին երթալ: Նէլսըն յայտնեց որ ոչ կարելի է այդ բանը: Չէի կրնար մեկնիլ առանց Զարային որ եւ է բացատրութիւն տալու, վասնզի ինչ որ ալ ըսէի չպիտի հաւատար: Աւսթրալիա վերջ էր որ որոշեցի ամէնքս միասին Զարայի դրօսանաւովը Անգլիա գալ: Զարան ժամանակ մը ի վեր պատրաստ մը կատարել կ'ուզէր, ես ալ կը վախցէի Լոնտոն տեսնել: Նաւապետ Նէլսընն պիտի յաջողէր հայրս դտնել եւ անոր հետ լուրջ խօսակցութիւն մը ունենալ — ըսել իրեն թէ ինչ պիտի նշանակէր Զարային եւ ինծի համար, եթէ ձերբակալուելու ըլար:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine. 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

(ԵՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ SAMEDI 5 Janvier 1935

10ՐԴ ՏԱՐԻ ։ 10e Année N° 2695

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԹԱՓՈ՞Ւմ ԹԷ "ՊԱՏԱՀՄՈՒՆՔ,,

Գնահատելի երեւոյթ մը աչքի կը զարնէ ժամանակագրական այս տարի։

Երկար տաեն – տարիներո՛վ – կղզիացեալ տպրելէ եւ գործելէ յետոյ, զանազան մխիթարեաններ կը փորձեն մերձենալ հասարակ տեղացիներու հետ, պաշտօնական ընդունելութիւններով, հանդէսներով, մխիթարներով կամ դիմումներով։

Այսպէս, նախ Սեւրոի Մուրատեան վարժարանն էր որ չարունակեց պարբերական հրատարակներ ուղղել Ֆրանսայի երեւելիներու, որոնք սիրով պատասխանեցին եւ ճառեր ալ խօսեցան։

Յետոյ Հայ Տնտեսական Կեդրոնը սարքեց պարբերական ընդունելութիւններ։

Այս վերջին ամիսները, օտար բանուորներու տագնապին առթիւ, Մխիթարեան Ցանձնամոդովին անդամները կարգով, զարկին բազմաթիւ դուռներ, նամակներ գրեցին եւ պատասխաններ ստացան։

Մարսէյլի մէջ, հայ գործազուրկները ժողովներ սարքեցին մասնակցութեամբ տեղացի բախտակիցներու կամ ազդեցիկ դէմքերու։ Ազգ. Վարչութիւնն ալ իր աչքերն ուղղեց դէպի պետական գրասենեակները։

Հայ Մարտիկներու եւ Կամաւորներու Միութիւնը իր տարեկան երեկոյթին հովանաւոր ընտրած էր Զօր. Պոէմոնը։ Պուա – Քոլոմպի քաղաքապետական սրահին մէջ, անցեալ չաբաթ օր եւ – րեկոյթ մը տեղի ունեցաւ մասնակցութեամբ Ֆրանսացիներու։ Այս առթիւ համակրանքի խօսքեր արտասանեցին Տիկին Փան, Նանսէնեան գրասենեակի Ֆրանսական ներկայացուցչին կինը, որ բան–գործ ըրած է ուսումնասիրել Հայոց պատմութիւնը, եւ Անիէռի քաղաքապետը։

Այս չաբաթ օր, Վէնսէնի «կրթասիրաց»ը իր երեկոյթին հրաւիրած էր չատ մը Ֆրանսացիներ։ Այս առթիւ խօսք առած է նախկին ռազմիկներու Միութեան նախագահը։

Լիոնի մէջ, Զ. Ո. Միութիւնը տաեղ մը ի վեր Ապրիլ 11ի սգահանդէսը կը սարքէ հովանաւորութեամբ նախկին ռազմիկներու Միութեան նախագահին, եւ անոնց հրաւէրով կը մասնակցի զինադադարի տարեդարձին։ Իրենց վերջին երեկոյթն ալ կը գտնուէր նոյն հովանաւորութեան տակ։

Ամբողջական չէ այս ցանկը եւ մենք ցիրուցան կը յիշենք եղածը, պարզապէս գաղափար մը տուած ըլլալու համար։

Ի՞նչ կը նշանակեն այս իրողութիւնները։ Սթափո՞ւմ, ծրագրեալ ուղղութի՞ւն, թէ «պատահմունք»։

Հարցումին պատասխանած կ'ըլլանք, պարզելով մեր դիտողութիւնները այս ուշադրաւ իրողութեանց լաւ եւ զէշ կողմերու մասին։

Առաջին անգամ չէ որ պիտի բացատրենք թէ՝ կղզիացումը յետադիմական ունակութիւն է եւ վնասակար՝ մեր չահերուն համար։

Մենք պարտաւոր ենք սերտ յարաբերութիւններ եւ կապեր հաստատել որ եւ է երկրի մէջ։ Ամէն ուր որ հայկական համրանք ունինք։ Նոյն իսկ անհատական յարաբերութիւնները մեծ արժէք ունին, ուր որ ալ գտնուինք։

Դժբախտաբար, բոլորիս ուշադրութենէն վրիպած է այս պարտականութիւնը, Փարիզէն մինչեւ Իրաք եւ Իրան։

Անշուշտ կապեր միշտ ալ ունեցած ենք, բայց հարեւանցի եւ պատահական։

Ընդհանրապէս, տեղացին կը յիշենք միայն այն ատեն, երբ դժբախտութեան մը կը հանդիպինք, չահ մը կը սպասենք, հալածանք մը կ'իջնէ մեր գլխուն կամ պաշտպանութեան կը կարօտինք։

Այս պարագաներէն դուրս, մնացեալի մասին չատ քիչ կը մտածենք։ Ո՛ւր որ ալ ըլլայ։

Ֆրանսայի մէջ ալ ընդհանրապէս տարբեր չէ պարագան, Փարիզէն մինչեւ Մարսէյլ։

Մուրատեան վարժարանը սպասելիքներ ունի։ Հայ Տնտեսական Կեդրոնը ծրագիրներ կ'արտադայ։ Գաղթ. Միացեալ Ցանձնամոդովը անելի մը մատնուած է (նպաստի դադարում եւ օտարամերժ չարժում), Մարսէյլի գործազուրկները յուսահատած են ազգային – պաշտօնական միջոցներէն։

Եւ ահա ալ– ձախ Ֆրանսայի կը փնտռենք, հրաւէրներ կ'ուղղենք, կը պատուենք ու կը փառաբանենք, բարեխօսութիւններ ապահովելու համար։

Անգամ մը որ մեր նպատակին հասանք, մնացեալը կը մոռնանք։ Այսօր չահեցա՞նք, — բաւական է։ Վաղուան համար կը մտածենք վաղը ...

Ուրեմն, չունինք ծրագրեալ ուղղութիւն եւ տեւական, հետեւողական աշխատանք։

Միւս կողմէ, երբ տեղացի կամ օտար հիւրեր կը հրաւիրենք, ընդհանրապէս կը մոռնանք թէ Եւրոպա, մանաւանդ Փարիզ կը գտնուինք։

Եւրոպական սովորութեանց արտաքին կեղեւը առած, միջուկը տունը ձգած ենք։

Այլապէս, ինչո՞ւ Հայկ ու Բէլէն պիտի սկսէինք, որ եւ է ճառի առեն հայ ժողովուրդը ծանօթացնելու համար։ Կամ ինչո՞ւ միայն Ջարդերու մասին պիտի խօսէինք, բախտին ձգելով մեր իրական արժէքներու ներկայացումը, մաւչելի եւ չօչափելի։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պ. ԼԱՎԱԼ ՋԵՐՄ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԳՏԱ

Իտալիոյ կառավարութեան եւ ժողովրդին կողմէ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԵՒ ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ՊԻՏԻ ՔՆՆԵՆ ԲՈԼՈՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Արտաքին նախարար Պ. Լավալ Հռոմ հասաւ երէկ, հինգշաբթի, եւ արժանացաւ ջերմ ընդունելութեան։ Մեծ պատրաստութիւններ տեսնուած էին այս առթիւ։ Փարիզի մէջ ալ, համակրական ցոյցեր տեղի ունեցան ղեկերթի ատեն։ Կայարան գացած էին նախարարները եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, Փոքր Համաձայնութեան եւ միւս պետութեանց դեսպանները, պապական նուիրակը եւ ուրիշներ։ Մեկնելէ առաջ, Պ. Լավալ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.

— « Կատարուած բանակցութիւնները փափուկ էին, բայց միշտ տոգորուած սիրալիր ջերմութեամբ։ Այն գործը զոր պիտի կատարենք Պ. Մուսոլինիի հետ, հրատապ հանգամանք ունի ոչ միայն որովհետեւ կը վերաբերի մեր երկու երկիրներուն, այլ որովհետեւ շատ աւելի հեռուն կը հասնի։ Խնդիրը միայն այն չէ որ անյեղլի բարեկամութեան մը հիմը դրուի Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ, այլ եւ մեր հասարակաց բարեկամութիւնը ի սպաս դրուի խաղաղութեան։ Ես պիտի պաշտպանեմ Ֆրանսայի շահերը։ Պարոն Մուսոլինի պիտի պաշտպանէ Իտալիոյ շահերը։ Եւ որովհետեւ մենք միեւնոյն հասկացողութիւնն ունինք ներկայ դժուարութեանց մասին, միասին պիտի պաշտպանենք խաղաղութեան շահերը։ Ես զգուշացած եմ ընել որ եւ է բան որ չի համապատասխաներ մեր բարեկամութեանց եւ խորապէս ուրախ եմ որ ամէն տեղ, բոլոր կառավարութեանց կողմէ գտած եմ պատասխանատուութեան միեւնոյն զգացումը։ Անոնք իրենց վստահութեամբ պատուած են զիս, յուսախաբ չպիտի ըլլան։ Ես համոզուած եմ թէ այն գործը որուն ձեռնարկած եմ Պ. Մուսոլինիի հետ, մերձեցման պիտի առաջնորդէ բոլոր անոնք որոնց գործակցութիւնը անհրաժեշտ է խաղաղութեան ապահովութեան համար»։

Պ. Լավալի կ'ընկերանան արտաքին նախարարութեան կարգ մը պաշտօնատարները։

*** Այս ճամբորդութիւնը մասնաւորապէս գոհունակութիւն պատճառած է Աւստրիոյ մէջ, որուն անկախութեան ապահովումը՝ օրակարգի գլխաւոր խնդիրներէն մէկը կը կազմէ։ Վիէննայի պաշտօնական շրջանակները չեն ուզեր որ Աւստրիա միայն սակարկութեան առարկայ դառնայ բանակցութեանց ընթացքին, այլ ընդհանուր իբրեւ հաւասար բաժնեկից մը։ Միւս կողմէ, անկարելի կը գտնեն որ Աւստրիա իր 30,000ոց բանակով երաշխաւորութեան ուխտեր կնքէ սահմանակից երկիրներու ապահովութեան մասին։

*** Պ. Լավալ շաբաթ օր պիտի ընդհանուր Իտալիոյ թագաւորին կողմէ եւ պիտի ճաշէ պալատին մէջ։ Իսկ երկուշաբթի պիտի ընդհանուր Պապին կողմէ։ Այս տեսակցութեան ալ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի։ Պ. Մուսոլինի, որ միայն հազուադէպ պարագաներու մէջ մէկ – երկու ժամէն աւելի ունկնդրութեան կ'ընդունի կարեւոր այցելուներ, շաբաթ օրուան ճաշէն վերջ, ամբողջ կիրակին պիտի անցընէ Պ. Լավալի հետ։

Ի՛նչ վիճակի մէջ են բանակցութիւնները

Պ. Լավալի պաշտօնը այնքան ալ դիւրին չէ։ Ան կազմ եւ պատրաստ համաձայնութիւն չէ որ պիտի ստորագրէ, այլ պիտի ջանայ ուղղակի խօսակցութիւններով կարգադրել ամէնէն փշոտ խնդիրները։ Ասոր համար ալ, միասին առած է մասնագէտ խորհրդականներ, որոնց աջակցութիւնը անհրաժեշտ համարուած է։ Իտալական մամուլին արտայայտութիւններէն ալ կը պարզուի թէ երկար եւ կարեւոր բանակցութեանց ելքը չէ որ կ'ողջունուի, այլ սկզբնաւորութիւնը գործակցութեան շրջանի մը որ յառաջիկային կրնայ օգնել կարգադրելու տարբեր խնդիրներ։ Մնաց որ, իտալական մամուլը վերապահ է առ այժմ եւ կը գոհանայ պաշտօնական լուրերու հրատարակութեամբ։ Ֆրանսական թերթերուն յօդուածները կ'արտատպուին երկարօրէն, բայց ձգտելով այն տպաւորութիւնը թողուլ թէ լաւատեսութիւնը չափազանցութեան տարած են Փարիզի մէջ։

*** Պելճիոյ եւ պալքանեան երկիրներու մէջ գոհ են Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ մերձեցման փորձերէն։ Լոնտոնի մէջ ալ ուշադրութեամբ կը հետեւին այս այցելութեան։ Գերմանական մամուլը վերապահ է, իսկ Լեհաստանի կառավարական թերթերը յոռետես են բանակցութեանց ելքի մասին։

Մակեդոնական Կոմիտեն չի լուծուած

Պելկրատի «Փոլիթիքա» թերթին Սոֆիայի թղթակիցը կը գրէ թէ Մակեդոնական կազմակերպութիւնը չէ լուծուած, այլ առժամապէս դադրած է գործելէ եւ առաջին առթիւ կրնայ վերսկսիլ իր գործունէութիւնը։ Նախապէս զաւառները աքսորուած Մակեդոնացիները ազատ թողուած են, իսկ կատարուած դատական հետապնդումները դադրած են։ Ճիշդ է, Միխայլով մեկնած է Պուլկարիայէն, բայց տեղը անձանօթ փոխանորդներ նշանակած է։ Միւս կողմէ, եթէ Մակեդոնացիներուն զէնքերը առնուած են, անոնք կրնան վերագինուիլ այն շրջանակներէն, որոնցմէ նախապէս առած էին իրենց զէնքերը։

ԹՈՒՐԲԻՒՈՑ ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾԱՎԱՐԸ հրամանագիր մը հրատարակեց, որուն համաձայն թուրք ոստիկանական սպաները կամ զաղտնի ոստիկանութեան անդամները չեն կրնար օտար կին առնել։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԶԱՊԵԼ ՔՈՒԻԷ ՏՈՒԵՐ Է...

— ո —

Շատեր պիտի նախանձին, երբ իմանան, որ ես առիթը կ'ունենամ տես – նելու, գէթ ամիսը մէկ անգամ, Հայաստանի թերթերուն մէջ, պատկերը Տիկին Զապէլ Եսայեանի։

Ահա *Խորհ.Հայաստան* նորէն տպեր է Ամենայն Հայոց գրագիտութիւն լուսանկարը, նուադկոտ աչքեր, ցըրուած մազեր, մաւրիտանական շրթներ եւ փաշայական երեսներ։

Տիկինը յօդուած մըն ալ ունի իր պատկերին հետ։ Ուր կը նկարագրէ իր արդար հպարտութիւնը։

Այդ հպարտութեան պատճա՞ռը կ'ուզէք։

Տիկին Զապէլ Եսայեան վերջերս մասնակցեր է Հայաստանի խորհուրդներու ընտրութեան եւ քուէ տուեր է։ Պարծանքով կ'արձանագրէ թէ, կին մը ինք ալ, քուէ տուած է երկրին իշխանութեան։

Ուրեմն, երէ թուրք կիները քուէ – արկել գիտեն, մեր Զապէլն ալ գիտէ։

Տարբերութիւնը մեծ է սակայն, — Թուրք կիները կը քուէարկեն հայրենասիրական եւ ազգայնական ջերմութենէ մը տարուած։ Մեր Զապէլը կը ֆ. Էարկէ իբրեւ «մի հսկայական եւ հզօր երկրի մասնիկը»։

Ըսել կ'ուզէ՝ Ռուսիոյ։ Այո՛, պարզապէս իբրեւ բաղմացի մը կարմիր աշխարհակալութեան։

Ես ալ հպարտ եմ, որ հայ կին մը, Տիկին Զապէլ Եսայեան, իրաւունք է ստացեր քուէ տալու, քուէ առնելու։

Սակայն հպարտութիւնս լրիւ պիտի ըլլար, երէ քուէարկող հայ կինը (այստեղ՝ Տիկին Զապէլ Եսայեան) այնքան զարգացած ըլլար, որ ճանչ – նար մեր դատը, մեր պատմութիւնը եւ ազատութեան պայքարները։

Չի բաւեր յայտարարել, — «ես հպարտ եմ եւ ուրախ ոչ միայն այն իրաւունքների համար, որ վերջապէս ձեռք եմ բերել (sic!), այլեւ այն մեծ պարտաւորութիւնների համար, որ խորհրդային բաղաքացիութեան մեծ կոչումը դնում է ամէն մէկիս վրայ»։

Անհրաժեշտ է նախ հասկնալ թէ ա – զա՞տ է քուէարկութիւնը։ Երէ այո կ'արժէ պարծիլ քուէարկելու իրա – ւունքով։ Բայց մենք գիտենք որ Տիկ. Զապէլ, երէ երիտասարդ օրերու իր ափսոսն ունենար, ներկայ քուէ պիտի տար հիմա, մինչդեռ ներկայ մա – գերով Զապէլը սեւ քուէ կուտայ, ո – րովհետեւ

1.— Նախ չի կրնար ուրիշ քուէ տալ։ (Քուէն մէկ է կարմիր Հայաստանի մէջ)։

2.— Յետոյ Տիկին Զապէլ պատրաստ է վրայ տալու ամէն բան, իր գրողի համբաւն ալ, լեզուն ալ (արդէն փոխած է լեզուն), իր... քուէն ալ, որու՛ր որ ուզէք։

Հարցուցէք Տիկին Զապէլի, իր քուէն կրնա՞ր տալ... ինծի կամ ձեզի։

Ընդվզումիս պատճառը ա՛յլ է սակայն։

Կարդացէք սա հատուածը,— խօսելով հայ կնոջ ազատագրման մասին, կը գրէ թէ «ով որ ապրել է... մի այնպիսի յետամնաց երկրում, ինչպիսին էր խալիֆայական Թուրքիան, եւ այնպիսի կրօնական հալածանքի մէջ, ինչպէս էր հայ համայնքը Թիւրքիայում, գիտէ որ այդ «անհատական ազատութիւնը» շատ չնչին բան էր»։

Կը տեսնէ՞ք տգիտութիւնը եւ ան – պատկառութիւնը Սկիւտարցի այս հանրմին։

Թուրքերը «կրօնական համայնք» մը կը նկատէին մեզ եւ կ'ուրանային մեր բաղաքական ու պատմական ի – րաւունքները այն երկրին մէջ, ո – րուն տէրն էինք ժամանակ մը։

Ահա հայ կին մըն ալ ելեր «կրօնական համա՛յնք» կ'անուանէ մեզ, ամբո՛ղջ Թրքահայերս, որ հերոսական ընդվզումով մը տարինե՛ր ու տարինե՛ր կռուեր ենք, արիւն ենք թափեր, զոհեր ենք տուեր, որպէսզի եկուորները ու օտարները չճանչնան մեզ իբրեւ «կրօնական համայնք», այլ ազգ կերպով՝ բաղաքական ու պատմական իրաւունքներու տէր, ուրոյն մշակոյթի եւ բաղաքակրթութեան տէր ժողովուրդ մը միայն։

Զոհեր ենք տուեր որ «կրօնական համայնք» չկոչուինք մեր երկրին մէջ, իսկ Զապէլ հանգիստ քուէ կու – տայ՝ վաւերացնելով որ Թրքահայերը «կրօնական համայնք» էին։

Ոչ միայն տգէտ, այլեւ աստի տոպրակ։

Իր յօդուածին մէջ կը գրէ թէ «ա – ւելի քան տասը տարի աշխատել է, հայ ու տեղացի պրոլետարիատի կողքին», Ֆրանսայի մէջ։

Տիկի՛ն։—

Մեր գիտցածն այն է որ դուն միայն կը ծամէի՛ր, կը ծամէի՛ր, երէկ գրողի ֆիչ թէ շատ շնորհիւ ցոյց տալով, յետոյ գրողի համբաւդ վրայ տալով, այսօր ալ ... քուէ տալով այնպէս ինչպէս պատմեցի։

ԱՐԱՋ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՑՈՅՑ ՄԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Յունուար 3ին, գերմանական թերթերը կը հաղորդէին թէ օդանաւերու երթեւեկը արգիլուած է մայրաքաղաքին վերեւ, ժամը 3էն մինչեւ 12, օդանաւային ռազմափորձեր կազմակերպուած ըլլալով։ Ժամը 3ին, ոստիկանական եւ հարուածային ջոկատներ յանկարծ խոնուեցան Ունդէր Լինտէնի հրապարակը եւ դիրք բռնեցին։ Այդ ժամէնսկսեալ, հանրակառերու և ինքնաշարժներու երթեւեկը սահմանափակուեցաւ միայն կողմնակի փողոցներու մէջ։ Ժամը 4ին անհամար ինքնաշարժներ իրարուետեւ կանգ առին Օփերային առջեւ, փոխադրելով կուսակցութեան մարտական եւ երիտասարդական կազմակերպութեանց պետերը, ինչպէս եւ բանակի սպաներ եւ բաղաքացիներ։ Շատերը կուգային հեռաւոր բաղաքներէ։ Ամէնէն վերջը հասաւ Պ. Հիթլէր, իր հետեւորդներով։ Բոլոր հարցումներուն պատասխանը այն էր թէ ընդունելութիւն մը կը կատարուի տարեգլուխի առթիւ։ Ամէն պարագայի մէջ, բանի մը հարիւր հիթլէրական պետերու այս համախմբումը մեծ տպաւորութիւն գործեց բաղաքական շրջանակներու մէջ։ Իրիկունը ուշ ատեն, պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակուեցաւ, որ կ'ըսէր թէ եղածը տարեգլուխի ընդունելութիւն չէ, այլ վըստահութեան ցոյց մը ի պատիւ «Առաջնորդ»ին։ Այս առթիւ խօսած ճառերուն մէջ, Հիթլէր եւ միւս վարիչները շեշտեցին թէ արտասահմանի մէջ սուտ լուրերու արշաւ մը սկսած է Գերմանիոյ դէմ, Սարի հանրաքուէին առթիւ։ Պատասխանելով եղած բարեմաղթութեանց, Հիթլէր ըսաւ.— « 1935ին ալ տոգորուած անսահման վստահութեամբ, միացնենք մեր ձեռքերը եւ բանենք յաղթապանծ, իբրեւ միացեալ ուժ մը զոր ոչինչ կրնայ սարսել»։

Ուշագրաւ բարձրացում Սակարաւիին մէջ

Պաճ տր Ֆրանսի վերատեսուչին փոփոխումը եւ այս առթիւ կառավարութեան բանաձեւած բաղաքականութիւնը նպաստաւոր ազդեցութիւն գործեցին Փարիզի սակարանին մէջ։ Պետական արժեթուղթերը (ռանթ) բարձրացան երկու ֆրանք, զգալի բարձրացումներ ունեցան միւս թուղթերն ալ,— դրամատուն, երկաթուղի, ընկերութիւններ եւայլն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 1934Ի՝Ն

=o·o=

5.— ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԸ

Մի քանի խօսք կ՚ուզենք Հայաստանի ու դաղութներուն յարաբերութեան մասին եւ վերջացնենք։

Այս հարցի չուրջ սուր տարակարծութիւն կայ։ Դաշնակցականները յարձակում ու դատապարտում են Հայաստանի վարիչներուն, որ սրանք Հայաստանից դուրս գտնուող Հայերին հոգածութեան առարկայ չեն դարձնում, խորհրդային վարիչներն ալ Դաշնակցականներուն քննադատութիւնները համարում են «դաւաճանութիւն» Հայաստանի դէմ եւ ոգի ի բուն պաշտպանում են Հայաստանի վարիչներուն ընթացքը։

Տեսնենք, ուրեմն, ի՞նչ փոխյարաբերութիւն է եղել 1934ին Հայաստանի եւ դաղութներուն միջեւ, ի՞նչ են արել Հայաստանի վարիչները դաղթահայութեան համար եւ ի՞նչ է արել վերջինս ի նպաստ Հայաստանի։

Անցած տարի ալ, նախորդ տարի – ներուն պէս, Հայաստանի գործերը փակ մնացին դաղթահայութեան առջեւ։ Ներդաղթը, որ մի պահ յոյս ուեց ոմանց, թէ որոշ թիւով Հայեր արտասահմանից կը տեղափոխուին Հայրենիք, չէարձնակուեցաւ։ Բոլշեւիկները վարանեցան կտրուկ կերպով յայտարարել, թէ այլեւս ներդաղթ չի լինելու եւ բնակարանների պակասը առարկելով՝ յետաձգեցին եկող դարնան, բայց, ի հարկէ, պարզ է, որ ներդաղթի խնդիրն այլեւս պէտք է համարել վիժած։ Եւ այդ մի քանի պատճառով։—Նախ՝ բոլշեւիկները այլ եւս աշխատող ձեռքերի կարիք չեն զգում, իրենց մօտ էլ սկսել է աճել գործազրկութիւնը. երկրորդ՝ ներդաղթածները չարդարացրին իրենց վրայ դրուած յոյսերը ոչ որպէս որակեալ աշխատաւորներ, ոչ ալ քաղաքական բարեյաջողութեան տեսակէտից. իրենց հետ բերին դաշնակցական մթնոլորտ։ Եւ, վերջապէս, դաղութների «չերտաւորման» համար ալ ներդաղթը այլ եւս մեծ դեր չունի կատարելիք։

Հայաստանի գործերը փակ մնացին եւ անհատ մտաւորականների առջեւ։ Հայաստանցիներից ոչ ոք չփոխադրուեցաւ Հայաստան։ Բոլշեւիկեան համակարգ, կոչնակական, հօկեմ մտաւորականութիւնը չարձնակեց արտասահմանից փառաբանել խորհրդային իմաստուն վարիչները եւ Հայաստանում տիրող դեղեցիկ կարգերը։ Այդպէս աւելի լաւ է։

Վերջապէս, մշակոյթի ու դաղափարի տեսակէտից ալ Հայաստանը փակ մնաց դաղթահայութեան համար։ Հայաստանի մամուլը, դրականութիւնը, արուեստը անմատչելի են արտասահմանին, որով արտասահմանի խորհրդասէր հայութիւնը տեղեակ չէ Հայաստանի իրական կացութեան. նրանց համար դաղութներում հրատարակւում են յատուկ թերթեր, ուր Հայաստանի ներքին վիճակը ներկայացւում է վարդագոյն պատկերներով։

Հայաստանի իշխանութիւնը 1934ին ալ ղէպի դաղթահայութիւնը վերաբերեց իբրեւ օտար, խորթ ոյժ։ Արտասահմանի հարիւր հազարաւոր հայ աշխատաւորութիւնը չնկատուեց Հայաստանի զաւակ, նրա իրաւական ու անտեսական վիճակի համար Հայաստանը ոչ մի քայլ չկատարեց։ Մքսովն իսկ չանցաւ թէ ինքը որոշ պարտականութիւններ ունի դաղութների հանդէպ։

*Երբ ստեղծուեցաւ Հայաստանի Հանրապետութիւնը, հակառակ ներ*ս տիրող ծանր վիճակի, այն ժամանակուայ հայկական կառավարութիւնը չտապեց օգնութեան հասնել եւ դրսի հայութեան։ Հայաստանի խորհրդարանի որոշումով, 1919ին, մէկ միլիոն րուբլի ուղարկուեց Պարսկաստանի կաթուածեալ Հայերին. նոյնքան գումար ուղարկուեց Բաքուբայի հայ դաղթականներին։ Դրանից առաջ, Հայաստանի Կորհուրդը նպաստի գումարներ էր յատկացրել Վրաստանի, Կիլիկիայի եւ այլ վայրերի հայ դաղթականներին։ Հայաստանի կառավարութիւնը իրեն զգում էր «ամենայն Հայոց կառավարութիւն», ըստ այնմ ալ ոչ միայն ստանում էր, այլ եւ տալիս էր։

Այժմեայ Հայաստանի վարիչները բացարձակ արհամարհանք ունին դէպի դաղթահայութիւնը, որ 1934ին անցրեց տասնապի ամենածանր տարիներից մէկը։ Հաղարաւոր աշխատաւորներ գործազուրկ են եւ օգնութեան կարօտ։ Ուրիշ ազգութեան պատկանող աշխատաւորներին իրենց եռեւը ունին պետութիւն, որ պաշտպանում եւ աջակցում է նրանց։ Դաղթահայը բոլորովին անտէր է, անպաշտպան եւ անօգնական՝ թողնուած միայն իր ուժի։ Մի վայրկեան իսկ երեւնում չմտածեցին, թէ դաղութների այդ աշխատաւորութեան մասին իրենք պարտաւորութիւններ ունեն։ Զենք խօսում քաղաքական - իրաւական աջակցութեան մասին, որ պիտի հնարաւորութիւնից երեւանցիք զուրկ են,— մի կոպէկ օգնութիւն իսկ չուղարկեցին։ Այն պահուն, երբ վանայեան ՄՕՊՐեր Հայաստանի դիւղացիներից ու բանուորներից բռնութեամբ առնուած դրամներով՝ Գերմանիայի ու Զինաստանի բանտարկեալներուն նպաստ են հասցնում, Սուրիոյ, Պանքանների, Ֆրանսայի եւ այլ վայրերի բազմահազար գործազուրկ եւ ապրուստի միջոցների կարօտ հայ բանուորներին եւ արհեստաւորներին ոչ մի օգնութիւն չի հասցուում։ Այդ մասին մտածելն իսկ յանցանք է համարուում։

Ընդհակառակն, Հայաստանի վարիչները 1934ին ալ դաղթահայութիւնը նկատեցին սոսկ որպէս կթան կով։ «Տուր, բայց մի՛ պահանջեր» — այս է եղել Հայաստանի վարիչների քաղաքականութիւնը դաղութների վերաբերմամբ։ ՀՕԿի կազմակերպութիւնները կովկիթը ձեռներին, դէս ու դէն ընկած՝ կով են փնտռում որ կթեն։ Բայց ո՞վ է վայելում այդ կաթը՝ Հայաստա՞նը, Հայաստանի դիւղացին ու բանուո՞րը։ Ո՛չ, ի հարկէ։ Այդ կաթի մեծ մասը — եթէ ոչ ամբողջը — ուռում է հէնց արտասահմանում։ Այնքա՜ն չատ են ուռողները, այնքա՜ն սուր ախորժակի եւ լայն ստամոքսի տէր ... երեսուն արծաթով իրենց տապանը ծախող բանաստեղծներից սկսած մինչեւ յետին Հօկճի գործակալը։

Դաղթահայութիւնը, ի հարկէ, բնաղդօրէն զգում ու հասկանում է, թէ ինքը Հայաստանի վարիչների համար անհարազատ, խորթ տարր է, այդ պատճառով զանգուածօրէն հեռու է մնում նրանցից։ Դաղութներում յոգուտ Հայաստանի կատարուած ոչ մի ձեռնարկ ցարդ յաջողութիւն չի ունեցել։ Ահա 5—6 տարի է մէջտեղ նետուած Նուպարաշէնի հանգանակութիւնը, Բարեգործականը, Հօկերը, Ռամկավար կուսակցութիւնը, «Հոկնակի» բարեպաշտ պատուելիները՝ բոլորը լծուած են գործի, բայց եւ այնպէս որոշուած գումարը դեռ չատ հեռու է հաւաքուելուց։

Տաղտալի - զուռնայով հրապարակ նետուեցաւ հրնակարանների չինութեան» հանգանակութիւնը, զարձեալ Բարեգործականն ու Հօկերը եւ որք ընկած՝ նոյա գործի լծուեցան — խեղճ արդիւնքը հրապարակի վրայ է։ Ժողովուրդը վստահութիւն չունի, չի հաւատում ու չի տալիս։ Եւ մեղա դրելի ալ չէ, որովհետեւ՝ ո՞ւմ տայ, ինչի՞ տայ։

Դաղութները Հայաստանի վարիչների համար եւ մի ուրիչ արժէք ունին նրանց որպէս ոյժ, որ կարող է օգտագործուել կոմունիստական պրոպագանդի եւ «հակայեղափոխութեան» դէմ պայքարելու համար։ Այս տեսակէտից 1934 թուականը եղաւ բաւական ազմկայոյզ։ Իրենց հովանաւորութեան տակ առնելով դժբախտ Դուբեան եպիսկոպոսի դիակը՝ բոլշեւիկները նիւթական մեծ միջոցներ ու ճիգ գործ դրին դաղթահայութիւնը պատակելու համար։ Եւ Ամերիկահայութիւնը պատակելու համար։ Եւ Ամերիկահայութեան ճնշիչ մեծամասնութիւնը գտան իրենց դէմ։ Ֆրանսայում, Սուրիայում, Յունաստանում էլ թչուառութեան մատնուած, անգիտակից հայ բանուորներին փորձեցին գործիք դարձնել կոմունիստական քարոզչութեան։ Հասան մինչեւ Աֆղանք առաջնորդարանը։ Այս վայրերում, սակայն իրենց չատ հեռուները չունեցան։

Մանրամասնութիւնների մէջ մտնելու կարիք չկայ. կացութիւնը ընդհանուր առմամբ պարզ է։ Հայաստանի եւ դաղթահայութեան միջեւ ոչ փիլիսական կապ կայ, ոչ բարոյական։ Անցած տարի ալ Հայաստանը մնաց իրեն համար, դաղթահայութիւնը իրեն համար։ Հայժողկոմխորհը չուզեց դառնալ «ամենայն Հայոց կառավարութիւն», չուզեց իր բարոյական իշխանութիւնը տարածել նաեւ դաղութներու վրայ, ոչնչով չվերմացրեց դաղթահայութեան սիրտը Հայաստանի հանդէպ, յամառօրէն կեցաւ խորթ ու չար մօր դիրքում։

Եւ սա, անկասկած, ամենածանր ապրումն է, որ անցեալ տարւայ ընթացքին ունեցաւ արտասահմանի հայութեան գիտակից մասը։

Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

(Վերջ)

ԱՆՏՈՒՆԻ ԿԵԱՆՔ — ԾՈՎՈՒՆ ՎՐԱՑ

»»»··«««

Ծայրագոյն վերջադոյսի երկիրը-Մարոք

Աֆլանները բարձունքէն, արեգակը կ՚ողջունէ ովկիանոսը ու, մըշուշը հեռուհեռ տեղի տալով պայծառութեան, Մուղրէպի կարմիր հողը, արեւադարձային ճոխ բուսականու – թեամբ ու սպիտակ տուներով Թանճէրը՝ իր պորտը դէպի ջուրը կ՚ներկարէ։

Հին դարերու Tingis՝ն է ան, ուր, փոխն ի փոխ արեւելքն ու հիւսիսը զօտեմարտեցան, եւ ուր, Միջերկրականեան բոլոր ազգերը իրար հրմշտակեցին դարերով ի խնդիր տիրապետութեան։

Պէրպէրները, բնիկները այս երկրամասին, քանիցս իրենց մէջ ձուլեցին արշաւող Վանտալներն ու Վիսիկոթները, ստեղծելով առոդջ ցեղ մը, որ մինչեւ այսօր ազատատենչ ու ասպատակ, արծիւներու նման թառած Աֆլաններու չղթային կողերուն վրայ, իր նահապետական կեանքը կ՚ապրի։

Հակառակ 7րդ դարէն ի վեր արաբական լեզուին ու կրօնքին ենթարկուած ըլլալնուն, անոնք տարբեր են հիւսիսային Ափրիկէի Արաբներէն։ 9 դար չարունակ անոնք չեն հանդուրժած հպատակիլ որ եւ է բռնատիրութեան եւ ասկէ իրենց հպարտ դիւցազներդութիւնը կերտած։

Կայսրութեան արեւմտեան այս թեւը որ կանգ առաւ Փուաթիէի մէջ, իր քաղաքակրթութիւնն ու տիրապետութիւնը չկրցաւ ծովերէն անդին երկարել, որովհետեւ կրօնական մոլեռանդութիւնը երբէք չթոյլատրեց գիտութեան բարիքներուն, ու, յարձակողական թափը փշրուելուս Ալանտեանի եզերքներուն վրայ։ Արեւելքի ժողովուրդ, ան անվաղորդ մնաց արեւմուտքին ու չկրցաւ ըմբռնել թէ Արեւմուտքի գոյները աւելի մեղմ ու ներդաշնակ էին քան Արեւելքի գոյները՝ կիպիչ ու չլացնող։

×

Սպանիացիներու յաղթութեամբ, երբ արաբական ընկերկումն սկսաւ, երբ թշնամին դէպի Ափրիկէի քշուեցաւ, չմոռցան նոյնպէս իրենց հետ տանել ժիր ու գործունեայ ցեղ մը, որ քրիստոնեայ աշխարհին աստուած մը պարտադրեց։ Այդ ցեղը, որուն չնորհիւ Պալիֆաները մինչեւ ֆրանսական Հողը մտան, հեղուեցաւ բնիկներուն։ Սակայն, իբրեւ մաքրակրօն Խալամներ, Արարները դեռեւս կը պահպանեն իրենց քաղաքներէն դուրս, պարապատար օթաններու մէջ, պիղծ համարելով անոնց բնակութիւնը ճամիներուն չուրջ։

Իսկ, եթէ այսօր, Եւրոպան թափանցած ու տիրացած է, այս հոծ զանգուածով արաբական հոդամասերուն, պարզապէս Հրեաներուն ցուցմունքովն ու առաջնորդութեամբը եղած է։

×

Կէս դար առաջ, Մարոքի ներքնաշխարհը թափանցելու համար, պէտք էր մահուան հետ հաշտուած ըլլալ։ Զինական պարիսպներէն աւելի ամուր փակուած էին երկրին դռները օտարներուն առջեւ, բացի ծովեզերքէն ուր, Սպանիոյ բարձրութեան օրէնքուն, թնդանօթին հառոդութեան ու անոր պաշտպանութեան տակ, հպիւ կրցած էին չուկաներ հիմնել։

Մինչդեռ այժմ, կանոնաւոր ճամբաներուն տրնթեր, չոգեկառքը լայնքէն ու երկայնքէն երկիրը կը ճեղքէ եւ Քազապլանքան կապէսի կը կոչ։

Արդասաբեր եւ յուռթի հովիտներով այս հողը որ բազմաթիւ քարավաններով ու գետակներով ողողուած է, իր անունը կը տանայ ձիւնապսակ Աֆլաններու կատարէն։ Ինչպէս Եգիպտոս պարգեւն է Նեղոսին, Մուղրէպն ալ պարգեւն է Աֆլաններուն։ Հողին ընդերքը աւելի հարուստ է փոսֆաթով եւ քարիւղով։ Իսկ սպանական Մարոքը որ Միջերկրականը կ՚եզերէ նեղ ներքնաշխարհով մը, Ռիֆը, հարուստ է կապարի եւ երկաթի հանքերով։

Բարեբաղդաբար կլիմայ մը որ սակայն Ատլանտեանի եզերքներուն վրայ կը տամկանայ, ու, կը դպաս թէ առաւօտեան ցօղը, խոնաւութիւն կը բուրէ։

×

Քազապլանքան իր նորակառոյց չէնքերով, նաւահանգիստով ու ծովափով Մարսէյլէն աւելի մաքուր քաղաք մըն է։ Շէրիֆեան շրջանի հետքերը հետզհետէ անհետանալու դատապարտուած են եւ վաճառականութիւնը, նեռածումն ու ներքնաշխարհինարատածումը՝ այս նաւահանգստին չնորհիւն է որ կը կատարուին։

Իրիկնամուտի պահով մը, երբ խաղաղութիւնը կը սկսի թեւածել ու աստուերները կ՚երկարին անդորրութեան մէջ, ոսքս ցամաք կը դնեմ։ Ճիւանին հետ որուն մտերմութիւնը բաժնեցի ծովուն վրայ, զուարթ եւ հըպարտ այս Հայորդին կ՚առաջնորդէ զիս այս անծանօթ հողին վրայ։ Սափրիչն էր մեր չոգենաւին եւ քանիցս այցեցած, ընտելացած՝ այս քաղաքին։

Մաքսատան մէջ, ահա, վաղեմի ընկերս։ Այս որքան փոխուած է։ Ինչպէ՞ս ես, Վահրամ։ — Լաւ, ինչպէս վայել է դարիպի մը...

Մարոք այցելել ու չհանդիպիլ Բաթութիենան եղբայրներուն, երիցագոյն այս պատուական Հայերուն, կը նշանակէ ղրկուիլ դերազոյն հաճոյքէ մը։ Իրենց մտերմիկ ու անսեթեւեթ ընդունելութիւնը, մանաւանդ պատրաստակամութիւնը վեր է ամէն ակնկալութենէ։

— Ինչպէ՞ս այս կողմերը եկաք։

— Հոս հաստատուելու մտադրութեամբ։ Եթէ մեր ձեռքէն բան մը կուգայ պատրաստ ենք։

— Շնորհակալ եմ։

Ու խօսակցութիւնը կ՚երկարի ու կ՚երթայ, Հայաստան, Սիփիռքին եւ այսպէս անվերջ։

— Որքա՞ն Հայ կայ այս երկրին մէջ։

— Համրանքը հարիւրը չանցնիր, հարիւրին 90ը ինքնաբաս, թէեւ օժանդակութեան կարօտներ ալ կան։

Եւ Համեստօրէն կ՚աւելցնէն «ձեռքերնուս եկածը եւ չենք ձգեր»։

Այո, անոնք կ՚ընեն անհրաժեշտը, Հայաստանցիի իրենց պարզունակ հոգիով, եկողին ու գացողին հոգեհոգ հրեչտակներու պէս կը հանդիպին...

Իսկ, հոս, Ֆրանսայի մէջ, 150 միլիոնատէր ունեցող հայութիւնը, 2000 անոք ընտանիքի անգամ եղբայրական օգնութիւն մը կը զլանայ։

Մենք արժանի ենք այսօրուան դժբախտ ճակատագրին...

Ց. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

(Ատաննարոյժ)

ՕԴԱՑԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՀԱՄԱՐ

Ներկայիս, պետութեանց գլխաւոր մտահոգութիւնը կը կազմէ օդանաւային ճարտարարուեստը։ Վաղուան պատերազմին բախտը պիտի որոշուի ոչ թէ ցամաքի վրայ, այլ օդին մէջ։ Օդէն յարձակումներն են, որ պիտի վճռեն յաղթութիւնը։

Ահա թէ ինչու բոլոր մեծ պետութիւնները իրենց ամբողջ ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած են օդանաւերու ճարտարարուեստին վրայ։

Վերջերս Եւրոպայի գլխաւոր մայրաքաղաքներուն վրայ փորձուեցան օդանաւային յարձակումներ, եւ տեսնուեցաւ որ ինքնապաշտպանութեան ամէն միջոց ապարդիւն է։ Թշնամի օդանաւերը կասեցնելու ոչ մէկ միջոց կայ։ Այնպէս որ օդանաւային յարձակման մը պարագային՝ պատրանք է օդանաւային տորմիղով մը դէմ գալել եւ թունդ կանգնիլ։ Թշնամի յարձակման մը ենթարկուած երկրին կը մնայ օդանաւային տորմիղ մը հանել եւ փոխադրմամբ մը կործանել յարձակող երկրին մայրաքաղաքը։

Պարզ խօսքով, երբ դերմանական օդանաւերը յարձակին Փարիզի վրայ, ինքնապաշտպանութեան միակ միջոցը այն է որ Ֆրանսական օդանաւերը յարձակին Պերլինի վրայ։

Ահա՛ ահա՛յի դէմ, — երբ թշնամին կը կործանէ Փարիզը, Ֆրանսացիներն ալ կը կործանեն Պերլինը։

Այս եղրակացութեան մէջ կարեւոր օդանաւային յարձակման վերջին փորձերը, զինչպէս կը գրեն Ֆրանսական թերթերը։ Վա՛յ, ուրեմն, մեծ քաղաքներու բնակչութեան։

Այս եղրակացութեան մէջ կարեւոր է արձանագրել նաեւ սա պարագան, որ Փարիզ մօտ է սահմանագլուխին, ընդհակառակն Պերլին հեռու կը գտնուի սահմաններէն։ Այնպէս որ անհրաժեշտ է, Ֆրանսայի համար, ունենալ օդանաւային գերիչխանութիւն մը։

Ֆրանսական թերթերը, սակայն, այս մասին չատ մտահոգ կը թուին։ Կ՚ըսեն թէ ամէն մարդ գիտէ թէ Ֆրանսա որքան օդանաւ ունի, բայց ոչ ոք գիտէ թէ Գերմանիա որքան ունի։ Գերման օդային նախարար Կէօրինկ ամէն ջանք կը թափէ ապահովելու համար օդային գերիչխանութիւն մը հաւանական պատերազմի մը ընթացքին։ Այն օդանաւերը եւս, որ կը գործածուին իբր թէ առեւտրական կամ թղթատարական սպասարկութեան համար, կրնան փոխակերպուիլ պատերազմական օդանաւերու, երբ հարկ պահանջէ։

Ֆրանսական թերթերը կը գրեն թէ Գերմանիա ունի,— եւ ասոնք պիտի ցուցածներն են,— 300 օդանաւեր փոխադրութեանց յատուկ (բոլորն ալ կարելի է անմիջապէս օգտագործել ռմբակոծութեան համար), 100 օդանաւեր, որոնք ժամը 300 քիլոմէթր կը թռչին, 300 հետախոյզ օդանաւեր, այժմ թղթատարական սպասարկութեան յատկացուած։

Իրազեկ շրջանակներու համաձայն, Գերմանիա կրնայ բոլոր այս ծանօթ օդանաւերուն վրայ աւելցնել գաղտնի չինուած օդանաւեր, այսպէս անոնց ընդհանուր թիւը հասցնելով 2,500 — 3,000ի։

Այժմ տեսնենք ֆրանսական օդանաւերը։—

240 օդանաւ (24 տորմիղ) ռմբակոծութեան յատուկ։

240 օդանաւ (34 տորմիղ) հետախուզմամբ յատուկ։

520 օդանաւ հետախուզութեան յատուկ։

100 օդանաւ հետախուզութեան յատուկ՝ գաղթապետութեանց համար։

120 ջրանաւառնակներ։

60 օդանաւ ծովային հետախուզութեան յատուկ։

Ֆրանսական օդանաւերը, ինչպէս կը տեսնուի, թուական առաւելութիւն մը կը ներկայացնեն, բայց թուղթի վրայ։ Այդ գերակչռութիւնը երեւութական է, որովհետեւ գերմանական օդանաւերու ճիշդ թիւը յայտնի չէ, եւ յատոյ Ֆրանսական օդանաւերու մէկ մասը հին չինութիւններ են։

Ռուսիոյ օդանաւային ուժը կը ներկայացուի հետեւեալ թիւերով։—

300 ռմբաձիգ օդանաւ, 3 մէքենաչարժով, ժամական 160 քիլոմէթր թռիչքով, գործունէութեան չառաւիղը 1000 քիլոմէթր, 800 քիլոկրամ ռումբ փոխադրելու տարողութեամբ։

300 ռմբաձիգ օդանաւ, 4 մէքենաչարժով, ժամական 180 քիլոմէթր արագութեամբ։

500 հետապնդիչ օդանաւ, ժամական 300 քիլոմէթր արագութեամբ։

600—700 օդանաւ հետախուզութեան յատուկ, ժամական 180—220 քիլոմէթր արագութեամբ։

Այսպէս ռուսական օդանաւային տորմիղը կը բազկանայ 2000 օդանաւէ։ Թուական գերակայութիւնը Եւրոպայի մէջ կը պատկանի Ռուսիոյ, սակայն մեքենաներու կատարելագործութեան տեսակէտով Ռուսիա եւս կը մնայ Անգլիայէն, Ամերիկայէն եւ Ֆրանսայէն։

Իտալիոյ օդանաւային տորմիղը ճարտարարուեստական տեսակէտով մեզի է աշխարհի լաւագոյն օդանաւային տորմիղներէն։ Իտալիա ունի

200 ռմբաձիգ օդանաւ։

100 ռմբաձիգ ջրօդանաւ։

350 հետապնդող օդանաւ։

410 հետախուզող օդանաւ։ Այս վերջին կարգի օդանաւերը ունին ժամական 400 քիլոմէթր արագութիւն։ Աւելցնենք որ իտալացի օդանաւորդները մեծ յաջողութիւններ ձեռք ձգեցին իրենց խմբական թռիչքներով եւ արագութեան մրցանիշով։

Անգլիական օդանաւային տորմիղը կը մտանէ մտահոգութիւն մը աւելի եւս կատարելագործելու, ընդդէմ գերմանական սպասարկութեան սարսափին։ Ունի 200 ռմբաձիգ օդանաւ, ժամական 250 քիլոմէթր արագութեամբ, 250 քիլոկրամ ռումբ փոխադրելու տարողութեամբ։

80 ռմբաձիգ օդանաւ, ժամական 200 քիլոմէթր արագութեամբ եւ 1000 քիլոկրամ ռումբի տարողութեամբ։

100 հետապնդիչ օդանաւ։

120 հետախոյզ օդանաւ։

300 զանազան օդանաւեր։

Անգլիացիները սկսած են չինել հետապնդիչ օդանաւեր, որոնք պիտի կարենան թռչիլ ժամական 400 քիլոմէթր։

Ամերիկայի օդանաւային ուժը հրաչալի է թէ զինուորական, եւ թէ առեւտրական տեսակէտով։ Ունի

400 հետապնդիչ օդանաւ, ժամական 375 քիլոմէթր արագութեամբ։

300 ռմբաձիգ օդանաւ, լաւ կատարելագործուած։

300 հետապնդիչ օդանաւ։

Այս վերջին կարգի օդանաւերը կը թռչին ժամական 300 քիլոմէթր արագութեամբ, կրնան փոխադրել 1000 քիլոկրամ ռումբ 1000 քիլոմէթրի վրայ։

Ծովային օդանաւերը եւս կատարելագործուած են, կրնան գործել 4000 քիլոմէթր չառաւիղի մը վրայ ժամական 200 քիլոմէթր արագութեամբ։ Երկու հրաչալի նաւեր, Էմփրեսը եւ Սարաթոգա, կը փոխադրեն այդ ծովային օդանաւերը։

Ամերիկայի օդանաւային տորմիղը ունի 1400 օդանաւ։ Վերջերս պայքար մը կը մղուի 2200ի հասցնելու համար այդ ուժը։

Միհրան Պարթեւեան

—o—

Դեկտեմբեր 8ին իր բնակարանին մէջ հոգին աւանդեց վաստակաւոր ուսուցիչ մը, Պ. Միհրան Պարթեւեան, 74 տարեկանին։

Իր տասարէգի ընթացքին չատ քիչ անգամ մամուլին մէջ դրուած է իր մասին, այլ սակայն հազարաւորներ կան իր աշակերտներէն որոնք երախտապարտ են։

Միհրան Պարթեւեան ծնած էր Պոլիս 1860ին։ Տասնեւութ տարեկանին կը նուիրուի ուսուցչական ասպարէզին՝ Զալթխոյ ազգային վարժարանը, երբ դեռ չէր հիմնուած Կեդրոնականը, ինչպէս նաեւ Բերայի Նաթեկեան վարժարանը՝ երբ նոյնպէս դոյութիւն չունէր այսօրուան էսթեանը։ Կը վարէ յաջորդաբար Գալոյ դպրոցի արուարձաններու մէջ այցելու ուսուցչի պաշտօններ ու իր միակ աւանդած ճիւղը կ՚ըլլայ հայերէն լեզուն։ Աւելի ուշ կը մնայ իբր մշնայեան ուսուցիչ Խասեանի մէջ։

Քաջ գրաբարագէտ էր եւ լեզուաբան։ Թէ այս ճիւղին եւ թէ աշխարհաբարի ուսուցման համար իրեն յատուկ մեթոտ մը ունէր։

Իր ուսուցչական ասպարէզը կը տեւէ 1878էն 1925, այսինքն ամբողջ քառասուն տարի, երբ առաջին տկարութիւն մը պատճառ կ՚ըլլայ քաշուելու ասպարէզէն։

Այս բեղուն շրջանին անհամար եղած է թիւը իր աշակերտներուն։ Եղած է նաեւ ուսուցիչը սերունդի մը, եւ տարիներ վերջը կրկին ուսուցիչ նախորդ սերունդին զաւակներուն։

Շատ կանուխէն, Պէշիկթաշի ազգային վարժարանին նստարաններուն վրայ կ՚ուենայ աշակերտներու կար -

ՉԿՈ ՎԱԽԱՑ ԱՀՏՈՂ ԿՂՎԱՂԸ

»»•««

Իր պետարդնէն ոտքէն մինչեւ գլուխ ամերիկեան տարազով մը – Ֆրենկ Մուրհեան, ծաղրելի ծոցիկ մը՝ Օրիոնի մոտ հանդիպած ատեն խրախուսեցուցած էր զինք ամերիկեան ապրելակերպ մը որդեգրել։ Ֆրենկ Մուրհեան ամերիկեան ապրելակերպի ամենէն ծանր կողմերը ընդունած էր, բայց ոչ անոնց լաւ կողմերը։ Ան ամերիկեան ապրելակերպի ամենէն ծանր կողմերը ընդունած էր, որովհետեւ անոնք կը համապատասխանէին իր բնաւորութեան։ Ան ամերիկեան ապրելակերպի ամենէն ծանր կողմերը ընդունած էր, որովհետեւ անոնք կը համապատասխանէին իր բնաւորութեան։

Իր պետարդնէն ոտքէն մինչեւ գլուխ ամերիկեան տարազով մը – Ֆրենկ Մուրհեան, ծաղրելի ծոցիկ մը՝ Օրիոնի մոտ հանդիպած ատեն խրախուսեցուցած էր զինք ամերիկեան ապրելակերպ մը որդեգրել։ Ֆրենկ Մուրհեան ամերիկեան ապրելակերպի ամենէն ծանր կողմերը ընդունած էր, որովհետեւ անոնք կը համապատասխանէին իր բնաւորութեան։ Ան ամերիկեան ապրելակերպի ամենէն ծանր կողմերը ընդունած էր, որովհետեւ անոնք կը համապատասխանէին իր բնաւորութեան։

ՆՈՎՈՍՏԻ ԿՈՏՎԱԾԸ

Թարգմ. Ա. ՀԱՅԿՈՒՆԻ

— Ես ոչ մի բան չեմ հասկանում, — ասաց Ջեյմսը, ես ոչ մի բան չեմ հասկանում այդ ամենից: Ինչպե՞ս կարող է մարդ մեռնել, եթե նա ոչ մի հիվանդություն չունի

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր·
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 փրանք	100 փրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
6
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
6 Janvier
1935

10 ՐԴ ՏԱՐԻ · 10e Année N° 2696

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԿԱՐ ՏԵՒԵՑ ԹՄՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչո՞ւ ընդհանրապէս կը վրիպինք եւ կէս ճամբան կը մնանք, սեզայիներու հետ յարաբերութիւն հաստատած առեն:

Ինչո՞ւ յաճախ անհամութիւններ կը ծագին եւ մեր ձեռնարկները իրենց նպատակէն կը չեղին, փոխանակ հանրօգուտ առաւելութիւններ ապահովելու:

Եւ ինչո՞ւ, մեզի քալածանօք օտարներն անգամ, երբեմն չհամութեամբ կը մօտենան:

Գլխաւոր պատճառը, անշուշտ, այն է որ չունինք ծրագրեալ ուղղութիւն եւ մեթոտիկ աշխատանք: Օր մը այսպէս, օր մը այնպէս: Օր մը աս, օր մը ան, համաձայն իր հայեցողութեան կամ ճաշակին:

Այս թերութենէն կը ծնի առաջին վրիպումը, — անկարողութիւն՝ պահելու, զարգացնելու արդէն հաստատուած կապեր:

Ուրիշ պատճառ մը, որ սերտ կապ ունի միւսին հետ, մեր երեւալու, ուզելու եւ ուզեցնելու մարմաջն է: Ցուցադրական մոլութիւն:

Մենք առ հասարակ «սալթանաթ»ով զբաղած ենք, փարիզէն մինչեւ ուր որ կ'ուզէք:

Արարողութիւն, ծիսակատարութիւն, շլացուցիչ ցոյցեր, ո – րոնք պղպջակի պէս կը ցնդին, միեւնոյն առեն տհաճութիւն պատճառելով իսկապէս եւրոպական տիպարներու:

Տարակոյս չկայ թէ այս մոլութիւնը միասին բերած ենք Արեւելքէն: Բայց չէ՞ որ Եւրոպան տեսանք աչօք – բացօք եւ նորանոր նրբութիւններ սորվեցանք ...

Եթէ չենք սորված, ո՞վ է պատասխանատուն:

Երբ Թուրքիա կը գտնուէինք, բանդէմներ իրար կը հրմշտկէին, «քոլոնէլ»ին կամ «ժէնէրալ»ին մօտենալու, բարեւ տալու եւ բարեւ առնելու համար:

Մինչեւ Փարիզ եւ աշխարհի բոլոր պղտոտանները հասանք եւ տեսանք թէ ո՛վ ինչ է կամ թէ համազգեստը ամէն բան չէ:

Դժբախտաբար, չատ բան չէ փոխուած, այնտեղէն այստեղ:

Թերեւս նրբացած են կենցաղավարութեան ձեւերը, սակայն ժժգոյն կը մնայ բուն խորքը:

Աւելի պարզ խօսինք:

Տեղացիներու հետ – այստեղ եւ ամէն տեղ – ընդհանրապէս յարաբերութիւն կը պահեն, 1· անոնք որ հին կապեր կամ հան – գամանքներ ունեցած են, — 2· Անոնք որ լեզու գիտեն:

Շատերը, առաջին կարգէն, յարմարութիւն ունենալով հան – դերձ, յոգնած են, եւ տարապարհակ աշխատանքի մը պէս կը նային այս գործին վրայ:

Իսկ միւսները եթէ լեզու գիտեն, կա՛մ Հայոց պատմութիւն չեն գիտեր, եւ կամ չեն հետաքրքրուիր մեր հոգերով, ու կը պարծենան իրրեւ աշխարհաքաղաքացի:

Տակաւին կան բախտախնդիրները, որոնք չորս բացած են իրենց աչքերը, որ եւ է մերձեցում անհատական չահու կամ փառքի ծառայեցնելու համար:

×

Ի՞նչ կ'առաջարկենք, այս ընդհանուր դիտողութիւններէն յետոյ, որոնք միայն Ֆրանսայի չեն վերաբերիր:

1· Կարելի եղածին չափ սերտ յարաբերութիւններ հաստատել ամէն տեղ, պիտանի տարրերու հետ, անհատ կամ խմբակցութիւն:

Պայման չէ որ անոնք անպատճառ տիրապետողը չուքեր ըլլան: Մասնաւորապէս երիտասարդութիւնը պէտք է զգուշանայ ցուցական, արարողական ծէքծէքումներէն, որոնք իրենց յատուկ սերունդը ունին:

2· Կազմել, ուր որ կարելի է, երեկոյթներ կամ զրոյցներ, ծանօթացնելու համար թէ մեր ժողովուրդը եւ թէ անոր արժէքները:

Մէկ հատիկ երաժշտական – գեղարուեստական երեկոյթ, կոմիտասեան համերգ մը տասը ճառի կամ հատորի դեր կրնայ կատարել, մեզ ճանչցնելու համար: Մահացու մեղք չէ տասը գինարբուքէն մէկուն ծախքը տրամադրել այսպիսի ձեռնարկի մը, մինչեւ անգամ կոմիտասեան պատարագի մը:

3· Մերձեցում՝ բնիկ երիտասարդութեան հետ, որուն լաւագոյն մասը պիտի դառնայ վաղուան ղեկավարութիւնը կամ առաջաւոր մտաւորականութիւնը:

Այս քանի՞ անգամ է որ կը յիշեցնենք թէ՝ յեսպատեբազմեան ուսանողութիւնը եւ մտաւորականութիւնը պարզապէս անճրկած են այս ճակատին վրայ:

«Տանսինկ»ը Ֆրանսացուցած է չատ – չատերը, բայց միտքերը մնացած են ասիական կամ ծոյլ: Աչքերն ու ոտքերը կը չարժին, իսկ հոգին կը ժանգոտի անզգալաբար, որովհետեւ բոլորն ալ կը խորհին թէ «ազգի մասին մտածողներ կան», եւ իրենց պաշտօնը միայն պարել է կամ ծափահարել:

Անշուշտ այս բոլոր հոգերը կը թեթեւնան, եթէ ունենանք խառն Միութիւններ՝ գոնէ գլխաւոր կեդրոններու մէջ:

Ինչո՞ւ կարելի կ'ըլլայ Հելլէնեւհայ Միութիւն կազմել Ցունաստանի մէջ, իսկ այստեղ ամէն բան բախտին կը ձգուի: (Ինչպէս եւ Սուրիոյ, Իրաքի կամ Իրանի մէջ):

Պարբերաբար հրաւէր ուղղել, սեղան չահել, բաժակ պարպել, հայկական երեկոյթի մը կանչել՝ օգտակար բաներ են: Բայց խաբուսիկ:

Տասը տարուան թմրութենէն վերջը, եթէ չսթափինք եւ հիմնական աշխատանքի չնուիրուինք այս ճակատին վրայ, վաղը մեր գոյութիւնն ալ կը մոռնան, Փարիզէն մինչեւ Թաւրիզ:

Շ·

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երկրաշարժ Պոլսոյ, Իզմիրի, Էնկիւրիի Պալղիեաների եւ Ռոտոսթոյի մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն յունուար 4 թուականով·— Երկրաշարժի հինգ զօրաւոր ցնցումներ զգացուեցան այսօր, ժամը 4·45էն 6·20, թեթեւ վնասներ պատճառելով կարգ մը թաղերու մէջ: Բազմաթիւ ճեղքեր բացուեցան շէնքերու պատերուն վրայ: Խուճապ ծագեցաւ սինէմաներու, պարասրահներու եւ ուրիշ զբօսարաններու մէջ: Հրշէջներ կազմ եւ պատրաստ կը սպասեն ամբողջ գիշերը, այն շէնքերուն առջեւ որոնք փլչելու վտանգի տակ են:

Ցնցումներ զգացուած են նաեւ Էնկիւրիի, Իզմիրի, Ռոտոսթոյի, Տարտանէլի եւ Թրակիոյ մէջ: Կը կարծուի թէ շարժի կեդրոնը այս տեղէն 50 մղոն անդին կը գտնուի:

Ուրիշ հեռագիր մը հաստատելով միեւնոյն լուրը, կ'աւելցնէ·— երկրաշարժի ծանր ցնցումներ զգացուեցան Պալըքէսիրի մէջ: կը կարծուի թէ շարժին կեդրոնը այս տեղէն 50 մղոն անդին կը գտնուի:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽՍՐԸ ԵՒ ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ՍԿՍԱՒ ԲԱՆԱԿՑԻԼ

Փարիզի մէջ լաւատես են արդիւնքի մասին

Ֆրանսայի արտաքին նախարարը այսօր է որ երկարօրէն պիտի խօսակցի Պ· Մուսոլինիի հետ, բոլոր վիճելի հարցերու մասին: Երկու օրէ իվեր, պաշտօնական ընդունելութիւններ եւ միջանկեալ խօսակցութիւններ կ'ունենան: Պ· Մուսոլինի անձամբ կայարան գացած էր, ընդունելու համար իր հիւրը: Արտակարգ միջոցներ ձեռք առնուած էին բարեկարգութեան համար: Սպառազէն ուժեր կը հսկէին կայարանէն մինչեւ հիւրանոց:

Տեղական թերթերու թղթակիցները կը շարունակեն լաւատես լուրեր հաղորդել, իսկ ուրիշներ աւելի վերապահ են: Բանակցութիւնները ամէնէն աւելի յառաջ գացած են կեդր· Եւրոպայի, աւելի ճիշդ՝ Աւստրիոյ վերաբերեալ հարցերու մէջ, բայց ոչ գաղթային խնդիրներու առթիւ: Բոլորին կարծիքը այն է թէ Մուսոլինի խնդիրը դիւրաւ պիտի կարգադրուի: Ֆրանս· գրաւումէն առաջ, իտալական գաղութը առանձնաշնորհներ ապահոված էր այդ գաղթավայրին մէջ, հպատակութեան մասին: Այժմ հարցը այն է թէ ե՛րբ պիտի վերջանայ այդ առանձնաշնորհը, հի՞նգ, տա՞սը թէ տասնըհինգ տարիէն: Աւելի բարդ է արեւելեան Ափրիկէի խնդիրը: Իտալիա հող կը պահանջէ այս նպատակին վրայ: Նախապէս շատ պահանջկոտ էր, բայց հիմա պատրաստ է գոհանալու սահմաններու սրբագրութեամբ մը, աչքերը դարձուցած ըլլալով դէպի Հապէշիստան: Այս երկիրը կը գտնուի էրիթրէի եւ Սոմալիի իտալական գաղթավայրերուն միջեւ, որոնց մէկը միւսէն բաժնուած է Ձիպութիի ֆրանսական եւ Սոմալիլէնտի անգլիական գաղթավայրերով: Դէպի Հապէշիստան ծաւալման բոլոր ճամբաները մեկնակէտը կը գտնուի Թաուրայի ծոցին վրայ, որ Ֆրանսայի ձեռքն է: Իտալիա կ'ուզէ դէպի ծով ելք մը ապահովել էրիթրէի համար, պահանջելով սահմանակից Օպոճի նաւահանգիստը· Ֆրանսա կը վարանի անդամատել իր ստացուածքը եւ վրտանգել Ձիպութիի ապահովութիւնը: Այս պատճառաւ, առաջարկեց բաժին մը հանել Իտալիոյ, Ֆրանս-Եթհապէշական երկաթուղիին մէջ որ միակ ճամբան է Հապէշիստանի ներսերը երթալու համար: Այդ պարագային, ընկերութեան բաժնեթուղթերէն 2000ը պիտի յանձնուէր Իտալացիներուն, միեւնոյն ատեն մէկ աթոռ յատկացնելով վարչական խորհուրդին մէջ: (Ընկերութիւնը ունի 35,000 բաժնեթուղթ, իսկ վարչական խորհուրդը կը բաղկանայ 15 անդամներէ): Իտալիա շատ անձնշան կը գտնէ այս գիջումը, իսկ ֆրանսական կառավարութիւնը այս գիծին վրայ սեղանաւորական դժուարութիւններ տեսնելով, կը նախընտրէ սահմանային սրբագրութիւն մը կատարել ի նպաստ իտալական էրիթրէի: Այս առաջարկէն ալ գոհ չէ Իտալիա, առարկելով թէ միայն աւազ եւ ժայռ կը տրամադրեն իրեն:

Ուրեմն, այս կացութեան մէջ են գաղթային խնդիրները: Իսկ միւս հարցերու մասին աւելորդ է խօսիլ, ֆանի որ բուն բանակցութիւնը նոր պիտի սկսին:

Յունուար 20ին ալ դեպի Լոնտոն

Անգլիոյ հրաւէրին վրայ, վարչապետ Պ· Ֆլանանէն եւ արտաքին նախարար Պ· Լավալ որոշած են Լոնտոն երթալ կարելի եղածին չափ չուտ: Այցելութիւնը տեղի պիտի ունենայ յունուար 20ին, Հռոմի տեսակցութենէն, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի ժողովէն եւ Սարի հանրաքուէի արդիւնքէն անմիջապէս վերջը, ինչ որ կ'աւելցնէ իր կարեւորութիւնը:

«Գործ ճարեցէք, ոչ թէ ցպաս»

Մ· Նահանգներու խորհրդարանին 74րդ նստաշրջանի բացման առթիւ, նախագահ Րուզվելթ պատգամագիր մը ուղղելով, առաջարկեց հանրօգուտ շինութեանց նոր եւ աւելի ընդարձակուած վարչութիւն մը հաստատել, գործ ճարելու համար հինգ միլիոն գործազուրկներու, փոխանակ ցպաստ բաշխելու անոնց: Նախագահը շեշտեց թէ ժամանակը եկած է ցպաստի գործը մէկդի դնելու եւ ամէն ջանք թափելու, որպէսզի բացառողջ եւ աշխատելու ընդունակ մարդիկ կարենան պահել «իրենց արժանապատուութիւնը եւ ինքնավստահութիւնը»: Նախագահը ինք վստահ է իր ծրագրին յաջողութեան մասին:

ՕՐՉ ՕՐԻՆ

ԵԹԷ ԱՄԷՆՔ ԱՑՍՊԷՍ ՎԱՐՈՒԵԻՆ···

— ո —

Նամակ մը եւս, այս անգամ մեր շրջանէն: Միջերկրականի ափերէն:

Մերելի «Ցառաջ»,այս նամակս կրկին հասցէի փոփոխութեան համար է որ կը ղրկեմ ձեզի: Այս վերջին փոփոխութեան բուն պատճառը բոլորովին ուրիշ բան է: Դուք չատ անգամներ լսած ու գրած էք «ՑԱՌԱՋ»ի սուղ էջերուն մէջ, այն ձրիակեր ու ձրիաւարժ մարդոց մասին, որոնք ուրիշի վաստակովը կամ ուրիշի թերթերովը կ'ուզեն անանիլ: Ահա ճիշդ այդպիսի բան մըն է որ պատահեցաւ ինծի:

Իմ թերթս կուգար իմ բնակավայրի մօտիկ խանութի մը վրայ, որովհետեւ կը բնակինք հայկական տուներուն մէջ, որոնք դեռ թիւ չունին: Վերջերս երբ գացի թերթս առնելու, ի՞նչ տեսնեմ, թերթս ուրիշին է տալուեր խանութին վարպետը, որ միեւնոյն առեն սեփականատէր է: Ահա, այսպէս ուրիշներ առանց վճարելու, ձրիաբար կ'օգտուէին իմ թերթէս, ինչ որ ինծի համար անհանդուրժելի էր: Ուստի առանց ժամանակ կորսնցնելու կը գրեմ այս նամակը, յանկարծակիի բերելու համար մակաբոյծի դեր կատարողները»:

Կարդացէք եւ խորհրդածեցէք ի – բաճիչիւրդ առանձին:

Հազարներ կը կազմեն այս «մակաբոյծի դեր կատարողները», հայերէն թերթի եւ գրքի պատմութեան մէջ:

Հազարներ կը կարդան օգտուելով բարեկամներու բարեհաճութենէն, բացակայութենէն, հարեւանութենէն, հացէի զուգադիպութենէն, ազգականութենէն, անհոգութենէն:

Ժառանգական օրէնքով, «ընկալեալ սովորութեամբ» եւ մասամբ ընդրի:

Այդ մակաբոյծներէն ո՞րը դրամ չի գտներ խաղի, թուղթի, «տանսինկ»ի, ըմպելիքի, անուշահոտութեանց կամ աղջկան համար:

Եւ ճանիներ գիտ չեն հարցներ օ – տար հրատարակութեանց համար, գիրք թէ թերթ, հպարտութեամբ տեղատրելով զանոնք իրենց ափին կամ գրպանին մէջ:

Այն ալ, ընդհանրապէս ոչ թէ կարդալու եւ օգտուելու համար, այլ ի ցոյց մարդկան:

Իսկ երբ կարգը կուգայ հայկական հրատարակութեանց, թերթ կամ գիրք,— բանւածեր պատրաստ է·

— Արամ, սա լրագիրդ կուտա՞ս ինչ մը:

— Արսէն, առջի օր հայերէն գիրք մը գներ էիր· երբ լսինցնես, ինծի տուր, մէկ մը աչէդ անցընեմ:

Այսպէ՞ս էր երէկ: Այսպէ՞ս է այսօր:

Հակառակ անոր որ, Եւրոպա կը գտնուինք, եւ ամէն օր, առտու – ի – րիկուն կը տեսնենք թէ ի՛նչպէս մարդիկ իրենց կարդացած թերթը կը նետեն շոգեկառքի կամ հանրակառքի նստարաններուն վրայ, «Թայմզ»էն մինչեւ «Ժուռնալ»ը, բայց ոչ ոք միտքէն կ'անցընէ առնել եւ կարդալ:

Ընդհակառակն, բոլորն ալ պարտականութիւն կը սեպեն Գնել, որպէսզի իրաւունք ունենան կարդալու···

Վ.Ա.Հէ

ԱՀ ՈՒ ՍԱՐՍԱՓԸ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Շատանով, որ սպանեալ Կիրովի յաջորդեց իրրեւ վարիչ Լէ – նինկրատի խորհուրդին, յայտարարեց թէ Զինովիեւի խմբակին դէմ գործադրուած պատիժները բաւական են եւ այլեւս խմբական ձերբակալութիւններ չպիտի կատարուին: Կարլ Մարքս կաճառէն ութ փրոֆէսօրներ ձերբակալուեցան իրրեւ մեղսակից Թրոցքիի: Կ'ըսուի թէ աքսորականին դաղափարները պաշտպանած են իրենց դասախօսութեանց մէջ:

Մասնաւոր օրէնքի մը համաձայն, Խ· Միութեան իւրաքանչիւր բնակիչ պէտք է անցագիր մը ունենայ, իրրեւ միակ ինքնութեան թուղթ: Բազմաթիւ դիւղացիներ կարդալ – գրել չգիտնալով կորսնցուցած կամ ոչնչացուցած են իրենց անցագիրները: Այսուհետեւ չափազանց խիստ պատիժներ պիտի տրուին այսպիսի պարագաներու մէջ (տուգանք եւ բանտ):

⁂ Անգլիական եւ ռուսական թերթերը կը շարունակեն դուրս տալ լուրեր հրատարակել վերջին դէպքերու մասին, քանի մը հազարի հասցնելով դնդակահարեալներու թիւը: կը հաւատան թէ Կովկասի մէջ ալ դնդակահարութիւններ կատարուած են: Ցբանասկան կարեւոր թերթերը, որոնք ուրիշ առեն այնքան կ'ապրկէին, առ հասարակ վերապահ են վերջին բարբարոսութեանց մասին, իրրեւ հետեւանք Ֆրանքենուս մերձեցման, ինչպէս եւ առեւտրական բանակցութեանց, որոնք սկսան Մոսկուայէն եւ կը շարունակուին Փարիզի մէջ:

Տարակոյս չկայ թէ կացութիւնը ծանր է Խ· Միութեան մէջ եւ վերջին գաղանութիւնները ակարութեան նշան կը համարուին: Այդ գաղանութիւնները կը յիշեցնեն 1921ի սարսափները, անհամար դնդակահարութիւններով: Շատեր չեն կրնար համոզուիլ թէ միայն կիրովի սպանութիւնն է այդ բոլորին պատճառը: Վերջին 14 մահապարտներուն ամբաստանագիրը չի լուսաբաներ ամբողջ խնդիրը: Եթէ դատաւորներուն նպատակը ապստամբութիւն յայտնաբերել էր, Զինովիեւի եւ Քամենեւի պէս փորձառու գործիչներ դիտէին թէ անհատական ահաբեկումով չեն կրնար յաջողիլ եւ թէ այդպիսի փորձերը ինքնասպանութիւն են հեղինակներուն համար: Կիրովի սպանութիւնը պարզապէս պատրուակ է, ծածկելու համար աւելի մեծ չարիքներ:

ԱՆԳԼԻՈՅ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒԽ ԲՈՂՈՔԸ

Անգլիոյ արհեստակցական միութեանց ընդհ· ժողովին կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ Լոնտոնի խորհրդային դեսպանին եւ բողոքագիր մը ներկայացուց, վերջին գնդակահարութեանց առթիւ: Դեսպանը սքանչելի յաջողութեամբ կատարելով դիւանագէտի դերը, երկար քարող մը կարդաց, ապացուցանելու համար թէ արդար է ինչ որ եղաւ: Կրկնեց թէ ահաբեկչական արարքներ սարքուած էին, թէ դատաւորներէն չատերը արտասահմանէն եկած էին, ոսկիներով, արբանեակներով եւ ուրիշ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՏԱՐԻՔ ՅՈՒՆՈՒՄԻՆ ԿԻ ՅՈՒՆՈՒՍԻՑ...

»»»·«««

Մ. Խրիմյան Հայրիկի փառքի մասին խոսելիս ասել է, որ նա ոչ միայն ազգի, այլև ամբողջ մարդկության հոգևոր հայրն է: Ես կարծում եմ, որ Խրիմյանի հոգևոր հայրությունը ավելի ընդգրկուն է, քան մարդկությունը: Նա հայրն է ոչ միայն մարդկանց, այլև ամեն կենդանի էակի, ամեն ծաղկի, ամեն ծառի, ամեն ժայռի, ամեն ջրի, ամեն ամպի, ամեն աստղի, ամեն ամենի: Նա հայրն է ամենքի, որովհետև նա ամենքին սիրում է, ամենքի մեջ տեսնում է իր զավակը, ամենքի մեջ գտնում է իր հոգու մի մասնիկը, ամենքի մեջ զգում է իր արյան կաթիլը, ամենքի մեջ ճանաչում է իր եղբայրը:

Ես ինձ համարում եմ Խրիմյանի զավակը, որովհետև ես էլ եմ սիրում ամեն ինչ, ինչ որ նա է սիրել: Ես էլ եմ սիրում ծաղիկները, ծառերը, ամպերը, աստղերը, ջրերը, ժայռերը, կենդանիները, մարդկանց, ամենքին, ամեն ինչ, որովհետև ամեն ինչի մեջ տեսնում եմ Խրիմյանի հոգևոր ժառանգությունը, ամեն ինչի մեջ զգում եմ Խրիմյանի հոգևոր ներկայությունը:

Ես ինձ համարում եմ Խրիմյանի զավակը, որովհետև ես էլ եմ ուզում ամեն ինչ լավացնել, ամեն ինչ գեղեցկացնել, ամեն ինչ ավելի հարազատ դարձնել, ամեն ինչ ավելի մոտիկ բերել ինձ, ամեն ինչ ավելի մոտիկ բերել մարդկանց, ամեն ինչ ավելի մոտիկ բերել Աստծուն:

Ես ինձ համարում եմ Խրիմյանի զավակը, որովհետև ես էլ ուզում եմ ամեն ինչ ավելի լավ տեսնել, ամեն ինչ ավելի լավ լսել, ամեն ինչ ավելի լավ զգալ, ամեն ինչ ավելի լավ ճանաչել, ամեն ինչ ավելի լավ հասկանալ, ամեն ինչ ավելի լավ սիրել

ԱԽՈՐԺ ՏՈՂԵՐ

(ՀԿԱՊՈՒ)

=o·o=

Մեծ Ժողովրդական Տան մեջ, ուր ամբողջ գիշեր ժողովուրդը հավաքված էր, ամենքի աչքերը ուղղված էին դեպի ելեւէջավոր բեմը, ուր կանգնած էր Ստալինի մեծ կերպարանքը։ Ամենքի սրտերը լցված էին ուրախությամբ, որ Ստալինը իրենց մեջ է։ Ամենքի հոգիները լցված էին հպարտությամբ, որ Ստալինը իրենց ժողովրդի զավակն է։

Ամենքի հոգիները լցված էին հավատով, որ Ստալինի ցույց տված ճանապարհով իրենք էլ կհասնեն իրենց նպատակին։

Ամենքի հոգիները լցված էին սիրով դեպի Ստալինը։

Ստալինը ելույթ էր ունենում։

Ստալինը խոսում էր ժողովրդի մասին, ժողովրդի ստեղծագործական ուժերի մասին, ժողովրդի հոգևոր աճման մասին։

Ստալինը խոսում էր մեր ժողովրդի ստեղծագործական ուժերի մասին, որոնք ոչ մի ուրիշ ժողովրդի մեջ չեն կարող գտնվել։

Ստալինը խոսում էր մեր ժողովրդի հոգևոր աճման մասին, որը ոչ մի ուրիշ ժողովրդի մեջ չի կարող լինել։

Ստալինը խոսում էր մեր ժողովրդի ստեղծագործական ուժերի և հոգևոր աճման մասին, որոնք ոչ մի ուրիշ ժողովրդի մեջ չեն կարող գտնվել, որովհետև ոչ մի ուրիշ ժողովրդի մեջ չկա այնպիսի ազատություն, ինչպիսին կա մեր ժողովրդի մեջ

զէնքերով, թէ գնդակահարեալները ամէն բան խոստովանած են եւայլն: Այս առթիւ աւելցուց.

— « Ամէն մարդ գիտէ թէ սպիտակ ահաբեկիչները (հակաբոլշեւիկները) լայն հիւբընկալութիւն կը վայելեն կարգ մը եւրոպական երկիրներու մէջ, ուր բացէ ի բաց ահաբեկչական արարքներ կը դրդեն խորհրդային իշխանութեան ներկայացուցիչներուն դէմ եւ այդպիսի արարքներու պատասխանատուութեամբ կը զբաղին: Թէեւ անցագրի եւ ոստիկանական հսկողութեան խիստ կարգադրութիւններ կ'ըլլան ի. Մխութեան ահմանամերձ երկիրներուն մէջ, բայց սպիտակ պահակները ազատօրէն կ'անցնին ի. Մխութիւն, իրենց ոճիրները գործելու համար: Այս վիճակը պէտք է զայրոյթ պատճառէր բոլոր պարկեշտ մարդոց. հետեւաբար զարմանալի է որ դուք բողոքագիր կը ներկայացնէք ահաբեկիչներու գնդակահարման դէմ »:

Նախկին վարչապետ Թր. Մաւրոյ

18 ԱՄԻՍ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Պ. Թրաւնսուա Մարսալ, նախկին վարչապետ, նախկին ծերակուտական եւ նախկին ելմտական նախարար, Փարիզի պատժական ատեանին կողմէ դատապարտուեցաւ 18 ամիս բանտարկութեան եւ 20,000 ֆրանգ տուգանքի, վստահութեան զեղծում գործած եւ 29,500,000 ֆրանգ վնաս պատճառած ըլլալով արեւմտեան Ափրիկէի առեւտրական ընկերութեան բաժնետէրերուն: Ուրիշ չորս տնօրէններ ալ դատապարտուեցան մէկական երկու տարի բանտարկութեան եւ 10,000էն 20,000 ֆրանգ տուգանքի: Իսկ Կռանճան, Ափրիկէի ֆրանսական դրամատան տնօրէնը, դատապարտուեցաւ հինգ հազար ֆրանգ տուգանքի եւ վեց ամիս բանտարկութեան, պարտկած ըլլալով միւսներուն խարդախ գործառնութիւնները: Կասթօն Սէկէճ, ընկերութեան տնօրէնը, առաւելագոյն պատիժը ստացաւ, դատապարտուելով երկու տարի բանտարկութեան եւ 25,000 ֆրանգ տուգանքի:

Մականունի կանոնագիրը փոխուեցաւ

Թուրք թերթերը կը գրեն.—

Կանոնագիրը պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակուած ատեն, կարգ մը սխալներ սպրդած են: Պաշտօնաթերթը այս մասին կը հրատարակէ ճշդում մը, որուն համաձայն 6րդ յօդուածին վերջին հատուածը կը ջնջուի, իսկ 7րդ, 8րդ եւ 21րդ յօդուածներն ալ հետեւեալ ձեւը կ'առնեն.—

ՅՕԴ. 7.— Օտար ցեղի եւ ազգութեան անուններ չեն կրնար իբրեւ մականուն գործածուիլ:

ՅՕԴ. 8.— Աշիրէթի մը կամ գիւղախումբի մը (*գապիլէ*) հետ ո եւ է կապ արտայայտող մականունները չեն կրնար գործածուիլ, նոր ալ չեն կրնար ընտրուիլ:

ՅՕԴ.21.— Ամուսնալուծման պարագային, հօրը իրաւունքն է ընտրել տղուն մականունը, եթէ նոյնիսկ տղան մօրը հովը գրտնուի:

** 7րդ յօդուածը որ այժմ բարեփոխուած է, նախապէս հետեւեալ ձեւն ունէր.— *եան, օֆ, էֆ, վիչ, իչ, խս, տիս, փուլօս, ուքթ, զատէ, մահտումու, վէլէտ վէ պին* եւ նման ուրիշ բառեր ազգութիւն ցուցնող եւ ուրիշ լեզուներէ առնուած մասնիկներ եւ բառեր կարելի չէ կցել մականուններուն: Կցուածները ալ չեն կրնար գործածուիլ: Այդ մասնիկներուն փոխարէն *օղլու* կը դրուի:

Իսկ 8րդ յօդուածը նախապէս սա ձեւն ունէր.—

ՅՕԴ. 8.— *Արնաւուտ օղլու, քիւրտ օղլուի* նման ընդհանուր կերպով ուրիշ ազգութիւն ցուցնող մականունները, ինչպէս նաեւ *Զէրքէզ Հասան օղլու, Պօշնաք Իսլամհիմ օղլուի* նման ուրիշ ազգութեանց հետ կապ ցուցնող մականունները, եւ *զօթի, կրանտի* նման ուրիշ լեզուներէ առնուած բառերը չեն կրնար գործածուիլ, եւ չեն կրնար նոր առնուիլ:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՇՏ ԿԱՒԵԼՆԱՑ

Աշխատաւոյժի նախարարութեան վերջին տեղեկագրին համաձայն, 1934ի վերջը նպաստընկալ գործազուրկներու թիւը էր 420,000, այսինքն 90,000 աւելի՝ 1933ի նոյն ժամանակաշրջանին վրայ: Նախընթաց շաբաթուան հետ բաղդատելով, աւելցած են 14,197 գործազուրկներ:

ԳՆԴ. ԼԻՆՏՊԷՐԿ ԿԱՄԲԱՍՏԱՆԷ

Օդանաւորդ Լինտպէրկի երախային առեւանգութեան եւ սպանութեան դատին առթիւ, հինգ ժամ վկայի աթոռին վրայ մնաց դժբախտ հայրը, որ պնդեց թէ մարդասպանը նոյն ինքն ամբաստանեալ Հաուպթմանն է: Իր գլխաւոր փաստերէն մէկն է ամբաստանեալին ձայնը: Առաջին հարցաքննութեանց առեն, երբոր օդանաւորդը վարագոյրի մը ետին պահուելով, մոխիկ ըրած էր: Լինտպէրկ մանրամասնօրէն պատմեց թէ ինչպէս գտած էր երախային դիակը, 1932 մարտ 1ին, ժամադիր ըլլալով գերեզմանատան մը մէջ:

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ա.ԶԳԱՑԻՆ ՊԱՐԳԵՒԱՒԱԼԻ 6րդ եւ 7րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի յունուար 22ին, միեւնոյն օրը, միշտ Թրոքատէրոյի մէջ: Ինակնանաբար նախ վեցերորդը պիտի քաշուի, եւ բոլոր գործողութիւնները լրանալէ յետոյ, պիտի քաշուի եօթերորդը:

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ չարաթ օր ալ չարունակուեցաւ սակարանին մէջ: Ան այժմ լաւատեսութիւն կը տիրէ սեղանաւորական հրապարակին վրայ:

ԿԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՁԱՒ մը պիտի խօսի վարչապետը, յունուար 12ին, պարզելով իր առաջադրութիւնները: Կառավարութիւնը տնտեսական ծրագիր մը կազմած է, գործելու վերաբերեալ համար: Այդ ծրագիրը խորհրդարանին պիտի ներկայացուի վերաբերումէն անմիջապէս վերջը, որ տեղի կ'ունենայ յունուար 8ին:

ՍԻԹՐՕԷնի գործարանները հապճեպ վերաբացուած, տագնապը վերսկսաւ: Թերթերը կը գրեն թէ յունուար 3ին երկաւ հազար բանուորներ ընդունուած էին, բայց չատերը նորէն արձակուած են, գնոր տնօրինութիւն: Պահանջատէրներն ալ պառակտուած են:

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

ՓՐՕՓԱԿԱՆՏԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ժողովը վաղը եւ կիրակի ժամը 8.30ին Café Voltaire *սրճարանը, Օպէռն Թատրոնի դիմաց:*

ՌՈՍՏՈՄ խումբի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ իր խումբի ընկերները 7 Յունուար Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

կը տօնուի Ֆր. կ. Խաչի Իօվանի մասնաճիւղին կողմէ այսօր, կիրակի երեկոյ ժամը 2ին ընկերվարականներու սրահին մէջ (Café Pommet).

Գեղարուեստական բաժին: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ

Ֆր. կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղը կը տօնէ մանուկներու օրը 6 յունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Գարակէօզեանի սրահին մէջ, 45, rue de la Défense.: Ընունդի ծառ: Խաղալիքներ, պտուղ եւայլն պիտի բաշխուի փոքրիկներուն: Մուտքը ազատ է փոքրիկներու համար, մեծերու համար 2 ֆրանք:

Կեդրոնատեղի՝ Հ. Յամուէլ Գրատուն, 51, Rue Monsieur le Prince, Paris. *Մարսէյլի համար դիմել՝ Պ. Ց. Մալաքեանի*, 101, Rue St. Jacques, Marseille. *եւ ԾԱՌԱՋի խմբագրատունը:*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

6 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՏ

Salle des Ingénieurs Civilsի ՄԵԾ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

19, Rue Blanche, Մէթրօ՝ **Blanche** եւ **Trinité.**

կը ներկայացուի հայ սափրիչ-սափրիչուհիներու կողմէ պատրաստուած կանանց մազերու ամենավերջին նորաձեւութիւնները, ֆրանսական եւ հայկական թերթերու թղթակիցներու ներկայութեամբ:

Պիտի բաշխուի ԳՕԹԻԵՕՆ եւ զանազան ատուճառնուիրներ:

Ընտիր ճաշ եւ օրքէսթր (14 հոգիէ բաղկացեալ):

Լաւագոյն առիթը որ հայ սափրիչները կրնային ցուցադրել իրենց գեղարուեստական կարողութիւնը:

Հայրենակիցնե՛ր, քաջալերեցէք մեր ձեռնարկը:

Մուտք այրերու՝ 8 *ֆրանք, կիներու* 5 *ֆրանք:*

Տոմսերը կը ծախուին հայ սափրիչներու մօտ եւ սովորական տեղերը

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶ ԱՐԱԲԿԻՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ երեկոյ

Jean Goujonի սրահներուն մէջ **8, Rue Jean Goujon, Paris (8)**

Քանկոյի եւ Ցազի զոյգ խումբեր, դեկավարութեամբ ծանօթ M. SL OUTZKYի (Caveau Caucasien): Ձոխ պիւֆէ: Գիները բոլորին մատչելի:

Առատ գօթիյեոն: Անակնկալներ: Պարեր եւայլն: կր մասնակցին յայտնի արուեստագէտներ:

Մուտք՝ այրերու 12.50 *ֆրանք, կիներու՝* 10 *ֆրանք:*

Նախօրօք ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները:

Տոմսերը կը ծախուին միութեան անդամներուն մօտ եւ սափրիչ Պ. Մ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ, 12, rue de Pot de Fer, Paris (5). Սափրիչ Marius. 20, rue Denoyez Պելվիլ:

Վարձու է

Anvers եւ Barbès *մէթրոյի մօտ կահաւորուած սենեակ մը պարտէզի կամ փողոցի վրայ այր մարդու համար: Հեռաձայն կայ եւ ի հարկին ճաշն ալ միասին:*

Տեղեկութեան համար դիմել՝ « Ծառայ »ի վարչութեան:

ՄԱՄՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Հայերէնի, ֆրանսերէնի, գերմաներէնի եւ անգլիերէնի հմուտ հայ օրիորդ մը կը ստանձնէ մասնաւոր դասեր տալ, դիւրամատչելի պայմաններով: Դիմել՝ երուանդ Ծարուեթիւնեանի, 13, Rue d'Orsel, Paris (18).

Վարձու յարկաբաժին

Վարձու են Լա Կարէնի կայարանին դիմացը (9 վայրկեան Սէն Լազարի կայարանէն), ամենաարդիական յարմարութիւններով յարկաբաժիններ, մէկ սենեակ խոհանոց եւն. 2000 ֆր., 2 սենեակ խոհանոց եւն. 4000 ֆրանք, 3 սենեակ խոհանոց եւն. 5000 ֆրանք: Առանց *քոնֆոռթ* 2 սենեակ խոհանոց 1600 ֆր., 3 սենեակ խոհանոց 3000: Մասնաւոր զեղչ Հայերու, որոնք կը ներկայանան «Ծառայ»ի ներկայ կըտրոնով: Անմնախընթաց պատեհութիւն: Դիմել տեղւոյն վրայ

Պ. **Stéphan**ի, **propriétaire**, 83, Rue de Pointe, La Garenne (Seine): Tél. Charlebourg: 23—39.

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette – Paris (9) **Métro: Peletier Tél. Prov. 78 – 38**

Կը ստանձնէ Առեւտրական, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր: Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ դատական եւ վարչական գործերու համար գրաւոր եւ կամ բերանացի: Նախապարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուագին վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը: Մասնաւոր սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ Ամերիկա մեկնելու համար: Աբեգութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի տանաք ամէն գոհացում: Դատաւորներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս:

Առաջին խորհրդակցութիւնը Ապրիլ 1:

ԾԱՌԱՋ

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ շրջ. Հայրենկց. Միութեան փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը անդամական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները 6 յունուար, կիրակի երեկոյ ժամը 8ին. Au Clair de Lune սրճարանին վերնայարկը, մէթրօ՝ Ցլաս տ'Իթալի:

ԱԼՃՈՐվԻԼԻ չէնկիլէրցիներու Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը 6 յունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 1ին Հայ Ակումբին մէջ. 1 Bld. Carnot.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

Այցելեցէք

Versaillesի *եւ* **Palaiseau**ի

Մեր սքանչելի հողամասերը որոնք ծախու են տպաւորիչ

Գառակուսի մէթրը 5 *ֆրանք:*

Մանրամասնութեանց եւ այցելելու համար դիմել՝

*Mr. PATRIK*ի, *Mr. LECORNU*ի ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

7, Rue Paul Lelong, Métro: Bourse, Tél. Gut. 40-37

Գրասենեակները բաց են ամէն օր, նոյնիսկ կիրակի եւ տօն օրեր: Ժամը 9 — 12, 13 — 17

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - **ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ**

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆԻ

16, Rue de Vaugirard, PARIS (6e) Մէթրօ՝ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ՝ **ODÉON 76–22**

Կ'ընդունի ժամը 9 – 12 եւ 2 – 8, իսկ կիրակի մինչեւ կէսօր

ՀԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՊԱՏԻՒ ՇԱՀՈՎ ԸՄԵՆ ՍՊԱՌՈՒՄ

ԱՅՍՔԼԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

ԵՂԻՇԷ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

11, Rue Molière LYON. *Tél.: LALANDE 23-91*

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Բուրդէ, մեսաքէ եւ բամպակէ պատրաստուած, սէս սէս գոյներով եւ ամէն մեծութեամբ անկողինի եւ սեղանի ծածկոցներ: Մէքենայով պատրաստուած պատի եւ գետնի գորգեր, descente-de-lits, coussins, draps-de-lits, couvertures piqués.

Մասնաւոր բաժին՝ Mouchoirs, serviettes, Torchon, Service de table.

Spécialité d'articles pour Marchands forains et pour Primes.

ՄԻՇՏ SOLDES եւ 2e CHOIX ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իգմիրի ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ.

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ *Հեռաձայն* **Danton: 52-73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Etude de Me BERNARD WAHL

(*12* année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Սէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական ինդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes-ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17—19: *Նաեւ ժամադրութեամբ*

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՆԵՂ **ՐԱՔԻ ՏԻԻԶ** ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ

ՓՏՏՈՒՆԵՂ ԱՆԱՐԱՏ

ԵՒ ԳՆՆԵՂ ԱՐԴԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ներմկնայ եւ քէյֆ կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ֆ. ՏԱԼԱՖԻԲԻԼԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ. ՃԻՏՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart (Seine)**

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃԸՆԿԸՏՐԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

ՅԱՐԱՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

22, **Boulevard St. DENIS.** Մէթրօ՝ St. DENISի դիմացը.

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՆՐԵՒԻՇԱԲԹ
8
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
8 Janvier
1935

ԺԱ ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2697

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁՈՐՍ "ՐԱՖՖԻ,,ՆԵՐԸ ՄԵՋԻ ՕՐԻՆԱԿ

=0·0=

Մինչ մենք ջուր կը ծեծենք այստեղ, նորէն խոնարհ — եւ արեւելեան– գաղութ մըն է որ հաւատքի եւ աշխատանքի կազդուրիչ պատկեր մը կը պարզէ մեր աչքերուն առջեւ:

Կարդացէք Պուքրէշի թղթակցութիւնը եւ պատմեցէք իրա– րու:

Իբր երեք տարի առաջ, Երիտասարդական Միութիւն մը կը հիմնուի Պուքրէշի մէջ, «Րաֆֆի» անունով:

Շատ չանցած՝ Միութիւնը կը դառնայ կեդրոնական կորիզ մը, եւ մասնաճիւղեր կը հաստատուին ուրիշ երեք հայաշատ քա– ղաքներու մէջ, — Պազարճըք, Սիլիսթրէ եւ Քոնսթանցա:

Ձորս հաստատութիւններն ալ ամբողջ տեղաւորուած, ի – րենց անդրանիկ պատգամ. ժողովը կը գումարեն Պուքրէշի մէջ, 1934 դեկտ. 25ին:

Քանի մը թուանշաններ եւ իրողութիւններ՝ այդ առթիւ կար– գացուած զեկուցումներէն.—

Պուքրէշի կեդրոնը, հաստատուած 1932ին, նախաձեռնու – թեամբ քանի մը վաւուրան երիտասարդներու, ունի իր սեփական ակումբը: Անդամներուն թիւն է 175: Տուած է մօտ 250 դասախո– սութիւններ: Սկզբնական չրջանին ներկայ կ'ըլլային 25–30 հոգի, որ ժամանակի ընթացքին կը հասնի 5–600ի: Ունի գրադարան մը՝ մօտ 500 հատորով:

Քոնսթանցայի մասնաճիւղը հաստատուած է 1934 Մարտին: Ունի սեփական ակումբ եւ գրադարան: Անդամներուն թիւն է 107: Գործունէութեան ինը ամիսներու ընթացքին ունեցած է 50,000 լէյ եւեմուտք:

Սիլիսթրէի մասնաճիւղը, նոյնպէս հիմնուած 1934 Մարտին, ունի 66 անդամ: Եւեմուտքը՝ 30,543 լէյ (ութ ամսուան ընթաց– քին):

Պազարճըքի մասնաճիւղը (նախապէս «Ամէն Գնունի» ա – կումբ) ունի 30 անդամ: Գրադարան մը՝ 4–500 հատորներով:

Անչուշտ այս իրողութիւնները բացառիկ դիրք մը չեն տար ռումանահայ գաղութին:

Մեր միւս գաղութներուն մէջ ալ ունինք բազմաթիւ Միու – թիւններ եւ ակումբներ, որոնք ուշադրութիւն կը գրաւեն իրենց անդամներու թիւով, գրադարանով, դասախօսութիւններով եւ նիւթական գործառնութիւններով:

Անճար գաղութ մը, յունական Մակեդոնիա – Թրակիան, տա– րիներէ ի վեր Երիտ. Միութիւններ կը պահէ Տէտէ Ագաճի եւ Քսանթիի մէջ եւ այլուր:

Հ. Ը. Դ. Պատ. Միութիւններ կը գործեն, տարիներէ ի վեր, զանազան գաղութներու մէջ, սկսելով Մարսէյլէն:

Զ. Ո. Միութիւնը գնահատելի հետքեր ձգած է Ֆրանսայի, Սուրիոյ եւ Պուէնոս Այրէսի մէջ (Հարաւ. Ամերիկա):

1895–96էն իվեր, ակումբներ ունինք Պուլկարիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ, – Վառնա, Ֆիլիպէ, Ռուսճուք, Շումէն, Պուրկազ, Սօֆիա եւն.:

Երիտ. Միութիւններու չէն ցանց մը կը գործէ Եգիպտոսի, Սուրիոյ, Իրաքի եւ Իրանի մէջ, զանազան անուններով:

Հարեւան Պրիւսէլը, Անվերսը եւ Պերլինն ալ բացառութիւն չեն կազմեր:

Սակայն, Ռումանիոյ օրինակը աչքի կը զարնէ տեսակէտով մը, որ յաճախ արծարծուած է այս թերթին մէջ:

Մինչդեռ, միւս գաղութներու մէջ, նոյն իսկ համանման Մի– ութեանց միջեւ կապերը չափազանց թոյլ են, եւ ծրագիրները հա– կամարտ կամ խառնիխուռն, Ռումանիոյ չորս «Րաֆֆի»ները կը կազմեն միատարր ամբողջութիւն մը:

Ձորս կենդանի թեւեր են անոնք, նուիրուած միեւնոյն հիմ– նական նպատակին,– պահպանել հայ նորահաս սերունդը օտարա– ցումէ եւ զայն դաստիարակել ազգային շունչով:

Ձորս թեւերը կը կազմեն ցանց մը, որ իր կազդուրիչ հովանին փռելով չորս գլխաւոր քաղաքներու վրայ, ոգի եւ թարմութիւն կը ցանէ իր չրջապատին մէջ:

Անշուշտ միւս գաղութներու երիտասարդական, պատանեկան, լարանական Միութեանց եւ Ակումբներու ծրագիրներն ալ տար– բեր նպատակի չեն ձգտիր:

Բայց, մեզ չեն գոհացներ անջատ, ցիրուցան, պատահական ճիգերը:

Նոյն այդ Միութեանց վարիչներն ալ գոհ չեն կրնար ըլլալ, եթէ անկեղծ են:

Երիտասարդական չարժումը, այնպէս ինչպէս կ'ըմբռնէ «Ճա– ռաջ», պիտի ընթանայ կեդրոնաձիգ ուղղութեամբ, դաչնակցա – յին կապեր հաստատելով քաղաքէ քաղաք եւ գաղութէ գաղութ, ներդաշնակելով ծրագիրներու հիմնական սկզբունքները:

Իսկ այդ սկզբունքներուն գլխաւորը պիտի ըլլայ մէկ բառ,— ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ, բառին արդիական իմաստով:

Այս տեսակէտէն, «Րաֆֆի»ն հարթած է ճամբան, իր չրջա– նին համար:

Ան արդէն դարձած է կենդանի օրինակ մը: Իր փորձառութե– նէն կրնան օգտուիլ ուրիշներ ալ: Եթէ պակասներ ունին, կը լրա– ցնեն, եթէ առաւելութիւններ՝ ինչո՞ւ չարժեցնեն, իրենց կարգին:

Ինչ որ երիտասարդութիւն կը կոչենք, աւելի քան տասը տարի բոլորեց, արդէն: Ուրեմն, չատոնց անցած է թարթափումներու չրջանը, եւ ամէն բանէ առաջ գործի պահանջ ունինք:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑԱՆ

ԳԼԽԱՒՈՐ ԿԷՏԵՐԸ ԳԱՂՏՆԻ ԿԸ ՊԱՀՈՒԻՆ

Կիրակի օր, 6 յունուար, Պ. Պ. Մուսոլինիի եւ Լավալի գլուխ գլխի խօսակցութիւններէն յետոյ, կարելի եղաւ համաձայնութիւն գոյացնել Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ, թէ իրենց սեփական եւ թէ ընդհանուր հարցերու մասին:

Բանակցութիւնները սկսած էին շաբաթ օր, պաշտօնական ընդունելութիւններէն եւ բաժակաճառերէն անմիջապէս վերջը: Կիրակի առտու Ֆրանսայի արտաքին նախարարը Փալացցօ Վ– ճեցիա գնաց եւ Պ. Մուսոլինիի հետ խօսեցաւ ամբողջ երեք ժամ: Այս առթիւ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացաւ. Եւրոպայի վերաբերեալ բանաձեւի մասին: Գալով գաղթականի հարցերուն, նոյնպէս համաձայնութիւն գոյացած է, բայց կարգ մը մանրամասնութիւններ պիտի ուսումնասիրուին մասնագէտներու կողմէ:

Կեդր. Եւրոպայի վերաբերեալ համաձայնութեան առաջին մասով կ'երաշխաւորուի Աւստրիոյ անկախութիւնը. իսկ երկրորդը ընդհանուր դաշինք մըն է, միջամտութիւնը արգիլելու համար: Աւստրիոյ անկախութեան վերաբերող համաձայնութեամբ, նախ Ֆրանսա եւ Իտալիա պայմանագիր մը պիտի ստորագրեն. յետոյ պիտի առաջարկուի բոլոր սահմանակից երկիրներուն որ յարգեն Աւստրիոյ անկախութիւնը: Այդ երկիրներն են Չեխոսլովաքիա, Եուկոսլավիա, Հունգարիա եւ Գերմանիա: Պ. Մուսոլինի եւ Պ. Լավալ վստահ են թէ իրենց դաշնակիցները չպիտի առարկեն այս մասին: Գերմանիոյ աջակցութիւնը ապահովելու համար, կ'ըսուի թէ Ֆրանսա պիտի փոխէ իր դիրքը ազգերու Դաշնակցութեան մէջ վերադարձնելու համար: Այս մասին վերջնական համաձայնութիւն պիտի գոյանայ, երբ Ֆրանսայի վարչապետը եւ արտաքին նախարարը Լոնտոն այցելեն: Իբրեւ երրորդ հանգրուան, դիտում պիտի ըլլայ նաեւ Լեհաստանի, Ռումանիոյ եւ թերեւս ուրիշ պետութեանց ա– ջակցութեան:

Աւստրիոյ անկախութեան երաշխաւորումը բոլորովին տար – բեր է կեդր. Եւրոպայի վերաբերեալ ընդհանուր համաձայնութեան: Այս առթիւ կը հաւաստեն թէ Պ. Մուսոլինի բարեփոխած էր իր ճառը՝ պաշտօնական հացկերոյթի ատեն: Սկզբնական բնագիրը ուղղակի ակնարկներ կը պարունակէր դաշնագիրներու վերա– ճնութեան մասին, բայց Ֆրանսացի հիւրերը տհաճութիւն յայտնած ըլլալով, փոփոխութիւններ կատարուեցան:

Ընդհանուր համաձայնութիւն գոյանալէ յետոյ, որոշուեցաւ մանրամասնութիւնները հրատարակել երկուշաբթի օր: Երէկ առտու նոր տեսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ Պ. Մուսոլինիի եւ Պ. Լավալի միջեւ: Այս վերջինը յետոյ այցելեց Պապին:

Այս համաձայնութեանց առթիւ մեծապէս խանդավառուած են ֆրանսական եւ իտալական թերթերը: Հռոմի մէջ փայլուն ցոյցեր եղան ի պատիւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչներուն: Անգլիա – կան մամուլը որոշ վերապահութիւն կը ցուցնէ, վախնալով որ համաձայնութիւնը յատկապէս կ'ուղղուի Գերմանիոյ դէմ: Գերմանական թերթերը մեծ արժէք չեն տար գոյացած համաձայնու – թեան, շեշտելով թէ ան ալ միւս դաշնագիրներուն կը նմանի եւ չպիտի կրնայ ծառայել խաղաղութեան: Այս առթիւ «Պերլիներ Թակեպլաթ» Եւրոպայի Ֆարտէսը կը հրատարակէ, վերջին տասը տարիներու ընթացքին կնքուած դաշնագիրներով: Այդ հրատարակութեան համաձայն, մինչեւ հիմա 115 դաշնագիրներ կնքուած են, առանց ապահովելու խաղաղութիւնը:

Խիստ զգուշութիւն Ռումանիոյ մէջ

Ռումանական կառավարութիւնը աւելի խստացուց զգաք– նութիւնը՝ մամուլին վրայ: Այս չարաթուընէ սկսեալ, զգաքնու– թեան ենթակայ են գոհուն, պարագրեր փոփոխման եւ դրամի ամբողջման վերաբերեալ տեղեկութիւնները:

Նախարարութիւնները եւ թերթերու տնօրէնները պարտաւոր են իրենք դադրեցնել ո՛ր եւ է լուր կամ տեղեկութիւն՝ այս նիւ– թերու մասին: Կուսակցութեանց նախագահները եւ վարիչները կրնան յայտարարութիւններ ընել վերջին երկու նիւթերու մասին, որոնք կրնան հրատարակուիլ իրենց անձնական պատասխանատու– ութեամբ, առանց որ եւ է խորհրդածութեան: Կառավարութիւնը իրեն կը վերապահէ անսահմանափակ դադրեցնելու իրաւունքը:

Իրանի եւ Իրաքի սահմանավէճը

Իրանի (Պարսկաստան) արտաքին նախարարը վերջերս Լենկի– րի այցելեց: Այս առթիւ թերթերը դրեցին թէ այցելութեան նպա– տակն էր Թուրքիոյ միջնորդութիւնը խնդրել, Իրանի եւ Իրաքի միջեւ ծագած սահմանավէճը կարգադրելու համար: Հռոմի ի – րանեան դեսպանատունը պաշտօնական զեկոյցով մը կը հերքէ այս լուրը, աւելցնելով թէ սահմանավէճի խնդիրը Ազգերու Դաշնակ– ցութեան սեղանին վրայ կը դանուի եւ այնտեղ է որ պիտի լուծ– ուի, այս ամսու:

✕

ԳԻՆԵՄՈԼ մը կիրակի օր յանկարծ խուժելով խնջոյքի մը մէջ (Լօռիան), երեք սարճանակ պարպեց հիւրերուն վրայ: Վեց կոշնականներէն հինգը վի– րաւորուեցան եւ երկուքը անմիջապէս մեռան: Ոճրագործը անձնասպան եղաւ: Ոստիկանութեան ատեն հինգ սարճանակ գտան վրան:

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ հաչակեցին Հալէպի կօշկակարները, յաւելում պահանջելով: Նախապէս Պէյրութի կօշկակարներն ալ գործադուլ հռչակած ըլլալով, 25 առ հարիւր յաւելում ստացած էին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԵՐ «ՏԷՕՆՄԷ»ՆԵՐԸ

—o—

—Իրա՞ւ Զապէլ նապոլեոնը փախած է իր լեզուն:

— « Թորիերդային Հայաստան» կարդա եւ կը համոզուիս:

Արագը, շաբաթ օր, ի մէջ այլոց յիշած եւ անցած էր, ևմոյշ մըն ալ տալով·

— « Ես հպարտ եմ եւ ուրախ ոչ միայն այն իրաւունքների համար որ վերջապէս ձեռք եմ բերել, այլեւ այն մեծ պարտականութիւնների համար որ խորհրդային հաղաքացիութեան մեծ կոչումը դնում է ամէն մէկիս վրայ »:

Արդէն թափթփած՝ արեւմտահայերէն գրած ատեն ալ, ո՛վ գիտէ ուր պիտի յանգի այժմ, դաւանանքին հետ լեզուն ալ ծախու հանելով:

Իսկապէս այդքան վրդովի՞չ բան է Հայաստան հաստատուիլ եւ պետական լեզուն գործածել:

Նոր բանավէճ մը չստեղծելու համար, կարճ պիտի կապեմ:

Սովորական կեանքի կամ սովորական մարդոց համար՝ ոչինչ: Բայց երբ գրագէտներ, այսպէս կամ այնպէս հեղինակութիւն շահած դէմքեր ալ տէր չեն ըլլար իրենց լեզուին, իսկապէս վրդովիչ է:

Ահաբոնեանը կամ Թումանեանը ծաղրանկարի պիտի վերածուէին, եթէ փորձէին արեւմտահայերէն գրել, կամ երբ դուք ուզէիք արեւմտահայերէնի վերածել իրենց գործերը:

Ի վերջոյ ծիծաղելի են Թոքովենց – ները, Տիգրան Զաւէնները, Զանանները եւ ուրիշ բազմաթիւ հասուն մարդիկ, որոնք շատ կը նմանին յիսունէն վերջը նշանած փեստող ամուրիներու:

Մենք որ, նոյնիսկ լեզուի զարգացման համար, ապուշ բան է իրենց ըրածը:

Անոնք որ տարիներով մշակած են արեւմտահայ լեզուն եւ գիտեն անոր հաստատութիւններն ու երթութիւնները, երբ այսօր մէկդի կը նետեն զայն, միւսը փորձելու համար, կը վճռեն երկուքին ալ:

Ինչո՞ւ, որովհետեւ ո՛չ իրենց գիտցածը կրնան պատուաստել՝ միջավայրին հարազատ նորութիւններով, ոչ ալ բան մը աւելցնել տեղական լեզուին վրայ, որ յուսահատօրէն կը թաւալի միջակութեան, չափառութեան եւ կապկութեան խառնիճաղանճին մէջ, շնորհիւ անփոյթ եւ ապիկար գրիչներու եւ թարգմանիչներու: Այլ եւ իբրեւ հետեւանք տիրող կարգ ու սարքին:

Ի՞նչ կը շահին իրենք, այդ ուշ մնացած «տէօնմէ»ները, վրայ տալով իրենց թարթառանին ինքնավստահութիւնը, գոյները, հոտ ու համը:

— Թերեւս կառավարութիւնը հարկադրած է որ տեղական բարբառով գրեն:

Բայց չէ՞ որ մեր միութեան հայրենիքը ազատ է եւ անկախ, ներսով – դուրսով: Բանուորներու եւ գիւղացիներու իշխանութիւն մը կրնա՞յ բռնանալ հաղաքացիներու ազատ կամքին եւ ճաշակին վրայ ...

Ես աւելի կը հաւատամ Զապէլներու եւ Զաւէններու անփառունակ նահանջականութեան, դասալքութեան կամ ծառայական հաւատարմութեան, քան ողորմելի «կոմիսար»ներու բռնութեան:

Գոնէ չստորագրէի՛ր իրենց գրութիւնները, որպէսզի մենք ալ յիշատակով մը ապրած ըլլայիմ:

Անշուշտ օր մը Փարիզ կը վերադառնամ եւ մենք իրենց արեւելահայերէն ճառերն ալ կը լսենք, իբրեւ «չհեղ եւ անճախընթաց» ներկայացում մը:

Լսեցէք, նորահաւատ եւ նորափառ Զապէլն է որ բարբառի·

— « Մի անգամ աշնանը, Վուրդուդուլու գիւղում, պատահեցի մի բանջար Քրտուհու որը հիպնոսացել էր խորհրդային շինարարութիւնից: Պատասխանելով իմ հարցերին, նա որպէս գիտակից աշխատաւորուհի ծաղրեց բուրժուական կուսակցութիւնների նացիոնալիստական տենդենցներին, եւ սարսափով յիշեց գաղնակ մաւզերիատների վակխանալիան ...

Վ.Ա.Հէ

ՄԱՐՍԷՑԻ ՇՐՋՈՒՆ ՎԱՃԱՌՈՐԴՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Մարսէյլէն իրապէկ բարեկամ մը կը գրէ մեզի.– Սխալ է թէ շրջուն վաճառորդներու թուղթերը չեն նորոգուիր: Այսօր 1935 յունուար 3 է եւ 8 – 10 հայ մանրավաճառներ իրենց թուղթերը նորոգեցին: Միւսներուն համար ալ որ եւ է արգելք չկայ: Գալով կօշիկի վաճառորդներուն, անոնք երկու շաբաթէ իվեր արտօնուած չեն Սէն Լազարի շուկային մէջ կօշիկ ծախելու, իսկ ուրիշ ուր որ ուզեն կրնան ծախել: Այդ արգելքը շատոնց կար, բայց հիմա է որ կը գործադրուի:

ՄԱՀ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ

Ցաւով կը տեղեկանանք մահը Տօքթ. Միհրան Կ. Քէշիշեանի, որ երկարատեւ եւ անողոք հիւանդութենէ մը վերջ շիջաւ անցեալ շաբթու, Փարիզեան հիւանդանոցի մը մէջ: Հրատարակիչն էր «Առողջ կեանք »ի եւ ունեցած է բեղուն կեանք: 45 տարեկան էր, Մալաթիացի: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

Տասը հայկական հիւրակներ վառեցան

Այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9·30ին ատենները հրդեհ մը ծագեցաւ, Փարիզի Իթալի թաղամասին ծայրը, հայաբնակ վայրին մէջ: Նիւթական մեծ վնասներ կրեցին մեր դժբախտ հայրենակիցները, որոնք 7 – 8 տարիէ իվեր բոյն դրած էին յիշեալ վայրի թիթեղեայ տնակներուն մէջ: Անպատսպար մնացողներն են·— Պօղոս Յակոբեան (Պէնլիցի), Յարէբ Թերգեան (Պէնլիցի), Զատիկ Հայապեան (Սէօլէօզցի), այրի տիկին Հոռոփիկ Աւետեան (Սէօլէօզցի), Այրի տիկին Մանիկ Պալճեան (Մեծ Նոր Գիւղացի), այրի տիկին Մարգրիտ Սահակեան (Կիւրէղցի), Աւետիս Յովհաննէսեան (Զէնկիլէրցի: Այս վերջինը ստոյգ մահէ մը ազատեցաւ շնորհիւ հասնող օգնութեան), Սահակ Տէտէեան (Թոզատցի), այրի տիկին Մարիամ (Թոքատցի): Փողոցը մնացածներուն թիւն է 27, որոնք չեն գիտեր ուր դիմեն:

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ 13րդ թաղապետութիւնը միջոցներ կը խորհի հրկիզեալները պատսպարելու համար: Հրշէջները երեք ժամ անընդհատ ճգնեցան, հրդեհին ծաւալումը արգիլելու համար այդ վայրին մէջ, ուր կատարեալ գաղթականի մըն է, դիւրավառ նիւթերով: Շատ էիչեր կրցած են փրկել իրենց խեղճուկ ստացուածքը:

Սիրոհնի սրձական բանուորներ

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՏ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՆ

Սիթրօէնի գործարանները նորէն փակուեցան չարաթ օր եւ պիտի վերբացուին այսօր, երեքշաբթի: Հաստատութեան վար– չութիւնը կը յանուցանէ թէ դեկտեմբերի վերջին կիսամսեայի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՏԱՆ»

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ)

»»» ·-«««

(Շար. յառաջ՝ թիւ 1)

Դիմում. Ո՛վ հիասթափ ընթերցող, դուն որ ուշադրութեամբ կը հետեւիս մեր հրատարակութեանց, անշուշտ կը նկատես, որ մեր ամսագրի անունը ոչ միայն ներկայ պահուն, այլ նաեւ անցեալին, ինչպէս նաեւ ապագային, ոչ մէկ կապ ունի որեւէ կուսակցութեան հետ։ Ան ունի միայն ընդհանրական բնոյթ մը, որ կը ներկայացնէ հայ ազգի ամբողջութիւնը։ Հայ ազգը, որ ցրուած է աշխարհի չորս կողմերը, ունի իր ներսը տարբեր հոսանքներ, որոնք կը ներկայացնեն ազգային կեանքի տարբեր երեսակներ։ Ամսագրի մը նպատակն է ներկայացնել ազգային կեանքի այդ երեսակները, ինչպէս նաեւ ազգային կեանքի ամբողջութիւնը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՏԵՍԱՆԻՔԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

Ամառային ցանքերի խնամքի աշխատանքներն ավարտվում են։ Ներկայումս դաշտերում զբաղված են ցանքերի ոռոգման, ինչպես նաև ցանքերի մշակման աշխատանքներով։ Ամառային ցանքերի խնամքի աշխատանքներում մեծ դեր են խաղում հայկական անտեսանիքի մեքենաները։

Ահա Ղամարլուի շրջանի «Ստալին» կոլտնտեսության դաշտերում աշխատում է ՀԱՆ-ի մեքենան։ Ղեկավարում է կոլտնտեսության նախագահ ընկ. Ա. Ղազարյանը։ Մեքենան ոռոգում է ցանքերը։ Ընկ. Ղազարյանը ասում է, որ մեքենան ոռոգում է օրական 10 հեկտար։ Մեքենան ոռոգում է ցանքերը ակոսներով։ Ակոսները ոռոգելիս ջուրը չի ողողում բույսերի արմատները, ինչպես դա լինում է սովորական եղանակով ոռոգելիս։ Ակոսներով ոռոգելիս ջուրը ներծծվում է հողի մեջ և ոռոգում է արմատները։

Ընկ. Ղազարյանը ասում է, որ

վճարումները պիտի կատարուին սովորական ձեւով, երկուշաբթի (երէկ)։

⁂ Աչխատանքի նախարարութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց, որուն համաձայն, նկատելով որ ընդհանուր վերահաստատման յոյսեր չկան, անհրաժեշտ է զբաղիլ Սիթրոէնի արձակած բանուորներու վիճակով։ Վճռաբեկ ատեանին տեսակէտով, այն գործատէրը որ երկար ատենի համար կ'արձակէ իր բանուորները առանց որ եւ է թուական որոշելու պայմանագրի վերահաստատման համար, պէտք է համարուի իբրեւ իր պայմանագրութիւնը վերջնապէս խզած։ Հետեւաբար, Սիթրոէնի այն բանուորները որոնք արձակուած են դեկտեմբեր 22ին կամ անկէ առաջ եւ տակաւին հրաւիրուած չեն իրենց աչխատանքը վերսկսելու համար, պէտք է ամէն յանձնառութենէ ազատ համարուին հանդէպ իրենց գործատիրոջ եւ ուրեմն կրնան օգտուիլ գործազրկութեան նպաստէն։ Այս իմաստով հրահանգներ տրուած են, Սէնի նահանգապետին կողմէ, Փարիզի եւ Սէնի նահանգին գործազրկութեան սնուցիչներուն։ Այն բանուորները որ կը գտնուին այս կացութեան մէջ եւ որոնք, յետ քննութեան, կը լրացնեն կանոնական պայմանները, պիտի կրնան արձանագրուիլ գործազրկութեան գրասենեակներուն մէջ։ Անոնք օգնութիւն պիտի ստանան իւրաքանչիւր եօթը օրուան ժամանակաշրջանի համար, ցորչափ գործ չեն կանչուած Սիթրոէնի ընկերութեան կողմէ կամ աչխատանք չեն գտած ուրիշ տեղ։

⁂ Վեց հարիւր մեծ ու փոքր պահանջատէրներ չարաթ օր ժողով գումարեցին Սալ Վակրամի մէջ եւ զանազան առաջարկներ քուէարկեցին, որպէսզի ապահովուի Սիթրոէնի գործարաններուն գործունէութիւնը։

Միեւնոյն օրը 13րդ թաղամասի գործազուրկները ցոյց մը կատարեցին իրենց թաղապետութեան չէնքին առջեւ, նպաստ պահանջելով։ Իսկ հազարաւոր բանուորներ հրապարակային ժողով մը գումարեցին միեւնոյն նպատակով։ Ինչպէս կ'երեւայ, գործը չահած են արդէն։

Սթավիցկի 259 միլիոն ֆրանկ չորթած էր 1928ին 1933

Մասնագէտ հաշուակալ Քարլոս Միւլէէն չարաթ օր հարցաքննիչ դատաւորին ներկայացուց իր տեղեկագիրը՝ Սթավիցկիի հաշուական գործառնութեանց մասին, 1928էն մինչեւ 1933։ Այս տեղեկագրին համաձայն, Սթավիցկի եւ իր կազմած ընկերութիւնները վեց տարուան ընթացքին շորթած են 259 միլիոն ֆր., որոնց 65 միլիոնը Օրլէանի, իսկ 161 միլիոնը Պայոնի բաղաքապետական վարկի դրամատուներէ։ Ստուգուած վճարումներու եւ ծախքերու գումարը կը հասնի 218 միլիոնի։ Ուրեմն բաց կը մնայ 41 միլիոնի գումար մը, որուն մանրամասնութիւնները չեն ներկայացուած եւ որ ապահովաբար յատկացուած է խաչագողին շոայլ ծախքերուն, այ – ձախ բաժնուած պարգեւներուն եւ կաշառքներուն։ Անգամ մը եւս կը հաստատուի որ Սթավիցկի եւ իր գործակիցները իրենց ուզածին պէս դրամ կը հաշէին եւ կը մսխէին, զարմանազան գործեր եղելով։

⁂ Վիէննայի մէջ ձերբակալուեցաւ սեղանաւոր Վոլպէրկ, Ֆրանսայի դատական իշխանութեանց պահանջին վրայ։ Այս մարդը շէեղ պանդոկ մը իջած էր եւ շոայլօրէն կը ծախսէր, միեւնոյն ատեն փոխ դրամ առնելով··· դռնապանէն։ Սթավիցկիի գործին ներկայացուած ատեն, հաստատուեցաւ թէ Վոլպէրկ 1929ին 4000 ֆր. վճարած է ի հաշիւ գաղտնի ոստիկան Պոնիի, որ հազուստ շինել տուած էր դերձակի մը, ուրեմն կ'ամբաստանուի իբրեւ կաշառող։

Պոլսոյ երկրաշարժին ձեռնաւէտները

ՓՈԹՈՐԻԿ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՄԷՋ

Պոլսէն կը հեռագրեն յունուար 6 թուականով.—

Քաղաքապետական իշխանութեանց հաչիւներուն համաձայն, ուրբաթ օրուան երկրաչարժէն վնասուած են կարգ մը յիշատակարաններ, մէջն ըլլալով Պայազիտի աշտարակը, Զէմպէրլիթաշը, բիւզանդական հին պարիսպներ, քանի մը մինարէներ եւ ուրիշ զանազան չէնքեր։

Բուռն փոթորիկ մը կը տիրէ ամբողջ Անատոլուի վրայ։ Զիւնը խափանած է ճամբաները։ Սեւ ծովու վրայ նաւագնացութիւնը վտանգաւոր դարձած է։ Բոլոր նաւերուն արգիլուած է դուրս ելլել Նեղուցէն։

Երկրաչարժի ցնցումները այնքան զօրաւոր էին որ 1894ի աղէտը կը յիշեցնէին. բայց նոյն հետեւանքները չունեցան։

Միեւնոյն օրը ցնցումներ զգացուեցան նաեւ Վառնայի, Սոֆիայի, Տէյէ Աղաճի, Կիւմիւլճինայի, Սէրէզի եւ Սելանիկի մէջ։

ԵՐԿՈՒ ՀԱԿԱՄԱՐՏ ՑՈՑՑԵՐ ՍԱՐԻ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐ ՄԱՍԻՆ

Սարի հանրաքուէն պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի, 13 յունուար։ Բայց նախնական փորձեր կը կատարուին այժմ, մաքերը պատրաստելու համար։ Կիրակի օր, հանդիսաւոր աղօթքներ տեղի ունեցան ամբողջ Գերմանիոյ մէջ, որպէսզի Սարի նահանգը վերադարձուի մայր հայրենիքին։ Իսկ Սարպրուքի մէջ, անձրեւին տակ, Գերմանական ճակատին հետեւորդները միթինկ մը գումարեցին, որուն կը մասնակցէին 150,000 հոգի։ Ճառերէն վերջը, բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ, որով կը պահանջուի Գերմանիոյ վերադարձնել Սարը։ Ուրիշ ցոյց մըն ալ կազմակերպեր էին ընկերվարականներն ու համայնավարները, մասնակցութեամբ 90 հազար հետեւորդներու։ Ասոնք հակահիթլէրական ըլլալով, պահանջեցին առ այժմ անփոփոխ պահել ներկայ վիճակը, մինչեւ որ նոր իշխանութիւն մը հաստատուի Գերմանիոյ մէջ։

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ԱԼՊԱՆԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԴԷՄ

Առենէ մը ի վեր վրդովիչ լուրեր կը չրջէին Ալպանիոյ կացութեան մասին, որոնք միչտ կը հերքուէին։ Ցունուար 6ին ալ պանական կառավարութիւնը նոր զեկոյց մը հրատարակեց, որով կրկին կը հերքէ բոլոր չնդալից լուրերը, խոստովանելով թէ ըմբոստներու պետը, Թիկնապահ Պայրաքտար, փորձած է սպաննել Թագաւորը, սակայն չէ յաջողած։ Կ'ըսուի թէ Թագաւորը վախցուցած է իր երկու քոյրերը եւ ինք ալ պիտի հեռանայ օդանաւով։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԻՐԵԱՄԲ՝ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՔՈՅՐ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒԻ

13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ ԺԱՄԸ *11.30*ԻՆ

Salle des Sociétés Savantes/ *ին* **8, Rue Danton**

Métro: Odéon ԵՒ **Saint Michel**

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ**

(ԿԱՐԷՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ, Հայաստանի կեանքէն)

Կր վասնակցին Տիկիններ *Գայեանէ, Լաթիֆեան, Քնար*։

Պարոնցներ՝ *Գարբէթեան, Գարեգին, Թորոսեան, Կոթիկեան, Լաթիֆեան, Ուզունեան, Ռուբէն, Սահճագ* եւ *Տէրվիշեան*։ Բեմադիր՝ *Մ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ*

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 *ՖՐԱՆՔ*։

Տոմսերը կր ծախուին՝ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԻԼ Գրատունը 51, Rue Mr. le Prince (Paris 5), ինչպես նաեւ առուտրանոցներու մէջ։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. Պոմոնի «Զաւարեան» ենթակոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկեր թադէոս Գըլըճեանի՝ իր մօրաքրոջ դառնադէտ մահուան առթիւ։

×

Հ. Յ. Դ. Սէնթ Մարկրիթի (Մարսէյլ) «Շաւղաթաղ» խումբի ընկերները իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ընկեր Խորայէլ Յակոփանեանի եւ իր պարագաներուն, իր որդւոյն վաղահաս եւ դառնադէտ մահուան առթիւ որ տեղի ունեցաւ ցունուար 2ին։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆր. կ. խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը կը ծանուցանէ *ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ 12 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին «Հայ Ակումբ»ին մէջ* երգ, պար, արտասանութիւն, ներկայացում փոքրիկներու կողմէ։

Մանուկներուն պատուդ պիտի բաշխուի։

Փոքրիկներուն մուտքը ազատ է։ Մեծերու համար 2 ֆրանք։

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷյԼԻԻ Ագդէհիրի Հայրենակ. Միութիւնը ներկայիս կը յայտարարէ Ձեզ հրապարակ հանած իր օրացոյցը՝ ի նպաստ եկեղեցիներու, Թիւրիմացութեամբ հրատարակուած տուած է ի նպաստ Աղքատախնամի։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Տիկին Սաթենիկ Փիւսկիւլճեան կը փնտռէ իր որդին՝ Մանուկ Փիւսկիւլճեանը, հօր անուն՝ Ռուբէն, քրոջ անուն՝ Հռիփսիմէ 1922ին, Իզմիրի աղէտին անհետացած է տասը տարեկան հասակին։ Վերոյիշեալ թուականին կը բնակէինք Իզմիրի Այտըքլա փողոցը։

Իր մասին ճշգրիտ լուր տուողին նուէր։

Իմացնել իր մօր՝ Սաթենիկ Փիւսկիւլճեանի, 15, rue Longue des Capucins, Marseille

Վարձու է

Anvers եւ Barbès մէթրոյի մօտ կահաւորուած սենեակ մը պարտէզի կամ փողոցի վրայ այր մարդու համար։ Հեռաձայն կայ եւ ի հարկին ճաշն ալ միասին։

Տեղեկութեան համար դիմել՝ «Ցառաջ»ի վարչութեան։

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէն էն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ։

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *թորումով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խտացող հիւմով, երաշխաւորուած է ջլմբազական ամէն բարդութենէ վերծ ըլլալը։

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Ագենտ

Société PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

Նաեւ **Distillerie VIAL**

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ՝

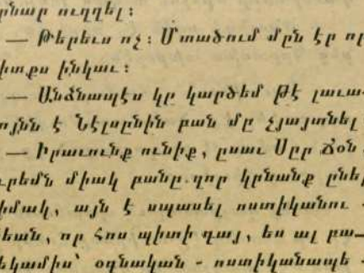
D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit. Nice (A. M.)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՌՕՄԱՆԻ «ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԽՈՒՄԲԻ եւ մասնակցութեամբ՝ ՑԵՂԱԿՐՈՆ ՍԱՆԵՐՈՒԻ։

կը ներկայացուի՝ ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐԸ

20 Յունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին,

Ընկերվարականներու սրահին մէջ (Café Pommet)։

Ծախսերու համար մուտք՝ 2 ֆրանք։

ՑԱՌԱՋի եւ ՄԵՂՈՒԻի համար դիմեցէք՝ ընկ. **Sarkis Bilalի**

7, rue du Puy, Romans (Drôme).

ՑԱՌԱՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

22, **Boulevard St. DENIS**· Մէթրօ՝ St. DENISի դիմացը.

ԻՐԱՒԱԳԷՏ Մ. ՉԱՅԼԱԳ

Վ.ԿԱՑԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԱԼՍՈՑ ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍՈՐԱՆՆԵՐԷ

Կ'ընդունի ամէն օր առաւօտները ժամը 9-12 *և* երեկոները 5-7։

208bis Rue Lafayette, Paris. Métro Louis Blanc

FILMS RECOMMANDÉS

ՓԱՌԷ ՆԱԹԱՆԻ ՍԻՆԷՄԱՆԵՐԸ ՑԱՑՏԱԳԻՐ ՑՈՒՆՈՒԱՐ 4ԷՆ 10

EMPIRE. L'Aventurier (Victor Francen) — Sur scène Lys Gauty et 8 attractions

MARIGNAN. Le voyage imprévu (Betty Stockfeld, Roger Tréville)

MARINAUX. Le bossu ou Le Petit Parisien

MOULIN ROUGE. Zouzou (Joséphine Baker, Jean Gabin

IMPERIAL. Les nuits moscovites (Harry Baur, Annabella

OMNIA CINE INFORMATIONS. Actualités mondiales — Le secret des momies

VICTOR HUGO. Jeanne (Gaby Morlay)

ROYAL. Jeanne (Gaby Morlay)

BARBES. Trois de la marine — L'Homme mysterieux

BELLEVILLE. Le prince de minuit — Hôtel Atlantic

CAPITOLE. Un homme en or — Sur scène Huard et son fameux ensemble

DEMOURS. New - York Miami — Drôle de locataire

EXCELSIOR. Un homme en or — La crémaillière

FEERIQUE. Le prince de minuit — Hôtel Atlantic

LECOURBE. Le prince de minuit — Hôtel Atlantic

LOUXOR. Un homme en or — La crémaillière

LUTETIA. New - York Miami — Drôle de locataire

LYON. Un homme en or — La crémaillière

MAGIQUE. Le prince de miniut — Hôtel Atlantic

MAINE. Le prince de minuit — Hôtel Atlantic

METROPOLE. Un homme en or — La crémaillière

MONTPARNASSE. Un homme en or — La crémaillière

MOZART. New - York Miami — Drôle de locataire

PALAIS DES GLACES. Le prince de minuit — Hôtel Atlantic

PATHE ORLEANS. Le prince de minuit — Sur scène: la grande fantaisiste Claire, Franconay accompagnée par son orchestre

RECAMIER. Le prince de minuit — Hôtel Atlantic

ROCHECHOUART. Un homme en or — La crémaillière

SAINT CHARLES. Le prince de minuit — Hôtel Atlantic

SAINT MARCEL. New - York Miami — Sur scène: Geo Dorliss excentric parodiste

SELECT. L'Aristo (André Lefaur)

BANLIEUE

ALHAMBRA D'ASNIERES. Une femme chipée — On demande un employé

CASINO DE CLICHY. Bolero — Le chasseur de chez Maxim's

COLOMBES. Un homme en or — La crémalilière

KURSAAL AUBERVILLIERS. L'Ecole des contribuables — Le crime du siécle

KURSAAL BOULOGNE. La crise est finie — C'était un musicien

OLYMPIA DE CLICHY. Un homme en or — La crémaillière

PATHE CINEMA PALACE (Boulogne). Un homme en or — La crémaillière

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻՒԸ

Թարգմ. Ա. ՀԱՒՔԷՆԵԱՆ — Գրեց՝ ՐՕԼԸՆՏ ՏԷՆԻԷԼ

— Կը վախնամ որ պատուաւոր չեմ չարժած, ձօն, կ'ենթադրեմ թէ իմ պարտականութիւնս էր ոստիկանատուն երթալ եւ գիտցածս ամբողջ իմացնել, ըսաւ Սթէֆըն։

— Ըստ ոստիկանութեան, թերեւս այդպէս պէտք է ընէիք, բայց ոստիկանութենէն զատ ամէն մարդ պիտի ըսէ որ դուք չարժեր էք այնպէս ինչպէս որդի մը պիտի վարուէր։

Ժողովուրդին ինչ ըսելը մեզ չի հետաքրքրեր այժմ։ Ամենակարեւոր բանն է միջոց մը խորհիլ այս ամէնը Զարայէն պահելու համար։

— Երանի թէ, բայց կը վախնամ որ անկարելի է, դուք ինքներդ ըսիք թէ ոստիկանութիւնը հօրս հետքերուն վրայ կը գտնուի, որ կը նշանակէ թէ իմ եւ Զարային ինքնութիւնը յայտնի եղած է։

— Կը սխալիք Սթէֆըն։ Ես վճռական կերպով չըսի թէ ոստիկանութիւնը հայրենիդ կը փնտռէ. ըսի միայն որ անոնք Փլիմութ են գացեր։

— Միեւնոյն բանն է, եթէ այդպէս չըլլար՝ դրօսանաւը՝ ինչո՞ւ պիտի այցելէին։

— Սթէֆըն, ես այդ մասին կը մտածեմ։ Բարեկամս օգնական - ոստիկանապետը ինչո՞ւ կրօրիայի մէջ մնաւ, արդեօ՞ք ուղղակի վկայութիւն մը գտաւ, թէ հոն գնաց պարզապէս անոր համար, որ ձեր հօր գործածած իրերուն հրդեհչանը իմ մօտս ալ դտնուեցաւ··· Արձաթեայ փոքրիկ Սպիտակ Արծիւ մը։ Եթէ երկրորդ պարագան է, ուրեմն նաւ գացած է դիս հարցաքննելու համար, որ կը նշանակէ թէ տակաւին որ եւ է ուղղակի ապացոյց չունի։ Մաղթենք որ այդպէս ըլլայ։

— Այդ բանը մեզ ո՞րքան նպաստաւոր կրնայ ըլլալ, ինծի կը թուի թէ ճշմարտութիւնը պիտի յայտնուի։

Սըր Ձօն ոտքի ելլելով, լուռ՝ սկսաւ սենեակին մէջ պտըտիլ։ Վերջապէս իր այցելուին ճիշդ դիմացը կեցաւ։

— Սթէֆըն, ես յոյս չեմ կտրեր, Լրկրամեայ բարեկամութիւն մը ոչն կը միանայ ձեր քրոջը հետ ամուսնանալու մտադրութիւնս, ինծի չուտալ կուտայ թէ բարեկամս կարելի եւ ամէն բոլոր ջանքը ի գործ պիտի դնէ, ձեր եւ Զարային անունները մէջտեղ չհանելու համար։ Թէ ինչպէս պիտի կարդադրէ, չեմ գիտեր։ Պէտք է նախ իօսիմ այդ բարեկամիս հետ։

Սթէֆըն Հայաթ անյոյս չարժուեմ մը բրաւ։

— Կը վախնամ որ եւ է յաջողութիւն չունենաս ձօն, մանաւանդ եթէ ձեր ոստիկանութիւնն ալ մերինին նմանի է։

— Սթէֆըն առ այժմ թողունք այդ կէտը եւ աւելի կարեւորներուն անցնինք, աւելի կարեւորը, ըսել կ'ուզեմ այս խորհրդաւորութեան լուծումը։ Որ եւ է գաղափար ունի՞ս թէ ինչու համար հայրդ Սպիտակ Արծիւ անուանուած կր ճանչցուի։

Տղան տխրօրէն գլուխը չարժեց։

— Որ եւ է գաղափար չունիմ, երանի թէ ունենայի, պատասխանեց։

— Նաւապետ Նէլսըն պիտի ուղէ՞ պատմել։

— Նաւապետ Նէլսըն հօրս կամքէն դուրս եղած բանի մասին ոչինչ չպիտի ուղէ պատմել։

— Նաւապետը հիմակ ո՞ւր է։

— Եթէ սիկարէթ դնելով վերադարձիս սպասելէն չէ ձանձրացած, դեռ պանդոկը պէտք է ըլլայ, եթէ ձանձրացած է՝ կը խորհիմ որ փողոցը դիս փնտռելու ելած է։

— Արդեօք կարելի չէ՞··· ըսաւ Սըր Ձօն եւ կեցաւ։

— Ի՞նչը կարելի չէ, հարցուց Սթէֆրն։

— Համոզել նաւապետ Նէլսընը որ դիս հօրդ քով տանի։

— Եթէ յաջողինք նոյն իսկ հօրս քով երթալ, ատոր մէջ որ եւ է օգուտ չեմ տեսներ, անցեալը այլեւս չենք կրնար ուղղել։

— Թերեւս ոչ։ Մտածում մըն էր որ միտքս ինկաւ։

— Անձնապէս կը կարծեմ թէ լաւագոյնն է Նէլսընին բան մը չյայտնել։

— Իրաւունք ունիք, ըսաւ Սըր Ձօն, ուրեմն միակ բանը զոր կրնանք ընել հիմակ, այն է սպասել ոստիկանութեան, որ հոս պիտի գայ, ես ալ բանակամիս՝ օգնական - ոստիկանապետին պիտի պատմեմ ձեր ինծի պատմածը պատմութիւնը։

— Հիմակուան իր ըսելիքը գիտեմ, յարեց երիտասարդը տխրօրէն։

— Պարապ խօսք, ատ է որ չէք գիտեր, Սթէֆըն։

— Զարան եւ դիս պիտի ուղէ ձերբակալել։

— Ի՞նչ յանցանքով։

— Յանցանքի պէտք չպիտի ունենայ։

— Բայց այս երկրին մէջ մէկը ձերբակալելու համար յանցանք մը գործած պէտք է ըլլայ, Սթէֆըն եւ զօրաւոր ապացոյցներ։ Անոնք ըլլայ ձեզ, ըլլայ Զարայի մասին ոչինչ չուենին, ոչ ալ որ եւ է տեսն կրնան ունենալ։

— Զարայի մասին թերեւս չունին, ըսաւ Սթէֆըն· բայց պիտի ըսեն որ ես եմ պատճ···

— Ի՞նչ, միջամտեց Սըր Ձօն, համ՞րդ։ Ի՞նչ կ'ըսես տղայ, նոյնիսկ հիմակ չես գիտեր ուր գտնել անիկա։ Ոչ, Սթէֆըն, ձեզ որ եւ է բանով չպիտի դատապարտեն։ Թերեւս ձեզ յաւ մը հարցաքննեն, այդքան։

— Եթէ ձեր բանաձեւներն իրականան, նոր կեանք պիտի ստանամ։

— Իմ կարծիքներս ճիշդ են ըսելով Սըր Ձօն ժամացոյցին նայեցաւ։ Տէր Աստուած, ժամ մը կ'ընէ Զարան մեզ առանձին ձգած է։ չուտով կանչենք ղինքը, այլապէս մեր այս փոքրիկ խօսակցութենէն շատ պիտի կասկածի։ Ցիշեցէք Սթէֆըն որ ոչ մէկ կերպով պէտք չէ յայտնի ընէք ձեր մտատոգութիւնը· այնպէս ցոյց տանք որ քաջառողջ էք եւ երկուքս ալ շատ ուրախ։

— Կրցածս պիտի ընեմ ձօն։

— Լաւ միտքս ինկաւ, վէրքերնիդ ինչպէ՞ս է։ Ինաւ չէի խորհեր որ այդքան չուտ կ'աղէկնայ։

Սթէֆըն հիւանդապահուհիին բանտնները պատմեց։

— Բացարձակ իրաւունք ունի, ըսաւ Սըր Ձօն։ Ցետոյ ես ալ կը նայիմ անդամ մը։ Հիմակ զանգը զարնեմ եւ ծառային ըսեմ որ Զարային ըսէ թէ իրեն կը սպասենք։

Սըր Ձօն կրակարանին վրայ զրուած զանգին ուղղուեցաւ։ Հոն հասնելէ առաջ սակայն, դուռը զարնուեցաւ։

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
9
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
9 Janvier
1935

11 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2698

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՈՐՈՒՍՏ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԵՒ ՈՒԺԻ

Անորակելի, գանելիք վիճակի մը հասած է հակադաշնակցական պայքարը: Կատարեալ «ճիհատ»:

Շատոնց անցած՝ կուսակցական հակամարտութեան կամ զբաղանցութեան մրցումի սահմանները, այդ պայքարը դարձած է զզուելի եւ անոպայ խաչակրութիւն մը, ուր բոլշեւիկեան բարքերն ու գաբշելի բառակոյտերը իրար կը հրմշտկեն:

Մարդիկ Դաշնակցութեան կործանումը կ'ուզեն ամէն գնով, եւ առոր համար կանգ չեն առներ ո՛ր եւ է միջոցի առջեւ: Ոչ բառին, ոչ ալ արարքին:

Խոսովանինք թէ մեր մամուլն ալ յաճախ կը վրիպի, պատասխանելով եւ հարուածելով նոյնքան մոլեռանդութեամբ: Ակն ընդ ական եւ առամն ընդ առաման (անշուշտ բառերով):

Եւ ահաւասիկ մթնոլորտ մը անորակելի եւ անչնչելի, պալքաններէն մինչեւ Ամերիկա, Փարիզէն մինչեւ Յունաստան եւ Եգիպտոս:

Զօրաշարժի ենթարկուած են բոլոր հակադաշնակցական խմբակներն ու ջոկատները, առաջնորդութեամբ ի բնէ բացասական տարրերու, ամէն բանէ առաջ թունաւոր եւ արտասուաբեր կազեր արձակելու համար:

1933 դեկտ. 24ի սպանութիւնը ամբողջ մէկ տարի դրամա – գլուխ ճարեց ամէնկաւար մամուլին:

Տարին չլրացած, նոր պատրուակներ իւղ լեցուցին կրակին վրայ որ մինչա վառ կը մնայ:

Երէկ Դուրեան, այսօր Մազլումեան,— անսպառ նիւթ կը հայթայթեն կարմիր – դեղին խաչակիրներուն, առանց հաշուելու միջանկեալ վէճերն ու վերագրումները:

Ցեխին թշուառականը առիւծ դարձած՝ կրկէս է իջեր, իր գաբշահոտ բերանը բանալու համար Դաշնակցութեան դէմ, տակէ տակ չարելով բառարանին բոլոր բառերը:

Բոլորդ ալ գիտէք որ Դաշնակցութիւնը թշնամի է Հայաստանի: Հակահայաստանեա՞ն:

Այժմ լսեցէք վերջին նորութիւնը, — «Գաղութահայութեան թշնամին»:

Ո՞վ է,— նորէն Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը: Վկա՞ն,— «Արեւ», Եգիպտոսի ոմանք պաշտօնաթերթը, զոր «Յուսաբեր» երկար առենէ ի վեր կը կոչէ «Փողոց»:

«Թշնամի»ն գտնելէ եւ մատնանշելէ յետոյ, կարելի՞ է անչարժ մնալ: Ուրեմն, «Պարկե՛շտ Հայեր բոլոր երկիրներու, միացէ՛ք» («Արեւ», 25 դեկտ. 1934):

Օն անդը, յառա՛ջ, նապաստակներ բոլոր երկիրներու:

Եթէ այս անգամ ալ ձախողիք, այսինքն եթէ գունդագունդ չվազէք դիմաւորելու եւ ստուարացնելու համար «Պարկեշտու – թեան Միացեալը», առաջնորդութեամբ հատընտիր թշուառա – կաններու, վեզարաւոր թէ անվեզար սրիկաներու,— էս աշխարհը կը փլի···

×

Ոչ մէկ տրամադրութիւն՝ զուարճանալու: Ակամայ չեղե – ցանք նիւթէն, բանաձեւելու համար տեսակէտ մը որ երկար առեն ի վեր կը տանջէ մեր միտքը:

Ի՞նչպէս կ'ըլլար եթէ, մեր պաշտօնակիցները երկար առենի մը համար բացարձակ արհամարհանքի եւ լռութեան դատապար – տէին մեր անարժան հակառակորդներուն, մասնաւորապէս ամ – կավարներուն գաբշելի, գռեհիկ, մէկ խօսքով՝ անբարոյական բանսարկութիւնները:

Մեր համոզումով, պարզապէս ժամանակի եւ ուժի կո – րուստ է՝ զբաղիլ այս գորեերով եւ իրենց ճախճախուտով: Կո – րուստ՝ ե՛ւ կուսակցութեան ե՛ւ ժողովուրդին համար:

Արդարեւ, չէ՞ք նկատեր որ, տարուան կէսը կ'անցնի փոխա – դարձաբար պատասխանելով, հարուածելով, ջղագրգռուելով, եւ անիծելով:

Ի՛նչ կ'ուզէք խօսեցէք ու գրեցէք, վկայութեան կանչեցէք պատմութիւնն ու դէպքերը, փաստացի լուսաբանեցէք «ինչ եւ ինչ»ը, հաստատեցէք թէ կը սխալին կամ կը խեղաթիւրեն,— ա – նօգո՛ւտ է, անօգո՛ւտ:

«Օտոնըմ» — ահա չատ չատերուն բովանդակ իմաստութիւնը, ազգային գիտակցութեան «Ա.»ը եւ «Ֆ.»ն:

Հակառակորդներուն ամէնէն անորակելին չի՞ գիտեր թէ ինչու կործանեցաւ Հ. Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը:

Չի՞ գիտեր այսօրուան Հայաստանի բուն կացութիւնը:

Չի՞ գիտեր թէ ինչու եւ ինչպէս վէճեր եւ կռիւներ կը ծագին զաղութներու մէջ:

Անոնց ամէնէն տգէտը չի՞ գիտեր թէ ինչու ի սիրուս աչ – խարհի ցրուեցանք 1922ին յետոյ:

Չի՞ գիտեր որ Ղեւոնդը անխելք էր, իսկ Մազլումեանը՝ սրի – կայ: Թէ Դաշնակցութիւնը Հայաստանի թշնամի չէ եւ չի կրնար ըլլալ: Թէ Դաշնակցութիւնը «խաֆիէ» չէ, բայց բոլոր «խաֆիէ»ներուն գլուխը պայթեցնողը նորէն Դաշնակցութիւնն է: Թէ Դաշ – նակցութիւնը եթէ «հրաչիւք իմն» անհետանար, եղած – չեղած խմբակցութիւններէն մէկն ու մէկը կամ բոլորը մէկ յիսուն տարի արիւն – քրտինք մանէին, չէին կրնար լրացնել անոր բացը, բռնել անոր տեղը:

Գիտեն, գիտե՞ն: Եւ սակայն, պիտի չարունակեն ուրանալ, մրոտել, հաչել, գայլացնել, եւ ··· չափուիլ:

Մեղք չէ՞ այդ պատիւը ընծայել անոնց,— չափուի՛լ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պ. Պ. ԺԻՒԹԷՆ ԿՈՏԱՌԻ ԵՒ Ժ. ՓԻՔՈՅԻ ԴԻՄՈՒՄԸ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ երկուշաբթի օր Հայ Տնտեսական կեդրոնին կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ աշխատանքի նախարար Պ. Ժաֆիէի, առաջնորդութեամբ նախկին նախարար Պ. Փիւսթէն Կոտառի եւ մարզպան Պ. Ժորժ Փիոյի: Պատուիրակութիւնը նախարարին պարզեց Ֆրանսայի Հայերուն վիճակը: Պ. Ժաֆիէ հաւաստեց թէ բարեացակամութեամբ պիտի ճնշէ ներկայացուած հարցերը:

*** Մեր խաղած տեղեկութեանց համաձայն, պատուիրակութեան կ'ընկերանային Առաքել եւ Զարեհ պէյ եւ Պ. Զ. Խանգատեան, Պ. Պ. Էմմէրեան: Աշխատանքի նախարարը այս առթիւ կը բացատրէ թէ մասնաւոր օրէնքներ կան տասը, հինգ և երեք տարիէ ի վեր Ֆրանսա բնակող Հայերու մասին: Այս օրէնքները առկախ կը մնային եւ այժմ պիտի գործադրուին: Նախարարը իճի ալ կ'ընդունի թէ Հայերը,– 1· Սկիզբէն ի վեր ֆրանսերէնը պարտադրիչ հռչակած են իրենց դպրոցներուն մէջ, ամէն տեղ, 2· ֆրանսական արտածումներուն հարիւրին 25ը կը պարտին Հայերու ձեռներէցութեան:

Հայ Տնտեսական կեդրոնէն ներկայացուցիչ մը աշխատանքի նախարարութեան դիւանապետին հետ պիտի հետեւի Հայերու վերաբերեալ խնդիրներու կարգադրութեան:

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ԻՆԸ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԻՆ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նիւ Եորքէն հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ Ղեւոնդ արք·ի սպանութեան առթիւ դատապարտուած ինը ընկերներու դատին վերաքնութիւնը պահանջը պիտի լսուի յունուար 9ին (այսօր):

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՑ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Չորս պայմանագիրներ ստորագրուեցան

— · —

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՀԱՌՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երկուշաբթի օր, 7 յունուար, Պ. Պ. Մուսոլինի եւ Լաւալ Հռոմի մէջ ստորագրեցին երկու երկիրներուն միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը: Ստորագրութիւնը տեղի ունեցաւ Վենետիկի պալատը, իրիկուան ժամը 8ին, երկրագունդի դահլիճին մէջ ուր շատ մը միջազգային դաշնագիրներ ստորագրուած են վերջին տարիներու ընթացքին: Յետոյ Պ. Մուսոլինի եւ Պ. Լաւալ ներկայացան լրագրողներուն, յայտարարութիւններ ընելու համար, մինչ շարժանկարի մեքենաները անդադար կը գործէին:

Համաձայնութեան ստորագրութենէն անմիջապէս վերջը հետեւեալ գեկոյցը հրատարակուեցաւ·–

«Պ. Մուսոլինի եւ Պ. Լաւալ վերջացուցին ֆրանսեւիտալական բանակցութիւնը, համաձայնութիւններ ստորագրելով երկու երկիրներու շահերու մասին՝ Ափրիկէի մէջ, ինչպէս եւ հաստատելով իրենց կառավարութեանց համամտութիւնը եւրոպական հարցերու մասին: Անոնք հաստատեցին թէ երկու կառավարութիւնները ալ անհրաժեշտ կը գտնեն որ բազմակողմանի համաձայնութիւն մը կնքուի կեդր· Եւրոպայի վերաբերեալ խնդիրներու մասին եւ որոշեցին իրենց ընդունած տեսակէտը կարելի եղածին չափ շուտով յանձնել շահակից պետութեանց ընդհանուր: Սպասելով այդ համաձայնութեան կնքումին, անոնք համաձայնութիւն մը կնքեցին որ բոլոր միջոցները գործադրուին կրնայ դարմնել կացութիւնը»:

Պ. Լաւալի յայտարարութիւնները

=0·0=

Համաձայնութեան ստորագրութենէն վերջը, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ·

— « Մեր կատարած բանակցութիւնները դրական արդիւնքի մը յանգեցան: Իմ յոյսերս ի դերեւ չելան, համաձայնութիւնները ստորագրուեցան: Կարգադրելով ֆրանսեւիտալական վիճելի խնդիրները, մենք դիւրացուցած կ'ըլլանք բարեկամութեան բաղաքականութիւնը որ այսուհետեւ պիտի տիրապետէ երկու երկիրներու յարաբերութեանց մէջ: Ափրիկէի մասին ստորագրուած պայմանագրութիւնները արդարութեամբ տոգորուած են եւ ես վստահ եմ թէ լաւ ընդունելութիւն պիտի գտնեն: Պ. Մուսոլինի եւ ես ոչինչ զոհեցինք մեր շահերէն: Երկուքս ալ չէզոքացուցինք այն խոչընդոտները որ երկար ատենէ ի վեր կը դժուարացնէին մեր երկու կառավարութեանց գործակցութիւնը: Այսուհետեւ մենք պիտի կրնանք, առանց յետին միտքերու, փոխադարձ վստահութեան մթնոլորտի մը մէջ, ազատօրէն քննել այն բոլոր խնդիրները որ կապ ունին Եւրոպայի կարգ ու սարքին պահպանման հետ: Այսպէս, մենք յաջողեցանք ներդաշնակել մեր տեսակէտները այն բաղաբականութեան մասին որուն պիտի հետեւինք կեդր· Եւրոպայի մէջ: Մենք ոչինչ գանց առինք, որպէսզի մեր առաջադրած պայմանագիրները իրականութիւն դառնան: Մեր յղացած բաղաքականութիւնը ոչ ոքի դէմ ուղղուած է: Ան բոլոր կառավարութեանց կ'ընծայէ միեւնոյն հնարաւորութիւնները, գործակցելու խաղաղութեան կազմակերպման: Այսպէս, Հռոմի բանակցութիւնը յանգեցաւ բարեյաջող ելքի մը: Խորին գոհունակութեամբ մըն էր որ ես Ֆրանսայի ստորագրութիւնը դրի Իտալիոյ ստորագրութեան վրայ: Անշուշտ, աշխատանքը չէ վերջացած, որովհետեւ խաղաղութեան գործը համբերութիւն եւ յամառութիւն կը պահանջէ: Ես Հռոմ եկայ յոյսով մը, այժմ մեր համաձայնութիւնը դարձած է իրականութիւն մը»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԵՐ ՄԱԿԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

»»·««

Երբ կարդացի թէ Թուրքերը որոշեր են ազգայնացնել իրենց ընտ – ենեկան մականուններ, մտածեցի այն ծիծաղելի եւ օտարոտի, ընդհանրա – պէս թրքական մականուններուն մասին, զորս կը պտըտցնենք երկրէ երկիր, դպրոցէ դպրոց եւ եկեղեցիէ եկեղեցի:

Պարզ ընթերցում մը, օրուան մեր կեանքի նկարագրութենէն, բաւական ծիծաղ կը հայթայթէ, երբ մակա – նունները ներկայացնենք իրենց ի – մաստներով: Օրինակ տիկին Եղշըքըրբեան երգեց *Բարձր Սարերը*, (կ'երեւակայեմ որ այդ բարձրաշունչ երգը երգած ատեն տիկինը կանգնած էր մէջքը կոտրած ու ծռած էովնտի): Պարոն Հըչէքըրբեան երգեց *Ով մե – ծասքանչը*, (երեւակայեցէք ի՛նչպէս կլթիկ տալով ջարդեց կոտրեց այս մեյանուշ երգը): Ղեւոնդ Խանասայ Քիւրտեան պատարագեց Հայոց եկեղեցիին մէջ,— կ'երեւակայեմ Քիւրտի զաւակ մը որ հայկական կրօնական արարողութիւն կը կատարէ:

Մէկ կողմ դրէք ծիծաղելիութիւնը հետեւեալ ··· հայկական մականուններուն,—

Ալթըփարմաբեան, կէօզիպէօյիւրեան, Պրուսըզեան, Թաւթապրուն – եան, Չիւրիւմխիշեան, Զըպլաբեան, Մալեէմէզեան, Գուլաբզեան, Փարմաբզեան, Թօփսագալեան, Պոս – տանճեան, Թօփուզեան, Ինայէթօղ – լուեան, կէօյնիպէօյիւրեան, Նալգը – բանեան, Վարթմէզեան, Փիրղալէմ – եան եւն·:Օտարները յաճախ կը զար – մանան այսքան դժուար արտասանելի անուններուն վրայ ,շատ գէշ գաղա – փար մը կազմելով մեր բարբառին մասին:

Իրապէս ալ զարմանալի ժողովուրդ ենք,— մասնաւոր նաշակ մը մեզ կարծես կը մղէ իբրեւ մականուն ընտրելու այդ կարգի անուններ, իսկ մասնաւոր տկարութիւն մը ունինք անխուսափելի *Փափազեան* մականունին հանդէպ:

Հայոց ազգը կէսով Փափազեան է: «Տէրտէրական» ազգ ենք, ինչպէս կը գրէր Գ. Եղիկեան, բայց, եղբարք պատուականք, կարելի չէ՞ Տէրեան ըսել, Տէրտէրեան ըսել եւ հրաժարիլ սա Փափազեաններէն կամ Քէշիշեաններէ:

Հ. Յ. Դ.

ՎԷՔԵՐԱՆՆԵՐՈՒ ՖՈՆՏ

=o=

ՑԱՆԿ ԹԻՒ 1

«Յառաջ»	100
Ընկ· Յարութիւն Եաղճեան, Մարսէյլ	50
Մ· Սարգիսեան, Շավիլ	25
Սահակ Յովհաննէսեան, Փարիզ	25
Գումար՝	200

Այսօր եթէ հաշուենք միայն ու միայն Ֆրանսայի հայ Փափազեանները, հայ գաղութը կը դառնայ Փափազեան մեծ ընտանիք մը: Կամ եթէ բոլոր Փափազեանները շարենք Փարիզ - Մարսէյլ գիծին վրայ, հարիւր ֆիլոմեթրին մէկ Փափազեան կ'իյնայ անպայման:

Ե՞րբ պիտի հրաժարինք կոչուելէ Փափազեան, Պաթմազեան, Սաթմազեան, Գալֆմազեան, Այվազեան:

ԱՐԱՋ

ԽՄԲ·— Միայն գրոց - բրոց եւ ժամանակակից Փափազեանները հաշուելով, արդէն չուտման մատնուած են խմբագիր թէ ընթերցող:

Համբերցէք, միայն ծանօթները յիշելով —

1. Վահան Փափազեան (Կոմս), 2. Վահան Փափազեան (Լիլա), 3. Յովհ. Փափազեան (առաջնորդ, Մարսէյլ), 4. Մհրան Փափազեան (Ա. Թէնք), 5. Արմէն Փափազեան (երաժշտական քննադատ), 6. Վահրամ Փափազեան (Հ· Մ· Ը· Մ·էն), 7. Վահրամ Փափազեան (դերասան), 8. Վրթանէս Փափազեան (գրագէտ, մեռած), 9. Պարգեւ Փափազեան (երեսփոխան, մեռած), 10. Գիւսակ Փափազեան (Ֆլօրիա), 11. Մկրտիչ Փափազեան (ուսուցիչ), 12. Հրաչ Փափազեան (երեսփոխան Սուրիոյ), 13. Եղիշէ Փափազեան (առեւտրական), 14. Գէորգ Փափազեան (նախկին երեսփոխան Թրակիոյ), 15. Զաքար Փափազեան (հրատարակիչ), 16. Կ· Գ· Փափազեան (ռամկավար գործիչ), 17. Լեւոն պէյ Փափազեան, 18 Վրթանէս Փափազեան (Հ· Մ· Ը· Մ·), 19. Պետրոս Փափազեան (դերձակ), 20. Գուրգէն Փափազեան (Պաղատա):

*Այսքանը՝ պատահաբար յիշելով: Իսկ ո՞վ գիտէ թիւը Օր· Փափազեաններուն, բժիշկ Փափազեաններուն եւ տէր - տէր Փափազեաններուն···

Ի՞նչ կ'ըսէ Պ. Մուսոլինի

Պ. Մուսոլինի եւս նոյնիմաստ յայտարարութիւններ ըրաւ· «Երկուտեսակ խնդիրներ կային մեր միջեւ: Առաջինը՝ գուտ ֆրանսեւ իտալական, երկրորդ կարգը՝ ընդհանուր, այսինքն եւրոպական եւ ատով իսկ համաշխարհային խնդիրներ: Մենք սկիզբէն իսկ ըսինք Ֆրանսայի դեսպաններուն, տը Ժուվենէլէն մինչեւ տը Շանպրէօն, թէ անհրաժեշտ է լուծում գտնել այս երկու կարգի խընդիրներուն: Կարելի չպիտի ըլլար շօշափելի, այսինքն տեւական համաձայնութիւն մը գոյացնել, եթէ համաձայնէինք ընդհանուր հարցերու մասին, անոյժ թողլով ֆրանսեւիտալական խնդիրները որոնք կը հաշխարհէն պատերազմէն ի վեր: Միւս կողմէ, անբաւական պիտի ըլլար լուծել վերջին խնդիրները, եթէ անհամաձայնութիւնը շարունակուէր ընդհանրական հարցերու մասին: Այդ ձեւով միջակ գործ մը կատարած պիտի ըլլայինք: Մենք գործի ձեռնարկեցինք կատարեալ համաձայնութեան մը յանգելու վերոյիշեալ կարգով, թէ ընդհանրական եւ թէ ֆրանսեւիտալական հարցերու մասին: Եւ յաջողեցանք: Այս գործը պահանջեց նախապատրաստական երկար եւ փափուկ այլ բացարձակապէս անհրաժեշտ աշխատանք մը: Բնականաբար համաձայնութիւնը կը ներշանակէ, ինչպէս ամէն համաձայնութիւն, զոհացուցիչ գործառնութիւն մը երկու հակամարտ պահանջներու միջեւ: Ինչպէս բացատրեց Պ. Լաւալ, ընդհանրական համաձայնութիւնները ոչ ոքի դէմ ուղղուած են, այլ կազմուած են այն յոյսով թէ կը ծառայեն ոչ թէ նեղցնելու, այլ ընդարձակելու եւրոպական կեանքին հորիզոնը եւ մեզ դուրս հանելու այն անձկութենէն որուն մատնուած են ժողովուրդները երկար ատենէ ի վեր: Բարեկամութիւնը պէտք չէ մոռնա դառնայ դիւանագիտական պայմանագիրներու մէջ, այլ կենդանի դառնայ կեանքի մէջ եւ այս բանը աւելի դիւրին է մեր երկու երկիրներուն միջեւ, որոնք հասարակաց փառաւոր բաղաքակրթութեան մը դրոշմն ունին»:

Չորս պայմանագիրներուն բովանդակութիւնը

Երկու երկիրներուն միջեւ ստորագրուած համաձայնութիւնը կը բաղկանայ չորս պայմանագիրներէ·–

1· Միացեալ զեկոյց մը, որ կը հաստատէ երկու երկիրներուն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

«Հեռվից ով տեսնում»

(ՂԵՎՈՂՎՈՑ ՀՅՈՎՎԱՆ ՂԱՏՑԵՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԶՈՒՅՆՈՑ)

»»»··«««

— Դուք ինչ-որ բան ասացիք, ես չլսեցի, — ասաց Ռուզանը՝ ուշադրությունը վերադարձնելով Հրանտին:

— Ես ասացի, որ ինձ համար ամենաթանկը ես եք, — ասաց Հրանտը՝ ժպտալով:

Ռուզանը ժպտաց ու ասաց.

— Ես էլ ձեզ շատ եմ սիրում, Հրանտ, ինչպես ինձ հարազատ մի մարդու:

Հրանտը ոչինչ չասաց: Նա նայում էր Ռուզանին ու մտածում, որ ինքն էլ նրան շատ է սիրում, ինչպես իր հարազատ մի քրոջ:

Ռուզանը ոտքի կանգնեց ու ասաց.

— Ես գնամ, Հրանտ, ուշանում եմ: Ես ուզում էի ձեզ տեսնել, որ ասեմ, որ ես ձեզ շատ եմ սիրում, ինչպես ինձ հարազատ մի մարդու:

Հրանտը նույնպես ոտքի կանգնեց ու ասաց.

— Ես էլ ձեզ շատ եմ սիրում, Ռուզան, ինչպես ինձ հարազատ մի քրոջ:

Ռուզանը ժպտա

ԾՂՈՒՆՔ ԱՆՏԵՍ ԲԱՀԱՐ ՄԵՋ

ԱՅԳԵԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԱ ԴԱՎԱՆՈՒՄ

ՊԵՏՈՒԿՅԱՆ ԱՐԳՅՈՒՆ

...

ՄՈՍԿՎԱ, (ՅԱՄՏԱՍ)։ — Տարօրինակ դեպք է տեղի ունեցել Պոստովոյում։ Շաբաթ, 30/II, երեկոյան ժամը 7-ին Պոստովոյի «Ավրորա» մանկապարտեզի վարիչուհի Ա. Ս. Պետրոսյանի հեռախոսին զանգահարել է մի անծանոթ տղամարդ, որը ինքնաբերաբար ներկայացել է որպես Ա. Ս. Պետրոսյանի ամուսին։ Նա հայտնել է, որ ինքը գտնվում է Մոսկվայում, և խնդրել է, որ իր կինը անհապաղ գնա Մոսկվա։ Ա. Ս. Պետրոսյանը, կարծելով, որ ամուսնուց հեռագիր է ստացել, հրահանգել է, որ մանկապարտեզի մի աշխատակցուհի գնա կայարան։ Ժամանակին կայարան է գնացել Ա. Ս. Պետրոսյանի քույրը։ Նա ամուսնուն չի գտել կայարանում։ Ա. Ս. Պետրոսյանը հեռախոսով կապ է հաստատել Մոսկվայի հետ և պարզել, որ ոչ մի հեռագիր չի ուղարկել։ Ա. Ս. Պետրոսյանը հայտնել է, որ ինքը ոչ մի հեռախոսազանգ չի ստացել։

Ա. Ս. Պետրոսյանի ամուսինը ներկայումս գտնվում է Երևանում։

Ա.

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՅՔԱՐ ՄԵՋ

Ռուսերեն հետաքրքրական գրքերի ընթերցասեր Ա. Ա. Ռ. Ա. Ա. Ռ. Ա. Ա. Ռ.

տեսակէտներու ներդաշնակումը ընդհանուր եւ գաղթային հարցերու մասին:

2. Ատենագրութիւն մը, որով Իտալիա եւ Ֆրանսա կ'որոշեն իրարու հետ խորհրդակցիլ, եթէ որ եւ է վտանգ ծագի Աւստրիոյ անկախութեան համար եւ դիմել դրացի երկիրներու, որպէսզի իրենց միանան այս դաշինքին մէջ, ինչպէս եւ դաշինք մը կնքել իրենք իրենց միջեւ որով յանձն պիտի առնեն յարգել իրարու հողային ամբողջութիւնը:

3. Նախագիծ պայմանագիրներ, որոնցմով Թունուզի խնդրացիներուն իրաւական վիճակը պիտի կարգադրուի մինչեւ 1965 եւ կը ճշդուին այն հողային զիջումները զորս Ֆրանսա պիտի ընէ հարաւային Լիբիոյ եւ ֆրանսական Սոմոլիլէնտի մէջ:

4. Ատենագրութիւն մը որով կը ճշդուին Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ տեսակէտները՝ 1932 դեկտեմբերին պետութեանց կողմէ եղած յայտարարութեան առթիւ, ի մասին Գերմանիոյ սպառազինութեանց հաւասարութեան: Այս համաձայնութեամբ, Ֆրանսա եւ Իտալիա ապօրէն պիտի նկատեն Գերմանիոյ վերազինումը, ցորչափ այդ մասին մասնաւոր համաձայնութիւն մը գոյացած չէ Գերմանիոյ եւ մեծ պետութեանց միջեւ:

ՄՄԲ.— Այս վերջին լուրին հրատարակութենէն անմիջապէս վերջը, Պ. Լավալ զեկոյց մը հրատարակեց, յայտարարելով թէ անճիշդ է եւ դիտմամբ հրապարակ հանուած:

** Ֆրանսական մամուլը գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ գոյացած համաձայնութիւնը: Բոլորն ալ խոստովանելով հանդերձ թէ համաձայնութիւնը պարզապէս մեկնակէտ մըն է եւ թէ կատարեալ գործակցութիւնը երկար ժամանակի կը կարօտի, կը շեշտեն Պ. Լավալի յաջողութեան կարեւորութիւնը: Անշուշտ շատ բան կախում ունի Եուկոսլավիոյ եւ առ հասարակ Փոքր Համաձայնութեան եւ Գերմանիոյ բռնելիք դիրքէն: Ֆրանսա եւ Իտալիա չեն ուզած լրել իրենց բարեկամներն ու զինակիցները:

Աջակողմեան թերթերը մասնաւոր կարեւորութիւն կուտան Պ. Լավալի եւ Պապին տեսակցութեան, շեշտելով թէ 1870էն իվեր առաջին անգամ է որ Ֆրանսացի նախարար մը վատիկան կ'այցելէ: Միւս թերթերն ալ պատմական կը հռչակեն այս այցելութիւնը, երկարօրէն նկարագրելով ընդունելութեան մանրամասնութիւնները: Տեսակցութիւնը տեւած է 50 վայրկեան:

** Պ. Լավալ Հռոմէն մեկնեցաւ երէկ եւ Փարիզ կը հասնի այս առտու: Հինգշաբթի օր պիտի երթայ ժընեւ, մասնակցելու հա – մար Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի աշխատաճիներուն:

ԵԼԼԷՋԻ ԳԱՆՁԵՐԸ ԿԸ ՄՆԱ՞Ն

Թրքական կառավարութիւնը վերջերս հոլանտացի մասնագէտ մը հրաւիրած էր Պոլիս, ցուցակագրելու համար սուլթանական գոհարեղէնները: Այս առթիւ, զարմանազան պատմութիւններ հրատարակուած են հոլանտական թերթերուն մէջ: Կ'ըսուի թէ տակաւին պահուած կը մնան շատ մը թանկագին քարեր, 65 միլիոն տոլար արժողութեամբ: Ասոնք պահուած են թանձր պատերով եւ պողպատեայ դուռներով նկուղներու մէջ եւ կը բաղկանան թանկագին ադամանդներէ, սուտակներէ, զմրուխտներէ, չափիւղաններէ եւ մարգարիտներէ: Իրանի Շահին կողմէ սուլթան Աբդիլմիի նուիրուած գահը եւ թագը միայն կ'արժեն 6,500,000 տոլար:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Շոգեկառքի ծանր արկած մը պատահեցաւ Էչնինկրատ – Թիֆլիզ գըծին վրայ, առաջին քաղաքէն 135 մղոն հեռու: Երկու ճեպընթացներ խոր – տակուեցան: Զոհերուն թիւը քսանը կ'անցնի: Արկածը չարամտութեան վերագրուած ըլլալով, կարգ մը պաշտօնեաներ ձերբակալուեցան:

ՍԱՐԻ ԿՈՒԼԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ սկսան երկուշաբթի օր: Կառավարական պաշտօնեաները յաջորդ կիրակի գրաղած ըլլալով, տուին իրենց քուէները: Ցաջորդաբար պիտի քուէարկեն ոստիկանութիւն, Թղթատարական եւ երկաթուղիի պաշտօնեաները: Բանտարկեալները եւ հիւանդներն ալ սկսան քուէարկել:

ՓԱՐԻԶԸ ՄՈՒԹԻՆ ՄԷՋ թաղուած էր երկուշաբթի առտու եւ մինչեւ կէսօր այնպէս որ հարկ եղաւ բոլոր լոյսերը վառել: Իրականին մէջ մշուշ չէր, այլ թանձր մուխ մը որ կապարի պէս կը ճնշէր քաղաքին վրայ:

ՀՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ վերաբացուեցաւ երէկ, լրացուցած ըլլալով իր տօնականն արձակուրդը:

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ առարկեց իր քննութիւնները Ա – լէքսանդր Թագաւորին սպանութեան առթիւ եղած զանգատներու մասին: Տեղեկագիրը Ազգերու Դաշնակցութեան պիտի ներկայացուի իր պատուիրակին միջոցաւ: Կ'ըսուի թէ յանցաւոր ելած են հինգ ոստիկանական պաշտօնեաներ, անցագրի ճիւղէն:

ՍԻԲՐՕՒՆԻ պահանջատէրերը, մօտ 1500 հոգի, նոր ժողով մը գումարեցին առջի օր: Այս առթիւ պարզուեցաւ որ իրենց ներկայացուած հաշուեկիռը 1934 հոկտ. 1ին կազմուած է: Ուրեմն պէտք է սպասել դեկտեմբերի հաշուեկիռին, վերջնական գաղափար մը կազմելու համար կացութեան մասին: Բանտորներու կողմէ նոր պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ Աչխատանքի Նախարարին, զարման խնդրելու համար:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ՝ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՔՈՅՐ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ

13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ ԺԱՄԸ *11.30*ԻՆ

Salle des Sociétés Savantes/ *մէջ* **8, Rue Danton**

Métro: Odéon ԵՒ **Saint Michel**

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ**

(ԿԱՐԷՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ, Հայաստանի կեանքէն)

Կր մասնակցին Տիկիններ *Գայեանէ, Լաթիֆեան, Քնար:*

Պարոններ՝ *Գմբէթեան, Գարեգին, Թորոսեան, Կոթիկեան, Լաթիֆեան, Ուզունեան, Ռուբէն, Սանճագ* եւ *Տէրվիշեան:* Բեմադիր՝ *Ս. ԹՈՒՐՈՄԵԱՆ*

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 *ԳՐԱՆԲ:*

Տոմսերը կր ծախուին՝ ՀԱՆՑ - ՍԱՄՈՒԻԼ Գրատունը 51, Rue Mr. le Prince (Paris 5), ինչպես նաեւ արուարձաններու մէջ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՄԱՐՄԻՆՔ

Ազգ. կիզբ. վարչութիւնս կը ծանուցանէ յարգոյ հայ հասարակութեան թէ որոշած է Առաջնորդ Սրբոյ Գրիգոր Շող ժամանման եւ այլ ծախուց համար, ի նպաստ Ազգ. Առաջնորդարանին ՊԱԶԱՐՆԻԿ-ԵՐԵԿՈՅԹ մը կազմակերպել յառաջիկայ փետր. 2ին շաբաթ գիշեր մինչեւ լոյս Brebant Marseillaise մէջ:

Այս առթիւ կազմուած է կարգադիր յանձնախումբ մը որ սկսած է նախնական պատրաստութեանց:

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն: կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն չի խաչ անել այդ թուականը: (*Կնիք*)

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

ՕՐԱՄ ենթակոմիտէի ընկ. ընդհ. ժողովը վաղը, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Պէգոնի կայարանին դիմացի սրճարանը:

Դաւաւտ

ԼԻՈՆԻ «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 11 Յունուար ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181, Դուր Լաֆայէթ, «Զարդարեան» Գրադարանը:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆ կը պատրաստուի մօտ օրէն ներկայացնել *ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ*, կր խնդրուի կազմակերպութիւններէն եւ միութիւններէն նկատի ունենալ այս պարագան:

Մանրամասնութիւնները շուտով:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՌՕՄԱՆԻ «ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԽՈՒՄԲԻ եւ մասնակցութեամբ՝ ՑԵՂԱԿՐՕՆ ՍԱՆԵՐՈՒ:

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ՝ ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐԸ

20 Յունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Ընկերվարականներու սրահին մէջ (Café Pommet):

Ծախսերու համար մուտք 2 ֆրանք:

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԵԿՈՒՄԲ

ՅՈՒՇԵՐՈՒ ԵՒ ԳՆԱՀԱՏԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅ

ԵՐ. ՕՏԵԱՆԻ ԵՐԿԵՐՈՒ ՀԱՏՈՐԻ ԼՈՅՏ ՏԵՒՆԵԼՈՒ ԱՌԹԻՒ

12 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին

«Ֆլորիա» Ճաշարանի վերնայարկը 61, Rue Mr. le Prince.

Խօսք կ'առնեն՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ, Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ, Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ, Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ եւ ուրիշներ

Մուտքը՝ ազատ է:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆր. կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը կը տօնէ *ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ 12* Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին «Հայ Ակումբ»ին մէջ երգ. պար, արտասանութիւն, ներկայացում փոքրիկներու կողմէ:

Մանուկներուն պատուդ պիտի բաշխուի:

փոքրիկներուն մուտքը ազատ է: Մեծերու համար 2 ֆրանք:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայ կամ. եւ մարտիկներու միութիւնը սկսած է իր դասախօսութեանց շարքը:

Ա. դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ Յունուար 20ին ժամը 2.30ին, 120, Bld. de Bellevilleի սրահին մէջ:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Բարեփոխուած է ծանօթ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի սրահը, որ վարձու կը տրուի խիստ դիւրամատչելի գինով բոլոր հայկական ներկայացումներու, հանդէսներու, հարսնիքի, նշանդուքի *եւայլն համար:*

ԳԵՂԵՑԻԿ ԲԵՄ

Պայմաններու համար դիմել մէկ շաբաթ առաջ

45, Rue de la Défense. à Issy - les - Moulineaux

Tél. MICHELET: 25-86

A. GODOVONIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Նիսի Ձիարշաւը, Մեծ Պարգեւ 3,000,000 ֆր.: Ամբողջ տոմսակը՝ 40 ֆր.: 1/2 տ. 20, 1/4 տ. 10 ֆր.: Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 15ին:

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շաբտ. վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

ՀԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՊԶՏԻԿ ՇԱՀՈՎ ՄԵԾ ՍՊԱՌՈՒՄ

ԱՅՍ Է ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

ԵՂԻՇ ՓԱՓԱՉԵԱՆ

11, Rue Molière LYON. *Tél.: LALANDE 23 - 91*

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Բուրդէ, մետաքսէ եւ բամպակէ պատրաստուած, պէս պէս գոյներով եւ ամէն մեծութեամբ անկողինի եւ սեղանի ծածկոցներ: Մեքենայով պատրաստուած պատի եւ գետնի գորգեր, descente - de - lits, coussins, draps-de-lits, couvertures piqués.

Մասնաւոր բաժին՝ Mouchoirs, serviettes, Torchon, Service de table.

Spécialité d'articles pour Marchands forains et pour Primes.

ՄԻՇՏ SOLDES եւ 2e CHOIX ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ:

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette – Paris (9) **Métro: Peletier Tél. Prov. 78 – 38**

Կը ստանձնէ Առեւտրական, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ գործեր: Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ գատական եւ վարչական գործերու համար գրաւոր եւ կամ բերանացի: Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուներու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուագին վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը: Մասնաւոր ապահովութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման գործերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ ամերիկա մեկնելու համար: Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի ստանաք ամէն գոհացում: Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած գիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս: Առաջին խորհրդակցութիւնը ձրի է:

ՅԱՌԱՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

22, **Boulevard St. DENIS.** Մեքրօ՝ St. DENISի դիմացը.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) **17, Rue Damesme, PARIS (13)**

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻՒԸ

Թարգմ. Ա. ՀԱՒԷՀԵԱՆ — Գրեց՝ ԲՕԼԸՆՏ ՏԷՆԻԷԼ

— Մտէք, գոչեց Սըր Ճօն դառնալով:

Խոյսս ներս մտնելով.

— Ներողութիւն, Սըր Ճօն, Պ. Տէվիսն ու ոստիկան քննիչ Փիրսըն վարն են եւ կը փափաքին ձեզ տեսնել:

Արդէն, Հ. Ա. ժամանակ չէր կորնցուցած: Ուղղակի կայարանէն եկած ըլլալու էին: Իրականին մէջ օգնական-ոստիկանապետն ու Փիրսընը Փլիմութէն օդանաւով վերադարձած էին: Ուղղակի Գրօյսըն օդանաւային կայանէն կուգային:

— Երկուքն ալ վեր հրամցուր, է – ւրմա, յետոյ ծառային դուռը գոցելէն վերջ Սթէֆընին դառնալով, չուտ, անոնց ներս մտնելէն առաջ վեր ելլէք, Սթէֆըն: Մինչեւ օգնականապետին հետ խօսիլս՝ Զաբան այս սենեակէն հեռի պահեցէք, որ եւ է պատրուակ մը ստեղծեցէք, միայն մի թողուք որ հոս գայ:

Դէպի դուռը հապճեպ քանի մը քայլ առած, Սըր Ճօն բռնելով Սթէֆընին բազուկէն ըսաւ.

— Այդ կողմէն երթալու համար չատ ուշ է այլեւս, անոնց վեր բարձրանալը կ'իմանամ: Ականջ դացէք, ոստիկա ձեզ քննութեան սենեակը կ'առաջնորդէ. հոն դուռ մը պիտի գտնէք, ուրկէց սրահ կրնաք երթալ: Երբոմն Զարային սենեակը ցոյց կուտայ ձեզի:

Հապճեպ Սըր Ճօն, Սթէֆընի եւեւէն դուռը գացած էր, միւս դուռը անմիջապէս բացուելով, Հ. Ա. եւ ձէք Փիրսըն ներս մտան:

Հ. Ա. միւս դրան նայելով, աչքերը փայլեցան:

Ուրեմն ճամբան ատիկա՞ էր:

ԳԼՈՒԽ 22

— Ուրե՞մն, Ճօն:

Երկու բառ միայն, բայց անոնց մէջ մեծ նշանակութիւն մը կար:

— Ձեզի կը սպասէի, Հ. Ա. ըսաւ Սըր Ճօն: = Ահ:

— Բարի իրիկուն, քննիչ Փիրսըն:

— Բարի իրիկուն, Սըր Ճօն:

— Նստի՞նք պիտի:

Սըր Ճօն երկու աթոռ ցոյց տալով, ինքն ալ ուրիշի մը վրայ նստաւ:

Վիրաբոյժը խզեց առաջին անգամ լռութիւնը, որ սկսած էր ճնշող դառնալ:

— Հ. Ա. տուն վերադառնալէն ի վեր խորմոին հետ խօսակցութիւն մը ունեցայ:

Օդնական ոստիկանապետը որ մատհոդ երեւոյթ մը ունէր, գլխու շարժումով մը գոհացաւ:

— Ըսաւ որ բացակայութեանս մէջ Ջոցին հոս այցելեր էք: կարծեմ բացատրութիւն մը պահանջելու համար էք եկած.

— Լաւ է որ անվերապահ կերպով խօսինք. Ճօն:

Սըր Ճօն զլուխը խոնարհեց:

— Բնականաբար, ես ալ ատ ըսել կ'ուզէի, ըսաւ:

— Սկսէլէ առաջ ըսեմ որ Ճօն, ճիշդ հիմակ կ'օրթիա զբօսանաւու այցելութենէս կը վերադառնամ:

— Այդ խնդրին տեղեակ եմ, Հ. Ա.: Այսօր Սքօթլէնտ եարտ գացի Հեղ տեսնելու համար:

Հ. Ա. զարմացումով յօնքերը ամեկեց:

— Ձեր քարտուղարուհին ինծի բացատրեց միայն որ Փլիմութ գացեր էք, բայց այդ ճամբորդութեան նպատակը գուշակեցի:

— Կը հաւնիմ: Հիմակ Ճօն ամէն բան պարզեցէք, մինչեւ նկել ըսեմ որ Փիրսընին կատարելապէս վստահ եմ, գիտէ նաեւ որ բոլոր հոս լսածները պաշտօնական բնոյթ չունի ստանան:

— Շնորհակալ եմ, Հ. Ա. ամէն բան նկատի առնելով, չատ ապնուօրէն վարուած էք: Ուրեմն ծայրէն պիտի սկսիմ:

Եւ Սըր Ճօն այդպէս ալ ըրաւ. ուերբ կարդը եկաւ Սթէֆընն Հայաթի պատմութեան, դոր կրցածին չափ հապաղատութեամբ կրկնեց՝ Հ. Ա. մեծ հետաքրքրութիւնով մտիկ ըրաւ. նոյն իսկ քանի մը անգամներ «Ծէր Աստուած» բառերը մրմնջեց:

Սըր Ճօն Տէվիսընն պատմութիւնը վերջացնելով երբ չփոթած աչքերով բարեկամին նայեցաւ՝ այս մեծ մարդը յարեց.

— Մեղք որ առաջին իսկ առթիւ ինծի չեկաք. հիմակ ձեր անունը պահելը դժուար պիտի ըլլայ այլեւս, թէեւ ձեռքէս եկածը պիտի ընեմ: Նախ պէտք է այդ նաւապետ Նէլսընը գտնել: Փիրսըն, ըսաւ դառնալով ոստիկան - քննիչին, ոստիկանատունը հեռախօսեցէք, երկու ոստիկան Թող ղրկէն ձերբակալելու համար այդ նաւապետը, եւ Թող վար դնեն մինչեւ որ հարցաքննուի: Ճօն, Փիրսընը ձեր հեռախօսը կրնա՞յ գործածել: = Այն - չուչա:

— Եթէ պանդոկը չգտնեն, լաւ է որ հոն սպասեն մինչեւ որ վերադառնայ:

— Շատ լաւ պարոն, բայց փոխանակ կեդրոնի՝ ամենամօտ կայանը պիտի հեռախօսեմ, ժամանակ կը շահինք, ըսաւ ձէք Փիրսըն:

— Այո, այո, անշուշտ, ատիկա չմտածեցի:

Ոստիկան քննիչի դուրս ելլելէն վերջ Հ. Ա. Սըր Ճօնին դառնալով ըսաւ.

— Ճօն, հաճեցէք այս երկու երիտասարդները վար կանչել, քիչ մը խօսիլ կ'ուզեմ անոնց հետ:

Սըր Ճօնի դէմքին վրայ սարսափ մը պատեց:

— Բայց Հ. Ա. չէ՞ք հասկնար որ Օր. Հայաթը այդ խնդրէն բացարձակապէս տեղեկութիւն չունի... Ան կը կարծէ որ իր հայրը մեռած է: եթէ իմանայ որ անիկա ոչ միայն ողջ է, այլ նաեւ է Սպիտակ Արծիւը, վերջին ծայր սրտաբեկ պիտի ըլլայ, գոչեց Սըր Ճօն:

— Ատոնք բոլորը կը հասկնամ, Ճօն, բայց պէտք է ինծի վստահիք որ յարմար դատած եղանակովս խնդիրը ձեռք առնեմ: Կրնայ ըլլալ որ աղջկան ներկայութեան այդ խնդրի մասին բան մը չիսօսիմ... հակառակ այս բոլորին տակաւին մտադրա՞ծ էք հետը ամուսնանալ:

— Այո, եւ կրնամ ըսել հակառակ այս բոլորին՝ աւելի քան երբեք:

— Շատ բարի, հասկցուեցաւ: Հիմակ հաճեցէք երկուքն ալ հոս կանչել տալ:

Սըր Ճօն խոնարհեցաւ: Սոխրուած էր այդ հրահանգին համակերպիլ: Հ. Ա. իր կռնակին ունէր օրէնքն ու ամբողջ իշխանութիւնը, եւ քանի որ այդ հեղինակութիւնը գործածելու որ եւ է փոքր չէր ըրած՝ եւ այդքան ալ աներ կը վարուէր, կը նշանակէր Թէ չատ հեռուները չպիտի երթար:

(Շար.)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ
10
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
10 Janvier
1935

ԺԱ ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2699

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆՎԵՐՋ ՎԻՃԵԼՈՎ ՄՆԱՅԵԱԼԸ ՁՄՈՌՆԱՆՔ

»»»··«««

Աւելի մանրենք մեր տեսակէտը:

Զատիկն աւելի արժէք տալով մեր հակառակորդներու վայրագութեանց, անվերջ վիճելով անոնց հետ կամ պատասխանելով հազարումէկ սուտերու, քսութեանց եւ ցնդաբանութեանց, մենք, Դաշնակցականներս, անուղղակի կը վնասենք մեր հիմնական աշխատանքներուն:

Դաշնակցութեան գոյնզգոյն հակառակորդներուն մեծ մասը ճիշդ այդ նպատակն է որ կը հետապնդէ:

Ան կ'ուզէ փորձել մեր համբերութիւնը:

Դիմելով ամէնէն անարգ, անբարոյ, գրգռիչ եւ ընդվզեցուցիչ միջոցներուն, ան կը ձգտի կռիւամարտի կամ ըմբշամարտի հրաւիրել մեզ, կատղեցնել եւ զրաղեցնել:

Այդ պիտի ըլլար մեծագոյն պատիւը: Մխեւնոյն առեն վնասակար,— կրկնենք անգամ մը եւս:

Քի՞չ հոգեր ունինք մենք, օրուան այս ժամուն, կուսակցութեան համար:

Զուն՞նք վէրքեր որ դարմանի կը սպասեն: Զուն՞նք մեղքեր՝ այս կամ այն ճակատին վրայ:

Կրնա՞նք պնդել թէ յանցաւորը միշտ ուրիշներն են, այն բոլոր գայթակղութեանց կամ վէճերուն որ կը զբաղեցնեն մամուլը:

Անշուշտ օրուան թշուառականները չեն որ պիտի դառնեն մեր չարն ու բարին:

Ոչ ոք, բացի Դաշնակցութենէն, պիտի կրնար զանազանել իր սեւն ու ճերմակը, յեղափոխական պայծառատեսութեամբ:

Իսկ ատոր համար անհրաժեշտ է ամփոփուիլ: Քննել, վերլուծել եւ դատել:

Կրնա՞նք այս պարտականութիւնը կատարել, հեւ ի հեւ հետեւելով անարժան հակառակորդներու խելակորոյս արշաւին:

Կ'արժէ՞ այսքան խօսք եւ եռանդ սպառել, յանուն կուսակցական ինքնապաշտպանութեան:

×

Մխրճուելով հակադաշնակցական պայքարի հակազդեցութեան փոթորիկներուն մէջ, մենք այլապէս կը տուժենք:

Ուզենք – չուզենք, վնասած կ'ըլլանք մեր հիմնական, քաղաքական – յեղափոխական աշխատանքներուն:

Ճիշդ է որ, երբ, յանուն Դաշնակցութեան, խարազանը կը շաչեցնենք ցածոգի, անխիղճ եւ անխելք մարդոց գլխուն, նկատի ունինք նոյն այդ հիմնական աշխատանքները: Կ'ուզենք անեղծ եւ ամուր պահել այն դաւանանքը որ խտացած է Դաշնակցութեան խօսքին եւ գործին մէջ:

Եւ սակայն, անընդհատ վիճելով, կռուելով, չափուելով եւ ջղագրգռուելով, կրնա՞նք անվթար պահել մեր հաւատարակչռութիւնն ու կորովը, այնքան դժնդակ հոգերու եւ հանգոյցներու լուծման համար:

Հակառակորդը կը խորտակ, կը զառանցէ, կը յօրանջէ, կը ճռնչէ, կը բառաչէ:

Եթէ երբեմն ալ չինարար բաներու մասին կը խօսի, անկեղծ կամ հետեւողական չէ:

Այլապէս, տասը հարցի կամ վէճի մէջ առնուազն երեք պատրաստ պիտի գտնէր, մեր թիւը մանելու կամ գոնէ արգելքներ չյարուցանելու համար:

Իսկ մե՞նք: Եւ ո՞ր մէկ հոգը պիտի կրնանք զիմաւորել, այսպէս խորասուզուելով, թանկագին ժամանակ, բարոյական թէ նիւթական ուժ սպառելով:

Հայ ժողովուրդը քանի մը հազար կուսակցապար խաչակիրներէ չի բաղկանար: Ոչ ալ եպիսկոպոսները կամ վարդապետները են որ պիտի վարեն անոր ճակատագիրը:

Բիւրաւոր բազմութիւններ գործօն աշխատանքի կը սպասեն բոլոր ճակատներուն վրայ:

Որքան ալ հեռու մնացած ըլլան կուսակցական ասպարէզէն, անոնք ջերմ հաւատքով կը հետեւին կատարուած գործերուն եւ ծրագրուած առաջադրութեանց:

Արդ, ո՞ր ուժը աւելի ընդունակ է արդարացնելու այդ հաւատքը:

Ո՞ր ուժն է որ ամէնէն աւելի կը խօսի տարագիր ժողովուրդի սրտին, իր կազմակերպութեամբ, իր անցեալով, իր առաջադրութիւններով եւ գործունէութեամբ:

— Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը: Ցայտարարենք առանց վերապահութեան:

Քանի որ այս գիտակցութիւնն ունինք, պարտաւոր ենք աւելի խստապահանջ ըլլալ մենք մեզի հանդէպ, եւ բազմապատկել, ամրապնդել մեր արժանիքները:

Աւելի քան երբեք ժամանակ է վարելու մեր ճամբուն, նորոգելով եւ արդիացնելով միջոցները:

Մենք մեզի ապաւէն եւ մեր կենդանի գործը պատասխան՝ բոլոր անբարոյ բարքանջանքներուն:

Հակառակորդին կատաղութիւնը միայն բթամտութենէ կամ նենգամտութենէ չի բխիր, այլ եւ անկարողութենէ:

Ահա տասը տարի է որ անոնք Դաշնակցութիւն կը թաղեն, բարեկենդաններ կը սարքեն եւ քայքայման քայլերգներ կը հնչեցնեն:

Իսկ անողոք իրականութիւնը կ'ըսէ թէ երբեք այսքան ճիւղաւորուած եւ ծաւալած չէր, այնքան անբնական պայմաններու մէջ,— օտար ափերու վրայ:

Այսքանը, ինքնին, լաւատես հարուած մըն է իրրեւ պատասխան:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ՈՐՈՃՈՒՄ ԲՆԱԿԵԼՈՒ ԱՐՏՕՆՈՒԹԻՒՆ ՁՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Ներքին նախարարութիւնը որոշեց ջնջել բոլոր առժամեայ արտօնութիւնները որ տրուած են բնակութեան իրաւունք չունեցողներուն համար: Այս որոշումը խստօրէն պիտի գործադրուի յառաջիկայ յունուար 15էն սկսեալ:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ֆրանկեւիտալական համաձայնութեան առթիւ

=0·0=

«Թայմզ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ Պոլսէն, յունուար 7 թուականով.—

Պ. Արազ, (նախապէս Թ. Բիւշտի պէյ), Պոլիս հասաւ այս առտու, երթալու համար Թրնեւ, ուր պիտի նախագահէ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի յառաջիկայ նիստին: Պ. Արազ այս առթիւ պատեհութիւն պիտի ունենայ պալքանեան ուխտի միւս անդամներուն հետ քննելու ֆրանկեւիտալական համաձայնութեան ընդհանուր ազդեցութիւնը Պալքաններու խաղաղակեցութեան վրայ:

Թուրքիա մեծ շահագրգռութեամբ հետեւեցաւ Պ. Լավալի Հռոմ այցելութեան, բայց որովհետեւ թուրքերէն թերթերը չհրատարակուեցան Պայրամի առթիւ, լրագրական մեկնութիւններ կը պակսին: Սակայն եւ այնպէս իրողութիւն է թէ Եւրոպայի խաղաղական կացութեան բարւոքման առաջնորդող որ եւ է համաձայնութիւն ողջունելով հանդերձ, Թուրքիոյ մէջ որոշ մտավախութիւն կը տիրէ Հռոմի մէջ կնքուած համաձայնութեան հաւանական հետեւանքներու մասին: Մասնաւորապէս կը վախցուի որ ֆրանկեւիտալական մերձեցում մը կրնայ բացէ ի բաց կամ լռելեայն յանգիլ ազատ ձգելու Իտալիան, որպէսզի իր ազդեցութիւնը տարածէ Պալքաններու եւ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ:

ՈՐ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑԱՆ

Ֆրանսա եւ Իտալիա, Հռոմի մէջ

—·—

Իտալական կառավարութիւնը մանրամասն զեկոյց մը հրատարակեց Ֆրանսայի հետ կնքուած համաձայնութեանց մասին: Այդ զեկոյցին համաձայն, Լիբիոյ եւ Էրիթրէի մասին առորոշուած դաշնագիրը կը կարգադրէ երկու գաղթավայրերուն եւ Ֆրանսական առացուած քներուն սահմանային խնդիրը: Ֆրանսան հողամաս մը կը ձգէ Իտալիոյ, որով Լիբիոյ իտալական գաղթավայրին տարածութիւնը կը հասնի 114,000 քառ. քիլոմէթրի: Սահմանագծի սրբագրութիւն մըն ալ պիտի կատարուի Էրիթրէի իտալական գաղթավայրին եւ Սոմալիներու Ֆրանսական գաղթավայրին միջեւ: Այստեղ ալ Ֆրանսան է որ զիջում կ'ընէ, միեւնոյն առեն ճանչնալով Իտալիոյ վերահսկողական իշխանութիւնը Տու – մէրըհ կղզիին վրայ:

Թունուզի վերաբերեալ դաշնագրին տրամադրութեամբ, 1896 մարտ 28ի պայմանագիրը պիտի երկարաձգուի մինչեւ 1965: Բոլոր անոնք որ Թունուզի մէջ կը ծնին իտալացի ծնողքէ, իտալական հպատակ պիտի համարուին: Սակայն անոնք որ կը ծնին 1945–1965ի միջեւ, պիտի կրնան Ֆրանսական հպատակութիւնը ընդունիլ, երբ չափահաս դառնան: Գալով Թունուզի իտալական դպրոցներուն, պայմանագիրը կը հաստատէ թէ անոնք պիտի պահպանուին մինչեւ 1955 մարտ 28, որ առեն պիտի դառնան իտալական անհատական դպրոցներ, ենթակայ՝ Ֆրանսական օրէնքին: Թունուզի վերաբերեալ միւս պայմանագիրները ի գործ պիտի մնան մինչեւ 1945, յետոյ աստիճանաբար պիտի փոխուին: Անկախ յառաջիկային կնքուելիք պայմանագրէն, այն Իտալացիները որոնք 1945էն առաջ իրաւունք ստացած են ազատ արուեստներու հետեւելու, այդ իրաւունքը պիտի պահեն ցկեանս:

Երկու կառավարութիւնները համաձայն են որ գլխաւոր չհակիրճ պետութիւններուն յանձնարարուի կնքել համաձայնութիւն մը՝ չմիջամտելու համար մէկ մէկու ներքին գործերուն, միեւնոյն առեն փոխադարձաբար յանձն առնելով չարդիլել ոչ ալ քաջալերել որ եւ է արարք որ կը ձգտի բռնի ուժով վնասել առարգող երկիրներէն մէկուն հողային ամբողջութեան եւ քաղաքական կամ ընկերային կարգուսարքին: Այս համաձայնութիւնը նախ պէտք է կնքուի Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Հունգարիոյ, Զեխոսլովաքիոյ, Եուկոսլաւիոյ եւ Աւստրիոյ, այսինքն Աւստրիոյ դրացի բոլոր երկիրներուն միջեւ եւ պէտք է բաց մնայ Ֆրանսայի, Լեհաստանի եւ Ռումանիոյ առջեւ: Ասկէ զատ, իտալական եւ Ֆրանսական կառավարութիւնները, նկատի ունենալով Աւստրիոյ անկախութեան եւ հողային ամբողջութեան պահպանման անհրաժեշտութիւնը, այժմէն կը համաձայնին թէ՝ երբ այդ անկախութիւնը եւ ամբողջութիւնը վտանգուին, երկու կառավարութիւնները պիտի խորհրդակցին իրենք իրենց միջեւ եւ Աւստրիոյ հետ, ձեռք առնուելիք միջոցներու մասին: Այդ խորհրդակցութեան պիտի հրաւիրուին նաեւ միւս պետութիւնները, անոնց ակնկալութիւնը ապահովելու համար:

Երկու կառավարութիւնները անհրաժեշտ միջոցները ձեռք պիտի առնեն, գործակցաբար զարգացնելու համար անտեսական յարաբերութիւնները իրենց մայր երկիրներուն եւ Ափրիկէի եւ դրացի երկիրներու գաղթավայրերուն միջեւ: Այս գործակցութեան կէտերէն մէկը պիտի ըլլայ Իտալիոյ մասնակցութիւնը ձիպութի – Ատիս Ապէպա երկաթուղիին մէջ (Հապէշիստան):

Երկու կառավարութիւնները նկատի առնելով 1931 դեկտ. 11ի յայտարարութիւնը իրաւունքներու հաւասարութեան մասին, համաձայնեցան թէ որ եւ է երկիր չի կրնար միակողմանի արարքով մը փոխոխել իր պարտաւորութիւնները՝ սպառազինութեանց մասին եւ թէ երբ այդպիսի պարագայ պատահի, պիտի խորհրդակցին: Իտալիոյ վարչապետը եւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարը ընդհանուր յայտարարութիւն մը տորագրեցին, որով կ'ընդունին թէ երկու երկիրներուն միջեւ տակաւ մնացած խնդիրները լուծուած են եւ թէ երկու կառավարութիւնները պիտի ջանան զարգացնել այն աւանդական բարեկամութիւնը որ կը միացնէ երկու ազգերը եւ պիտի գործակցին փոխադարձ վստահութեամբ:

⁂ Իրագեկ աղբիւրէ կը հաւաստուի թէ Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Եուկոսլաւիոյ եւ Զեխոսլովաքիոյ հաւանութիւնը ապահովուած է արդէն եւ կը սպասուի Ռումանիոյ եւ Լեհաստանի հաւանութեան: Վերապահ կը մնայ Գերմանիա, որուն հաղորդուած են կնքուած համաձայնութեան տրամադրութիւնները: — Լոնտոնի մէջ թերահաւատ են գոյացած համաձայնութեանց ելքի մասին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԼԱԲԻՒՐԻՆԹՈՍ

»»»·«««

Միայն մեր մականուններուն մէ՞ջ է որ անոնուն տողերու կամքբռնաբարոյ իրողութեանց կը հանդիպիմ:

Նայեցէք Հայաստանի աշխարհագրութեան կամ բարեւիսին վրայ, եւ եթէ կրնա՞ք զսպեցէք ձեր վրդովումը:

Առջի օր ցանկ մը խաղեր էինք Խ. Հայաստանէն:

Կրկին կ'արտատպեմ, իբրեւ ախորժաբեր ըմպելի.—

Խոդիքենդ, Կուղիքենդ, Կախմախուա, Ղարաքիլիսա, (ուժ հատ), Տիւդիքենդ (4 հատ) Քէչիքենդ, (4), Քիւլլիջա (4), Փաշաքենդ (3), Ախեաման (3), Աբխազի (3), Արմաւիր (3), Կղըլքիլիսա (2), Բաչքենդ, Ղամարլու, Ղուրտուղուլու, Պողոսքիւղ – սա, Կայկուլի, Կազանչի, Մոլլա Մուսա, Ամասլ Ազալու, Պողազքեասան, Կոնախղան, Բոզդղան, Քէօսա Մամատ, Աբրխ - Վալի, Կուսուկուլի, Զարգիրիլ, Կուլալի, Մոլլա Գէօկչա:

Շարք մըն ալ՝ բարեկիսին վրայ նայելով, ցիրուցան. —

Փիրմէկէք, Բաֆթաուլի, Համի Ֆազլի, Ղալղաթ, Թափատալակ, Զրախլի, Մէրջիկլու, Իմանչալու, Քէօփրիլու, Զինճիրլու, Ղայթուլ, Բազարչայ, Թայչարուխ, Ղզըլ Թամուր, Ալուչալու, Քէօյքիլիսա, Ուլուխանլու, Պէօյիւք Վէտի, Ղըզը Ղոչ, Գիւլլի Բուլախ, Մահմատջուղ, Ակօկիւտիր, Գարապրուն, Թաշպրուն, Զաւրլու, Գարա - Բագլար, Շիշկայա, Գարա - Նըլաբրդ, Քարվանսարայ, Շուշղան, Ղոզի, Ղուլալի, Խոխու, Ղարաղօյունլու:

Աչքդ գոց փնտռէ, որքան կ'ուզես: Տասնէն մէկ՝ հազիւ պիտի հանդիպիս անուն մը որ հայերէն ըլլայ, կամ գոնէ ռուսերէն:

Հայաստա՞ն է այս թէ Թաթարիստան կամ Տաճկաստան:

Ո՞րն է աշխարհ Հայաստան:

Միթէ սա՞ է ··· Ատիեաման:

Եթէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը որոշէ երկրի մը սեփականութեան իրաւունքը նշդել ոչ թէ անոր բնակիչներէն ճուէ հաւաքելով, այլ գիւղերու եւ քաղաքներու, լիճերու եւ լեռներու, գետերու եւ ճամբաներու անուններուն ըստ ազգութեան բաղդատելով, մենք առանց այլ եւ այլի կը կոչնցնենք Խ. Հայաստանը:

Ազգայնական թո՞յն սրսկած կ'ըլլանք, եթէ խոնարհաբար առաջարկենք մէկ – մէկ մարդավարի անուն ճարել այս գիւղերուն, յանուն իճիւորոշման եւ նաշակի մաքրութեան:

Մանաւանդ որ, մեր լեզուն ամէն դիւրութիւն կ'ընծայէ, իր անսպառ հարստութեամբ եւ ճկուն ածանցումներով:

Պզտիկ փորձ մը եղած է արդէն, սկսելով, հանրապետութեան շրջանէն եւ վախն ի վախը շարունակուելով ներկայ իշխանութեան օրով:

Այսպէս, Քարվանսարայը դարձաւ Իջեւան, Զալալօղլուն՝ Ստեփանաւան, Չամամլուն՝ Բուրաստան, Մոլլա Տուրսունը՝ Շահումեան, Կրոնգլուան - Աղջաղալան՝ Գետավար, Այնալուն՝ Այգեստան, Դարա Շիչակը՝ Ծաղկաձոր:

Շարունակեցէ՛ք, շարունակեցէ՛ք: Սիրուն, հնչուն, հայկական եւ համապատասխան անուններ ճարելով՝ ոչ խորհրդային իշխանութիւնը կը կործանի, ոչ բանուորն ու գիւղացին կը թթուին, ոչ ալ ազգամիջեան վէճեր կը ծագին:

Հաւատացէք որ «գարապէլա» Մայրմեանն անգամ կ'ուրախանայ, օրհնութիւր կոնդակ մը փութացնելով, իսկ ամկավարները մէկ տարուան իւղ ստրարած կ'ըլլան, յորմնաշարժութիւն փառաբանութեան համար:

ՎԱՀԷ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ՏՈՂԱՇԱՐ ՄԵՔԵՆԱՅԻ ԹԱՆԳԱՐՄԱՆ ՀԵՏԵԻԱՆՔՈՎ, ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ «ՅԱՌԱՋ»Ը ՍՈՎՈՐԱԿԱՆԷՆ ՈՒՇ ՏՊՈՒԵՑԱՒ: ՄԻԵՒՆՈՅՆ ՊԱՏՃԱՌՈՎ, ՍՏԻՊՈՒԵՑԱՆՔ ԶԱՆՑ ԱՌՆԵԼ ԿԱՐԳ ՄԸ ԼՈՒՐԵՐ:

յայտարարութիւնը իրաւունքներու հաւասարութեան մասին, համաձայնեցան թէ որ եւ է երկիր չի կրնար միակողմանի արարքով մը փոխոխել իր պարտաւորութիւնները՝ սպառազինութեանց մասին եւ թէ երբ այդպիսի պարագայ պատահի, պիտի խորհրդակցին: Իտալիոյ վարչապետը եւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարը ընդհանուր յայտարարութիւն մը տորագրեցին, որով կ'ընդունին թէ երկու երկիրներուն միջեւ տակաւ մնացած խնդիրները լուծուած են եւ թէ երկու կառավարութիւնները պիտի ջանան զարգացնել այն աւանդական բարեկամութիւնը որ կը միացնէ երկու ազգերը եւ պիտի գործակցին փոխադարձ վստահութեամբ:

⁂ Իրագեկ աղբիւրէ կը հաւաստուի թէ Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Եուկոսլաւիոյ եւ Զեխոսլովաքիոյ հաւանութիւնը ապահովուած է արդէն եւ կը սպասուի Ռումանիոյ եւ Լեհաստանի հաւանութեան: Վերապահ կը մնայ Գերմանիա, որուն հաղորդուած են կնքուած համաձայնութեան տրամադրութիւնները: — Լոնտոնի մէջ թերահաւատ են գոյացած համաձայնութեանց ելքի մասին:

Թուրքիոյ մականունի օրենքը քարեփոխուա՞ծ է

Անդրադառնալով Թուրք կառավարութեան այն որոշման ո – րով մականունի օրէնքը այնպէս մը փոխուեցաւ որ Թուրքիոյ Ցոյները ղերծ կացուցանէ իրենց մականունը փոխելու պարտաւորութենէն, «Քաթիմէրինի» թերթը կը գրէ.

«Այս կարգադրութիւնը հարկ եղածին պէս պիտի գնահատուի հելլէն ազգին կողմէ որ պիտի ընդունի թէ Թուրքհելլէն բարեկամութիւնը այս ձեւով վերահաստատուած է փոխադարձ համերաշխութեան ամուր հիմերու վրայ: Անդարայի կառավարութեան այս որոշումը լաւագոյն մթնոլորտը կը ստեղծէ փոքրամասնութեանց վերաբերեալ միւս բոլոր հարցերու վիճաբանութեանց համար: Ինչպէս նաեւ կ'ամրապնդէ բարեկամութիւնը որ այնքան թանկագին եղաւ Պալքաններու խաղաղութեան զօրացման համար»:

Միւս թերթերն ալ նոյն ոգիով հրատարակութիւններ կ'ընեն:

⁂ Ցունական կառավարութիւնը ընդհ. ապստամբութեան պատին հրամայեց հաղորդել իրեն հարկ եղած հիմերը՝ Թուրքիոյ եւ Ցունաստանի միջեւ կնքուած համաձայնութեան մասին:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Տիկին ՍԹԱՎԻՑԿԻ երբոր անգամ ըլլալով լսուեցաւ խորհրդարանական քննիչ յանձնաժողովին կողմէ, բայց չկրցաւ նոր

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

«ԹԵԹԵՎԻ ԳԻՐԸ ԹՈՂՆՎԱԾ»

(ՎԵՊ ՄԱՍԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՑՈՒԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ)

»»»··«««

Ես ամուսնացած եմ արդեն 9 տարի, և մեր ընտանեկան կյանքը միշտ անցել է խաղաղ ու երջանիկ։ Ես սիրում եմ իմ ամուսնուն, և նա էլ ինձ շատ է սիրում։ Մենք ունենք երեք երեխա, որոնցից ամենամեծը 8 տարեկան է։ Ես ու ամուսինս միշտ ապրել ենք միասին, և մեր միջև երբեք ոչ մի տհաճություն չի եղել։ Ամուսինս ինձ վստահում է ամեն բանում, և ես էլ նրան։ Մենք միասին ենք ծախսում մեր վաստակը, և ես երբեք չեմ մտածել, որ ամուսինս ինձանից գաղտնի որևէ բան ունի։

Բայց վերջերս ես նկատեցի, որ ամուսինս ինձանից ինչ-որ բան է թաքցնում։ Նա հաճախ է գնում քաղաք, և երբ հարցնում եմ, թե ուր է գնում, պատասխանում է, որ գործ ունի։ Ես չեմ ուզում նրան անհանգստացնել հարցերով, և ուստի ոչինչ չեմ ասում։ Բայց ինձ համար պարզ է, որ նա ինչ-որ բան է թաքցնում ինձանից։

Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չեմ ուզում կասկածել ամուսնուս, բայց չեմ կարող չանհանգստանալ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է նա թաքցնում ինձանից, և ինչու է նա դա անում։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։

Տատյանա Ս.— Պետք է ասեմ, որ ձեր նամակը ինձ համար անսպասելի էր։ Ես չեմ կարող ասել, թե ինչ է ձեր ամուսինը թաքցնում ձեզանից, բայց ես կարծում եմ, որ դա ինչ-որ լուրջ բան չէ։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։

×

Ֆիրմեզ մեկը ...

Ես ամուսնացած եմ 5 տարի, և մեր ընտանեկան կյանքը միշտ անցել է խաղաղ ու երջանիկ։ Ես սիրում եմ իմ ամուսնուն, և նա էլ ինձ շատ է սիրում։ Մենք ունենք մեկ երեխա, որը 3 տարեկան է։ Ես ու ամուսինս միշտ ապրել ենք միասին, և մեր միջև երբեք ոչ մի տհաճություն չի եղել։ Ամուսինս ինձ վստահում է ամեն բանում, և ես էլ նրան։ Մենք միասին ենք ծախսում մեր վաստակը, և ես երբեք չեմ մտածել, որ ամուսինս ինձանից գաղտնի որևէ բան ունի։

Բայց վերջերս ես նկատեցի, որ ամուսինս ինձանից ինչ-որ բան է թաքցնում։ Նա հաճախ է գնում քաղաք, և երբ հարցնում եմ, թե ուր է գնում, պատասխանում է, որ գործ ունի։ Ես չեմ ուզում նրան անհանգստացնել հարցերով, և ուստի ոչինչ չեմ ասում։ Բայց ինձ համար պարզ է, որ նա ինչ-որ բան է թաքցնում ինձանից։

Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չեմ ուզում կասկածել ամուսնուս, բայց չեմ կարող չանհանգստանալ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է նա թաքցնում ինձանից, և ինչու է նա դա անում։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։

Տատյանա Ս.— Պետք է ասեմ, որ ձեր նամակը ինձ համար անսպասելի էր։ Ես չեմ կարող ասել, թե ինչ է ձեր ամուսինը թաքցնում ձեզանից, բայց ես կարծում եմ, որ դա ինչ-որ լուրջ բան չէ։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։

×

Ֆիրմեզ մեկը ...

Ես ամուսնացած եմ 5 տարի, և մեր ընտանեկան կյանքը միշտ անցել է խաղաղ ու երջանիկ։ Ես սիրում եմ իմ ամուսնուն, և նա էլ ինձ շատ է սիրում։ Մենք ունենք մեկ երեխա, որը 3 տարեկան է։ Ես ու ամուսինս միշտ ապրել ենք միասին, և մեր միջև երբեք ոչ մի տհաճություն չի եղել։ Ամուսինս ինձ վստահում է ամեն բանում, և ես էլ նրան։ Մենք միասին ենք ծախսում մեր վաստակը, և ես երբեք չեմ մտածել, որ ամուսինս ինձանից գաղտնի որևէ բան ունի։

Բայց վերջերս ես նկատեցի, որ ամուսինս ինձանից ինչ-որ բան է թաքցնում։ Նա հաճախ է գնում քաղաք, և երբ հարցնում եմ, թե ուր է գնում, պատասխանում է, որ գործ ունի։ Ես չեմ ուզում նրան անհանգստացնել հարցերով, և ուստի ոչինչ չեմ ասում։ Բայց ինձ համար պարզ է, որ նա ինչ-որ բան է թաքցնում ինձանից։

Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չեմ ուզում կասկածել ամուսնուս, բայց չեմ կարող չանհանգստանալ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է նա թաքցնում ինձանից, և ինչու է նա դա անում։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։

Տատյանա Ս.— Պետք է ասեմ, որ ձեր նամակը ինձ համար անսպասելի էր։ Ես չեմ կարող ասել, թե ինչ է ձեր ամուսինը թաքցնում ձեզանից, բայց ես կարծում եմ, որ դա ինչ-որ լուրջ բան չէ։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։

×

Ֆիրմեզ մեկը ...

Ես ամուսնացած եմ 5 տարի, և մեր ընտանեկան կյանքը միշտ անցել է խաղաղ ու երջանիկ։ Ես սիրում եմ իմ ամուսնուն, և նա էլ ինձ շատ է սիրում։ Մենք ունենք մեկ երեխա, որը 3 տարեկան է։ Ես ու ամուսինս միշտ ապրել ենք միասին, և մեր միջև երբեք ոչ մի տհաճություն չի եղել։ Ամուսինս ինձ վստահում է ամեն բանում, և ես էլ նրան։ Մենք միասին ենք ծախսում մեր վաստակը, և ես երբեք չեմ մտածել, որ ամուսինս ինձանից գաղտնի որևէ բան ունի։

Բայց վերջերս ես նկատեցի, որ ամուսինս ինձանից ինչ-որ բան է թաքցնում։ Նա հաճախ է գնում քաղաք, և երբ հարցնում եմ, թե ուր է գնում, պատասխանում է, որ գործ ունի։ Ես չեմ ուզում նրան անհանգստացնել հարցերով, և ուստի ոչինչ չեմ ասում։ Բայց ինձ համար պարզ է, որ նա ինչ-որ բան է թաքցնում ինձանից։

Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չեմ ուզում կասկածել ամուսնուս, բայց չեմ կարող չանհանգստանալ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է նա թաքցնում ինձանից, և ինչու է նա դա անում։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։

Տատյանա Ս.— Պետք է ասեմ, որ ձեր նամակը ինձ համար անսպասելի էր։ Ես չեմ կարող ասել, թե ինչ է ձեր ամուսինը թաքցնում ձեզանից, բայց ես կարծում եմ, որ դա ինչ-որ լուրջ բան չէ։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։

ՕՐՀՆՈՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ — ՍՏԱԼԻՆՅԱՆ ՊՐԻՄԻ ԱՌԱՋԻՆ (ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ) ՀԱՅԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

»»»··«««

Ինչպես Ցուցակից տեսնում եք, իր ստանձնած մեծ պատասխանատվությունը Ստալինյան առաջին հանձնաժողովի անդամի նկատմամբ ընկ. Յովհաննէսեանը լիովին արդարացրեց։ Ընկ. Յովհաննէսեանը ոչ միայն ամենայն ջանասիրությամբ ուսումնասիրեց իրեն հանձնված նյութերը, այլև ամենայն խստապահանջությամբ վերաբերվեց իր ներկայացրած թեկնածուների նկատմամբ։ Ընկ. Յովհաննէսեանը ոչ միայն ամենայն խստապահանջությամբ վերաբերվեց իր ներկայացրած թեկնածուների նկատմամբ, այլև ամենայն խստապահանջությամբ վերաբերվեց իր ներկայացրած թեկնածուների նկատմամբ։

Ընկ. Յովհաննէսեանը ոչ միայն ամենայն խստապահանջությամբ վերաբերվեց իր ներկայացրած թեկնածուների նկատմամբ, այլև ամենայն խստապահանջությամբ վերաբերվեց իր ներկայացրած թեկնածուների նկատմամբ։

— «Օտար» ինչպես կարող է ինձ համար ընկեր լինել, եթե նա ինձ չի հասկանում։ Ես ուզում եմ, որ նա ինձ հասկանա, և ես էլ նրան։ Ես ուզում եմ, որ նա ինձ հասկանա, և ես էլ նրան։

Ես ամուսնացած եմ 5 տարի, և մեր ընտանեկան կյանքը միշտ անցել է խաղաղ ու երջանիկ։ Ես սիրում եմ իմ ամուսնուն, և նա էլ ինձ շատ է սիրում։ Մենք ունենք մեկ երեխա, որը 3 տարեկան է։ Ես ու ամուսինս միշտ ապրել ենք միասին, և մեր միջև երբեք ոչ մի տհաճություն չի եղել։ Ամուսինս ինձ վստահում է ամեն բանում, և ես էլ նրան։ Մենք միասին ենք ծախսում մեր վաստակը, և ես երբեք չեմ մտածել, որ ամուսինս ինձանից գաղտնի որևէ բան ունի։

Բայց վերջերս ես նկատեցի, որ ամուսինս ինձանից ինչ-որ բան է թաքցնում։ Նա հաճախ է գնում քաղաք, և երբ հարցնում եմ, թե ուր է գնում, պատասխանում է, որ գործ ունի։ Ես չեմ ուզում նրան անհանգստացնել հարցերով, և ուստի ոչինչ չեմ ասում։ Բայց ինձ համար պարզ է, որ նա ինչ-որ բան է թաքցնում ինձանից։

Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չեմ ուզում կասկածել ամուսնուս, բայց չեմ կարող չանհանգստանալ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է նա թաքցնում ինձանից, և ինչու է նա դա անում։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։

Տատյանա Ս.— Պետք է ասեմ, որ ձեր նամակը ինձ համար անսպասելի էր։ Ես չեմ կարող ասել, թե ինչ է ձեր ամուսինը թաքցնում ձեզանից, բայց ես կարծում եմ, որ դա ինչ-որ լուրջ բան չէ։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։

×

Ֆիրմեզ մեկը ...

Ես ամուսնացած եմ 5 տարի, և մեր ընտանեկան կյանքը միշտ անցել է խաղաղ ու երջանիկ։ Ես սիրում եմ իմ ամուսնուն, և նա էլ ինձ շատ է սիրում։ Մենք ունենք մեկ երեխա, որը 3 տարեկան է։ Ես ու ամուսինս միշտ ապրել ենք միասին, և մեր միջև երբեք ոչ մի տհաճություն չի եղել։ Ամուսինս ինձ վստահում է ամեն բանում, և ես էլ նրան։ Մենք միասին ենք ծախսում մեր վաստակը, և ես երբեք չեմ մտածել, որ ամուսինս ինձանից գաղտնի որևէ բան ունի։

Բայց վերջերս ես նկատեցի, որ ամուսինս ինձանից ինչ-որ բան է թաքցնում։ Նա հաճախ է գնում քաղաք, և երբ հարցնում եմ, թե ուր է գնում, պատասխանում է, որ գործ ունի։ Ես չեմ ուզում նրան անհանգստացնել հարցերով, և ուստի ոչինչ չեմ ասում։ Բայց ինձ համար պարզ է, որ նա ինչ-որ բան է թաքցնում ինձանից։

Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չեմ ուզում կասկածել ամուսնուս, բայց չեմ կարող չանհանգստանալ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է նա թաքցնում ինձանից, և ինչու է նա դա անում։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։

Տատյանա Ս.— Պետք է ասեմ, որ ձեր նամակը ինձ համար անսպասելի էր։ Ես չեմ կարող ասել, թե ինչ է ձեր ամուսինը թաքցնում ձեզանից, բայց ես կարծում եմ, որ դա ինչ-որ լուրջ բան չէ։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։

ԽՆԴԻՐ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ. ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՄԱՀՎԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԸ

= 0—0 =

Խնդիր.— Հետևյալ խորհրդավոր պարբերությունը կարդալով՝ ընթերցողը կարող է հարցնել, թե ինչ է ուզում ասել հեղինակը։ Ինչպես հայտնի է, Պուշկինի մահվան հարյուրամյակի առթիվ Ռուսաստանի գրական ամենատարբեր ուժերը ոտքի ելան՝ մեծ հանդիսություններ կազմակերպելու համար։ Ամենուրեք կարդացվեցին զեկուցումներ, հրատարակվեցին հոդվածներ, գրքեր, ուսումնասիրություններ։ Ամենուրեք, բացի Հայաստանից։ Ինչո՞ւ։ Ինչո՞ւ Հայաստանում ոչ ոք չհիշեց Պուշկինի մահվան հարյուրամյակը։ Ինչո՞ւ Հայաստանում ոչ ոք չհիշեց Պուշկինի մահվան հարյուրամյակը։ Ինչո՞ւ Հայաստանում ոչ ոք չհիշեց Պուշկինի մահվան հարյուրամյակը։

Լուծում.— Պարբերությունը կարդալով՝ ընթերցողը կարող է հարցնել, թե ինչ է ուզում ասել հեղինակը։ Ինչպես հայտնի է, Պուշկինի մահվան հարյուրամյակի առթիվ Ռուսաստանի գրական ամենատարբեր ուժերը ոտքի ելան՝ մեծ հանդիսություններ կազմակերպելու համար։ Ամենուրեք կարդացվեցին զեկուցումներ, հրատարակվեցին հոդվածներ, գրքեր, ուսումնասիրություններ։ Ամենուրեք, բացի Հայաստանից։ Ինչո՞ւ։ Ինչո՞ւ Հայաստանում ոչ ոք չհիշեց Պուշկինի մահվան հարյուրամյակը։ Ինչո՞ւ Հայաստանում ոչ ոք չհիշեց Պուշկինի մահվան հարյուրամյակը։

Ընդհանուր պատասխանը հետևյալն է։ Ռուսաստանի գրական ամենատարբեր ուժերը ոտքի ելան՝ մեծ հանդիսություններ կազմակերպելու համար։ Ամենուրեք կարդացվեցին զեկուցումներ, հրատարակվեցին հոդվածներ, գրքեր, ուսումնասիրություններ։ Ամենուրեք, բացի Հայաստանից։ Ինչո՞ւ։ Ինչո՞ւ Հայաստանում ոչ ոք չհիշեց Պուշկինի մահվան հարյուրամյակը։ Ինչո՞ւ Հայաստանում ոչ ոք չհիշեց Պուշկինի մահվան հարյուրամյակը։

Ընդհանուր պատասխանը հետևյալն է։ Ռուսաստանի գրական ամենատարբեր ուժերը ոտքի ելան՝ մեծ հանդիսություններ կազմակերպելու համար։ Ամենուրեք կարդացվեցին զեկուցումներ, հրատարակվեցին հոդվածներ, գրքեր, ուսումնասիրություններ։ Ամենուրեք, բացի Հայաստանից։ Ինչո՞ւ։ Ինչո՞ւ Հայաստանում ոչ ոք չհիշեց Պուշկինի մահվան հարյուրամյակը։ Ինչո՞ւ Հայաստանում ոչ ոք չհիշեց Պուշկինի մահվան հարյուրամյակը։

— «Ես ուզում եմ, որ նա ինձ հասկանա, և ես էլ նրան։ Ես ուզում եմ, որ նա ինձ հասկանա, և ես էլ նրան։

Ես ամուսնացած եմ 5 տարի, և մեր ընտանեկան կյանքը միշտ անցել է խաղաղ ու երջանիկ։ Ես սիրում եմ իմ ամուսնուն, և նա էլ ինձ շատ է սիրում։ Մենք ունենք մեկ երեխա, որը 3 տարեկան է։ Ես ու ամուսինս միշտ ապրել ենք միասին, և մեր միջև երբեք ոչ մի տհաճություն չի եղել։ Ամուսինս ինձ վստահում է ամեն բանում, և ես էլ նրան։ Մենք միասին ենք ծախսում մեր վաստակը, և ես երբեք չեմ մտածել, որ ամուսինս ինձանից գաղտնի որևէ բան ունի։

Բայց վերջերս ես նկատեցի, որ ամուսինս ինձանից ինչ-որ բան է թաքցնում։ Նա հաճախ է գնում քաղաք, և երբ հարցնում եմ, թե ուր է գնում, պատասխանում է, որ գործ ունի։ Ես չեմ ուզում նրան անհանգստացնել հարցերով, և ուստի ոչինչ չեմ ասում։ Բայց ինձ համար պարզ է, որ նա ինչ-որ բան է թաքցնում ինձանից։

Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չեմ ուզում կասկածել ամուսնուս, բայց չեմ կարող չանհանգստանալ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է նա թաքցնում ինձանից, և ինչու է նա դա անում։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։

Տատյանա Ս.— Պետք է ասեմ, որ ձեր նամակը ինձ համար անսպասելի էր։ Ես չեմ կարող ասել, թե ինչ է ձեր ամուսինը թաքցնում ձեզանից, բայց ես կարծում եմ, որ դա ինչ-որ լուրջ բան չէ։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։

— «Ես ուզում եմ, որ նա ինձ հասկանա, և ես էլ նրան։ Ես ուզում եմ, որ նա ինձ հասկանա, և ես էլ նրան։

Ես ամուսնացած եմ 5 տարի, և մեր ընտանեկան կյանքը միշտ անցել է խաղաղ ու երջանիկ։ Ես սիրում եմ իմ ամուսնուն, և նա էլ ինձ շատ է սիրում։ Մենք ունենք մեկ երեխա, որը 3 տարեկան է։ Ես ու ամուսինս միշտ ապրել ենք միասին, և մեր միջև երբեք ոչ մի տհաճություն չի եղել։ Ամուսինս ինձ վստահում է ամեն բանում, և ես էլ նրան։ Մենք միասին ենք ծախսում մեր վաստակը, և ես երբեք չեմ մտածել, որ ամուսինս ինձանից գաղտնի որևէ բան ունի։

Բայց վերջերս ես նկատեցի, որ ամուսինս ինձանից ինչ-որ բան է թաքցնում։ Նա հաճախ է գնում քաղաք, և երբ հարցնում եմ, թե ուր է գնում, պատասխանում է, որ գործ ունի։ Ես չեմ ուզում նրան անհանգստացնել հարցերով, և ուստի ոչինչ չեմ ասում։ Բայց ինձ համար պարզ է, որ նա ինչ-որ բան է թաքցնում ինձանից։

Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չեմ ուզում կասկածել ամուսնուս, բայց չեմ կարող չանհանգստանալ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ է նա թաքցնում ինձանից, և ինչու է նա դա անում։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։ Ես չգիտեմ, թե ինչ անեմ։

Տատյանա Ս.— Պետք է ասեմ, որ ձեր նամակը ինձ համար անսպասելի էր։ Ես չեմ կարող ասել, թե ինչ է ձեր ամուսինը թաքցնում ձեզանից, բայց ես կարծում եմ, որ դա ինչ-որ լուրջ բան չէ։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։ Ես կարծում եմ, որ նա ինչ-որ անակնկալ է պատրաստում ձեզ համար, և ուստի չի ուզում ձեզ ասել։

— «Ես ուզում եմ, որ նա ինձ հասկանա, և ես էլ նրան։ Ես ուզում եմ, որ նա ինձ հասկանա, և ես էլ նրան։

ՇԿՈ ՎԱԽՎԱ ԱՀՏՂՈ ՎՂՎԱՂՋ

«ՅԱՌԱՋԴԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐՈՒ Վ» ՇԱՒՈՒՐ

— Ընտրատարածքում ես ինչ-որ մեկին ճանաչում, Թոմաս, — հարցրեց Ջեյկը, երբ նրանք ավտոմեքենան կանգնեցրին մի լուսացույցի մոտ։

— Ոչ, միստր Ջեյկ, ոչ մեկին։ Ես ընտրատարածքում ոչ մեկին չեմ ճանաչում։ Ես ընտրատարածքում ապրում եմ ընդամենը մի քանի ամիս։ Ես ընտրվել եմ Ռոնալդ Ռեյգանի ալիքի վրա։

— Ուրեմն դու ընտրվել ես Ռեյգանի ալիքի վրա, այդպես է, Թոմաս։ Ես ուրախ եմ, որ դու ընտրվել ես Ռեյգանի ալիքի վրա

յայտնութիւններ ընել, ինչպէս խոստացած էր: Պնդեց թէ ինք զոհն է ոստիկանական գաղտնի խաղերու, եւ խնդրեց ազատ ար– ձակել: Այս առթիւ յատկապէս ամբաստանեց ոստիկանութեան տեսուչ մը:

ՎԵՑ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՆ Մոսկուայի մէջ եւ պիտի դատապարտուին իբրեւ պատասխանատուները չոգեկառքի նոր արկածին, որուն հետեւանքով 23 հոգի մեռած եւ 79 հոգի վիրաւորուած են:

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԶԱԻԱԿԻՆ առեւանգութեան եւ սպանութեան դատավարութիւնը կը չարունակուի Ֆլէմինկթընի մէջ: Առջի օր երկու վկաներ, որոնց մէկը 87 տարեկան դրացի մըն է, յայտնե– ցին թէ կը ճանչնան ամբաստանեալ Հաուփթմանը, որ առեւան– գութեան դիչերը ինքնաշարժով եկած եւ սանդուղով մը բարձրա– ցած է երախային գտնուած սենեակը:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԴԱՏԱՒԱՋ եւ պետական խոր– հուրդի անդամ Փրուհարամ 1927ին մէկնորդած եւ ներում ստա– ցած ըլլալով Սթավիցքիի մեղսակիցներէն վախտական Փուլնէրի համար, ստիպուեցաւ հանգստեան կոչուելու խնդրագիր տալ: Ու– րիչ խօսքով՝ քաղաքավարի պաշտօնանկութիւն:

ԴԱՏԱԿԱՆ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄԱՆ ծրագիր մը կազմած է կառա– վարութիւնը եւ պիտի ներկայացնէ խորհրդարանին, ապահովե– լու համար արդարադատութեան անկախութիւնը:

ԽՈՒՄԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԷի անդամներէն Արթուկովիչ, որ Անգլիայէն վտարուելով ձերբակալուած էր Ֆրանսայի մէջ, չո– գենաւ դրուեցաւ, Եուկոսլավիոյ յանձնուելու համար: Զախա– գենաւ դրուեցաւ, Եուկոսլավիոյ յանձնուելու համար: Զախա– կողմեան թերթերը այս կարգադրութիւնը կը համարին խախտում ազատանի իրաւունքի:

ՀՆԳԱՄԵԱՑ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ մը կը պատրաստէ պուլ– կարական կառավարութիւնը, զարկ տալու համար հողագործու– թեան, ճարտարագիտութեան եւ առեւտուրին: Միջոցներ կը խորհուին նաեւ ելմտացոյցը հաւասարակչռելու համար:

ԿԵՂԾՄԱՇԵԻ ՍԱՐՍԱՓԵԼԻ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ մը կը տիրէ Անգլիոյ մէջ: Մասնաւորապէս վարակուած է Լից քաղաքը, ուր 300 նոր դէպքեր պատահե– ցան անցեալ շաբթու: Մասնագէտներ կ'ըսեն թէ մինչեւ հիմա այպիսի հա– մաճարակ տեսնուած չէր:

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

ԱՐԱՄ Եղթակոմիտէի ընկ. ընդհ. ժողովը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Պէքոնի կայարանին դիմացի սրճարանը:

Գահատ

ԼԻՈՆԻ «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ըն– կերները 14 Յունուար ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181, Գուր Լաֆայէթ, «Զարդարեան» Գրադարանը:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆ կը պատրաստուի մօտ օրէն ներկայացնել *ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ*, կը խնդրուի կազմակերպութիւններէն եւ միութիւններէն նկատի ունենալ այս պարագան:

Մանրամասնութիւնները շուտով:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՔՈՅՐ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ

13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ ԺԱՄԸ *11.30*ԻՆ

Salle des Sociétés Savantes/ *ում/* **8, Rue Danton**

Métro: Odéon ԵՒ **Saint Michel**

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ**

(ԿԱՐԻՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆի, Հայաստանի կեանքէն)

Կը մասնակցին Տիկիններ *Գայեանէ, Լաթիֆեան, Քէնար:*

Պարոններ՝ *Գարեգին, Թորոսեան, Կոթիկեան, Լաթիֆեան, Ուզունեան, Ռուբէն, Սանճագ* եւ *Տէրվիշեան:*

Բեմադիր՝ *Ս. ԹՈՒՐՈՍԵԱՆ*

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 *ՖՐԱՆՔ:*

Տոմսերը կը ծախուին՝ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ, Դրատուներ 51, Rue Mr. le Prince (Paris 5), ինչպէս նաեւ առուտրանոցներու մէջ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՄԱՐՄԻՆԻ

Ազգ. կեդր. վարչութիւնս կը ծա– նուցանէ յարգոյ հայ հասարակու– թեան թէ որոշած է Առաջնորդ Սբր. Քառան Շար ժամանման եւ այլ ծա– խուց հայտարարութեանց ի նպաստ Ազգ. Առաջ– նորդարանին ՊԱՐԱՆՑԻԿ-ՆԿՈՒԹ մը կազմակերպել յատաֆիկայ փեսր. Չին շաքաթ գիշեր մինչեւ լոյս Brebant Marseillaisի մէջ:

Այս առթիւ կազմուած է կարգա– դիր մասնախումբ մը որ սկսած է նախնական պատրաստութեանց:

Մանրամասնութիւնները մօտ օ– րէն: կը խնդրուի բոլոր կազմակեր– պութիւններէն չի խաչադնել այդ թուականը: *(Կնիք)*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶ ԱՐԱՔԿԻՐԻ ՀԱՅՐՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ երեկոյ

Jean Goujonի սրահներուն մէջ **8, Rue Jean Goujon, Paris (8)**

Թանկոյի եւ ճազի գոյգ խումբեր, դեկավարութեամբ ճանաչ M. SLOUTZKYի (Caveau Caucasien): Հոյ պիւֆէ: Գիները բոլորին մատչելի:

Առատ գոճիյեոն: Անակնկալներ: Պարեր եւլյն.: Կը մասնակցին յայտնի արուեստագէտներ:

Մուտք՝ այրերու 12.50 *ֆրանք, կիներու՝* 10 *ֆրանք:*

Նախօրօք ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները:

Տոմսերը կը ծախուին միութեան անդամներուն մօտ եւ սափրիչ Պ. Մ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ, 12, rue de Pot de Fer, Paris (5). Սափրիչ Marius. 20, rue Denoyez Պելվիլ:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆր. կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը կը տօնէ *ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ 12 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին «Հայ Ակումբ»ին մէջ*

Երգ, պար, արտասանութիւն, ներկայացում փոքրիկներու կողմէ:

Մանուկներուն պտուղ պիտի բաժնուի:

Փոքրիկներուն մուտքը ազատ է: Մեծերու համար 2 Ֆրանք:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 9 ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, Salle HOCHEԻ ՄԷՋ

կը խնդրուի նկատի առնել այդ թուականը:

Մանրամասնութիւնները յայտնուելիք:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆր. Հ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի ժամնաճիւղի վարչութիւնը իր շնոր– հակալութիւնը կը յայտնէ ՏՏր եւ Ֆիֆին Գարակէօզեանի, որ իրենց սրահը ձրի տրամադրեցին «Մանուկ– ներու Օր»ը տօնելու: Շնորհակալու– թիւններ նաեւ յոյն հայրենակիցներ J. Nicolash եւ B. Persidésի, որոնք շոքոլա եւ պտուղ նուիրեցին մանուկներուն բաժնելու:

×

Փարիզի Աղքատախնամ Ընկերու– թեան վարչութիւնը հրապարակաւ իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ տիկին Մ. Սեբեսեանի, որ Ընկերու– թեան նուիրեց *100* քիլօ լուբիա, *100* քիլօ բրինձ եւ *50* քիլօ շաքար, որոնք բաշխուեցան *83* չքաւոր ըն– տանիքներու:

ՀՈՒՇԱՏԻՏԸ

Ֆր. Հ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի ժամնաճիւղի ժողովը *12* Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին սովո– րական հաւաքատեղին, *253*, բիւ ժան դաք Բուսօ: կարեւոր օրակարգ:

Զ. Ո. ՄԻՒՒԹԵԱՆ Փարիզի մաս– նաճիւղին ընդհ. անդամական ժողո– վը, այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ֆլորիայի վերնայարկը: կարեւոր օ– րակարգ: Կեդր. վարչութեան ներ– կայութեան:

Կը հրաւիրուին անդամները:

Raki "ERIVAN"

ԵՐԻՒԱՆ օղին, որ ասպչուած է իր ա– ռաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորու– մով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիա– կան ամէն բաղադրութենէ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Ագենտութիւնը

Société PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

Նաեւ **Distillerie VIAL**

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիճի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ՝

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit. Nice (A. M.)

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - **ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ**

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

16, Rue de Vaugirard, PARIS (6e) Մէթրօ՝ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ՀԵՌԱԶԱՅՆ՝ **ODÉON 76-22**

Կ'ընդունի ժամը 9 – 12 եւ 2 – 8, իսկ կիրակի միայն 2 – 8 ե. ետք

A. GODOVONIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16e). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Նիսի Զիարշաւը, Մեծ Պարզե. 3,000,000 ֆր.: Ամբողջ տոմսակը՝ 40 ֆր.: 1/2 տ. 20, 1/4 տ. 10 ֆր.: Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 15ին:

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շերտ. Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

Etude de Me **BERNARD WAHL**

(*12* année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Սէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարան– ներու առջեւ, կուտայ certificats de coutumeներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերարերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17—19: *Նաեւ ժամադրութեամբ*

Լ. ՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Կեանք եւ Արուեստ

ՏԱՐԵԳԻՐՔը — **1935** — Ե. ՏԱՐԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ, ՃՈՒՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԳԻՉԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Դիմել **M. et M. BARSAMIAN, 30, Rue Drouot,** PARIS (9e)

Ինչպէս նաեւ «Ցառաջ»ի վարչութեան, Լ. ԳԵՒՈՆԵԱՆ, **17, Rue Damesme, Paris**

ԳԻՆ **20** ՖՐԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Բարեփոխուած է ծանօթ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի սրահը, որ վար– ձու կը տրուի խիստ դիւրամատչելի գինով՝ բաւերական ներկայացումնե– րու, հանդիսութիւններու, հարսնիքի, նշանդիսութիւն եւայլն համար:

ԳԵՂԵՑԻԿ ԲԵՄ

Պայմաններու համար դիմել մէկ շաբաթ առաջ

45, Rue de la Défense. à Issy - les - Moulineaux

Tél. MICHELET: 25-86

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (60)

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻՒԸ

—·—

Գրեց՝ ՐՕԼԸՆՏ ՏԷՆԻԷԼ

Թարգմ. Ա. ՀԱԲԷԼԵԱՆ

— Ըսէք Պ. եւ Օր. Հայաթին որ անմիջապէս հոս գան, ըսաւ Էտմմսին որ զանգին ձայնն առնելով ներս ե– կած էր:

— Այդ երիտասարդ Սթէֆըն Հա– յաթի պատմածներուն կատարելապէս վստա՞հ էք, ձօն: Ըսել կ'ուզեմ որ արդեօք հօրը ո՞ւր դանուիլը չի գի– տեր, եւ որպիսի պարտականու– թենէ մղուած՝ իրողութիւնը չի՞ ծած– կեր, հարցուց Հ. Ա. անոնց վար իջ– նելու համար սպասած միջոցին:

— Ձշմարտութիւնը պատմելուն բացարձակապէս վստահ եմ, անոր պատմութիւնը խմանալէս վերջ ուրիչ կերպ չեմ կրնար մտածել, պատաս– խանեց Սըր ձօն:

— Ուրեմն մեր պահանջած տեղե– կութիւնները միայն նաւապետ Նէլ – սընը կրնայ տալ:

— Այնպէս կը թուի, համաձայնե– ցաւ Սըր ձօն:

— Այս խնդրին մէջ այդ նաւապե– տին բռնած ընթացքը չեմ կրնար ըմ– բռնել· Ձէյմս Հայաթին որպէս գոր– ծիք ծառայած է··· ինչո՞ւ: Դուք դինքը տեսաք ձօն, ի՞նչ տեսակ մէկն է:

— Կատարեալ ծովի շուն մը, եթէ ինչ ըսելս կը հասկնաք, երկաթի պէս կարծր, մեռելի մը պէս ուղիղ, սա – կայն ահարկու թշնամի մը՝ եթէ ի– րեն հակառակ գտնուիք···

Ահա այդ մարդուն նկատմամբ իմ կրած տպաւորութիւնս:

— Գէշ տպաւորութիւն չէ ձօն: Ուրեմն ինչո՞ւ թոյլ տուած է որ այս ոճիրները կատարուին, եթէ ոստիկա– նութեան լուր տուած ըլլար անոնք կարելի կ'ըլլար արգիլել:

— Սթէֆըն Հայաթի տուած պատ– ճառաբանութիւնը միայն կրնամ տալ, որ ժամանակին այս ձէյմս Հայաթը իր կեանքը վտանգի տակ դնելով նա– ւապետին կեանքը փրկեր է· ուստի նաւապետը կը խորհի որ լռութիւն պահելով անոր հանդէպ ունեցած իր պարտքը կատարած կ'ըլլայ:

— Հըմ, մրմնջեց Հ. Ա.:

Դրան դուրսը ոտքի ձայներ լսուե– ցան· Զարան ու Սթէֆընը ըլլալու էին: Սըր ձօն դէպի իր բարեկամը քայլ մը առնելով,

— Հ. Ա. կարելի եղածին չափ ջանացէք որ Զարան բան մը չիմանայ, ըսաւ:

— Զարա՞, այդպէս է անունը: Գե– ղեցիկ անուն է ձօն:

Ձեռքին եկածը պիտի ընեմ, բայց պէտք է ընդունիք թէ արդարութիւնը պէտք է գործադրուի:

— Կը հասկնամ: Այդքան միայն կր– ցաւ ըսել Սըր ձօն, որովհետեւ այդ միջոցին դուռը բացուելով երկու երի– տասարդները ներս մտան:

— Զարա, Սթէֆըն, ձեզ կ'ուզեմ ծանօթացնել չատ հին մէկ բարեկա– միս Պ. Տէյվիսին, օգնական - ոստի– կանապետ Սքօթլէնտ Եարտի մէջ:

Սըր ձօն երիտասարդներու ներս մտած միջոցին անոնց քովիկը գացած կեցած էր:

Հ. Ա. անոնց դարձաւ չրթունքնե– րուն վրայ ժպիտով մը: Վիրաւորյժը ստիպեց նկատել որ անոր սուր աչքե– րը երկուքն ալ վերէն վար չափեցին:

Ներկայացուելու միջոցին Սթէֆըն թեթեւ մը դունատեցաւ: Առիւծ իրեն համար տանջանք մըն էր, պիտանալով որ նաւկայի տակ կը գտնուէր: Զա– րան, որ իր նորատաց երջանկու– թեան մէջ, ամէն ցաւերը մոռցած էր, Հ. Ա.ի ժպիտին պատասխանեց իր ամենադիմիչ ժպիտներէն մէկովը:

Հ. Ա. ձեռքը երկարելով յառաջա– ցաւ, նախ երիտասարդին յետոյ աղ– ջկան ձեռքը սեղմեց ըսելով,

— Ուրախ եմ ձեզ ծանօթանալուս համար Պ. Հայաթ, եւ ձեզ Օր. Հա– յաթ:

—Կը կարծէի որ վաղեմի բարեկա– մըս, ձօնը չափազանցած էր, Օր. Հա– յաթ, բայց ես ինքս հիմակ կը տես– նեմ թէ աստրազնահատած է լոկ, ը– սաւ աղջկան:

Զարան տարտամօրէն անոր նայե– ցաւ:

— Չափազանցուած··· աստրազնա– հատած ··· չեմ հասկնար ըսաւ:

— Ըսաւ որ գեղեցիկ էք, մինչդեռ օրիորդ, առանց չափազանցելու կըր– նար կէս երկվեցեակ ածականներ ա– ւելցնել, չնորհալիօրէն պատասխանեց Հ. Ա.:

Զարան անոր հետաքրքիր նայուած– քէն կարմրեցաւ:

— Իրա՞ւ կ'ըսէք, Պ. Տէյվիս, չեմ կարծեր··· սկսաւ աղջիկը, եւ ձէյք Փիրսընի յանկարծական ներս մտնե– լուն վրայ խօսքը ընդհատեց:

— Պարոն, գոչեց այս վերջինը, ա– ռանց նկատի առնելու որ երկու ան– ծանօթներ կային հոն, անմիջապէս պէտք է ներս եղբանք: Լուր տր– ուած է թէ Սպիտակ Արծիւը մտա– դրած է իր վերջին հարուածը տալ այս գիշեր:

— Այս գիշե՞ր, Տէր ողորմեա: Այդ լուրը ո՞ւրկէց ստացուած է, հարցուց Հ. Ա. ամպագարանքով:

— Եարտէն լուր չունին պարոն, մէկը հեռաձայնած է առանց անունը յայտնելու:

Հ. Ա. Սըր ձօնին նայեցաւ: Այս վերջինն ալ Զարային նայեցաւ. ձէյք Փիրսընը միայն նշմարեց որ Սթէֆըն Հայաթ չէյնալու համար աչքով բո– նեց:

ԳԼՈՒԽ 23

Ձէյնք իրէլ նստած էր այն մեւ– նոյն սենեակին մէջ, ուր քանի մը օ– րեր առաջ Սպիտակ Արծիւի չորրորդ զոհին հետ տեսակցած էր· իր դիմացը կը կենար ուրիշ այցելու մը, քառա– սունոց անձ մը երկայնահասակ, աչ խոյժ նայուածքով:

— Պ. Իրէլ կը թուի թէ Ուայթ սպանուած միջոցին, ոստիկանու– թիւնը անոր վրայ դրած է ձեր անոր ուղղած նամակը:

Աքոռին վրայ մարդը ձեռքովը նշան մը ըրաւ, ըսել ուզելով թէ այդ տեղեկութիւնը արժէք չունի:

— Այնտեղ հասցէս չկար· ու յետոյ փոքր անունովս միայն ստորագրած էի:

— Օդնական ոստիկանապետն ու դաղտնի ոստիկան - քննիչ մը անմի– ջապէս Փլիմութ դացին, ըսաւ այցե– լուն:

— Ա՛հ, ըրաւ աքոռին վրայ նստող մարդը:

— Մարդերս մէկը անոնց հետեւե– ցաւ: = Լաւ:

— Կ'երեւի այնտեղ կարեւոր բան մը չդտան, որովհետեւ կլօրիայի մէջ չատ քիչ մնացին եւ հապա– մաք ելան՝ օդանաւով Լոնտոն վերա– դարձան: =Ճիտո՞յ:

Այցելուն ուսերը թօթուեց:

(Շար.)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
11
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
11 Janvier
1935

ԱՐԴԻ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2700

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐԻՆ "ՐԱՖՖԻ,, ՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

=o–o=

Ռումանահայ գաղութի չորս համանուն միութեանց, «Րաֆֆի»ներու պատգամ. ժողովին առթիւ, փորձեցինք պարզել անոնց առաւելութիւնները՝ իրրեւ գործօն ազգակներ երիտասարդական չարժման:

Կ'արժէ անգամ մը եւս արծարծել այս հարցը, պատգամ. ժողովին քուէարկած բանաձեւերուն առթիւ: (Տես Գ. էջ):

Ինչպէս բացատրած ենք խմբագրական ծանօթութեան մէջ, այդ ուղեգիծը կը վերաբերի Պուքրէշի «Րաֆֆի»ին եւ անոր երեք մասնաճիւղերուն, սակայն ունի ընդհանրական հանգամանք:

Ո՛ր եւ է գաղութի երիտասարդական միութիւնը կրնայ ներշնչման եւ վերանորոգման առատ նիւթ գտնել անոր մէջ:

Միեւնոյն ատեն, այդ բանաձեւը կրնայ ծառայել իրրեւ ուղեցոյց կամ լրացուցիչ հրահանգ՝ նոր, ծրագրուած Միութեանց համար:

Ինչ որ յաջողեր է Ռումանիոյ չորս քաղաքներուն մէջ, պատճառ չկայ որ ձախողի ուրիշ տեղ:

Տարբերութիւնները չատ չեն՝ միջավայրէ միջավայր: Եւ եթէ մեծ երկիրները տեղական դժուարութիւններ կը ներկայացնեն, այդ նեղութիւնները ոչ թէ արգելք պիտի համարինք, այլ խթան:

Չէ՞ որ մեծ երկիրներու մէջ, մեր գաղութները, մանաւանդ երիտասարդ բազմութիւնները չատ աւելի կը կարօտին ինքնապաշտպանութեան ցանցերու եւ ծրագրեալ ու տեւական գործունէութեան:

×

Ի՞նչ չինարար թելադրութիւններ կը պարունակէ «Րաֆֆի»ի պատգամ. ժողովին բանաձեւը:

Ինչո՞վ կրնայ օգնել ան, ձեւաւորելու համար երիտասարդական չարժումը, համաձայն իւրաքանչիւր միջավայրի պահանջներուն, բայց միւրաթար ձգտելով հիմնական եւ կեդրոնաձիգ նպատակին,— ինքնապաշտպանութիւն՝ օտար ոտիերու վրայ, հաւաքական ապահովագրութիւն՝ նոր սերունդին սպառնացող «հը – դեհ»ներու եւ «արկած»ներու դէմ:

Ընդունելով որ երիտասարդական միութիւն մը կը գործէ կամ պիտի կազմուի այսինչ գաղութին կամ քաղաքին մէջ, անոր աշխատանքներուն մաս կրնան կազմել.—

1· Նիւթեր՝ ինքնազարգացման համար:

2· Նիւթեր՝ Հայաստանի, հայ ժողովուրդի եւ դրացի ժողովուրդներու ճանաչման համար:

3· Բացատրական դասախօսութիւններ՝ ազգային ծօներու մասին:

4· Վիճաբանական ասուլիսներ՝ օրուան հրատապ հարցերու մասին:

5· Նիւթեր՝ հիւրընկալ ժողովուրդի եւ հայ ժողովուրդի փոխադարձ ճանաչման համար:

6· Մասնագիտական դասախօսութիւններ դիտական, ընկերային, տնտեսական եւն.:

7· Նիւթեր՝ նուիրուած հայ պատմութեան կարեւոր դէպքերուն եւ դէմքերուն:

8· Նախաձեռնութիւն կամ մասնակցութիւն ազգ. ծօներու:

9· Գուրգուրանք ազգ. առողջ աւանդութեանց, երգի, պարի եւ թատրոնի մասին:

10· Աջակցութիւն՝ ֆիզիքական կրթութեան, իրրեւ լրացուցիչ Հ· Մ· Ը· Մ·ի գործունէութեան:

11· Փոխադարձ այցելութիւններ (Միութենէ Միութիւն) եւ հոգեսական արշաւներ կամ պտոյտներ:

×

Անշուշտ լիակատար ուղեցոյց մը չէ այս: «Րաֆֆի»ն ունի իր հիմնական ծրագիրը – կանոնագիրքը, իսկ այս բանաձեւը կը մանրամասնէ գործնական աշխատանքները:

Արդ, ո՞ր գաղութին մէջ կարելի չէ գործադրել այս ուղեցոյց – բանաձեւը:

Ո՞ր երիտասարդական — իսկապէս երիտասարդական — Միութիւնը չպիտի խանդավառուէր այսպիսի գործունէութեամբ մը, տեղին համեմատ չեշտ եւ դոյն տալով, իր կարգին:

Եթէ այս ուղղութեամբ խորհին եղած միութիւնները եւ անոնք որ կը խմորուին, ինքնին կը դիւրանայ երիտասարդական ընդհանուր կազմակերպութեան մը հաստատումը, դաշնակցային կապերով:

Կ'ընդունինք. դժուարութիւնները չատ են, բայց անյաղթելի չեն: Ճշմահատական բան պիտի ըլլար, եթէ երիտասարդներն ալ ընկրկէին աւելի կամ պակաս իրական խոչընդոտներու առջեւ, ինչպէս կ'ընեն «երեւելի» տարէցները, ազգային կազմակերպութեան ճակատին վրայ:

Երիտասարդութիւն՝ կը նշանակէ հաւատք, եռանդ եւ աշխատանք: Մանաւանդ դիտակցութիւն՝ պարտքի եւ իրաւունքի:

Սրճարանի ասուլիսները եւ ժամ – կարապետ բանգիտու – թիւնները կը վայլեն պարպուած մարդոց:

Երիտասարդութեան մէկ մասը զինուորագրուած է եւ կը մարզուի կուսակցական չարքերու մէջ:

Մնացեալը — պատկառելի բազմութիւն մը — ինչո՞վ պիտի ապացուցանէ իր դոյութեան արժէքը, եթէ դիրք չբռնէ պատնէշին վրայ, իր սեփական կալուածին մէջ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ՉԷ ԹԱՂՈՒԱԾ

Ֆրանսիւիտալական համաձայնութեան առթիւ, շատեր կը կարծեն թէ այլեւս թաղուած է պատերազմական դաշնագիրներու վերահաստատութեան խնդիրը: Ատոր համար ալ շատ ուրախ կ'երեւար ֆրանսական մամուլը: Բայց երկար չտեւեց պատրանքը եւ ազգայնական թերթերը վերսկսած են պաղ ջուր լեցնել տիրող գոհունակութեան վրայ: «Ա.ֆսիօն Ֆրանսէզ» համաձայնութեան պաշտօնական թուղթերը կարդալէ յետոյ, կը բացագանչէ·— «Ի՞նչ պաղ լոգանք» (տուշ): Ուրիշ թերթեր ալ վերապահ դիրք մը բռնած են:

Ինչ կը վերաբերի օտար շրջանակներու, Հունգարիոյ հեռագրական գործակալութիւնը յունուար 9ին հետեւեալ զեկոյցը հրատարակեց, որ չափազանց պերճախօս է·— « Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութեան առթիւ կարծիքի փոխանակութիւններ տեղի կ'ունենան Հունգարիոյ բաղաքական շրջանակներուն մէջ, մեծ ոգեւորութեամբ: Հռոմի մէջ նախատես – ուած խաղաղասիրական լուծումը այժմ կը համապատասխանէ հունգարական տեսակէտին: Ողջունելով հանդերձ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը, Հունգարիա կը մաղթէ որ այդ համաձայնութեան մէջ առնուի նաեւ Գերմանիան, իրապէս արդիւնաւոր գործակցութիւն մը հաստատելով Եւրոպայի մէջ: Հռոմի համաձայնութիւնը, ՈՐ ՉԻ ԺԽՏԵՐ ԽԱՂԱՂԱՍԻՐԱԿԱՆ ՎԵՐԱԲՆՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԱՅԼ ՄԻԱՅՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԻ ԲՈՒՆԻ ՈՒԺՈՎ ՍՏԱՅՈՒԱԾ ՎԵՐԱԲՆՆՈՒԹԻՒՆԸ, որ եւ է կերպով չի վնասեր Հունգարիոյ շահերուն »:

Պ. Լաւալի վերադարձը եւ գոհունակութիւնը

»»»··«««

Արտաքին նախարար Պ· Լաւալ ներկայ ընդունելութեան արժանացաւ Փարիզի մէջ, իր վերադարձին առթիւ: Պատասխանելով իրեն ուղղուած հարցումներուն, ըսաւ·— Հռոմէն կը վերադառնամ կատարելապէս գոհ: Տեւական եւ ամուր հիման մը վրայ դնելով Ֆրանքօ-Իտալական համաձայնութիւնը, կը կարծեմ լաւ ծառայած ըլլալ իմ երկրիս եւ խաղաղութեան գատին»:

Իր ձեռք բերած յաջողութեան առթիւ, արտաքին նախարարը բազմաթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ստացաւ գանազան մարմիններէ եւ անհատներէ:

⁂ *Պերլինի մէջ միշտ վերապահ են զոյացած համաձայնութեան մասին: Կիսապաշտօնական թերթ մը դիտել կուտայ թէ չի կրնար հաւատալ որ Իտալիոյ վարչապետը զոհած ըլլայ իր արտաքին քաղաքականութեան ամէնէն կարեւոր սկզբունքներէն մէկը,— վերաքննութեան քաղաքականութիւնը: « Եթէ իսկապէս համաձայնութիւն մը գոյացած է Պ· Մուսոլինիի եւ Պ· Լաւալի միջեւ, կը նշանակէ թէ Պ· Մուսոլինի չէնք շնորհք զոհած է իր արտաքին քաղաքականութեան բոլոր կենսական սկզբունքները »:*

⁂ *Անգլիոյ գահլիճը իր առաջին նիստը գումարեց ռազմական արձակուրդներէն յետոյ եւ մասնաւորապէս զբաղեցաւ Ֆրանքօ-Իտալականհամաձայնութեան եւ Ֆրանսայի վարչապետին եւ Պ·Լաւալի յառաջիկայ այցելութեան խնդիրներով:*

Ալպանիոյ ապստամբ թիկնապահը փախաւ

=o·o=

Ալպանական կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյցով մը կը ծանուցանէ թէ Մուհարրէմ Պայրաքտար, Զօկու թագաւորին նախկին թիկնապահը, որ ապստամբած էր, փախած է Եուկոսլաւիա, ապառաղէն խումբի մը հետ: Այս առթիւ զեկոյցը կ'ըսէ թէ հիւսիսային Ալպանիոյ ժողովուրդը ոչ միայն ո՛ր եւ է կարեւորութիւն չէ տուած Պայրաքտարի բռնած դիրքին, այլեւ անգամ մը եւս հաստատած է իր հաւատարմութիւնը Զօկու թագաւորին:

Ցունական թերթերը կը չարունակեն վրդովիչ լուրեր հրատարակել Ալպանիոյ կացութեան մասին: « Տէյլի Էքսփրէս » յաղորդած է թղթակից մը դրկել — միակ օտար լրագրողը որ կրցած է Ալպանիա մտնել — եւ կարեւոր տեղեկութիւններ քաղել: Իր ըստած լուրերուն համաձայն, հիւսիսային Ալպանիոյ ցեղերը կը պահանջեն որ թագաւորը եւ հինգ նախարարներ հրաժարին: Ապստամբութեան պատճառ կը համարուի դրամի չդոյութիւնը: Գանձը դատարկ է եւ պետական պաշտօնեաներն ու զինուորները ռոճիկ չեն ստացած վեց ամիսէ ի վեր: Թագաւորը վերջերս պատուիրակ մը դրկեր է Եուկոսլաւիա, 240,000 անգլ· ոսկիի փոխառութիւն մը խնդրելով, բայց մերժեր են: Իտալական պատասխան տուած է նաեւ Իտալիա:

Վերապահութեամբ հաղորդելով այս տեղեկութիւնները, ճշդենք մէկ պարագայ,— Իտալիա եւ Եուկոսլաւիա կը չարունակեն իրենց ազդեցութեան պայքարը՝ Ալպանիոյ մէջ:

Նոր երկրաշարժ Մարմարայի վրայ

— . —

Պոլսէն կը հեռագրեն յունուար 9 թուականով.—*Երկրաշարժի նոր ցնցումներ պատահեցան Մարմարայի կղզիներուն մէջ եւ չբնակիները, ամբողջովին կամ մասամբ կործանելով տասնի չափ գիւղեր: Տասը հոգի մեռան եւ հարիւր հոգի վիրաւորուեցան: Նիւթական վնասը անհաշուելի է: Անպատասպար ժողովուրդը ահ ու սարսափի մատնուած է, որովհետեւ ցնցումները կը չարունակուին եւ ստորերկրեայ որոտումներ կը լսուին: Բոլորն ալ կը պատրաստուին հեռանալու: Շրջականերէն օգնութեան հասած են. չոգենաւերը այլեւս կը փոխադրեն փախստականները:*

ՄՄԲ.— Հեռագիրը մանրամասնութիւններ չի հաղորդեր աղէտեալ վայրերու մասին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ԱԶՆԻՒ ՇԱՂԱԿՐԱՏ »

»»»·«««

— Ի՞նչ կարեւոր դէպքեր են տեղի ունեցել վերջերս Մարսէյում, ո՞ւմ են սպանել այնտեղ:

— Չգիտեմ, չեմ կարդացել:

— Ի՞նչ է պահանջում կուսակցութեան կանոնադրութեան Շրդ կէտը կուսակցութեան անդամից:

— Ձիշդն ասած, լաւ չեմ յիշում:

— Ո՞վերը են Համկոմկուսի կենտկոմի բարտուղարները:

— Ընկեր Ստալինը եւ Կագանովիչը:

— Ուրիշ ովքե՞ր:

— Միւսները չգիտեմ:

— Ո՞ր հանրապետութեան մայրաքաղաքն է Պերլինը:

— Դժուարանում եմ ասել:

— Ի՞նչ ես կարդում:

— Գիրք բոլորովին չեմ կարդում, իսկ թերթ մի ամիս կը լինի չեմ կարդացել:

×

Այս խօսակցութիւնը տեղի կ'ունենայ Շամշատինի շրջ· կոմիտէի բարտուղարին եւ հրահանգիչ (գործիչ) Սարգիս Դարբինեանի միջեւ: («Խորհրդային Հայաստան», 20 դեկտեմբեր, 1934):

Բարտուղարը կ'ուզէ ապացուցանել թէ՝ կուսակցութեան շրջուն հրահանգիչները անհրաժեշտ պատրաստութիւնը չունին, իսկ խեղճ Սարգիս Դարբինեանը կրնայ «օրինակ հանդիսանալ որպէս «ազնիւ շաղակրատ»:

Ներշնչուելով « պսիգոլոգիական մոմէնտից», երեւանի հեռախօսը բացի եւ աշխատաւորական բարեւս հաղորդելէ յետոյ, հետեւեալ խօսակցութիւնն ունեցայ Հայկոմկուսի Կենտկոմի բարտուղար Աղասի Խանջեանի հետ:

— Ի՞նչ կարեւոր դէպքեր պատահած են Հայոց պատմութեան մէջ, ձեր գալէն առաջ:

— Չգիտեմ. մենք Մոսկուայից ենք եկել: Լէնինը չի պատմել մեզ, Ստալինն էլ չի ուզում լսել:

— Ի՞նչ կը տրամադրէ կոմկուսի ծրագիրը փոքր ժողովուրդներու գոյատեւման կամ ինքնորոշման մասին:

— Ձիշդն ասած, լաւ չեմ յիշում. շատ բան ենք լսել ագիտ-պրոպ բաժնի ամբիոններից եւ գրքերից, բայց մոռացել ենք: Հօ չի կարելի գրքերով եւ ճառերով առաջնորդուել, իշխանութիւն վարելիս:

— Ո՞վերը են հայ բանուորներու եւ գիւղացիներու դեկավարները:

— Ստալինը, ես եւ ժողկոմխորհի նախագահի երկրորդ տեղակալ ընկեր Ալի – Մահմատովը որ վերջերս Նուպարաշէն այցելեց:

—Ուրիշ ովքե՞ր:

— Ի՞նչ յիմար հարցեր էք տալիս, մենք երեքով չե՞նք բաւարարում:

— Ո՞րն է հայ ժողովուրդի փրկութեան ելքը:

— Անողոք կռո՛ւ Դաշնակին, կարմիր գծից ե՛ւ ներս ե՛ւ դուրս· ասում եմ կռո՛ւ···

— Ի՞նչ կը խորհիք հարիւր հազարաւոր տարագիր գիւղացիներու եւ բանուորներու կացութեան մասին:

— Մենք վաղուց խորհել, վճռել եւ փակել ենք էդ հարցը· ի՞նչ էք ուզում ասել:

— Կարելի չէ՞ հետզհետէ փոխադրել հայրենիք, ներողութիւն,ս·Հայաստան:

— Փող ունէ՞ք, նրանք ունե՞ն:

— Ի՞նչպէս ունենան, տկլոր բանուորներ են, գործազուրկ եւ հալածական· Չէ՞ք հետեւիր մամուլին:

— Ես արտասահմանի թերթ չեմ կարդում, բարտուղարներս կարդում, ինձ պատմում են, որպէս թեմա իմ ճառերին: Ուզո՞ւմ էք իմանալ յառաջիկայ ճառս: Ահա սկսում եմ·— Կրակ տեղացէք, անողոք կռո՛ւ Դաշնակներին, հակայեղափոխական, բուրժուա - նացիոնալիստական, փաշիստական, հիթլէրական, սպիտակ պահակային···

Ձարահատ փակեցի հեռախօսը, վախնալով որ կը բռնկի ելեկտրական թելը:

ՎԱՀԷ

Հ. Յ. Դ.
ՎԷՊԵՐԱՆԵՐՈՒ ՖՈՆՏ

=o=

ՅԱՆԿ 2

« Ճառագ »ի միջոցաւ Վէպ· Ֆրանսայի կեդր· Ճանճախումբին յանձնուած են հետեւեալ գումարները.—

Աղապապ Պարսամեան, Իսի	20
Նշան Դարբինեան, Իսի	15
Նուպար Մարգարեան, Վէնսէն	10
Դաւիթ Դաւիթեան, Իսի	10
Բէնօ Նալջաճեան, Իսի	10
Յովհաննէս Սալարեան, Իսի	10
Խաչեր Քէօշկերեան, Իսի	10
Երուանդ Ուզունեան, Իսի	10
գումար՝	95
Նախորդ գումար՝	200
Ընդհ· գումար՝	295

Անտանելի կացութիւն Պոլսոյ մէջ

Պոլսէն հասած օտար ճամբորդէ մը կ'իմանանք թէ ոչ Թուրքերը խիստ տաղնապի մատնուած են, մականուններու փոփոխութեան առթիւ: Մանաւանդ Ցոյները չատ ազդուած են այս որոշումէն եւ կղերական տարագի փոփոխութենէն: Ցամառ զրոյց կը չրջի թէ փոքր անուններն ալ պիտի փոխուին: Պիտի փոխուին նաեւ բնակարաններու «հէօճէթ»ները, ինչոր կը նշանակէ նոր ու ծանր ծախք մը բարդել ժողովուրդին գլխուն: Միւս կողմէ բոլորովին կայուն է հրատարակը եւ օր օրի կը բազմանան անգործները, ստեղծելով համատարած թշուառութիւն: Օտարականներն ալ խիստ արգելքներու ենթարկուած են: Անկարելի է անոնց համար գործ գտնել: Ամէն ոք մէկ մտածում ունի,— հետեւանք: Շատ դժուարացած է տունի ափերուն վիճակը: Մտիկ կ'ուզեն ու հետեւանք, սակայն գնող չկայ: Կատարեալ հոգեվարք մըն է որ կ'ապրի երբեմնի այս չէն քաղաքը:

Թուրիոյ ազգ. ժողովին գործերը 1920ական ի վեր

« Մարէն »ի Պոլսոյ թղթակիցը ներքոգրական մը դրկած է, Թուրքիոյ հինգերորդ ազգ· ժողովին (Քուրուլթայ) նստաշրջանի փակման առթիւ: Կ'ըսէ թէ առաջին ազգ· ժողովը, որ տեւեց 1920էն 1933, զբաղեցաւ ազգային յեղափոխութեամբ, ըմբռնուելու դրօշ պարզեց նախկին իշխանութեան դէմ, սահմանէն դուրս քշեց արշաւողները, կատարեալ անկախութիւն ստացաւ, ընկճեց սուլթանութիւնը եւ խալիֆայութիւնը եւ հանրապետութիւն հռչակեց — « դուռերը Ֆրանսական հանրապետութեան »: Երկրորդ Քուրուլթայը՝ 1923էն 1927, եղաւ բարենորոգումներու չրջան: Երրորդը՝ 1927էն 1931, նշանաւոր հանդիսացաւ հանրօգուտ չի – նութեանց ընդարձակ ծրագրով մը, որ կը պարունակէր նաեւ 2000 քիլոմեթր երկաթուղի: Իսկ չորրորդը՝ որ բացուեցաւ 1931ին եւ իր չրջանը կը լրացնէ 1935 մարտ 1ին, նոյնքան կարեւոր դռներ կատարեց թէ ներքին եւ թէ արտաքին քաղաքականութեան մէջ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ 13Ի ՀԱՐԿԱՎՈՐ ԸՆԴՀԱՆՐԱՅԻՆ (ՀԽՍՀԿ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱՂԱՊԱՏԻ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԳԻՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱՂԱՊԱՏԻ ԿՈՄԻՏԵՈՒ ՈՐՈՇՄԱՄԲ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱՂԱՊԱՏԻ ԿՈՄԻՏԵՈՒ ՆԱԽԱԳԱՀ Ա. ՍԱՆԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱՂԱՊԱՏԻ ԿՈՄԻՏԵՈՒ ԳԼԽԱՎՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱՂԱՊԱՏԻ ԿՈՄԻՏԵՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԿ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԳԻՐ

ՀՀ ԿԿ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԳԻՐ

ՄԵՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԿՅԱՆՔՈՒՄ

Լսում ենք գործարանի բոլոր բաժիններից, որ մեր ընկերների կյանքում մեծ փոփոխություններ են կատարվել։ Ինչպես գիտեք, մեր գործարանը 1935 թվականի հունվարի 1-ից անցել է «Ֆիֆֆի Լանդրեթեն» ընկերության սեփականության։ Ինչպե՞ս են աշխատում մեր ընկերները նոր պայմաններում։ Ինչպե՞ս են ապրում։ Ինչպե՞ս են ծախսում իրենց վաստակը։ Ինչպե՞ս են հանգստանում։ Ինչպե՞ս են սովորում։ Ինչպե՞ս են ուրախանում։ Ինչպե՞ս են տխրում։ Ինչպե՞ս են ամուսնանում։ Ինչպե՞ս են ամուսնալուծվում։ Ինչպե՞ս են ծնվում։ Ինչպե՞ս են մեռնում։ Ինչպե՞ս են ապրում։ Ինչպե՞ս են ապրում։ Ինչպե՞ս են ապրում։

Ահա այդ հարցերի մասին մենք խոսում ենք մեր ընկերների հետ։ Ահա այդ հարցերի մասին մենք գրում ենք մեր թերթում

Ո՞վ առեւանգեց եւ սպանեց

ՕԴԱՆԱՒՈՐԴ ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱՒԱՆ

Յունուար 9ի դատավարութեան մէջ, Տոքթ. Քանտըն, որ իբրեւ միջնորդ ծառայած էր Լինտպէրկի երախային համար պահանջուած փրկանքը վճարելու, ուղղակի ամբաստանեց մեղադրեալ Հաուփթմանը, իբրեւ առեւանգիչ եւ մարդասպան: Պատմեց թէ ինչպէս բանակցեցաւ 1932 մարտ 12ին, գերեզմանատան մը մէջ, ձօն կոչուած մարդու մը հետ որ նոյն ինքն Հաուփթմանն է: Ինք այս գործին մէջ մտած էր կարդալով տեղական թերթի մը ծանուցումը՝ փրկանքի մասին: Երբ ծանօթացան գերեզմանատան տուներին մէջ, ձօն փորձեց փախչիլ, բայց ինք ապահովութիւն ներշնչեց: Ցետոյ հարցուց թէ դրամը բերա՞ծ է: «Ժխտական պատասխան տուի, աւելցնելով թէ ինծի համար անկարելի է դը – րամ բերել, ցորչափ ապացոյց չունիմ թէ կը դտնուիմ բուն առեւանգիչին առջեւ: Ըսի թէ այդ ապացոյցը կրնար հայթայթել ինծի ցուցնելով երախային դիշերազգեստը: Մորհրդաւոր ձօնը ցոյց չտուաւ այդ զգեստը: Ընդհակառակն, բազմաթիւ հարցումներ ուղղեց ինծի, հասկցնելով թէ երախան տակաւին ողջ է: Սակայն աւելցուց.— «Ելեկտրական աթոռին վրա՞յ պիտի նստիմ, եթէ երախան մեռած ըլլայ: Նորէն կրկնեցի թէ չեմ կրնար բանակցիլ, մինչեւ որ վստահ չըլլամ թէ կը դտնուիմ առեւանգիչին կամ ա – նոր պատուիրակին առջեւ: Այն առեն ձօն յայտարարեց. «Երա – խան իր օրօրոցին կապուած էր ատնտուի դնդասեղներով»:

Այս յայտարարութիւնը չախչախիչ փաստ մը կը համարուի Հաուփթմանի դէմ, որ կը չարունակէ ուրանալ: Իր փաստաբանը այս առթիւ պատմեց թէ միջնորդ վկան ժամանակին դերք մը զղացած է Նիւ Եորքի հանրային Մատենադարանէն ...

Հեւի հեւ կը սպասուի Սարի հանրաքուէին

Պատմական օր է կիրակի, 13 յունուար: Այդ օրն է որ պիտի կատարուի Սարի հանրաքուէն, որոշելու համար նոյն երկրամասին ճակատագիրը: Նախապատրաստական գործողութիւնները կը լրանան վաղը, չարաթ: Երեք հոսանքներն ալ իրենց վերջին փամփուշտներն է որ կը սպառեն: Գերմանական ճակատը վստահ է իր յաղողութեան վրայ (միացում Գերմանիոյ): Արդէն իսկ վերջացած են 22,000 քուէարկութիւններ (պետական պաշտօնեաներ, հիւանդներ, բանտարկեալներ):

Այս առթիւ, արտակարգ ոգեւորութիւն կը տիրէ Սարի գլխաւոր կեդրոններուն մէջ: Ժանութները լաւ առեւտուր կ'ընեն եւ մեծ քանակութեամբ ֆրանսական դրամ կը սպառի: Դրամատուները կրկնապատկած են իրենց պաշտօնեաները: Մասնաւոր դրամատուն մը բացուեցաւ Սարպրուքի մէջ, միայն դրամներու փոխանակութեան համար:

ՆՈՐ ԴԱՏ ՄԸ ԲԱՑՈՒԵՑԱՒ նախկին դատական նախարար Պ. Ռընէ Ռընուի դէմ, որ կ'ամբաստանուի թէ իր ազդեցութիւնը ի սպաս դրած է Սթաւիսկիի գործին մէջ, ազատելու համար քրէական յանցապարտ մը:

ԻՐԱՆ ԵՒ ԻՐԱՔ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին քննութեան յանձնեցին իրենց սահմանավէճը՝ Ապատանի քարիւղաբեր հողամասի մասին: Դանգատողը Իրաքի կառավարութիւնն է, որ հիմնուելով 1913–14ի պայմանագրին վրայ, կ'ըսէ թէ իրաք – իրանեան սահմանագլուխը կը գտնուի պարսկական ափին վրայ, եւ ոչ թէ Շաթ – էլ – Արապի ջրանցքին մէջտեղը:

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

ՇԱՒԻԼԻ «Արդութեան» խումբի ժողովը այս Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին ընկեր Գէորգի բնակարանը:

Գահատ

ԼԻՈՆԻ «Վարանդեան» Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 11 Յունուար ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181, Գուր Լաֆայէթ, «Զարդարեան» Գրադարանը:

ՄԱՐՍԷՑԻԼԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէի եւ Քրիստափոր խումբի խառն ժողովը տեղի կ'ունենայ 13 յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 23ին, սովորական հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայ պիտի ըլլայ Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 12 յունուար, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՎԻԷՆԻ կոմիտէն արտակարգ ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանի բոլոր ընկերները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2·30ին «Մաժակ» ակումբին մէջ:

Կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը ան – հրաժեշտ է:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՔՈՅՐ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ

13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ ԺԱՄԸ *11.30*ԻՆ

Salle des Sociétés Savantes/ *մէջ* 8, Rue Danton

Métro: Odéon եւ Saint Michel

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ

(ԿԱՐԻՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ, Հայաստանի կեանքէն)

Կը մասնակցին Տիկիններ *Գայեանէ, Լաթիֆեան, Քնար:*

Պարոններ՝ *Գարեգին, Թորոսեան, Կոթիկեան, Լաթիֆեան, Ուզունեան, Ռուբէն, Սանճագ եւ Տէրվիշեան:* Բեմադիր՝ *Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ*

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 *ՖՐԱՆՔ:*

Տոմսերը կը ծախուին՝ ՀԲԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ, Գրասենեակ 51, Rue Mr. le Prince (Paris 5), ինչպէս նաեւ առուարձաններու մէջ:

Ա Չ Դ

Ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցուի թէ՝ Հոգաբարձութեան կանխագոյն մէկ որոշման համաձայն, այս կիրակի, յանդիսաւոր Ս. Պատարագի մատուցմամբ Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, ի յիշատակ ազգային բարերար ողբ. Պ. կարապետ Մելքոնեանի:

Սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի ժամը 10: Սկզբ. Հոգեհանգստեան ժամ 11.30:

Հոգաբարձութիւն Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ Եկեղեցւոյ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆ կը պատրաստուի մօտ օրէն ներկայացնել *ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ*, կր խնդրուի կազմակերպութիւններէն եւ միութիւններէն նկատի ունենալ այս պարագան:

Մանրամասնութիւնները չուտով:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՌՕՄԱՆԻ «ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԽՈՒՐԻ եւ մասնակցութեամբ՝ ՑԵՂԱԿՐՈՆ ՍԱՆԵՐՈՒ:

կը ներկայացուի ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐԸ

20 Յունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին,
Ընկերվարականներու սրահին մէջ (Café Pommet),

Մուտքը՝ 2 ֆրանք:

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԵԿՈՒՄԲ

ՅՈՒՇԵՐՈՒ ԵՒ ԳՆԱՀԱՏԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅ

ԵՐ. ՕՏԵԱՆԻ ԵՐԿԵՐՈՒ ՀԱՏՈՐԻ ԼՈՅՍ ՏԵՍՆԵԼՈՒ ՍՈՒՔԻՒ

12 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին

«Ֆլորիա» ճաշարանի վերնայարկը 61, Rue Mr. le Prince.

Խօսք կ'առնեն՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ, Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ,
Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ, Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ եւ ուրիշներ

Մուտքը՝ ազատ է:

ՖՐ. Կ ԽԱՉԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ԺԱՆ-ԿՈՒԺՈՆԻ սրահին մէջ

Մանրամասնութիւնները յայտնուելիք:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶ ԱՐԱԲԿԻՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ լոյս

Jean Goujonի սրահներուն մէջ **8, Rue Jean Goujon, Paris (8)**

Թանկոյի եւ ճազի զոյգ խումբեր, դեկավարութեամբ ճանաչ M. SL OUTZKYի (Caveau Caucasien). Հոխ պիւֆէ: Գիները բոլորին մատչելի:

Ազատ գօնիյեոն: Անակնկալներ: Պարեր եւլյն.: Կը մասնակցին յայտնի արուեստագէտներ:

Մուտք՝ այրերու 12.50 *ֆրանք, կիներու՝* 10 *ֆրանք:*

Նախօրօք ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները,

Տոմսերը կը ծախուին միութեան անդամներուն մօտ եւ սափրիչ Պ. Մ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ, 12, rue de Pot de Fer, Paris (5). Սափրիչ Marius. 20, rue Denoyez Պելվիլ:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆր. կ. խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը կը տօնէ *ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ 12 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին «Հայ Ակումբ»ին մէջ*

Երգ, պար, արտասանութիւն, ներկայացում փոքրիկներու կողմէ:

Մանուկներուն պտուղ պիտի բաժնուի:

Փոքրիկներուն մուտքը ազատ է: Մեծերու համար 2 ֆրանք:

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Բարեփոխուած է ծանօթ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի սրահը, որ վարձու կը տրուի խիստ դիւրամատչելի գինով՝ բաւերական ներկայացումներու, հանդէսներու, հարսնիքի, նշանառուիք եւլյն. համար:

ԳԵՂԵՑԻԿ ԲԵՄ

Պայմանները իմանալու համար դիմել մէկ շաբաթ առաջ

45, Rue de la Défense. à Issy - les - Moulineaux

Tél. MICHELET: 25-86

A. GODOVONIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Նիսի Զիաբշաւը, Մեծ Պարգեւ 3,000,000 ֆր.: Ամբողջ տոմսակը՝ 40 ֆր.:
1/2 տ. 20, 1/4 տ. 10 ֆր.: Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 15ին:

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շաբ. վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

ՀԱՅ ԱԴԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՊԶՏԻԿ ՇԱՀՈՎ՝ ՄԵԾ ՍՊԱՌՈՒՄ
ԱՅՍ Է ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

ԵՂԻՇԷ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

11, Rue Molière LYON. *Tél.: LALANDE 23-91*

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Բուրդէ, մետաքսէ եւ բամպակէ պատրաստուած, պէս պէս գոյներով եւ ամէն մեծութեամբ անկողնի ծածկոցներ: Մեքենայով պատրաստուած պատի եւ գետնի գորգեր, descente-de-lits, coussins, draps-de-lits, couvertures piqués.

Մասնաւոր բաժին՝ Mouchoirs, serviettes, Torchon, Service de table.

Spécialité d'articles pour Marchands forains et pour Primes.

ՄԻԵՑ SOLDES եւ 2e CHOIX ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ:

ԿՈՒԶԷՔ ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ ՓՏՏՈՒՆԵՑՔ ԵՒ ԴՆԵՑՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԿԶ

ԱՐՒԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԱՆԱՐԱՏ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ճերմկնայ եւ քէյֆ կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Հ. ՏԱՒԼԱՓԻԹԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ. ՃԻՏՃՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart (Seine)**

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃՐՆԿՐՏԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆր. Հ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղի ժողովը *12* Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին սովորական հաւաքատեղին, *253*, բիւ Վանվա իսի լէ Մուլինոյ: կարեւոր օրակարգ:

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. անդամական ժողովը, այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ֆլորիայի վերնայարկը: կարեւոր օրակարգ: կեդր. վարչութեան ներկայութեան:

Կը հրաւիրուին անդամները:

ՄԱՐՍԷՑԻԼԻ Հայ Լեգէոնական Միութեան անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր լեգէոնականները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2·30ին Bar du Globe, 37, Bld. Dugommier: Ներկայ պիտի ըլլայ Միութեանս պատուոյ նախագահ Ս. ՏԻՐԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ, խիստ կարեւոր օրակարգ:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՐԷ

Վաճառատան մը մէջ նպաստաւոր պայմաններով, իսուլահպատակ նախկին առեւտրական մը որ, Պոլսոյ մէջ երկար տարի Անատոլուի հետ յանձնակատարութեամբ զբաղած է: Դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան:

Վաճառ է

Anvers եւ Barbès մէթրոյի մօտ կահաւորուած սենեակ մը պարտէզի կամ փողոցի վրայ այր մարդու համար: Հեռաձայն կայ եւ ի հարկին ճաշն ալ միասին:

Տեղեկութեան համար դիմել՝ «Ցառաջ»ի վարչութեան:

ԱՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻԻԾ

Թարգմ. Ա. ՀԱԲԷՏԵԱՆ

Գրեց՝ ՐՕԼԸՆՏ ՏԷՆԻԷԼ

Չեմ դիտեր: Մէկը չունէի որ Լոնտոն գալէն վերջ անոնց եաեւէն ղրկէի:

— Ինչպէ՞ս թէ չունէիր. պօռաց մարդը բարկութեամբ:

— Մարդուս Փլիմութէն հեռախօսած միջոցին ես հոն չէի դտնուեր: Մինչեւ տուն երթալս եւ այդ լուրն ստանալս այլեւս շատ ուշ էր, բան մը չէի կրնար ընել:

— Պարքըր, այդքան կարեւոր եւ ճակատագրական խնդիրներու ժամանակ դուրս երթալու չէիք:

— Կը ցաւիմ, պարոն: Չէի կարծեր որ մարդս այդ միջոցին պիտի հեռաթօսէ:

— Լաւ. բան մը չենք կրնար ընել այլեւս, ու յետոյ այնքան ալ արժէք չունի: Եթէ ոստիկանութիւնը բան մը դտաւ կլօրիայի մէջ, կը նշանակէ թէ չէր առած տեղեկութիւնը, որուն համաձայն իբր թէ Սպիտակ Արծիւը հոն կը դտնուի, սխալ է:

— Այդպէս պէտք է ըլլայ, պարոն: Քանի մը վայրկեան աթոռին վրայի մարդը իր դիմացինին խօժոռ նայուածք մը ուղղեց. յետոյ ըսաւ.

— Պարքըր, վերջերս ձեզի ահագին դլամ վճարեցի:

— Այո պարոն, բայց ասիկա շատ մեծածախս գործ մըն էր, պատասխանեց միւսը դողդողուն ձայնով մը:

— Ծախքին համար ձեզ բնաւ չեմ դատապարտեր... բայց կ'ուզեմ արդիւնքը տեսնել, յետոյ աւելցուց, մինչեւ հիմակ արդիւնք մը չտեսայ:

— Ոչ պարոն: Եւ ատոր համար ինձմէ աւելի ցաւող մը չկայ:

— Ցաւիլը օգուտ չունի ինծի, Պարքըր: Պատեհութիւն մը դտար բայց կորսնցուցիր: Ուրիշ մէկը պիտի վարձեմ: Պարքըր, վաղն առտու հոս դալով չէքերնիդ առէք:

Պարքըր կոչուող մարդուն աչքերը պղպեղկան եւ յօնքերուն կնճիռները չատցան: Գործը կորսնցնելու դադափարը զինքը կը կատղեցնէր, մանաւանդ այդքան չհարթեր գործ մը:

— Լաւագոյնս ըրի, Պ. Իկըլ: Չեմ կարծեր որ դիս այսպէս դուրս նետելով լաւ գործ մը ըրած կ'ըլլաք:

— Իմ ի՞նչ պէտքս է թէ դուք ինչ կը խորհիք, պատասխանեց բարկութեամբ աթոռին մէջի մարդը, երբ պաշտօնեաներէն մէկուն ըսեմ թէ պիտի կրակեմ — կրակուած է: Կը հասկնա՞ք:

— Այո պարոն:

— Ցաջողելու բոլոր հաւանականութիւնը ունէիք. ձեր պահանջած ամբողջ դրամը տուի. հակառակ ատոր ձախողեցաք, այդ ձախողութիւնն ալ դուք այլեւս չեմ կրնար հանդուրժել: Սպիտակ Արծիւը մօտերս դարձեալ պիտի սպաննէ: Պարքըր, չեմ ուզեր որ ատոմ մը դիս դահեն կախուրդս կրտուած, կամ գնդակ մը պարպուած դանկիս մէջ:

— Ինչո՞ւ Անգլիայէն չէք հեռանար, պարոն: Ատիկա ամենապահով միջոցը կը թուի:

— Երկու պատճառով, Պարքըր: Նախ որովհետեւ չեմ ուզեր դասալիք մը ըլլալ, եւ երկրորդ ուրիշ երկրի մէ մէջ գործի սկսելու համար չատ ծեր եմ:

— Կը վախնա՞ք:

Աթոռին վրայի մարդը ժպտեցաւ դժոխային ժպիտով մը:

— Ոչ Պարքըր, չեմ վախնար: Կեանքիս ամբողջ տեւողութեան վախ ըսուած բանը չեմ դիտցած: Միւսները վախնալուն համար մեռան, անոնց ամէնուն ալ ապրարարեցի, բայց չուզեցին դիս մոխիկ ընել. ձօրձը անոնց ամէնամեծ չողոքորթն էր: Հոս այս սենեակին մէջ ինծի երդում տուաւ որ ոստիկանութեան չպիտի երթայ, իր խոստումը դրժեց եւ Սպիտակ Արծիւը դինքը սպաննեց: Ձօրձ Ուայթը սպաննած ըլլալուն համար Սպիտակ Արծիւին չնորհակալութեան քուէ ունիմ տալիք: Այս գործին մէջ ոստիկանութիւն չենք ուզեր, գոնէ ես չեմ ուզեր: Հիմակ կռիւը մեր երկուքին միջեւ է: Ոչ, չեմ վախնար: Տարիներ առաջ անդամ մը անոր յայտեցի, նախազգացումս կ'ըսէ թէ նորէն պիտի յաղթեմ:

— Տարօրինակ մարդ մըն էք, ես ձեզ չեմ կրնար հասկնալ, ըսաւ Պարքըր:

— Պէտք չունիք այլեւս... կրակուած էք, պատասխանեց աթոռին վրայի մարդը:

— Եթէ Սպիտակ Արծիւին սպառնալիքը ճիշդ է, քանի մը օրուան կեանք ունիք:

— Պարքըր, կորսուեցէք: Ձօսակցութենէդ ձանձրացայ այլեւս:

— Շատ լաւ պարոն, բայց ձեզ կը յայտարարեմ որ իմ ծառայութենէն այսպէս հրաժարելով մեծ յիմարութիւն մը գործած կ'ըլլաք:

— Գնանին տակը անցէք:

— Առաջ Աստուած Սպիտակ Արծիւը ձեզ ձեռք կ'անցնէ:

Դուք անսիբտ մէկն էք:

— Պարքըր, քու սիրտդ բաբախելէ պիտի դադրի, եթէ երեք րոպէէն այս սենեակէն դուրս չելլես:

Աթոռին վրայի մարդը ոտի ելաւ, եւ Պարքըր անոր աչքերուն մէջը կարդալով՝ ամասպարանքով դուրս նետուեցաւ:

Ամանձին մնալով, Սպիտակ Արծիւի ցանկին վերջին դոհը ըլլալիք մարդը՝ կրակարանին մօտեցաւ եւ ձեռքերը ճարճատող կրակին երկարեց: Տաք երեկոյ մըն էր եւ սակայն մարդը կը դողար: Կ'արժէր այս ամէնը.— տրէններու հանդարտ կեանք մը եւ չքնաղութիւն, այո: Բայց այս վերջին վեց չարաթները վաթսուն տարիներու դէժոխային կեանքի մը համարժէք էին: Ոչ ոք չդիտէր ատիկա, որովհետեւ ինքզինքը բնաւ չմատնեց, եւ ապրկայն ... սպասեր էր, սպասեր, մինչեւ որ Սպիտակ Արծիւը չորրորդ մարդն ալ սպաններ էր: Հիմակ կռիւ վերջապէս տեղի պիտի ունենար իրենց երկուքին միջեւ, ինք միշտ այդ խորհած էր թէ Սպիտակ Արծիւը վինքը ամէնէն վերջը պիտի ձգէր:

Ոտքը երկարելով, ծայրովը կրակարանին մօտ գտնուող ածուխով լեցուն ամանը մէկ կողմ հրեց: Ոստիկանութիւնը զբաղած էր, շատ հաւանաբար Սպիտակ Արծիւը մինչեւ գայ շաբթուան չպիտի սպասէր: Արդէն նախ Ուայթը սպաննելու իր ծրագիրը փոխած էր: Այդ Ուայթը կատարեալ սպուզ մը եղած էր, Սքօթլէնտ Եարտ երթալու անհրաժեշտութիւնը չպիտի գործէր, գիտնալու էր թէ կը հետապնդուէր:

(Շար.)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԼՈՑ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
12
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
SAMEDI
12 Janvier
1935

ԺԱ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2701

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԱՄԱՒՈՐԱՑ, ՍՊԱՅԻՑ ԵԻԱՅԼՆ

Անուններ, անուննե՛ր: Բայց որքա՛ն կը կտաւի մարդու սիրտը, երբ կը փորձէ ուղղութիւն եւ բովանդակութիւն փնտռել ...

Աչխատակից մը, այսօր, նկարագրելով Հայ Սպայից Միութեան պարահանդէսը, չարք մը դիտողութիւններ կը ներկայացնէ, արդար դառնութեամբ:

Դժբախտաբար պատկերը աւելի մխիթարական չէ, ուրիշ ճակատներու վրայ:

Ամփոփուինք Ֆրանսայի մէջ:Նախ՝ անուններն ու հանգամանքները.—

1· Ֆրանսական բանակի հայ նախկին կամաւորներու Միութիւն:

2· Հայ Սպայից Միութիւն (առաւելեալս կովկասեան – հայկական ճակատի):

3· Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւն:

4· Մարսէյլի Հայ Լեգէոնականներու Միութիւն:

Կար խմբակցութիւն մըն ալ, անջատուած՝ թիւ 3 Միութե – նէն, նախկին խմբապետի մը հրամանատարութեամբ եւ չունդա – լից յատակնութիւններով, բայց հետքը կորնչուց: (Այս խմբակն էր որ, տնավարի ժողով մը գումարելով Վալանսի մէջ, որոշած էր երեք օդանաւեր գնել, երկուքը Ս· Հայաստանի, մէկն ալ՝ Ֆրանսայի նուիրելու համար: Մի եւնոյն ատեն կ'աւետէր թէ ներկայացուցիչներ նշանակած է, պետութեանց հետ բանակցելու համար···):

Արդ, ի՞նչ կը ներկայացնեն այս Միութիւնները, առանձին – առանձին եւ հաւաքաբար:

Խոստովանութիւն մը,— Որ եւ է վաւերական տեղեկութիւն չունինք, բոլորին ալ անդամներու թիւին եւ ուրիշ մանրամաս – նութեանց մասին: Մեր դիտողութիւնները կը ձեւակերպենք հետեւելով իրենց հրապարակային արտայայտութեանց:

Ընդհանրապէս, ռօնական օրերու առթիւ է որ բաներ մը կ'ըմանանք իւրաքանչիւրին գործունէութեան մասին:

Դժբախտութիւնն այն է որ, ռօնական օրերու առթիւ անգամ, անոնք ճակատներու կը բաժնուին: Ձկայ որ եւ է ռօն կամ խորհրդանշան, որ առանց վերապահութեան համախմբէ բոլորը մէկ – տեղ, գոնէ իրենց վարչական մարմիններով:

Այսպէս, մէկը կամ երկուքը կը մասնակցին Նոյ· 11ի պինա – դադարին, որ առանձնաշնորհը կը համարուի Ֆրանս· բանակի հայ նախկին կամաւորներուն:

Մէկէն եւ միւսէն երբեմն անհատ ներկայացուցիչներ կ'երեւան Ապրիլեան սգահանդէսին:

Երբեմն մէկէն նմոյշներ կը փայլին Մայիս 28ի տարեդար – ձին, իսկ ընդհանրապէս բոլորն ալ կը զգուշանան ...

Այս տխուր երեւոյթը՝ նաեւ իրենց «արհեստակցական» տօ – ներուն առթիւ:

Կամաւորներու եւ Մարտիկներու վերջին երեկոյթին իրենց բացակայութեամբ կը փայլէին Ֆրանսական բանակի կամաւոր – ներուն եւ Հայ Սպայից Միութեան բանախօսները, որոնց անուն – ները ամբողջ մէկ չարաթ երեւցան թերթերու մէջ: Առաջինն ե – րէն բնաւ մարդ չէր եկած, իսկ վերջիններէն՝ միայն ներկայա – ցուցիչ մը:

Գալով բուն աչխատանքի գործակցութեան,դժուար թէ պատահած ըլլայ: Մասնակի փորձեր կատարուած, սակայն կէս ճամբան մնացած են:

Որպէսզի տաղտկալի վէճեր չծագին, այստեղ չպիտի քննենք թէ այս Միութիւններէն ո՛րը աւելի արժէք ունի եւ ընդունակ է տեւելու, բազմապատկուելու եւ գործ արտադրելու:

Մենք ունինք հիմնական տեսակէտ մը՝ այս հարցին մէջ: Ճա – ճախ բանաձեւած ենք զայն, բայց անգամ մը եւս կը յիշեցնենք:

Ֆրանսայի մէջ ըլլայ թէ ուրիշ գաղութներու, անհրաժեշտ է ունենալ ամուր եւ ծաւալուն կազմակերպութիւն մը, հայկական բազուկին փառքը եւ հայրենիքի ազատութեան գաղափարը վառ պահելու, մարտական ոգին զարգացնելու եւ ժամանակակից դի – տութիւններէն օգտուելու համար:

Թէ մեր դատին լուծումը եւ թէ աչխարհի վիճակը այդ կը թելադրեն, աւելի քան երբեք:

Մենք այս պարագան չենք չփոթեր դանազան արկածախնդ – րութեանց կամ անամէջ յատակնութեանց հետ, այլ կը նկատենք տարբերական եւ հասուն պահանջ մը:

Մարտական ուժերու պատկառելի բազմութիւն մը դիմադրած է Հ· Ց· Դաշնակցութեան դրօշին տակ, այստեղ եւ ամէն տեղ: Բայց նոյնքան եւ աւելի բազմութիւն մը կը մնայ դուրսը, առանց դրօշի կամ զանազան դրօշներու տակ:

Ցետոյ, ունինք ստուարաթիւ երիտասարդութիւն մը, որ ոչ յեղափոխական կռիւներ տեսած է, ոչ ալ պատերազմ, սակայն կը տենչայ ընտելանալ զինուորական դիտելիքներու:

Դաշնակցութիւնը, որքան ալ ծաւալուն հանգամանք ունենայ, չի կրնար գոհացնել բոլորը:

Ժամանակները կը սահին, աչխարհը կը հեւայ, իսկ մենք թանկագին պատեհութիւններ կը կորնչցնենք, այսպէս կամ այնպէս:

Արդ, յիշուած Միութիւններէն ո՞ր մէկը ծրագիր, կամք եւ յարմարութիւն ունի,դէթ որոշ չափով մը գոհացնելու համար այս պահանջը:

Քանի որ միացումը անհնար է, իսկ մարզանքներու չրջանը չատոնց անցած, կարելի չէ՞ ամբողջ գործը կազմակերպել հետեւեալ հիման վրայ,— աչխատանքի բաժանում:

Շ·

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԵՒ ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՔՈՒԷՆ

Ի՞ՆՉ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԿԸ ՍՊԱՍՈՒԻ ՎԱՂԸ

Վաղը, կիրակի, 13 յունուար, տեղի կ'ունենայ Սարի հանրաքուէն,— ներկայ ժամանակներու միջազգային ամենամեծ եւ ամէնէն ճակատագրական քուէարկութիւնը, որոշելու համար Սարի երկրամասին քախտը: Աւելի քան 500,000 բաղաքացիներ քուէ պիտի տան այդ երկրամասին վրայ, որ ունի 740 քառ· մղոն տարածութիւն եւ 10,000,000,000 թոն հանքածուխ: Ինչպէս ծանօթ է մեր ընթերցողներուն, երեք տեսակ ելբեր կը նախատեսուին·— 1· Սարը ամբողջութեամբ վերադարձնել Գերմանիոյ·— 2· Կցել Ֆրանսայի·— 3· Պահել ներկայ գոյավիճակը, Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւորութեամբ:

Այս հարցով շահագրգռուած ֆրանսական ընկերակցութիւն մը երէկ «Յառաջ»ի խմբագրութեան ուղղած էր գեկոյց մը որով կը խնդրէ նշդել թէ՝ Վերսայլի դաշնագրով յունուար 13ի հանրաքուէն չի պահանջեր մեծամասնութիւն ամբողջ երկրամասին վրայ: Ընդհակառակն, կը տրամադրէ թէ քուէարկութիւնը պիտի արձանագրուի իւրաքանչիւր բաղաքամասի վրայ (Սարի հանքագը բաժնուած է 83 բաղաքամասերու): Գոյացած արդիւնքին վրայ, Ազգերու Դաշնակցութիւնը որոշում պիտի տայ, ամբողջովին կամ մասամբ Ֆրանսայի կամ Գերմանիոյ վերապետութեան տակ դնելով երկրամասը: Հաւանական է որ հանքագը մասերու բաժնուի (3), ինչպէս եղաւ վերին Շլեզիոյ քուէարկութեան ատեն (երկու մաս, մէկը՝ Գերմանիոյ, միւսը՝ Լեհաստանի): Եթէ Ֆրանսա եւ Գերմանիա իրենց բաժինը ստանալով, Ազգերու Դաշնակցութիւնը չուզէ առնել իրեն իսկած մասը, այդ հողը կրնայ հաւասարապէս բաժնուիլ երկու երկիրներուն միջեւ: Հաւանական է նաեւ որ երկրորդ քուէարկութիւն մը կատարուի:

⁂ Քուէարկութեան համար պատրաստութիւններ կը տեսնուին ամիսներէ իվեր: Անցեալ ամառ յատուկ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Սարպրուքի մէջ, հանրաքուէն վարելու համար: Մէկ ամիս առաջ ալ, չորս պետութիւներ 3300 զինուոր ղրկեցին, հսկելու համար բարեկարգութեան, յանուն Ազգերու Դաշնակցութեան: (Ֆրանսա եւ Գերմանիա զինուոր չեն ղրկած): Ցանձնաժողովին ամէնէն տաժանելի գործը եղաւ քուէարկուներու ցանկին ստուգումը: Երկրամասը բաժնուած է ութ ընտրական շրջանակներու, իւրաքանչիւրը չէզոք սպաներու հսկողութեան տակ: Անցեալ հոկտեմբերին առաջին ցանկերը կը ներկայացնէին 532,000 քուէարկուներ: Անկէ ի վեր 107,000 նոր թեկնածուներ ներկայացան եւ կէսը դուրս ձգուեցաւ:

Քուէարկութեան առթիւ, բոլոր սահմանագլուխները փակուած են ռամբորդներու առջեւ, որպէսզի ոչ–քուէարկուներ չսպրդին: Իրագեկները կը հաւաստեն թէ հանրաքուէն այնքան լաւ կազմակերպուած է որ, լուրջ խռովութիւններ անհաւանական են:

Իրան, Իրանեան, Իրանցի

Պարսկաստանի արտաքին նախարարութիւնը յունուար 10ին շրջաբերական մը ուղղեց արտասահմանի բոլոր դեսպանութեանց, ծանուցանելով թէ մարտ 21էն սկսեալ երկիրը պիտի կոչուի Իրան (ոչ թէ Պարսկաստան), եւ ժողովուրդը՝ Իրանցի: Թէհրանի օտար դեսպաններէն ալ խնդրուած է այս որոշումը հաղորդել իրենց կառավարութեանց: Հանրային կարծիքը մեծ գոհունակութեամբ կ'ողջունէ այս փոփոխութիւնը, մանաւանդ որ «Լա Փէրս» (Պարսկաստան) բառը երկրին մէկ մասը միայն կ'ընդգրկէ, պատմական աշխարհագրութեամբ: « Իրան » բառը արդիական բացատրութիւնն է միջին պարսկական «էրան»ի, որ իր կարգին աղաւաղումըն է զենտական *էյրեանա* բառին (երկիր Արիականներու): Նախապէս Պարսիկները մէկ մասն էին Իրանեան ցեղերուն եւ անոնց բնական երկիրը հռովմէական շրջաններուն ծանօթ էր իբրեւ «Պերսիս»: Հին դարերուն մատենագիրները կը խօսէին Մարերու եւ Պարսիկներու մասին, իբրեւ Իրանեան ցեղերու երկու ամէնէն ահարկու ժողովուրդները: Նոր փոփոխութիւնը կատարելով, Պարսկաստանի կառավարութիւնը կ'ուզէ հաստատել թէ գերազանցապէս արիական ժողովուրդ է, եւ տէրը՝ իր ամբողջական երկրին:

ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՎԱՐԷ ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Առեւտրական նախարար Պ·Մառշանտօ երեսփ·ժողովին ներկայացուց օրինագիծ մը, որով կառավարութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ արհեստապետական հիման վրայ կազմակերպելու ճարտարագործական հաստատութիւնները:

Օրինագծին համաձայն, կառավարութիւնը պիտի կրնայ որոշ ճարտարագործութեան մը բոլոր անդամներուն պարտաւորիչ դարձնել, սահմանաւոր ժամանակի մը համար, նոյն ճարտարագործութեան անդամներուն մեծամասնութեան որոշումները: Այսպէս, որոշումներ կրնան տրուիլ արտադրութիւնը սահմանափակելու կամ առժամապէս դադրեցնելու, հրապարակի սպառման կարողութեան համեմատ կրճատելու, աշխատանքի ժամերը զեղչելու, դիզուած մթերքը հրապարակէն հաշելու, մասնաւոր տուրքեր հաստատելու կամ փոխառութիւններ կնքելու համար: Պայման չէ որ արհեստապետական (*fonctionnaire*) մարմիններ կազմուին զանազան ճարտարագործութեանց մէջ· բայց անհրաժեշտ կը համարուի որ օրինագիծը քուէարկուի, կառավարութիւնը մասնագէտներու յանձնաժողով մը պիտի կազմէ, անհրաժեշտ մղումը տալու համար այն ճարտարագործութեանց որոնց կազմակերպումը անհրաժեշտ կը համարուի: Եթէ ճարտարագործութիւն մը տագնա–

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐՉ ՕՐԻՆ

ԼՌԵԱԼ ԳՈՑՔ

Աւետի՞ս ձեզ,— գոնէ մէկ նպատակ վրայ համերաշխ եւ զուգընթաց կ'երթանք··· Թուրբերուն հետ:

Անոնք մեր անհաշիւ հարստութիւնները, շարժուն թէ անշարժ, աւարի կուտան իբրեւ «լեհալ» գոյք, մենք ալ՝ մեր «մեծասքանչ» գանձը,— լեզուն:

Կը գանիս, կը կատղիս, եւ երբեմն ալ կը ստիպուիս հայհոյել, աչքէ անցընելովքազմաթիւթերթեր ու գիրքեր որոնք մեր լեզուին հետ կը խաղան այնպէս ինչպէս անօթի կատուն՝ մուկին հետ:

Չէր բաւեր երեւանի սարքած խայտառակութիւնը, ուղղագրութենէն մինչեւ բառակազմութիւնն ու շարադրութիւնը, արտասահմանի մէջ ալ յօդուածագիրներ, խմբագիրներ, հեղինակներ, հարիւրաւոր գրոց-թղթոցներ կը թգմտեն, կը յղրեն, գլխիվայր կը շրջեն, տանիկ, բոլշեւիկ, հանճի կամ փրէնկ «պոնճուխներ» կը փաթթեն հայերէնի գլխուն: Ոտէն մինչեւ գլուխը:

Եւ այս՝ առանց միջավայրի, սեռի, դասաւանճի կամ տարիքի խտրութեան:

Ճաշակ մը՝ շատերու մէջէն: Նորէն Հ.Ց.Ական «Երիտ· Հայաստան»ն է, ութսունական թուականներու ճերմակ մազերն ու մոխրափայլ գաղափարները կարմիրի ներկած: Գրածն ալ՝ խմբագրակա՞ն:

Բարեհաճեցէք համտեսել եւ մարսել (թիւ 41)·

—«Բնոյթագծով փաչիստ, քաղաքական համոզմունքներով հիթլէրիզմի կամ քէմալիստ այս խմբակցութիւնը ազնուականութիւնը ոչնչութեան հետ հաչտեցնելու ճգտումներով կը շահարկէ գործաւորներու քսակը՝ գաւազրելու համարգործաւորականհայրենիք խորհրդային Հայաստանին:

Սա այնքան դժբախտ եւ այնպիսի պատուհաս զոյակցութիւն է գաղթաշխարհի կեանքին համար, որ նա առանց ամենափոքր տատանումի կրնայ միանալ Գերմանիոյ կամ Թուրքիոյն եւ խեղել ներկայ Հայաստանին առանց ամենափոքր տատանումի:

Հիթլէրի քաղաքական ճգտումներուն ամենագլխաւորն է Ուքրանիայէն ներթափանցել Կովկաս: Հիթլերիզմին մէջ անհատը, անունը հնացած ըմբռնումներով, ազգերակալութեան մտածին կառքով իր ցեղին գերակայութեան կ'ուզէ ենթարկել միւս ժողովուրդները, միւս ազգերը, ամբողջ աչխարհը·

Մարդասպանութեան մահալից այս ճգտումներու ոլորտին մէջ կը խարխափի քաղաքական այն ճանճը, որ կը կոչուի Դաշնակցութիւն»:

Չե՞ս փորձուիր պոռալ այս չինու – մաչին խմբագրին·

— Մարդ Ալլահի կամ սատանայի, եթէ պիտի հայհոյես, գոնէ հայերէն հայհոյէ···

ՎԱՀԷ

ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՐԿՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Դեռ երէկ սմացանք « Հայրենիք »ի դեկտեմբեր 21 – 30 թիւերը: (Ինչո՞ւ այսքան ուշ):

Դեկտեմբեր 22ի թիւէն կը բաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնը·—

Կարօ Զատիկեանի վկայութիւնը փոխել տալու ամբաստանութեամբ երկու օր առաջ ձերբակալուած ընկ·Խաչիկ Գանթարեանի եւ Պ· եր· Մարգարեանի ունկնդրութիւնը, նախադատ ատեանի կողմէ, յետաձգուեցաւ ամսոյս 27ին:

Ամբաստանեալները ազատ թողուած են դրամական երաշխաւորութեամբ : Խաչիկ Գանթարեանի պաշտպան փաստաբանն է Լուիզ Ս· Փօսըը· իսկ երուանդ Մարգարեանի պաշտպանութիւնը ստանձնած է Պ· Վահան Գալէնտէրեան:

Լաւատեղեակ աղբիւրէ ստացուած տեղեկութիւններու համաձայն, ամբաստանութիւնը որ եւ է հիմք չունի եւ կատարուածը զգուելի դաւադրութիւն մըն է, Դուրեանականներու կողմէ սարքուած, ինը անմեղ դատապարտեալներու դատին վերաբացումը դժուարացնելու յայտնի դիտաւորութեամբ:

ԽՄԲ·— Հակառակորդ թերթերը գրած էին թէ այս երկու Դաչնակցականները փորձած են կաչառել խռչակահար Կ· Զատիկեանը, հինգ հազար տոլար կաչառք խոստանալով, բայց գաղտնի ատիկաններու լուր տրուած ըլլալով, բռնուած են:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷ

=o·o=

Մեզի հաղորդուած գեկոյցէ մը կը տեղեկանանք թէ «Գործա – զուրկներու անմիջական օգնութեան կոմիտէ» մը կազմուած է Մարսէյլի մէջ, նախագահութեամբ Պ· Քրիսթոֆոլի եւ հովանաւորութեամբ ուրիշ ականաւոր Ֆրանսացիներու, հոգալու համար անմիջական պէտքերը:

«Տրուած ըլլալով գործազուրկներու ծով թշուառութիւնը եւ անոր անմիջական դարման մը կազմակերպելու ստիպողականութիւնը մինչեւ բուն *խնդրին լուծումն ու կարգադրութիւնը*, կը ձեռնարկենք գործի լայն սահմաններու վրայ՝ Ֆրանսեհայ ընկերային լայն խաւերու մէջ, եւ կը հրաւիրենք բոլորն անխտիր իրենց լուրջ մասնակցութիւնը բերելու այս նուիրական եւ անյետաձգելի գործին, որ կոչուած է սփոփելու հազարաւոր թշուառ գործազուրկներու տառապանք գոյութիւնը: Այս առթիւ, հարկ կը տեսնենք կրկին անգամ յայտարարել թէ *Բարեգործականը արդէն սրամադրած է* 12,000 *ֆրանք իբր հիմնադրամ*: Իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը բերող ֆրանսեհայ 50է աւելի կազմակերպութիւններ ալ իրենց կարգին որոշած են որոշ գումարներ յատկացնել անմիջականօրէն այս նպատակաւ: Ուրախութեամբ կու գանք ծանուցանել թէ մարսէյլաբնակ յոյն մեծահարուստ Զաֆիրափուլոս խոստացած է 5,000 ֆրանքով մասնակցիլ: Ցետագային պիտի տանք մասնակցող բոլոր միութիւններու եւ անհատներու նուիրատուութեանց ցանկը:

Դիմումներն ու թղթակցութիւնները ուղղել հետեւեալ հասցէին·— **Mr. K. Krikorian, 66, Bld. de la Paix, Marseille (B. du Rhône):**

Դրամական առաքումները կատարել հետեւեալ առժամեայ հասցէով·— **Mr. Jean Cristofol, 19 Rue Guerrin, Marseille (B. du Rhône).**

«ԱՐԵՒԻՆ ԻՐ ՏՂԱՅՈՒԹԵՆ»

(ՍԻՒՐԱԲԱՆ ՎԱՒԱՇՈՒՆ ԴԱՏՎԱԾՈՒՆ ՑՈՒՑԱԲԵՐԵԼ)

»»» ·· «««

1— Փա՛ռք մեր վեհափառ Տէրունի՝ որ մեզ ընտրեց իր սեփական ժողովուրդ եւ մեր մէջ հաստատեց իր «Հոգին Սուրբ» տաճարը։ Ամէն։

2— Մեր ծնողքը Հայաստանի Ալաշկերտ գաւառէն էր։ Հայրս «Տէր Ղեւոնդ» անունով հոգեւորական մըն էր։ Ան ալ իր հերթին իր հօրմէն՝ որ «Տէր Յովհաննէս» կը կոչուէր, ժառանգած էր քահանայութեան պատիւը։ Ես ալ ծնած եմ քահանայական ընտանիքի մը մէջ։ Մեր գիւղը կը կոչուի Ղարաղուշլու։ Ան կը գտնուի Ալաշկերտի դաշտավայրին մէջ։ Ունի 300 տուն հայ բնակիչ։ Գիւղին մէջ կայ նաեւ եկեղեցի մը՝ որ կը կոչուի «Սուրբ Աստուածածին»։ Ան շատ հին շինութիւն է։ Ունի գեղեցիկ քարէ գմբէթ։ Ներսը կան նաեւ հին որմնանկարներ։ Ես ալ ծնած եմ այդ եկեղեցւոյ մէջ։ Ինչպէս ըսի, հայրս քահանայ էր։ Ան ունէր նաեւ հողագործութեամբ զբաղելու պարտականութիւն։ Ունէր 20 հեկտար հող։ Ամէն տարի կը ցանէր 5 հեկտարը։ Մնացեալ 15 հեկտարը կ՚ամայանար։ Ամէն տարի ալ 5 հեկտարը կը ցանէր։ Ունէր նաեւ 2 ձի, 2 եզ, 2 կով, 2 էշ, 10 ոչխար եւ 10 հաւ։ Ես ալ հօրս հետ կ՚երթայի հողագործութեան։ Ինծի համար ամենէն հաճելի գործը ձիերուն հետ զբաղիլն էր։ Ես ալ ձիերուն հետ կ՚երթայի արօտ։ Ձիերուն հետ զբաղիլը ինծի համար ամենէն հաճելի գործ

թիւններէն եւ վերափոխութիւններ-
ըէն» աւելի վճռական նշանակութիւն
ունեցաւ, անշուշտ, յարեթաբանական
տեսութեան այստեղ ակնարկուած չր-
ջադարձի համար Կովկասի եւ Ռու-
սիոյ յեղափոխական վերաշինութիւնն
ու վերափոխութիւնը: Պէտք է յիշել
որ, դեռ պատանի, Ն. Մառ ցարակա-
նութեան հակառակ ոտանաւոր է գր-
րած աշակերտական թերթի մը մէջ,
1881ի մարտ 1ի մահափորձին առթիւ:
Համալսարանական տարիներուն, Ն.
Մառ կը յարի ժողովրդավար տրամա-
դրութիւններով տոգորուած ուսանո-
ղական խմբակցութեանց: Ցետագա-
յին եւս, իր գործունէութիւնը ազատ
մնաց ակադեմական միջավայրէն:
Ցետագիմական փրոֆէսէօրները կը
դիմադրէին իր քննադատութիւննե-
րուն կամ լռութեան կը մատնէին իր
յայտնագործութիւնները: Ծանօթ են
հրապարակագրական իր յարձակում-
ները Վոստորգով քահանայի փրոփա-
կանտին եւ Ակակի Մելեթելիի
ազգայնական ըմբռնումներուն դէմ:
Ծանօթ է նաեւ այն հալածանքը, ո-
րու ենթարկուեցաւ Ն. Մառ հայ քաղ-
քենի դասակարգին ներկայացուցիչ-
ներուն կողմէ, երբ Փեթերպուրկի
համալսարանին մէջ կ'ուզէր ստանձ-
նել հայագիտական ամպիոնը: (ՄՄԲ.
— Ա. Յովհաննիսեան այստեղ չատ կը
խեղաթիւրէ վէճը): Ցետագային, հայ
քաղքենի դասակարգը կ'աչխատէր
«ազգասիրաբար» օգտագործել Մառի
հրապարակագրական աշխատութիւն-
ները եւ գիտական յայտնագործու-
թիւնները: Սակայն Մառ, որ հեռու
էր հաւատարապէս կովկասեան ազ-
գայնականութեան բոլոր երանգնե-
րէն, կրցաւ դերծ մնալ անոնց ազդե-
ցութենէն:

Աչքի առջեւ ունիմ Մառի անտիպ
մէկ նամակը, ուղղուած, 1915ին, իր
մտերիմ բարեկամին՝ Յովհաննէս
Յովհաննիսեան հայ բանաստեղծին:
Նամակը գրուած է հայերէն եւ չափա-
զանց բնորոշ է նախայեղափոխական
իր տրամադրութեանց ամման տեսա-
կէտէն.—

Սիրելի Յովհաննէս ջան,

Աստուած պահէ ինձ Պետական խոր-
հուրդը մտնելուց, ընտրող լինել էլ
ինձ համար ծանր է եւ եթէ իմ գալուց
առաջ սարբուած չլինէր, ես չէի հա-
մաձայնի: Ժամանակ բիչ է մնում,
մօտենում է սահմանս եւ շատ կ'ուզե-
նայի «գիտութեան ասպարիզում հա-
ւատ պանծալի անուանդ» համաչափ
գոնեա գործեր արտադրէի: Այս մա-
սում շատ կասկածներս տանջում են
ինձ: կռւիւ մեծ կայ ե՛ւ գիտական,
ե՛ւ հասարակական տեսակէտից, գոր-
ծելու շատ բան կայ, բայց բիչ աշխա-
տողներ են երեւում, գրեթէ բնաւ ոչ
ոք: «Ժողովուրդի զարհուրելի վիճա-
կը» չէր կարող չազդել, բայց տեղ եւ
ժամանակ չպիտի ներեն յուսահատիլ,
ոչ միայն պետութիւններ, այլեւ
ժողովուրդներ պիտի փնտռեն եւ գտ-
նեն նոր եղանակներ, նոր ճանապարհ-
ներ, նոր գործելակերպեր եւ համա-
պատասխան կազմակերպութիւններ:

Համբոյր եղբայրաբար
Ն. ՄԱՌ

Յեղափոխութիւնը նոր եւ աննա-
խընթաց անկիւնադարձ մը կազմեց
մօտեցող «ահմանի մասին» խորհող
գիտուն կեանքին մէջ: Այդ մասին
կը վկայեն Միջերկրականեան մշա-
կոյթի երբեմն ազգագրական տար-
բին, հորուսկերէնի պերասդերէնի,
պասկերէնի, պէրպէրերէնի, վերչինկե-
րէնի, չուվաշերէնի, ուդմուրդերէնի
եւ բազմաթիւ այլ յայտնի եւ անյայտ
լեզուներու մասին հրատարակած յա-
րեթեթաբանական իր ուսումնասիրու-
թիւնները, որոնք պատռելով կովկա-
սագիտութեան նեղ սահմանները,
դարձուցին Մառի լեզուագիտական
վարդապետութիւնը ընդհանուր վար-
դապետութիւն մարդկային լեզուի
ծագման եւ զարգացման մասին:

Լեզուաբանական այս տեսութիւնը
դուրս գալով լեզուագիտութեան նեղ
սահմաններէն, կատարեալ յեղաշր-
ջում կատարեց նաեւ հնագիտութեան,
ցեղագրութեան, մարդաբանութեան
եւ բազմաթիւ այլ գիտութիւններու
ասպարէզին մէջ:

Մառի յարեթեթաբանութիւնը հակա-
դրուելէն ի հնդեւրոպական լեզուա-
գիտութեան: Այնպէս որ Մառ չարու-
նակ կը քննադատէր հնդեւրոպական
լեզուագիտութեան տեսակէտները:
Միաժամանակ, աշխատելով իր վար-
դապետութիւնը պատշաճեցնել տիա-
լէքթիք մաթերիալիզմին, ուղելով
հիմնել մարք-լէնինեան լեզուաբանա-
կան մեթոտ մը, չարունակական
վերագնահատութեան մը կ'ենթարկէր
յարեթեթաբանութիւնը: «Յարեթեթական
լեզուաբանութիւնը, կը գրէր 1925ին,
կը պահանջէր ոչ միայն ընձեռնում եւ

«ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ»

— o —

Վաղը, կիրակի, 13 յունուար, Սո-
սիկեմ Սաւանեմի սրահում, ներկա-
յացուելու է հայերէն մի նոր թատե-
րախաղ՝ Կարէն Վարդանեանի «Վե-
րածնունդ» արարքով, 5 արարով: Երի-
տասարդ թատերագիրը առաջին ան-
գամ է երեւում բեմի վրայ, եւ այն
ալ այսպիսի պատասխանատու դեր-
ծով:

Ասում ենք «պատասխանատու», ո-
րովհետեւ «Վերածնունդ»ում իրօք որ
չօչափուած են լայն հարցեր: Հեղինա-
կը մօտեցել է իր ընտրած նիւթին լր-
ջութեամբ եւ տուել է մտածուած աշ-
խատութիւն: Ներկայացումից յետոյ,
երբ խաղն ալ տեսնենք բեմի վրայ,
կերեւա առիթ լինի աւելի հանգամա-
նօրէն խօսելու Կարէն Վարդանեանի
տաղանդի մասին: Մինչ այս, սակայն,
անհրաժեշտ ենք համարում ասել մի
քանի խօսք, սոսկ որպէս ընթերցող,
ձեռագրից ստացած տպաւորութիւն-
ների հիման վրայ:

«Վերածնունդ»ի բովանդակութիւնը
առնուած է ներկայ Հայաստանի՝
խորհրդային միջավայրից: Գլխաւոր
հերոսը Սուրէն Վարդանեանն է՝ չե-
կիստ, յեղափոխական առեանի քա-
ղէց: Զարգացած եւ հոգեկան նուրբ
կառուցուածքի տէր մի երիտասարդ,
որ ամբողջ հոգով տարուում է բոլշե-
վիկեան յեղափոխութեամբ: Նրա ձեռ-
քից բազմաթիւ «հակայեղափոխա-
կանները» են անցնում՝ դէպի աքսոր
կամ մահ: Հետզհետէ, սակայն, նրա
հոգուոյն սողոսկում է կասկածը: Նրա
աչքերը սկսում են բացուել: Նա զար-
հուրանքով տեսնում է, թէ իրենք
քանդում են մարդկային հոգին, թէ
նիւթական շինարարութիւնը մեզը-
նում է ամէն ինչ որ կենդանի է երկ-
րում: Նրա վրայ մեծ տպաւորու-
թիւն են թողնում բանտարկեալ պըր-
ֆէսօր Սիմոն Երամեանի խօսքերը՝
«Նայի՛ր դարերի խորքը»: Նա նայում
է եւ սարսափում է իրենից էլ, իր
կատարած գործերից էլ:

Իրրեւ հետեւանք այս տպրումների,
Սուրէնը գրում է մի թատերգութիւն,
ուր մարմնացնում է իր նոր զաղա-
փարները — անհատի ազատութիւն,
ազգային աւանդութիւններ, հայ
բնութեան սէր, նոր մարդու ստեղծա-
գործութիւն: «Ես դէմ չեմ շինարա-
րութեան, պարզում է նա իր մտքը,
բայց տուներ շինելով չպէտք է քան-
դել մարդկանց հոգիները: Տների կող-
քին եւ տներից առաջ՝ ներքին շինա-
րարութիւն է հարկաւոր: Նոր տների
մէջ ապրելու համար նոր մարդիկ
պէտք են՝ բարձր, հզօր: Ի՞նչ արժէք
ունի նոր Հայաստանը, առանց նոր
Հայի: Էլեկտրականութեան հետ ան-
հրաժեշտ է վառել նոր կրակը Արա-
րատեան խրճիթներում»:

Այս «հակայեղափոխական» մտքե-
րի, «փտած լիբերալիզմի» դէմ ծառա-
նում է Երեւանի կոմունիստական
աշխարհը: Սուրէնը հեռացնում են
կուսակցութիւնից: Ընկերները երես
են դարձնում նրանից: Իր սիրած աղ-
ջիկը՝ Մարգոն թողնում է նրան:
Սկսում է հալածանք, որին զոհ են
գնում նրա հայրը, մայրը: Եղբայ-
րը՝ կոմսոմոլ Գուրգէնը պայքարում
է նրա դէմ: Մի խօսքով՝ տեղի է ու-
նենում այն, ինչ որ բոլշեւիկեան աչ-
խարհում ամա 15 տարի է կրկնւում է
ամէն օր:

Սուրէնի «վերածնութեան» ըս-
դընթաց ցուցադրւում է բոլշեւիկեան
աշխարհը — ճարտարագէտներ, հար-
ուածային բանուորներ, ուսանողներ,
ուսանողուհիներ: Ամէնքը խելագար-
ուած են շինարարութեամբ — գործա-
րան, տուն, ելեկտրակայան: Մարդը
մոռացուած է, աւելի ճիշդ, ստորա-
դասուած է նիւթին: Մարդն է շինա-
րարութեան համար, ոչ թէ շինարա-
րութիւնը՝ մարդու: Ճարտարագէտ
Աբրէնը՝ Սուրէնի հակառիւալը՝ տար-
ուած է Սեւանի ծրագրով — շինել,
լուսաւորել, ամբողջ Կովկասին ոյժ
ու լոյս հաղցնել, մնացածը՝ երկրոր-
դական է: Ամէնքին տիրել է նիւթը.

կրաւորական իրացում, այլ եւ յեղա-
փոխական ստեղծարար վերաբեր-
մունք, եւ եթէ հարկ ըլլայ՝ նաեւ
վերամշակում եւ զարգացում, հակա-
ռակ պարագային՝ մէկ ճամբայ մի-
այն կայ,— դէպի ետ, եւ մէկ ճակա-
տագիր,— սպասուող կենալ միջազ-
գային քաղքենի դասակարգին, որ ա-
նել կացութեան մատնուած է զաղա-
փարով»:

Իր տեսակէտներն իսկ քննադատե-
լով՝ վերամշակութեան ենթարկելու
այս փորձն է, որ վիհ մը բացաւ
Մառի եւ իր աշակերտներուն միջեւ:

դէպքն, բնական է: Հերոսների խո-
սակցութիւնը բոլշեւիկեան է՝ համեմ-
ուած բառերով ու խօսքերով, որոնցով
լեցուն են Երեւանի թերթերը:

Այսքանը, իբրեւ ընթերցողի անմի-
ջական տպաւորութիւն, իրաւունք է
տալիս յուսալու, որ Կ. Վարդանեանի
թատերախաղը բեմի վրայ յաջողու-
թիւն կ'ունենայ: Բնական է՝ խաղից
շատ բան է կախուած: Հեղինակը սա-
կայն տուել է նշանակալից գործ, որի
նմանը արտասահմանի մեր զրակա-
նութեան մէջ չկայ: Հասարակութիւ-
նը պէտք չէ առիթը փախցնէ տեսնելու
«Վերածնունդ»ը բեմի վրայ: Ուզում
եմ հաւատալ, թէ՝ չի ղջայ:

Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

ՀԱՅ ՍՊԱՅԻՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

— o —

Ցաւալի է նկատել, որ Հայ Սպայից
Միութիւնը իր գոյութիւնը զգացնել
է տալիս, ինչպէս եւ մի շարք զանա-
զան անուններով հայկ. միութիւն-
ներ, տարին մէկ անգամ կազմակեր-
պելով չքեղ պարահանդէս: կարծես
թէ մեր Սպայից Միութիւնը ուրիչ
որ եւ է պարտականութիւն չունի կա-
տարելու: Եթէ ցուցակագրելու լի-
նենք, միմիայն Փարիզի մէջ յիսունի
չափ հայնախկին սպաներ կ'ունենանք,
որոնք այս կամ այն չափով որոշ դեր
են կատարել մեր հայրենիքի մէջ՝
մասնակցելով արտաքին եւ ներքին
ռազմաճակատների վրայ բազմաթիւ
կռիւներէ: Եւ հիմա դրեթէ բոլորն էլ
քաչուած իրենց պատեանի մէջ եւ վնչ
որ ցաւալին է, անհաղորդ մնալով
հայ քաղաքական կեանքին եւ մշակոյ-
թին, չատերը հազիւ տարին մէկ եր-
կու անգամ երեւում են Սպայից Մի-
ութեան կազմակերպած պարահան-
դէսին կամ սգահանդէսին: Շատերը
չեն բարեհաճում ներկայ լինել մեր
անկախութեան տօնակատարութեա-
նը: Շատերը նոյն իսկ չեն հետաքրքր-
ւում հայ մամուլով եւ գրականու-
թեամբ, վասնզի մեծ մասը ռուսական
կրթութիւն են ստացել: Դժբախտա-
բար ժամանակ չեղաւ սրանց հայկա-
կան հաւատքի բերելու, եկան Փարիզ
եւ հիմա ալ ֆրանսական մշակոյթի
սէջ են ատհձանաբար լողալ սովո-
րում:

Շատերը հնարաւորութիւն ունին
ռազմագիտական պաշար ձեռք բերե-
լու, օգտուելով տեղական մասնագի-
տական ճոխ գրականութիւնից եւ մա-
մուլից եւ ռազմագիտական խնդիրնե-
րով հետաքրքրւող հայ երիտասարդնե-
րին հաղորդակից պահելու: Միւս կող-
մէ մեր հայրենիքի հանդէպ մեծ յան-
ցանք են գործում բոլոր նախկին այն
պինուորականները որանարարք դիրք
են բռնել հայ քաղաքական կազ-
մակերպութեանց հանդէպ:

Երկուսն եւ վաղուան հայ ռազ-
միկների սեպուհ պարտականութիւնն
է լրջօրէն պատրաստուել վաղուան
մեր ազատագրական պայքարի հա-
մար: Հայկական դառը դեռ չէ լուծ-
ուած. ուրեմն մինչեւ հայ ժողովուր-
դին դաղթական եւ տարուկի վիճակից
ազատուելը եւ միացեալ եւ անկախ
Հայաստանի գաղափարի իրականա-
ցումը, երկուայ հայ հրամանատա-
րների, սպաների ու խմբապետների
առաջնորդութեամբ հայ մարտնչող
երիտասարդութիւնը պէտք է շարու-
նակ զինուի ռազմական նորանոր գի-
տութիւններով:

×

Սպայից Միութեան կազմակերպած
պարահանդէսը, որ տեղի ունեցաւ
յունուար 6ին, Ֆրանսայի զինուորա-
կան ակումբի մէջ, շատ յաջող անցաւ,
տեւելով ժամը 3ից մինչեւ կէս գիշեր:
Հակառակ անտեսական ծանր տագնա-
պին, խումբերամ երիտասարդութիւ-
նը լեցուել էր ընդարձակ սրահը, որ
անթռեայական գալով յարակից սրահն
ալ միացրին:

Պարահանդէսի մէջ աչքի ընկնող
դէմքեր շատ կային. մանաւանդ հայ
մեծահարուստ շրջանակից, որոնց
թւում նաեւ Պ. Աբր. Ղուկասեանը:
Կային նոյնպէս եւ յայտնի օտարա-
կաններ: Ֆրանսական զօրավար Պրէ-
մոնը, վարչապետ Լավալի քարտու-
ղար՝ Պ. Թիլի, Նանսէնեան դրասեն-
եակի անօրէն Տէր եւ Տիկ. Փան, մի
խումբ ֆրանսացի ենթասպաներ,
յայտնի արեւելագէտ եւ հայկական
գաղի պաշտպան Պ. Մանուէլեան:
Վրացական գաղութից ե. Գէգէչկորի,
Ա. Ջէնկէլի, Զօր. Կվինիտաձէ եւ
մի տուար խումբ վրացի երկսեռ ե-
րիտասարդներ:

Այս բազմութիւնը հաւաքելու եւ ճոխ
չքասեղանն ու պարահանդէսը կատա-
վարելու աշխատանքը կատարեցին
դէպաւորապէս Տէր եւ Տիկ. Ա. Համ-
բարձումեան: Նախ բոլորին թէյով եւ
կարկանդակներով Տիւրասիրելուց յե-
տոյ, սկսաւ առաս կերուխումը: Շը-
նորհիւ մի քանի ռուս երգիչ-երգչուհի-
ների, ղեկավարութեամբ յայտնի
արտիստ Հաչիմ Նազի, դեղարուես-
տական բաժինը չատ յաջող էր: Միայն
թէ ցաւով պէտք է արձանագրել, որ
Հայ Սպայից Միութեան պարահան-
դէսի մէջ հայ երգն ու խօսքը տեղ
չունեցան: Սիրայօժար մասնակցու-
թեամբ թատրոն Ռուբէն Աւադեանի,
մերթ ընդ մերթ տեղ ունեցան նաեւ
կովկասեան պարեր, որոնց մասնակ-
ցեցան մեր հայրենակիցների հետ
նաեւ մի քանի վրացի չատ լաւ պա-
րողներ եւ պարուհիներ: Կովկասեան
պարի սիրահար մեր Հայուհիներին
խորհուրդ կը տայի «Լեզգինկա» ա-
րագ պարը սովորել Վրացուհիների
պէս՝ մարմնի, թեւերի եւ մանաւանդ
ոտների զգայլեի չարժումներով:

ԲԵՆՕ

ԵՌԱՄՍԵԱՅ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՅՑ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

— o —

ՄԱՐՍԷՅԼ, 4 յունուար.— Ինչպէս
յայտնի է, վիճակիս Երեսփ. ժողովը
կազմուեցաւ 1400 քուէարկողներու
բացարձակ մեծամասնութեամբ որմէ
բխած Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնս, 1934
հոկտ. 4ին կազմեց իր դիւանը եւ այն
ինչ պիտի ղեկավարէր մը տակաւ
հարցերով՝ վրայ հասաւ առաջնորդ
Պատրիարքեան սրբազանի անակնկալ մա-
հը: Ցուղարկաւորութիւնը կատար-
ուեցաւ ազգ. ընդհ. հանդանակու-
թեամբ, որմէ գոյացաւ մինչ ցարդ
14,000 Ֆր.: Սոյն գումարէն 7000ը
յատկացուեցաւ յուղարկաւորութեան
ծախքերուն, եւ 5000ն ալ Առաջնոր-
դարանի յետնեալ պարտքերու վճար-
ման: Աւելցաւ 2000 Ֆր. որուն մէկ
մասը կը մնայ դեռ գանձելի:

Վարչութիւնս ղրաղեցաւ հետեւեալ
հարցերով.—

1. Կազմեց գատաստանական եւ ու-
սումնական խորհուրդները:

2. Կազմեց յանձնախումբ մը, որ
ազգ. սրբազանի գոյքերու ցանկա-
դրութիւնը կատարելով, պաշտօն ու-
նի նաեւ սրբազանէն պահանջք ներ-
կայացնողներու հաշիւները քննելու:

3. Կը դրպռի Պ. Սահաթճեանի ծա-
նօթ հարցով, որ է հետեւեալը.—

1931—32ին Հայրենակց. Միութիւն-
ները, գալոցի չէնքի մը գնման առ-
թիւ 13.825 Ֆր.ի գումար մը յանձնած
են իրր աւանդ, այդ թուականին «Գա-
լոցի գնման յանձնախումբ»ի գանձա-
պետ Պ. Արմենակ Կիւլպէնկեանի եւ
ցարդ կը մնայ իր մօտ: Ցիչեալ չէնքին
գնումը չկատարուելով՝ նոյն այդ
Միութիւնները վերջերս ընդհ. ժողով
կազմեցին եւ ընտրեցին յանձնախումբ
մը լիազօրելով զայն յիշեալ գումարը
եւս առնելու համար, ի հարկին դիմե-
լով ամէն դրական միջոցներու: Ընա-
ծոյց առաջնորդական երկու փոխա-
նորդներ, Տ. Եղիշէ քհյ. Մխիթար-
եան եւ Տ. Մեսրոպ քհյ. Աւետեան,
որոնց հանդամանքը պատկան իշխա-
նութենէն վաւերացուեցաւ:

Ցաւակցական հեռագիրներ ուղղուց
Զերանոսի հայրապետով կառավարու-
թեան, Պ. Պարթուի եղերական մահ-
ուան ինչպէս նաեւ Պ. Փուանքարէի
մահուան տխուր առիթներով, որոնք
արժանացան դոհունակութիւն յայտ-
նող պաշտօնագրերու:

Պատկան իշխանութենէն վաւերա-
ցուեց առաջ Երեսփ. եւ Ազգ. Վարչու-
թեան ժողովներու կազմութիւնը
(Union générale des communautés Armé-
niennes du Midi de la France):

Քաղաքիս կեդրոնին մէջ մատուռ-
մանկապարտէզ մը ունենալու համար
պատկան իշխանութենէն մօտ իր կա-
տարած դիմումները գոհացուցիչ ե-
զած են, սակայն առնին զուգադի-
պող պետական բարձր անձնաւորու-
թեանց անակնկալ մահերը առժամա-
պէս արգելք հանդիսացած ըլլալով ա-
նոնց հետապնդման, յարմար դատ-
ուած է տօնական օրերէն յետոյ վերս-
կսիլ զանոնք: Հայ գործադուրկներու
եւ ընկճութեան թուղթերէ զրկուած
մեր հայրենակիցներուն իբր ոմանն
օգտակար ըլլալու նպատակով միջոց-
ներ ձեռք առնուեցան կարելի սահմա-
նին մէջ պատկան իշխանութենէն
օժանդակութիւնը հայցելու: Այդ դի-
մումները եղած են քաջալերական,
այնպէս որ տօնական օրերէն ետքը
պէտք եղած աշխատանքը պիտի տար-
ուի:

Թեմ. Երեսփ. ժողովը միաձայնու-
թեամբ վիճակիս առաջնորդ հռչակեց
Տ. Գարեգին եպիսկ. Յովսեփեանը
որ պաշտօնապէս տուաւ իր հաւանու-
թիւնը. այսպէս իր անուան յիշատա-
կութիւնը հրահանգուեցաւ արուար-
ձաններու եւ չրջակայ քաղաքներու:

Հայ գործազուրկներու նպաստի
դադարեցման առթիւ անմիջապէս բա-
նակցութեանց մտաւ Փարիզի Գաղթ.
Օֆիսներու եւ Կեդր. Միացեալ
Ցանձնախումբին հետ: Ցուչագրեր
դրկեց պատկան իշխանութեանց,
մանրամասն նկարագրելով հայ գոր-
ծազուրկ ընտանիքներուն ենթարկը-
ւելիք ցաւալի հետեւանքները: Այդ
յուչագրերը դրկուեցան պ. նահան-
գապետին, նահանգային ընդհ. ժողո-
վի նախագահութեան, Պ. քաղաքա-
պետին, Պուշ տիւ Ռոնի բոլոր ձեռ-
կուսականներուն եւ երեսփոխաննե-
րուն ինչպէս նաեւ բոլոր նախարար-
ներուն, որոնցմէ հետզհետէ հասած
պատասխանները յուսալի են եւ բար-
եացակամ: Ձենք կրնար դադ առնել
հոս մեր խորին շնորհակալութիւննե-
րը յայտնելու գործազուրկներու կ.
Կոմիտէին եւ իր հայասէր քարտու-
ղարին Պ. Ա. Փրաթէդիի որ այնքան
աչխուժօրէն պաշտպան հանդիսացան
հայ գործազուրկներուն, ընդունելով
զանոնք անբաժան մասը իրենց Փրան-
սացի գործազուրկ եղբայրներուն:
Յատկապէս նկատի ունենալով հա-
զիւ 3 ամիս առաջ Ազգ. ընդհ. միացեալ ժողո-
վոյ (Ազգ. Առաջնորդարան), Պ. քար-
տուղարը դեղեցիկ առենարանու-
թեամբ մը հայ գործազուրկներու եւ
անոնց չահերուն պաչտպանութիւնը
իւրացուց, պարագայ մը որ կը վաս-
տէ իրենց տարած գովելի աշխատան-
քը Փարիզի եւ Մարսէյլի մէջ:

Տեղիս նահանգային ընդհ. ժողովէն
վարչութեան եկած հրաւէրով մը յայ-
տարարուեցաւ առժամապէս ամսա-
կան 10000 Ֆրանք դումարի մը տրա-
մադրուած ըլլալը, հայ գործազուրկ-
ներու բաչխուելու համար: Շնորհա-
կալութիւն յայտնելով կառավարական
այս բարեգութ կարգադրութեան՝
խնդրեցինք որ այդ բաչխումը կատա-
վարական գրասենեակներու միջոցա-
կատարուի իբր իրաւասու վերին մար-
մին:

Նոյնիսկ հրահանգներ ստա-
ցանք Փարիզի Հայ Գաղթ. Միացեալ
Ցանձնաժողովի կողմէ, յանձնարարե-
լով նպաստի բաչխումը թողուլ կառա-
վարութեան, մեզ վերապահելով կա-
ռավարութեան մօտ, այդ բաչխումի
գործին մէջ իրեն օժանդակելու հոգը:

Եւ սակայն ցաւալի է հոս յիչել թէ
հակառակ Փարիզի Միացեալ Ցանձնա-
ժողովին եւ տեղւոյն գոյ գաղթակա-
նաց օֆիսներէն եկած հրահանգին,
անոնցմէ մէկուն տեղիս մասնաճիւղի
պաշտօնեան, Պ. Ցովիկեան արհա-
մարհած է մասնակի մարմին մը կազ-
մելով նպաստաբաչխումը կատարելու
համար:

⁂ Վարչութիւնս նկատի ունենալով
որ Փրասայի եկեղեցւոյ չուրջ կազ-
մուած կոօ. ընկերակցութեան մեզ
հանդէպ բռնած ներկայ դիրքը վնա-
սակար է եւ անբաղձալի երկու կողմի
եւ զգայութիւս ընդհ. չահերու տեսա-
կէտէն, վերջ տուած ըլլալու համար
այս վիճակին եւ համերաչխական ո-
գիով հարցը երեսփ. ժողովին տանելէ
ու անոր հաւանութիւնը առանալէ
յետոյ, որուշեց համապատասխան տե-
ղեկագիր մը պատրաստելով զրկել,
Ս. Թարգմ. եկեղեցւոյ բարերար, Պ.
Յոհաննեսեանի, խնդրելով իբր բա-
րերարի իր միջամտութեամբ վերջ
տալ այն անհասկացողութեանց որ
ցարդ կրօն. ընկերակցութեան կողմէ
վարչութեանս հանդէպ ի յայտ կը
բերուի:

⁂ Առաջնորդ հօր ժամանման (Քա-
լիֆօրնիա - Մարսէյլ) ծախքերը եւ
անհրաժեշտ պէտքերը գոհացում ըս-
տանալու համար, համաժողովրդա-
կան երեկոյթ մը կազմակերպել ո-
րոշուած է որ տեղի պիտի ունենայ
յաւոյիկեայ փետրուար 2ին, չարթ
երեկոյ մինչեւ լոյս, Brebant Marseillaise
մէջ: Առ այս համապատասխան
յանձնախումբի մը ծնունդ տրուած է
դրպռելու հանդէսի կազմակերպու-
թեամբ:

×

Ընդառաջ երթալով Փարիզի միաց-
եալ յանձնաժողովի մեզ ըրած թե-
լադրանքին, Մարսէյլի մէջ եւս հայ
Գայիթ. Միացեալ Ցանձնախումբ մը
կազմելու, վարչութիւնս հարկ եղած
միջոցները ձեռք առած է, համերաչ-
խական եւ բարւոք ճանապարհով այդ
գործը ի գլուխ հանելու համար:

(Կայի)

ՎԱՏԱՀՈՒԹԵԱՄԲ ԿՐՆԱՒ ՑԱՆՁ-
ՆԱՐԱՐԵԼ [illegible] ՕՂԻՆ,
ՈՐՈՒՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿ-
ՈՒԱԾ Է ՁՈՐՐՈՐԴ ԷՋԻՆ ՎՐԱՑ:

պի մատնուի, այդ յանձնաժողովն է որ որոշումներ պիտի տայ, փրկութեան համար, բայց իրաւարար մարմին մը պիտի կրնայ ճնշել այդ որոշումները: Այս վերջին մարմինը պիտի կազմուի տնտեսական մասնագէտներէ, որոնք պիտի ընտրուին անվիճելի անաչառութեամբ» տոգորուած անձերէ: Բանուորներու պաշտպանութեան համար, օրինագիծը կը տրամադրէ որ արհեստապետական յանձնախումբերը ապահովեն բացը մնացած բանուորներու վերահաստատումը՝ համաձայն ճարտարագործութեանց մէջ, օգնեն անոնց արհեստագիտական վերամշակման եւ մասնակցին գործազրկութեան նպաստին:

Կառավարութիւնը ամէն միջոց պիտի փորձէ, կարելի եղածին չափ շուտով ճուէարկել տալու համար այս օրինագիծը, որ կը մօտենայ իտալական մեթոտին:

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

15 ԳԻՒՂԵՐ ԿՈՐԾԱՆԵՑԱՆ Մարմարայի կղզիներուն մէջ, Պոլսէն 50 մղոն հեռու: Հարիւրաւոր մարդիկ անպատսպար կը մնան: Ստորերկրեայ որոտումները կը շարունակուին:

ԱԼՊԱՆԻՈՑ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ վարիչը, արքայական նախկին թիկնապահ Պայրաքթար, որ Եուկոսլաւիա փախած եւ զինաթափ ըլլալով բանտարկուած էր, հետեւեալ զեկոյցը հրատարակեց,— «երեք շաբաթ անընդհատ կուեցայ ալպանական կառավարութեան դէմ, բայց տեսնելով որ պիտի պարտուիմ, փախայ, մէկ սպայ եւ չորս զինուոր կորսնցնելէ յետոյ վերջին ճակատամարտին մէջ»:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՄԵՐԺԵՑ մասնակցիլ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդի նիստին, որ բացուեցաւ երէկ եւ որ պիտի դրաւի Սարի խնդրով: Պելճիկի անդլիական դեսպանը ուղղակի դիմում կատարեց, բայց Գերմանիոյ արտաքին նախարարութիւնը պատասխանեց թէ իր կառավարութիւնը քաշուած ըլլալով Ազգերու Դաշնակցութենէն, չի կրնար ընդունիլ այս հրաւէրը, իբրեւ սկզբունքի խնդիր:

ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ ԵՂԱԻ ԳԱՂՏՆԻ ոստիկան Պոնի, Ապահովութեան Տեսչութեան կարգապահական խորհուրդին կողմէ: Պոնի հրաժարական տուած էր, բայց մերժուեցաւ, դատուելու համար: Այժմ դիմած է պետական խորհուրդին:

ԱՆԾԱՆՕԹ ՄԸ ԽԵՂԴՈՒԱԾ է, դեկտ. 22ին, Մարսէյլի մէջ, Լիւլի փողոց: Այդ օրը կին մը կը մօտենայ անծանօթին եւ բարեկամանալով, կ'առաջնորդէ վարձու սենեակ մը: Հազիւ ներս մտած, երկու հոգի կը խոյանան մարդուն վրայ եւ կը խեղդեն: Ցետոյ կողոպտելէ եւ բաւական կարեւոր գումար մը դրամ պահելէ յետոյ, երկու չարագործները ինքնաշարժ մը կը կանչեն, անոր մէջ կը դնեն դիակը եւ կը տանին անծանօթ ուղղութեամբ: Կը կարծուի թէ ծովը նետած են: Շատ մը կասկածելիներ ձերբակալուեցան, որոնց հինգը վար դրուեցան:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱԶԳ. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ, Վաֆտ, վերջացուց իր համագումարը, որուն կը մասնակցէին 25,000 հոգի: Ժողովը որոշեց վերահաստատել 1923ի սահմանադրութիւնը եւ դաշնագիր մը կնքել Անգլիոյ հետ, փոխադարձաբար ապահովելով եգիպտոսի ազգային տենչերը եւ Մեծն Բրիտանիոյ շահերը:

ՇՈՒՆԵԿԱՒՐԻ ՆՈՐ ԱՐԿԱԾ մը պատահեցաւ Ռոստովի գծին վրայ: Վայրաչարժ մը գիծէն դուրս եած ըլլալով, բեռնատար կառախումբ մը գնաց ցրուեցաւ: Ճամբան վակուած էր եւ Ռոստով — Թիֆլիս ճեպընթացը պաշարուած, երբ թականրոքէն ուրիշ կառախումբ մը եկաւ զարնուեցաւ ճեպընթացին: Վեց հոգի մեռան: Բազմաթիւ վիրաւորներէն վեցին վիճակը յուսահատական է: Տասը հոգի ձերբակալուեցան:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ Ա. Միութեան մէջ, համաձայն վերջին լուրերու: Մասնաւորապէս խորհրդային բարձր պաշտօնաներ են որ կը բռնուին: Վերջին կալանաւորներուն մէջ կը գտուի եակոտա, Ձեկայի նախկին վարիչը: Միեւնոյն ատեն կուսակցական ընդհանուր մաքրագործում մը պիտի կատարուի, մասնաւորապէս Ուկրաինայի մէջ, ուր անջատական չարժումը չատ զօրացած է:

«ԱՆՕԹՈՒԹԵԱՆ ԱՐՇԱԻԸ», որ ծրագրուած էր այսօրուան համար, դէպի երեսփ. ժողով, արգիլուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ: Ցուցարարները պիտի գոհանան ժողով գումարելով սրահներու մէջ:

ԱԶԳ. ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ գաղտնի ծածկագրին մէկ օրինակը անհետացած է, Մարսէյլի նաւահանգիստներու եւ կայարաններու մասնաւոր ոստիկանութեան գրասենեակէն:

ՅԱՒԵՇԱՏԵՍ

Ֆր. Հ. Կ. Խաչի խսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղի ժողովը *12* Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին սովորական հաւաքատեղին, *253*, Բիւ ժանփաք Բուլեւ: կարեւոր օրակարգ:

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. անդամական ժողովը, այսօր *չաբաթ* երեկոյ ժամը *9*ին, Յոյրիայի վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ: Կեդր. վարչութեան ներկայութեան:

Կը հրաւիրուին անդամները:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հայ Լեգէոնական Միութեան անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր լեգէոնականները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին վաղը կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը *2.30*ին *Bar du Globe*, *37. Bld. Dugommier*: Ներկայ պիտի ըլլայ միութեանս պատուոյ նախագահը՝ Պ. Տիրան Թէքէեան: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՔՈՅՐ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ

13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՑ ԺԱՄԸ *11.30* ԻՆ

Salle des Sociétés Savantes *մէջ* **8, Rue Danton**

Métro: Odéon ԵՒ **Saint Michel**

կը ներկայացուի **ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ**

(ԿԱՐԷՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ, Հայաստանի կեանքէն)

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՓԱՐԻԶԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԴԵՐԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

= o =

ՆԱՒԵՐԳԱՆԻՒ.— Ցեղափոխական դատարանի քննիչ՝ Սուրէն Վարդանեանը Պ. Փրօֆիէսէօր Երամեան դէմ դիմաց:

Ա. ԱՐԱՐ.— Հայրապետ Վարդանեանի տունը. հայկական օճախնախկին ընկերները Սուրէնի եւ Մարզոյի բացատրութիւնը. ճամբանները բաժնուած...: Երիտասարդ համայնավարները կ'ամբաստանեն իրենց դեկավար՝ Սուրէնը:

Բ. ԱՐԱՐ.— Սեւանի կղզին: Փրօֆիէսէօր Երամեանի վերադարձը աքսորէն: Փրօֆիէսէօրի հանդիպումը Սուրէնի հետ: Համայնավար հարուածայինները եւ իրենց չինարարական ծրագիրները: Արսէնի եւ Մարզոյի մերձեցումը:

Գ. ԱՐԱՐ.— Շինարարական եռանդեռ: Մարզոյի տատանումները Արսէնի հանդէպ, առաջին ընդհարումը. Մարզօ կը տառապի:

Դ. ԱՐԱՐ.— Արսէնը տարուած էմմա Բոնդէլով: Մարզոյի եւ Արսէնի յարաբերութեան խզումը եւ Մարզոյի հոգեկան բեկումը:

Ե. ԱՐԱՐ.— Թէքումներ եւ Արսէնի մղած պայքարը: Սաշա բանտարկուած: Արսէնի եւ Սուրէնի հանդիպումը: Դաղափարներու պայքար: ՎԵՐՋԱԲԱՆ:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 *ԳՐԱՆԻ:*

Տոմսերը կը ծախուին՝ ՀՐԱՆՏ-ՍՄԱՒՈՒԵԼ, Գրատուն 51, Rue Mr. le Prince (Paris 5), ինչպես նաեւ առուտրականներու մէջ

ԱՋԴ

Ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցուի թէ՝ Հոգեբարձուհանձնախումբը Ս. Պատարագի մատուցմամբ Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, ի յիշատակ ազգային բարերար Ոլբ. Պ. կարապետ Մելքոնեանի:

Սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի *ժամը 10*: Սկզբ. Հոգեհանգստեան *ժամ 11.30*:

Հոգաբարձութիւն Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ Եկեղեցւոյ:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՐԷ

Վաճառատան մը մէջ նպաստաւոր պայմաններով, իտալահպատակ նախկին առեւտրական մը որ, Պոլսոյ մէջ երկար տարիներ ենթատօլուի հետ յանձնակատարութեամբ զբաղած է: Դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

ՇԱՒԻԼԻ «Արդութեան» խումբի ժողովը այս Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին ընկեր Գէորգի բնակարանը:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէի եւ Քրիստափոր խումբի խառն ժողովը տեղի կ'ունենայ 13 յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 23ին, սովորական հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայ պիտի ըլլայ Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 12 յունուար, երեկոյեան ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՎԻՆՆԻ կոմիտէն արտակարգ ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2·30ին «Ժաժակ» ակումբին մէջ:

Կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ (Մարսէյլ) «Վահէական» երիտ կոմիտէն դասախօսականն ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ, Հրայր, կայծակ Առաքել եւ Գայլ Վահան խումբերը վաղը, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 5ին իր սովորական հաւաքատեղիին մէջ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՌՕՄԱՆԻ «ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԽՈՒՄԲԻ եւ մասնակցութեամբ՝ ՑԵՂԱԿՐՕՆ ՍԱՆԵՐՈՒ:

Կը ներկայացուի՝ ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐԸ

20 Յունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին.

Ընկերվարականներու սրահին մէջ (Café Pommet)

Ծախսերու համար մուտք՝ 2 ֆրանք:

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

ՅՈՒՇԵՐՈՒ ԵՒ ԳՆԱՀԱՏՅՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅ

ԵՐ. ՕՏԵԱՆԻ ԵՐԿԵՐՈՒ ՀԱՏՈՐԻ ԼՈՅՍ ՏԵՍՆԵԼՈՒ ՍՈՒՔԻԻ

12 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին

«Ֆլօրիան» ճաշարանի վերնայարկը 61, Rue Mr. le Prince.

Խօսք կ'առնեն՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ, Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ,

Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ, Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ եւ ուրիշներ

Մուտքը՝ ազատ է:

Վաստուար 2ին ՍԻՓԱՆ *արձակուրդի*

Ե ԵԿՈՓԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ «ԱՆԱՀԻՏ» ՕՓԵՐԱՆ

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՖՐ. Կ ԽԱՉԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ԺԱՆ-ԿՈՒԻԺՕՆԻ սրահին մէջ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

A. GODOV & NIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Նիսի Շիսթրաւը, Մեծ Պարգեւ 3,000,000 ֆր.: Ամբողջ տոմսակը՝ 40 ֆր.:
1/2 տ. 20, 1/4 տ. 10 ֆր.: Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 15ին:

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շերտ. Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին
ամբողջ. 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

ՆԱՒՄԱԿԱՒՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ (15), Տիգրան Եկզարեան. — 70:
ՔԼԱՄԱՐ, Ս. Ցար.— 140:
ՓԻՒՃԻ ՍԻՒՐ ԱՐՃԱՆ, Ց. Թոզ.— 15:
ՍԷՆ ՓԻԵՌ ՏԷ ՔՕՈ, Թոմ.— 150:
ՆԻՍ, Ա. Գ.— 35:
ԱՓԹ, Ա. Բ.— 35:
ՏԷՍԻՆ, Ց. Պօյ.— 140:
ՀՈՒՄ, Ս. Տէր Ա.— 200:
ՇՕ ՏԷ ՖՕՆ, Նէվ.— 250:
ՌՕՄԱՆ, Ս. Պ.— 104:
ՊՈՒՐԿ ՍԷՆԹ ԱՆՏՒԼ, — 80:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Պ. Հ.— 280:
ՊՈՒԱ ԲՈՒԼՈՆՊ, Զ. Բ.— 140:
ՆԻՍ, Բ Գ.— 35:
ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Պետր.— 35:
ՍԷՆ ԹՕՊԱՆ, Խաչ.— 140:
ՍԷՆ ԼՕՐԱՆ, Տիւրկ.— 140:
ՖԼԱՎԻԱՆ, Սահ.— 35:

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ (20), Պ. Ս. Ամէմեան.— Սկսանք զրկել յունուար 14ն:
ՓԱՐԻԶ (14), Պ. Թ. Այվազեան — Յունուար 8էն:
ՆԻՍ, Բ. Գ.— Յունուար 6էն:
ՓՐԻ ՍԷՆ ԺԵՐՎԷ, Մ. Թէյեան.— Յունուար 14ն:
ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Տիկ. Պետրոսեան. — Յունուար 14ն:
ՓԱՎԻՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Ա. Գալֆեան.— Յունուար 9էն:

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թոքատ.* մով, բնական անիսոնի խառնուրդով, եւ խաղտի հիւմով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութիւններ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Արտօնատէր
S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX
48, Bld. des Vignes, Marseille
Tél. Colbert 58 - 10

եւս DISTILLERIE VIAL
18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)
Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ՝
D. N. BAHADOURIAN
82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝
M.M. H. Khatchadourian et Danielian
24, rue Assalit. Nice (A. M.)

«ՑԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (6)

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻԻԸ

—·—

Թարգմ. Ա. ՀԱԲԷԿԵԱՆ

Գրեց՝ ՐՕԼԸՆՑ ՏԷՆԻԷԼ

Հսած էր Պարքըրին որ չէր վախնար, պէտք չէր որ Պարքըր կամ ուրիշ որ եւ է մէկը իր իրական զգացումները դիտնային: Հիմակ իր բախտը պիտի վճռուէր ճակատ ճակատի:

Զանգը հնչեցուց. ծառայ մը ներս մտաւ:

— Սպասելու պէտք չունիք, Ուիլսըն, նստիմ քիչ մը կարդամ պիտի, ըսաւ անոր:

— Շնորհակալ եմ պարոն: Հանդչելու երթալէ առաջ որ եւ է բանի մը պէտք ունի՞ք, պարոն:

— Ոչինչ: Այս գիշերուան հսկելու կարգը որի՞ն է:

— Թոմասինն է, պարոն, խոհանոցը կը ճաշէ կոր:

— Ըսէք իրեն, ճաշը լրացնելէ վերջ քիչ երթայ պառկի:

Ծառան զարմացումէն աչքերը բացաւ.

— կարծեմ խելացութիւն չըլլար պարոն, լաւ չըլլա՞ր որ սովորականին պէս հսկէ:

— Ըրէք այնպէս ինչպէս կը պատուիրեմ, Ուիլսըն, գոչեց բարկութեամբ ատեն ատիրը:

Այս գիշեր պաշտօնի վրայ մարդ չեմ ուղեր: = Շատ աւ պարոն:

— Այսչափ. Ուիլսըն:

— Այո պարոն: Գիշեր բարի պարոն:

— Գիշեր բարի, Ուիլսըն:

Անձնական պահակը ճամբելով լաւ բա՞ն մը ըրած եղաւ: Ուսերը թօթուեց: Ամէն պարագայի մէջ պահակները Սպիտակ Արծիւի այցելութիւնը չպիտի արգիլէին, եւ ինք այն նախազգացումը ունէր թէ այս գիշեր ան պիտի գար: Ուրեմն, պէտք է պատրաստ ըլլար եւ առանձին պէտք է կրնար, ինքն ու Սպիտակ Արծիւը:

Սենեակին ծայրի անկիւնը երթալով, դարակ մը բացաւ եւ անոր մէջէն դուրս հանեց փոքրիկ բայց գործածական (Safety catch) վար ըրած միջոցին դէմքին վրայ ժպիտ մը ունեցաւ եւ պատրաստ ատրճանակը վերարկուին գրպանին մէջ տեղաւորեց: Այդ բաղուկը երկարելով ուշադրութեամբ զայն քննեց: Հաստատո՞ւն է, այո, ժայռի մը պէս հաստատուն: Շաբաթներէ ի վեր լարուած վիճակի մը մէջ կ'ապրէր, բայց չիղերը շատ լաւ էին:

— Չին օրերուն նման չիղերդ հաստատո՞ւն են Ֆրէնք:

Ֆրէնք բոլորտիքը նայեցաւ: Զայնը եանեւէն եկած էր:

— Լաւ է որ ձեռքդ դրպանդ հեռի պահես, Ֆրէնք, դրպաններէն շատ կը ջգայնանամ ... անոնք յաճախ անհաճոյ առարկաներ կը պահեն:

Ծառը անձը անհետացուցին առջեւ կեցած էր: Առիկց ներս մտած էր անիկա: Զեռքին մէջ առաճանակ մը ունէր, որուն փողը ուղղած էր իր խօսակցի ճիղղ սրտին:

Դարակին առջեւ կեցող մարդը ժպտեցաւ:

— Հոտառութիւնով զգացի որ այս դիշեր պիտի գայիր ձէյմս ըսաւ.

— Հասկցայ, պատասխանեց Սպիտակ Արծիւը, ինքն ալ ժպտելով: Եւ Լիվերբրկեան մը անոր վերարկուին գրպանին յառելով, « Չիս ընդունելութեան մը պատրաստութի՞ւն էք»:

— Տեսակ մը: Մեղք որ ներս մտնելդ չիմացայ, ձէյմս, մինչեւ հիմակ մեռած պիտի ըլլայիր:

— Ճակատագիր, Ֆրէնք: Ճակատագիրը ինծի ի նպաստ եղաւ:

Դարակին մօտ գտնուող մարդը ըսաւ ջղայնութեամբ.

— Լաւ, ձօն, ինչ պիտի ըլլայ, հիմակ պիտի սպաննե՞ս, թէ խօսինք նախ:

Սպիտակ Արծիւի աչքերուն մէջ հիացումի նայուածք մը նշմարուեցաւ: Ո՞վ պիտի հիանար մէկու մը վրայ, որ մահը դիմաւորելով հանդերձ, այդպէս կրնար խօսիլ:

— Նախ քիչ մը խօսինք, Ֆրէնք, պատասխանեց Սպիտակ Արծիւը: Երկար տարիներէ ի վեր նախկին գործակիցներուս հետ չեմ խօսակցած... միւս չորսը շատ շուտ մեռան, խօսելու միջոց չունեցան:

— Նստի՞նք պիտի:

— Այս դիշեր անձնական պահակախումբդ ո՞ւր է, Ֆրէնք:

Ֆրէնք ժպտեցաւ:

— Ամէնքն ալ պառկեցան, կամ պառկելու վրայ են: Հրամայեցի որ դիս անհանգիստ չընեն, այնպէս որ վախնալու պատճառ չունիս, ձէյմս:

— Ես չեմ վախնար Ֆրէնք: Հոս որ եւ է մէկը մտնելէ առաջ դուն արդէն մեռած պիտի ըլլաս... միակ դժբախտութիւնը այն կ'ըլլայ որ մեր փոքրիկ խօսակցութենէն զրկուած պիտի ըլլանք:

— Զենք զրկուիր, քեզի ճշմարտութիւնը ըսի:

— Ուրեմն նստինք: = Լաւ: Տանուտէրը կրակարանին երիվար կողմը դրուած բազկաթոռներէն մէկին մօտ երթալով ըսաւ.

— Եթէ չատ տաք չես զգար, ձէյմս, կրակին մօտ նստինք. ամառ իրիկուններն անգամ զովութիւն մը կ'զգամ...

(Շար.)

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆր. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը կը տօնէ *ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ 12 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին «Հայ Ակումբ»ին մէջ* երգ. պար, արտասանութիւն, ներկայացում փոքրիկներու կողմէ:

Մանուկներուն պտուղ պիտի բաշխուի:

Փոքրիկներուն մուտքը ազատ է: Մեծերու համար 2 ֆրանք:

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Բարեփոխուած է ծանօթ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի սրահը, որ վարձու կը տրուի խիստ դիւրամատչելի գիներով բաժիական ներկայացումներու, հանդէսներու, հարսնիքի, ճաշկերոյթի *եւայլն* համար:

ԳԵՂԵՑԻԿ ՀԵՄ

Պայմաններու համար դիմել մէկ շաբաթ առաջ

45, Rue de la Défense. à Issy - les - Moulineaux

Tél. MICHELET: 25-86

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration — 17, Rue Damesme, PARIS (13e)
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
13
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
13 Janvier
1935

ԺԱ ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2702

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ ԵՂԱՆԱԿ ՄԸ

Ո՞րն է աշխատանքի բաժանումը, նախկին կամաւորներու, սպաներու, մարտիկներու եւ նման Միութեանց համար:

Նորէն կանգ առնելով Ֆրանսայի վրայ, ահ թէ ինչ պիտի թելադրէինք.—

1· Ֆրանսական բանակի նախկին հայ կամաւորները եւ Մարտկոցի Լեգէոնականներու Միութիւնը կը ստանձնեն ուղղակի մի – ջավայրին կամ պետութեան հետ կապուած գործեր, իրաւական խնդիրներ (յարաբերութեանց ճիւղ):

2· Հայ Սպայից Միութիւնը կը վարէ անկար կամ կարօտ ռազմիկներու բարոյական եւ նիւթական հոգաբարձութիւնը (խնամատարութիւն):

3· Իսկ Հայ կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւնը՝ միւս հիմնական, մասնագիտական աշխատանքը (քարոզութիւն, կազմակերպում, ռազմական գիտելիքները):

Այս պարագային, անշուշտ ուժերու փոխանցումներ կամ տեղափոխութիւններ կը կատարուին, պակասները լրացնելու եւ աշխատանքը ներդաշնակելու համար:

Կը թուէ միացեալ խորհուրդ մը կազմել, պահելով իւրաքանչիւր Միութեան ներքին ինքնավարութիւնը:

×

Ի՞նչ հիման վրայ կը կատարենք այս բաժանումը:

— Աչքի առջեւ ունենալով իւրաքանչիւրին յարմարութիւնը, նախասիրութիւնը եւ կազմը:

Հակառակ բոլոր հաւասարիքներուն, Ֆրանսական ճակատի հայ կամաւորները մեծ մասով կղզիացած, իրենք իրենց չըշնամակ մը ստեղծած են:

Անոնք անմիջական շփում չունին հայկական կեանքի թաւալումներուն հետ, եւ ունին վարիչներ որ յաճախ քաղաքականու – թիւն կը խաղան:

Միւս կողմէ, չատոնց ընտելացած ըլլալով միջավայրին եւ լեզուին, ունենալով սերտ յարաբերութիւն՝ Ֆրանսական չըշնամակներու հետ (գոնէ այդպէս լսած ենք), կը կազմեն «նախասահմանուած» տարրը՝ յարաբերական աշխատանքին համար:

Մենք վստահ ենք որ անոնք կթէ ուզեն եւ իր կազմակոյծ վիճակէն փրկեն Միութիւնը, կրնան օգտակար ըլլալ մեր բանուոր – ներու տագնապին առթիւ ալ (գործազրկութիւն, ինքնութեան ճգնաղբ, վտարում եւն.):

Տարբեր տեսակէտով մը, միջավայրէն կտրուած է նաեւ Հայ Սպայից Միութիւնը:

Շատերը ռուսական կրթութիւն ստացած, անծանօթ՝ Ֆրանսական միջավայրին եւ անհաղորդ կամ անտարբեր՝ հայկական կեանքին (ընդհանրապէս եւ լեզուին), անոնք ոչ կամք ունին, ոչ ալ յարմարութիւն՝ ժողովրդական չարժում առեղծելու:

Պատերազմի չըշնամին, գործօն դեր ունեցած են այս սպաները որոնց թիւը յիսուն կը համրուի, միայն Փարիզի մէջ:

Արդ, մեծ բան է, եթէ կարենանք զանոնք հայկական միջավայրին կապել տեւական յանձնառութեամբ մը,— հոգաբարձութիւն:

Եւ ահա երրորդը,— Հայ կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւն:

Կը դժուարանանք ըսել թէ այս կազմակերպութիւնը գաղափարական իր վերջնական դիմագիծը:

Որքան դիտենք, զանազան խարխափումներէ յետոյ, ան, մըտած է նոր ճամբու մը մէջ, եւ կ'ուզէ կենդանի գործով ապացուցանել իր գոյութեան իրաւունքը:

Իրրեւ նշանախօսք ունենալով Անդրանիկի պատգամը, — «Գործս կէս մնաց», այս Միութիւնը ամէնէն աւելի կը մօտենայ առաջադրուած նպատակին: — Վառ պահել հայկական բաղուկին փառքը եւ հայրենիքի ազատութեան գաղափարը, զօրացնել մարտական ոգին եւ օգտուիլ արդի ռազմական գիտելիքներէն:

Այսպէս կը հաւատան իրենց ճառերն ու դասախօսութիւններ – ը եւ իրենց պաշտօնաթերթը, «Ռազմիկ»:

Արդ, իրար կը լրացնե՞ն առաջադրութիւնն ու իրականու – թիւնը, բաղձանքն ու գործունէութիւնը:

Աւելի բաց խօսելով, ունի՞ն անհրաժեշտ ուժն ու հեղինակութիւնը, արժեցնելու համար այնքան գեղեցիկ եւ չինարար ծրագիրները:

Հիմնական աշխատանքի բաժինը վերապահելով իրենց, մենք վարկ բացած կ'ըլլանք իրենց:

Մեր քաղած տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ խոշոր եւ ամուլ յաւակնութիւններ չունի այս Միութիւնը:

Արդարեւ, ինչքան զգուշանան չողչողուն առաջադրութիւն – ներէ եւ հրաշքներ գործելու մարմաջէն, այնքան փրկարար պիտի ըլլայ թէ իրենց եւ թէ ժողովուրդին համար:

Կը մնայ խօսքերը գործի վերածել, հնարաւորութեան սահմաններուն մէջ:

Իսկ ատոր համար, անհրաժեշտ է վստահութիւն ներշնչել հասարակութեան լայն խաւերուն, ամբօրէն կազմակերպուիլ եւ կազմակերպել, նախ եւ առաջ կարգապահութեան վարժեցնելու համար արմատախիլ բազմութիւնները:

Մեր մատնանշած պահանջը այնքան հասունցեր է որ, եթէ այս Միութիւնն ալ ձախողի, ուրիշ մը անպատճառ պիտի ծնի, ինչպէս եղած է միւս գաղութներուն մէջ (Ռումանիա, Եգիպտոս, Մ. Նահանգներ):

×

Հաւատա՞նք թէ լուրջ խորհրդակցութեան մը կ'ենթարկուին այս թելադրութիւնները, իրենց իսկ բարիքին համար:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՇՏ Կ'ԱՃԻ

= o–o =

Պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակուած վերջին տեղեկագրին համաձայն յունուար 5ին նպատըկալ բանուորներու թիւն էր 436,639, որոնց 347,910ը այր, 88,729ը կին: Նախընթաց շաբթուան գումարն էր 419,129, ուրեմն աւելցած է 17,510: Անցեալ տարի յունուարի նոյն շաբթուան նպաստըկալբանուորներուքիւն էր 320,273: կը նշանակէ թէ 116,366 հոգի աւելցած է մէկ տարուան ընթացքին:

Տեղական թերթ մը դիտել կուտայ թէ այս շաբթու 20,860 հոգի աւելցած է նպաստըկալ (արձանագրուած) գործազուրկներու թիւը: Այս առթիւ կը պատմէ թէ փրանսացի գործատէր մը մերժած է փրանսացի բանուոր ընդունիլ, հողագործական աշխատանքներու համար, պահանջելով Սլաւ մը: Եւ կ'աւելցնէ·— «Թող չկարծուի թէ առասպել մը կամ բացառիկ պարագայ մըն է այս: Մեր գզրոցին մէջ ամբողջ թղթածրար մը ունինք այսպիսի դէպքերու»:

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԱՆՐԱՔՈՒԷՆ ՍԱՐԻ ՄԷՋ

= o · o =

Ամբողջ աշխարհ անհամբեր կը սպասէ արդիւնքին

Այսօր, կիրակի, տեղի կ'ունենայ Սարի հանրաքուէն: Ինչպէս գրած էինք, արտակարգ միջոցներ ձեռք առնուած են, պահպանելու համար բարեկարգութիւնը, միջազգային զօրագունդի մը միջոցաւ:

Ուրբաթ օր 40,000 պանդխտ Սարցիներ վերադարձան Ֆրանսայէն եւ Գերմանիայէն, մասնակցելու համար ֆուէարկու – թեան: Մասնաւոր կառախումբեր յատկացուած էին երկու կողմէն ալ: Շնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներուն, ընդունելութեան ցոյցերը խաղաղ անցան: Այս առտու կը հասնին վերջին կարաւաններ, որով Գերմանիայէն փոխադրուած Սարցիներու թիւը պիտի հասնի 45,000ի (այր եւ կին), իսկ Ֆրանսայէն գացողներու թիւը՝ 6500ի:

Ցատուկ յանձնաժողովը որոշեց ֆուէարկութեան արդիւնքը ծանուցանել ոչ թէ երկուշաբթի գիշեր, այլ երեքշաբթի առտու ժամը 8ին, որպէսզի այս կամ այն կողմին յաղթանակը տեղի չտայ վտանգաւոր ցոյցերու, գիշեր ատեն: Ցերեկ ատեն անգլիական, իտալական եւ միւս զինուորները պիտի կրնան աւելի դիւրութեամբ զսպել խռովութիւնները:

Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ ֆուէարկուներու հարիւրին 60ը արտայայտուած պիտի ըլլայ ի նպաստ Գերմանիոյ: Աւելի լաւատեսներ մինչեւ հարիւրին 80 կը նախատեսեն: Ուրիշներ կը կարծեն թէ հարիւրին 35 ապահովուած է ներկայ գոյավիճակի պահպանման համար, 35 առ հարիւր՝ գերմանական նպատակի համար (վերադարձ Գերմանիոյ), իսկ մնացեալ 30 առ հարիւրը կասկածելի կը մնայ: Երկու կողմին համար ալ ամէնէն վտանգաւոր կացութիւնը պիտի ըլլայ անոնց մեծամասնութիւն մը· որովհետեւ այդ պարագային պիտի դժուարանայ Ազգերու Դաշնակցութեան որոշումը:

Միջազգային զօրագունդի հրամանատարը ազդարարութիւն մը հրատարակելով, հաղորդեց թէ օտար զինուորները պիտի միջամտեն, երբ տեղական ոստիկանական ուժերը անբաւական գան եւ դիմում կատարուի: Ֆուէարկութեան լրացումէն յետոյ, զինուորներէն ջոկատ մը պիտի յատկացնէ, բոլոր ֆուէտուփերը Սարպրուճ փոխադրելու եւ համրելու համար: Ֆուէտուփերը պիտի փոխադրուին կառերով եւ կառախումբերով, զինուրական հսկողութեամբ, ինչ որ պիտի տեւէ ամբողջ կիրակի գիշեր: Ֆուէհամարն ալ պիտի կատարուի միջազգային զինուորական պաշտպանութեան տակ: 903 ֆուէտուփ հաստատուած է ամբողջ երկրին մէջ· այնպէս որ բաւական ժամանակ պիտի խլէ հաւաքման եւ համրանքի գործողութիւնը:

⁂ Պերլինէն կը հեռագրեն թէ Հիթլէր այժմէն Սարի նահանգապետ նշանակած է Տօքթ· Եոզէֆ Պիւրքէլը, որ իր լիազօր ներկայացուցիչն է Սարի համար: Ուրեմն վստահ է որ այդ երկրամասը Գերմանիոյ պիտի վերադարձուի:

Ձիւնո՞ր կը հաւասիմբեն սահմանին վրայ

Ամերիկեան թերթ մը կ'իմանայ թէ իտալական եւ աւստրիական զինուորներ համախմբուած են սահմանին վրայ, ի նախատեսութիւն հիթլէրական ցոյցերու (Սարի ֆուէարկութեան առթիւ): Աւստրիական թերթ մըն ալ կը գրէ թէ Պավարիոյ պահակազօրը զօրացուած է 50,000 զինուորներով: Աւելի քան 50 կառախումբ լեցուն աւստրիական զինուորներ փոխադրուած են գերմանական սահմանին վրայ, իսկ բազմաթիւ իտալացի զինուորներ, որոնք ամեռնայիններ կը կատարէին հիւսիսային շրջանին մէջ, անցած են Աւստրիոյ եւ Իտալիոյ սահմանին վրայ:

Վարչապետին ճառը ձայնասփիւռով

Վարչապետ Պ. Ֆլանտէն երէկ (շաբաթ) գիշեր ժամը 8·30ին կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ ձայնասփիւռով, իր կուսակցութեան տարեկան հացկերոյթին առթիւ: Ճառը պարզաբանումն էր կառավարութեան ներքին քաղաքականութեան, որ կը ձգտի վերաճորոգել պետական եւ ճարտարագործական կեանքը: Պ. Տումէրկի եւ Պ. Ֆլանտէնի մեթոտներու տարբերութիւնը այն է որ, առաջինը ուղղակի ժողովուրդին հետ կը խօսէր, ծրագիրներ պարզելով խորհրդարանի գլխուն վերեւ, մինչ վերջինը իր կուսակցութեան կ'ուղղէր խօսքը, որ ձայնարձակին միջոցաւ լսուեցաւ ամէն կողմ: Ուրիշ ճորութիւն մըն ալ այն է որ՝ ճառը պիտի խօսուի ճաշէն առաջ: Ընկալեալ սովորութենէն շեղելով, Պ. Ֆլանտէն զգուշական միջոց մըն է կը փորձէ, որովհետեւ անխորհուրդ կամ կողմնակի խօսակցութիւնները անխուսափելի են հացկերոյթէ մը վերջը, եւ քանի որ ձայնասփիւռ գործիքը գաղտնիք պահել չի գիտեր, կրնայ ըլլալ որ ժողովուրդն ալ անհամ բաներ լսէ··· կարգ մը թերթեր ճառը ճաշէն առաջ խօսելու այս փորձը կը նկատեն ամերիկեան սովորութիւն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍՐԱՀԷ ՍՐԱՀ

Տարուան այս եղանակին, իրար կը հրմշտկեն ժողովները, հանդէսները, բանախօսութիւնները, երեկոյթներն ու ներկայացումները, փարիզէն մինչեւ յեոին գիւղաքաղաքը:

Բազմաթիւ Միութիւններ ամիսներ առաջ կը յայտարարեն·— «Կը խնդրուի նկատի ունենալ»:

Եւ ընդհանրապէս··· նկատի չեն ունենար, որովհետեւ մէկը միւսին ծանուցումը չի կարդար:

Ցանախ ալ, գիտնալով հանդերձ, խաչածեւումներ կը կատարեն, կուսակցական ատելութեամբ:

Բայց այս չէր խօսելիքս:

Նոյնիսկ այս տագնապի շրջանին, հանդէսները եւ ժողովները իրար կը հրմշտկեն, եւ սրան չի ճարուիր:

Մանաւանդ շաբաթ եւ կիրակի օրերը, որոնք ամէնէն աւելի յարմար են որ եւ է հանդէսի համար:

Ամբողջ Փարիզի մէջ, մէկ հատիկ սրահ չունինք, համեստ հաւաքոյթի մը համար եւ ընդհանրապէս կ'ապատանինք ··· Ցիօրիա ճաշարանը, որուն վերնայարկը հազիւ 50 հոգի կրնան տեղաւորել:

Իսկ միջակ հաւաքոյթի մը համար — **150, 250** կամ **4—500** հոգիանոց — փնտռէ եւ գտիր: Կանխավճարն ալ՝ ամիսներ առաջ ցնծալով:

Կան տակաւին հազարնոց, երկու հազարնոց սրահներ: Վարձքն ալ ճիշդ նոյնքան: (Ցերեկը· գիշերը՝ աւելի սուղ· իսկ մինչեւ լոյս՝ կրկնապատիկ):

Սրահը վարձելն ալ բաւական չէ:

Սրահներ կան ուր բուն վարձքին չափ դրամ պիտի ցծծաս՝ յաւելուածական ծախքերու համար:

Դրամի կը սպասեն դռնապանը, գիշերապահը, ռատիկաները, հրշէջը, ծառան, բեռնակիրը:

Ես գիտեմ սրահ մը ուր վերջերս 30 ֆրանք վարձք պահանջեր եւ գանձեր էին··· արտաքինցին դուռը մինչեւ լոյս բաց թողլու համար:

Գաւառական կեդրոններու մէջ ալ տարբեր չէ պարագան:

Անշուշտ պայմանները աւելի ձեռնտու են երկրորդական վայրերու, գիւղերու կամ գիւղաքաղաքներու մէջ:

Այսպէս է մեր կեանքը՝ տասը տարիէ ի վեր:

Խօսելով միայն Փարիզի մասին, պարզապէս ողբալի:

Ոչ միայն հանդէսները, այլեւ կուսակցական, գրական, մարզական, կենսակիցական ատելութեամբ:

Բայց այս չէր խօսելիքս:

Նոյնիսկ այս տագնապի շրջանին, հանդէսները եւ ժողովները իրար կը հրմշտկեն, եւ սրան չի ճարուիր:

Մանաւանդ շաբաթ եւ կիրակի օրերը, որոնք ամէնէն աւելի յարմար են որ եւ է հանդէսի համար:

Ամբողջ Փարիզի մէջ, մէկ հատիկ սրահ չունինք, համեստ հաւաքոյթի մը համար եւ ընդհանրապէս կ'ապատանինք ··· Ցիօրիա ճաշարանը ,որուն վերնայարկը հազիւ 50 հոգի կրնան տեղաւորել:

Իսկ միջակ հաւաքոյթի մը համար — **150, 250** կամ **4—500** հոգիանոց — փնտռէ եւ գտիր: Կանխավճարն ալ՝ ամիսներ առաջ ցնծալով:

Կան տակաւին հազարնոց, երկու հազարնոց սրահներ: Վարձքն ալ ճիշդ նոյնքան: (Ցերեկը· գիշերը՝ աւելի սուղ· իսկ մինչեւ լոյս՝ կրկնապատիկ):

Սրահը վարձելն ալ բաւական չէ:

Սրահներ կան ուր բուն վարձքին չափ դրամ պիտի ցծծաս՝ յաւելուածական ծախքերու համար:

Դրամի կը սպասեն դռնապանը, գիշերապահը, ռատիկաները, հրշէջը, ծառան, բեռնակիրը:

Ես գիտեմ սրահ մը ուր վերջերս 30 ֆրանք վարձք պահանջեր եւ գանձեր էին··· արտաքինցին դուռը մինչեւ լոյս բաց թողլու համար:

Գաւառական կեդրոններու մէջ ալ տարբեր չէ պարագան:

Անշուշտ պայմանները աւելի ձեռնտու են երկրորդական վայրերու, գիւղերու կամ գիւղաքաղաքներու մէջ:

Այսպէս է մեր կեանքը՝ տասը տարիէ ի վեր:

Խօսելով միայն Փարիզի մասին, պարզապէս ողբալի:

Ոչ միայն հանդէսները, այլեւ կուսակցական, գրական, մարզական, կենսակիցական ատելութեամբ: Ֆուտպոլի եւ ուրիշ միութեանց ժողովները հարիւրին **95** սրճարաններու անկիւնը կը գումարուին, վարձքով կամ խմելիքով:

— Կարելի չէ՞ գտնել միջակ սրահ մը ունենալ, սրճարանով եւ ճաշարանով եւ յարակից յարմարութիւններով, իբրեւ առեւտրական գործ:

Կը դժուարանամ պատասխանել:

Գիտեմ միայն որ, Ռուսերը բախտաւոր են այս տեսակէտէն ալ:

Քանի մը շաբաթ առաջ Ֆր· Կ· Խաչը բարեգործական վաճառք մը սարքած էր ռուս երաժշտական Ակումբին մէջ, Սէնի ափը: Երեք յարկով շէնք մը, երկու գլխաւոր սրահներով, յարակից սենեակներով եւ ճաշարանով: Իսկ եւ իսկ Ակումբ:

Հետաքրքրուեցայ եւ ամչցայ:

Շէնքը վարձեր են տարեկան 30,000 ֆրանքի: Գլխաւոր եկամուտը կը կազմեն անդամավճարը եւ կամաւոր ընծաները: Ունին 400 անդամ: Տարեվճարը՝ 25 ֆրանք: Տարեկան եկեղմուտը՝ 100,000 ֆրանք:

Ի՞նչ կ'ըսէք, մեր ուժերն վե՞ր է···

ՎԱՀԷ

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐ Է (ԿԻՐԱԿԻ) ՍՕՍԻԷԹԷ ՍԱՎԱՆԹԻ ՄԷՋ, Հ· Ց· Դ· ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ, «ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ» (ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԵԱՆՔԷՆ), ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԵՐԱՍԱՆԱԿԱՆ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՈՒԺԵՐՈՒ:

ԱՌԱՋԻՆ ՁԻՒՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ուրբաթէն շաբաթ լուսնալու գիշերը ձիւնի բարակ այլ աղուոր խաւ մը ննտած էր Փարիզի պողոտաներուն վրայ: Ինչպէս ամէն բան՝ այս բաղաքին մէջ, այդ ձիւնն ալ շուտով հալեցաւ, եւ առտուն օդը նորէն սաստկացաւ: կէսօրին, ձիւնը վերսկսաւ, բայց կարճ տեւեց: Եւ մենք անհուն կարօտով յիշեցինք մեր հայրենիքին վեհափառ ձիւնը, որ կ'իջնէր օրհնութեան մը պէս, լեռներէն մինչեւ դաշտերը···

ՁԻՒՆ ՁՄԵՌ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Սարսափելի ցուրտ կը տիրէ Մ· Միութեան եւ մասնաւորապէս կեդրոնական Եւրոպայի մէջ: Մոսկուայի մէջ, գերոյէն վար 35 աստիճան կը ցուցնէ ջերմաչափը: Բանուորներուն աշխատանքը չափազանց դժուարացած է գործարաններուն մէջ: Փոխադրութեան միջոցներն ալ խանգարուած են: Տունի աւազանին մէջ, մեծաղազրածական արտադրութիւնը մեծապէս նուազած է: Ուրալի մէջ գերոյէն վար 42 աստիճանի հասած է ցուրտը: Հիւսիսային բուռն հով մը կը փչէ Բաղուի մէջ:

Մոսկուայէն կը հեռագրեն յունուար 11 թուականով·— Ցուրտը սաստկացած ըլլալով, վայրի կենդանիները սկսան երեւիլ գաղաքներու մօտ: Գայլեր երեւցած են Քիէվի մօտերը: Միջոցներ ձեռք առնուեցան, ժողովուրդը եւ անասունները պաշտպանելու համար: Ցուրտին պատճառաւ չափազանց կրակ վառուած ըլլալով, հրդեհներ ծագեցան Մոսկուայի, եւ մասնաւորապէս «Կարմիր ուսուցիչներու կամաւոր»ին մէջ (վարժարանոց), որ հազիւ փրկուեցաւ բոցերէն: Քաղաքին կեդրոնին մէջ, բազմաթիւ բնակարաններ մոխիր դառնալու վտանգին տակ են: Կենդանաբանական պարտէզին մօտ, երկաթեայ տան մը մէջ պաշարուած մանուկներու փրկութեան մասնակցած ատեն, դռնապան մը մեռաւ: Հրշէջներու հրամանատարը կոչ մը ուղղեց ժողովուրդին, որպէսզի խոհեմութեամբ չարժին:

1934ին 2496 հրդեհներ ծագած էին Մոսկուայի մէջ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՖԻԶԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՄԱՆ

ՆՈՒՖԱՐԻ ՎԱԽՏԸ

«««·»»»

ԴԱՎԱԺԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մեր գյուղի միջնակարգ դպրոցի տնօրեն Նիկոլ Ալեքսանի Ղազարյանը, որ ծնվել է 1900 թվականին, ամուսնացած է եղել երկու անգամ։ Առաջին կինը մահացել է 1930 թվականին, թողնելով նրան երեք անչափահաս երեխաների հետ։ Երկրորդ անգամ նա ամուսնացել է 1931 թվականին։ Նրա երկրորդ կինը՝ Նունե Ալեքսանի Ղազարյանը, ծնվել է 1910 թվականին, ունի միջնակարգ կրթություն, ամուսնացած է եղել մեկ անգամ։ Առաջին ամուսնությունից ունի մեկ երեխա։

Ամուսնանալուց հետո Նունե Ղազարյանը ընդունվել է մանկապարտեզի վարիչ։ Ամուսնանալուց մի քանի ամիս հետո նա հղիացել է։ Ծննդաբերությունը սպասվել է 1933 թվականի հունվարին։

Ամուսնանալուց հետո Նունե Ղազարյանը ամուսնու հետ միասին բնակվել է նրա բնակարանում։ Ամուսինների միջև հարաբերությունները սկզբում եղել են լավ։ Սակայն հետագայում Նունե Ղազարյանը սկսել է նկատել, որ ամուսինը՝ Նիկոլ Ղազարյանը, սկսել է նրան նկատելի սառնությամբ վերաբերվել։ Նա հաճախ է նրան նախատել անպատճառ, ասել, որ նա ամուսնացել է նրա հետ միայն բնակարանի համար։ Ամուսինների միջև հաճախ են տեղի ունեցել վեճեր, որոնց ժամանակ Նիկոլ Ղազարյանը ծեծել է կնոջը։

Ծանուցում, որ կինս՝ Նունե Ղազարյանը, հեռացել է տնից, ես չեմ պատասխանատվություն կրում նրա պարտքերի համար։

Նիկոլ Ղազարյան

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ
ԳԻՆԵՐԸ ՋԱՓԱՒՈՐ
ՄԵՐ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԷՆ ԵԼԱԾ ԲԱԳՈՒԱՑՆԵՐԸ ԿՈՒՆԵՆԱՆ ԻՐԵՆՑ ՄԱՍՆԱՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒՆԵՐՔԱԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆԵՐԸ.
TAILOR
Georges Cherbetjian
TÉLÉPH. PROV. 00.23
MÉTRO POISSONNIÈRE
94 RUE LAFAYETTE
PARIS

Տուրհան թերևացում

1934 դեկտ. 29ին հրատարակուած օրէնքի մը համաձայն, նոր կրճատում– ներ պիտի վայելեն այն հարկատուները որ ընտանեկան բեռ ունին: Այսպէս, թոշակներու եւ ճարտարագործական – առեւտրական չահերու համար առանց բացառութեան ընդունուած 10,000 ֆրանքի զեղչէն զատ կրճատում պիտի ըլլայ այն հարկատուներուն համար որոնք զաւակներ ունին: Անոնք որ տարեկան 20,000 ֆրանքէն պակաս եկամուտ ունին 20 առ հարիւր զեղչ պիտի ստանան իւրաքանչիւր երկու առաջին զաւակի համար, իսկ 60 առ հարիւր՝ սկսելով երրորդ զաւակէն: Անոնք որ 20,000 –40,000 եկամուտ ունին, 15 առ հարիւր պակաս պիտի վճարեն, առաջին երկու զաւակներու իւրաքանչիւրին համար, 45 առ հարիւր պակաս՝ սկսելով երրորդ զաւակէն: 40,000էն վեր եւ– զած եկամուտներու համար զեղչն է 10 եւ 30 առ հարիւր, նոյն պայմաններով: Ինչպէս մինչեւ հիմա, տուրքերու կրճատումը չի կրնար 800 ֆրանքէն աւելի ըլլալ իւրաքանչիւր անչափահաս զաւակի համար:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԻՆԳ ՖՐԱՆՔՆՈՑ նոր մետաղադրամը, որ կը կշռէ 12 կրամ եւ Փարիզի մէջ չրջաբերութեան հանուեցաւ 1934 նոյ. 3ին, պիտի տարածուի ամբողջ երկրին մէջ, յունուար 14էն սկսեալ:

ԴԱՏԱՒՈՐ ՓՈՒՆՆԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ խնդիրը միշտ անլոյծ ձկը մնայ: Վերջին նորութիւնը այն է որ, գաղտնի ոստիկան Պոնի մեղսակից կը համարուի... Առջի օր, Տիժոնի մէջ դէմ դիմաց հանուեցան գաղտնի ոստիկանը եւ ութ վրկաններ, որոնց մէկը յայտնեց թէ դէպքին օրը տեսած է Պոնին, ինքնաշարժի մը մէջ, ոճիրին վայրը: Իսկ միւսը պատմեց թէ դէպքէն երկու օր առաջ, ինք սպասաւորեց ոստիկանին, մօտակայ ճաշարանի մը մէջ:

ՍԻՒԹՕՔՆԻ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ վերահաստատումը կը ձգձգուի չարունակ, Մինչեւ հիմա կանչուած բանուորներուն թիւը 3000ի չի հասնիր (15–20,000ի վրայ): Զախակողմեան թերթերը ցոյցի կը հրաւիրեն գործազուրկ բանուորները: Միւս կողմէ, այն մարդոց հաստատութիւնները որ նիւթեր կը հայթայթէին Սիթրօէնի, սկսած են ճամբել իրենց աշխատաւորները:

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐ միացեալ ճակատը նոր կոչ մը հրատարակեց, որով կը հրաւիրէ սաստկացնել պայքարը ֆաշականութեան դէմ, հանգանակութիւն կատարել բանթողներու համար եւ ուժ տալ գործազուրկ բանուորներու բոլոր պահանջներուն:

ՓՈՔՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ պետութիւնները ժողով գումարելով Լիւքսէմպուրկի մէջ, իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին Ֆրանքեւիտալական համաձայնութեան առթիւ եւ որոշեցին գործակցիլ բոլոր պետութեանց հետ, իրականացնելու համար ստորագրուած սկզբունքները:

ՄՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ հաղորդակցութեանց գործավարութենէն տասը ճարտարագէտներ Ռումանիա հասան, բանակցելու համար ռումանական կառավարութեան հետ, մասնագիտական հարցերու մասին (երկաթուղի, կամուրջ, նաւարկութիւն եւն.):

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ խորհուրդին 84րդ նստաշրջանը բացուեցաւ յունուար 11ին, նախագահութեամբ Թուրքիոյ արտաքին գործավար Պ. Թէվֆիք Արասի: Ժողովը լսեց զեկոյց մը՝ Իտալիոյ եւ Հապէշիստանի անհամաձայնութեան մասին: Միլիոնատէր Րոքֆէլլէր 200,000 տոլար յատկացուցած է Ա.Դ.Ս. խորհուրդին, առողջապահական կազմակերպութեան համար:

ԵՐԿՈՒ ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻՆԵՐ դատ բացին եւ 4500ական ֆրանք հատուցում պահանջեցին, իրենց մերկ պատկերը քաշուած եւ թերթի մը մէջ հրատարակուած ըլլալով: Մէկուն ամուսինը քիթը կախած, իսկ միւսը պաշտօնի մը համար դիմում ըրած առեն մերժուած էր, ճիշդ այդ պատկերին պատճառաւ... Երկու գեղուհիները պատկերահանդէսի մը կը մասնակցէին, եւ յայտարարութեան մէջ ըսուած էր թէ «ամէն բան պիտի տեսնուի»:

ՀՐԴԵՀ ՄԸ ՈՂՆՋԱՑՈՒՑ Նափոլիի նոր թատրոնը: Նոյն թաղին մէջ տուները քիթ – քիթի ըլլալով, հարկ եղաւ պարսպել երկու հարիւր ընտանիքներ, որովհետեւ լուրջ վտանգ կը սպառնար ամբողջ թաղին:

ՆԵՆԴ ՄԸ, որ մէկ ամիս մնալով արձակուած էր Մարսէյլի Քոնէպիսին հիւանդանոցէն, առջի օր վերադառնալով ուզեց մանել այն սրահը ուր դար – մանուածէր: Հիւանդապահուհին չարտօնեց: Ինդը իր վրայ խոյանալով, կատաղօրէն խածաւ, յետոյ ատրճանակը քաշեց եւ տեղնուտեղը սպաննեց հիւանդ մը, 26 տարեկան: Հազիւ կարելի եղաւ զսպել խելագարը, որ կը մռնչէր.— «Ես դժբախտ եղայ ամբողջ կեանքիս մէջ, եւ ուզեցի վրէժ լուծել»:

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

ՇԱՎԻԼԻի «Արդութեան» խումբի ժողովը այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին ընկեր Գէորգի բնակարանը:

ՀԱՑ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆ ԴԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հայ Տնտեսական Կեդրոնի Տնօրէնութիւնը կը խնդրէ մեզմէ յանձնարարել թէ հաստատած է դատական եւ վարչական ամէն տեսակ խնդիրներու համար մասնաւոր դրասենեակ մը նախագահութեամբ Պ. Լօրան Պաիի, նախկին դատաւոր եւ քաղաքապետ 17րդ թաղապետութեան:

Հայ Տնտեսական Կեդրոնի բոլոր անդամները կրնան դիմել 39, Boulevard Haussmann, Paris (9), Centre Économique Arménien, երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ժամը 6էն եւ 7, ուր կ'ընդունի կեդրոնիս օրէնսդէտ – իրաւաբան Պ. Գաբաճեան, վկայեալ փաստիզի համալսարանէն:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԽԻ ՍՏԱՑԱՆՔ

ԷՔՍ ԱՆ ՓՐՕՎԱՆՍ, Ա. Յովհաննէսեան, սկսանք ղրկել Յունուար 1էն:
ՐԸԹԻԼ, Գ. Ս.— 140:
ՐԸԹԻԼ, Ազ. (Տիկ. Զ.ի հաշուոյն).— 140:
ՎԻԷՆ, Երամ.— 50:
ՎԻԷՆ, Կ. Մուր.— 50:
ՎԻԷՆ, Ն. Խազ.— 176: Կարգադրեցինք:
ՔԼԱՄԱՌ, Ս. Ճար.— 140:
ՓԱՎԻՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Ա. Գալ.— ..35:
ՀՓԻՆԷ, Ա. Տէր Ց.— 100:
ԼԱ ԿԱՐԼԷՆ, Ա. Հան.— 35:
ՆՆՎԷՐՍ, Մահտ.— 129:
ԼԱ ՄԱՄՊՐԷԼ, Մարկ.— 35:
ԼԱ ԿՕՏԻՆԻԷՌ, Ն. Դ.— 150:
ՍԱՐՍԷԼ, Ղ. Ն.— 70:
ԼԱ ՍԻՕՔԱ, Գ. Դ.— 50:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՔՈՅՐ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ

13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935 ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ ԺԱՄԸ 11.30 ին

Salle des Sociétés Savantesի վրայ **8, Rue Danton**

Métro: Odéon եւ **Saint Michel**

կը ներկայացուի ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ

(ԿԱՐԷՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԻ, Հայաստանի կեանքէն)

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՓԱՐԻԶԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԴԵՐԱՍԱՆԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 ՖՐԱՆՔ:

Տոմսերը կը ծախուին՝ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ, Գրատուն 51, Rue Mr. le Prince (Paris 5), ինչպես նաեւ առուտրանոցներու մէջ

ՏԵՐ եւ Տիկին Ժիրայր Մազլումեան եւ որդի, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Մազլումեան եւ որդիք, Տէր եւ Տիկին Մելքոն Պետրոսեան, Տէր եւ Տիկին Գառնիկ Խաչիկեան, Տէր եւ Տիկին Գառնիկ Մազլումեան (Ռուսնուք), Տէր եւ Տիկին Նուպար Մազլումեան (Ֆիլիպէ), Տէր եւ Տիկին Ռափայէլ Աբգարեան (Ռուսնուք), դառն վշտով կը ծանուցանեն մահը իրենց հօր, մեծ հօր եւ հօրեղբօր

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱԶԼՈՒՄԵԱՆ

որ կնքեց իւր մահկանացուն, 93 տարեկան հասակին մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15 բիս ժան Կուժօն, 14 յունուար, երկուշաբթի կէս օրէ վերջ, ժամը ճիշդ 1·30ին, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէն Փարիզիէնի գերեզմանատան մէջ:

ՇԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել, կը խնդրուի նաեւ ծաղկեպսակ չղրկել:

ՖՐ. Կ ԽԱՉԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ԺԱՆ-ԿՈՒԺՕՆԻ արահիլ մէջ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

Փարիզահայ ՍԻՓԱՆ արձչախտւերը (1923-1935)

Ի ՊԱՏԻՒ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴԻՐ – ՂԵԿԱՎԱՐ

ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ (փարիզէն մեկնումի առիթով)

կապմակերպած է ՀՐԱԺԵՇՏ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ ԵՒ ՇՔԵՂ ՊԱՐԱԶԱՆԴԷՍ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2ին, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՒՅՍ

PETIT JOURNALի ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

21, Rue Cadet. Métro: Cadet

Գեղարուեստական բաժնին կը ներկայացուի շատ սիրուած

«ԱՆՈՒՇ» ՕՓԵՐԱՆ ամբողջութեամբ (Սկիզբը ժամը 9.15)

Ժողովրդականացած խմբերգներով, մեներգներով վոդեվիլական տուրջպարերով:

«ՍԻՓԱՆ»ը հայկական իր ոճի տարազներով կ'երգէ նաեւ ոգեւորիչ եւ զուարթ խմբերգներ վերջին ազգամ ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆի ղեկավարութեամբ:

Աժանութիւնեան մեծ Օրհեստր. Մատչելի եւ խնայուած նոխ պուֆէ:

Մուտք կիներու՝ 7.50, Այրերու 10 ֆր.: Առաջին շարքը 15 ֆրանք:

Մանրամասնութիւնները յայտագրով:

Etude de Me BERNARD WAHL

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (Մէն Լազար կայարանին մօտ) Tél. Pigalle 67 - 69

Կը սանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆաշտաբան դատարանները, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ:

ԻՐԱՒԱԳԷՏ Մ. ՉԱՅԼԱԳ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊՈԼՍՈՅ ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԷ

Կ'ընդունի ամէն օր առաւօտները ժամը 9-12 և երեկոները 5-7:

208bis Rue Lafayette, Paris. Métro Louis Blanc

Այցելութիւն

Versaillesի եւ **Palaiseau**ի

Մեր սքանչելի հոգամասերը որոնք ծախու են տպառիկ:

Թառակուսի մէթրը 5 ֆրանք:

Մանրամասնութեանց եւ այցելելու համար դիմել՝

Mr. PATRIKի, Mr. LECORNUի ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

7, Rue Paul Lelong, Métro: Bourse, Tél. Gut. 40-37

Գրասենեակները բաց են ամէն օր, նոյնիսկ կիրակի եւ տօն օրեր: ժամը 9 — 12, 13 — 17

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

16, Rue de Vaugirard, PARIS (6e) Մէթրօ՝ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ՀԵՌԱԶԱՅՆ՝ ODÉON 76-22

Կ'ընդունի ժամը 9 – 12 եւ 2 – 8, իսկ կիրակի միայն կէսօր

A. GODOVSNIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Նիսի Ջիարշաւը, Մեծ Պարգեւ 3,000,000 ֆր.: Ամբողջ տոմսակը՝ 40 ֆր.:

1/2 տ. 20, 1/4 տ. 10 ֆր.: Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 15ին:

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շքտ. վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

ՀԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՊԱՏԻՒ ՇԱՀՈՎ՝ ՄԵԾ ՍՊԱՌՈՒՄ

ԱՅՍ Է ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

ԵՂԻՇԷ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

11, Rue Molière LYON. Tél.: LALANDE 23-91

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Բուրդէ, մետաքսէ եւ բամպակէ պատրաստուած, ալէս ալէս գոյներով եւ ամէն մեծութեամբ անկողինի եւ սեղանի ծածկոցներ: Մետաքսայով պատրաստուած պատի եւ գետնի գորգեր, descente-de-lits, coussins, draps-de-lits, couvertures piqués.

Մասնաւոր բաժին՝ Mouchoirs, serviettes, Torchon, Service de table.

Spécialité d'articles pour Marchands forains et pour Primes.

ՄԻՇՏ SOLDES եւ 2e CHOIX ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ:

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Բարեփոխուած է ծանօթ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի սրահը, որ վար ձու կը տրուի խիստ դիւրամատչելի գինով՝ բաւերական ներկայացուցչութեան, հանդիսութեան, հարսնիքի, ճեպընտիր եւայլն համար:

ԳԵՂԵՑԻԿ ՃԵՄ

Պայմաններու համար դիմել մէկ շաբաթ առաջ

45, Rue de la Défense. à Issy-les-Moulineaux

Tél. MICHELET: 25-86

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՏՈՒՑԷՔ՝ ՓՏՏՈՒՆՑԷՔ Եւ ԳՆՆԷՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԿՁ

ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶԳՈՒՐԻՉ ԱՆԱՐԱՏ ԱԽՈՐԺԱՐԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս Ձկը ցերմկնայ եւ քէյֆ կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց. ՏԱՒԱՌԻՒԻԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ. ՃԻՏԷՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, Clamart (Seine)

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃՈՆԿԸՏՐԵԱՆ եւ ԹԻՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Crimi

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
15
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
15 Janvier
1935

11 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2703

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹՄՐՈՒԹԻՆԷՆ ՅԵՏՈՅ ԲԱԲԵԼՈՆ

Անցեալ նոյեմբերէն ի վեր, երբ դադրեցաւ Մարսէյլի հայ գործադուրկներուն նպաստը եւ նոր կառավարութիւնը չարք մը իրաւասութիւններ ստացաւ, օտար բանուորները նօսրացնելու համար, լուրջ իրարանցումի մատնուեցան ոչ միայն աշխատաւորները, այլ եւ ազգային մարմինները:

Մարսէյլի մէջ դիմումներ կատարուեցան աջէն եւ ձախէն:

Փարիզի մէջ պատահարար քով քովի եկան եւ միացեալ յանձնաժողով մը կազմեցին զանազան օրկանները:

Ցետոյ հաւաքական կամ անհատական դիմումներ: Աղերսագիր: Մանաւանդ պատուիրակութիւններ (Մարսէյլէն եւ Փարիզէն), աւելի կամ պակաս փաստացի յուշադիրներով: Եւ հաւաստիքներ, զեկուցումներ, յայտարարութիւններ:

Արդիւնքի մասին ստոյգ տեղեկութիւններ չունինք. բայց պիտենք որ ընդհանուր լաւատեսութիւն մը կը տիրէ, պաշտօնական թէ բանուորական ճակատներու վրայ:

Այսպէս, երկու կողմերն ալ իրենց կատարած դիմումներուն կը վերագրեն տասը տո հարիւրի օրէնքին գործադրութեան ձրգձգումը: Աւելի պարզ խօսելով, կը կարծեն թէ իմպակտ արձակումներ պիտի խնայուին գոնէ հայ բանուորներուն, նկատի առնելով անոնց բացառիկ հանգամանքները:

Մանաւանդ որ, կառավարութիւնն ալ բազմաթիւ զիջուածքներ կը տեսնէ իր ճամբուն վրայ, օրէնքին խստութիւնները գործադրելու համար:

Ամէնէն առաջ գործարանատէրները կը տրանջան, քանի որ շատ մը գործեր պիտի ջլատուին, եթէ տասապէս գործադրուի օրէնքը եւ հազարաւոր օտար բանուորներ փողոց նետուին:

Գործատէրերուն չափ մտահոգ են ա՛յն թերթերը, որոնք նուիրուած ըլլալով այս կամ այն ճարտարագործութեան, քաղքենի – դրամատիրական չահերու պաշտպանութեան, բուն իսկ Ֆրանսայի չահերուն համար վնասակար կը գտնեն նոր խստութիւնները:

Այս բոլորը ճիշդ ըլլալով հանդերձ, չմոռնանք թէ կառավարութիւնը, բուն իսկ վարչական իշխանութիւնը չէ լրացուցած իր ուսումնասիրական աշխատանքը:

Որ եւ է նոր անօրինութիւն գործադրելու համար, ան տեսած է նկատի առնել գործնական կեանքի դժուարութիւնները:

Զանցառելի պարագայ մը չէ, նաեւ պետութենէ պետութիւն կնքուած դաշնագիրներու խնդիրը, որ կրնայ վնասել Ֆրանսայի արտածումներուն եւ փոխադարձ խստութիւններ յառաջ բերել:

Զանցառելի պարագայ մը չէ, նաեւ, պետութենէ պետութենէ պետութիւն կնքուած դաշնագիրներու խնդիրը, որ կրնայ վնասել Ֆրանսայի արտածումներուն եւ փոխադարձ խստութիւններ այսօր յառաջ բերել:

Ըսել կ'ուզենք թէ՝ կրնանք նոր յուսախաբութեանց մատնուիլ, եթէ մեր իրաւասու մարմինները նորէն թմրին, «փոթորիկը» անցած համարելով:

Ընդհակառակն, զգուշանալով հանդերձ վայրերան յոռետեսութենէ, աւելի քան երբեք անհրաժեշտ է սիրաբար կազմակերպել հայ աշխատաւորներու պաշտպանութեան գործը եւ տեսականն, գործօն ծրագրեալ աշխատանքի լծուիլ:

×

Արդ, ի՞նչ կը տեսնենք տագնապին երեւութական մեղմացումէն իվեր, Փարիզէն մինչեւ Մարսէյլ, եւ այլուր:

Կատարեալ բաբելոն:

Մարզիկ հազիւ սթափած, այժմ ալ իրար չեն հասկնար, իրար կը ժխտեն, ծրագիրներ կը դիզեն եւ մէկը միւսէն աւելի բանդէտ, իմաստուն կամ գործունեայ երեւալ կ'ուզէ:

Փարիզի մէջ, Միացեալ Ցանձնաժողովը լուծ իր վեցերորդ նիստին զեկուցումէն յետոյ (24 դեկտ.): Իսկ անոր մէկ թեւը, Հայ Տնտեսական Կեդրոնը, զանազան գործեր կը կատարէ, յաճախ ինքն իր գլխուն:

Անոր քարտուղարը ամէն տեղ է: Ծրագիրներ կ'որոճայ, ժողովներ կը սարքէ, կը բանակցի անհատներու եւ Միութիւններու հետ, եւ այժմ ալ դատական եւ վարչական խորհրդակցութեան ճիւղ մը հաստատեր է:

Մարսէյլի մէջ, Գործազուրկներու կեդր. Կոմիտէն կազմեր է նոր ճիւղ մը, գործակցութեամբ Ֆրանսացիներու, անմիջական օգնութիւն հասցնելու համար գործազուրկներուն: Իսկ Նահանգապետութեան սահմանած ամսական տասը հազար ֆրանքի բաշխման գործը կը մնայ անավարի յանձնախումբի մը ձեռքը, հակառակ եղած բողոքներուն:

Միւս գաղութներու մէջ, կը հետեւին «ասպիշ պէրքէմալ»ի դրութեան: Բազկատարած կը յօրանջեն, աւետարեր լուրերու սպասելով Փարիզէն:

Մինչ այս մինչ այն, առաուն կանուխ արթնցողը ծրագիր կ'որոճայ եւ առաջարկները կը ներկայացնէ:

Այսպէս կը պահանջուի լուծել գաղթ. «Օֆիս»ները, նոյն իսկ Միացեալ յանձնաժողովը, իբրեւ անպէտ կամ անկարող:

Կ'առաջարկուի ուժ տալ ներգաղթին:

Կը թելադրուի Ազգ. Խորհուրդ մը կազմել:

Ուրիշներ ալ կան որ կը հաւատան միայն եւ միայն զուտ բանուորական ձեռնարկներու, գործակցութեամբ Ֆրանսացի աշխատաւորութեան:

Մէկ խօսքով՝ ամէն գլուխ ձայն մը կ'արձակէ, առանց աջ-ձախ կամ եւս առաջ նայելու: Առանց զանազանելու ցանկալին եւ կարելին, անմիջականն ու հեռաձգականը, բուն տագնապն ու անոր յարակից մասերը:

Փորձենք բացատրել իրականութեան պահանջը: Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍԱՐԻ ՀԱՆՐԱՔՈՒԷՆ ՎԵՐՋԱՑԱԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՄԲ

=o·o=

Արդիւնքը պիտի հաղորդուի այսօր

ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ ՓՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐ ՊԻՏԻ ՀԵՌԱՆԱՆ, ԵԹԷ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿՅՈՒԻ

Կիրակի օր, խաղաղութեամբ կատարուեցաւ ժամանակակից ամէնէն մեծ եւ ճակատագրական հանրաքուէն, որոշելու համար Սարի երկրամասին ճակատագիրը:

Վիճելի երկրամասին բնակչութիւնն է 800,000: Քուէարկու – թեան համար արձանագրուած էին 540,000 հոգի, որոնց հարիւրին 98ը մասնակցեցաւ գործողութեանց: Ամէն ինչ անցաւ բարեկար – գութեամբ: Գործողութիւնները տեւեցին 12 ժամ, իսկ արդիւնքը պիտի հաղորդուի այսօր, երեքշաբթի, առտուն ժամը 8ին, նախ Ազգերու Դաշնակցութեան, յետոյ ի լուր աշխարհի, ձայնասփիւռ գործիքներով, հեռագիրներով, հեռախօսներով եւ արդիական բոլոր միջոցներով: Ոչ մէկ տեղի մէջ խռովութիւն ծագեցաւ բուէ – արկութեան պահուն: Միջազգային զօրագունդը աչալուրջ կը հսկէր ամէն կողմ:

Քուէարկութիւնը տեղի ունեցաւ հետեւեալ ձեւով.—

Քուէարկուները կը ներկայանային իրենց շրջանի ընտրական գրասենեակը, ներկայացնելով իրենց տոմսը: Պաշտօնեաներէն մէկը բարձրաձայն կը կարդար անունը եւ մականունը, ինչպէս եւ տոմսին թիւը. մինչ ուրիշ մը ստուգումներ կը կատարէր ընտրական ցանկին վրայ: Ցետոյ նախագահը քուէքուղթ մը եւ պահա – րան մը կուտար քուէարկուին, որ առանձնացեալ խցիկի մը մէջ կը քաշուէր: Այնտեղ մասնաւոր մատիտ մը դրուած էր, որպէսզի խաչ մը քաշէ քուէքուղթին երեք շրջանակներէն մէկուն մէջ: Այդ կերպով յայտնած պիտի ըլլար իր կամքը, հետեւեալ երեք լու – ծումներու մասին.— 1. Սարը վերադարձնել Գերմանիոյ.— 2. կցել Ֆրանսայի.— 3. Պահել ներկայ գոյավիճակը, հովանաւո – րութեամբ Ազգերու Դաշնակցութեան: Ամբողջ գործողութիւնը կը տեւէր երկու վայրկեան: Քուէարկուն խցիկէն դուրս ելլելով իր պահարանը կը յանձնէր պաշտօնեաներէն մէկուն որ զայն կը ուրիներ:

Գործողութիւնները ամէնէն առաջ լրացան Սարպրուճի մէջ: Հակառակ տեղատարափ ձիւնին, ահագին բազմութիւն խռնուած էր բոլոր փողոցներուն մէջ, դիտելու համար քուէտուփերուն փո – խադրութիւնը: Մասնաւոր բեռնակառքեր վարձուած էին, որոնց առջեւը դրուած էր գնդացիր մը՝ երկու անգլիացի զինուորներով: Ետեւէն ալ հսկողութիւն կը կատարէին 3 օտար սպառազէն զին – ներ:

Մաքր մուքր միջադէպեր ծագեցան քուէարկութենէն վերջը, բայց բուն գործողութիւնը խաղաղութեամբ անցաւ, ինչպէս ը – սիճ: Այս առթիւ բողոքագիր մը ուղղեց ընկերվարական – հա – մայնավար միացեալ նախագահը, որ կ'ուզէ անփոփոխ պահել ներկայ վիճակը, որպէսզի հիթլէրական Գերմանիան չզօրանայ: Բողոքագիրը կը փորձէ համոզել թէ ազատ քուէարկութեան պայմանը չէ յարգուած:

ԻՆՉ ԿԸ ՏՐԱՄԱԴՐԷ ՎԵՐՍԱՑԼԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Ինչպէս գիտէք, Ազգերու Դաշնակցութիւնն է որ պիտի որոշէ Սարի նախագիրը, հիմ ունենալով յունուար 13ի հանրաքուէն եւ Վերսայլի դաշնագիրը: Այդ վաւերագրին 34րդ յօդուածին տրամադրութեամբ, դաշնագրին գործադրութեան 15 տարի վերջը, հանրաքուէ պիտի կատարուի իւրաքանչիւր հա – մայնքի կամ ընտրական շրջանակի մէջ, որոշելու համար երեք լուծումներէն մէկը (տես վերը): Քուէարկութեան պիտի մաս – նակցին 20 տարեկանէն վեր բոլոր էագրաճացիները, առանց սեռի խտրութեան:

35րդ յօդուածով, եւ համաձայն քուէարկութեան արդիւնքին, եթէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը որոշէ պահպանել ներկայ վիճա – կը, ամբողջ երկրամասին կամ անոր մէկ մասին համար, Գերմա – նիա յանձն կ'առնէ հրաժարիլ իր վեհապետական իրաւունքէն, ի նպաստ Ազգերու Դաշնակցութեան, որ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք պիտի առնէ, վերջնական վարչածեւը հաստատելու համար:

Եթէ որոշուի ամբողջ երկրամասը կամ անոր մէկ մասը կցել Ֆրանսայի, Գերմանիա յանձն կ'առնէ Ֆրանսայի թողուլ իր բո – լոր իրաւունքները:

Իսկ եթէ որոշուի ամբողջ երկրամասը կամ անոր մէկ մասը միացնել Գերմանիոյ, Ազգերու Դաշնակցութեան կ'իյնայ վերա – հաստատել Գերմանիոյ իշխանութիւնը: Այդ պարագային, Գեր – մանիա Ֆրանսայէն պիտի գնէ ածխահանքերը, ոսկեդրամով: (Այս մասին վերջերս համաձայնութիւն գոյացաւ Հռոմի մէջ):

Քուէարկութեան արդիւնքը ծանօթ չըլլալով հանդերձ, զա – նազան հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ գերմանական ճակատը շա – հած է: Սարցիները արդէն հրապարակաւ կը խօսին այդ մասին: Կ'ըսեն թէ այս առտուան ժամը 8ին Պ. Պիւրքէլ, Սարիգերման լիա – զօրը պաշտօնապէս պիտի ծանուցանէ Գերմանիոյ յաղթանակը, իբրեւ պատմական դէպք մը: Բոլոր ժողովուրդը հրաւիրուած է ականջ տալու ձայնասփիւռ գործիքներուն:

Արդէն իսկ շատեր մեկնելու պատրաստութիւն տեսած են: Այս – պէս, երեք հազար Ալզաս – Լոռէնցիներ որոնք փրանսական հպա – տակ դարձած էին 1918ին, պիտի հեռանան: Կան նաեւ բանի մը հարիւր պաշտօնեաներ, հարիւրի չափ բաղաքական գործիչներ, որոնք ուղղակի պայքար մղած են Ֆրանսայի համար, 1200–1500 Սարցիներ որոնք աշխատած են ածխահանքերուն մէջ, 1200 գեր – մանի փախստականներ եւ 4–5000 Հրեաներ: Ուրեմն, մօտ 12 հազար փախստականներ: Խռնված բաղաքացիներն ալ հաշ – ուելով, 24,000 ժողովուրդ պիտի ապաստանի Ֆրանսա:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՐՑՈՒՄԻ ՄԸ ԱՌԹԻԻ

»»» ·«««

Քանի մը խօսք՝ հարցումի մը առ – թիւ որ մեզի ուղղուած է Քալայես – ենէ, բայց կը պատշաճի ամէն վայրի:

Նամակագիրը դիտել կուտայ թէ այս տարի անձնագիրները (ինքնու – թեան թուղթ) դժուար կը ճորոգուին:

«Զրոյցներու համաձայն, 1929էն 1934 Ֆրանսա եկողներու ինքնութեան թուղթերը առնելով, զանոնք Ֆրան – սայէն դուրս պիտի հանեն: Եւ որով – հետեւ մեր գաղութին մեծամասնու – թիւնը տեսակ տեսակ ձեւակերպու – թիւններով Ֆրանսա մտած եւ հայ գործակալներու միջոցաւ ինքնու – թեան թուղթեր ստացած են, ընտա – նիքի հայրերը մտահոգութեան մատ – նուած են: Միեւնոյն ատեն, բանի մը ընտանիքներ ոստիկանութեան դիմած են, ինքնութեան թուղթերը նորոգե – լու համար, բայց պատասխաններ են թէ մինչեւ փետրուար չեմք կրնար փոխել: Կը խնդրենք ճամբայ մը ցու – ցնել»:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— 1. Նախ կը յանձ – նարարենք ուշադրութեամբ կարդալ անձնագիրներու վերաբերեալ օրէնքին տրամադրութիւնները, որոնք վերատիպ հրատարակուած են, այսօր, Բ. եւ Գ. էջերուն մէջ, յիշողութիւն – ները թարմացնելու համար:

2. Անոնք որ անկանոն թուղթեր ու – նին, կրնան իրենց թերութիւնները կամ զանցառութիւնները ջնջել՝ համա – ձայն այդ օրէնքին, եւ եթէ ժամանա – կը անցած չէ, կատարել օրինական ձեռնարկը:

3. Կենդանի պարագաներու համար անզօր են օրինական միջոցները: Ճիշդ ատոր համար է որ, ազգ. բոլոր մար – մինները կը դիմեն վարչական բար – եացակամութեան:

Վերջերս այդ փորձը կատարեց նա – եւ Գադք. Միացեալ Ցանձնաժողովը, աղերսագրով մը, եւ Հայ Տնտեսական կեդրոնի պատուիրակութիւնը, ընդ – հանուր ներում խնդրելով: Ելբը յայտնի չէ տակաւին, թէեւ բարեա – ցակամ հաւաստիքներ չեն պակսիր:

Այս առթիւ, պիտի յանձնարարէինք աւելորդ յուզումներ չստեղծել, վայ – բերաբար զրոյցներով, ինչպէս է 1929–1934 եկողները սահմանէն դուրս հա – նելու պարագան:

Ինչ որ ալ պատահի, մենք չենք հա – ւատար որ եւ է խմբակային արտաքսու – մի: Մանաւանդ որ, դիմումները կը շարունակուին:

4. Այն անձնագիրները որոնց պայ – մանաժամը լրացած է 1934 դեկտեմ – բեր 31ին, պիտի նորոգուին յառաջի – կայ փետրուարէն սկսեալ, ինչպէս ազդարարեց ոստիկանական վերա – տեսչութիւնը:

Ուրեմն, իրար անցնելու պատճառ չունինք անոնք որ այս կացութեան մէջ կը գտնուին:

Այս առթիւ, կրկին եւ կրկին կը յի – շեցնենք տարբերական պարտականու – թիւն մը,— ուշադրութեամբ հետե – ւիլ մեր բնակած երկրին օրէնքներուն, անձնագիրներու կանոնագրէն մինչեւ տուրբերու եւ ուրիշ պարտաւորու – թեանց վերաբերեալ տրամադրու – թիւնները:

Երբ զանցառութիւն մը, թերութիւն մը կամ անգիտութիւն մը կը կրկ – նուի, կը դառնայ իրական յանցանք, դժուարացնելով դարմանը:

Վ.Ա.Է.

Հ. Յ. Դ.

ՎԷՔԵՐԱՆՆԵՐՈՒ ՖՈՆՏ

=o=

ՑԱՆԿ ԹԻՒ 3

Արսէն Պօյաճեան, Իսի	25
Վահան Պալտալեան, Իսի	25
Գարրիէլ Պալապանեան, Իսի	20
Կարապետ Թօփալեան, Իսի	20
Պարոյր Գզիրեան, Իսի	10
Մելքոն Պետրոսեան, Իսի	10
Եղիազար Սերոբեան, Իսի	10
Լեւոն Ղուկասեան, Իսի	10
Գումար՝	130
Նախորդ գումար՝	295
Ընդհ. գումար՝	425

Տխուր տեղեկութիւն մը Տէսիճէն

Երէկ Տէսիճի մեր թղթակցէն ստացանք նամակ մը, որ կը տե – ղեկացնէ թէ յունուար 7էն սկսեալ սկսած են արձակել բանուորու – հիները (մեծ մասով Հայեր), յետոյ այրերը: Բայց Հայերէն հանե – ուած են միայն 4–5 հոգի, այն ալ ծեր մարդիկ, իսկ աւելի խիստ են Լեհերու հանդէպ: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

Իրաքի եւ Իրանի սահմանագիծի վէճը

Պարսկական կառավարութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան անդամներուն բաժնեց իր յուշագիրը՝ Իրաքի հետ ունեցած սահ – մանավէճի մասին: Յուշագիրը որ կը բաղկանայ 25,000 բառէ, կը մերժէ այն ամբաստանութիւնը թէ իրանեան գործակալներ բռնա – բարած են Իրաքի սահմանը, կ'ըսէ թէ անոնք միշտ մնացած են պարսկական հողի վրայ, թէեւ բազմաթիւ ոտնձգութիւններ կա – տարուած են իրաքեան գործակալներու եւ ցեղերու կողմէ որոնք նիւթական եւ մարդկային կորուստներ պատճառած են: Յուշագի – րը վերջնական չի նկատեր 1914ին Պարսկաստանի, Օսմ. կայսրու – թեան, Մեծն Բրիտանիոյ եւ Ռուսաստանի ներկայացուցիչներէն բաղկացեալ յանձնաժողովի մը կատարած սահմանագծումը, ա – նարժէհամարելով այդփաստաթուղթը, «որ կը վերաբերի այնպի – սի շրջանի մը երբ պարսկական եւ օսմ. կայսրութիւնները կը գտ – նուէին օտար պետութեանց յարձակողական ազդեցութեան տակ»: Միեւնոյն ատեն, զայն կը նկատէ հակառակ՝ ներկայ ժամանակի պահանջներուն. «թուղթեր որոնք որ եւ է օրինական ուժ չունին եւ ամբողջովին գուրկ են արդար հիմէ»:

Յուշագիրը վէճին պատմութիւնը կը ներկայացնէ սկսելով 1847էն եւ կը յիշէ թէ 1927 մարտ 11ին Թէհրանի անգլիական դես – պանը նամակով մը Անգլիոյ աջակցութիւնը կ'առաջարկէր, այս վէճին կարգադրութեան համար:

Սարսափելի փոթորիկ Սեւ ծովու մէջ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ սարսափելի փոթորիկ մը կը տիրէ Սեւ ծովու մէջ, մէկ շաբաթէ ի վեր: Օտէսայի ծոցը սառած է վեց ֆիլոմէթր տարածութեան մը վրայ, անմատչելի դարձնելով նաւահանգիստին մուտքը: Դանիական «Պորմխոլ» շոգենաւը խոր – ած է եւ շատ մը նաւեր տագնապի մատնուած են: «Պաթում» շո – գենաւը երկար խուզարկութիւններէ եւ մեծ դժուարութիւններէ յետոյ յաջողեցաւ փրկել «Կրոզնի» ֆարիւզատար շոգենաւը, որ դեկը կորսնցուցած էր փոթորիկին մէջ: Երկու նաւեր պաշարուած են Օտէսայի նաւահանգիստին մէջ, ուր սառնաբեկ նաւ մը դուր – կուած է, ճամբայ բանալու համար:

Լէնինկրատի նաւահանգիստն ալ պաշարուած է սառոյցնե – րով:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

«ՆԵԿՈՒԻՆ ԻՄ ՏՈՂԵՐՍ»

(ՎԻՊԱՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՊԱՏԱՐԱԳԱՄԱՐՏԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔԻ)

»»»·-«««

Ցաւոք մեր գրականութեան մէջ մինչեւ հիմա շատ քիչ են այն գործերը, որոնք իրապէս կրնան կոչուիլ ընտանեկան վիպակներ։ Ընտանեկան վիպակներ, որոնք ոչ միայն կը պատկերացնեն ընտանեկան կեանքի մը կամ ընտանեկան կեանքի մը որոշ շրջանի մը դէպքերը, այլեւ կը ներկայացնեն ընտանիքի մը անդամներուն հոգեբանական զարգացումը, անոնց ներքին կռիւները, անոնց ներաշխարհին մէջ տեղի ունեցող յեղաշրջումները։ Ընտանեկան վիպակներ, որոնք ոչ միայն կը ներկայացնեն ընտանիքի մը անդամներուն հոգեբանական զարգացումը, անոնց ներքին կռիւները, անոնց ներաշխարհին մէջ տեղի ունեցող յեղաշրջումները, այլեւ

ՊՍՏՈՑՈՓՈՍ

Մեկն էն ձեռ էր, Հերգոտեցի էր։ Իր մեծ կեցվածքն ու իր մեծ կեցության համար էր, որ ամեն ոք նրան Պստոցոփոս էր կոչում։ Ինչո՞ւ Պստոցոփոս։ Ոչ ոք չգիտեր։ Ոչ ոք չգիտեր նաև, թե ինչ է նշանակում այդ անունը

ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ ՑՈՑՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Շաբաթ օր, երեք մեծ ժողովներ գումարուեցան Փարիզի մէջ, փոխան «աւօթուքեան արշաւ»ին որ արգիլուած էր ոստիկանու – թեան կողմէ: Ձախակողմեան թերթերը կ'ըսեն թէ 20,000 գործազուրկներ կը մասնակցէին ցոյցին, (9000 Սալ Հիւկէնսի մէջ, 6000 Ժաֆի մէջ, 5000 Սալ Ժոռէսի մէջ): Իսկ աջակողմեան մամուլը միայն տասը հազար կը հաշուէ: Ոստիկանութիւնը արտակարգ միջոցներ ձեռք առած էր, որպէսզի բազմութիւնը չխուռնուի փողոցներու մէջ, ցոյցեր կատարելու համար: Այս առթիւ, կարգ մը ընդհարումներ պատահեցան, ամէնէն ծանրը՝ Քրէմլէն–Պիսէթրի մէջ, ուր ընկերվարական խաղաքաղաքապետը եւ երկու թղթակիցներ խոշտանգուեցան ոստիկաններու կողմէ: Փողոցներէն անցած ա – տեն, բազմութիւնը անդադար կը պոռար·— « հաց կամ աշխա – տանք»: Երկու կողմէն ալ մարդիկ վիրաւորուեցան: Կարգ մը ձերբակալութիւններ կատարուեցան:

Երեք ժողովներուն մէջ ֆուէարկուեցաւ հետեւեալ բանաձեւը·

1· Անմիջապէս հանրօգուտ շինութեանց ձեռնարկել, գործազուրկներուն աշխատանք ճարելու համար:

2· Գործազրկութեան նպաստի սնտուկ մը հաստատել իւրաքանչիւր համայնքի մէջ, արձանագրելով բոլոր գործազուրկները, առանց ազգի խտրութեան, մէջն ըլլալով մասնակի գործազուրկներն ալ, մինչեւ որ ապահովագրութիւն հաստատուի գործազրկութեան դէմ:

3· Նպաստը աւելցնել օրական երկու ֆրանք:

4· Դադրեցնել գործազուրկներու դէմ հետապնդումները, դատական բռնագրաւումները, արտաքսումները եւ գանոնք ազատ կացուցանել բնակարանի վարձքէ, հատուցում տալով փոքր տանտէրներուն:

5· Ուրիշ անմիջական օգնութիւններ կազմակերպել·—ապուր, ածուխ, տանք հագուստ եւայլն:

Յետոյ պատուիրակներ ընտրուեցան, որոնք երեսփ· ժողովի խմբակցութեանց ներկայացուցին այս պահանջները:

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ պակսած են, այն օրէն ի վեր որ գամերը հաստատուեցան բանուկ ճամբաներու վրայ: Անցեալ օր երեսփ· ժողովին մէջ պահանջուեցաւ ջնջել այդ գամերը, քանի որ չարժամարները նկատի չեն առ: ներ: Բայց ներքին նախարարը պատասխանեց թէ՝ 1929ին, երբ 254 գամուած ճամբաներ կային, 244 հոգի սպանուեցաւ, իսկ 1934ին երբ գամուած անցքերը 12,000 էին, զոհերու թիւը եղաւ միայն 165: Այժմ նոր միջոցներ ձեռք պիտի առնուին, գիշեր առէն փողոցները աւելի լուսաւորելու եւ հսկողութիւնը կրկնապատկելու համար:

ԱՀՌԵԼի ԺՈՈՐ ՄԸ ԾԱԳԵՑԱՒ Փարիզի Ալպէռ Ա· թատրոնին մէջ, «Հայա » թատերախաղին ներկայացման առթիւ: Ներկայացման մասնակցեցան թատրոնին անօրէնը, հեղինակը եւ հասարակութիւնը· մէկ խօսքով՝ բոլորը, բացի դերասաններէն: Ներկայացումը մէկ ժամ ուշացաւ: Յետոյ վարագոյրը բացուեցաւ եւ անօրէնները մէկը երեւալով հաղորդեց թէ դերասանները կը մերժեն խաղալ: Այս խօսքերուն վրայ նոր փոթորիկ մը սկսաւ եւ չատեր սկսան «հեղինակը, հեղինակը» աղաղակել: Դժբախտ հեղինակը, որ բոլորովին ուրիշ բանի կը սպասէր, փոխանակ ժողովուրդը հանդարտեցնելու, տաք վիճաբանութեան մը բռնուեցաւ անօրէնին հետ: Թատերական քննադատներու երիցագոյնը սկսաւ ճառ մը խօսիլ: Ամբոխը կ'ոռնար, կը ծաղրէր, կը հայհոյէր, կը սպառնար, մինչեւ որ մէկը խելք բրաւ վարագոյրը իջեցնելու եւ բաղմութիւնը կամաց կամաց հեռացաւ, յուսախաբ եւ ուժասպառ:

ՐԱՖՖԻԻ ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ, ՈՐ ՊԻՏԻ ՏՕՆՈՒԻ ԱՅՍ ՏԱՐԻ,

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ ԿԸ ՍԿՍԻՆՔ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԼ

ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ՎԻՊԱՍԱՆԻՆ ՄԷԿ ԳՈՐԾԸ

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

ԻԲՐԵԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՐԹՕՆ

ՖՐ. Կ ԽԱՉԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

8 Րիւ ԺԱՆ-ԿՈՒԺՈՆի սրահին մէջ

Métro: Champs Elysées-Clemenceau

Գեղարուեստական բաժինը ամբողջապէս մանուկներու կողմէ: երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, Թատերական ներկայացում եւ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ մանուկներու յատուկ:

երախաներուն անխտիր կը բաժնուի խաղալիքներ եւ ձախընծրիք:

Մուտքը՝ ձրի փոքրերուն, մեծերուն 2 ֆրանք:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

Mr. de Fleuriau, *Լոնտոնի ֆրանսական նախկին դեսպանը դասախօսութիւն մը պիտի ընէ*, Institut Catholique*ի մէջ*, 21, Rue d'Assas, *այսօր, երեքշաբթի*, 15 *յունուար, ժամը* 15*ին, հետեւեալ նիւթին շուրջ·*

«ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ, ԹՈՒՐՔԻԱՆ 1893*ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ* 1900, *ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ԿՐԵՏԷ»*:

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչուած է իր ա – ռաջնակարգ յատկութիւններուն համար, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի մեծ վաճառանիշը կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորման* մով, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խտացող հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութիւններ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Ագենտ

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

նաեւ DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիմոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ՝

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalin· Nice (A· M.)

Վարձու յարկաբաժին

Վարձու են Լա Կարէնի կայարանին դիմացը (9 վայրկեան Սէն Լազարի կայարանէն), ամենաարդիական յարմարութիւններով յարկաբաժիններ, մէկ սենեակ խոհանոց եւն· 2000 փր·, 2 սենեակ խոհանոց եւն· 4000 փրանք, 3 սենեակ խոհանոց եւն· 5000 փրանք: Առանց *քօնֆոռթ*ի 2 սենեակ խոհանոց 1600 փր·, 3 սենեակ խոհանոց 3000: Մասնաւոր գեղչ Հայերու, որոնք կը ներկայանան «*Ցառաջ*»ի ներկայ կըտրոնով: Անմիջապէս պատեհութիւն: Դիմել տեղւոյն վրայ

Պ· **Stéphan**ի, **propriétaire**, 83, Rue de Pointe, La Garenne (Seine): Tél. Charlebourg: 23—39·

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶ ԱՐՈՒԲԿԻՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 10ին մինչեւ լոյս

Jean Goujonի սրահներուն մէջ **8, Rue Jean Goujon, Paris (8)**

Թանկոյի եւ ցաւի զոյգ խումբեր, ղեկավարութեամբ ճանաչի M. SL OUTZKYի (Caveau Caucasien): Հոխ պիւֆէ: Գինիները բոլորին մատչելի:

Աղուոր գօթիյեոն: Անակնկալներ: Պարեր եւլլն·: կը մասնակցին յայտնի արուեստագէտներ:

Մուտք՝ այրերու 12.50 *ֆրանք, կիներու՝* 10 *ֆրանք:*

Նախօրօք ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները·

Տոմսերը կը ծախուին միութեան անդամներուն մօտ եւ սափրիչ Պ· Մ· ԴԱՆԻԵԼԵԱՆ, 12, *rue de Pot de Fer, Paris (5). Սափրիչ* Marius. 20, *rue Denoyez* Պելվիլ:

A. GODOVoNIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Նիսի Զիարշաւը, Մեծ Պարզեւ 3,000,000 ֆր.: Ամբողջ տոմսակը՝ 40 ֆր.: 1/2 տ. 20, 1/4 տ. 10 ֆր.: Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 15ին:

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շերտ. վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

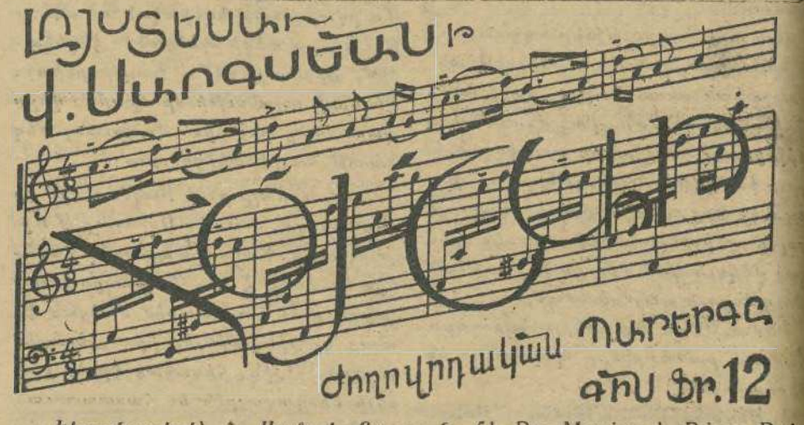
Եւրոպայի հայկական մեծ գրատունը

ԳՐԱՏՈՒՆ *ՀՐԱՆԴ-ՍԱՄՈՒԷԼ*

51, Rue Mr. le Prince, Paris (6). Métro: Odéon. Tél. Danton: 88-65

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ գրքեր: Արդիական կազմատուն: Տպագրական գործեր:

Աշխարհի բոլոր կողմերէն ֆասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով:

Կեդրոնատեղի՝ Հ· Սամուէլ Գրատուն, 51, Rue Monsieur le Prince, Paris, Մարսէյլի համար դիմել՝ Պ· Ց· Մալաքեանի, 101, Rue St. Jacques, Marseille.

եւ ՅԱՌԱՋի խմբագրատունը:

Ի. ՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

կեանք եւ ազատութիւն

ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ — 1935 — Ե· ՏԱՐԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ, ՃՇՄ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԳԻՉԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Դիմել **M. et M. BARSAMIAN, 30, Rue Drouot**, PARIS (9e)

Ինչպէս նաեւ «Ցառաջ»ի վարչութեան, Լ· ԳԻՒՈՆԵԱՆ, **17, Rue Damesme, Paris**

ԳԻՆ **20** ՖՐԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Բարեփոխուած է ծանօթ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի սրահը, որ վարձու կը տրուի խիստ դիւրամատչելի գինով՝ բաւերական ներկայացումներու, հանդիսութեան, հարսնիքի, նշանուքի եւայլն համար:

ԳԵՂԵՑԻԿ ԲԵՄ

Պայմանները համար դիմել մէկ շաբաթ առաջ

45, Rue de la Défense. à Issy - les - Moulineaux

Tél. MICHELET: 25-86

«ՎԷՄ»

Հաճդէս մշակոյթի եւ պատմութեան

Լոյս տեսաւ երկրորդ տարեշրջանի առաջին թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Ս· ՎՐԱՑԵԱՆ՝ « Համաշխարհային պատերազմի նպատակները »: Ռ· ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ՝ « Ֆէրդովսին եւ իր Շահնամէն »: Ց· ՉԱՒՐԵԱՆ՝ « Թ· Թորամանեանի կեանքն ու գործը»: Ս· ՈՍԿԵԱՆ՝ « Մ· Զարիֆեան», Մարտիրոս Ղրիմցու տաղերը: Վ· ՓԱՓԱԶԵԱՆ՝ «Աղթամարի կուիլը»: ՍԱՄՍՈՆ՝ « Հայաստանի անդր· դեսպանը Պարսկաստանում»: Գ· Ր· Արծրունու յուղարկաւորութիւնը եւ Ս· Զաւարեանի դամբանականը: ԳՐԻՄԻԹԻ՝ «Զինադադարի օրերուն»: Հին թուղթեր, Հայաստանի խորհուրդի արձանագրութիւնները: ԿԱՆՈՒ ԵՒ ՄԵՆԱԿՈՑԹ: ԳԻՐՔ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼ: ԲՐԱՒՕՍԱԿԱՆ՝ Ա· Աբեղեան, Ց· Չաւրեան, Ս· Վ·: ԸՆԹԵՐՑՈՂԻ ԷՋ: ՑԱԻԵԼՈՒԱԾ՝ Վ· եպ· Մանկուելի՝ «Գէորգ Դ· եւ իր ժամանակը»: ՆԿԱՐՆԵՐ:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆԸ.— Ամերիկա, Բրիտանական կայսրութիւն, Եգիպտոս, Իտալիա 70 ֆրանք: Ռումանիա, Պուլկարիա, Ճունաստան, Սուրիա, Պարսկաստան 50 ֆրանք: Ֆրանսա եւ ուրիշ երկիրներ 60 ֆրանք

Խմբագրութեան հասցէն՝ S. Vratzian, 13, Rue des Platanes, Plessis- Robinson (S.)

Ֆրանսայի ընդհանուր գործակալ՝ Լ· Գեւոնեան, 17, Rue Damesme, Paris (13)

Ցառուկ խնդրանք՝ փութացնել բաժնեգիրներու առաքումը, որով բաժանորդները պակաս կը լինեն խմբագրութեան գործին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆր· Կ· Ասչի Փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը, յանուն գաղթահայ կարօտեալներու, խորին շնորհակալութիւն կը յայտնէ յարգելի Տիկին Էդգլարեանի, որ այս տարի ալ սիրով ընդունեց նախագահելիքը մասնաճիւղի տարեկան վաճառոհին, եւ նիւթական ու բարոյական զոհողութիւններով քաջալերեց մեզ: Նոյնպէս՝ շնորհակալութիւն «Ցառաջ»ի խմբագրութեան որ լայնօրէն սիւնակներ տրամադրեց պագարի յաջողութեան համար: Ինչպէս նաեւ «Վօսքրօժդենիէ»ռուսական թերթին, իր բարեհամակրական արտայայտութեանց համար: Մասնաւոր շնորհակալութեամբ կ'արձանագրենք մեր նուիրատուներու հասմատօս ցանկը.—

Պ· կացազեան՝ 200 ֆրանք, Պ· Պ· Ս· Սահակեան եւ Նաթերեան՝ բոլոր թարմ եւ ընտիր պտուղները, Պ· Բ· Թորոսեան՝ զանազան նպարեղէն թէ նուիրած եւ թէ հատաքած է Փարիզի եւ արուարձաններու ծանօթ նպարավաճառներէն, Պ· Գ· Սարգիսբէկեան՝ թարմ սէր, « Մասիս »ի Թիւթիւնճեան՝ նպարեղէն, « Ֆլօրիան»՝ ափսէ մը կարկանդակ, Իշխան Արղութեան 25, Պ· Վազէան 20, նուիրած են: Շնորհակալութիւն բոլոր նպարավաճառներուն, որոնք Պ· Բ· Թորոսեանի միջոցաւ նուիրած են զանազան նպարեղէններ: Ցիսունէ աւելի հոգիներ ալ փոքրիկ նուէրներով մասնակցած են: Շնորհակալութիւն մեր բոլոր անդամանդամուհիներուն որոնք նուիրելով գեղեցիկ ձեռագործներ եւ խմորեղէններ, նպաստեցին մասնաճիւղի վաճառքին արդիւնաւորման:

Ցիշատակութեան արժանի է Սիփանի անդամուհիներէն Օ· Կնեազեան, գեղարուեստական բաժնին իր սիրելի մասնակցութեամբ:

կնիք

Վարձու է

Anvers եւ Barbès մէթրոյի մօտ կահաւորուած սենեակ մը պարտէզի կամ փողոցի վրայ այր մարդու համար: Հեռաձայն կայ եւ ի հարկին ճաշն ալ կրնայ:

Տեղեկութեան համար դիմել՝ « Ցառաջ »ի վարչութեան:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

*Վաճառատան մը մէջ նպաստաւոր պայմաններով, իտալահպատակ նախկին **սահ**տրական մը որ, Պոլսոյ մէջ եւ ևարտ տեղեր Անատոլուի հետ յանձնակատարութեամբ զբաղած է: Դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան:*

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻՒԸ

— · —

Թարգմ· Ա· ՀԱՔԷԼԵԱՆ

Գրեց՝ ՐՕԼԸՆՏ ՏԷՆԻԷԼ

— Ներուիլն ձէյմս, ամէնքս ալ դիտենք այդ բանը:

— Շուտով պիտի տաքնաս, Ֆրէնք, բաւ Սպիտակ Արծիւը· ու մինչ Ֆրէնք իրեն նայեցաւ՝ անիկա չարաճակեց· կ'ըսեն թէ գժոխքին մէջ միշտ աւազան եղանակ կը տիրէ:

Երկուքն ալ նստան եւ սկսան իրարու նայիլ· Սպիտակ Արծիւը բնաւ աչալրջութիւնը չկորնցուց· իր զէնքը միշտ միւսին սրտին ուղղած էր:

— Լաւ է որ ձեռքերդ միշտ սեղանին բարձունքներուն վրայ ղնես, Ֆրէնք, գժբախտութիւն մը կրնայ պատահիլ:

— Ձիս երախտապարտ կ'ընես ձօն·· միշտ զգուշաւոր մէկը եղած ի·

—Ոչ միշտ, Ֆրէնք, եթէ այդպէս ըլլար, հիմակ հոս պիտի չըլլայի: խափչիկին հետ խօսելու համար դուրս եկած գիշերս զգոյշ չդտնուեցայ:

Տատուկէրը ժպտեցաւ:

— Ոչ այդտեղ մեծ սխալ մը գործեցիր, այնպէս չէ՞, հարցուց:

— Այդ բանը ինծի տասնը հինգ տարուան բանտարկութիւն արժեց Աւստրալիական բանտի մը մէջ, ժանտախո՛ւղ:

— Դատապարտուած մէկու մը խնդիրքը չնորհելը կարծեմ ընդունուած սովորութիւն մը դարձած է:

— Նպաստքով չսկսինք, Ֆրէնք: Ասանց այդ դէպքը յիշելու երկուքս ալ գիտենք թէ ինչ կը մտածենք իրարու հանդէպ: Միայն մէկ բան կ'ուզեմ իմանալ, եթէ կը խոյլատրես:

— Կ'ուզեմ գիտնալ թէ այսքան տարիներ վերջը ինչո՞ւ համար յանկարծ օրէն միտքդ ղրիր վրէժխնդրական այս արշաւանքին ընկերսայ, հա՞, ըսաւ ի վերջոյ:

Միւսը գլխով փաստատական պատասխան տուաւ:

— Երբեք բանտարկուած ե՞ս Ֆրէնք. բայց ո՛չ, հարկաւ չես բանտարկուած: Լաւ ուրեմն, բանտը դժոխք մըն է, արդելափակուած դժոխք մը, աւելի սարսափելի մանաւանդ, երբ գիտես թէ չգործած յանցանքի մը համար հոդ կը դնուիս:

— Այո՛կա քու չար բախտդ էր, ձէյմս, ընդմիջեց միւսը· յետոյ շարունակելով, «խօսած միջոցիս սիկարս շարժելուս համար առարկութիւն մը ունի՞ս, սիկարին ակռաններուս մէջ տեղ դնելուս խօսակցութիւնս կը դժուարացնէ:

— Ուզածիդ պէս թող ըլլայ, բայց նեղութիւն չընես: Հիմակ պիտի պատմեմ թէ ինչու սպանեցի միւսներըը, եւ ինչո՞ւ համար քիչ յետոյ քեզ ալ պիտի սպաննեմ, միեւնոյն առնի աչքերս վրայդդ չպիտի հեռացնեմ:

— Լաւ ձէյմս· նեղութիւն չպիտի ընեմ: ժամանակս դալէն առաջ չեմ ուզեր մեռնիլ··· միջանկեալ մը սակայն, որքա՞ն ժամանակ ունիմ:

— Շուտով պիտի իմանաս: Արդ, ինչպէս կ'ըսէի, բանտը դժոխք մըն է, եւ ես տասնըհինգ տարի տառապեցայ այդ դժոխքին մէջ··· յետոյ ազատ արձակուեցայ:

— Այո, եւ այդ յանցանքը մենք դործեցինք, ձէյմս, քեզ խափչիկի տեղ դնելու չէինք, ըսի այդ միջոցին որ աղաքը խափչիկի մը համար այդ բանը քեզի ընելու չէին··· բայց միւսները ստորին արարածներ էին եւ բոլորովին անմեղ մէկու մը կեանքը վերտանգելուն մասին չէին խորհեր անդամ:

Շատ դիւրաւ կը նշմարուէր որ խօսողին հանդարտութիւնն ու խայտող հեգնանքը աստիճանաբար միւսին մարթին կը թափանցէր: Սպիտակ Արծիւը կը ծիծէր եւ ինքզինքը կը մատնէր: Միւս մարդը դիմացինին այս արտայայտութիւնը չտեսնելու զարկաւ, բայց ներքնապէս կը հրճուէր: Անիկա երկու անգամ սիկարը բերան դնելով մուխը փչեց, յետոյ սիկարը մատներուն մէջ բռնած՝ ձեռքը աջմուկին եզերքը դրաւ: Սպիտակ Արծիւը բոլոր այս չարժումները կը դիտէր, բայց կը սպասէր իր բախտին:

— Մէկ բան միայն ըսէ, Ֆրէնք, ձեր մէջէն ո՞վ սպաննեց խափչիկը:

— Անկեղծօրէն ըսելով չեմ դիտեր, ձէյմս: Այն որ առաջին անգամ բահի հարուածը տուաւ· ամէն պարագայի ես չէի: Իրական մարդասպանը երբեք յայտնի չեղաւ:

Սպիտակ Արծիւը տխրօրէն ժպտեցաւ:

— Այնուհետեւ ինքզինքը յայտնի պիտի չընէր· մարդը վախցաւ որ օր մը դուք աղտոտ սրիկաներդ կրնաք իր դէմ ելլել:

Ֆրէնք պատասխան չտուաւ: Մտածները այլեւս սիկարին հետ չէին խաղար: Ցաջողած էր վերջապէս ձեռքը աջմուկին բաղուկին վրայ կախել:

— Երբ բանտէն արձակուեցայ, շարունակեց Սպիտակ Արծիւը—կարծէք իր պատմութիւնը բնաւ ընդմիջուած չըլլար,—Մ· Նահանգները գացի· Միքըը դրած էի նոր գործի սկսիլ, եւ անցեալը մոռնալ: Հոն հանդիպեցայ աղջկան մը որ կինս եղաւ, անոր սիրոյն համար ամէն ինչ մոռցայ: Ամուսնացանք, եւ տղիս մինչեւ երեք տարեկան ըլլալը, խմիլէն եւ ինձմէ զատ ուրիշ աւելի երջանիկ արարած գոյութիւն չունէր:

Լուծ·եւ թերեւս անցեալ այդ օրերու վերյիշումն էր որ իրեն աչքերու քթիւմ պատճառեց: Ամէն պարագայի մէջ, պատճառը ինչ որ ալ եղած ըլլայ, միւս անձը պատեհութիւնն ունեցաւ մատները սիկարին քովէն քանի մը մատնաչափ հեռացնելու:

(Շար·)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
16
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
16 Janvier
1935

ԺԱ ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2704

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԻՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Ինչո՞ւ բարելոն կոչեցինք այն երեւոյթը, որ համաճարակի մը պէս կը ծաւալի աւերէ մը ի վեր, օրուան հոգերուն եւ տագնապներուն առթիւ:

Նախ անոր համար որ, ամէնէն բարեմիտ առաջարկին մէջ ալ, ընդհանրապէս կը պակսի հասուն գիտակցութեան կամ պատասխանատուութեան զգացումը:

Առնենք ներքաղթի պարագան:

Անոնք որ առաջ – իրիկուն այս դարմանը կ'առաջարկեն, կը մոռնան շատ կարեւոր պարագայ մը,— Մեր ձեռքը չէ փութացնել կամ բազմապատկել ներքաղթը:

Չկայ մէկ հատիկ բանիմաց մարդ, որ հակառակ ըլլայ ներքաղթին: Դէպի երկի՛ր:

Սրդ, ներքաղթը կը պահանջէ պետական միջոցներ, որոնք ոչ հատասիքներով կը ճարուին, ոչ ալ ժողովրդային հանգանակութեամբ:

Փորձն ալ տեսանք արդէն: Մօտ երկու տարի աքնելէ յետոյ, փարիզի կեդր. Ցանձնաժողովը մնաց կէս ճամբան: Որքան դի – տեւնք, հանգանակուած գումարը ոչ իսկ 200,000 ֆր.ի կը հասնի: Ուրիշ խօսքով, ոչ իսկ երկու բնակարան կրնայ չինել տալ:

Այս պայմաններուն մէջ, առաջ – իրիկուն ներքաղթի ժամերգութիւն կատարէք, չպիտի կրնաք հարիւր տարբեր ղրկել Հայաստան:

Անոնք որ կը հաւատան թէ կարելի է միլիոններ հաւաքել, կա՛մ չաղացքէն կուգան, եւ կամ ունին գաղանիք մը որ անյայտ կը մնայ մեզի:

«Հայաստանասէր» ամսկավարներն անգամ չեն հաւատար այդ հրաշքին. եւ աւելի մը ի վեր իրենց օրկաններէն, մասնաւորապէս Ամերիկայի պաշտօնաթերթէն կը պահանջեն որ ներքաղթի համար ալ պետական վարկ տահմանուի հնգամեայ ծրագրին մէջ, իբրեւ չինարարական գործ:

Կացութիւնը բոլորովին կը փոխուէր, եթէ երեւան ընդունէր այս տեսակէտը, եւ յանձն առնէր ամէն տարի յիսուն հազար հոգի փոխադրել Հայաստան կամ տահմանակից երկիրները (ոչ թէ Տօնի Խազախներուն մէջ կամ Քըրկըզիստան):

կրնա՞նք այս պարտականութեան լծել երեւանը:

Պատասխանը թող տան «Հայաստանասէրները»:

×

Մինչ այդ, մենք պարտաւոր ենք անկարելին փորձել, տանելի դարձնելու համար տարտղին բազմութեանց վիճակը:

Եթէ նոյն իսկ տասը տարի տեւէ այս վիճակը, ոճիր է աչք փակել այս տարրական պահանջին վրայ:

Ատոր համար է որ, մենք անդադար կը յիշեցնենք գաղութներու ազգ. կազմակերպութեան անհրաժեշտութիւնը, իբրեւ չարկապ եւ իրաւական միջոց գաղութներու ինքնապաշտպանութեան:

Ամփոփուելով Ֆրանսայի մէջ, ատոր համար է որ կը պահանջենք Ազգ. Ժողովուրդ:

Եթէ կարելի ըլլայ ստեղծել այդպիսի Ժողովուրդ մը, այն աւեն դիւրին է լուծել երկու «օֆիս»ները, ձուլել եւ կապել նոյն կազմակերպութեան հետ, իբրեւ յարաբերական դիւան:

Մենք մասնաւոր նախասիրութիւն մը չունինք այդ «օֆիս»ներուն համար: Եւ յաճախ ոչ միայն թելադրած, այլ եւ փորձեր կատարած ենք զանոնք միացնելու համար, բայց չէ յաջողած:

Մեւնոյն աւեն, չենք խնայած մեր քննադատութիւնները՝ անոնց գործունէութեան մասին: (Պիտի զրաղինք Նանսէնեան նոր տուրքով ալ, որ կը կազմէ նորագոյն վրիպումը):

Արդ, ուրիշ բան է քննադատել, միացում եւ գործ պահանջել, բոլորովին ուրիշ բան՝ ջնջել «օֆիս»ները, առանց տեղը բան մը դնելու:

Որովհետեւ, անոնց հետ կապուած գործերը կան ու կը մնան, աւելի քան երբեք:

Գալով բանուորական ձեռնարկներուն, մենք առաջինն էինք որ, ամիսներ առաջ, թելադրեցինք անոնց ներքին կազմակերպութիւնը, իրենց իրաւունքներուն եւ արհեստակցական չահերուն պաշտպանութեան համար:

Այդ առթիւ, բացատրեր էինք թէ կան հոգեր ու գործեր, որոնք միայն բանուորներու ձեռքով կրնան հետապնդուիլ:

Դժբախտաբար, թիւրիմացութիւնը եւ անհամակցողութիւնը այս ճակատն ալ պղտորած են:

Տեսականօրէն եւ տեղ – տեղ գործնապէս մարզանքներ կը կատարուին, եղած – չեղած օրկաններու տեղ բանուորական կազմակերպութիւններ հաստատելու, օգտուելով օրուան տագնապներէն եւ ուրիշ երեւոյթներէ:

Չենք ուզեր հետաքրքրուիլ այս նկրչումներ ազրիւրներով: Բայց դիտենք թէ այս նոր ռազմավարութեան եաին ապատատնած են արագիլի պէս թաղուած ոտքեր ու գլուխներ, անհատ կամ խմբակցութիւն:

Կարճ խօսք,— կազմեցէք բանուորական միութիւններ՝ արհեստակցական հիման վրայ: Բայց, մի փորձէք մէկը միւսին տեղը դնել, ազդեցութեան պայքար մղել կամ քաղաքականութիւն խաղալ:

Ընդհակառակն, իրրեւ աշխատաւորներ, ամէնէն առաջ ձեր չահը կը պահանջէ որ ունենանք ամուր, ներկայացուցչական եւ կենդանի Ազգ. Ժողովուրդ մը, մէկ սեղանի վրայ ամփոփելու համար բոլոր հոգերն ու գործառնութիւնները:

Նոյն իսկ երեւանի չահը կամ ներքաղթը այս կը պահանջեն բոլորէս, առանց խորութեան:

Շ.

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՇԱՀԵՑԱԻ ՍԱՐԻ ՀԱՆՐԱՔՈՒԷՆ

90 ԱՒ ՀԱՐԻՒՐ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ

200,000 ՍԱՐՑԻՆԵՐՈՒ ԴՂՐԱԳԻՆ ՑՈՅՑԸ

Ինչպէս կը նախատեսուէր, յունուար 13ի հանրաքուէն շահած է Գերմանիա, ջախջախիչ մեծամասնութեամբ: Ահաւասիկ պաշտօնապէս հաղորդուած արդիւնքը.—

Արձանագրուած քուէարկուներ	539,541
Մասնակցողներ	528,005
Գոյավիճակի պահպանման համար	46,513
Ֆրանսայի համար	2,124
Միացում Գերմանիոյ	477,119

Ուրեմն քուէներու համեմատութիւնն է.— Ներկայ վիճակի պահպանման համար՝ 8·87 առ հարիւր, Ֆրանսայի կցման համար՝ 0,4, Գերմանիոյ հետ միացման համար՝ 90,08 առ հարիւր: քուէարկութեան մասնակցողներու համեմատութիւնը՝ 97,9 առ հարիւր:

Այս արդիւնքին վրայ, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը անմիջապէս նիստի հրաւիրուեցաւ եւ իր պաշտօնական որոշումը պիտի տայ այս շաբթու: Իշխանութեանց փոխանցումը չի կրնար մէկ ամիսէն աւելի տեւել:

Տրուած որոշման համաձայն, այս արդիւնքը հաղորդուեցաւ երեքշաբթի առտու ժամը 7ին, թէ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ թէ ի լուր աշխարհի, բայց առտուան թերթերը արդէն չէին ծածկած Գերմանիոյ յաջողութիւնը, 65, 75, նոյնիսկ 80 առ հարիւր հաշուելով մեծամասնութիւնը:

Ինչպէս կատարուեցաւ քուէահամարը

Կիրակի օրուան քուէարկութենէն յետոյ, երկուշաբթի ժամը 5ին սկսաւ քուէհամարը, որ տեւեց մինչեւ առտու: Այս առթիւ, իրագեկներ դիտել կուտան թէ նացիները շատ լաւ կազմակերպած էին հանրաքուէն, շարժման մէջ դնելով նոյնիսկ հաշմանդամները եւ պառաւները, եւ արձարծելով գերմանական զգացումները:

Քուէհամարի գործողութիւնը սկսաւ հանրաքուէի յանձնաժողովի նախագահին, շուէտացի Ռոտէի մէկ յորդորականով: Պողպատեայ քուէտուփերը դրուեցան սեղաններու վրայ, կնիքները բակուեցան եւ տուփերը բացուեցան: Նախ համրուեցան ձրգուած պահարանները, բաղդատելու համար մայր տոմարի արձանագրութեանց հետ, ապա տեղի ունեցաւ ցուցակագրումը: Արգիլուած էր որ եւ է լուր տալ, եւ բոլոր պաշտօնեաները գաղտնապահութեան երդում ըրած էին: Քուէները համրողները միայն իրենց կարդացած շրջանին արդիւնքները կրնային գիտնալ, իսկ բուն յանձնաժողովը առտուան դէմ էր որ իմացաւ արդիւնքը: Քուէհամարի պաշտօնատունը, վարչապետի դահլիճը գիշեր – ցորեկ հսկողութեան տակ էր: Միջազգայինի, բայց առաւելապէս անգլիացի գիւնուրներ դիրք բռնած էին սուիններով, իսկ գնդացիրներ եւ արտասուաբեր կազի գործիքներ հաստատուած էին շէնքին բոլորտիքը, որպէսզի չփորձուի գողնալ կամ խորտակել քուէտուփերը: Բոլոր անոնք որ քուէհամարի սրահը կը մտնէին եւ 400 թղթակիցներ խիստ խուզարկութեան կ'ենթարկուէին, որպէսզի զէնքեր պահած չըլլան: Մասնաւորապէս կը վախցուէր թէ ռումբ կը գետնի :

Անկարագրելի խանդավառութիւն Սարի եւ Գերմանիոյ մէջ

=o·o=

ՀԻԹԼԷՐ ԿԸ ՓԱՌԱԲԱՆԷ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Հանրաքուէին պաշտօնական արդիւնքը հազիւ ծանուցուած, անկարագրելի խանդավառութիւն մը համակեց վիճելի երկրամասը եւ ամբողջ Գերմանիան: Վարչապետ Հիթլէր անմիջապէս անթելին գլուխը անցնելով, հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.

— « Ձայներու հարիւրին 90·5ը արտայայտուեցան ի նպաստ հայրենիքին, ապացուցանելով իրենց հաւատարմութիւնը իրենց առաջնորդին: Ամէն մէկը սրտանց կատարեց իր պարտականութիւնը: 92 տարեկան ծերունի մը երկար ճամբայ կտրեց ոտքով, իր քուէն տալու համար Գերմանիոյ: Մինչեւ հեռաւոր Չինաստանէն եկան քուէ տալու Մեծն Գերմանիոյ համար: Տասնըհինգ տարուան անարդարութիւն մը վերջ գտաւ: Վերջացաւ Սարի մեր հայրենակիցներուն երկար տառապանքը եւ անոնց ուրախութիւնը ամբողջ գերման ժողովուրդին ուրախութիւնն է: Լարուած վիճակ մըն է որ կ'անհետանայ Եւրոպայի մէջ: Յունուար 13ով կ'անհետանայ վիճակ մը որ սկսած էր հսաւ տարի առաջ: Ձեր վճիռը, Սարցիներ, թոյլ կուտայ ինծի յայտարարելու հանդիսաւորապէս.
— «Ձեր Գերմանիոյ վերադարձով, մեզի այլ եւս հողային պահանջներ չունինք Ֆրանսայէն: Մենք կ'ուզենք իրաւունքներու հաւասարութիւն ստանալ Գերմանիոյ համար. բայց նաեւ կ'ուզենք իրականացնել ազգերու համերաշխութիւնը»:

Տոքթ. Կէօպէլս, փրոփականտի նախարարը, իր կարգին նաւ մը խօսելով, ըսաւ.

— «Հաղարաւոր այրեր եւ կիներ, ամէն դասակարգէ եւ սպարէզէ, ապացուցին իրենց գերման հայրենասիրութիւնը: 15 տարուան ճակատամարտ մը կը վերջանայ Գերմանիոյ յաղթանակով: Իրրեւ փրոփականտի նախարար կը հրաւիրեմ ժողովուրդը դրօշներ պարզել եւ կէս ժամէն ամբողջ երկիրը վերածել դրօշներու ովկիանոսի մը:

Բոլոր համալսարաններուն մէջ արարողութիւններ պիտի կատարուին. բոլոր հանրային հրապարակներուն վրայ վիթխարի ցոյցերով պիտի մեծարուի Սարի հայրենասիրութիւնը եւ հաւատարմութիւնը գերման պետութեան:

Պաշտօնական աւետիսին հռչակումէն շատ առաջ, առտուան ժամը 5ին, ամբողջ Սարի ժողովուրդը ոտքի ելած էր: Բոլոր դպրոցները փակուեցան, աշխատանքները դադրեցան, եւ երկու հարիւր հազար քաղաքացիներ դէպի գլխաւոր քաղաքը՝ Սարպրուք խուժեցին, դրօշակներով, նուագախումբով եւ խորհրդանշաններով: Փողոցները կը թնդային «կեցցէ՛ Հիթլէր» աղաղակներով Ընդհանուր ազդանշանին վրայ, բոլոր կ'երգէին Սարի քայլերգը.—

Սարը գերմանական է, միշտ գերմանական,
Գերմանական է մեր գետին ափը,
Յատկեհնապէս գերմանական՝ իմ ծնողավայրս, իմ ծնողավայրս
Գերման՝ մինչեւ գերեզման, աղջիկն ու մանչը,
Գերման՝ լեզուն եւ գերման՝ երգին կանչը,
Գերման՝ լեռներու սեւ գանձը, լեռներու սեւ գանձը:

Երեքշաբթի առտուն կանուխ, հաւ չունէր նաեւ Պերլինը: Շատեր գրաւի բռնուած էին մինչեւ հարիւրին 80 յաղթանակ նախատեսելով: Երբ արդիւնքը պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ, անմիջապէս խանդավառութիւն մը պայթեցաւ ամբողջ երկրին մէջ: Անմիջապէս փակուեցան բոլոր դպրոցները, գրասենեակներն ու խանութները: Ձայնասփիւռ գործիքները անընդհատ կը բանէին, ցնծութեան փոթորիկ մը բարձրացնելով երկրին մէկ ծայրէն միւսը:

Եկեղեցիներու կոչնակները ալ շարժման մէջ դրուած էին, ողջունելով «վերագտնուած եղբայրները»: Դրօշակի կերպաս չէր մնացած Սարի խանութներուն մէջ, եւ մարդիկ իրար կը հրմշտկէին Գերմանիոյ մէկ ծայրէն միւսը, կտոր մը ճարելու համար: Կեռ խաչերով խորհրդանշանները եւ լապտերներն ալ ձեռքէ ձեռք կը խլուէին: Ամբողջ խանութներ պաշարման ենթարկուած ըլլալով, ստիպուեցան փակել դուռները, բայց վաճառումը կը շարունակուէր փողոցներու մէջ:

Սարպրուքի փրանսական հիւպատոսարանը պաշարուած էր եւ պաշտօնեաները չէին կրնար հասնիլ, անցագիր ճարելու համար հեռացողներուն: Ինչպէս գրած էինք երէկ, առնուազն 25,000 հոգի պիտի հեռանան Սարէն, վախնալով փոխվրէժէ կամ այլ եւս անտանելի գտնելով իրենց վիճակը: Սահմանագլուխի փրանսական իշխանութիւնները միջոցներ ձեռք առած են, փախստականներու ընդունելութեան համար: Ներքին նախարարութիւնը տեղ պատրաստած է մինչեւ 30,000 հոգիի համար: Եկողները 48 ժամէն աւելի չպիտի կրնան մնալ եւ պիտի առաջնորդուին դէպի հարաւ – արեւմուտք, մասնաւորապէս Թուլուզի եւ Պուռտոյի շրջանները, պատսպարուելու եւ հողագործական աշխատանքներու կապուելու համար:

ԴԻՄՈՒՄ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ԱՃՄԱՆ ԱՌԹԻԻ

Աշխատանքի ընդհ. Դաշնակցութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ Աշխատանքի նախարարութեան, եւ անոր ուշադրութեան յանձնեց գործազրկութեան տագնապին սաստկացումը, որ կը սպառնայ ջշուառութեան մատնել հազարաւոր բանուորներ: Պատուիրակութիւնը մասնաւորապէս խնդրեց որ բացարձակապէս արգիլուի որ եւ է շեղում՝ աշխատանքի օրինաւոր տեւողութենէն եւ խոստովէն յարգուի օրական ութժամի կանոնը: Նախարարը հաւաստեց թէ այս խնդիրը իր մասնաւոր ուշադրութիւնը գրաւած է եւ թէ կառավարութիւնը շուտով պիտի ճշդէ իր դիրքը: Խօսակցութեան ընթացքին, պատուիրակութիւնը բեւեռեց մասնաւոր յանձնախումբ մը կազմել, հնինելու համար թէ ինչպէս կարելի է կրճատել աշխատանքի օրինական տեւողութիւնը, զանազան ճարտարագործութեանց մէջ, որպէսզի գործ ճարուի ուրիշներու: Յետոյ դիտել տուաւ թէ առտնին աշխատաւորները կը զրկուին ընկերային ապահովագրութեան բարիքներէն, մասնաւորապէս Լիոնի շրջանին մէջ:

Այս առթիւ աշխատանքի նախարարը հաւաստեց թէ Սիթրոէնի բանուորները պիտի օգտուին գործազրկութեան նպաստէն եւ գործարաններ աշխատանքը պիտի վերսկսին աստիճանաբար:

⁂ Ուրիշ պատուիրակութիւն մը, որ բնտրուած էր գործազուրկներու շաբաթ օրուան ժողովներուն մէջ բնտրուած ներկայացուցիչներէ, ներկայացաւ աշխատանքի նախարարին, բայց այս վերջինը բացակայ ըլլալով, ընդունուեցաւ դիւանապետին կողմէ: Պատուիրակութիւնը ներկայացուց հռչակուած պահանջները, դիւանապետը պատասխանեց թէ իր իրաւասութենէն վեր է պատասխանել: Գաւառի պատուիրակները գոհ չմնացին այս պատասխանէն եւ պահանջեցին որ ընդունուին նախարարին կողմէ: Այս առթիւ բազմաթիւ փաստեր ներկայացուցին, պարզելով գործազուրկներու թշուառութիւնը: Դիտել տուին թէ Էնի նահանգին մէջ 3 –4 գաւակի տէր գործազուրկներ օրական 9 ֆրանք նպաստ կը ստանան, թէ Պիարիցի հաղաքապետը բռնի աշխատանք հաստատած է գործազուրկներուն համար, չորս – չորս ժամ աշխատցնելով առտուն եւ կէս օրէն վերջը:

Դիւանապետը պատասխանեց թէ նախարարը արդէն իսկ խորհրդարանին յանձնած է օրինագիծ մը, արգիլելու համար բոլոր շեղումները՝ աշխատանքի տեւողութեան մէջ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

«ՀԵՌՈՒԽԻ ԿՈՂՄԻՑ ԲԱՐԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀ»

(ԳՈՒՆԱԿԱՎՈՐ ԸՆԿԵՐԱՑԻ ԳՈՐԾԱՎՈՐ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ)

»»•«««

Տրամաբանական հետևություն է, որ ընկերական ամուր հարաբերություններ հաստատելու համար անհրաժեշտ է, որ մարդիկ ունենան ոչ միայն ընդհանուր նպատակներ, այլև ընդհանուր ճանապարհ՝ դեպի այդ նպատակները տանող։ Ընդհանուր ճանապարհ չունեցող մարդկանց միջև ընկերական հարաբերություններ հաստատելը անհնարին է։

Ընկերական հարաբերությունների հաստատման համար անհրաժեշտ է նաև, որ մարդիկ ունենան ընդհանուր հետաքրքրություններ, ընդհանուր ճաշակ, ընդհանուր սովորություններ։ Ընդհանուր հետաքրքրություններ, ընդհանուր ճաշակ, ընդհանուր սովորություններ չունեցող մարդկանց միջև ընկերական հարաբերություններ հաստատելը ևս անհնարին է։

Ընկերական հարաբերությունների հաստատման համար անհրաժեշտ է նաև, որ մարդիկ ունենան ընդհանուր հայացքներ, ընդհանուր համոզմունքներ, ընդհանուր տեսակետներ։ Ընդհանուր հայացքներ, ընդհանուր համոզմունքներ, ընդհանուր տեսակետներ չունեցող մարդկանց միջև ընկերական հարաբերություններ հաստատելը ևս անհնարին է։

Ընկերական հարաբերությունների հաստատման համար անհրաժեշտ է նաև, որ մարդիկ ունենան ընդհանուր թշնամիներ, ընդհանուր ատելություններ, ընդհանուր զզվանքներ։ Ընդհանուր թշնամիներ, ընդհանուր ատելություններ, ընդհանուր զզվանքներ չունեցող մարդկանց միջև ընկերական հարաբերություններ հաստատելը ևս անհնարին է։

Ընկերական հարաբերությունների հաստատման համար անհրաժեշտ է նաև, որ մարդիկ ունենան ընդհանուր ընկերներ, ընդհանուր ծանոթներ, ընդհանուր ծանոթություններ։ Ընդհանուր ընկերներ, ընդհանուր ծանոթներ, ընդհանուր ծանոթություններ

ՆՍՓՈՑՈՐ ԱՎԱՂԸ

»»•««

Մեր ձիշ՞դը... Ընդ որում այս վերջ չունի մեզ համար։ Ինչպես ասում են՝ «ասել է, թող ասած լինի», բայց ինչ-որ բան ասելու կա

Թրոցկի մեղսակի՞ց է կիրովի սպանութեան

Լոնտոնի «Տէյլի Էմփրէս» թերթը կը գրէ թէ Մոսկուայէն մասնաւոր սուրհանդակ մը մեկնած է Փարիզ, ֆրանսական կառավարութեան ներկայացնելու համար փաստեր որոնք կ'ապացուցանեն Թրոցկիի մեղսակցութիւնը կիրովի սպանութեան մէջ: Գլխաւոր մեղադրանքն այն է թէ Թրոցկի փաստաթուղթեր ցրուել տրուած է Խ· Միութեան մէջ, ապստամբութեան հրաւիրելով ժողովուրդը··

** Հավասի թղթակիցը կը հեռագրէ Մոսկուայէն, յունուար 14 թուականով·— կիրովի սպանութեան հետեւանքով, նոր եւ արմատական մաքրագործում մը կը կատարուի կուսակցութեան շարքերուն մէջ: Այս գործողութեան ամէնէն յատկանշական երեւոյթն է Զինովիեւի եւ Քամենեւի ձերբակալութիւնը: Բացի կարեւոր պաշտօնեաներու ձերբակալութենէն, բազմաթիւ արտաքսումներ կատարուած են կուսակցութեան շարքերուն մէջ, վերջին շաբաթներու ընթացքին: Նկատի առնելով անցեալ տարուան ընթացքին կատարուածմաքրագործումները ալ, շատեր կը կարծեն թէ անդամներու հարիւրին 15–20ը արտաքսուած են:

Մազլումեան ճոռ՞ն կը վտարուի

Պոլսոյ յունարէն « Սփոթվմաթի » թերթը հետեւեալ հեռագիրը սուացած է Աթէնքէն, յունուար 10 թուականով·—

Մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուած էր, ֆինելու համար թղթածրարը Հայոց առաջնորդ կարապետ արք· Մազլումեանի, որուն մասին վտարման որոշում տրուած էր ասկէ առաջ: Յանձնաժողովը վաւերացուցած է արք·ին վտարման մասին տրուած որոշումը:

Նոյն իմաստով հեռագիրներ հրատարակած են նաեւ *Ճիւմհուրիէթ* եւ *Միլլիէթ*:

Իրաքի եւ Իրանի սահմանագիծը

Իրանի խորհրդարանին մէջ, երեսփոխան մը հարցումներ ուղղեց Իրան – Իրաքեան սահմանագիծին մասին: Վարչապետ Պ· Ֆարուղի ամփոփելով վէճին պատմութիւնը, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ·— «Եթէ Իրան չընդունէր 1913ի պայմանագիրը, պատճառը այն չէ որ դիտումներ ունի Իրաքեան հողերու մասին, այլ որովհետեւ այդ պայմանագիրը թերի է: Պայմանագիրը Իրանը որ եւ է իրաւունքէ կը զրկէ Շաթ–էլ–Արապի մէջ, հիմնուելով Երզրումի դաշնագրին մէկ տրամադրութեան վրայ: Այդպիսի տրամադրութիւն չկայ պայմանագրութեան մէջ: Նոյնիսկ եթէ այս դաշնագիրը երկու եղանակով մեկնուի, մենք ինչո՞ւ ընդունինք այն մեկնութիւնը որ Իրանը կը զրկէ որեւէ իրաւունքէ, հակառակ ամբողջ աշխարհի հռչակած սկզբունքներուն: Ի՞նչ կը կորսնցնէ Իրաք կամ ուրիշ երկիր մը, եթէ Իրան ի գործ դնէ իր օրինական իրաւունքը»:

Մուսուլ-Հայֆա նաւթագծին բացումը

Իրաքի թագաւորը յունուար 14ին կոճակի մը վրայ կոխելով Քէրքիւքի մէջ, բացումը կատարեց Մուսուլ – Հայֆա նաւթագծին (Փայփ–Լայն), որ ունի 1200 մղոն երկայնութիւն: Արարողութեանց ներկայ էին Պաղտատի անգլիական դեսպանը եւ ուրիշ բարձր պաշտօնատարներ:

Ինչպէս կը յիշուի, նաւթագծին ֆրանսական բաժինը (Մուսուլ – Տրիպոլիս) կը բանի ամիսներէ ի վեր: Քարիւղի առաջին բեռն ալ Ֆրանսա հասաւ անցեալ տարի:

Նաւթագծին շինութիւնը արժած է տասը միլիոն անգլիա – կան ոսկի, տեւելով երկու տարի: Շինութեան ձեռնարկեց Իրաքի Քարիւղի ընկերութիւնը, որ կը բաղկանայ անգլիացի, ֆրանսացի եւ ամերիկացի բաժնետէրերէ: (հարիւրին 5 բաժին ունի Պ. Գ. Կիւլպէնկեան): Նաւթամուղը կը բաղկանայ երկու գիծերէ, որոնք ֆովի ֆովի կ'երթան Քէրքիւքէն մինչեւ Հատիթա, Եփրատի վրայ, յետոյ կը բաժնուին, եւ հիւսիսային կամ ֆրանսական բաժինը անապատը ճեղքելով կը յանգի սուրիական Տրիպոլիս, իսկ անգլիական բաժինը շարունակուելով հարաւ – արեւմտեան ուղղութեամբ, կը հասնի Հայֆա: Այս երկու վայրերուն մէջ բացման արարողութիւնը պիտի կատարուի յունուար 19ին եւ 22ին:

ՍԱՍՏԻԿ ԶՄԵՌ ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՄԷՋ

Թուրքիոյ երկր· գործավարութեան կեդրոնական դիտարանի տեղեկագրին համաձայն, Արեւելեան նահանգներու եւ մասամբ կեդրոնական Անատոլուի մէջ սաստիկ ցուրտ կը տիրէ·

Կարսի մէջ ջերմաչափը զէրոյէն ար 31ի իջած է, Էրզրումի մէջ 26ի, Սվազ 24ի, Եւայլն:

Կարսի մէջ ճօթը օր անընդհատ ձիւնած է եւ Էրզրում – Սարըգամըշ ճամբան փակուած է: Բոլոր փոխադրութիւնները սկսած են բալխիրով կատարուիլ:

Ձիւնն ու բուքը զանազան արկածներու եւ մեծ դժուարութիւններու պատճառ եղած են կարգ մը տեղերու մէջ:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՌՆՈՒԱԶՆ 36,000 *ՀՈԳԻ* մեռած են ինֆլուաշարժի արկածնե – րէ, Մ·Նահանգներումէ, 1934ի ընթացքին: Վիճակագիր մը աչքի առջեւ ունենալով այս թիւը, կը հաշուէ թէ մէկ հոգի մեռած է իւրաքանչիւր 15 վայրկեանը անգամ մը եւ մէկ ալ վիրաւորուած՝ իւրաքանչիւր 31 երկվայրկեանի մէջ: Մահերու թիւը 16 առ հարիւր յաւելում կը ցուցնէ 1933ի վրայ:

Իսկ Անգլիոյ մէջ, 1934ի ընթացքին ինֆլուաշարժի 204,800 արկածներ պատահած են, մեռցնելով 7088 հոգի:

Հ. Յ. ԴԱԾՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան Կոմիտէի դասախօսական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը հիշատ 8.30ին Ակումբին մէջ,

կը խօսի ընկեր Ա. ԱՐԾՐՈՒՒՆԻ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հ· Ը· Դ· ԼԻՈՆԻ ԿԱՄԻՏԷՆ կը պատրաստուի մօտ օրէն ներկայացնել *ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ*, կը խնդրուի կազմակերպութիւններէն եւ միութիւններէն նկատի ունենալ այս պարագան:

Մանրամասնութիւնները շուտով:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի երեկոյ ժամը 8ին Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի սրահին մէջ

13, Rue Pierre Curie, K. Bicêtre. Métro: Porte d'Italie·

երգ, արտասանութիւն եւ ֆաճելի անակնկալներ:

Մուտքերու համանակցութեան համար մուտք 2.50 ֆրանք:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ՝ ՍԷՆ Ք'ԷՔԻԷՆի ՀԱՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը հիշդ 7.30ին Մալ Ժան ա'Արքի մէջ 6, Բիւ Սիզըրօն (Փլաս Շավանելի մօտ),

կը ներկայացուի Շիրվանզադէի ՆԱՄՈՒՍԸ

Ղեկավարութեամբ Պ· ՀԱՑԿ ՀԱՑՈՒՊԵՏԵԱՆի եւ սիրայօժար ժամանակցութեամբ տեղւոյս կարող ուժերու:

Տոմսերու գիները 4 եւ 3 ֆրանք:

Վարագոյրը կը բացուի ժամը ճիշդ 7.45ին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

FILMS RECOMMANDÉS

ՓԱՔՔ ՆԱԹԱՆի ՍԻՆԷՄԱՆԵՐԸ
ՅԱՋՈՏԱԴԻՐ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 11ԷՆ 17

EMPIRE. La marche nuptiale (Madeleine Renaud) — Sur scène: Jack Payne et son orchestre, Clair Francony, 4 attractions

MARIGNAN. Le monde en marche (Madeleine Carroll) (vers. orig. s.t.f.)

MARIVAUX. Antonia, Romance Hongroise (Marcelle Chantal, Fernand Gravey)

MOULIN ROUGE. L'Aventurier (Victor Francen) — Sur scène: Jack Payne et son orchestre, 4 attractions

IMPERIAL. Les nuits Moscovites (Harry Baur, Annabella)

OMNIA CINE INFORMATIONS. Actualités mondiales — La jungle domptée

VICTOR HUGO. Roman scandal (Eddie Cantor) Vers. orig. s. t. f.)

ROYAL. Maître Bolbec et son mari (Madeleine Soria)

BARBES. Mam'zelle spahi — Le justicier

BELLEVILLE. Le petit Jacques (Constant Remy)

CAPITOLE. New - York Miami — Drôle de locataire

DEMOURS. La porteuse de pain — Escale à Madère

EXCELSIOR. New - York Miami — Drôle de locataire

FEERIQUE. Un homme en or — La chasse au cooguar

LECOURBE. Un homme en or —La chasse au cooguar

LOUXOR. L'Auberge du petit dragon (Albert Préjean)

LUTETIA. Les filles de la concierge —La chasse au cooguar

LYON. New - York Miami — Sur scène : Denysis dans son répertoire— Helen $ Regis, danseurs Fsistes

MAGIQUE. Un homme en or — La chasse au cooguar

MAINE. Un homme en or — La chasse au cooguar

METROPOLE. New - York Miami — Drôle de locataire

MONTPARNASSE. New - York Miami — Drôle de locataire

MOZART. L'Auberge du petit dragon (Albert Préjean)

PALAIS DES GLACES. Un homme en or — La chasse au cooguar

PATHE ORLEANS. Un homme en or—Sur scène : La délicieuse Mireille dans ses oeuvres

RECAMIER. Un homme en or —La chasse au cooguar

ROCHECHOUART. New - York Miami — Drôle de locataire

SAINT CHARLES. Un homme en or —La chasse au cooguar

SAINT MARCEL. L'Auberge du petit dragon Sur scène : Huard et son fameux orchestre

SELECT. L'Auberge du petit dragon (Albert Préjean)

BANLIEUE

ALHAMBRA D'ASNIERES. Le prince de minuit — Hôtel Atlantic

CASINO DE CLICHY. Le greluchon délicat — 5 jeunes filles en fleurs

COLOMBES. New - York Miami — Drôle de locataire

KURSAAL AUBERVILLIERS. Le prince de minuit — Hôtel Atlantic

KURSAAL BOULOGNE. L'Imperatrice rouge — Mauvaise graine

OLYMPIA DE CLICHY. Faubourg de New - York — Etoile du Moulin Rouge

PATHE CINE PALACE (Boulogne). New-York Miami — Drôle de locataire

ՀԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՊԶՏԻԿ ՇԱՀՈՎ ՄԵԾ ՍՊԱՌՈՒՄ
ԱՑՍ Է ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

ԵՂԻՇԷ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

11, Rue Molière LYON. *Tél.: LALANDE 23-91*

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Բուրդէ, մետաքսէ եւ բամպակէ պատրաստուած, պէս պէս գոյներով եւ ամէն մեծութեամբ քանկոդինի եւ սեղանի ծածկոցներ: Մեքենայով պատրաստուած պատի եւ գետնի գորգեր, descente-de-lits, coussins, draps-de-lits, couvertures piqués·

Մասնաւոր բաժին՝ Mouchoirs, serviettes, Torchon, Service de table. Spécialité d'articles pour Marchands forains et pour Primes·

ՄԻՇՏ SOLDES եւ 2e CHOIX ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ:

A. GODOVONIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Régions Libérées Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐի վերջր

Շերտ՝ 21, 22, 23, 24, 25

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շերտ. վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՑՔ ՓՏՏՈՒՑՔ եւ ԴՆՑՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԿՋ

ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԱՆԱՐԱՏ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Պոլսոյ օդին է որ ձեր ուզածին պէս կը ձեւաւորէ եւ բէյի կուտայ:

Ֆրանսայի հմամարձ արտօնատէր՝ Հ· ՏՈՂԱՔԻՒԲԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ· ՃԻՏՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart** (Seine)

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃՂՆԿՐՏՐԵԱՆ եւ ԹԼՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

Հայկենաբիցներ, օգտուեցէք մեր նոր սակագիններէն եթէ կ'ուզէք ձեզի դարձնել ձեր կազմակերպած ճանդէսները, դիմեցէք *ԵՔՐԱՏ* նուագախմբին, որ իր գիները գեղչած է *100 - 150* ֆրանք, բաղդատմամբ ուրիշ նուագախմբերու: *ԵՔՐԱՏ* նուագախումբը կը սաեղծէ անզուգական եւ ճաշելի մթնոլորտ: կը նուագէ *Հայկական, Եւրոպական* եւ *Կովկասեան* ու *Ամերիկեան* ամէն տեսակ եղանակներ եւ ՅԱՆԿՈ ԱՐԾԱՆԵՒՆ նոր ըէփերթուարով: Գիմել՝ 8 օր առաջ՝

Պ. ONOSSIANի, 15, Rue Pourtour, Clamart. (Seine).

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Բարեփոխուած է ծանօթ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի սրահը, որ վարձու կը տրուի խիստ դիւրամատչելի գիներով բաւերական ներկայացումներու, հանդէսներու, հարսնիքի, նշանուքի *եւայլն համար:*

ԳԵՂԵՑԻԿ ՃԱՇ

Պայմանները համար դիմել մէկ շաբաթ առաջ

45, Rue de la Défense. à Issy - les - Moulineaux

Tél. MICHELET: 25-86

ՅԱՌԱՋի եւ ՄԵՂՈՒԻի համար դիմեցէք՝ ընկ. Sarkis Bilalի

7, rue du Puy, Romans (Drôme).

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻՒԸ

—·—

Թարգմ· Ա· ՀԱԲԷԼԵԱՆ

Գրեց՝ ՐՕԼԸՆՏ ՏԷՆՏԼ

— Ճեռով օր մը Պրօտուէյլի մէջ, Էմիլին հետ միասին եղած մինչոցիս, դժբախտութիւնն ունեցայ հանդիպելու մէկու մը, որ գոնուած բանտիս մէջ եօթը տարի ապրած էր հետս միասին: Անիծեալը այդ օրերու չուրջ անպիտան կատակ մը ըրաւ կինոջս ներկայութեան... Այդ առեն միայն կինս իմացաւ թէ ես ժամանակին բանտարկուած եմ եղեր:

— Այդ մասին իրեն բնաւ բան ըսած չէի՞ր, բացագանչեց միւսը:

Սպիտակ Արծիւը գլուխը օրօրեց:

— Ո՛չ··· եւ ամենամեծ սխալս ատիկա է: Կինս՝ Էմի քիչ մը չափազանց պարկեշտ էր, կը հասկնա՞ս, անիկա Գուէյիրը (կրօնական ազանդ մը «չարժող») ընտանիքէ մը կը սերի, իր զաղափարներուն հետ չէր կրնար հաշտեցնել այն իրողութիւնը թէ ես ժամանակին դատապարտեալ մը եղած եմ: Ես զինքը կանգէս առնի կը սիրէի, առոր համար համաձայնեցայ քաշուիլ, հեռանալ:

— Ընկե՛ր ուզես գինքը ձգեցի՞ր: Ապուշ մըն ես եղեր դուն ձէյմս:

Սպիտակ Արծիւը աչքերը զարձեալ քթին բեց, եւ այս անգամ դիմացը նստող մարդուն ձեռքը աթոռին բազուկին գրպանէն մատնաչափ մը եւս մօտեցաւ:

— Մեր բաժանումէն վերջն էր որ նախկին բոլոր ատելութիւնս վերստացայ, եւ այդ միջոցին է որ երդում ըրի մէկիկ մէկիկ սպաննել այն հինգ մարդերը, որոնք ատատպանքիս պատճառ դարձան: Կինս մեծ հարստութիւն մը ունէր, ես ալ իմ ունեցածս զատկներուս յանձնեցի եւ սկսայ դարձեալ դրամ շահիլ··· այնչափ՝ որչափ որ բաւական ըլլար հոս գալու եւ ձեր հինգին գործը լմնցնելու: Առաջները բաիստս չատ չժպտեցաւ··· ատոր համար է որ այսչափ ուշացայ. բայց վերջապէս յաջողեցայ նախ բռնանալ Տէյվիսը, եւ այդ Սպիտակ Արծիւը վրան դրի որ գիտնաք թէ այդ ոճիրը ո՞վ գործած էր: Ախ, Աստուած իմ, որքան խնդացի ես ինծի, երբ մտածեցի թէ ողջ մնացածներէդ իւրաքանչիւրը որչափ պիտի ատելէի, ատոր համար համաձայնեցայ քաշուիլ, հեռանալ:

— Ընկե՛ր ուզես գինքը ձգեցի՞ր: Ապուշ մըն ես եղեր դուն ձէյմս:

Սպիտակ Արծիւը աչքերը զարձեալ քթին բեց, եւ այս անգամ դիմացը նստող մարդուն ձեռքը աթոռին բազուկին գրպանէն մատնաչափ մը եւս մօտեցաւ:

— Մեր բաժանումէն վերջն էր որ նախկին բոլոր ատելութիւնս վերստացայ, եւ այդ միջոցին է որ երդում ըրի մէկիկ մէկիկ սպաննել այն հինգ մարդերը, որոնք ատատպանքիս պատճառ դարձան: Կինս մեծ հարստութիւն մը ունէր, ես ալ իմ ունեցածս զատկներուս յանձնեցի եւ սկսայ դարձեալ դրամ շահիլ··· այնչափ՝ որչափ որ բաւական ըլլար հոս գալու եւ ձեր հինգին գործը լմնցնելու: Առաջները բաիստս չատ չժպտեցաւ··· ատոր համար է որ այսչափ ուշացայ. բայց վերջապէս յաջողեցայ նախ բռնանալ Տէյվիսը, եւ այդ Սպիտակ Արծիւը վրան դրի որ գիտնաք թէ այդ ոճիրը ո՞վ գործած էր: Ախ, Աստուած իմ, որքան խնդացի ես ինծի, երբ մտածեցի թէ ողջ մնացածներէդ իւրաքանչիւրը որչափ պիտի ատելէի, ատոր համար համաձայնեցայ քաշուիլ, հեռանալ:

Ձերինք այլեւս կասկած չունէր որ Սպիտակ Արծիւը յիմարացած էր, եւ առաջին անգամն ըլլալով իրական վախը սիրտը զարկաւ: Անդիտակցաբար մարմինը չարժած պէտք է ըլլար, որովհետեւ սիկարը աթոռի բազուկին վրայէն վար՝ տախտակամածին վրայ ինկաւ:

Սպիտակ Արծիւը տեսաւ ատիկա, ու մինչ դիմացինը իր ձեռքը դրպանին մէջ կը սահեցնէր, Սպիտակ Արծիւը ղէնքին բլթակը քաշեց:

Լոյս մը, պայթիւն մը եւ հինգերորդ եւ վերջին զոհը անշնչացած էր:

Ձէյմս Հայթի, մականուանեալն Սպիտակ Արծիւ, աթոռին վրայէն ելաւ, այդ միջոցին մեռնողի տան առջեւի կողմի դուռը ուժգին բախեցին: Վայրկեան մը մտիկ ըրաւ· վախի արտայայտութիւն մը ունեցաւ, յետոյ չուտ մը դէպի պատուհանը գնաց, վարագոյրը վեր առնելով դուրսը ակնարկ մը նետեց: Դիմացի դրան առջեւ երկու զլխարկներու ստուերները նշմարեց: Վարագոյրը գոցելով քիչ առաջ նստած աթոռին մօտ վերադարձաւ· ձեռած մարդուն նայեցաւ, դրպանէն փոքր դնդիկ մը հանեց, եւ «քամէթ» մրմնջելով բերանը դրաւ: Ցետոյ նստաւ ու սպասեց:

ԳԼՈՒԽ 24

Ցաջորդ առաւ ժամը իննէն Հարլի փողոցէն տանջուած երեւոյթով վիրաբոյժ մը, ընկերակցութեամբ նոյնպէս տանջուած երիտասարդի մը, Աքօքլէնտ Եարտի գլխաւոր դուռէնէն ներս մտնելով ուղեցին օգնական - ոստիկանապետը տեսնել:

Հ·Ա·ի երկհարկանի գիւղերուան յանկարծական մեկնումէն ի վեր, անկէ ոչ մէկ լուր ունէին: Իրենց ամբողջ գիտցածը առտուան թերթերու լուրերն էին միայն: Ըստ որոնց Սպիտակ Արծիւը·— տարօրինակ կերպով իր բուն անունը չէր յայտնուած,— մեռած գտնուած էր այն տանը մէջ, որուն տէրը ոստիկանութեան հետ մտնելէն քանի մը վայրկեան առաջ միայն սպաննուած պէտք է ըլլար: Ոստիկանութիւնը խորհրդաւոր լուր մը առած էր հեռաձայնով, որով անծանօթ լրատուն սպանութիւնը մարդուն հասցէն տալով, կ'ըսէր որ չուտ պէտք է երթան, եթէ կ'ուզեն ուրիշ ոճիր մը կանխել: Եարտի Ոստիկանութիւնը օգնական - ոստիկանապետին — որ այս խնդրին քննութիւնը անձամբ կը վարէր,— հետ յարաբերութեան մէջ մտնելուն պատճառով, քիչ մը ուշ չարժեցաւ, որ մինչեւ ոստիկանութեան մատնանշուած տունը հասնիլը Սպիտակ Արծիւը արդէն իր հինգերորդ եւ վերջին ոճիրը գործած էր, այնպէս որ չկրցան յաջողիլ զայն կանխել: Թերթերը անշուշտ դեռ ուրիշ չատ մը բաներ պիտի գրէին, որոնք այնքան չէին հետաքրքրեր երկու մարդիկը:

— Ձօն, բաւ երիտասարդ Սթէֆիի Հայթի, կառքով ոստիկանատուն գացած միջոցին, մեր անունը հրապարակ չհանելու որ եւ է հաւանականութիւն կը տեսնէ՞ք· ինձմէ աւելի Զոյի մասին կը մտածեմ: Եթէ իր հօրը մասին եղելութիւնը իմանայ՝ կը մեռնի: Եթէ ան չըլլար, ես որպէս մարդ բոլոր ըսուածներուն պիտի հանդուրժէի:

(Շար·)

ՅՕԻՇԱՏԻՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ԲԺՇԿ· Միութեան ընդհ· ժողովը այսօր, Չորեքշաբթի երեկոյեան ժամը 9ին, Ecole de Psychologie, 49, Rue St. André-des-Arts: Օրակարգ՝ ընտրութիւն:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
17
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
17 Janvier
1935

11 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2705

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՔՈՒԿԷՆ

Պայթուցիկ նիւթ մը եւս պակսեցաւ եւրոպական ցամաքէն, չնորհիւ 1935 յունուար 13ի ժողովրդային քուէարկութեան, որով Սարի հողամասը կը վերադարձուի Գերմանիոյ:

Արդարեւ, եթէ ոչ խաղաղութեան պահպանումը, գոնէ մի – ջազգային յարաբերութեանց բարւոքումը կախում ունէր այս հանրաքուէին ելքէն:

Գերմանիա, մանաւանդ հիթլէրական իշխանութիւնը վճռա – կան էր եւ անհաչտ այս հարցին մէջ:

Եղաւ ատեն մը երբ, անհամբեր, Հիթլէր հանրաքուէն ալ ա – ւելորդ կը համարէր, եւ կը պահանջէր իր տիրոջը վերադարձնել այդ երկրամասը, որ գրաւի տակ առնուած էր Վերսայլի դաշնա – գրով:

Ցետոյ խօսուեցաւ անակնկալ արշաւի մը մասին, կատարուած իրողութեան առջեւ դնելու համար աշխարհը:

Բարեբախտաբար, չափաւոր տարրերը յաղթեցին, երկու կողմէն ալ, եւ կարելի եղաւ անարգել կազմակերպել հանրաքուէն, համաձայն դաշնագրի տրամադրութեանց:

Անցեալ նոյեմբերին, մանագէտներու ժողով մը գումարուե – ցաւ Հռոմի մէջ եւ համաձայնութիւն գոյացաւ, Ֆրանսայի վճար – ուելիք հատուցումներու մասին:

Այս համաձայնութիւնը նախանշանն էր Գերմանիոյ յաջողու – թեան: Ազգերու Դաշնակցութեան Սարի ներկայացուցիչները չա – տոնց չփման մէջ ըլլալով ժողովուրդին հետ, ապահովաբար նախապատրաստած էին միտքերը:

Այս համաձայնութենէն յետոյ, երկրորդ բարենշան քայլ մը կազմեց Ֆրանսայի զիջումը՝ բարեկարգութեան հարցին մէջ:

Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ, Ֆրանսայի արտաքին նա – խարարը առաջարկեց որ ոչ Ֆրանսա, ոչ ալ Գերմանիա վինուոր դրկեն Սար, հանրաքուէի գործողութեանց հսկելու համար:

Գերմանիա Ազգերու Դաշնակցութենէն հրաժարած ըլլալով հանդերձ, հաւանեցաւ այս առաջարկին, նախընտրելով որ մի – ջազգային զօրագունդին մէջ ոչ լեհ զինուոր գտնուի, ոչ ալ կար – միր (ռուս):

Եւ միջազգային զօրագունդը կազմուեցաւ Անգլիացիներէ, Իտալացիներէ, Շուէտացիներէ եւ Հոլանտացիներէ, հրամանա – տարութեամբ անգլիացի զօրավարի մը:

Այնուհետեւ գործերը ընթացան բնական ճամբով:

Ազգերու Դաշնակցութեան նշանակած յանձնաժողովը, որ ամիսներէ ի վեր լծուած էր նախապատրաստական աշխատանքի, տիրաբար վարեց բոլոր գործողութիւնները: Միջազգային զօրա – գունդը տեղաւորուեցաւ համաձայն զինուորական յատակագծի մը: Երկու չահակից պետութիւնները, Ֆրանսա եւ Գերմանիա, զգուշական միջոցներ ձեռք առին: Մանաւանդ հսկողութիւն հաս – տատուեցաւ սահմանագլուխներուն վրայ, որպէսզի անբաղձալի մարդիկ ներս չմտնեն: Որոշ չափով հսկողութեան տակ առնուե – ցան փոխադարձ քարոզչութիւններն ալ, որպէսզի միտքերն ու յի – ղերը աւելորդ բորբոքումներու չենթարկուին:

Եւ յունուար 13ին տեղի ունեցաւ ճակատագրական հանրա – քուէն,— իսկապէս պատմական՝ արդի ժամանակներու համար: Աւելի կարեւոր քան վերին Շլեզիոյ հանրաքուէն, որով երկուքի բաժնուեցաւ այդ երկրամասը (Գերմանիա եւ Լեհաստան):

Արդիւնքը այնքան չափազանց է, որ Պ. Ֆլանտէն անմիջապէս ընդառաջ գնաց, առանց սպասելու Ազգերու Դաշնակցութեան վա – ւերացման:

Անգամ մը եւս կարգացէք թուանշանները, որ հաղորդուած էին երկուշաբթի «Յառաջ»ով.—

Արձանագրուած քուէարկուներ՝ 539,541, մասնակցողներ՝ 528,005 (97,9 առ հարիւր), ներկայ վիճակի պահպանման կուսա – կիցներ՝ 46,513 (8,87), Ֆրանսայի կուսակից՝ 2,124 (0,4), Գեր – մանիոյ կուսակից՝ 477,119 (90,08):

Այս աննախընթաց արդիւնքով, ոչ միայն կնճռոտ եւ պայ – թուցիկ հանգոյց մըն է որ կը լուծուի, այլ եւ կը բարձրանայ Ազ – գերու Դաշնակցութեան դերը, իբրեւ գործօն ազդակ խաղաղու – թեան:

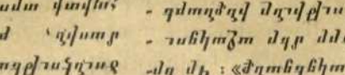
Իր շարք մը ամօթալի ձախողանքներուն մէջ, Ազգերու Դաշ – նակցութիւնը մխիթարական էջ մըն է որ կ'արձանագրէ, Սարի ժողովրդային քուէարկութեամբ:

Ամէն պարագայի մէջ, ճշմարիտ մղձաւանջ մըն է որ կը փա – րատի, Եւրոպայի գլխուն վերեւ:

Մանաւանդ որ, Հիթլէր պարտք սեպեց անդամ մը եւս յայ – տարարել թէ՝ Գերմանիա այլ եւս հողային պահանջներ չունի Ֆրանսայէն

«ԹԵՒՈՒՆԻՆ ԻՐ ՏՈՒՇԻՆՆԵՐԸ»

(ՎԱՒԱՊԱՏԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻ ՎԱՐԱՆՈՒՄ)

5.— Ընդհատելով իմ պատմութիւնը՝ ես ուզեցի իմանալ, թէ ինչո՞ւ համար Թեւունին ինձ այդ անունով կը կոչէին։ Ինչո՞ւ համար ինքն իր անունը չէր ասում։ Ինչո՞ւ համար ինքն իր մասին ոչինչ չէր պատմում։ Ինչո՞ւ համար ինքն իր մասին ոչինչ չէր ուզում լսել։ Ինչո՞ւ համար ինքն իր մասին ոչինչ չէր ուզում գրել։ Ինչո՞ւ համար ինքն իր մասին ոչինչ չէր ուզում ասել։ Ինչո՞ւ համար ինքն իր մասին ոչինչ չէր ուզում գրել։ Ինչո՞ւ համար ինքն իր մասին ոչինչ չէր ուզում ասել։

— « Ինչո՞ւ համար ինքն իր մասին ոչինչ չէր ուզում ասել, ես չգիտեմ։ Ես միայն գիտեմ, որ նա ինձ ասում էր Թեւունի որդի։ Ես ինքս էլ չգիտեմ, թէ ինչո՞ւ համար նա ինձ այդ անունով էր կոչում։ Ես ինքս էլ չգիտեմ, թէ ինչո՞ւ համար նա ինձ այդ անունով էր կոչում։ Ես ինքս էլ չգիտեմ, թէ ինչո՞ւ համար նա ինձ այդ անունով էր կոչում։

Թեւունին իր տունը ունէր Ալաշկերտ գիւղաքաղաքում։ Նա ունէր մի փոքրիկ պարտէզ, մի փոքրիկ այգի և մի փոքրիկ հողակտոր։ Նա ունէր մի փոքրիկ տուն, մի փոքրիկ պարտէզ, մի փոքրիկ այգի և մի փոքրիկ հողակտոր։ Նա ունէր մի փոքրիկ տուն, մի փոքրիկ պարտէզ, մի փոքրիկ այգի և մի փոքրիկ հողակտոր։

Ես ինձ համար մի փոքրիկ սենեակ վարձեցի Թեւունու տանը։ Ես ինձ համար մի փոքրիկ սենեակ վարձեցի Թեւունու տանը։ Ես ինձ համար մի փոքրիկ սենեակ վարձեցի Թեւունու տանը։

Թեւունին ես ամեն օր տեսնում էի։ Թեւունին ես ամեն օր տեսնում էի։ Թեւունին ես ամեն օր տեսնում էի։

Նա ինձ համար ամեն օր ճաշ էր պատրաստում։ Նա ինձ համար ամեն օր ճաշ էր պատրաստում։ Նա ինձ համար ամեն օր ճաշ էր պատրաստում։

Ես ամեն օր նրա հետ ճաշում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ճաշում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ճաշում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ զբոսնում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ զբոսնում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ զբոսնում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ խօսում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ խօսում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ խօսում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ լսում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ լսում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ լսում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ նայում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ նայում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ նայում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ մտածում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ մտածում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ մտածում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ ապրում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ապրում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ապրում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ մեռնում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ մեռնում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ մեռնում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ յարութիւն առնում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ յարութիւն առնում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ յարութիւն առնում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ երկնքում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ երկնքում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ երկնքում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ դժոխքում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ դժոխքում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ դժոխքում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ դրախտում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ դրախտում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ դրախտում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ աշխարհում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ աշխարհում էի։ Ես ամեն օր նրա հետ աշխարհում էի։

Ես ամեն օր նրա հետ ամեն տեղ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ամեն տեղ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ամեն տեղ էի։

Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի տեղ չէի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի տեղ չէի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի տեղ չէի։

Ես ամեն օր նրա հետ ամեն ինչ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ամեն ինչ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ամեն ինչ էի։

Ես ամեն օր նրա հետ ոչինչ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչինչ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչինչ էի։

Ես ամեն օր նրա հետ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ էի։

Ես ամեն օր նրա հետ չէի։ Ես ամեն օր նրա հետ չէի։ Ես ամեն օր նրա հետ չէի։

Ես ամեն օր նրա հետ էի և չէի։ Ես ամեն օր նրա հետ էի և չէի։ Ես ամեն օր նրա հետ էի և չէի։

Ես ամեն օր նրա հետ ոչ էի և ոչ չէի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ էի և ոչ չէի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ էի և ոչ չէի։

Ես ամեն օր նրա հետ ամեն ինչ էի և ոչինչ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ամեն ինչ էի և ոչինչ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ամեն ինչ էի և ոչինչ էի։

Ես ամեն օր նրա հետ ոչ ոք էի և ամեն ոք էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ ոք էի և ամեն ոք էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ ոք էի և ամեն ոք էի։

Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի բան էի և ամեն բան էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի բան էի և ամեն բան էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի բան էի և ամեն բան էի։

Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի տեղ էի և ամեն տեղ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի տեղ էի և ամեն տեղ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի տեղ էի և ամեն տեղ էի։

Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի ժամանակ էի և ամեն ժամանակ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի ժամանակ էի և ամեն ժամանակ էի։ Ես ամեն օր նրա հետ ոչ մի ժամանակ էի և ամեն ժամանակ

ԱՏՈՒԳԱԾՈՒ ՎՈՍՏԻԿՆԵՐԸ

«Ես ինչ-որ ուրիշ բան էի սպասում, երբ ինձ հրավիրեցին ձեր տունը։

ճակատ»ը (ընկերվարական – համայնավար, որ կ'ուզէր անփո – փոխ պահել ներկայ վիճակը)։ Անոնց վարիչներուն կերպարանք – ները շինելով, կառափնատէն կը կախէին, յետոյ կը թաղէին եւ իբրեւ օրհնութիւն՝ ջուր կը սրսկէին··· աւելներով։ Հարիւրաւոր ջահագնացութեան թափօրներ գիշերն ի բուն շրջեցան փողոցներուն մէջ։ Որ՛ եւ է բռնութիւն չկատարուեցաւ, բացի մանր–մունր միջադէպերէ։

Այս ցոյցերը բազմապատկելով, կրնաք աղօտ գաղափար մը կազմել բուն Գերմանիոյ մէջ կատարուած խրախճանքներու մասին։ Իբրեւ յատկանշական պարագայ յիշենք թէ նախկին վարչապետ Շթրէզէմանի անունով կոչուած փողոցը վերակոչուեցաւ «Սաարլանտշթրասէ» (Սարի երկրի փողոց)։

Մազլումեանի վատառման խնդիրը

Երէկ Աթէնքի մեր թղթակցէն ստացանք հետեւեալ նամակը, յունուար 12 թուականով·—

Ամենավերջին լուրը կրկին կը վերաբերի Մազլումեանին։ Ներքին նախարարը Մազլումեանի ամբողջ թղթածրարը, որոշման կախակայումէն յետոյ յանձնած էր ապահովութեան բարձր պաշտօնատարներէ կազմուած յանձնախումբի մը քննութեան։ Այս յանձնախումբը, ինչպէս գրեցին՝ «Նէօ կօզմօզ», «Ակրոպոլիս» եւ ուրիշ յունական թերթերը, 3 չարաթ զբաղելէ յետոյ թղթածրարով, միաձայնութեամբ յանգած է այն եզրակացութեան, թէ Մազլումեան կասկածելի է, եւ պէտք է վտարուի հարկադրաբար։ Հիմա՝ ներքին նախարարն է, որ պիտի տայ վերջնական վճիռը։

Ինչպէս կը տեսնուի, կառավարութիւնը միշտ կասկածելի կը նկատէ այս չարաչուք փիլոնաւորը։

Պ. Պ. Ֆլանտէն եւ Լոմայ Լոնտոն կ'արթան

վաքչապետը եւ արտաքին նախարարը որոշեցին Լոնտոն երթալ յունուար 31ին, խորհրդակցելու համար օրուան հարցերու մասին։ Նոյն օրը Անգլիոյ մայրաքաղաքը հասնելով, խորհրդակցութեան պիտի սկսին փետր· 1ին եւ 2ին։ Նախարարական խորհուրդը մասնաւոր նիստ մը պիտի գումարէ, այս այցելութեան մանրամասնութիւնները նշդելու համար։

Անգլիական կառավարութիւնը պիտի փորձէ համոզել Ֆրանսան, որ շատ չպնդէ վերապյլի դաշնագրին զինուորական տրամադրութեանց վրայ, որպէսզի կարելի ըլլայ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ վերադարձնել Գերմանիան։

Առուստրատիր Խ. Միութեան մէջ

Ինչպէս գրած էինք, մաբրագործումները կը շարունակուին Խ· Միութեան պետական եւ կուսակցական շարքերուն մէջ, իբրեւ հետեւանք կիրովի սպանութեան։ Գերագոյն ատեանը սկսաւ դատել Զինովիեւն ու Քամենեւը, որոնց համար կ'ըսուէր թէ ահսորուած են։ Սպիտակ Ռուսիոյ մէջ, գործավարներու խորհուրդին դեր – նախագահը, Կոլչնոս, վտարուեցաւ կուսակցութենէն, իբրեւ թրոցքիական։ Այս առթիւ «Իզվեստիա» դիտել կուտայ թէ նոր դաւադրութիւն մը երեւան հանուած է, որուն նպատակն էր օտար միջամտութիւն յառաջ բերել, աջակցութեամբ փաշականներու եւ սպիտակ պահակներու։

Ուկրայնայի կուսակցական ընդհ· խարտուղարը նաւ մը խօսելով, յայտնեց թէ հակայեղափոխական վառարաններ կազմուած են Քիեւի եւ Խարճովի համալսարաններուն, համայնագիտարանի գրատան եւ ուրիշ հաստատութեանց մէջ։ Այս առթիւ պահանջեց «արմատական եւ վերջնական մաբրագործման ենթարկել բոլոր թրոցքիական եւ ուկրայնական ազգայնական կեդրոնները»։ Միեւնոյն ատեն անխնայ պատերազմ հռչակուած է Զինովիեւի եւ Քամենեւի խարոզած գաղափարներուն դէմ։

Զինովիեւ եւ Քամենեւ Լենինի գործակիցներն եղած են աւելի քան հասն տարի, եւ ամէնէն պատասխանատու պաշտօնները վարած։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՐԱՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ դեսպանատուն մը հաստատեց Փարիզի մէջ։ Մինչեւ դեսպանին ժամանումը, գործերը պիտի վարէ Ահմէտ պէկ Քաւրի, խորհրդականը։

ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ ԿԱԽՈՒԵՑԱԻ աֆղան ուսանող մը, Սէյիտ Քէմալ, որ 1933ին սպանած էր դեսպանը (Նատիր Շահի եղբայրը)։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի երեկոյ ժամը 8ին Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի սրահին մէջ

13, Rue Pierre Curie, K. Bicêtre. Métro: Porte d'Italie·

երգ, արտասանութիւն եւ ֆաֆելի անակնկալներ։

Մուտքերու մասնակցութեանհամար մուտք 2.50 ֆրանք։

Հ· Յ· ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Քարիզ

Հրապդան, Քրիստափոր եւ Ազդիւր – Սերոբ *միացեալ խումբերու ժողովը այս երկուշաբթի, ժամը 8·30ին, 32 Ավընիւ տէ Կօպլէնի սրճարանը։*

Կարեւոր օրակարգ։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան Կոմիտէի դասախօսական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը հիւր 8.30ին Ակումբին մէջ։

Կը խօսի ընկեր Ա. ԱՐԾՐՈՒՆԻ։

Գաւառ

ՊՈՒՎՕԱՐ ՕՏՏՈՒԻ (Մարսէյլ) Վահանեան ենթակոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ «Մուրատ», «Հրայր», «Կայծակ - Առաքել» եւ «Դայլ - Վահան» խումբերը 20 Յունուար կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին սովորական հաւաքատեղիին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ առաջ ժամը 10ին Ընթերցարանի սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։

ՖՐ. Կ ԽԱՉԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸՅԻՆ

8 ՐԻ ԺԱՆ - ԿՈՒԺՈՆի սրահին մէջ

Métro: Champs Elysées-Clemenceau

Գեղարուեստական բաժինը ամբողջապէս մանուկներու կողմէ։

Երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, թատերական ներկայացում եւ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ մանուկներու յատուկ։

Երախաններուն անխտիր կը բաժնուի խաղալիքներ եւ նախընծիրք։

Մուտքը՝ ձրի փոքրերուն, մեծերուն 2 ֆրանք։

Մանուկներու տոհմն է, մի՛ զրկէք ձեր երախաները իրենց մեծ հաճոյքէն

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ ԱՐԱԲԿԻՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ լոյս

Jean Goujonի սրահներուն մէջ **8, Rue Jean Goujon, Paris (8)**

Թանկոյի եւ Ցազի զոյգ խումբեր, ղեկավարութեամբ Ճանօթ M. SL OUTZKYի (Caveau Caucasien). Հոխ պիւֆէ։ Գինները բոլորին մատչելի։

Աւստ գօթիյեոն։ Աննկնկալներ։ Պարեր եւլլն։ կը մասնակցին յայտնի արուեստագէտներ։

Մուտքը՝ այրերու 12.50 ֆրանք, կիներու՝ 10 ֆրանք։

Նախօրօք ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները։

Տոմսերը կը ծախուին Միութեան անդամներուն մօտ եւ սափրիչ Պ. Մ. ԴԱՆԻԵԼԵԱՆ, 12, rue de Pot de Fer, Paris (5). Սափրիչ Marius. 20, rue Denoyez Պելվիլ։

Եւրոպայի Հայկական ամէն գրասենեակ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՏՆԵՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

51, Rue Mr. le Prince, Paris (6). Métro: Odéon Tél. Danton: 88-65

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւլլն տպագրական գործեր։

Արտիական կազմատուն։ Տպագրական գործեր։

Աշխարհի բոլոր կողմերէն հասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱԵԴՐԱԿ ԱԱՈՒՈՒԽՆԻ

16, Rue de Vaugirard, PARIS (6e) Մէթրօ՝ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ՀԵՌԱԶԱՑՆ՝ **ODÉON 76–22**

Կ'ընդունի ժամը 9 – 12 եւ 2 – 8, իսկ կիրակի միայն կէսօր

Etude de Me BERNARD WAHL

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Մէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle **67 - 69**

Կը սանձնէ ամէն տեսակ դատական ինդիրներ, ինչպէս նաեւ փոդոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հիւպատարար դատարանները։ առջեւ, կուտայ certificats de coutumeներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները։

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՅԱՌԱՋի եւ ՄԵՂՈՒԻի համար դիմեցէք՝ ընկ. Sarkis Bilalի

7, rue du Puy, Romans (Drôme).

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայ կաժ. եւ Մարտիկներու Միութիւնը սկսած է իր դասախօսութեանց շարքը։

Ա· դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ յունուար 20ին ժամը 2.30ին, 120. Bld. de Bellevilleի սրահին մէջ։

կը դասախոսէ՝ Պ. ԲԵՆՕ

Նիւթ՝ Կովկասեան ճակատի կռիւները Համաշխարհային պատերազմին, հետեւողութեամբ Զօր. Մասլովսկիի վերջին արժէքաւոր հրատարակութեան։

ԹՈՒՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած Վ. ԱՀԱՆ ԹԱՀՄԱԶԵԱՆի կողմէ

Սեվրի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին

26, Rue Troyon, Sèvres, Métro Sèvres.

Կը ներկայացուին Ռաֆֆիի «ՍԱՄՈՒԻԼ»ը 4 արար եւ զուարճալի մը

կը մասնակցին թատերական լաւագոյն ուժեր։

Ցոմաները կը ծախուին նաեւ ներկայացման օրը կիշէն։

Մուտք՝ 5, 7 եւ 10 ֆրանք։

A. GODOVONIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Régions Libérées Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐի վերջը

Շեր՝ 21, 22, 23, 24, 25։

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շերտ. վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ։

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Բարեփոխած է Ճանօթ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆի սրահը, որ վարձու կը տուի խիստ դիւրամատչելի գինով՝ բաժերական ներկայացումներու, հանդէսներու, հարսնիքի, նշանդուխի եւլլն համար։

ԳԵՂԵՑԻԿ ԲԵՄ

Պայմանները համար դիմել մէկ շաբաթ առաջ

45, Rue de la Défense. à Issy - les - Moulineaux

Tél. MICHELET: 25-86

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ· Ո· ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ· ժողովը, 19 յունուար, չաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Ցլօբէյի վերնայարկը։ Ներկայ կ'ըլլայ կեդր· Վարչութիւնը։

Զ· Ո· ՄԻՈՒԹԵԱՆ Լիոնի մասնաճիւղին ընդհ· ժողովը, 20 յունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին, Ճանօթ հաւաքատեղին։ Անդամներու ներկայութիւնը պարտադիր է։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ցալոն - Ֆուրուբեհան Հայրենակց. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին պար տը լա ֆոսի մէջ։ կը խնդրուի անդամ եւ ոչ-անդամ հայրենակիցներէն ներկայ ըլլալ սոյն կարեւոր ժողովին։

ԿՐ ՓՆՏՈՒԻ

Տիկին Սաթենիկ Փիւսկիւլճեան կը փնտռէ իր որդին՝ Մանուկ Փիւսկիւլճեանը, հօր անուն՝ Ռուբէն, քրոջ անուն՝ Հոիփսիմէ։ 1922ին, Իզմիրի աղէտին անհետացած է տասը տարեկան հասակին։ Վերադիշեալ Թուականին կը բնակէինք Իզմիրի Այուքլա փողոցը։

Իր մասին ճշդրիտ լուր տուողին նուէր։

Իմացնել իր մօր՝ Սաթենիկ Փիւսկիւլճեանի, 15, rue Longue des Capucins, Marseille

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՆԱՒԱՐԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԼԱՆԸՍԹԵՐ, կ· Ա.— 35։

ՔԱՆՏԻ, Ա· Մ.— 100։

ՊԵՐ ՊԱՍՔ, Վարդ.— 70։

ՍԵՎՐԱՆ, Հ· Խոյ· քհնյ.— 70։

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչուած է իր ա· ուրաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ։

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորումով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութիւնէ զերծ ըլլալը։

Պահանջեցէք, վնասուելէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Ա ր տ օ ն ա տ ե ր

S. A· GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

նաեւ DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ՝

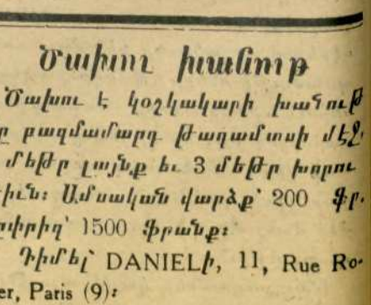
D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit· Nice (A· M.)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (65)

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻՒԸ

— · —

Թարգմ· Ա· ՀԱՒՔԷՆԵԱՆ

Գրեց՝ ՐՕԼԸՆՏ ՏԷՆՏԸԼ

— Վստահ եմ որ այդպէս պիտի ը– նէր Սթէֆըն, յարեց միւսը, բայց յուսանք թէ այդպէս բան չպիտի ըլլայ։ Վստահ եմ որ Հ· Ա· մեր անունները հրապարակ չգալու համար ձեռքին եկած բոլոր միջոցները պիտի գործածէ։

— Եթէ այդպէս ըլլայ իսկ, ի՞նչպէս կրնայ արգիլել։ Մամուլը տաք կարկանդակի նման այս պատմութեան եւ– տեւէն պիտի իյնայ։

— Անշուշտ, սակայն բան մը կայ որ ուշադրութիւնդ չէ դրաւած, չատ հաւանաբար ձեր հօրը վրայէն ինքնութիւնը հաստատող ոչ մէկ փաստաթուղթ չէ գտնուած· եթէ կինար, վստահ եմ որ թերթերը իր բուն անունը պիտի յիշէին։

— Այդպէս կրնայ ըլլալ Ճօն, բայց բան մը կը մոռնաք։

— Ի՞նչ։

— Նաւապետ Նէլսընը։ Երէկ գիշեր պանդոկին մէջ ձերբակալեր են զին– քը, անշուշտ պիտի ստիպուի ամէն բան խոստովանիլ։

— Կը յուսամ թէ այդպէս կ'ընէ, ըսաւ Սըր Ճօն, որուն վրայ երիտասարդը չկրցաւ իր զարմանքը զսպել։

Եւ տեսնելով երիտասարդի զարմացեալն արտայայտութիւնը՝

— Կը յուսամ թէ եղելութիւնը կը պատմէ, որովհետեւ անիկա այլեւս միակ անձն է որ կրնայ այս խորհրդաւորութիւնը պարզել։ Բայց տակաւին հաւանականութիւն մը կայ որ իր ըրած յայտարարութիւնները չհրապարակուին։ Ձեզի չըսի, բայց երէկ գիշեր ուշ ատեն Հ· Ա· ինծի հեռաձայնով ըսաւ թէ առայժմ նաւապետ Նէլսընը չեն ձերբակալած, այլ թոյլ տըւած են որ երթայ, եւ իրմէ խոսք են առած այս առտու Սթօքհէնտ ներկայանալու համար։ Ասկէց կը հետեւցնեմ թէ բարեկամս մեզի համար ամէն միջոց կը գործադրէ։ Նաւապետին պատմութիւնը խմացած միջոցին եթէ օգնական - ոստիկանապետը տեսնէ որ հրատարակութեան տալու բան չկայ, վստահ եմ որ մէկ կողմ պիտի նետէ։

Սթէֆըն Հայաթ այս պատճառաբանութեան դիտողութիւն չըրաւ· միայն մտքովը խորհեցաւ որ Սըր Ճօն չատ լաւատես էր։

Օգնական - ոստիկանապետին դրան առնեակը մտնելով երկուքն ալ զարմացումով տեսան որ անիկա առանձին էր հոն։

— Նաւապետ Նէլսընը ո՞ւր է, հարցուց անմիջապէս Սըր Ճօն։

Ֆիլ մը առեն օգնական - ոստիկանապետը չպատասխանեց· դրասեղանին վրայի թուղթերը թղթատելով զբաղած էր, երբ վերջացուց, իր պատասխանը երկուքն ալ կարծես դառնեահարեց։

— Նաւապետ Նէլսընը այս առտու կանուխ կլօրիա վերադարձաւ։ Ասոնացաւ ուղղակի կլօրիա դրօսանասը երթալ եւ հոն մնալ· այնքան ատեն՝ որքան ատեն որ ձեր քոյրը Պ· Հայաթ. որոշէ որ կլօրիան ճամբայ ելլէ։

— Բայց հօրս մասին ըրած պատմութի՞ւնը, կակազեց երիտասարդը։

— Նաւապետին պատմութիւնը եւ– րէկ գիշեր մոխիկ ըրի, եւ իր պատմութեան վրայ էր որ որոշեցի գինքը արձակել, յարեց Հ· Ա·։

—Բայց այլեւս մեզ անստուգութեան մէջ մի ձգէք, գոչեց Սըր Ճօն, ըսէք թէ նաւապետին պատմութիւնը Օր· Հայաթին եւ այս երիտասարդին վրայ ի՞նչ կերպով պիտի ազդէ։

— Ճօն, աւելորդ հարցում չէ՞ ատիկա, ըսաւ Հ· Ա· եւ ժպտեցաւ։

— Շատ չեմ հասկնար···

Դեռ խօսքը չաւարտած Հ· Ա· ընդմիջեց·

— Սիրելի Ճօն, եթէ նաւապետին պատմածները Պ· Հայաթին կամ իր քրոջ վրայ ազդելու ըլլային, անիկա հիմակ Փլիմութի ճամբան բռնած պիտի չըլլար։

Այն ատեն Սըր Ճօն հասկցաւ թէ իր բարեկամը յաջողած է կերպով մը խնդիրը թաղել։

— Փառք քեզ Աստուած։ Հրաչալի էք Հ· Ա·, գոչեց։

— Այս խնդիրին մէջ չարժեւակերպի սխալ չը հասկցուի, Ճօն, պատասխանեց Հ· Ա·, յետոյ չարունակեց, արդարութիւնն է որ ինծի այսպէս չարժել տուաւ, եւ ոչ թէ բարեկամական որ եւ է զգացում, ճիշդ ատոր համար որոշեցի որ ձէյմս Հայաթի ոճիրնեբուն իրական պատմութիւնը հրապարակ չգայ։

— Այդ պատմութենէն բան մը կրնա՞նք իմանալ պարոն, հարցուց Սթէֆըն Հայաթ։

— Այդ պատմութիւնը ձեզի պատմելու համար է որ այս առտու երկուքդ ալ հոս կը գտնուիք, պատասխանեց Հ· Ա·։

Ցետոյ փոքր լռութենէ մը վերջ ըսաւ·

— Պ· Հայաթ բացարձակապէս վստահ եմ որ ձեր հայրը խելագարած էր։

—Ուրիշ կերպ մտածել սոսկալի պիտի ըլլար, ըսաւ Սթէֆըն։

— Կը հասկնամ թէ ինչու այդպէս կը զգաք, պէտք է աւելցնեմ սակայն նաւապետ Նէլսընը իսկ տեսութիւնները բոլորովին համաձայն չէ· բայց կը կարծեմ թէ նաւապետը սխալ գտած է, որովհետեւ ձեր հայրը իր կեանքը ժամանակին ապահով ըլլալուն, իր ապրելը անոր կը պարտի·

— Կը խորհիմ նաեւ որ նաւապետ Նէլսընը միշտ կը յուսար թէ պիտի յաջողէր համոզել հայրս որպէսզի ոճիրը գործելէ հրաժարի եւ ուրիշ երկիր մը երթայ, օրինակ Հարաւային Ամերիկա եւ ջանայ ամէն բան մոռնալ, ըսաւ Սթէֆըն։

— Նաւապետը ըսաւ նաեւ թէ ձէյմս Հայաթին սոսկալի ոճիրները այնքան կը չարչրկէին իր միտքը որ այլեւս չկրցաւ դիմանալ եւ երկէ գիշեր հոս առանց անունը տալու հեռաձայնով հաղորդեր է։

— Այդ լուրը տուողը նաւապետ Նէլսո՞ն է եղեր, հարցուց Սըր Ճօն։

— Այո, Ճօն, եւ սա ալ ըսեմ որ իրողութիւնը մեր երեքէն զատ ուրիշ մէկը չի գիտեր, եւ մէկն ալ չպիտի իմանայ եթէ չենք ուզեր որ թերթերուն մէջ ձէյմս Հայաթի անունը յիշուի։

(Շար.)

Ծախու իսեւոթ

Ծախու է կօշկակարի խանութ մը բազմամարդ թաղամասի մէջ, 2 մեթր լայնք եւ 3 մեթր խորութիւն։ Ամսական վարձք՝ 200 ֆր. ոտիրիդ՝ 1500 ֆրանք։

Դիմել՝ DANIEL, 11, Rue Rodier, Paris (9)։

ՀԱՐԱՉԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
18
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
18 Janvier
1935

11 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2706

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԱՐԸ ՊԻՏԻ ՍՐԷ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱԽՈՐԺԱԿԸ

Սարի հանրաքուէն Գերմանիոյ վերադարձնելով այդ հա – րուստ եւ ընդարձակ երկրամասը, անոր 800,000 բնակիչները եւ «լեռներու սեւ գինձը» (հանքածուխ, տասը միլիառ թօն), կը լու – ծէ՞ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ եղած բոլոր խնդիրները:

Անշուշտ ոչ: Բայց լրջօրէն կը մեղմացնէ մթնոլորտը, որ յայտնապէս ծանրացած էր, հիթլէրական իշխանութեան հաստա – տումէն ի վեր:

Սարի խնդրին լուծումը նոր հանգրուան մըն է Գերմանիոյ առջեւ, աստիճանաբար վերահաստատելու համար այն իրաւունք – ները որոնցմէ զրկուեցաւ պատերազմի դաշնագիրներով, իբրեւ պարտութեան գին:

«Առաջնորդ»ը ինք չի ծածկեր այս պարագան, բարձրաձայն հռչակելով ամերիկեան կարեւոր թերթի մը թղթակցին.

—«Այն վայրկեանէն որ Ֆրանսա ճանչնայ մեր իրաւունքներու հաւասարութիւնը մեծ ազգերու մէջ, բոլոր ազգերուն մէջ, ես պատրաստ եմ հրաժարելու որ եւ է հողային պահանջէ՝ իրեն հան – դէպ: Արդարեւ, պէտք է վերջ տալ վերսայլի դաշնագրին. պէտք է վերջնապէս մերժել այս դիւանագիտական վաւերագիրը որ չի կրնար խաղաղութիւն պարգեւել աշխարհի: Սարի սեռանչելի յա – ջողութիւնը տրամաբանական դատապարտութիւնն է վերսայլի դաշնագրին: Անոնք որ այդ հռչակաւոր դաշնագիրը խմբագրեցին, կ'երեւակայէին թէ կարելի է Սարը խլել Գերմանիայէն, մանա – ւանդ որ 150,000 Ֆրանսացիներ կ'ապրէին անոր սահմաններուն մէջ: Արդ, ի՞նչ կը տեսնենք. 15 տարուան գերութենէ մը յետոյ, Ազգերու Դաշնակցութեան, այսինքն՝ իրապէս Ֆրանսայի հսկո – ղութեան տակ, կ'իմանանք որ 150,000 Ֆրանսացիներ չկան Սարի մէջ, այլ միայն երկու հազար: Ուրիշ խօսքով, իւրաքանչիւր հա – զար բնակիչի մէջ չորս Ֆրանսացի: Այն ատեն ինչո՞ւ զարմանալ որ այսպիսի անարդարութեանց վրայ հիմնուած դաշնագիր մը երջանկութիւն եւ խաղաղութիւն չբերաւ մարդկութեան»:

Այս վճռական յայտարարութենէն վերջն ալ, Գերմանիա կը չարժի հասուն եւ գիտական մեթոտով:

Ան, տարիներու ընթացքին, յաջողեցաւ հետզհետէ ճեղքել իր թեւերուն եւ ոտքերուն կապանքները: Խախտեց Հաւուցում – ներու եւ սպառազինութեանց պայմանները, ճամբայ բացաւ եւ տիրաբար նստաւ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, յետոյ քաչուէ – լու համար: Կատարեց, տակաւին, ուրիշ նուաճումներ, եւ այժմ կանգ առած է հիմնական հարցի մը առջեւ,— հաւասարութիւն իրաւունքներու:

Ցաղթականները տեսականօրէն ընդունած են այդ պահանջը, բայց կը պահեն իրենց վերապահումները: Մասնաւորապէս Ֆրանսա կը չարունակէ ապահովութեան երաշխիքներ պահանջել, ամուր կենալով դաշնագրին զինուորական տրամադրութեանց վրայ:

Այս կրաւորական ընդդիմութեան վրայ էր որ Գերմանիա քա – ուեցաւ թէ Ազգերու Դաշնակցութենէն եւ թէ զինաթափութեան խորհրդաժողովէն:

Պիտի վերադառնա՞յ այժմ, Սարի ջախջախիչ յաղթանակէն յետոյ:

Պատասխանը կարելի է գտնել Հիթլէրի խօսքերուն մէջ.

—«Ոչ ես, ոչ ալ ոեւ Գերմանիա երբեք չպիտի հաւանինք մեր ժողովուրդին իրաւունքներու կրճատման: Մենք միշտ հաւատա – րիմ պիտի մնանք խաղաղութեան, բայց ոչ մէկ պարագայի մէջ չենք ուզեր որ այդ խաղաղութիւնը հաստատուի ի վնաս մեր պա – տիւին: Միշտ յօժարակամ պիտի ընենք ամենամեծ զոհողու – թիւնները, բայց երբեք չպիտի հրաժարինք մեր անկախութենէն: Ուստի, կը մերժենք ո՛ր եւ է խտրութիւն որ եղած է կամ կրնայ ըլլալ, իրաւունքներու բարոյական եւ նիւթական հաւասարու – րութեան միջեւ»:

Կը թուի թէ Լոնտոնի մէջ խորապէս համոզուած են Գերմա – նիոյ այս պահանջին օրինաւորութեան կամ վճռականութեան մա – սին:

Ապացոյց· «Թայմզ»ի մէկ ուշագրաւ խմբագրականը, որ հրատարակուեցաւ անցեալ շաբթու, եւ Անգլիոյ արտաքին նախա – րարին մասնաւոր տեսակցութիւնը Ժընեւի մէջ, իր Ֆրանսայի պաշտօնակիցին հետ:

Այս երկու իրողութիւնները իրարու յաջորդեցին եւ իրար լրացուցին, լուրջ մտահոգութիւն պատճառելով Փարիզի մէջ:

Ի՞նչ կ'ըսէր Լոնտոնի պահպանողական պատգամախօսը:

Պարզապէս կ'առաջարկէր որ Անգլիա, Ֆրանսա եւ Իտալիա ինքնաբերաբար չեղեալ նկատեն Վերսայլի դաշնագրին զինուո – րական տրամադրութիւնները, որպէսզի կարելի ըլլայ նորէն Ժը – նեւ տանիլ Գերմանիան, եւ միասին ձեւակերպել սպառազինու – թեանց սահմանափակման պայմանագիրը:

Այս թելադրութեան վրայ, Փարիզի թերթերը անմիջապէս հետեւցուցին թէ «Թայմզ»ի բերնով Անգլիոյ ազգ· դահլիճն է որ կը խօսի, եւ թէ Լոնտոն արդէն համակերպած է գերման «ա – պօրէնն» սպառազինութեանց:

Հոմի համաձայնութեան առթիւ, Պ. Պ. Ֆլանտէն եւ Լավալ որոշեր էին Լոնտոն երթալ: Այս նոր պարագան աւելի ստիպողա – կան հանգամանք տուաւ ծրագրուած այցելութեան, որ պիտի կա – տարուի յունուար 31ին:

Տարակոյս չկայ թէ այս խորհրդակցութեան գլխաւոր նիւթը պիտի կազմէ գերմանական հարցը, որմէ կախում ունի Ֆրանսա – յի պահանջած ապահովութիւնը:

Հոմի համաձայնութիւնն անգամ չի կրնար դոհացնել Փա – րիզը, քանի չէ ճշդուած թէ մինչեւ ո՛ւր կրնայ հասնիլ Գերմանիոյ սխորժակը, յանուն իրաւունքներու հաւասարութեան, որ ամէն բանէ առաջ վերազինման հարց է:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԲՈՒԱՆԸԶՈՐՍ ԺԱՄ ՅԵՏԱՋԳՈՒԵՑԱԻ ՍԱՐԻ ՀԱՆՐԱՔՈՒԷԻՆ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄԸ

=o·o=

ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՀՈՒՆ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԾԱԳԱԾ ԷԻՆ

Ցանձնումը պիտի կատարուի մարտ 1ին

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը յունուար 16ին վաւե – րացուցած պիտի ըլլար Սարի հանրաքուէին արդիւնքը, հռչակե – լով Գերմանիոյ հետ միացումը: Ամէն ինչ պատրաստ էր: Սարի յանձնաժողովին նախագահը իր զեկուցումը ձեռքը՝ պատրաստ կը սպասէր: Նոյնպէս երեքներու յանձնախումբին նախագահը: Իր ետեւը պատրաստած էր նաեւ Ա· Դ· խորհուրդին ներկայ նստաշր – ջանի նախագահը, Պ· Թէվֆիք Արաս:

Եւ ահա, վերջին պահուն, բարապան մը վերցուց ժողովին յայտարարութիւնը, առանց նշմարուելու: Ժողովականները ի զուր կը սպասէին: Վերջապէս հաստատուեցաւ թէ նիստը յետա – ձգուած է յաջորդ օրուան:

Ի՞նչ պատահած էր:— Ժընեւի գերմանական հիւպատոսը բա – ներ մը փսփսացած էր երեքներու յանձնախումբի նախագահին, եւ բարտուղարները ամէն բան գաղտնի պահելով, յարմար դատեր էին յաջորդ օրուան ձգել ժողովը: Ցետոյ նշդուեցաւ որ Գերմա – նիոյ ներկայացուցիչը պահանջած է ոչ միայն ժողովին մէջ վաւե – րացնել հանրաքուէին արդիւնքը, այլ եւ նշանակել Սարը Գերմա – նիոյ վերադարձնելու թուականը եւ փութացնել միւս գործողու – թիւնները:

Նախապէս խօսք անցած է մարտ 15ի մասին, բայց գերմա – նական ներկայացուցիչը պահանջած է որ աւելի կանուխ կատար – ուի իշխանութեանց փոխանցումը: Ասոր վրայ, հեռախօսը սկսաւ բանիլ Ժընեւէն Պերլին, Հռոմ եւ Լոնտոն եւ երկար խորհրդակցու – թիւններէ յետոյ, միջին ճամբայ մը գտնուեցաւ: Գերմանացիներ առաջարկեցին փոխանցման թուականը նշանակել փետրուար 15: Երեքներու յանձնախումբը պատասխանեց թէ չի կրնար բոլոր գործողութիւնները լրացնել այդքան կարճ ատենի մը մէջ: Ի վեր – ջոյ համաձայնութիւն գոյացաւ մարտ 1ի համար· պայմանաւ որ, եթէ հաշուեյարդարի մանրամասնութիւնները լրացած չըլլան մինչեւ այդ օրը, Ա· Դ· խորհուրդը իրաւունք ունենայ պայմանա – ժամը երկարաձգելու կամ իր պատասխանատուութեամբ վճիռ տալու :

Իրազեկ թղթակիցներ կը գրեն թէ միայն Գերմանիա չէր որ դժուարութիւն հանեց, այլ եւ Ֆրանսա, պահանջելով որ Գերմա – նիա չսպառազինէ Սարի գօտին, ինչպէս եւ յանձն առնէ քան – դել երկու երկաթուղիներ որոնք ռազմագիտական արժէք ունին եւ հիթլէրական մարտական խումբեր չպահէ այդ երկրամասին մէջ: Գերմանիա մերժեց այս պահանջները եւ միայն սկզբունքով հաւանեցաւ ապազինման: Այս դժուարութիւնները հարթուելէ վերջն էր որ համաձայնութիւն գոյացաւ ժողովի մասին:

*** Հանրաքուէի յանձնաժողովը ժընեւ հասաւ 27 սեպտեմբե – րով, որոնց մէջ տեղաւորուած են 528,000 ֆուէները: Սեպտեմբերը անմիջապէս փոխադրուեցան Ազգերու Դաշնակցութեան շէնքին գետնայարկը, ուր հսկողութիւն կը կատարեն տասը գաղտնի ոս – տիկաններ: Ցանձնաժողովը առաջարկած է վառել բոլոր ֆուէնե – րը, բայց իրաւական տեսակէտով յարմար դատուած է պահել մինչեւ բողոքի համար նշանակուած թուականը, թէեւ այդպիսի բան չսպասուիր, քանի որ ֆուէարկութեան արդիւնքը չախջախիչ եղաւ ամէն տեսակէտով:

Փախստականներու հոսանքը դէպի Ֆրանսա

Սարի եկրամասէն փախուստը սկսաւ յունուար 16ին: Երկու – շաբթիէն մինչեւ այդ օրը երեք հազար անցագիրներ տրուած էին Սարպրուճի ֆրանսական հիւպատոսարանին կողմէ: Փախչող – ներն են ընդդիմադիրներ, ընկերվարականներ, համայնավարներ եւ Հրեաներ: Առաջին առթիւ ֆրանսական սահմանը հասաւ Մաքս Պրաուն, ընկերվարականներու առաջնորդը, որ կուսակից էր ներ – կայ վիճակի պահպանման եւ Պ· Հօֆման, կաթոլիկ ընդդիմա – դիրներուն վարիչը: Առաջին կարաւանէն 50 փախստականներ թուլուզ փոխադրուեցան: Առաջին առթիւ միայն ֆրանսական Ֆորպախ քաղաքը հասաւ 450 փախստականներ, սրընթաց իմպա – շարժներով: Մանր – մունր դէպքեր միշտ ալ կը պատահին: Նա – ցիները սրճարանէ սրճարան պտտելով, երկրէնհեռանալու կը հար – կադրեն անոնք որ Գերմանիոյ դէմ շարժած կամ ֆուէարկած են: Զորս – հինգ ընդդիմադիր թերթեր դադրեցան: Իբրեւ ընդդիմա – դիր մնացած է միայն կաթոլիկ թերթ մը, բայց այն ալ պիտի փակուի, քանի որ դրամ չունի եւ խմբագիրը փախած է:

Կը կարծուի թէ միջազգային զօրագունդը Սար պիտի մնայ առնուազն մինչեւ մարտ 1, բարեկարգութեան հսկելու համար:

Ֆրանսա միշտ ապահովութիւն կը պահանջէ

Հանրաքուէին նուիրուած խմբագրականի մը մէջ, «Թան» կը բացատրէ թէ Ֆրանսա աւելի քան երբեք զօրաւոր պէտք է մնայ, իր զինուորական կազմակերպութեամբ, ի նախատեսութիւն հա – ւանական վտանգներու, ինչպէս եւ առողջ ելեւմուտքով եւ քաղա – քական ամուր հաստատութիւններով: Կիսապաշտօնական օրկա – նին կարծիքով, երկրորդ հիմնական կէտը այն է որ Ֆրանսա չի կրնար, իր իսկ շահերուն համար, իր ապահովութիւնը բաժնել Եւրոպայի ապահովութենէն: «Ան պէտք է շարունակէ իր ձեռնար – կած եւրոպական կազմակերպութեան աշխատանքը, հաւատարիմ մնալով իր զինակցութեանց եւ բարեկամութեանց: Բարեբախտա – բար, աչքէ չէ վրիպած ոչ արեւելեան ուխտը, ոչ կեդր· Եւրոպայի

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՇԻ՛, ԿԱՇԻ՛

=o=

Նորէն Մազլըմեանի խնդիր: Նորէն հռչակաւոր «Գարապէկլա»ն:

Իմացաք լուրը: Ինչ անդին կը կար – դամ մանրամասնութիւնները:

Ցունաստանի ներքին նախարարու – թեան կազմած մասնաւոր յանձնա – խումբը երեք շաբաթ բոլոր թուղթերը ուսումնասիրելէ յետոյ, կասկածելի գտած է Աթէնքի անարժան առաջնոր – դը:

Բայց նոյն իսկ Մազլըմեանի բարե – կամները կասկած ունէ՞ին այս մա – սին:

Այսուհետեւ ի՛նչ վնաս ալ արձակ – ուի, կնճռո՞ւած է այս անբարոյական վեդարաւորին ճակատագիրը:

Եթէ պատ մը խիղճ եւ խիպ ունի, բեռները կապելով կը հեռանայ, ա – ռանց սպասելու յունական կառավա – րութեան հրամանին:

Երկինքէն իջած ըլլար, չէր մար – սուեր այս կաշին, մանաւանդ ներկայ պարագաներուն մէջ:

Բայց միայն ի՞նչն է մեղաւորը:

Թեթեւ խղճահարութիւն մը չունի՞ն անոնք որ հեռագիրներ տեղացուցին Փարիզէն եւ Եգիպտոսէն, երեւելիներ կամ ռամկավար ակումբներու ան – ունով, փրկելու համար անփրկելին:

Ի՞նչ կ'ուզէին շահիլ պաշտպանելով այս փիլոնաւոր փորձանքը, որուն ամ – բողջ կեանքը արատ մը կազմած է ի՛ր իրեն ե՛ւ իր *բանաւոր հօտին* համար:

Դեռ անցեալ օր տէրտէր մը կ'ող – բար որ «Մազլըմեանի պէս մարդը» պաշտպանողներ կը գտնուին, իսկ տի – կին մը կը զարմանար թէ իր պլոզ ա – նունը արտասանողներ եւ գովաբանող – ներ կան:

Չկարդացի՞ք շռայլուած ածական – ները,— «անբասիր», «անձնուէր», « հայրենասէր ··· » :

Ինչ մըն ալ, եւ պիտի դառնայ «սուրբ», Ղեւոնդին պէս:

Երբ կարապետ Մազլըմեաններ ու – նինք, այլեւս ի՞նչ կ'արժեն հրիմեան – ները, Իզմիրլեանները, Գիւտերը, եւ այն դժբախտ հովիւները որ կոտոր – ուեցան 1915ի սարսափներու ընթաց – քին, անձայն - անշշուկ:

Ի հեռուկս Դաշնակցութեան, վրէժ լուծելու համար Դաշնակցութենէն , խօսքի տակ չլինելու համար, դաս մը մարդիկ պատրաստ են առաքինու – թեան մրցանակ բաշխելու յետին անգ – գամին:

Գիտնալով հանդերձ որ, ուզտը բա – ռասուն տարի երուսաղէմ զրկես եւ «հաճի» կանչես, ոչ ուխտաւոր կը դառնայ, ոչ ալ համակը կ'ուղղուի:

Ժամանակին Սուրէնեան Աւետիս մը ունէինք Պոլսոյ մէջ, իրաւագէտ եւ ազգ· երեսփոխան: Արատաւորուած էր դէպքով մը, եւ բառասուն տարի չկրցաւ ներս մտնել ազգ· ժողովէն:

Իսկ այս անոպայ վեդարաւորը հա – զար մեղքերու մէջ թաղուած ըլլալով հանդերձ, կը պահուի եւ կը փառա – բանուի, կը պաշտպանուի եւ կը յո – խորտայ իբրեւ առաջնորդ Հայոց ···

Եթէ կաշի չէ, դուբ ըսէք թէ ի՛նչ է:

Վ.Ա.Էի

Հ. Յ. Դ.

ՎԷՔԵՐԱՆՆԵՐՈՒ ՖՈՆՏ

=o=

ՑԱՆԿ ԹԻՒ 5

Հայկ Ստեփանեան,	50
Յովհաննէս Խանչէրեան, Քաշան	25
Միքայէլ Մելիքոնեան, Քաշան	15
Ներսէս Խաչիկեան, Վիէն	10
Գումար՝	100
Նախորդ գումար՝	975
Ընդհ· գումար՝	1075

Աթէնքի մասնաւոր յանձնաժողովին եզրակացութիւնը Մազլըմեանի մասին

Աթէնքի «Նէոս Կոզմոս» օրաթերթը հետեւեալ տեղեկութի – նը կը հրատարակէ «գարապէկլա «Մազլըմեանի մասին (10 յուն – ուար)·

— « Կը տեղեկանանք թէ յանձնախումբը՝ որուն ներքին նա – խարարը ղրկած էր Հայոց արքեպիսկոպոս Մազլըմեանի թղթա – ծրարը՝ ննջելու համար, երկարօրէն թղթածրարով զբաղելէ եւ հայ կրօնաւորին ինքնապաշտպանութեան գիրերը կարդալէ յե – տոյ, եկած է այն եզրակացութեան թէ Ցունաստանի մէջ անոր գործունէութիւնը կասկածելի է եւ թէ անոր վտարումը հարկա – դրական:

Հասկցուեցաւ թէ յանձնախումբը չէ համոզուած այն ինքնար – դարացումներուն, զոր ներկայացուցած է Մազլըմեան, չէզոքա – ցնելու համար Ապահովութեան եւ արտաքին նախարարութեան մօտ կեդրոնացած վաւերաթուղթերը, որոնց հիման վրայ ամիս մը առաջ վտարման որոշում տրուեցաւ: Ընդհակառակն, յանձնա – խումբը հաստատած է թէ հայ արք· ը անկախ իր անցեալէն, որ չափէն աւելի զբաղեցուցած է զինուորական եւ ոստիկանական իշ – խանութիւնները, իր պաշտպանութեանտակ առած է այն հայտար – րերը, որոնք ոստիկանութեան ծանօթ են իբր խորհրդային պրո – պականտի գործակալներ:

Յանձնախումբին եզրակացութիւնը պիտի ներկայացուի ներ – ին նախարարին, որ վերջնապէս պիտի որոշէ Մազլըմեանին վր – տարումը կամ ոչ:

Ասկէ զատ դիտելի է որ այստեղի հայ ազգայնական կազմա – կերպութիւնները դատ բացած են խնդրոյ առարկայ առաջնորդին դէմ, թէ իր հակազգային գործունէութեան եւ թէ այն գեղծում – ներուն համար, որ կատարած է»:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

«ԹՈՓՉԻԲԱՇԻ ԻՐ ՀՈՒՇԵՐԸ»

(ՀԱՅՈՑ ԸՆԴՀԱՆՐԱՑԻՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ)

»»•••«««

Ամսագրում, սկսուած ին Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին, մենք հրատարակել ենք մեր գրականութեան ամենանշանաւոր գործերից մի քանիսը, որոնք ներկայացրել են մեր ժողովրդի հերոսական պայքարը ֆաշիստական զաւթիչների դէմ, նրա անսահման նուիրումը սոցիալիստական հայրենիքին, նրա բարոյական մեծ ոյժը։ Ամսագրի էջերում տպագրուել են Ալ. Շիրվանզադէի, Գ. Զօհրապի, Ե. Չարենցի, Ս. Զօհրապի, Ե. Թադևոսեանի, Ս. Կապուտիկեանի, Ս. Զօրեանի, Ս. Մալումեանի, Ս. Վրացեանի, Ս. Ալազանի, Ս. Ակոպեանի, Ս. Ալազանի, Ս. Ակոպեանի, Ս. Ալազանի, Ս. Ակոպ

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՅՈՒՆԱԿԱՆԻ ՎՆԱՀՈՑՈՎ

«««·»»»

ԴՊՐՑ՝ ՀԱՅԿ

Ամեն անգամ որ ես ուզում եմ հայ ընթերցողին ներկայացնել Յունական վիպասանի անունը, ինձ միշտ կասկածներ են պատում, թե արդյոք ինչպես պիտի ներկայացնեմ նրան, ինչպես պիտի ներկայացնեմ նրա գործերը, որոնք ամենևին հայ ընթերցողի ճաշակին չեն համապատասխանում։ Ես ինքս էլ, որ նրա գործերը կարդացել եմ ուրիշ ազգերի լեզուներով, ամենևին չեմ սիրում նրանց

բեցի, նպաստելուհամար եւրոպայիխաղաղեցման: Կարելի չէ ապահանջել Գերմանիայէն: Մենք պատրաստ ենք մեծ զոհողութիւններ ընելու, բայց երբեմ չպիտի հրաժարինք մեր պատիւէն եւ ազատութենէն: Մենք երբեմ չպիտի կրնանք որ եւ է խտրութիւն ընդունիլ իրաւունքներու բարոյական եւ գործնական հաւասարութեան միջեւ: Անգամ մը որ ընդունին մեր հաւասարութեան իրաւունքը, այլ եւս հարկ չպիտի մնայ խոշոր ծրագիրներ կազմելու, Եւրոպայի խաղաղութեան ամրապնդման համար»:

Չիւովիեւ եւ Քամենեւ կը դատուին իրենց մեղսակից կիրովի սպանութեան

Ինչպէս գրած էինք, յունուար 16ին սկսաւ Զինովիեւի եւ Քամենեւի դատավարութիւնը, Լէնինկրատի մէջ:

Մեղադրեալ տասն դատի յանձնուած են ուրիշ 17 ականաւոր գործիչներ: Ատենին նախագահն է Ուլրիխ, իսկ օգնականը՝ Մաթուլէվիչ: Կիրովի սպանութենէն յետոյ, այս երկու կարմիր դատուորները դատած եւ մահուան դատապարտած են 117 ամբաստանեալները, (հինգ շաբթուան ընթացքին) եւ բոլորն ալ գնդակահարուած են անմիջապէս: Երկու դատաւորները մահավճիռէ ուրիշ որոշում չեն տուած. այնպէս որ գնդակահարման վտանգ կը սպասնայ նոր ամբաստանեալներուն համար: Ասոնք համայնավարական առաջին «հին պահակներ»ն են որ կը դատուին քրէական օրինագրքի մահապատժի վերաբերեալ յօդուածներու տրամադրութեամբ:

Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ Լէնինկրատի կեդրոնին պէս կեդրոն մըն ալ հաստատուած էր Մոսկուայի մէջ: «Զինովիեւ, Քամենեւ, Եվտոքիմով, Կրըթիք, Պաքայեւ, Քուլքին, Շարով, Ցէֆ – տորով եւ Կարչէնին անդամ ըլլալով «Մոսկուայի կեդրոն»ին ի – րենց չուրջը կը համախմբէին Զինովիեւի նախկին հակախորհրդային խմբակցութեան անդամներէն չատերը եւ կանոնաւոր յարաբերութիւններ կը մշակէին Լէնինկրատի կեդրոնին հետ, անդամներ որոնք դատապարտուեցան ատենին կողմէ (կիրովի սպանութեան գործ): «Մոսկուայի կեդրոն»ը չէր սահմանափակուեր միայն յարաբերութիւն մշակելով Լէնինկրատի ապօրէն խմբակին եւ ուրիշ քաղաքներու իր կուսակիցներուն հետ, այլեւ տարբեր ձեւերէ ի վեր կը գործէր իբրեւ քաղաքական կեդրոն, վարելով գաղտնի հակայեղափոխականգործունէութիւնը թէ Մոսկուայի եւ թէ Լէնինկրատի խմբակին»:

Ամբաստանագիրը չատ երկար է եւ խօսելով միւս մեղադրեալներու վրայ, ինչպէս եւ յիշելով Զինովիեւի եւ Քամենեւի խոստովանութիւնները, կը ձգտի ապացուցանել թէ բոլորն ալ պատասխանատու են կիրովի սպանութեան:

Դատադրութիւնը երեւան հանելու համար յայտնութիւններ ըրած է հին բոլշեւիկ մը, Սաֆարով, որ Զինովիեւի հետ ընկերացաւ Լէնինի, երբ ան Զուիցերիայէն Ռուսաստան կ'երթար 1917ի գարնան, Գերմանիոյ հաւանութեամբ եւ կնքուած չոգեկառքի մը մէջ, կազմալուծելու համար ցարական բանակը:

Երկու հայ երիտասարդներու անձնասպանութիւնը

Անձնասպանութեան համաճարակ մը ծայր տուած է Սուրիա – Լիբանանի մէջ: Ահա վերջին երկու լուրերը.—

Երիտասարդ ուսուցիչ Ալեքսանդր Աբգարեան, որ կը դասաւանդէր Ալեքսանդրէթի հայ վարժարանին մէջ, անձնասպան եղած է, թոյն խմելով, Նազարեան եղբայրներուն դեղարանին մէջ:

Կ'ըսուի թէ Աբգարեանի անձնասպանութեան պատճառը սիրային վիշտ մըն է:

Գէորգ Քէրքէեան, 22 տարեկան հայ մարզիկ մը որ անդամ էր Պէյրութի մարզական *Իրնէսանս* խումբին, ամէն անգամ որ իր ընկերներուն հետ զրոյց կ'ունենար գուարճաբանութեան ձեւով կ'ըսէր. «Ի՞նչ կը մտածէք ինքնասպան մարզիկի մը մասին»:

Անցեալ շաբաթ Գէորգ Քէրքէեան, իր սովորութեան համաձայն կ'երթայ իր բարեկամներուն հետ զրուցելու, ապուց վա – ռատան մէջ: Բարեկամներէն Պըլխազի կատակով կ'ըսէ.—«Դուն 24 ժամէ աւելի չպիտի ապրիս, Գէորգ»:

Եւ ահա, մինչ իր ընկերները իրենց գործերով զբաղած էին, հրազենի պայթիւն մը լսուեցաւ այն կողմէն ուր կը գտնուէր Գէորգ Քէրքէեան: Եւ իրօք Գէորգն էր հրազենը արձակողը ··· իր իսկ գլխուն եւ ինկած էր գետին: Բարեբախտաբար գնդակը փիչ մը վնասելով անցած էր երիտասարդ հայ մարզիկի գանկին վրայէն: Քէրքէեան ուզեց երկրորդ անգամ հրազենը պայթեցնել, վերջ տալու համար իր կեանքին, սակայն իր բարեկամները ձեռքէն խլեցին ատրճանակը:

Հիւանդանոցին մէջ, կատարուած հարցաքննութեան ատեն, Քէրքէեան յայտնեց թէ իր ինքնասպանութեան փորձը հետեւանք էր սիրային վիշտերու եւ տնտեսական տագնապին: Ինք աղջիկ մը կը սիրէր եւ աղջիկը կը կարծէր թէ հարուստ է: Երբ իմացաւ թէ աղքատ է, մերժեց հայ մարզիկին սէրը:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ԵՐԵՍԻ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին այսօր, ուրբաթ: Աթաթիւրքի (Մ. Քէմալ) կուսակցութիւնը հրատարակեց իր ցանկը, որուն մէջ կը գտնուին բազմաթիւ կին թեկնածուներ: Այս առաջին կարգի ընտրութիւնները պիտի տեւեն երեք օր, եւ ընտրուածները իրենց կարգին փոփոխարին պիտի ընտրեն բուն երեսփոխանները:

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՄԱԿԵԴՈՆԱՑԻՆԵՐ ձերբակալուեցան Սոֆիայի մէջ, խու – զարկութեան մը հետեւանքով: Այս առթիւ բռնուեցան Մակեդոնական կազմակերպութեան գաղտնի թուղթերը, մեծաքանակ զէնքեր եւ ռումբեր:

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆի բոլոր կուսակցութեանց պետերը ժողովի հրաւիրուեցան, բացի ազատականներէն (Վենիզէլոս): Օրակարգի խնդիրներն են՝ ազգային պաշտպանութեան վերակազմութիւնը եւ արտաքին պարտքերը: Վեց – եօթ միլիառ տրախմի պիտի յատկացուի ազգ. պաշտպանութեան, մինչեւ 1940:

ՍԼՈՎԱԿԻՈՒ ՁԵՊՔՆԹԱՑԸ ձիւներու մէջ թաղուած է Պելկրատէն քանի մը հարիւր քիլոմէթր անդին: Մասնաւոր վայրաշարժներ ղրկուեցան, ճամբան մաքրելու համար: Հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են ուրիշ գիծերու վրայ եւս:

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

Հրագդան, Քրիստափոր եւ Ազդիւր – Սերոբ միացեալ խումբերու ժողովը այս երկուշաբթի, ժամը 8·30ին, 32 Ավընիւ տէ Կօպլէնի սրճարանը:

Կարեւոր օրակարգ:

ԻՄ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕՅԻ Զաւարեան Կոմիտէի ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը կը տեղի ունենայ վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 8.30ին Ակումբին մէջ:

Կը խօսի ընկեր Ա. ԱՐԾՐՈՒՆԻ:

«ԱՐԾԻՒ» ենթակոմիտէութեան դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 8.30ին, ընկեր Հայկի բնակարանը, 115 Route d'Orléans, Քաշան:

Գաւառ

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՍՏՕՓ (Մարսէյլ) վոամեան ենթակոմիտէն դասախօսականն ժողովի կը հրաւիրէ «Մուրատ», «Հրայր», «Կայծակ - Առաքել» եւ «Գայլ - Վահան» խումբերը 20 Յունուար կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին սովորական հաւաքատեղիին մէջ:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ առաջ ժամը 10ին Ընթերցարանի սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

ՏՒՄԻՆի կոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր, Ռոստոմ եւ Զաւարեան խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին ծանօթ հաւաքատեղին:

Հ· Ց· Դ· ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ· ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Մարսէյլի վրէժ խումբի ժողովը վաղը, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ Կ.ի ներկայացուցիչը:

«Նիկոլ-Դումանս» ենթակոմիտէի ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ Կ.ի ներկայացուցիչը:

«Ընկեր-կարօ» ենթարամիտէի ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ընկեր Անդրանիկ Մուրատեանի բնակարանին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

«Վռամեան» ենթակոմիտէի ժողովը այս կիրակի կէս օրէ հետ ժամը 7ին սովորական հաւաքատեղիին մէջ: կը դասախօսէ ընկեր Պ. Հիւսեան: Ներկայ պիտի ըլլան նաեւ «Ալաւո» խումբի ընկերները:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Վ. ԱՀԱՆ ԹԱՀՄԱԶԵԱՆի կողմէ

Սեվրի Պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին

26, Rue Troyon, Sèvres, Métro Sèvres.

կը ներկայացուին Ռաֆֆիի «ՍԱՄՈՒԷԼ»ը 4 արար եւ զուարճ մը

կը մասնակցին թատերական լաւագոյն ուժեր:

Տոմսերը կը ծախուին նաեւ ներկայացման օրը կիրկէն:

Մուտք՝ 5, 7 եւ 10 ֆրանք:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայ կամ. եւ մարտիկներու Միութիւնը սկսած է իր դասախօսութեանց շարքը:

Ա· դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ յունուար 20ին ժամը 2.30ին, 120, Bld. de Bellevilleի սրահին մէջ:

Կը դասախօսէ՝ Պ. ԲԵՆՕ

Նիւթ՝ կովկասեան ճակատի կռիւները համաշխարհային պատերազմին, *հետեւողութեամբ Զօր. Մասլովսկիի վերջին արժէքաւոր հրատարակութեան:*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Վ. ԱՀԱՆ ԹԱՀՄԱԶԵԱՆի կողմէ

Սեվրի Պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.50ին

26, Rue Troyon, Sèvres, Métro Sèvres.

կը ներկայացուին Ռաֆֆիի «ՍԱՄՈՒԷԼ»ը 4 արար եւ զուարճ մը

կը մասնակցին թատերական լաւագոյն ուժեր:

Տոմսերը կը ծախուին նաեւ ներկայացման օրը կիրկէն:

Մուտք՝ 5, 7 եւ 10 ֆրանք:

A. GODOVONIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Régions Libérées Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐի վերջը

Շերտ՝ 21, 22, 23, 24, 25:

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շերտ. վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒԱԾՔ **ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ** ԿԱԶԴՈՒՐԻՑ

ՓՏՏՈՒԵՑՔ ԱՆԱՐԱՏ

ԵՒ ԳՆԵՑՔ ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ձերվկնայ եւ թէյի կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց· ՏԱԼԱԹԻՐԷԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ· ՁԻՏՁԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart** (Seine)

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃՐՆԿՐՏՐԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԼԱ ԹՈՒՐ ՏԻ ՐԷՆ, Մ· Մ·— 70:
ՓԱՐԻԶ (16), Ա.— 140:
ՆԱՆԹԵՐ, Մ· Թոր·— 50:
ՎԻԵՆ, Գորձ·— 53.40:
ԼԻՈՆ, Տօնապ·— 70:
ՎԱԼԱՆՍ, Գորձ·— 229:
ԼԷ ՄԻԼ, Տէրվ·— 140:
ՐՕԱՆ, Ց· Պ·— 35:
ՊՕՆՏԻ, Մեզ·— 70:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան պետական կարմիր խաչի Դարմանատունը՝ իր եռանդուն ու անձնուէր բժիշկներէն Տոքթ. Միհրան Քէշիշեանի մահուան առիթով իր ամենաանկեղծ վշտակցութիւնը կը յայտնէ ճանգուցեալին մօրը, քրոջը եւ բոլոր ազգականներուն եւ սլարագաններուն:

Փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Խաչի Դարմանատան Բժշկապետ՝
Տոքթ. Պօղոս Քօլօղեան

×

Փարիզի Խարբերդի Հայր. Միութեան վարչութիւնը՝ իր եռանդուն ու անձնուէր անդամին՝ Տոքթ. Միհրան Կ. Քէշիշեանի կսկծալի մահուան առթիւ իր ամենաանկեղծ վշտակցութիւնը կը յայտնէ ճանգուցեալին տարաբախտ մօրը, քրոջը եւ բոլոր ազգականներուն եւ պարագաններուն: (Կնիք)

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

Զ· Ո· ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ· ժողովը, 19 յունուար, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Ֆլորիայի վերնայարկը: Ներկայ կ'ըլլայ կեդր· վարչութիւնը:

Զ· Ո· ՄԻՈՒԹԵԱՆ Լիոնի մասնաճիւղին ընդհ· ժողովը, 20 յունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Անդամներու ներկայութիւնը պարտադիր:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Տարօն - Տուրուբերանի Հայրենակից ընդհ· անդամական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին ճար տը լա փոսի մէջ: կը խնդրուի անդամ եւ ոչ անդամ հայրենակիցներէն ներկայ ըլլալ սոյն կարեւոր ժողովին:

Ծախու հանքուր

Ծախու է կօշկակարի խանութ մը բազմամարդ թաղամասի մէջ 2 մեթր լայնք եւ 3 մեթր խորութիւն: Ամսական վարձք՝ 200 ֆր. ներքրիզ՝ 1500 ֆրանք:

Դիմել՝ DANIELի, 11, Rue Rodier, Paris (9):

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻԾ

Թարգմ· Ա· ՀԱՒԷՒԵԱՆ

Գրեց՝ ՐՕԼԸՆՏ ՏԷՆՓԼ

— Շատ լաւ կը հասկնամ, ըսաւ Սըր Ճօն:

— Ձէյմս Հայաթ մեռաւ որպէս Սպիտակ Արծիւ, շարունակեց Չ· Ա·: Անոր իրական ինքնութիւնը չեմ կարծեր որ մեզմէ զատ ուրիշ մէկը գիտնայ, ուստի Սպիտակ Արծիւը պիտի թաղուի եւ վերջապէս պիտի մոռցուի: Հիմակ պատմեմ պատմութիւնը իր նախկին հինգ ընկերակիցներուն որոնք սպասնեց: Երկար պատմութիւն մըն է անիկա, զոր երկու իրիկուն պատմեց ինծի նաւապետ Նէլսըն, հմատօտ կերպով պիտի տամ այդ պատմութեան գլխաւոր գիծերը, որպէսզի երկուքդ ալ հասկնաք թէ ինչու եկայ այդ եղրակացութեան ըստ որում Ձէյմս Հայաթ խելագարած էր: Երբ – տատադութեան ժամանակ իր սպանած հինգ ուղեր հետզ միասին ապրիլ, ա – սիկա վերջին եւ ամենածանր հարուածը եղաւ եւ որոյհետ սպանելէ այն մարդիկը որոնք իր առաջին դժբախտութիւններուն պատճառ եղան: Կը կարծեմ թէ կնոջմէն բաժնուելէն անմի – ջապէս վերջ չիմարացած է: Հիմակ, դալով իր պատմութեան, Ձէյմս Հայաթ ծնած է Մէլպուրն, Աւստրալիա տասերկու տարեկանին ծնողները մեռան, անպաշտպան մնալով տիպուեցաւ ապրուստի մասին մտածել եւ յաջղացաւ, որովհետեւ ըստ նաւապետ Նէլսընին՝ ան իր քան տարեկանին հասած ոսկիէ խնայողութիւն մը ըրած էր: Այդ միջոցին Պալարաթ կ'աշխատէր, իր լաւագոյն բարեկամներն էին տարեկից երեք երիտասարդներ,— Րիչըրտ Տէյվիս, Հէնրի Մէյսըն եւ Ձէքըլ Սթալպէրկ: Օր մը այս երեքը իր մօտ երթալով առաջարկութիւն մը ըրին, Սթալպէրկ եւ Մէյսըն ոսկէ – խուզական արշաւանքի մը պալարաթ նոր վերագարձող երկու մարդոց հանդիպեր են, որոնց յայտարարութեան համաձայն, յաջողեր են գտնել Աւստրալիայի մէջ նմանը չտեսնուած ա – մենահարուստ հանք մը: Այս երկու նորեկները, Ֆրէնք Իկըլ եւ Ճօրճ Ուայթ դրամ չունէին չահագործելու համար իրենց գտած ոսկեհանքը: Անչուշտ եթէ իրենց նպատակը որ եւ է մէկու մը յայտնէին՝ պէտք եղածին չափ դրամագլուխ կրնային գտնել, բայց յարմար դատեցին անծանօթ մէկու մը դրամագլուխ մտցնել, խորհելով որ աւոր համար մեծ բաժին մը պահանջեն, ուստի Սթալպէրկին եւ Մէյսընին են գաղտ, որովհետեւ աուղոյց կը ճանչնային զիրար, եւ դիտնալով որ երկուքն ալ լաւ գործի մէջ կ'աշխատէին, յուսացեր են թէ անոնք պիտի կրնան պէտք եղած զրամագլուխը հայթայթել: Եւ որովհետեւ անոնք չուայլ եւ զեղխ կեանք մը կը վարէին եւ դրամ չէին բռներ, անոնք ալ իրենց կարգին մօտեցան Րիչըրտ Տէյվիսին, որ ան ալ իր եկամուտներով կ'ապրէր, եւ խորհուրդ տուաւ դիմել իրենց լաւ բարեկամին՝ Ձէյմս Հայաթին: Ձէյմս, որ ինչպէս ըսինք խոհեմ անձ մըն էր, եւ զրամ խնայած էր՝ հարկ եղած գումարը կրնար տրամադրել: Ուստի Ձէյմս յանձնառու եղաւ պահանջուած բոլոր գումարը տալ, պայմանով որ չահին հարիւրին 40ը իրեն տրուի, եւ մնացած վաթսունն ալ հինգին միջեւ բաժնուի, որուն համաձայնեցան: Բայց Ձէյմս Հայաթ ճակատագրական սխալ մը գործեց: Վատահեցաւ անոնց խօսքին, թէ իրեն չահուն հարիւրին 40ը պիտի տրուի եւ չմտածեց այդ պայմանը պաշտօնական գրութիւնով մը վաւերացնել տալ: Հոս գործին մանրամասնութիւններուն մէջ չպիտի մտնեմ, ըսաւ օղնական - ոստիկանապետ իր թղթածրարին վրայ նայելով, բսեմ միայն թէ երկու մարդիկը՝ Իկըլ եւ Ուայթ, չափազանցած չէին, իրենց գիւտը Աւստրալիոյ ոսկեհանքերու պատմութեան մէջ ամենահարուստ գիւտերէն մէկն է: Ես ինքս աղօտ կերպով կը յիշեմ այդ միջոցին ստեղծուած ոգեւորութիւնը եւ հազարաւորներ կը փափաքէին չուտ մը հարստանալ: Ես պրոցեսական տղայ էի եւ գիշերները ե – րեսին մէջ ոսկեհանքեր կը գտնէի· Շարունակելով Ձէյմս Հայաթի պատմութիւնը, երբ անոնք սկսան իրենց բախտաւորութիւնը տեսնել, Ձէյմս Հայաթին հարիւրին 40ը խոստանալ – նուն համար սկսան տրտնջալ: Հանքը որուն անունը դրած էին «Սպիտակ Արծիւ» դաշտին ամենահարուստն էր, այնպէս որ իրենց պայմանագրութենէն զոհ չմնալու պատճառ մը չունէին, բայց ինչպէս ամէն մարդ, ա – ռոնք ալ քանի չատ դրամ տեսան այնքան ագահցան: Ուրեմն Ձէյմս Հայաթին ի՞նչ պէտք էր ընել, ան ալ միւսներուն պէս ոսկիի ջերմէն բռնուած էր եւ բնականաբարառանց կուրիչվիի զիջէր իրեն խոստացուած բաժինը: Այն ատեն հինգէն մէկին միտքին մէջ վայրի գազափար մը ծնունդ առաւ, որ յետոյ գործադրեցին: Ձէյմս Հայաթ չէտք է հրապարակէն վերցուէր, բայց այն տեսակ եղանակով մը որ իրենցմէ ոչ մէկուն հանդէպ կասկածի տեղի չտայ: Ահա այդ ծրագիրը, իրենց մօտ բնիկ աշխատաւորներ ունէին, եւ եթէ հաւատացնէին թէ Ձէյմս Հայաթ հաստատ եւ պարզուկ կերպով բնիկ մը սպաննած է, անկասկած անիկա կամ պիտի կախուէր բարձրանայ եւ կամ երկար ժամանակ պիտի բանտարկուի: Դիշեր մը Տէյվիսն ու Սթալպէրկ Հայաթին խրճիթը երթալով ըսին անոր թէ բնիկներէն մէկը, որուն դէմ Հայաթ բարկացած ըլլալը գիտէին՝ գողցեր հողէն դուրս հանուած ձոյլ ոսկի բաւական մեծ կտոր մը: Հայաթ կատղած դուրս գալով տեղացի աշխատաւորներուն հաւաքուած վայրը գացեր եւ անմիջապէս այդ մատնանշուած բնիկ խրճիթը երթալով անոր վրայ յարձակեր, այս վերջինն ալ ինքզինքը պաշտպանելու համար դանակ մը ուներ կեցեր է: Հայաթ նաւապետ Նէլսընին երդում ըրեր է թէ ինք անզէն է եղեր, եւ տեսնելով մարդուն ձեռքի դանակը ետ քաշուեր է, այդ պահուն իրեն թուեր է որ ճիշդ իր ականջին մօտէն բոց մը, յետոյ պայթիւն մը լսեր է մնացեր է եւ զարմացումով տեսեր է որ մարդը ոտքերուն տակն իննկեր է ճակատէն զարնուած: Պայթիւնին ձայնէն չէզքակայ բնիկները ամէն կողմէ հաւաքուելով Հայաթը կը պաշարեն խրճիթին մէջ· անոնցմէ մին գետնէն կը վերցնէ ատրճանակ մը, որ զարնուելէ ի մեծ զարմացումն Հայաթի, կը ճանչնայ որ իրն է:

(Շար·)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԵՒԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 19 ՅՈՒՆՈՒԱՐ SAMEDI 19 Janvier 1935

11 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2707

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԻՆՔՊԷՍ ՈՐ Է,,

=o—o=

Ա՛յս առաջադրութեամբ խօսեցաւ ռամկավար «ուխտաւոր»ը, Պ. Հրաչ Երուանդ, յունուար 13ին:

Կարդացիք իր բանախօսութեան ամփոփումը (Յառաջ, 16 յունուար): Մենք ալ, մեր կարդին, կարդացինք իրենց օրկանին հրատարակած ամփոփումը, որպէսզի լրացնենք մեր քաղած տեղեկութիւնները եւ թիւրիմացութիւնները չծագին:

Մի՛ջանկալ ըսենք որ՝ երկու թղթակիցներ ունէինք այդ բա – նախօսութեան առթիւ, եւ երկուքին դրի առած խօսքերը կը լրացնեն իրար, ուրիշ ունկնդիրներու պատմութեան հետ:

Եթէ Փարիզի ռամկավարներուն օրկանը հարկ դատեր է «կլորցնել» կարգ մը արտայայտութիւններ, այդ մեզ չի հետաքրքրեր:

Ռամկավարը կրնայ ուզածին պէս կլորնալ կամ կլորցնել, բայց ճշմարտութիւնը իր կողին կամ գլխուն կը գտնուի, եւ իր ամբողջ կերպարանքով կը ցցուի, ամէնուն աչքին առջեւ:

Այդպէս է իրականութիւնը, այս անգամ ալ:

×

Ի՞նչ դրական կամ բացասական երեւոյթներ եւ իրողութիւններ կը մատնանշէ ռամկավար – ազատական ուխտաւորը:

Ամփոփենք խառն ի խուռն.—

1· Երկիրը կը վերաշինուի: Բաւարար չափով բնակարաններ չկան, բայց շատ բան եղած է (բաղդատելով ութ տարի առաջ – ուան վիճակին հետ):

2· Ելեկտրականացումը արագօրէն յառաջ կը տարուի եւ վայելուն հեռանկարներ կը պարզէ: Նոյնպէս ճարտարարուեստացումը եւ գիւղատնտեսութիւնը, որ վերածուած է հաւաքական դրու – թեան (կոլխոզ):

3· Այսօր ուտելիքը առատ է: Հացի խանութներու առջեւ պոչեր չեն կազմուիր: (Մեր երկրորդ աշխատակիցը կը յիշէ բանախօսին բառերը.— «Մարդիկ այսօր կուշտ հաց կ'ուտեն եւ հա՛ց կ'ուտեն. բան մը որ երկու տարի առաջ ոչ միայն չկար, այլ եւ տնտեսական անհանգուրժելի պայմաններ կը տիրէին»):

4· Մշակոյթը կը զարգանայ (թատրոն, օփերա, սինէմա, ռատիօ, մատենարան, դպրոց, մամուլ):

5· Ներգաղթը պիտի վերսկսի այս գարնան: «Ինծի հաւաստուեցաւ թէ Հայաստանի կառավարութիւնը բացարձակապէս ազատ է իր ուզած չափով Հայ տանելու Հայաստան, առանց ո եւ է մէկու միջամտութեան եւ արգելքին հանդիպելու վախի»: Եւ աւելցուց մը,— «Հինգ տարի վերջ Հայաստան պիտի կրնայ դիւրութեամբ ապրեցնել 2–3 միլիոն բնակչութիւն»:

6· Ապահովուած է Հայաստանի եւ ժողովուրդին պաշտպանութիւնը, արտաքին վտանգներէ:

7· Անցեալ տարուան փախուստներու եւ դժգոհութեանց պատճառները արդար էին ըստ վարիչներու խոստովանութեան. որովհետեւ լաւ չէին կազմակերպուած բնակարանային եւ անտեսական պայմանները:

8· Ներկայիս Հայաստանի համայնավարները ազգային ուղեգիծ են բռնած, հետեւելով վրացի համայնավարներու:

9· Երբ կոլխոզի քաղաքականութիւնը սկսաւ, ամբողջ Մ· Միութեան մէջ ոչ մէկ տեղ այնպիսի դաժան ու վայրագ հալածանքներ տեղի չունեցան գիւղացիներու հանդէպ, ինչ որ եղաւ Հայաստանի մէջ: Եւ հայ գիւղացին սկսաւ փճացնել իր անասուններն ու գործիքները:

10· Մ· Միութեան միւս երկիրներուն մէջ կրօնական հալածանք չի նկատուիր: Իսկ Հայաստանի մէջ կրօնը խափան մոռցուած է: Էջմիածինը իր կաթողիկոսով ու եպիսկոպոսներով մեկուսացած է, ժողովուրդը եկեղեցի չի յաճախեր, քահանաները ստուերներու նման կ'անցնին փողոցներէն, իսկ հայ եկեղեցին սինէմայի են վերածեր, վրան գրուած «անասուածեան սինէմա»···

11· Իսկ ամէնէն զարհուրելին, ներքին դաւերը (էնթրիկ), պարտութիւններն ու մատնութիւնները են: Այս իսկ պատճառով, Հայաստանէն դուրս եղած հայ ծանօթ մատնագիտներ չեն ուզեր երկիր դառնալ: «Հայաստանի մէջ հաւատարիմ են եւ անսահման հնազանդող դէպի դուրսէն եկած հրամանները, քծնանք կայ եւ երկչոտութիւն: Սատրապաստութեան դիտակցութիւնը չատ ցայտուն է»:

12· Հայաստանը զրկուած է աչքի զարնող մեծ գործիչներէ: Կան շատ կարեւոր մարդիկ որոնք փափաք ունէին Հայաստանի մէջ գործելու, սակայն հնարաւորութիւն չունին: Եւ այդ հետեւանք է Հայաստանի մէջ տիրող նախանձին:

Վերլուծումներու կարգին, բանախօսը փորձեր է վերջին բացասական երեւոյթները վերագրել հայ ժողովուրդի ցեղային թերութիւններուն, «զարերու խաթարանքին ենթարկուած օրկանական յատկանիշներու»:

×

Մեր ձեռքը եղած նիւթերուն վրայ, ամփոփած եղանք բանախօսութեան գլխաւոր մասերը:

Կը մնայ վերլուծել զանոնք, նոյնքան սեղմ դիծերով:

Կատարելով այդ պարտականութիւնը, մենք երբեք նպատակ չունինք ակադեմական բանավէճի բռնուելու կամ «Հայաստանի սէր»ը բաժնելու:

Կ'ուզենք պարզապէս յիշեցնել կարգ մը տարբերական ճշմարտութիւններ, որոնք թնճուկի վերածուեր են տասը տարիէ իվեր:

Այս վերլուծումը անհրաժեշտ է մանաւանդ անոր համար որ, մարդիկ տակաւին կը յամառին չուր ծեծել, երբ իրենց չջրկիկ ընկերն անգամ դործ կը պահանջէ, երեւանը տեսնելէ յետոյ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ ՈՐՈՇՈՒԵՑԱՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՅԱՆՁՆԵԼ ՍԱՐԻ ԱԻԱՋԱՆԸ ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԵԱՄԲ

Այս առթիւ խօսուած ճառերը Ժընեւի մէջ

ԼԻՔՎԻՆՁՎ ԱԼ ԿԸ ՓԱՌԱԲԱՆԷ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ԻՆՔՆՈՐՈՇՄԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ...

Վերջին պահուն ծագած բոլոր դժուարութիւնները անուշի կապուած ըլլալով, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը յուն – ուար 17ին որոշեց ամբողջութեամբ Գերմանիոյ վերադարձնել Սարի աւազանը, համաձայն յունուար 13ի ժողովրդային քուէարկութեան:

Վճիռը արուեցաւ միաձայնութեամբ եւ ամբողջ գործողու – թիւնը տեւեց ճիշդ մէկ ժամ: Ժողովին կը նախագահէր Թուրքիոյ պատուիրակը, Թէվֆիք Ռըշտ, որ հրաւիրեց Սարի ժամանակաւոր կառավարութեան եւ Հանրաքուէի յանձնաժողովին նախագահները՝ իրենց տեղերը գրաւել: Պ· Ռօա, յանձնաժողովին նախագահը, յայտարարեց թէ հանրաքուէի գործողութիւնները կատարուեցան կանոնական եղանակով, համաձայն ծրագրին: Այս առթիւ ներ – կայացուց իր տեղեկագիրը: Ճեռոյ բեմ ելաւ Պ· Ալոյզի, Իտալիոյ ներկայացուցիչը, իբրեւ նախագահը երիկներու յանձնախումբին եւ ներկայացնելով իր տեղեկագիրը, հետեւեալ բանաձեւը առա – ջարկեց·

Ա· Դ· խորհուրդը կ'որոշէ·— 1· Ամբողջովին Գերմանիոյ միացնել Սարի աւազանին երկրամասը, այնպէս ինչպէս որոշուած է Վերսայլի դաշնագրին 48րդ յօդուածով, նոյն դաշնագրէն բխած պայմաններով եւ համաձայն հանրաքուէի առթիւ եղած մասնաւոր յանձնառութեանց:

2· Յանձնումի թուական կը նշանակէ 1935 մարտ 1:

3· Կը յանձնարարէ իր յանձնախումբին՝ համախորհուրդ գերմանական և ֆրանսական կառավարութեանց և Սարի վարչութեան յանձնաժողովին հետ, որոշել անհրաժեշտ տնօրինութիւնները՝ երկրամասին իշխանութեան փոփոխութեան առթիւ, ինչպէս եւ վերոյիշեալ յանձնառութեանց գործադրութեան եղանակները:

Այն պարագային երբ այս կարգադրութիւնները նշդուած չըլլան 1935 փետրուար 15ին, յանձնախումբը իր առաջարկները պիտի ներկայացնէ Ա· Դ· խորհուրդին, որ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք պիտի առնէ համաձայն 50րդ յօդուածի 35 – 39 հատուածներուն եւ հանրաքուէի առթիւ եղած մասնաւոր յանձնառութեանց:

Ֆրանսայի ատՏ. ճախաւարին յայտարարութիւնը

Ցետոյ անմիջապէս խօսքը տրուեցաւ Պ. Լաւալի, որ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ·

— « Հանրաքուէն կատարուեցաւ: Արդիւնքը յստակ է եւ յայտնուած կամքը՝ բացարձակ: Սարի ժողովուրդը ազատրօէն վճռեց իր ճակատագիրը: Ա· Դ· խորհուրդը պէտք է որոշէ Սարը վերստին միացնել Գերմանիոյ: Կանխաւ ընդունելով հանրաքուէն, Ֆրանսա իր հաւատարմութիւնը կ'ապացուցանէր դաշնագիրներու հանդէպ: Ողջունելով Սարի վերադարձը Գերմանիոյ, վարչապետ Հիթլէր անգամ մը եւս յայտնեց իր խաղաղասիրական կամքը: Յունուար 13ի այս գործողութիւնը, ըսաւ ան, կը կազմէ վճռական քայլը ժողովուրդներու հաշտութեան ճամբուն վրայ եւ թէ գերմանական պետութիւնը հողային պահանջներ չունի Ֆրանսայէն: Կ'արձանագրեմ այս յայտարարութիւնը: Արդարեւ, մեր երկու ժողովուրդներուն մերձեցումը էական պայման մըն է Եւրոպայի խաղաղութեան ազդու երաշխաւորութեան համար: Ֆրանսա խաղաղասէր է, ան որ եւ է եսասիրական նպատակ չի հետապնդեր: Ան մտքէն չանցըներ ամենաղօտ վնաս հասցնել մեծ ժողովուրդի մը արժանապատուութեան օրինաւոր մտածումին: Բայց պատմութիւնը կը յիշեցնէ թէ Ֆրանսա պէտք է ապրի ապահովութեան մէջ: Միւս ազգերն ալ միեւնոյն իրաւունքները ունին· եւ ապահովութեան տարրերէն մէկը փնտռելու համար, ոչ մէկ կառավարութիւն պէտք չէ վարանի ստանձնել իր բաժինը՝ ուխտերու կիրման մէջ· ուխտեր որոնք ճիշդ ու ճիշդ կը ծգտին իրաբանչիւր երկրի համար ապահովել փոխադարձ անհրաժեշտ երաշխաւորութիւնները: Դեռ երէկ, Պերլինի ֆրանսական դեսպանը գերմանական կառավարութեան յանձնեց ծանուցագիր մը՝ արեւելեան ուխտի մասին, որուն բանակցութիւնները կը շարունակենք: Շուտով պիտի ճանճենք թէ ի՛նչ քանդրացեալ ձեւ կարելի է տալ Հռոմի համաձայնութեանց, որպէսզի անոնց բարիքները տարածուին բոլոր շահակից երկիրներուն վրայ: Ֆրանսա այսպէս կը հասկնայ իր համերաշխութեան պարտականութիւնը, եւ պարտականութեան այդ գիտակցութիւնն է որ այս նախաձեռնութիւնները կը ներշնչէ իրեն: Խաղաղութիւնը համբերութեան, յանդգնութեան եւ կամեցողութեան գործ մըն է: Բոլոր ժողովուրդները խաղաղութիւն կը պահանջեն: Խաղաղութիւնը պայման մըն է առանց որու թշուառութիւնը պիտի սաստկանայ աշխարհի մէջ: Ան հակառակ չէ ազգային հպարտութեան: Ֆրանսա պատրաստ է ստանձնելու իր պարտականութիւնները խաղաղութեան հաստատուն կազմակերպութեան համար եւ գործակցութեան կը հրաւիրէ բոլորը: Ես պարտք սեպեցի Ա· Դ· խորհուրդին առջեւ ընել այս յայտարարութիւնը, որովհետեւ ժրնեւի հաստատութեան շրջանակին մէջ եւ անոր հիմը կազմող սկզբունքներուն հետեւողութեամբ է որ Ֆրանսա պիտի շարունակէ խաղաղութեան գործը որուն նուիրուած է»:*

Այս յայտարարութիւնը խոր տպաւորութիւն ձգեց ժողովականներուն վրայ:

Ցետոյ խօսք առին Անգլիոյ ներկայացուցիչը, որ առաջարկեց ընդունիլ բանաձեւը, Պ· Լիթվինով, որ ուրախութիւն յայտնեց ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքի սկզբունքին գործադրութեանհամար·«սկզբունք մը որ հիմնականպիճն է իր կառավարութեան: Սարի փորձը ազգութեանց հարցի փորձն էր: Կարեւոր չէ գիտնալ թէ Սարցիները ինչ բանի եւ որու համար քուէ տուին: Կը մնայ խնամարհիլ իրենց վճիռին տակէն եւ չնորհաւորել գերման ժողովուրդը՝ իր զաւակներուն վերադարձին համար: Ոչընդդէմ մը վերցաւ խաղաղութեան ճամբուն վրայ: Ուրիշ խոչընդոտներ ալ կան, որովհետեւ խաղաղութիւնը չի կրնար ապահովուիլ խաղաղասիրական յայտարարութիւններով, այլ պէտք է կազմակերպուի հաւաքաբար»:

Լենհաստանի, Տանըմարքցի, Չեխոսլովաքիոյ պատուիրակներուն ճառերէն յետոյ, Պ· Թէվֆիք Ռըշտ Թարգման հանդիսացով ընդհանուր գոհունակութեան եւ գնահատանքով Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի հաշտարար ոգին, հատուած առ հատուած կարդաց բանաձեւը, որ ընդունուեցաւ առանց առարկութեան: Նիստը փակուեցաւ փոխադարձ չնորհաւորութեան եւ չնորհակալութեան արտայայտութիւններով:

Ինչպէս հարթուեցան դժուարութիւնները

Վերջին պահուն ծագած դժուարութիւնները հարթուեցան փոխադարձ զիջումներով: Գերմանիա ուղղակի Ֆրանսայի հետ պիտի բանակցի, Սարի զինաթափման մասին: Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին: Կ'ըսուի թէ կարգ մը փոփոխութիւններ պիտի ըլլան շոգեկառքի գիծերու եւ կայարաններու մէջ, Ազգերու Դաշնակցութեան յանձնաժողովին հսկողութեամբ: Բանակցութիւններ պիտի կատարուին նաեւ ժողովուրդի ապահովութեան, պետական պաշտօնեաներու թոշակներու վճարման, հաւերու փոխանցման եւ ուրիշ հարցերու մասին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԻՋ ՄԸՆ ԱԼ ՄԵՐ ՅԱՒԸ, ԺԻԺԻՆԵՐ ...

=o=

Մեր բոլշեւիկ մտաւորականներէն մին, Խ· Սարգսեան, երբ կը պատմէ իր յուշերը Ն· Մառի կեանքէն (տեսնել այսօրուան ՅԱՌԱՋի Բ· էջը), կ'արձանագրէ այնքան խօսուն հետեւեալ մանրավէպը.—

Ռուսական կեդրոնական խաղաթի մը մէջ, համալսարանական տարեվերջի ճնուութիւններու ժամանակ, Խ· Սարգսեան կը ներկայանայ պատմութեան փրոֆէսէօրին՝ Բենեշեւիչի:

Խ· Սարգսեան լաւ տրված է բիւզանդական պատմութիւնը, — կայսրերու, զօրավարներու, խաղաթներու անուններ, թուականներ, վերջապէս ամէն մանրամասնութիւն, անշնաւ կամ կարեւոր: Իր չար թախտէն, փրոֆէսէօրը կը հարցնէ ոչ թէ բիւզանդական պատմութեան այս կամ այն դրուագը, այլ թէ ինչ, ուսանողը, ի՞նչ ազգութեան կը պատկանի: Եւ փրոֆէսէօրը, շատ յարմար կը դատէ հայ ուսանողին հարցնել թէ կը ճանչնա՞յ Հայոց պատմութեան դրուագները եւ պատմագիրները: Ո՛վ զարմանի, հայ ուսանող մը ահա, որ ոչինչ գիտէ իր երկրին ու ժողովուրդին պատմութենէն, բայց թուքակի պէս կրնայ ժամերով խօսիլ Բիւզանդիոնի գահուն փառին մասին:

Փրոֆէսէօրը կը յանդիմանէ հայ ուսանողը եւ կը յանձնարարէ որ երթայ ուսումնասիրէ հայ պատմիչնե – րը ···:

Ի՞նչ փառաւոր դաս:

Չեմ գիտեր թէ փրոֆէսէօր Բենեշեւիչ ո՞ղջ է տակաւին: Եթէ ողջ է, պիտի ուզէի որ օր մը երթար Հայաստան եւ հարցնէր երեւանի խելացիներուն, թէ կը ճանչնա՞ն հայ ժողովուրդը, այս աշխատասէր ժողովուրդին ցաւերն ու ճիչերը:

Վերջապէս, կ'ուզէի որ ըսէր համաշխարհային յեղափոխութեան մեր բոլոր առաջնորդներուն թէ յիմարութիւնը չէ երգել Զինումաշիլը՝ չուգեղով լսել հայկական հոդերուն ցաւը, տխմարութի՞ւն է ոգեւորուիլ ամերիկացի բանուորներու գործադուլներով առանց ուզելու իմանալ ջրազուրկ հայ գիւղերու ողբերգութիւնը, սրի – կայութի՞ւն է ծաղր զարնել Թուրքերու արիւնոտ յառաջխաղացութեան համար բրտական ապստամբութեան ժամանակ, առանց ուզելու գիտնալ թէ հայկական հոդերու խոշոր մաս մը կայ այսօր, որ կը պոռայ, կ'աղաղակէ բրտական հեծելազօրին դոփիւնին տակ:

Այո, մենք որքան ալ ըսենք՝ օգուտ չունի այս խիկարներուն համար: Սակայն օտար փրոֆէսէօր մը պէտք է, կարմիր գօտի կապած փրոֆէսէօր մը, որ հասկցնէ երեւանի ժիժիներուն թէ՛ ալ կը բաւէ՛ երգել Լենինն ու Ստալինը, Մարքսն ու Էնկելսը, Կապիտալն ու Էկոնոմիկան, Պրոլետարիատն ու Դիալեկտիկան, բիչ մըն ալ երգեցէք Հայուն հոգին, Հայուն սիրտը, մեր ցաւերը, մեր տենչերը, մեր փառքը եւ մեր պատմութիւնը:

Լենինն ալ ժամանակ մը մեր բոլշեւիկներուն յանձնարարեր էր դպրոցներու եւ գիրքերու մէջ իրենց կարդացածը բիչ մը մոռնալով՝ սորվիլ ինչ որ ժողովուրդին պայմանները կը թելադրեն իրենց:

Եթէ Լենինի եւ Բերեշեւիչի դասը լա՛ւ ըմբռնեն մեր բոլշեւիկները, Դաշնակցականները բիչ մը բիչ կը կենեն գիրենք,— կրնան վստահ ըլլալ այդ մասին:

ԱՐԱՋ

Իրը ընկերներու վերաբերութեան խնդիրը

=o—o=

« Հայրենիք »ի մէջ կը կարդանք (9 յունուար).—

Նիւ Եորք Նահանգի Քորք ավ էքիլսի գլխաւոր դատաւոր Քրէյն հրահանգած է, որ Մ· Էչլէկեանի ու Ն· Սարգսեանի գործի փաստարկութիւնը դատախազի ու պաշտպան փաստաբաններու կողմէ կատարուի յունուար 21ի շաբաթուան մէջ:

Հաւանական է որ այս թուականը փոփոխութեան ենթարկուի:

Միւս եօթը ընկերներու գործի վերաբերութեան մասին Նիւ Եորքի էքիլէյթ Տիվիժընի նշանակած օրը, յունուար 14, կը մնայ անփոփոխ: Մինչեւ այդ օր դատախազն ու պաշտպան կողմերը պէտք է ներկայացնեն իրենց պրիֆները: էքիլէյթ Տիվիժընը տակաւին փաստարկութեան թուական նշանակած չէ:

(Աւարտը շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

«ԱՐՇԱԿԻ ԱՐ ՏՈՒՇՎԱԾՈՎ»

(ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ ՑԱՐԵՐԷՆ)

»»»·-«««

Ա

Ի ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՌՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐՇԱԿ ԱՐՔԱՅ ԱՐԱՇԱՒԵԱՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏՈՀՄԷՆ ԷՐ ԱՅՍ ԱՆՈՒՆԸ ԿՐՈՂ ԱՆՁԻՆ ՄԸ ԳՏՆԷՐ ՄԵՐ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՈՐՊԷՍ ԱՆՈՐՈՇԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ ՈՒՆԵՑԱԾ ՄԵԾ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐ ԵՒ ՄԵԾ ՀՈԳԻ ՄԸ ՆՎԻՐԵՑԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՍԻՐՈՒՆ։

ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՅՆ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆՆ ԷՐ ՈՐ ՄԱՐԴԸ ՉԻ ԿՐՆԱՐ ԱՊՐԻԼ ԱՌԱՆՑ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ։ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԻՇՏ ՄԱՅՐ ՄԸ ԵՂԱՒ, ՈՐ ՄԱՐԴԸ ԿԱՐՈՂԱՆԱՅ ԱՊՐԻԼ ԻՐ ՀՈԳԻՆ ՄԷՋ ԱՐԹՈՒՆ ՄԸ ԳՏՆԷ ՄԻԱՅՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԷՋ։ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԻՇՏ ՄԱՅՐ ՄԸ ԵՂԱՒ, ՈՐ ՄԱՐԴԸ ԿԱՐՈՂԱՆԱՅ ԱՊՐԻԼ ԻՐ ՀՈԳԻՆ ՄԷՋ ԱՐԹՈՒՆ ՄԸ ԳՏՆԷ ՄԻԱՅՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԷՋ։

ԵՂՈՎԿՈՍՏՈՎՎԻ ՀԻՆԱԿՈՑՈՒԹՅԱՆ

»»»·-«««

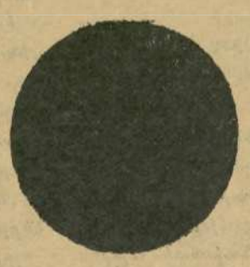
ՎՊՊՈՒ ՊԱՐՎ

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Տիկնոջ տրամուն մեջ

(*) Նոյեմբերի 11-ին Մոսկուայի Մեծ թատրոնի բեմահարթակին տեղի ունեցած տաղանդաւոր դերասանուհի Ելիզաւետա Ալեքսեյեւայի յոբելեանական երեկոյի ժամանակ։

Ես ոչ մի անգամ չեմ տեսել Ելիզաւետա Ալեքսեյեւային բեմի վրայ։ Ես ոչ մի անգամ չեմ լսել նրա ձայնը։ Ես ոչ մի անգամ չեմ տեսել նրան ներկայացման մէջ

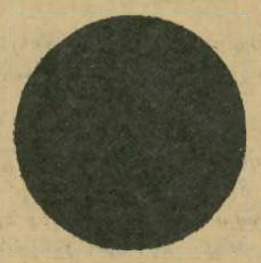
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒՄ
ԳՈՒՆԵՐԸ ՁԱՓԱՒՈՐ

ՄԵՐ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒՆՔԷՆ ԵԼԱԾ ԳԱՑՈՒԱՑՆԵՐԸ ԿՈՒՆԵՆԱՆ ԻՐԵՆՑ ՄԱՆԱՒԱՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆԵՐՆ ՈՒ ԸՐԱՑՔԵՐՈՒԹԻՒՆԸԸՐ.

TAILOR
Georges Cherbetjian

TÉLÉPH. PROV. 00-23
MÉTRO POISSONNIÈRE

94 RUE LAFAYETTE
PARIS

Ձիւնովիեւ, Քամենեւ եւ ուրիշ

17 ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն յունուար 17 թուականով·—

Լէնինկրատի գերագոյն ատեանը հաստատելով թէ գաղտնի հակայեղափոխական կեդրոն մը հիմնուած էր Մոսկուայի մէջ, որուն ղեկավարութեամբ կը գործէր Լէնինկրատի կեդրոնը, դատապարտեց գլխաւոր մեղսակիցները: Ձիւնովիեւ դատապարտուեցաւ տասը տարի բանտարկութեան, Քամենեւ՝ հինգ տարուան, Եվտոֆիմով, Պաֆայեւ եւ ուրիշ երեք հոգի՝ ութ տարուան, եօթը հոգի՝ վեց տարուան, երեք հոգի՝ հինգ տարուան: Ամբաստանեալներուն թիւն էր 19:

⁂ Խորհրդային դատարանները սովորութիւն ունին իրենց վճիռները հիմնելու «խոստովանութեանց» վրայ, որոնց վաւերականութիւնը դժուար է ստուգել: Այս առթիւ ալ, ամբաստանեալներուն բերանը դրուած են այնպիսի խօսքեր, որոնք եթէ շինծու չեն, ուրեմն կ'ապացուցանեն թէ ոչինչ մարդիկ են համայնավար կուսակցեալներէն եւ «հին պահակ»ներէն շատերը:

Ահաւասիկ հատ մը, իբրեւ նմոյշ: Ամբաստանեալներէն Եվտոֆիմովն է որ կը խոստովանի՛·

— « Կուրացած՝ կուսակցութեան վարիչներուն դէմ մեր բռնած ատելավառ դիրքէն, մենք անտեսեցինք ինչ որ տեղի կ'ունենար հողագործութեան եւ գիւղերուն մէջ: Մենք չնշմարեցինք ընկերվարական կառուցման փառաւոր յաջողութիւնը: Չտեսանք մեր երկրին մէջ կատարուած պատմական բարեշրջումները որ իրենց ազդեցութիւնը կը գործէին միջազգային բանուորական շարժման վրայ: Մենք ուրախութիւն զգացինք տեսնելով պատահած դժ – ուարութիւնները ու ձախողանքները եւ անոնց համար պատասխանատու նկատեցինք կուսակցութեան վարիչները: Մենք հակայեղափոխական դիրք բռնեցինք հաւաքական տնտեսութեանց հանդէպ (կոլխոզ): Մեր այդ ընթացքը բնաւ տարբերութիւն չուներ մենշեւիկներու եւ բանուոր դասակարգի թշնամիներուն բռնած դիրքէն: Մենք յիմար արկածախնդրութիւն մը համարեցինք գիւղացիները հաւաքական տնտեսութեանց մէջ մղելու խաղաքակութիւնը: Մենք արհեստական նկատեցինք ընկերվարացումը, որ բանուոր դասակարգը պիտի ըմբոստացնէր համայնավար կուսակցութեան դէմ: Մենք չարամիտ բանսարկութիւններ տարածեցինք Սթալինի դէմ: Մենք կը սպասէինք որ փլուզում մը պատահի: Մենք թունաւորեցինք մեր ընկերակիցներուն միտքերը: Երբ մեզ կ'ամբաստանեն ահաբեկչական գաղափարներու համար, ես կը յայտարարեմ բացարձակ·— Այո, մենք պէտք է կրենք ա – տոնց պատասխանատուութիւնը· որովհետեւ այն թոյնը որով մենք վարակեցինք մեր շրջապատը տասնեակ մը տարիներու ընթացքին, նպաստեց կիրովի սպանութեան կատարման: Ձիւնովիեւ յայտարարեց թէ մարդասպաններու, ահազակներու ճակատագիրը երկիւղ կ'ազդէ իրեն: Ես ալ կը վախնամ: Բայց ինչպէս ըսի արդէն, Ձիւնովիեւ, Քամենեւ, ես եւ միւսները յանցաւոր ենք որ մասնաւոր ծրագրի մը համաձայն թունաւորեցինք մարդոց գիտակցութիւնը եւ այժմ պէտք է կրենք պատասխանատուութիւնը: Ես ուրախ եմ որ խոստովանեցայ եւ զղջացի»:

Խորհրդային թերթերը կը գրեն թէ Ձիւնովիեւ ալ խոստովանած է իր մեղքերը՝ կիրովի սպանութեան մէջ···

Իրազեկ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ Սթալին այս անգամ վճռական քայլ պիտի առնէ, թէեւ երիտասարդ համայնավարները կը տրտնջան որ երկու չափ, երկու կշիռ կը գործածուի, գնդակահարելով երկրորդական յանցաւորներ եւ խնայելով բուն գլուխներուն:

Ի՞նչ պիտի ըլլան Իրաքի Ասորիները

Նորէն Ազգերու Դաշնակցութեան սեղանին վրայ եկած է Իրաքի Ասորիներուն խնդիրը: Այն յանձնախումբը որ քննութիւն – ներ կը կատարէր զանոնք անգլիական կուլտնա փոխադրելու համար, ներկայացուցած է իր տեղեկագիրը: Եզրակացութիւնը չատ նպաստաւոր չէ: Տասը հազար Ասորիներու փոխադրութեան համար անհրաժեշտ է 120,000 անգլ· ոսկի: Այս գումարին վրայ պէտք է աւելցնել 168,000 տոլար, հողեր գնելու համար: Ո՞վ պիտի ճարէ այս դրամները: Իրաքի կառավարութիւնը կը մերժէ փոխադրութեան կամ տեղաւորման ծախք վճարել· Ֆրանսա յանձն առած է Սուրիա փոխադրել 550 Ասորի – Քաղդէացիներ: Իսկ մնացեալ 35,000 Ասորինե՞րը: Իրաքի կառավարութիւնը մտանեաւոր վայրերու մէջ համախմբած է այս դժբախտները, սպասելով Ազգերու Դաշնակցութեան որոշումին: Անօթութիւնը, հիւանդութիւնը, յուսահատութիւնը կը կոտորեն պատմական ժողովուրդի մը մնացորդները:

Պետութիւնները իրենց պատեանին մէջ քաշուելով, ամէն հոգ ձգած են ... եկեղեցիներուն: Վերջերս նոր կոչ մը ուղղեց Քէնթըպըրիի արքեպիսկոպոսը, որպէսզի քրիստոնեաները ողորմին ...

Հ· Յ· ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ

Հրաւիրան, Քրիստափոր եւ Աղբիւր – Սերոբ միացեալ խումբերու ժողովը այս երկուշաբթի, ժամը 8·30ին, 32 Ավընիւ տէ Կօպէնհի սրճարանը:

Կարեւոր օրակարգ:

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան Կոմիտէի ընկերահաւաքական դասախօսականժողովըայսօրՇաբաթ երեկոյ ժամը հիշտ 8.30ին Ակումբին մէջ,

կը խօսի ընկեր Ա. ԱՐԾՐՈՒՆԻ:

«ԱՐԾԻԻ» ենթակոմիտէութեան դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօրՇաբաթ երեկոյ ժամը ձիշդ 8·30ին, ընկեր Հայկի բնակարանը, 115 Route d'Orléans, Քաշան:

Գալուստ

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՈՒԻ (Մարսէյլ) Վահանեան ենթակոմիտէն դասախօսականն ժողովի կը հրաւիրէ «Մուրատ», «Հրայր», «Կայծակ – Առաքել» եւ «Դայլ - Վահան» խումբերը 20 Յունուար կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին սովորական հաւաքատեղիին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը այս Կիրակի կէս օրէ առաջ ժամը 10ին Ընթերցարանի սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

ՏԷՍԻՆԻ կոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր, Ռոստոմ եւ Զաւարեան խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին ծանօթ հաւաքատեղին:

Հ· Յ· Դ· ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇԲՋ· ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Մարսէյլի վերէժ խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ Կ.ի ներկայացուցիչը:

«Նիկոլ-Դուման» ենթակոմիտէի ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ Կ.ի ներկայացուցիչը:

«Ընկեր-կարօ» ենթարամիտէի ժողովը այս Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 6ին, ընկեր Անդրանիկ Մուրատեանի բնակարանին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

«Վռամեան» ենթակոմիտէի ժողովը այս կիրակի կէս օրէ եւթը ժամը 7ին սովորական հաւաքատեղիին մէջ: կը դասախօսէ ընկեր Պ. Շիւսեան: Ներկայ պիտի ըլլան նաեւ «Ալտո» խումբի ընկերները:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայ կամ. եւ Մարտիներու միութիւնը սկսած է իր դասախօսութեանց շարքը:

Ա· դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ յունուար 20ին ժամը 2.30ին, 120, Bld. de Bellevilleի սրահին մէջ:

կը դասախօսէ՝ Պ. ԲԵՆՕ

Նիւթ՝ կովկասեան ճակատի կռիւները հայաշխարհային պատերազմին հետեւողութեամբ Զօր. Մասլովսկիի վերջին արժէքաւոր հրատարակութեան:

Դասախօսութեէն վերջ՝ Թէյասեղան:

Տախտերու մասնակցութեան համար կը գանձուի 2 ֆրանք

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ ՕԶԻՆՁ ԳԻՆՈՎ ՄԸ

Ձեր պզտիկները կը մեծնան եւ կը փոխուին ֆարագօրէն:

Չէ՞ք ուզեր ունենալ անոնց այդ գեղեցիկ եւ սակայն վաղանցուկ շրջանին մէկ յիշատակը:

ԴԻՄԵՑԷ՞Ք ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՄԻԱԿ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

Studio d'Art HENRI (Հ. Եափուճեան)

10bis Bld. Rodin-Issy-les-Moulineaux Gare d'Issyի եռեւի փողոցը

Որը՛ խիստ աժան գինով ձեզ կը նկարէ գեղարուեստական ամենավերջին ճաշակով՝ բլլայ իր Studioին եւ կամ ձեր տան մէջ:

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈԱՆԱԻՈՐ ԶԵՂՉ

Դեղեցիկ *Agrandissement* մը նուէր իւրաքանչիւր պատուէրին:

Բաց է ամէն օր ինչ ուսեան ներուն 6 դասը 4 ֆրանք:

A. GODOVoNIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Régions Libérées Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐի վերջը

Շերտ՝ 21, 22, 23, 24, 25:

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շերտ. վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին

ամբողջ. 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

ՅԱՌԱՋի եւ ՄԵՂՈՒի համար դիմեցէք՝ ընկ. Sarkis Bilaliի

7, rue du Puy, Romans (Drôme).

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հ· Յ· Դ· Ցեսլինի կոմիտէն շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն անոնց որ իրենց նուիրատուութեամբ մասնակցեցան Ազգային Ներկայացման գումարներուն:

Ընկեր Մուշեղ Մուրատեանէ իր նշանախօսութեան առթիւ 20 ֆր., ընկեր Յովհաննէս Լէյլէկեան է իր ամուսնութեան առթիւ 100 ֆր. եւ իր կնքահայրը Պ. Վահան Պայտագճեան է 25 ֆր., Պորտոյի ընկերներէն ընկ. Հայկունի Քաշճեանի ամուսնութեան առթիւ՝ իր կնքահայրը ընկ. Թորոս Շերոյեանէ 100 ֆրանք:

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Հ· Ո· ՄԻՈՒԹԵԱՆ Լիոնի մասնաճիւղին ընդհ· ժողովը, 20 յունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Անդամներու ներկայութիւնը պարտադիր:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ցարսն - Ֆուրուբեան Հայրենակից Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Պար տը լա Փոսթի մէջ: կը խնդրուի անդամ եւ ոչանդամ հայրեն ակիցներէն ներկայ ըլլալ սոյն կարեւոր ժողովին:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բիւթ-Մոնմարթրի Վերաշինաց Հայր- Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը վաղը, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Պուլվար տիւ Կոմիէ, Պար տը Կլօպի մէջ, թիւ 37:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ հայ կին մը 40-45 տարեկան տնական աշխատանքներու համար: Բնակութիւն, սենեակ եւ 100 ֆրանք ամսական աշխատավարձ: Դիմել Պ. ՃԻՎԼԷԿԵԱՆի, 22, Rue d'Alsace. Clichy (Seine)

ՓՇՏՐԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

երգիծաթերթը՝ «Մ ԵՂՈՒ»

Փարիզի եւ Շրջանի *Յառաջի* ցրուիչ Պ· ԱՒԵՏԻՍԵՆ (Գուրգէն):

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչուած է իր աւանդական յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանշան* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Քուրմուճ*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութենէ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին

Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Արտօնատէր

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

ևաեւ DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ՝

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit· Nice (A. M.)

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻՒԸ

Թարգմ· Ա· ՀԱՒԵՂԵԱՆ — Գրեց՝ ԲՕԼԸՆՑ ՏԷՆՆԷԼ

Ինկինները իրենց ընկերը ջայս սպանութեան վրայ կատղած, կը կապկեն եւ գայն փողոցներէն քաշելով ստիպանուէհան կը յանձնեն: Հոն Հայաթ եղելութիւնը եղածին պէս կը բացատրէ, բայց երբ ոստիկանութիւնը Տէյվիսէն եւ Սթալպէրիէն կը պահանջէ որ կարգ մը կէտերը հաստատեն, անոնք կը պատասխանեն թէ խնդրէն որեւէ տեղեկութիւն չունին եւ թէ ձոյլ ոսկիի կտորի մը գողցուած ըլլալը առաջին անգամն է որ կը լսեն: Հայաթ չէր կրնար ականջներուն հաւատալ· յետոյ աստիճանաբար այն եզրակացութեան կ'եկէր որ ծուղակի մը մէջ ինկած է: Իր բաժնեկիցները Սպիտակ Արծիւի մեծ բաժինէն նախանձելով ուզեցին գայն մէջտեղէն վերցնել ուրուն համար դիւրին եւ ապահով միջոցը այն էր որուն դիմեցին: Հայաթը դատարան կանչուեցաւ եւ անոր մասին գլխաւոր ամբաստանութիւնը կատարուեցաւ սպանուած հինգ անձերուն համար կողմէ: Այդ առեններն սպիտակ-կարմրներէ կազմուած դատական ատեան մը կը սարսափէր սպիտակ մը տեսնել, սեւամորթ մը սպանած ըլլալու համար· ուստի ձէյմս Հայաթ դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարի բանտարկութեան: Բանտէն արձակուելէյետոյ տեսաւ որ իր ընկերակիցները ամէնքն ալ իրենց բաժինները ծախած եւ այդ երկրէն մեկնած էին: Ձէյմս Հայաթ դրամ չունէր, ստիպուած էր նորէն սկսիլ եւ տեսնելով որ Աւստրալիոյ մէջ այլեւս պատեհութիւն չունի յաջողելու, որոշեց Միացեալ Նահանգները երթալ: Այդ միջոցն է որ առաջին անգամ հաւաքակցած Նէլսընին կը հանդիպի:

Նէլսըն առաջաստանաւ մը ունէր որ Միացեալ Նահանգները խարխափ էր: Նէլսըն անոր այդ հաւուն մէջ գործ մը տուաւ որ կարեւոր այդպիսով Միացեալ Նահանգները երթալ: Նաւուն ճամբայ ելլելու դիւերը ձէյմս Հայաթ հաւատեւոին կանգը ազատեց: Նէլսըն քաղաքէն դինով վիճակի մէջ վերադարձին նաւ մտնելու ատեն ծովուն մէջ է ինկեր: Սոսկալի դիւեր մըն էր, կ'անձրեւէր եւ փոթորիկ կար· վայրկենաբար նաւապետը կը կորսուի: Նաւաղները կ'աղաղակեն թէ անօգուտ է գայն փնտռելը, թէ դինով ըլլալուն պատճառով, մինչեւ հիմակ ծովին յատակը զացած ըլլալու է· բայց ձէյմս Հայաթ միշտ յուսալով որ փրկելու հաւանականութիւն մը կրնայ ըլլալ, ծովուն մէջ կը խորասուզուի եւ սարսափելի պայքարէ մը յետոյ կը յաջողի նաւապետը նաւուն մէջ առնել:

Յաջորդ օրը Նէլսըն կ'ըսէ Հայաթի, «երէկ դիւեր քու անձդ վտանգելով կեանքս փրկեցիր· պատրաստ եմ որ եւ է ժամանակ փոխարէնը հատուցանել»: Ամերիկա հասնելէն անմիջապէս յետոյ, Հայաթ կը հանդիպի Լիլլա Լօնկ անունով անձի մը որ իրեն գործ մը կուտայ: Լօնկ որ մեծահարուստ մէկն էր տեսնելով նոր պաշտօնեային գործելու արտակարգ կարողութիւնը երկու տարուան ընթացքին, իր միակ ազջիկը անոր կնութեան կուտայ:

Օգնական - ոստիկանապետը լուեց եւ խօսքը երիտասարդ Սթէֆընին ուղղելով ըսաւ·

— Հօրդ պատմութեան մնացեալ մասը դիտէք, այնպէս որ Սըր Ճօնին պատմածները չպիտի կրկնեմ, միայն պիտի ըսեմ թէ այնպէս համոզուած եմ որ տասնըհինգ տարուան բանտարկութիւնը այնպէս ազդած է իր մտքին վրայ որ ձեր մօրմէն բաժնուելէն յետոյ,— որ շատ կը սիրէր — հաւատարակչութիւնը բոլորովին կորսնցուց եւ միայն դրամ չահելու մասին մտածեց Անգլիա գալու եւ իր դժբախտութեան պատճառ եղողներուն վրէժ լուծելու համար: Հայաթ իր հինգ ընկերակիցներու երեսէն սոսկալի տառապեցաւ, ու անոնց մեղաւորութիւնը ընդունելով հանդարտ այդ հինգ ոճիրներուն համար չեմ կրնար չցաւիլ: Այսպէս վայրի նկարագիր, նոյնիսկ Սթօթլէնտ եարտի մէջ չեմ հանդիպած:

(Շար·)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ· Յ· Գ· ՌՕՄԱՆԻ «ԱՆԴՐԱՆԻԿ» ԽՈՒՄԲԻ եւ մասնակցութեամբ՝ ՅԵԿ.ԱԿՐՕՆ ՍԱՆԵՐՈՅ:

կը ներկայացուի՝ ԵՐԿՈՒ ԱՆՎԱՐՏԻՆԵՐԸ (զաւեշտ 1 արար)

20 Յունուար, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, *Քրիւբայլի* սրահին մէջ

Տրամախօսութիւն, արտասանութիւններ, երգ, խմբերգ եւլլն.

Տախտերու համար մուտք՝ 2 ֆրանք

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑՑՈՒՄ

կազմակերպուած Վ. ԱՀԱՆ Թ. ԱՀՄԱԶԵԱՆի կողմէ

Սեվրի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.50ին

26, Rue Troyon, Sèvres, Métro Sèvres.

կը ներկայացուի Ռաֆֆիի «ՍԱՄՈՒԻԼ»ը 4 արար եւ զաւեշտ մը

կը մասնակցին Թատերական լաւագոյն ուժեր:

Տոմսերը կը ծախուին նաեւ ներկայացման օրը կիշէն:

Մուտք՝ 5, 7 եւ 10 ֆրանք

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՓԹ

ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄ

Այս կիրակի երեկոյ ժամը 8ին Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի սրահին մէջ

13, Rue Pierre Curie, K. Bicêtre. Métro: Porte d'Italie·

երգ, արտասանութիւն եւ ֆաճելի անակնկալներ:

Տախտերու մասնակցութեան համար մուտք 2.50 ֆրանք

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿ
20
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
20 Janvier
1935

ԺԱ ՐԻ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2708

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼՈՅՏԻՆ ԵՐԿՈՒ ԵՐԵՍՆԵՐԸ

=o–o=

Խոստովանութիւն մը,— Սխալեցա՞նք։

Երէկուան «երկու Խօսք»ը հրատարակուած առեն, չէինք տեսեր Փարիզի ամսկավար օրկանին յունուար 18ի թիւը։

Եթէ ժամանակին տեսած եւ կարդացած ըլլայինք պ. Հրաչ Երուանդի անճոռնի ելոյթը՝ այդ համարին մէջ, այլ եւս աւելորդ պիտի համարէինք զրաղիլ յունուար 13ի բանախօսութեամբ։

Այո, սխալեցանք, աւելորդ պատիւ մը ըրած ըլլալով ամպրդի «կաֆ»երու այդ մաղձոտ եւ երկչոտ վարպետին, որ ինքն իրեն Թոյլ տուած է գարշելի տողեր ստորագրել Դաշնակցութեան եւ այս Թերթին դէմ, աշխատակցի մը դիտողութեան պատասխանելու պատրուակով։

Այս առթիւ, քանի զուարճալիք մըն ալ սահեցուցած է։ կարդացէք իր բառերով.—

«...եւ ամէն օր հեռուէն ու կռնակէն առիւծի մռնչիւններ արձակող այդ թերթը անսահմա՞ն ազատութեան այս երկրին մէջ կուսակցութեան զինանշանը իր սիւնակներէն վտարելու խօթութեա՞ն եւ հերոսութեան ապացոյցը հայթայթեց »...

«Ցառաջ»ի գոյութեան ընթացքին, յաճախ պատահած է որ Հ. Ց. Դաշնակցութեան զինանշանը չերեւայ կամքէ անկախ պատճառներով։ Այսօր վերահաստատուած է նոյն դիրքով, ապացուցանելու համար թէ բան մը չէ փոխուած ոչ երէկ, ոչ ալ այսօր։

Այս առթիւ, չենք սպասեր որ Հրաչ Երուանդներն ալ քաջութիւնն ունենան վերահաստատելու իրենց Եգիպտոսի պաշտօնա-Թերթին ճակատը,— «Օրկան ամսկավար – ազատական կուսակցութեան», որ անհետացած է երկու տարիէ ի վեր ...

Այս միջանկեալ բացատրութենէն յետոյ, ստիպուած ենք լրացնել մեր ըսելիքը, քանի որ սկսած եղանք։

Եւ մեր ըսելիքը պիտի ըլլայ ոչ թէ բանախօսութեան մասին, այլ անոր առթիւ։

Մեր աշխատակիցներէն անոնք որ ախորժակ ունէին, կրնան զբաղիլ մնացեալով։

Առնուազն հինգ հարիւր հոգի ունկնդրած են յունուար 13ի բանախօսութեան։ Անոնք որ առիթ ունեցած են կարդալու երկու Թերթերը, լուրջ պակասներ կը տեսնեն բացատական երեւոյթներու նկարագրութեան մէջ։

Անոնք երէկուան պէս կը յիշեն բանախօսին չատ աւելի արտայայտիչ բառերն ու բացատրութիւնները (ժխտական), սպասելով որ «ուխտաւոր»ը քաջութիւնն ունենայ տէր դառնալու իր արտասանած խօսքերուն եւ գաղափարներուն, խոստացուած յօդուածաշարքին մէջ։

×

Ի՞նչ կ'ուզէինք ըսել, այս բանախօսութեան առթիւ։

Երեւան հանել կեղծիք մը, որ կը շարունակուի 1921էն ի վեր, առաջնորդութեամբ ամսկավար – ազատական վարիչներու։

Թիֆլիսի «Մարտակոչ»ը (այժմ «Պրոլետար») տարիներ առաջ սքանչելի առածով մը բանաձեւած էր ամսկավարներու դիրքը՝ Ա. Հայաստանի հանդէպ.— «Զուազեղի սիրոյն տապակի կոթը կը համբուրեն»։

Իսկապէս, այդ եղաւ այս խմբակցութեան վարիչներուն քաղաքականութիւնը, այն օրէն որ ի դերեւ ելան հանրապետութիւնը վերահաստատելու կամ Հայկական Դատը լուծելու յոյսերը։

Իրենք այս քաղաքականութիւնը կը կոչեն իրատես։ Կրնայ ըլլալ։ Տեսակէտի խնդիր։

Բայց իրատեսութիւնը երկսայրի սուր մըն է։ Եթէ գործածել չգիտնաս, կը կտրէ ձեռքդ։ Անճանաչելի կը դարձնէ դէմքդ։

Տասը տարիէ իվեր, այդ արդահատելի վիճակն է որ կը պարզեն ամսկավար դէմքերնեն ու ժամկոչները։

Անոնք Հայաստանի յոյսին մէկ երեսը կը տեսնեն, միւսը դիտակցաբար կը պահեն։

Իրենց գործին եկած լոյսը կ'արձարձեն ու կը բոցավառեն, տեղի – անտեղի, մնացեալը յամառօրէն կը պահեն գրասենի տակ, պարզապէս կուսակցական մոլեռանդութեամբ եւ նենգութեամբ։ Ի հեճուկս Դաշնակցութեան։

Այս գիծը այնքան ազդած է հանրային կարծիքին վրայ որ, երբ յունուար 13ի բանախօսութեան առաջին ունկնդիրները տեսանք, բոլորը մէկ արտայայտիչ խօսք ունէին.

— «Դաշնակցականի ճառ էր որ խօսեցաւ. չիտակը չատ զարմացանք ...»։

Ճակատագրակա՞ն է որ տարիներ պիտի անցնին, որպէսզի ամսկավար գործիչ մը կամ Թերթ մը բարեհաճի բաց խօսիլ Հայաստանի ոչ միայն առաւելութեանց, այլ եւ անպարակելի Թերութեանց եւ անհաւոր չարիքներու մասին։

Երբ դաշնակցական մամուլը կ'ազդարարէր թէ գիւղացին անօթութեան մատնուած է, թէ հազարաւոր անասուններ կը մորթուին եւ գործիքներ կը փճացուին իբրեւ կրաւորական բողոք հասարակական տնտեսութեանց դէմ, ամսկավար գործիչն ու գրիչը արբազան պատերազմ կը հրատարակէին Դաշնակցութեան դէմ։

Հարկ եղաւ որ ուխտաւոր մը երթայ Երեւան եւ էջմիածին, հաստատելու համար թէ «կոլխոզացումը ամենախիստ բռնութիւնով կիրարկուած է մեր երկրին մէջ, մինչդեռ ամենաթեթեւ միջոցներ պիտի բաւէին»։

Երբ, երկու տարի առաջ, փախստականներու ցանկերն ու լուսանկարները կը հրատարակէինք, այսօրուան ուխտաւորը հրապարակաւ եւ Թերթի միջոցաւ կը հարցնէր թէ անօթութենէ մեռնողներու լուսանկարներն ալ կրնա՞նք հրատարակել։

Իսկ այսօր ... Նորէն կարդացէք ճառը եւ հարցուցէք ունկնդիրներուն, առանց դաւանանքի խորութեան։ Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԳՈՐԾԱԶՈՒԻՐԿՆԵՐՈՒՆ
ՆՊԱՍՏԸ ԿԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԻ՞

Երէկ Մարսէյլէն սուացանք հետեւեալ հեռագիրը.—

Պ. Տիրան Թէֆէեան կիսապաշտօնական ազբիւրէ կ'իմանայ թէ արտաքին գործերու նախարարը, համախորհուրդ աշխատանքի նախարարին հետ, հրահանգ տուած է Մարսէյլի (Պ. տիւ Ռօն) նահանգապետին՝ շարունակել հայ բանուորներուն գործազրկութեան նպաստը, իբրեւ փրանսացի բանուորներ։

ԻՆՉՊԷՍ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ
ԶԻՆՈՎԻԵՒ, ՔԱՄԵՆԵՒ ԵՒ ՄԻԻՍՆԵՐԸ

=o–o=

ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄԸ ԵՒ ԱՔՍՈՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ ԽՍՏՈՒԹԵԱՄԲ

Երէկ հաղորդած էինք Զինովիեւի, Քամենեւի եւ ուրիշ 17 ամբաստանեալներու դատապարտութիւնը, իբրեւ մեղսակից «հակայեղափոխական ահաբեկչական գաղտնի դաւադրութեան»։

Նոր լուրերու համաձայն, թէեւ բոլորն ալ բանտարկութեան դատապարտուած են, բայց իրենց գոյքերը պիտի գրաւուին։ Առաջին անգամ է որ Գերագոյն Ատեանի մասնաւոր դատարանը մահապատիժէն տարբեր վճիռներ կուտայ։ Այս մեղմութեան պատճառը այն է որ ամբաստանեալները կուսակցութեան «հին պահակ»ներէն են, հետեւաբար առանձնաշնորհեալ։ Անցեալ դեկտեմբերին դատուած 116 ամբաստանեալներն ալ ուղղակի կապ չունէին Կիրովի սաանութեան հետ, սակայն բոլորն ալ գնդակահարուեցան. միւնդեռ ահաբեկիչը, Նիկոլայեւ, կը պնդէր թէ սպանութեան պատճառը անհատական է եւ թէ մեղսակիցներ չունի։

Համաձայն խորհրդային պատժական օրինագրքին, բոլոր դատապարտեալները պիտի ենթարկուին տաժանակիր աշխատանքի։

Յունուար 17ին, խորհրդային իշխանութիւնը հաղորդեց թէ 47 հոգի ախորուած են դէպի հեռաւոր շրջաններ, իբրեւ մեղսակիցներ Զինովիեւի ընդդիմադիր խմբակին։ Բոլորն ալ տաժանակիր աշխատանք պիտի կատարեն։ Այս դատավարութեան առթիւ, բազմաթիւ խորհրդային պաշտօնեաներ, փրօֆէսէօրներ եւ ուսուցիչներ պաշտօնանկ եղած եւ կուսակցութենէն վտարուած են, իբրեւ «արատաւորուած Զինովիեւի եւ Թրոցքիի գաղափարներով»։ Շատեր Չեկայի ատեաններուն յանձնուած են, դատուելու համար։

Միեւնոյն ատեն անխնայ կը շարունակուի կուսակցութեան մաքրագործումը։ Ծանրակշիռ լուրեր կը հասնին Մոսկուայէն, Լէնինկրատէն, Մինսքէն, Քիեւէն, Խարքովէն, Ռուրսքէն եւ ուրիշ վայրերէ։ Այս բոլորը սկզբնաւորութիւնն են նոր հաւատաքննութեան մը։ Այս պարագան ուշագրաւ է մանաւանդ անոր համար որ Լէնինի մահէն յետոյ, կուսակցութեան ամէնէն կատարեալ մաքրագործումը դեռ նոր վերջացաւ – բանի մը ամիս առաջ, տեւելով աւելի քան մէկ տարի։ Այս մաքրագործման ատեն իւրաքանչիւր համայնավար խիստ քննութեան ենթարկուեցաւ, ստուգելու համար իր տեսակէտներուն ուղղափառութիւնը եւ իր հաւատարմութիւնը Սթալինի հանդէպ։ Այս առթիւ անդամներուն իրր մէկ հինգերորդը վտարուեցաւ եւ կուսակցութիւնը «մաքրուած եւ ամրոցուած Սթալինեան» հռչակուեցաւ։

Արդ, խորհրդային մամուլը այժմ կը խոստովանի թէ շատ մը անդամներ յաջողած էին խաբել քննիչները եւ գաղտնապէս կը գործէին Սթալինի դէմ, առաջնորդութեամբ Զինովիեւի, որ «հերետիկոսութեան կոյանոց» մը ստեղծած էր։

Քանի մը տեղեկութիւններ՝ դատապարտեալներու մասին

»»»··«««

Յունուար 17ի բոլոր դատապարտեալները կուսակցական էին եւ շատերը կարեւոր պաշտօններ վարած։ Պաֆայեւ նախապէս եղած է նախագահ Լէնինկրատի Չեկային եւ արժանացած՝ պաշտօնական գնահատութեան, իբրեւ «պատուակալ չեկիստ»։ Զինովիեւ յեղափոխութեան ամէնէն կարեւոր դէմքերէն մէկը եղած է։ Մինչեւ 1926 նախագահն էր Լէնինկրատի սովետին, անդամ՝ բաղաքական բիւրոյին և նախագահը՝ Գ. Միջազգայինի (Կոմինտէրն)։ Նախագահած է նաեւ Բագուի արեւելեան հոչակաւոր համագումարին, որուն մասնակցեցան Էնվէր եւ Նուրի փաշաները, ուրիշ պետեր, հօսաներ եւ մօլլաներ։ Ատեն մը իր ազդեցութիւնը ամենազօր էր Լէնինկրատի մէջ, որ իր աւատական կալուածը կը համարուէր։ Այդ հին մայրաքաղաքին մէջ էր որ, իր առաջնորդութեամբ զարգացաւ ընդդիմադիր հոսանքը՝ ընդդէմ կուսակցութեան կեդրոնկոմիտէին, այսինքն Սթալինի բաղաքականութեան։ Լէնինկրատի ընդդիմադիր խմբակը բացէ իբաց մէջտեղ եկաւ կուսակցութեան 14րդ համագումարին մէջ, 1925ին, ներկայանալով իբրեւ կազմակերպուած խմբակցութիւն մը որ ունէր 65 անդամներ, սերտօրէն համախմբուած Զինովիեւի շուրջը։ Ան կը մեղադրէր թէ կուսակցութիւնը չի տեսներ վտանգը՝ «գիւղերու կուլակին», կը պահանջէր ժողովրդավար կարգ ու սարք հաստատել կուսակցութեան մէջ, ընդունիլ բննադատութեան ազատութիւնը եւ հաւասարութիւն՝ բոլոր ասպարէզներուն մէջ, անկարելի կը գտնէր ընկերվարութիւն կառուցանել միակ երկրի մը մէջ եւ այլն։ Շատերու կարծիքով, իրականին մէջ անձնական պայքար մըն էր որ կը մղուէր իշխանութեան համար, եւ Քամենեւ միշտ կը խոստովանէր թէ « ընկեր Սթալին այն մարդը չէ որ կարենայ իրրեւ համախմբման կէտ ծառայել կուսակցութեան բոլոր ուժերուն համար»։

14րդ համագումարէն յետոյ, Զինովիեւ եւ Քամենեւ միացուցին իրենց նիգերը, հակասթալինեան զանգուած մը կազմելու համար։ Զինովիեւ Քաղաքական բիւրոյէն վտարուեցաւ 1926ին, եւ, 1927 նոյեմբերին, յեղափոխութեան տարեդարձին առթիւ փողոցներու մէջ կազմակերպուած ցոյցերէն յետոյ, վտարուեցաւ կուսակցութենէն։ 1928ին խոստովանեցաւ իր սխալները եւ վերահաստատուեցաւ։ Սակայն 1932ին նորէն բռնուեցաւ «հակայեղափոխական» գործի մը մէջ (Ռիւթինի խմբակ), եւ նորէն վտարուելով Սիպերիա ջնուեցաւ։ 1933 մայիսին նոր եւ աւելի խայտառակ մեղայագիր մը գրեց եւ արտօնուեցաւ Մոսկուա վերադառնալու ուր վերջերս կը վարէր *Բոլշեւիկ* հանդէսին խմբագրութիւնը։

Գալով իր հաւատարիմ բարեկամին՝ Քամենեւի, ան ալ յայտնի վարիչ մը եղած է։ Մինչեւ 1926 նախագահն էր Մոսկուայի սովետին, յետոյ նշանակուեցաւ առեւտրական գործավար եւ վերջապէս Հռոմի դեսպան։ 1926էն իվեր Զինովիեւի եւ Թրոցքիի հետ մաս կը կազմէր հակասթալինեան երրորդութեան։ 1927ին վտարուեցաւ կուսակցութենէն, եւ Զինովիեւի հետ բռնուեցաւ միեւնոյն յանցանքներուն մէջ, միեւնոյն մեղայագիրները ներկայացնելով։ Վերջերս կը վարէր «Ակադեմիա» հրատարակչական տունը։

Աշխատանքի նախարարին օրինագիծը գործազրկութեան մասին

=o·o=

ԻՏԱԼԻՈՑ ՆՈՐ ՓՈՐՁԸ – ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ 40 ԺԱՄ

Երեսփ· ժողովը ուրբաթ օր պիտի քննէ աշխատանքի նախարարին օրինագիծը՝ գործազրկութեան մասին։ Այս առթիւ պիտի լսուին բազմաթիւ հարցապնդումներ։ Նախարարին օրինագիծը կ'առաջարկէ արգիլել յաւելուածական աշխատանքը՝ ճարտարագործական եւ առեւտրական հաստատութեանց մէջ։ Ուրիշ միջոցներ ալ նախատեսուած են, աշխատանք ճարելու համար կարելի եղածին չափ շատ բանուորներու։

Այս առթիւ թերթերը կը գրեն թէ Իտալիա զնահատելի արդիւնքներ ձեռք բերած է անցեալ դեկտեմբերէն ի վեր, 1· շաբաթական աշխատանքը վերածելով 40 ժամուան, առանց վճարումի յաւելման· 2· Արգիլելով յաւելուածական ժամերը եւ սահմանափակելով կիներու աշխատանքը։ Կը հաւատեն թէ մէկ ամիսէն պակաս ժամանակաշրջանի մը մէջ 161,000 անգործներու աշխատանք ճարուած է, շնորհիւ այս կարգադրութեանց։ Այս տեղեկագիրը հրատարակուած է յունուար 15ին։ Գործազուրկներու թիւը, որ 1,132,257 էր 1933 դեկտեմբերին, 170,550 պակասած է 1934 դեկտեմբերին։

Թուրքիոյ յարաբերութիւնները միշտ պոռտ

Սօֆիայի «Քամպանա» թերթը կը գրէ·—

Մէկ բառով կրնանք բնորոշել այն ստորին յարձակումը զոր ի գործ կը դնէ Թուրք մամուլը՝ Պուլկարիոյ դէմ։ Այս յարձակումը վերջերս աւելի սաստկացաւ։ Անգամ մը եւս Թուրք մամուլը ցոյց կուտայ իր իսկական արեւելեան էութիւնը, եւ ատիթ կուտայ մեզի կրկնելու մեր այն մտածումը թէ՝ «տէքոռ»ներու եւ հագուստի փոփոխումով կարելի չըլլար ազգի մը մտայնութիւնը փոխել, որ, կատարեալ թրքացման իր ձգտումին մէջ, մոռցած է նրբութիւնն ու պաղատանքը՝ երբեմնի արաբական մշակոյթին։

Այս մտածումները կ'արտայայտենք ոչ թէ մենք մեզ հանդարտեցնելու համար, այլ՝ որպէսզի կատարելապէս ըմբռնենք թէ ո՞րոնցմէ կուգայ այս փողոցային ու ստոր յարձակումը, որ իր չա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՅՈՒՍԱՍՆԱԿԱՆ ՄԱՄՆԱԼԻՑ

— · —

Երբ ես պատկ կպատկ էի, մեր տունը գտնվում էր Մոսկվայի հին Հայ-Գերմանական թաղամասում, Ղազարյանց փողոցում, Ղազարյանց փողոցի 12 համարի տակ։ Այդ տունը ներկայումս էլ կանգուն է, միայն թե նրա ներքնահարկում ապրում են ուրիշ մարդիկ, որոնք ինձ չեն ճանաչում։

Ես ծնվել եմ 1870 թվականին, հետևաբար այդ տարիներին ես ութ տարեկան երեխա էի։ Ես հիշում եմ, որ մեր տունը ունեցել է երեք հարկ։ Ներքնահարկում ապրում էին ուրիշ մարդիկ, իսկ մենք ապրում էինք առաջին հարկում։ Մեր բնակարանի պատուհանները նայում էին փողոցի կողմը։ Ես հիշում եմ, որ մեր տան դիմաց, փողոցի մյուս կողմում, կար մի մեծ տուն, որի առաջ միշտ կանգնած էին մի քանի ձիավոր զինվորներ։ Ես հիշում եմ, որ այդ տունը պատկանում էր Մոսկվայի նահանգապետին։

Մի անգամ, երբ ես դուրս էի եկել փողոց, ինձ մոտ եկավ մի ձիավոր զինվոր և ասաց ինձ, որ նահանգապետը ինձ կանչում է իր մոտ։ Ես վախեցա և սկսեցի լաց լինել։ Զինվորը ինձ հանգստացրեց և ասաց, որ ինձ ոչ ոք չի վիրավորի։ Ես հանգստացա և գնացի նահանգապետի մոտ։ Նահանգապետը ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ անում, ինչ եմ կարդում, ինչ եմ գրում և այլն։ Ես պատասխանեցի նրան, որ ես ոչ մի բան չեմ անում, ոչ մի բան չեմ կարդում և ոչ մի բան չեմ գրում։ Նահանգապետը ինձ ասաց, որ ես պետք է սովորեմ, կարդամ և գրեմ։ Ես խոստացա նրան, որ այդ բոլորը կանեմ։

Ես հիշում եմ, որ մեր տան դիմաց, փողոցի մյուս կողմում, կար մի մեծ տուն, որի առաջ միշտ կանգնած էին մի քանի ձիավոր զինվորներ։ Ես հիշում եմ, որ այդ տունը պատկանում էր Մոսկվայի նահանգապետին։

Մի անգամ, երբ ես դուրս էի եկել փողոց, ինձ մոտ եկավ մի ձիավոր զինվոր և ասաց ինձ, որ նահանգապետը ինձ կանչում է իր մոտ։ Ես վախեցա և սկսեցի լաց լինել։ Զինվորը ինձ հանգստացրեց և ասաց, որ ինձ ոչ ոք չի վիրավորի։ Ես հանգստացա և գնացի նահանգապետի մոտ։ Նահանգապետը ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ անում, ինչ եմ կարդում և ինչ եմ գրում և այլն։ Ես պատասխանեցի նրան, որ ես ոչ մի բան չեմ անում, ոչ մի բան չեմ կարդում և ոչ մի բան չեմ գրում։ Նահանգապետը ինձ ասաց, որ ես պետք է սովորեմ, կարդամ և գրեմ։ Ես խոստացա նրան, որ այդ բոլորը կանեմ։

Ես հիշում եմ, որ մեր տան դիմաց, փողոցի մյուս կողմում, կար մի մեծ տուն, որի առաջ միշտ կանգնած էին մի քանի ձիավոր զինվորներ։ Ես հիշում եմ, որ այդ տունը պատկանում էր Մոսկվայի նահանգապետին։

Մի անգամ, երբ ես դուրս էի եկել փողոց, ինձ մոտ եկավ մի ձիավոր զինվոր և ասաց ինձ, որ նահանգապետը ինձ կանչում է իր մոտ։ Ես վախեցա և սկսեցի լաց լինել։ Զինվորը ինձ հանգստացրեց և ասաց, որ ինձ ոչ ոք չի վիրավորի։ Ես հանգստացա և գնացի նահանգապետի մոտ։ Նահանգապետը ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ անում, ինչ եմ կարդում և ինչ եմ գրում և այլն։ Ես պատասխանեցի նրան, որ ես ոչ մի բան չեմ անում, ոչ մի բան չեմ կարդում և ոչ մի բան չեմ գրում։ Նահանգապետը ինձ ասաց, որ ես պետք է սովորեմ, կարդամ և գրեմ։ Ես խոստացա նրան, որ այդ բոլորը կանեմ։

Ես հիշում եմ, որ մեր տան դիմաց, փողոցի մյուս կողմում, կար մի մեծ տուն, որի առաջ միշտ կանգնած էին մի քանի ձիավոր զինվորներ։ Ես հիշում եմ, որ այդ տունը պատկանում էր Մոսկվայի նահանգապետին։

Մի անգամ, երբ ես դուրս էի եկել փողոց, ինձ մոտ եկավ մի ձիավոր զինվոր և ասաց ինձ, որ նահանգապետը ինձ կանչում է իր մոտ։ Ես վախեցա և սկսեցի լաց լինել։ Զինվորը ինձ հանգստացրեց և ասաց, որ ինձ ոչ ոք չի վիրավորի։ Ես հանգստացա և գնացի նահանգապետի մոտ։ Նահանգապետը ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ անում, ինչ եմ կարդում և ինչ եմ գրում և այլն։ Ես պատասխանեցի նրան, որ ես ոչ մի բան չեմ անում, ոչ մի բան չեմ կարդում և ոչ մի բան չեմ գրում։ Նահանգապետը ինձ ասաց, որ ես պետք է սովորեմ, կարդամ և գրեմ։ Ես խոստացա նրան, որ այդ բոլորը կանեմ։

(*) Տես նաև Ա. Ալազանի «Հուշեր մանկության օրերից» հոդվածը «Ծաղիկ» 1935 թ., N 13։

ԱՐՇԱԿ ՉՈՊԱՆԻ ՀԱՅՐԸ ՄԱՀՎԱՆ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԾ ՀՈՂՎԱԾՔԻ ՄԱՍԻՆ

— · — ·

Ես ծնվել եմ 1870 թվականին։ Ես հիշում եմ, որ 1877 թվականին մեր տունը գտնվում էր Մոսկվայի Հայ-Գերմանական թաղամասում, Ղազարյանց փողոցում, 12 համարի տակ։ Այդ տունը ներկայումս էլ կանգուն է, միայն թե նրա ներքնահարկում ապրում են ուրիշ մարդիկ, որոնք ինձ չեն ճանաչում։

Ես ծնվել եմ 1870 թվականին, հետևաբար այդ տարիներին ես ութ տարեկան երեխա էի։ Ես հիշում եմ, որ մեր տունը ունեցել է երեք հարկ։ Ներքնահարկում ապրում էին ուրիշ մարդիկ, իսկ մենք ապրում էինք առաջին հարկում։ Մեր բնակարանի պատուհանները նայում էին փողոցի կողմը։ Ես հիշում եմ, որ մեր տան դիմաց, փողոցի մյուս կողմում, կար մի մեծ տուն, որի առաջ միշտ կանգնած էին մի քանի ձիավոր զինվորներ։ Ես հիշում եմ, որ այդ տունը պատկանում էր Մոսկվայի նահանգապետին։

Մի անգամ, երբ ես դուրս էի եկել փողոց, ինձ մոտ եկավ մի ձիավոր զինվոր և ասաց ինձ, որ նահանգապետը ինձ կանչում է իր մոտ։ Ես վախեցա և սկսեցի լաց լինել։ Զինվորը ինձ հանգստացրեց և ասաց, որ ինձ ոչ ոք չի վիրավորի։ Ես հանգստացա և գնացի նահանգապետի մոտ։ Նահանգապետը ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ անում, ինչ եմ կարդում և ինչ եմ գրում և այլն։ Ես պատասխանեցի նրան, որ ես ոչ մի բան չեմ անում, ոչ մի բան չեմ կարդում և ոչ մի բան չեմ գրում։ Նահանգապետը ինձ ասաց, որ ես պետք է սովորեմ, կարդամ և գրեմ։ Ես խոստացա նրան, որ այդ բոլորը կանեմ։

Ես հիշում եմ, որ մեր տան դիմաց, փողոցի մյուս կողմում, կար մի մեծ տուն, որի առաջ միշտ կանգնած էին մի քանի ձիավոր զինվորներ։ Ես հիշում եմ, որ այդ տունը պատկանում էր Մոսկվայի նահանգապետին։

Մի անգամ, երբ ես դուրս էի եկել փողոց, ինձ մոտ եկավ մի ձիավոր զինվոր և ասաց ինձ, որ նահանգապետը ինձ կանչում է իր մոտ։ Ես վախեցա և սկսեցի լաց լինել։ Զինվորը ինձ հանգստացրեց և ասաց, որ ինձ ոչ ոք չի վիրավորի։ Ես հանգստացա և գնացի նահանգապետի մոտ։ Նահանգապետը ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ անում, ինչ եմ կարդում և ինչ եմ գրում և այլն։ Ես պատասխանեցի նրան, որ ես ոչ մի բան չեմ անում, ոչ մի բան չեմ կարդում և ոչ մի բան չեմ գրում։ Նահանգապետը ինձ ասաց, որ ես պետք է սովորեմ, կարդամ և գրեմ։ Ես խոստացա նրան, որ այդ բոլորը կանեմ։

(*) Տես նաև Ա. Ալազանի «Հուշեր մանկության օրերից» հոդվածը «Ծաղիկ» 1935 թ., N 13։

ՀԱՅՐՍ ՄԱՀՎԱՆ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԾ ՀՈՂՎԱԾՔԻ ՄԱՍԻՆ (*)

— · — ·

Ես ծնվել եմ 1870 թվականին։ Ես հիշում եմ, որ 1877 թվականին մեր տունը գտնվում էր Մոսկվայի Հայ-Գերմանական թաղամասում, Ղազարյանց փողոցում, 12 համարի տակ։ Այդ տունը ներկայումս էլ կանգուն է, միայն թե նրա ներքնահարկում ապրում են ուրիշ մարդիկ, որոնք ինձ չեն ճանաչում։

Ես ծնվել եմ 1870 թվականին, հետևաբար այդ տարիներին ես ութ տարեկան երեխա էի։ Ես հիշում եմ, որ մեր տունը ունեցել է երեք հարկ։ Ներքնահարկում ապրում էին ուրիշ մարդիկ, իսկ մենք ապրում էինք առաջին հարկում։ Մեր բնակարանի պատուհանները նայում էին փողոցի կողմը։ Ես հիշում եմ, որ մեր տան դիմաց, փողոցի մյուս կողմում, կար մի մեծ տուն, որի առաջ միշտ կանգնած էին մի քանի ձիավոր զինվորներ։ Ես հիշում եմ, որ այդ տունը պատկանում էր Մոսկվայի նահանգապետին։

Մի անգամ, երբ ես դուրս էի եկել փողոց, ինձ մոտ եկավ մի ձիավոր զինվոր և ասաց ինձ, որ նահանգապետը ինձ կանչում է իր մոտ։ Ես վախեցա և սկսեցի լաց լինել։ Զինվորը ինձ հանգստացրեց և ասաց, որ ինձ ոչ ոք չի վիրավորի։ Ես հանգստացա և գնացի նահանգապետի մոտ։ Նահանգապետը ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ անում, ինչ եմ կարդում և ինչ եմ գրում և այլն։ Ես պատասխանեցի նրան, որ ես ոչ մի բան չեմ անում, ոչ մի բան չեմ կարդում և ոչ մի բան չեմ գրում։ Նահանգապետը ինձ ասաց, որ ես պետք է սովորեմ, կարդամ և գրեմ։ Ես խոստացա նրան, որ այդ բոլորը կանեմ։

Ես հիշում եմ, որ մեր տան դիմաց, փողոցի մյուս կողմում, կար մի մեծ տուն, որի առաջ միշտ կանգնած էին մի քանի ձիավոր զինվորներ։ Ես հիշում եմ, որ այդ տունը պատկանում էր Մոսկվայի նահանգապետին։

Մի անգամ, երբ ես դուրս էի եկել փողոց, ինձ մոտ եկավ մի ձիավոր զինվոր և ասաց ինձ, որ նահանգապետը ինձ կանչում է իր մոտ։ Ես վախեցա և սկսեցի լաց լինել։ Զինվորը ինձ հանգստացրեց և ասաց, որ ինձ ոչ ոք չի վիրավորի։ Ես հանգստացա և գնացի նահանգապետի մոտ։ Նահանգապետը ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ անում, ինչ եմ կարդում և ինչ եմ գրում և այլն։ Ես պատասխանեցի նրան, որ ես ոչ մի բան չեմ անում, ոչ մի բան չեմ կարդում և ոչ մի բան չեմ գրում։ Նահանգապետը ինձ ասաց, որ ես պետք է սովորեմ, կարդամ և գրեմ։ Ես խոստացա նրան, որ այդ բոլորը կանեմ։

(*) Տես նաև Ա. Ալազանի «Հուշեր մանկության օրերից» հոդվածը «Ծաղիկ» 1935 թ., N 13։

ՀԱՅՐՍ ՄԱՀՎԱՆ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԾ ՀՈՂՎԱԾՔԻ ՄԱՍԻՆ (*)

— · — ·

Ես ծնվել եմ 1870 թվականին։ Ես հիշում եմ, որ 1877 թվականին մեր տունը գտնվում էր Մոսկվայի Հայ-Գերմանական թաղամասում, Ղազարյանց փողոցում, 12 համարի տակ։ Այդ տունը ներկայումս էլ կանգուն է, միայն թե նրա ներքնահարկում ապրում են ուրիշ մարդիկ, որոնք ինձ չեն ճանաչում։

Ես ծնվել եմ 1870 թվականին, հետևաբար այդ տարիներին ես ութ տարեկան երեխա էի։ Ես հիշում եմ, որ մեր տունը ունեցել է երեք հարկ։ Ներքնահարկում ապրում էին ուրիշ մարդիկ, իսկ մենք ապրում էինք առաջին հարկում։ Մեր բնակարանի պատուհանները նայում էին փողոցի կողմը։ Ես հիշում եմ, որ մեր տան դիմաց, փողոցի մյուս կողմում, կար մի մեծ տուն, որի առաջ միշտ կանգնած էին մի քանի ձիավոր զինվորներ։ Ես հիշում եմ, որ այդ տունը պատկանում էր Մոսկվայի նահանգապետին։

Մի անգամ, երբ ես դուրս էի եկել փողոց, ինձ մոտ եկավ մի ձիավոր զինվոր և ասաց ինձ, որ նահանգապետը ինձ կանչում է իր մոտ։ Ես վախեցա և սկսեցի լաց լինել։ Զինվորը ինձ հանգստացրեց և ասաց, որ ինձ ոչ ոք չի վիրավորի։ Ես հանգստացա և գնացի նահանգապետի մոտ։ Նահանգապետը ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ անում, ինչ եմ կարդում և ինչ եմ գրում և այլն։ Ես պատասխանեցի նրան, որ ես ոչ մի բան չեմ անում, ոչ մի բան չեմ կարդում և ոչ մի բան չեմ գրում։ Նահանգապետը ինձ ասաց, որ ես պետք է սովորեմ, կարդամ և գրեմ։ Ես խոստացա նրան, որ այդ բոլորը կանեմ։

Ես հիշում եմ, որ մեր տան դիմաց, փողոցի մյուս կողմում, կար մի մեծ տուն, որի առաջ միշտ կանգնած էին մի քանի ձիավոր զինվորներ։ Ես հիշում եմ, որ այդ տունը պատկանում էր Մոսկվայի նահանգապետին։

Մի անգամ, երբ ես դուրս էի եկել փողոց, ինձ մոտ եկավ մի ձիավոր զինվոր և ասաց ինձ, որ նահանգապետը ինձ կանչում է իր մոտ։ Ես վախեցա և սկսեցի լաց լինել։ Զինվորը ինձ հանգստացրեց և ասաց, որ ինձ ոչ ոք չի վիրավորի։ Ես հանգստացա և գնացի նահանգապետի մոտ։ Նահանգապետը ինձ հարցրեց, թե ինչ եմ անում, ինչ եմ կարդում և ինչ եմ գրում և այլն։ Ես պատասխանեցի նրան, որ ես ոչ մի բան չեմ անում, ոչ մի բան չեմ կարդում և ոչ մի բան չեմ գրում։ Նահանգապետը ինձ ասաց, որ ես պետք է սովորեմ, կարդամ և գրեմ։ Ես խոստացա նրան, որ այդ բոլորը կանեմ։

(*) Տես նաև Ա. Ալազանի «Հուշեր մանկության օրերից» հոդվածը «Ծաղիկ» 1935 թ., N 13։

ՊՈՒՇԿԻՆ ՅԱՅՏՆԱԲԵՐՎԱԾ ՉԻ ՄՆԱ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԵՊ

Ռուսական մեծ բանաստեղծի մասին գրված ամեն մի նոր գրքույկ կամ հոդված ընթերցողների մեջ հետաքրքրություն է առաջացնում, որովհետև ամեն անգամ ավելի ու ավելի է պարզվում, թե որքան անհրաժեշտ է ուսումնասիրել Պուշկինի կյանքն ու ստեղծագործությունը, որքան անհրաժեշտ է ծանոթանալ նրա ժամանակակիցների հուշերին, նամակներին, որոնք մեծ մասամբ դեռ հրատարակված չեն։

Ահա թե ինչու ամեն մի նոր գրքույկ, որ ներկայացնում է Պուշկինի կյանքի ու ստեղծագործության որևէ կողմը, ուշադրության է արժանանում։

Ս. Ռոզանովի «Պուշկինի ընկերները» գրքույկը ևս հետաքրքրություն է առաջացնում։ Հեղինակը ցանկացել է ներկայացնել Պուշկինի ընկերների դերը նրա կյանքում և ստեղծագործության մեջ։ Ցավոք, նա չի կարողացել հաղթահարել այն դժվարությունները, որոնք ծագում են այդ նյութի առաջ կանգնած ցանկացած հետազոտողի համար։ Ընկերների մասին հուշերը, որոնք մեզ հասել են, հաճախ հակասական են, և հեղինակը չի կարողացել ճիշտ ընտրել այդ հուշերից ամենահավաստիները։ Ուստի նրա գրքույկում Պուշկինի ընկերների մասին տրված տեղեկությունները հաճախ ոչ միայն ոչ լրիվ են, այլև ոչ ճշգրիտ։

Ս. Ռոզանովը, օրինակ, Պուշկինի ընկերների շարքում է դասում Ա. Ֆուկերին, որի մասին Պուշկինը գրել է, որ նա «ոչ ոքի ընկեր չէ, ոչ ոքի հետ չի ուտում և չի խմում»։ Ֆուկերը Պուշկինի ընկերների շարքում է դասում նաև Ա. Ռիլեևին, որի մասին Պուշկինը գրել է, որ նա «ոչ ոքի հետ չի խոսում»։ Ռիլեևը Պուշկինի ընկերների շարքում է դասում նաև Ա. Ռիլեևին, որի մասին Պուշկինը գրել է, որ նա «ոչ ոքի հետ չի խոսում»։

Ս. Ռոզանով

րիքը կը բարձրացնէ մեր վրայ։ Եթէ հոս կարենայինք թուել մի-այն մէկ քանին այն արտայայտութիւններէն ու բառերէն որոնք կը գործածուին այդ մամուլի պայքարի ընթացքին մեզի դէմ՝ որ-պէս Պուլկարներու եւ Սլաւներու, ամէն մէկ տարբական կրթու-թեան տէր մարդ նողկանքով պիտի չարժէր գլուխը եւ պիտի հե-ռանար։ Իրականին մէջ այդ էոր կ'ընեն պուլկար հանրային կար-ծիքն ու մամուլը։ Թուրք ներկայ վարիչներու հիւանդագին յա-ւակնութիւն մը ունին, որով կ'ուզեն հրաժարիլ իրենց ինքնին եւ ընդունիլ եւրոպականը։ Ինչոր օտար է իրենց համար։ Այս յարձա-կումով անգամ մը եւս կը փաստուի, սակայն, թէ եւրոպական մտայնութիւնը իւրացնելու մասին այդ պարոններու յաջողու-թիւնը որքան քիչ է եղած։ Եւ որովհետեւ թուրք պետութիւնը կը թոյլատրէ այդ յարձակումը, եւ այն ալ՝ երեսփոխաններու, եւ նախարարական թեկնածուներու կողմէ, ատիկա մէկ բան կը փաստէ, այն որ՝ մեր կարծիքը՝ իրենց մասին՝ շատ ճիշդ է։

...Մենք չենք զարմացած։ Բայց գրի կ'առնենք վաղուան համար երբ կրկին մեզ պիտի հրաւիրեն մասնակցելու պալքանեան ուխ-տին։ Քանի որ անոր անդամներէն մէկն ընդունակ է այդպիսի ան-պարկեշտութեան, մենք դժուար թէ կարենանք միանալ այդ ուխ-տին։

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ջին. Գերագոյն ԽՈՐՀՐԴԻՆ դէմ – Նախագահ ընտրուեցաւ Զօր. Կամ-լէն, յաջորդելով Զօր. Վէկանի որ տարիքի սահմանը կը լրացնէ յունուար 21ին (68 տարեկան)։ Զօր. Կամլէն միեւնոյն ատեն պիտի մնայ նախագահ ընդհ. սպայակոյտին, օգնական ունենալով Զօր. Փորթը, որ ծանրապէս վի-րաւորուեցաւ Մարսէյլի ահաբեկման առթիւ։

ՍԱՐԻ ՀԱՆՐԱՔՈՒԷն ախորժակ բացած ըլլալով, իրազեկներ կը հաւաս-տեն թէ Հիթլէր նոյն պայմանը պիտի պահանջէ Տանցիկի համար։ Արտաքին նախարար Պ. Լավալ այս մասին երկար խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Ժընե-ւի մէջ, զանազան պետութեանց ներկայացուցիչներուն հետ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ առթիւ, հունգարական կառավարութիւնը Ազ-գերու Դաշնակցութեան դիւանին ներկայացուց իր կատարած քննութեանց տեղեկագիրը, որ կը բաղկանայ 133 էջէ։ Տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ որ եւ է կապ չէ գտնուած հունգարական իշխանութեանց եւ Մարսէյլի զէպքին միջեւ։ Կը խոստովանի թէ կարգ մը թերութիւններ գործուած են անցագիրներու եւ ոստիկան զօրքի սպասարկութեանց մէջ։ Այս առթիւ իբրեւ պատիժ արձակ-ուած կամ տեղափոխուած են քանի մը պաշտօնեաներ։

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ մերժեց «Իւնիթէր» (համայնավար) սէնտիքային հրաւէրը, որ կ'առաջարկէր այս տարի ալ, փետր. 12ին բանուո-րական ցոյց մը կազմակերպել անցեալ տարուան պէս։ Միեւնոյն ատեն իր միաճայն բողոքը յայտնեց «Խուսափտանի մէջ կատարուած գարշելի եւ տմար-դի գնդակահարութեանց դէմ»։

15,000 ԲԱՆՒՒՈՐՆԵՐ մերժելով Սալ Պիւլիէի մէջ, պահան-ջեցին լուծել բոլոր ֆաշական կազմակերպութիւնները։ Ձառեր խօսեցան ըն-կերվարական եւ համայնավար առաջնորդները։

Փարիզ

Հրազդան, ֆրիստափոր եւ Աղբիւր - Ցերոբ

միացեալ խումբերու ժողովը վաղը, Երկուշաբ-թի, ժամը 8.30ին, 32, Ավրնիւտէ Կօպլէնի սրբ-ճարանը։

կարեւոր օրակարգ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած Վ. ԱՀԱՆ ԹԱՀՄԱԶԵԱՆԻ կողմէ

Սեվրի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ

Այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին

26, Rue Troyon, Sèvres, Métro Sèvres.

կը ներկայացուին Ռաֆֆիի «ՍԱՄՈՒԷԼ»ը 4 արար եւ զուեշտ մը

կը մասնակցին թատերական լաւագոյն ուժեր։

Ցոմաները կը ծախուին նաեւ ներկայացման օրը կիշէն։

Մուտք՝ 5, 7 եւ 10 ֆրանք։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայ կամ. եւ մարտիկներու միութիւնը սկսած է իր դասախօսութեանց շարքը։

Ա. դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ յունուար 20ին ժամը 2.30ին, 120, Bld. de Bellevilleի սրահին մէջ։

կը դասախոսէ՝ Պ. ԲԵՆՕ

Նիւթ՝ կովկասեան ճակատի կռիւները համաշխարհային պատերազմին, *հետեւողութեամբ Զօր. Մասլովսկիի վերջին արժէքաւոր հրատարակու-թեան։*

Դասախօսութեան վերջ՝ Թէյասեղան։ Խօսք կը տրուի փափաքողներուն։

Արտասանութիւն, ինչպէս նաեւ մեներգներ *ՍԻՓԱՆի* կողմէ։

Թէյասեղանի մասնակցութեան եւ դասախօսութեան համար մուտք՝ 2 ֆր.։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ ԱՐԱԲԿԻՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ լոյս

Jean Goujonի սրահներուն մէջ **8, Rue Jean Goujon, Paris (8)**

Թանկոյի եւ ցազի զոյգ խումբեր, ղեկավարութեամբ ծանօթ M. SLOUTZKYի (Caveau Caucasien)։ Ձոխ պիւֆէ։ Գինները բոլորին մատչելի։

Ազատ գօթիյեոն։ Անակնկալներ։ Պարեր եւլն.։ Կը մասնակցին յայտնի արուեստագէտներ։

Մուտք՝ այրերու 12.50 *ֆրանք, կիներու՝* 10 *ֆրանք։*

Նախօրօք ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները։

Ցոմսերը կը ծախուին միութեան անդամներուն մօտ եւ սափրիչ Պ. Մ. ԴԻԱՆԻՒԼԵԱՆ, 12, rue de Pot de Fer, Paris (5). Սափրիչ Marius. 20, rue Denoyez Պելվիլ։

*LOTERIE NATIONALE*ի

ԳՐԴ ԵՒ 7ՐԴ ՇԵՐՏԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ԻՆ, Salle Trocaderoի *մէջ*

ՅԱՒՇԱՏԵՍ

ԼԻՈՆԻ Ֆր. Պ. Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները եւ ընկերուհիները այսօր, կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին ընկերուհի Դերձքճեանի բնակարանին մէջ։ Ներկայանալ անդամատետրով, կարեւոր օրակարգ։

Կ'ՈՒԶԻՒ հայ կին մը 40-45 *տարեկան տնական աշխատանքներու համար։ Բնակութիւն, սենեակ եւ 100 ֆրանք ամսական աշխատավարձ։ Դիմել Պ. ՃԻՎԼԷԿԵԱՆի*, 22, Rue d'Alsace. Clichy (Seine)

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՖՐ. Կ ԽԱՉԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸՅԻՆ

8 Րիւ ԺԱՆ - ԿՈՒԻԺՈՆԻ սրահին մէջ

Métro: Champs Elysées-Clemenceau

Գեղարուեստական բաժինը ամբողջապէս մանուկներու կողմէ։

Երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, թատերական ներկայացում եւ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ մանուկներու յատուկ։

Երաւէտներուն անխտիր կը բաժնուի խաղալիքներ եւ նախընծաներ։

Մուտքը՝ ձրի փոքրերուն, մեծերուն 2 ֆրանք։

Մանուկներու տօնն է. մի՛ զրկէք ձեր երախաները իրենց մեծ հաճոյքէն

Քարիզանայ ՍԻՓԱՆ երգչախումբը (1923-1935)

Ի ՊԱՏԻՒ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴԻՐ - ՂԵԿԱՎԱՐ

ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ *(Փարիզէն մեկնումի առիթով)*

կազմակերպած է ՀՐԱԺԵՇՏ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ ԵՒ ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2ԻՆ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

PETIT JOURNALի ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

21, Rue Cadet. Métro: Cadet

Գեղարուեստական բաժինի կը ներկայացուի շաս սիրուած

«ԱՆՈՒՇ» ՕՓԵՐԱՆ ամբողջութեամբ (Սկիզբը ժամը 9.15)

Ժողովրդականացած խմբերգներով, մեներգներով, գեղջկական շուրջպարերով։

«*ՍԻՓԱՆ*»ը հայկական իր շէն տարազներով կ'երգէ նաեւ ոգեւորիչ եւ զուարթ խմբերգներ վերջին անգամ **ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆի** դեկավարութեամբ։

Առժանիքներեան մեծ Օրէսթր։ Մաչելի եւ խնամուած նոխ պիւֆէ։

Մուտք կիներու՝ 7.50, *Այրերու* 10 *ֆր.։ Առաջին շարքը* 15 *ֆրանք։*

Մանրամասնութիւնները յայտագրով։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՓԱՐԻԶԻ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր կիրակի երեկոյ ժամը 8ին Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի սրահին մէջ

13, Rue Pierre Curie, K. Bicêtre. Métro: Porte d'Italie։

Երգ, արտասանութիւն եւ հաճելի անակնկալներ։

Ծախքերու մասնակցութեանհամար մուտք 2.50 ֆրանք։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

16, Rue de Vaugirard, PARIS (6e) ՄԷՋԸ՝ ՕԴԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԵԼ

ՀԵՌԱԶԱՅՆ՝ **ODÉON 76-22**

Կ'ընդունի ժամը 9 – 12 եւ 2 – 8, իսկ կիրակի մինչեւ կէսօր

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ ՕԶԻՆՁ ԳԻՆՈՎ ՄԸ

Ձեր պզտիկները կը մեծնան եւ կը փոխուին արագօրէն։

Չէ՞ք ուզեր ունենալ անոնց այդ գեղեցիկ եւ սակայն վտանգուկ շրջանին մէկ յիշատակը։

ԴԻՄԷՑԷՔ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՄԻԱԿ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

Studio d'Art HENRI (Հ. Յափուճեան)

10bis Bld. Rodin-Issy-les-Moulineaux Gare d'Issyի եռեւի փողոցը

Որը՝ խիստ աժան գինով ձեզ կը նկարէ գեղարուեստական ամենավերջին ճաշակով՝ բլայ իր Studioի եւ կամ ձեր տան մէջ։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԱՆՈՒԿՈՒՆ ՁԵՂՉ

Գեղեցիկ *Agrandissement* մը նուէր իւրաքանչիւր պատուէրին։

Բաց է ամէն օր ինքնութեան թուղթերու 6 հատ 4 ֆրանք։

Հայերու ժամադրավայրը

ձաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէջբս՝ Օտէօն եւ Սէն Միշել *Հեռաձայն* **Danton: 52-73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինէմային ճիշտ քովը)

Մէջբս՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ։

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ ՓՏՏՈՒԵՑԷՔ ԵՒ ԳՆԵՑԷՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԻԶ

ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԱՆԱՐԱՏ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Գոյոյ օրին է որ ձեր ուզածին պէս Հկը ձերմկնայ եւ բէյի կուտայ։

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց. ՏԱԼԱՓԻԲԻԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ. ՃԻՏՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart (Seine)**

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃՂՆԿՂՏՐԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

Այցելեցէք

Versaillesի *եւ* **Palaiseau**ի

Մեր աքանչելի հողամասերը որոնք ծախու են տպաւորիկ։

Քառակուսի մէթրը 5 *ֆրանք։*

Մանրամասնութեանց եւ այցելելու համար դիմել՝

*Mr. PATRIK*ի, *Mr. LECORNU*ի ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

7, Rue Paul Lelong, Métro: Bourse, Tél. Gut. 40-37

Գրասենեակները բաց են ամէն օր, նոյնիսկ կիրակի եւ տօն օրեր։ ժամը 9 — 12, 13 — 17

ՀԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՊԶՏԻԿ ՇԱՀՈՎ՝ ՄԵԾ ՍՊԱՌՈՒՄ

ԱՑՍ Է ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

ԵՂԻՇԷ ՓԱՓԱՂԵԱՆ

11, Rue Molière LYON. *Tél.: LALANDE 23-91*

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Բուրդէ, մետաքսէ եւ բամպակէ պատրաստուած, պէս պէս գոյնե-րով եւ ամէն մեծութեամբ անկողինի եւ սեղանի ծածկոցներ։ Մետ-քսեայ պատրաստուած պատի եւ գետնի գորգեր, descente-de-lits, coussins, draps-de-lits, couvertures piqués.

Մասնաւոր բաժին՝ Mouchoirs, serviettes, Torchon, Service de table. Spécialité d'articles pour Marchands forains et pour Primes.

ՄԻՇՏ SOLDES եւ 2e CHOIX ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ։

A. GODOVSNIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Régions Libérées Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ վերջը

Շերտ՝ 21, 22, 23, 24, 25։

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շերտ. վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ։

Etude de Me **BERNARD WAHL**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'Ecole des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Սէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կը տանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փոլոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հիշտարար դատարան-ներու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման երաքիրեալ բոլոր գործողութիւնները։

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19։ Նաեւ ժամադրութեամբ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՐԵՒՇԱԲԹ
22
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
22 Janvier
1935

ԺԱ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2709

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՉԵՌԱԳԻՐ

(ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ՅՈՒՍԱԲԵՐ»Ի)

ԽՄԲ.— Բազմապատկեցէք այս նկարագրութիւնը եւ գաղափար կազմած կ'ըլլաք նա՛եւ «Յառաջ»ի խմբագրական բծախնդրութեանց մասին, որ շատերու կողմէ առածի կարգ անցած է իրեն ... «ջարդ»...—

×

Ամէն առտու մեզի այցելութեան կուգան բազմաթիւ ճամբորդներ:

Տակաւին մենք խմբագրատուն չհաստած, անոնք արդէն եկած եւ բազմած կ'ըլլան մեր խմբագրական սեղանին վրայ:

Խապէս նոյնը ըլլալով, արտաքնապէս սակայն անոնք սովորական ճամբորդներու կերպարանքը չունին:

Մեր ճամբորդները սովորաբար կ'ըլլան փակ պահարաններու մէջ, երբեմն ալ կլոր ձեւ կ'ունենան, վրան գրուած՝ Էմփրիմէ:

Մեր գծած պատկերին մէջ ճշմարտութեան դէմ մեղանչում չկայ· իսկապէս որ ամէն թղթակցութիւն, որ մենք կ'առնենք գաղթաշխարհի այս կամ այն անկիւնէն, իր խորքին մէջ ճամբորդ մըն է մեզի համար:

Ու ճիշդ է այս բնորոշումը իր տառական իմաստով:

Պահ մը ենթադրեցէք, թէ այսօր խմբագրատուն եկած եւ մեր աշխատանքի սեղանին հինգ թղթակցութիւն գտած ենք,— Հնդկաստանէն, Իրաքէն, Իրանէն, Ամերիկայէն եւ Ճունաստանէն:

Այս հինգ թղթակցութիւնները մեզ համար հինգ տարբեր երկիրներէ մեզի հիւր եկած հինգ ճամբորդներու բոլոր յատկանիշներն ունին,— իրենց ուրոյն բոյրը, տեսքը, տարազը, առանձնադրոշմ նկարագիրները, բարքերը, թերութիւնները ու առաւելութիւնները:

Եթէ մեր ճամբորդը արեւելքէն է, ան փէս ունի գլուխը (կամ փեշերէն՝ եթէ Իրանէն է), կեղեքիչ ունի իր հագին եւ հեզիմ (գօտի) իր մէջքին: Եթէ արեւմուտքէն է՝ եւրոպական տարազ ունի ոտքէն մինչեւ գլուխը, սակայն յաճախ գոյները չփոթած, ոճը՝ հին եւ արդուկը՝ պակաս ...

Այս ճամբորդները ոչ միայն վայելք, այլ եւ հոգեր կը բերեն մեզի:

Եւ ինչպէս որ մենք պիտի ընդունէինք մեր հիւրերը, եթէ անոնք իրաւամբ ճամբորդները ըլլային, ճիշդ նոյն ձեւով մենք կ'ընդունինք այս թղթակցութիւնները:

Վաղ առաւօտուընէ կ'անցնինք հիւրընկալի պարտականութեանց:

Սովորաբար մեր ճամբորդները մեզի կը հանդիպին յոգնարեկ վիճակի մէջ, խոհ մաղերով, պատռտուած զգեստով, այս կամ այն տկարութեամբ եւ ճամբու առատ փոշիով:

Մենք նախ լոգանք առնել կուտանք անոնց բոլորին, եւ ապա կը սկսինք մէկիկ – մէկիկ անոնցմէ իւրաքանչիւրը զգեստաւորել, իր ունեցած տկարութիւնը խնամել, արտաքնապէս զեղազարդել եւ քիչ –շատ վայելուչ կերպարանք տալ իւրաքանչիւրին:

Մեր ճամբորդներու արտաքինին վերաբերող այս խնամքէն ետք, մենք կ'անցնինք անոնց նկարագիրներու թերութեանց սրբագրումին: Եթէ չատախօս է՝ կը հարկադրենք որ քիչ խօսի· եթէ չափազանցող է՝ կը ջանանք բան չափին բերել· եթէ տկարութիւն ունի մանր փաստերը դիտելու, իսկ կարեւորները չնշմարելու՝ անհրաժեշտ սրբագրութիւնները կը կատարենք, եթէ չատ սառ – նարիւն է՝ քիչ մը կիրք կը դնենք, եւ եթէ աւելի քան կրքոտ է՝ քիչ մը կիրքը կը մեղմենք, եւայլն, եւայլն:

Այսպէս համբերատար եւ գորովալիր հիւրընկալի բոլոր պարտականութիւնները լրիւ կերպով կատարելէ վերջ, մենք նոր մի – այն կը յօժարինք մեր ճամբորդները ուղղել դէպի վար, դէպի մեր տպարանը, յաջորդաբար «Յուսաբեր»ի էջերէն հանրութեան ներկայացնելու համար:

Այո՛, այսքան հոգ, այսքան տառապանք, այսքան ճիգ ու ե – ռանդ կը խլէ մեզմէ այն նիւթը, որ «Յուսաբեր»ի միջոցով ըն – թերցողին հասնելէ առաջ, նախ մեզ կը հասնի իրրեւ ...ձեռագիր:

Հոգեկան ճշմարիտ վայելք կը բերեն մեզ մեր այն գրիչները, որոնք գրելիք ունին եւ որոնք գրել գիտեն: Ու գիտեն նաեւ իր – նամբ դնել իրենց գրածին մէջ:

Ձեռագիր մը մեքենային յանձնելէ առաջ՝ պարտադրաբար կը պահանջուի նախ քննութեան առնել անոր բովանդակութիւնը եւ զայն կարդի բերել, ապա չտկել անոր ոճը (մանաւանդ ոճը), կէտադրութիւնը (դէպքեր կը պատահին՝ երբ գրեթէ կէտ չկայ, ու դէպքեր՝ երբ կէտ կայ գրեթէ իւրաքանչիւր բառի կամ առջեւը, կամ վերջը եւ կամ վրան), ուղղագրութիւնը (երբեմնապէս ուղղակի սարսափելի), գրիչը ...

×

Ձինուորական, ուսուցիչ, փերեզակ, հոգեւորական, փաստաբան, բժիշկ եւայլն, ասոնցմէ իւրաքանչիւրը ժողովուրդի մը քաղաքակրթական աստիճանը սահմանելու իր սեփական չափանիշն ունի:

Ունի նաեւ խմբագիրը·

— Ըսէ՛ թէ ժողովուրդի մը մամուլը ի՛նչ ձեռագիր կը ստանայ, ըսեմ թէ քաղաքակրթական ի՛նչ աստիճան ունի ան:

Փորձ աչքը թերթի մը քանի մը չարթուան ձեռագիրները ուսումնասիրելով՝ դրեթէ անսխալ պիտի կարենար ըսել, թէ այդ ժողովուրդը ի՛նչ մամուլ ունի, ի՛նչ գրականութիւն, մինչեւ իսկ ի՛նչ գրախանութ, ու նաեւ քաղաքակրթական ի՛նչ աստիճան:

Մեր ժողովուրդի կեանքին մէջ նոր ոսկեդար մը պիտի բացուի այն օրը միայն, երբ հայ խմբագիրը ձեռագիրներէ մեր սարսափը չունենայ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒՍ Կ'ՈՒԶԷ ՄԱՍՆԱԿՑԻԼ ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ ԿՆՔՈՒԱԾ ՀԱՄԱԶԱՑՆՈՒԹԵԱՆՑ

»»»··«««

ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

« ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ»

Կիրակի օր վերջացան շարք մը խորհրդակցութիւններ, որ կը կատարուէին ժընեւի մէջ, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդէն դուրս, միջազգային հարցերու մասին: Իրրեւ արդիւնք, Պալքանեան ուխտը բանաձեւ մը հուէարկեց, որ մտահոգութիւն կը յայտնէ փրանքֆիտալական համաձայնութեան մասին եւ կ'ըսէ թէ Փոքր Համաձայնութեան գործակցութիւնը կարելի է ապահովել միայն եթէ Թուրքիան ալ մաս կազմէ Հռոմի մէջ կնքուած համաձայնութեանց:

Ուրեմն, անգամ մը եւս կը հաստատուի թէ Թուրքիա մտահոգ է, այդ համաձայնութեանց մասին: Պալքանեան ուխտը իր դիւանագիտական բանաձեւով չյոյս կը յայտնէ թէ Հռոմի համաձայնութիւնները կարելի է արդիւնաւորապէս լրացնել, նկատի առնելով բոլոր երկիրներու կացութիւնը՝ կեդր· եւ արեւելեան Եւրոպայի խաղաղութեան կառուցման մէջ: Հետեւաբար, կը կարծէ թէ Թուրքիոյ մասնակցութիւնը կարելի է ստանալ որ եւ է ծրագրի մէջ որ կ'երաշխաւորէ Աւստրիոյ անկախութիւնը Գերմանիոյ նացիներուն դէմ, թէեւ այս շրջանակները յոռետես են բանակցութեանց մասին, «որոնք կրնան մէկ տարի տեւել»: Այս պարագան մասնաւորապէս յիշեցուցած է Ձեխոսլովաքիոյ պատուիրակը, տեսակցելով Պ· Լավալի հետ, եւ միեւնոյն ատեն քելադրելով որ Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ յարաբերութիւնները աւելի որոշ հանգամանք առնեն: Փոքր Համաձայնութիւնը եւ պալքանեան ուխտը համաձայն են որ Խ· Միութիւնը եւ Ֆրանսա բանակցին, որոշ յանձնառութիւն մը կնքելու համար: Անոնք բացատրած են թէ ռազմագիտական տեսակէտով անհրաժեշտ է բանակցիլ Խ·Միութեան հետ, որպէսզի ճամբան հարթուի Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի գործակցութեան համար: (Այս վերջին երկու երկիրները մինչեւ հիմա կը մերժեն մասնակցիլ արեւելեան ուխտին, որ կը տրամադրէ փոխադարձ աջակցութիւն): Փոքր Համաձայնութեան եւ պալքանեան ուխտի անդամները կը վախնան թէ փրանքֆիտալական համաձայնութիւնը կը վերակենդանացնէ Զորս պետութեանց ուխտը, ինչ որ պիտի պաղեցնէ փոքր պետութիւնները:

⁂ Պ· Լավալ Փարիզ վերադարձաւ, այս փշոտ խորհրդակցութիւններէն յետոյ, եւ հիմա կը պատրաստուի Լոնտոնի այցելութեան համար, վարչապետ Պ· Ֆլանտէնի հետ:

⁂ Պ· Լավալ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ Մոսկուայի «Իզվեստիա» թերթի թղթակցին, ժընեւի մէջ·

— « Ֆրանսական կառավարութեան բաղաքականութիւնը յստակ է, հաստատուն և հետեւողական: Մեր միակ նպատակն է ընդհանուր խաղաղացում յառաջ բերել, բոլորին ապահովութեամբ: Խաղաղութեան կոչերը կը բազմապատկուին: Այս նպաստաւոր պահուն, անհրաժեշտ է որ խօսքերը գործի վերածուին: Առաջարկներ ձեւակերպուած են որպէս զի եթէ ընդունուին, ճամբան պիտի փակեն խաղաղութիւնը խանգարողներուն առջեւ: Կառավարութիւները պէտք է ստանձնեն իրենց պատասխանատուութիւնը »:

Ռումանիոյ արտաքին նախարարն ալ հետեւեալ խօսքերն ուղղեց նոյն թղթակցին·

— « Ռումանիա ամենամեծ շահագրգռութեամբ կը հետեւի այն բանակցութիւններուն որ կը կատարուին Եւրոպայի բոլոր մասերուն մէջ: Իր աշխարհագրական դիրքը կը բացատրէ թէ ինչու կը մաղթէ որ այդ բանակցութիւնները կարելի եղածին չափ շուտով յանգին արեւելեան ուխտի մը: Մենք Հռոմի համաձայնութիւնները գործակցութեան խարիսխ մը կը նկատենք Դանուբեան աւազանին մէջ: Մեր արտաքին բաղաքականութեան հիմը կը կազմեն Փոքր Համաձայնութիւնը եւ պալքանեան ուխտը, ինչպէս եւ մեր զինակցութիւնը Ֆրանսայի հետ: Այդ զինակցութիւնները որ եւ է մէկուն դէմ ուղղուած չեն, ընդհակառակն կը կազմեն խաղաղութեան գերագոյն երաշխիքը՝ մեր շրջաններուն մէջ· ասոնց արդիւնաւորութեան պիտի նպաստէ Ռումանիոյ եւ Խ· Միութեան , ինչպէս եւ Խ· Միութեան եւ Ֆրանսայի բարեկամութիւնը »:

Միապետութիւնը պիտի փրկէ Աւստրիան

Իշխան Շթարէնպէրկ, Աւստրիոյ փոխ վարչապետը, կիրակի օր ճառ մը խօսելով, յայտարարեց թէ միապետութեան վերահաստատումը անհրաժեշտ է թէ Աւստրիոյ ապահովութեան եւ թէ Եւրոպայի խաղաղութեան համար: Սակայն պարտք սեպեց յորդորել որ Աւստրիոյ միապետականները չափազանց լաւատեսութեամբ չառաջնորդուին, որովհետեւ իր կուսակցութեան կ'ըմբռնայ որոշել թէ երբ եւ ինչպէս պիտի վերահաստատուի միապետութիւնը: Գահուն թեկնածուն է Օթթօ արքիդուքսը, որ Հապսպուրկեան տունէն ըլլալով, լուրջ ընդդիմութեան պիտի հանդիպի Փոքր Համաձայնութեան կողմէ: Այս վերջինը յաճախ դիտել տուած է, մանաւանդ Ձեխոսլովաքիոյ բերնով, թէ միապետութեան որ եւ է փորձի պիտի դիմադրէ բռնի ուժով: Թէեւ վերջերս քիչ մը մեղմացած է այս ընդդիմութիւնը, բայց ամէն պարագայի մէջ դժուար է Հապսպուրկեան գերդաստանին դէմ: Թեկնածու կը համարուի նաեւ իշխան Շթարէնպէրկ:

= o–o =

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ԲԱՆՏԻՆ շինութիւնը լրացաւ յունուար 19ին: Պապը այս առթիւ յոյս յայտնեց թէ երբեմ առիթ չպիտի ունենայ գործածելու զայն: Իսկ եթէ աթեղաները կատղի՞ն...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՏՐՏՈՒՆՋԻ ...

= o =

Իսի–լէ–Մուլիւնոյէն ընկերը մը կը գանգատի թէ իրենց շրջանի կ· խաչնալ «Մանուկներու Օր»ը տօնած է, բայց մինչեւ հիմա նկարագրութիւնը չերեւցաւ «Յառաջ»ի մէջ:

Եւ պարտ սեպեր է գրի առնել հանդէսը:

Թղթակցութեան թուականն է՝ յունուար 19: Նամակը մեր ձեռքը հասաւ երէկ, երկուշաբթի, 21 յունուար: Իսկ հանդէսը կատարուեր է յունուար 6ին:

Ի՞նչ ընէ խմբագրութիւնը: Մանաւանդ որ, Իսի – լէ – Մուլիւնոյէն մինչեւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը՝ կէս ժամ է, Մեթրոյով:

Հրատարակես՝ ծիծաղելի կը դառնաս լրագրական տեսակէտով: Ձերտարակես,— գանգատներու տեղատարափ մըն է որ կ'իջնէ խմբագրութեան գլխուն:

Իսի–լէ–Մուլիւնոյի ընկերը կանխած է արդէն·

— « Կը յուսայի թէ կ· խաչի հանդէսին նկարագրութիւնը կը գրէ ընկեր Ա· կամ Բ: Դժբախտաբար բան մը չգրուեցաւ եւ այսպէս երկու բաժակերական խօսք ըսող չեղաւ: Պէտք է իւղ լեցնել որ կրակը բնաւ չմարի: Եթէ բաժակերական խօսք մը չգրուի մամուլին մէջ, աշխատողները կը յուսահատին»:

Տեսար որ յանցաւորը «Յառաջ»ի խմբագրութիւնը չէ:

Թերթը մէկէ աւելի թղթակիցներ ունի ամէն շրջանի մէջ, բայց չես կրնար գիտնալ թէ ո՛վ պիտի գրէ կամ ե՛րբ կը գրուի:

Տասը մնայուն խմբագիր ունենաս, չես կրնար հասնիլ այս ծով խաղաթիղի ամէն կողմը:

Սովորական երեկոյթներէն զատ, կան գեղարուեստական եւ մասնագիտական հանդէսները,— երաժշտական, նկարչական, գրական, բժշկական, ակադեմական, գիտական, բադմական, թատերական եւն· որոնք պատահական ձեռքերու չեն կրնար յանձնուիլ:

Երկու տարիէ ի վեր, հայ սափրիչներն անգամ պարահանդէս կը սարքեն, իրենց արհեստին ցուցադրութիւններով, եւ կը ապասեն որ հայ մամուլը ներկայացուցիչներ ղրկէ··· կարծիք յայտնելու համար:

Ուրեմն, անհրաժեշտ է ունենալ նաեւ կանացի մագերու յարդարման մասնագէտ աշխատակից մը ···

Այս տարի, իրարու վրայ երեք թղթակցութիւն ստացանք այս պարահանդէսի մասին: Առաջինը տպուած էր արդէն, երբ հասաւ երկրորդը եւ երրորդը, իսկ Իսի – լէ – Մուլիւնոյի « Մանուկներու Օր »ը մէկ հատիկ նկարագրող չէ ունեցեր ամբողջ տասը նիհիզ օր ···

Եւ Իսի – լէ – Մուլիւնօն բացառութիւն չի կազմեր:

Բազմաթիւ հանդէսներ, բանախօսութիւններ եւ դասախօսութիւններ այսպէս կ'անտեսուին անհոգութեամբ կամ անկարողութեամբ: Կամ երբ կը գրուին, խմբագրութեան կը հասնին այնքան ժամանակէն ուրեմն երբ Թաւրիզէն, կայսրաբայէն կամ Պուէնոս Այրէսէն ղրկուած ըլլային:

Ընկերներ, թղթակիցներ, աշխատակիցներ, մի՛ մոռնաք թէ փարիզ կը գտնուինք եւ օրաթերթն ալ իր պահանջներն ունի:

Ճիշդ է որ իրաւունք չունինք շատ խստապահանջ ըլլալու եւ չարաչար գործածելու մէկուն – միւսին բարեհաճութիւնը:

Բայց, «ի՞նչ արած », այսպէ՞ս է հայ լրագրին կեանքը:

Պուլվառի յետին թերթը կրնայ հինգ թղթակից շարժման մէջ դնել , որ եւ է ոճիր նկարագրելու համար· իսկ հայ թերթը···

Խմբագիրը թոյլ չի տար որ մանրամասնութիւններու մէջ մտնեմ:

Վ.Ա.Հէ

Խորհրդային նկարահանդէս Պոլսոյ մէջ

= o–o =

Ընկերիրիի մէջ բացուած խորհրդային նկարահանդէսը յունուար 15ին փոխադրուեցաւ Պոլիս: Ցուցադրուած են 63 նկարներ եւ 15 անդրիներ: Նկարահանդէսին մէջ կարեւոր տեղ մը կը բռնէ Մարտիրոս Սարեան, Հայաստանի վաստակաւոր նկարիչը, որ ցուցադրած է հետեւեալ նկարները·—

«Երեւանի մէջ կամուրջ մը», գծուած 1900ին և որ Հայաստանի պետ· թանգարանի սեփականութիւնն է, Գիւղ (1933), Արարատ (1933), Բանջարանոցի ոռոգում, Այգեկութ:

Սարեանի նկարները միւսներէն որոշապէս կը տարբերին իրենց արուեստով: Դաշտանկարներ են անոնք կովկասեան վառ գոյներով ուր դեղինն ու կանաչը կը տիրեն բոլոր երբեմնագիներով:

« ճիմհուրիէթ » Սարեանի մասին հետեւեալը կը գրէ·— «Ցուցահանդէսի նկարիչներու յիշատակութեան մէջ չենք կրնար զանց առնել խորհրդային Հայաստանի ամէնէն մեծ վարպետը, Սարեանը, որուն գործերը կարեւոր տեղ մը կը բռնեն: Սարեան ֆրանսական գեղարուեստական մշակոյթը կը միացնէ իր երկրին մշակոյթին ու աւանդութիւններուն : Ցուցահանդէսին մէջ իր ամէնէն գեղեցիկ գործն է «Կամուրջ մը երեւանի մէջ» նկարը:

Թերթի եւ գիրքի տագնապը Գերմանիոյ մէջ

Պերլինէն կը գրեն թէ «Տէր Տէօյչէ» օրաթերթը, որ օրական է աշխատանքի նպատակին, փետրուար 1էն պիտի վերածուի շաբաթաթերթի: Միւս կողմէ առաջնակարգ եւ վաղեմի օրաթերթ մը , «Պերլիներ Թակէպլաթ », պիտի դադրի մարտ 31ին, եթէ անակնկալ մը չպատահի: վիճակագրութեանց համաձայն, 1933ին հրատարակուած գիրքերուն եւ պարբերականներուն արժէքը 650 – 700 միլիոն մարկէն աւելի չէ, ինչ որ 50 առ հարիւր անկում կը ցուցնէ 1930ի վրայ: 1924 – 1929, որ մասնաւորապէս բանուկ շրջան մըն էր գիրքի հրապարակին համար, արտադրութեան տարեկան արժէքը բարձրացած էր մինչեւ 1,200,000000 մարկի: Արտադրութեան անկման հետ զուգընթաց, տպագրական աշխատաւորներու թիւը 236,335էն իյնած է 184,288ի, ինչ որ կը նշանակէ 22 առ հարիւր անկում 1930ի վրայ: Նոր իշխանութեան հաստատումէն ի վեր, տպագրական հրապարակի գործառնութիւնները 80 միլիոն մարկի բաց մը կը ցուցնեն: Աւելի քան 600 պարբերականներ անհետացած են, առանց հաշուելու ձախակողմեան թերթերն ու հանդէսները:

Թերթերու դադարման հետեւանքով, բազմաթիւ տպարաններ անգործացած են, ստիպելով բանուորները եւ խմբագիրները: Ցաճախորդ չկայ տպագրական մեքենաներուն համար: Նախապէս 20 հազար մարկի ծախուած մեքենայ մը այսօր 500ի կը ծախուի:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

Ա. ՇԻՐԱԶԻ

«ՀԵՌՈՒԻԼ ԿԱ ՇՈՒՏՎՈՒՄ»

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ)

«Հեռուիլ կա շուտվում» — ասում էր մեր ժողովուրդը, երբ նկատում էր, որ մեկը ինչ-որ բանի համար ամեն կերպ ջանք է թափում, բայց ոչ մի արդյունքի չի հասնում։ Ասում էր նաև այն ժամանակ, երբ մեկը ինչ-որ բան էր խոստանում, բայց չէր կատարում։

Ահա այդպիսի մի «հեռուիլ» էր նաև հայկական լուսանկարչությունը։ Ամեն անգամ, երբ մենք ուզում էինք գրել հայկական լուսանկարչության մասին, մեզ թվում էր, թե դրա համար դեռ շատ վաղ է, թե դեռ ժամանակ կա։ Եվ ահա հիմա, երբ հայկական լուսանկարչությունը 50 տարեկան է դարձել, մենք զգում ենք, որ ուշացել ենք։ Ուշացել ենք, որովհետև հայկական լուսանկարչության պատմությունը գրելու համար մեզ պետք եղած նյութերի մեծ մասը կորել է, անհետացել է։ Ուշացել ենք, որովհետև հայկական լուսանկարչության պատմությունը գրելու համար մեզ պետք եղած նյութերի մեծ մասը կորել է, անհետացել է։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱՅՆՔԸ

«««·»»»

ՎՊԳՈՒՅ ՊԱՐՈՆ

Էլայ էս բօշուն ինձ ոգեշունչ
Ամպրոպների ու ամպրոպների մեջ,
Որ ես էլ իմ ձայնը լսեցնեմ
Ամպրոպների ու ամպրոպների մեջ։

Ես ինձ ոչ մի տեղ չեմ զգում
Ամպրոպների ու ամպրոպների մեջ,
Ես ինձ ոչ մի տեղ չեմ զգում
Ամպրոպների ու ամպրոպների մեջ։

Ես ինձ ոչ մի տեղ չեմ զգում
Ամպրոպների ու ամպրոպների մեջ,
Ես ինձ ոչ մի տեղ չեմ զգում
Ամպրոպների ու ամպրոպների մեջ։

Արեւելեան ուսանողները Հռոմի մէջ

=o·o=

1931 դեկտեմբերին արեւելեան ուսանողներու համաժողով մը գումարուեցաւ Հռոմի մէջ: Այս առթիւ բացման ճառը խօսեցաւ Պ. Մուսոլինի, որ ջերմապէս պաշտպանեց Արեւելքի եւ Արեւմուտքի գործակցութեան անհրաժեշտութիւնը: Երկրորդ համագումարը տեղի ունեցաւ դարձեալ Հռոմի մէջ, անցեալ շաբթու: Կը մասնակցէին 130 ուսանողներ, իբրեւ պատուիրակները երեսպայի զանազան համալսարաններու արեւելեան ուս. կազմակերպութեանց: Վարչական և կազմակերպականխնդիրներու ճնշուելէն յետոյ, Պ. Մուսոլինի ընդունելով պատուիրակները, անգամ մը եւս փառաբանեց Ասիոյ եւ արեւմտեան ազգերու սերտ գործակցութիւնը, իբրեւ ազդակ խաղաղութեան պահպանման եւ բարգաւաճման: Այդպիսի գործակցութեան մը էական պայմանն է քօքափել գերադասութեան եւ ստորադասութեան ամէն գաղափար, ամէն եսասիրութիւն եւ ներմիտ ցեղասիրութիւն:

Համագումարին մասնակցողները վիճաբանութեանց ընթացքին համոզուեցան թէ արեւելեան բարգաւաճման միացումը սին բառ մը չէ: Ուսանողները իրենք վարեցին վիճաբանութիւնները, առանց որ եւ է արտաքին ազդեցութեան:

Իտալիոյ եւ Հապէշիստանի վէճը

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը յաջողեցաւ համոզել որ Իտալիա եւ Հապէշիստան իրենց միջեւ ծագած վերջին վէճը կարգադրեն ուղղակի բանակցութիւններով: Այս առթիւ գործօն դեր կատարեց Ֆրանսայի արտաքին նախարարը, առանձին խորհրդակցելով երկու կողմերուն հետ: Որովհետեւ բողոքողը Հապէշիստան էր, կը թուի թէ բարոյական ճնշումի տակ տեղի տուած է եւ Իտալիա պիտի կրնայ հողային առաւելութիւններ շահիլ, իբրեւ ամէնէն զօրաւորը:

Եռացած կաթսային մէջ ինկաւ

Ահռելի դէպք մը պատահեցաւ Ռիօմի բանտին մէջ, շաբաթ օր: Բանտարեկալներէն Թօնտո, որ վերջերս թախծոտ երեւոյթ մը առած էր, առտուան ապուրի պատրաստութեան ատեն, յանկարծ կօշիկները հանելով, ինքզինքը ներեց եռացող կաթսային մէջ: Բոլորը յանկարծակիի գալով չկրցան որ եւ է բան ընել: Երբ հանեցին, արդէն կիսամեռ մսակոյտ մը դարձած էր եւ կէս օրին մեռաւ ահռելի հոգեվարքէ մը վերջը: Կաթսան 600 լիտր եռացած ջուր կը պարունակէր: Դժբախտ զոհը 33 տարեկան էր, եւ ետքը տարի պարունակէր: Դժբախտ զոհը 33 տարեկան էր, եւ ետքը տարի բանտարկութեան դատապարտուած, սպանութեան մը համար: Համբերութեամբ կը ֆաւէր իր մեղքը, երբ իմացաւ որ կինը ամուսնալուծում պահանջած եւ դատը շահած է: Ատոր ալ համակերպած էր եւ կ'ուզէր միայն երկու զաւակներուն համար ապրիլ, բայց դատարանը մօրը յանձնած էր երկուքն ալ, որով յուսահատեցաւ:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

«ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ ԵՂԲԱՅՐՈՒԹԵԱՆՑ» օրկանը, «Մակեդոնա-Ցնօ Սլովօ» դադարման դատապարտուեցաւ 15 օրուան համար, պուլկարական կառավարութեան կողմէ, որովհետեւ գրած էր թէ մակեդոնական յեղափոխական կազմակերպութիւնը պէտք է գործէ եուկոսլավիոյ եւ Յունաստանի մէջ, մինչեւ որ բարւոքի Մակեդոնացիներու վիճակը: Միեւնոյն ատեն բանտարկուեցաւ գնդ. Զախօվ, Քէօսթէնտիլի նախկին հրամանատարը, իբրեւ կուսակից Իվան Միխայլովի, որ Թուրքիա փախած էր ամիսներ առաջ:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՔՈՒԵՏԻ ՖՈՆՍԻԼԻԷ յունուար 15ի վիճակահանութեան մէջ, 50,000ական ֆրանք շահեցան 1885ի շրջաբերութենէն 281,920 եւ 1903ի շրջաբերութենէն 469,302 թիւ պարտաթուղթերը: 1911ի շրջաբերութենէն թիւ 95,189 պարտաթուղթն ալ 100 հազար ֆրանք շահած է:

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ 40 ժամուան վերածելու համար, ծրագիր մը պատրաստուած է նաեւ Անգլիոյ մէջ: Ասով կ'ուզեն աշխատանք ճարել անգործներու, ինչպէս եղած է Իտալիոյ մէջ:

150 ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐ ձերբակալուեցան Վարշաւայի մէջ, երբ կը պատրաստուէին սպահանդէս մը սարքել Լէնինի մահուան տարեդարձին առթիւ:

Ո՛Վ ՈՐ ԱԿԱՆՋՆԵՐԸ կը գոցէ, Գերմանիոյ փողոցներուն մէջ, երբ Հիթլէրը ճառ կը խօսի ձայնարձակով, դատարան պիտի յանձնուի: Այս ամբաստանութեամբ դատապարտուեցաւ աղջիկ մը, Պերլինի մէջ, որ երկու ցուցամատները ականջներուն վրայ դրած էր հոբիզոնական ձեւով:

ԿԱՐՄԻՐ ՊԻՈՆԷՐ ՄԸ (սկաուտ) Ամոլչնակի չրջանին մէջ պարկաւ սպաննեց միւթեան անդամներէն 14 տարեկան տղայ մը, Ակնին, որ պինքը մատնած էր իբրեւ «դաստակարգային թշնամի»:

Ոճրագործը, որ խումբին վարիչն էր եւ կը կոչուի Քուլաքով, ամբաստանակով սկսած եւ դաշոյնով վերջացուցած էր:

ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ յունուար 1ին 2,604,000 էր Գերմանիոյ մէջ. մինչդեռ մէկ տարի առաջ կը հասնէր 4,038,000ի, իսկ 1932ի վերջը՝ 5,773,000ի:

ՖՐ. Կ ԽԱՉԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸՅԻՆ

8 Րիւ ԺԱՆ-ԿՈՒԺՈՆի սրահին մէջ

Métro: Champs Elysées-Clemenceau

Գեղարուեստական բաժինը ամբողջապէս մանուկներու կողմէ:

Երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, թատերական ներկայացում եւ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ մանուկներու յատուկ:

Երաժշտութիւնն անխափան կը բաժնուի խաղալիքներ եւ նախընթերիք

Մուտքը՝ ձրի փոքրերուն, մեծերուն 2 ֆրանք:

Մանուկներու ատեն է. մի՛ զրկէք ձեր երախաները իրենց մեծ հաճոյքէն

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ՝ ՍԷՆ Ք'ԷԹԻԷՆի ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 7.30ին Սալ Ժան տ'Արքի մէջ 6, Րիւ Սիզրոն (Փլաս Շավանելի մօտ):

Կը ներկայացուի ՇԻՐՎԱՆԶԱԴԷԻ ՆԱՄՈՒՍԸ

Ղեկավարութեամբ Պ. ՀԱՅԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆԻ եւ սիրայօժար ժամանակցութեամբ տեղւոյս կարող ուժերու:

Տոմսերու գիները 4 եւ 3 ֆրանք:

վարագոյրը կը բացուի ժամը ճիշդ 7.45ին: կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ԱՆԿԷՆի ՄԱՄՆՕՃԻՒՂԻՆ ՀԱՆԴԷՍԸ ՓԵՏՐՈՒԻՍ 24ին:

Նկատի ունենալ ա.դ Թուականը:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ը. Ծտեան *Ընկեր Փանջունի* (Ն. Գ. Բ. Թիւ 9) 20 ֆրանք: եղիշէ Պատ. Դուրեան, *Պատմ. Հայ Մատենագրութեան 25 ֆր., Հայոց Հին Կրօնները 15 ֆր., Ազգային Պատմութիւն 25 ֆր.:* Մ. Մխիթարեան, *Ոսկի Աբիւրին տակ 15 ֆր.: Կեանք եւ Արուեստ, Տարեգիրք, 1935, 20 ֆր.:* Նար-Դոս, *Մահը 20 ֆր.:* Կ. Ֆլամարիոն, *Մոեվլա 20 ֆր.:* փօլ Շ. Ֆորտօ, *Անթառամ Տրապիզոնցի 15 ֆր.:* Վ. Գլակ. *Լեռներու Խորհուրդը 15 ֆր., Ազատագրի Դոյա-մարտը 20 ֆր.:* Գ. Գեղարքունի, *Լուրեր Քաղքէն 10, Թօշնակչէն վերջ 10, Հայ Մշակոյթի Օրը 10, Գոյամարտ Օրագոյց, 1935, 5 ֆր. 50 ս.:* Ս. Փրկչի *գրպանի Օրագոյց, 5 ֆր., Բառարան Ֆրանս. Հայ. գրպանի* (Մ. Նուպարեան) *15, 20 եւ 25 ֆր.:* Ե. Տէվիրճիպաշեան, *Բառարան Ֆրանս. Հայ* (Ընդարձակ) *75 ֆր.:* Վ. Յարգսեան, *Հօ՛յ Նար, դաշնակ եւ երգ 12 ֆր.:*

ԴԻՄԵԼ ԳՐԱՏՈՒՆ *ՀՐԱՏԱՆ-ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ*

51, Rue Mr. le Prince, Paris (6). Métro: Odéon. Tél. Danton: 88-65, ուր կը գտնուին հայերէն եւ օսար լեզուներով ամէն կարգի գրքեր:

Կեդրոնատեղի՝ Հ. Սամուէլ Գրատուն, 51, Rue Monsieur le Prince, Paris. Մարսէյլի համար դիմել՝ Պ. Ց. Մալաքեանի, 101, Rue St. Jacques, Marseille. եւ «ԾԱՌԱՋ»ի խմբագրատունը:

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton: 52-73

Ընտիր եւ եւրոպական խնամքով սպասարկութիւն

LOTERIE NATIONALE

ԳՐԴ ԵՒ 7ՐԴ ՇԵՐՏԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ԻՆ, **Salle Trocadero**/ ում/ջ

A. GODOV & NIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Régions Libérées Վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐի վերջը

Շերտ՝ 21 22 23, 24, 25:

Loterie Nationale.— 6 եւ 7րդ շերտ վիճակահանութիւնը ՅՈՒՆՈՒԱՐ 22ին ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

Հայրենակիցնե՛ր, օգտուեցէք մեր նոր սակագիններէն եթէ կ'ուզէք ձեզի դարձնել ձեր կազմակերպած ձեռնէսները, դիմեցէք *ԵՔՐԱՏ* նուագախմբին, որ իր գիները գեղչած է *100 - 150* ֆրանք, բաղդատմամբ ուրիշ նուագախմբերու: *ԵՔՐԱՏ* նուագախումբը կը ստեղծէ անզուգական եւ ճաշելի մթնոլորտ: կը նուագէ *Հայկական, Եւրոպական* եւ *Կովկասեան Ազեւիլեան* ամէն տեսակ եղանակներ եւ ԹԱՆԿՈ ԱՐԹԱՆԹԻՆ նոր թվիւր. Թուարով: Դիմել՝ 8 օր առաջ՝

Պ. ONOSSIANի, 15, Rue Pourtour, Clamart. (Seine).

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ

ԲԱԲԵՆ ՊԱՏԱՐԱԿ ՎԱՃԱՌԻՒ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՆԵՐՈՒՄ ՅԱՆԿԸ

Իսիլ Մուլհոս.— Օ. Վուկասեան, Գ. Նալպանտեան, Նիկողոսեան, Աշիկեան, Յարաքէեան, կիրակոսեան:

Քաշան.— Շաւարշեանեան, պարոնեան:

Փորթ տ'Իթալի.— Գորոսեան, Թրավիզեան:

Անկէր.— Մ Պազիկեան, Տ. Շիրեան, Նալպանտեան:

Առնուվիլ լէ Կօնէս.— Նիկողոսեան:

Մեվրան.— Օ Թիւթիւնճեան, Դըլըճեան, Յակոբեան, Բարուճակեան, Գարամանուկեան, Յանանիկեան:

Ալֆորվիլ — Տ. Անդրանիկեան, Մ Զօրափափէլեան, Ք. Սեմիրեան, Մ. Տօնամաճեան, Զ. Քէչեան, Մ. Ադամեան:

Ասնիէր.— Խոնչէնիլեան, Յ Քէօլէեան:

Փարիզ.— Ա. Շահինեան Շալէպեան, Պետրոսեան, Տամատեան, Տիկ. Աշեան, Եղբայր Սիսեան, Վ. Իչկալեան, Զ. Տէրպալեան, Յ. Մելքոնեան, Հայաճեան, Սարգսեան եւ Վալանսի:

×

ՄԱՐՍԷյԻ Տը. Կ Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ՝ ճաշկերոյթին կազմակերպիչ յանձնախումբի անդամուհիներուն եւ արիւնատուներուն որոնք սիրայօժար աշխատեցան գեկտ. 22ին երեկոյեան պարահանդէսին փայլը աւելցնելու համար: Մասնաւոր շնորհակալութիւններ՝ Տօքթ. Տիկ. Մօլնոյին, Օր. Մառի Սիմոնեանի եւ Օր. Շահպազեանի, որոնք իրենց գեղեցիկ երգերով եւ արտասանութեամբ եւ ջուճակահար Պ. Ժագ Կլայպէկեանի իր գեղեցիկ նուագումով երեոյթին հրապոյրը աւելցուցին:

Վարչութիւն

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Փարիզի Ակնցիներս կը յայտնէ մեր շնորհակալութիւնները եւ իր տապիտութիւնը՝ բժշկապետ Տօքթ. Պ. Քօլոյեանի, որ անձնուիրաբար ամիսներով խնամեց մեր մէկ հայրենակիցը եւ ամէն ջանք թափեց գինքը առողջացնելու եւ նոյն իսկ ձրիօրէն ապահովեց օտար մեծամեծ մասնագէտներու քննութիւնը:

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ձանչուած է իր ա. ուշադնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորումով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խտղող հիւծով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութիւնէ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու դասցէ՝

Ագտօնատէր

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

եւս DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիմոնի եւ Շրջաններու ներկայացուիչ՝

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit. Nice (A **M.**

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐԾԻՒԸ

—·—

Թարգմ. Ա. ՀԱՔԷԼԵԱՆ

Գրեց՝ ՐՕԼԸՆՏ ՏԷՆՒԷԼ

Ահա այդ կերպ մտածելուս համար է որ որոշեցի այս խնդիրը հրապարակ չհանել: Ձէյմս Հայաթի պիտի յիշուի եւ գրուի միայն վրէժխնդրական իր խորհրդանիշով,— Սպիտակ Արծիւ:

Մենք որ հիմակ դիտենք պատմութիւնը, կրնանք խորհիլ թէ վերջին չորսը օրքան տառապեցան այդ խորհրդանիշին իմաստը գիտնալով: «Սպիտակ Արծիւ» հանքը հեռուն՝ Ալասթալիոյ մէջ կը գտնուի:

Հ. Ա. պատմութիւնը վերջացնելով, գրի առած նօթերը պատռեց եւ անոնք գամբիւղին մէջ նետելով ըսաւ.

— Անցեալը մեռաւ. Ձէյմս Հայաթի պատմութիւնը ոչ ոք այլեւս պիտի ըսէ: Գ. ՍԹՒՓըն Հայաթ ձեզ եւ ձեր քրոջ կը մաղթեմ կատարեալ բախտաւորութիւն:

Բարեբախտաբար քոյրերնիդ իր հօրը պատմութեան մասին բան չի գիտեր, Սըը Ճօնի չնորհիւ չպիտի իմանայ ալ:

Դուք երիտասարդ, ջանացէք մոռնալ, դիտեմ թէ դժուար է, բայց ի վերջոյ պիտի յաջողիք: Եւ հիմակ ձեզ երկուքդ ալ ներողութիւն պէտք է խնդրեմ, կատարելիք չատ գործ ունիմ:

Եւ մինչ երկուքն ալ դէպի առաջ կուգային, Հ. Ա. ձեռքը երկարելով իր հին բարեկամին ըսաւ.

— Ճօն, կարծեմ առեղ մը ձեզ ձերբակալելու միտք մը ունեցայ, որով-հետեւ ես ձեզ կուրաբար յիմարացած մէկը կը կարծէի, Օր. Հայաթը տեսնելէս ի վեր կը զգամ որ յիմարը ես եմ եղեր: Ճօն, չհասած էք սէրը ամենազգեցիկ կնոջ որուն նմանը դժուար թէ գտնէիք, եւ կը յուսամ թէ հարսնիքին կը հրաւիրուիմ:

— Կարծեմ եղբօր մը իրաւունքն է իր քրոջը կնքահայր ըլլալը, ըսաւ ՍԹՒՓըն: Ճօնին արտօնութիւնով կը փոխարքեմ այդ իրաւունքս փոխանցել օդնական - ատիկասպետ Գ. Տէյվիսին, աշխարհածանօթ ամենայանդուգնն ատիկանին:

Կարծրասիրտ Հ. Ա.ն անգամ այս խօսքերուն վրայ կարմրեցաւ:

ԳԼՈՒԽ 25

Նոյն առաւուն քանի մը ժամ վերջը Սըը Ճօն ըսաւ.

— Զարա, ճիշդ հիմակ պաշտօնակից մը հետ հեռաձայնով խօսեցայ, անիկա աղնուօրէն կը հաւանի յառաջիկայ երեք ամսուան ընթացքին իմ հիւանդներս խնամել:

— Ո՜հ, իրա՞ւ: Կը խորհիք արձակուրդ մը առնել Ճօն:

Սըը Ճօն ժպտելով.

— Կարծեմ անսովոր մտածում մը չէ մէկու մը համար որ ամուսնանալու վրայ է:

— Ճօն:

Համբուրելէ յետոյ,

— Ո՞ւր պիտի երթանք:

— Կը մտածեմ կլօրիայով ծովա-դնացութիւն մը կատարել, եթէ ծովէն չէք ձանձրացած:

— Ճօն, սիրելիս, կեանքիս մէջ ա-մէնէն չատ սիրած բանս առաջարկեցիք... նաւադնացութիւն մը կլօրիայով, ուր ամբողջապէս իմս պիտի ըլլաք:

— Ուրեմն մեղրալուսնի խնդիրը կարգադրուած է, ըսաւ Սըը Ճօն եւ համբուրեց զայն:

— Ճօն, ձեզի բան մը հարցնել կ'ուզեմ, բայց խոստացէք որ ճշմարտութիւնը պիտի ըսէք:

— Եթէ պատասխանեմ, անչուշտ կը խոստանամ ճշմարտութիւնը ըսել, ըսաւ Սըը Ճօն վախնալով որ իր սպասած հարցումը պիտի ըլլար:

— Երկուքնիդ ի վեր ձեր եւ ՍԹՓընին միջեւ եղած խորհրդաւորութիւնը ի՞նչ է:

Ահիկա այն տեսակ հարցում մըն էր որ որ եւ է ատեն պիտի ըլլար, ուստի Սըը Ճօն ատոր պատասխանին պատրաստուած ըլլալուն համար Աստուծոյ չնորհակալ եղաւ:

— Զարաս, որ եւ է խորհրդաւորութիւն չկայ:

Սիրելիս, ՍԹՓընը ապահովական գործ մը կատարելու ատենը կը վիրաւորուի, սիրելիս ատոր համար ինձի եկեր է, այդ ղէպքի մասին թելա-դրանքներս առնելու համար:

— Եւ դուք իրեն խորհուրդ տուի՞ք:

— Ըսի իրեն որ այդ խնդիրը մէկու-մը չըսէ:

— Կը նշանակէ թէ ե՞ս ալ չպիտի իմանամ:

— Դժբախտաբար այո, սիրելիս: Կը հասկնա՞ք ասիկա մինակ իմ գաղտնիքըս չէ... թժիշկները պարտաւորուած են իրենց հիւանդներուն գաղտնիքները պահել.... պէտք չէ ըսեն մինչեւ իսկ ... իրենց կիներուն:

— Մինչ ես տակաւին ձեր կինը չեմ, բայց այլեւս բնաւ չպիտի հարցնեմ վատահութիւնդ չարաչար չդործածելու համար, ըսաւ Զարա ժպտելմամբ: Ուրեմն եմ որ գեղեցիկ դործ մըն է երբեք ՍԹՓընը:

— Որուն համար պէտք է հպարտ ըլլաք Զարա:

— Շնորհակալ եմ Աստուծոյ... վախցայ որ... բայց ինչ որ է, ըսէք ո՞ւր է հիմակ ՍԹՓընը:

— Համոզեցի զինքը որ իմ դարմանատունս մտնէ:

Ո՛չ, ո՛չ, դիս սխալ մի հասկնաք, (տեսնելով անոր դէմքին արտայայտութիւնը) վատ չէ, ընդհակառակն չատ արագ կերպով կ'ապրիմ: Հոն զրկեցի պարզապէս որպէս զի մանուկ խնամքի ենթարկուելով աւելի չատ լաւանայ:

— Ես անիկա դարմանատուն զրկելու երբեք չպիտի յաջողէի: Ինչպէս յաջողեցաք, Ճօն:

— Ստատացայ իրեն որ եթէ ինք հիւանդանի, մեր ամուսնութեան օրը դուրս պիտի ելլէ:

— Այո Ճօն, բայց...

— Ստատացայ նաեւ որ այդ ամուսնութիւնը չատ տեղի պիտի ունենայ...

— Օ՛, Ճօ՛ն:

(Վերջ)

ԿԸ ՓՆՏՌԻ

Տիկին Սաթենիկ Փիւսիւլճեան կը փնտռէ իր որդին՝ Մանուկ Փիւսիւլճեանը, հօր անունն Յուսիկ, ծրագ անուն Հոխիփ ալ: 19:2 Իզմիրի ազէտին անհետացած տար տուր կան հասկին վեր յ շ ի թ ա կ ան ին կը բնակ Իզմիրի Այտըթլա փողոցը:

Իր մասին ճշդրիտ չուր տա ն է

Իմացնել իր օր. Սաթենիկ Փիւսիւլճեանի, 15, rue Longue de Cu l , Ma s ill

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԵՒ ԱՄՍԵԱՑ ԵՒ ԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2710

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՀԱՐՈՒՑ ԹՈՒ
23
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
23 Janvier
1935

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ԽԱՖԻԷ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ,,

Ա՛յս է նոր մարտակոչը՝ Դաշնակցութեան անպատիւ հակառակորդներուն :

— Դաշնակները մատնեցի՞ն, կը մատնե՞ն, օգնութի՛ւն ...

Վերջին լուրը կը հասնի Եգիպտոսէն, ուր Հօկի անդամներ ձերբակալուած են, առեն մը ի վեր :

Մենք առաջին լուրը տուինք եւ մնացեալը զանց առինք, իբրեւ սովորական դէպք մը որ միայն ոստիկանութիւնը կրնայ հետաքրքրել :

Բայց, դէպքը արդէն դարձեր է «ազգային աղէտ», համա – ձայն հակադաշնակցական թերթերու պատմութեանց : Եւ աղէտին պատասխանատուն ալ, բնականաբար Դաշնակցութիւնն է,— «Խաֆիէ Դաշնակցութիւնը», ինչպէս կը կոչեն հիմա, յորովայնէ ընտրեալ թշուառականներ :

Որ եւ է մասնաւոր տեղեկութիւն չունենալով, ստիպուած ենք դիմել «Ճուսարեր»ի, դէպքին լուսաբանութեան համար :

Մեր պաշտօնակիցը իր յունուար 10ի խմբագրականին մէջ — «Ակամայ պատասխան մը» — այսպէս կը ներկայացնէ դէպքը·

— «Քանի մը շաբաթ առաջ 10–15 հօկեհներ բանտ կը դրուին Աղեքսանդրիոյ մէջ : Իր ընդարձակ գրութեամբ, որ հրատարա – կութեան տուինք *Ճուսարեր*ի երէկի թիւով, մեր թղթակիցը մանրամասնօրէն կը պատմէր ձերբակալութեանց պատճառները : Յաջողելով «Հօկ»ի մասնաճիւղ հաստատել Աղեքսանդրիոյ մէջ, հօկեհները նոյն փորձը կը կատարեն նաեւ Գահիրէի մէջ, այս անգամ, սակայն, անակնկալ ընդդիմութեան հանդիպելով Գահիրէի իշխանութեանց կողմէ :

Գործը դիւրացնելու համար հօկեհները օրինակ կը բերեն Աղեքսանդրիոյ մասնաճիւղը եւ ցոյց կուտան կառավարական արտօնագիրը : Այս փաստը պատճառ կը հանդիսանայ հիմնական պրպտումի եւ անակնկալ ··· ձերբակալութեանց :

Ու ճիշդ հոսկէ ալ կը սկսի բոլշեւիկեան ամէնէն լրբեճի եւ ամէնէն անպատկառ բարոզչութիւնը մեր գաղութին մէջ» :

Խմբագրականին չարունակութեան մէջ, «Ճուսարեր» դիտել կուտայ·

··· երբ մենք շարան առ շարան ձերբակալուածներ տալով *մատնիչ* կ'աղաղակէինք, կ'ընդունէի՛ք մեր *մեղաւոր* ըլլալը եւ մեզ իսկապէս *մատնութեանց* զոհ կը նկատէիք :

Միթէ՞ նոյնն է նաեւ Աղեքսանդրիոյ նկատմամբ : *Մեղաւո՞ր* են ձերբակալուածները եւ զո՞հ են *մատնութեանց*, թէ, ընդհակառակն, ո եւ է մատնութիւն չկայ (որովհետեւ մէջտեղը յանցաւոր չկայ), այլ կան թիւրիմացաբար բանտ դրուած հանի մը մարդիկ, որոնց բանտէն ազատ արձակուիլը օրերու հարց է միայն» :

Քանի մը տող ալ՝ Աղեքսանդրիոյ թղթակցութենէն·

— «Ապուշին մէկը Գահիրէի մէջ կը ներկայանայ ոստիկանութեան եւ հրաման կը խնդրէ, որ իրեն թոյլ տան ակումբ մը հիմնելու իր նախագահութեան տակ եւ «Հօկ» անունով :

Ոստիկանապետը ճարպիկ հարցաքննութեամբ մը այս թշուառականը «գործ դու պատուիրեցեր» կը բամէ, կը թօթվէ եւ երբ կը տեսնէ որ տոպրակին տակ ալ բան չկայ, կ'ըսէ իրեն հայրական շեշտով մը·

—« Տղա՛ս, երեւի տուն – տեղ ունիս, ծնող – ազգական, *ֆեզ* խորհուրդ կուտամ տեղդ դառնաս, խանութիդ, տանդ գործերով զբաղիս, այս կարգի գործերու չմիջամտես, եւ մեզ չստիպես որ *ֆեզի* դէմ խիստ անախորժ միջոցներ ձեռք առնենք» :

Թղթակցութեան չարունակութենէն կը տեղեկանանք թէ՝ խնդրարկուն փոխանակ համոզուելու, քարոզ կը կարդայ Հօկի մասին : Եւ կը պատմէ·— Աղեքսանդրիոյ մէջ արդէն արտօնած էք Հօկի գործունէութիւնը եւ հոն 150է աւելի անդամ ճարած է : Երեւի դուք տեղեկութիւն չունիք : Հարցուցէք այնտեղ այսինչին, այնինչին :

Քննութիւնները չարունակուելով, ծայր կուտան ձերբակալութիւններն ու խուզարկութիւնները :

×

Ուրեմն ամբողջ դժբախտութիւնը հետեւանք է անզգուշութեան կամ չափազանց եռանդի : Ապահովաբար թիւրիմացութիւններ ալ ծագած են, այնքան խոշոր եւ վրդովիչ համեմատութիւններ տալու համար գործին :

Արդ, այս բոլորին մէջ ո՛ր եւ է պատասխանատուութիւն ունի՞ Դաշնակցութիւնը : Ունի՞ Եգիպտոսի կազմակերպութիւնը : Ունի՞ ո եւ է Դաշնակցական անհատ :

Պատասխանը պէտք է տան անոնք որ, առանց իրիկուն «խաֆիէ» կը հոլովեն, առանց սարսափելու այդ բառին բովանդակութենէն եւ իրենց անբարոյականութեան հետեւանքներէն :

Պէտք է անուններ տան : Պէտք է ներկայացնեն փաստերը : Եւ մենք առաջինը պիտի ըլլանք, պահանջելու համար որ Դաշնակցութեան Գերագոյն Մարմինը դատի քաշէ ամբաստանեալները, հրապարակաւ յայտարարելով իր վճիռը :

Մինչեւ այդ ապացուցումը՝ եղած քսութիւնները ու վայրահաչութիւնները ուրիշ բանի չեն ծառայեր, եթէ ոչ արիւն պղտորելու եւ ճոխացնելու զրպարտիչներուն «ցուցակ ծառայութեանց»ը :

Անշուշտ չափազանց վեհանձնութիւն ցոյց տուած կ'ըլլանք, այս հրապարակային կոչն ուղղելով : Ոչի՛նչ :

Գիտնալով հանդերձ որ, իսկական «խաֆիէ»ները եւ «խաֆիէ»ներու պաշտպանները կը գտնուին բուն հակադաշնակցական խառնիճաղանճին մէջ, մենք վախ չունինք որ եւ է անաչառ քննութենէ :

Մինչ այդ, թոյլ տուէք որ փորձ մը կատարենք յիշողութիւնները թարմացնելու :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն յունուար 21 թուականով·— Յունուար 19ին միջին ուժգնութեամբ երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ Պաթումի, ինչպէս եւ Կովկասի բոլոր բաղաքներուն մէջ :

Թրմուիներ յուեարկեցին յողեր ներեղով

Ուրբաթ, շաբաթ եւ կիրակի տեղի ունեցան Թուրքիոյ երես – փոխանական ընտրութիւնները (Ա· ատիեան) : Այս առթիւ եւ առաջին անգամ ըլլալով մասնակցեցան նաեւ թրմուհիները, որոնցմէ շատեր միեւնոյն ատեն թեկնածու են, խալխի ցանկին մէջ : Բոլոր փողոցները դրօշազարդուած էին եւ մեծ թափօրներ կը շրջէին բաղաքներու եւ գիւղերու մէջ, առաջնորդութեամբ թմբուկներու, որպէսզի ամէն մարդ լսէ : Կին բանախօսներ հրապարակ նետուելով կրակոտ ճառեր կը խօսէին, որպէսզի կիները բուէարկեն ի փառս « Ազատարար Կազի»ին : Շատ մը վայրերու մէջ կիներու միութեանց անդամուհիները թափօր կազմած դէպի բուէտուփերը յառաջացան : Բազմաթիւ կիներ, որոնք տակաւին հին օրէնքին կը հետեւէին, այս առթիւ նետեցին իրենց ծոցերը եւ արդիական զգեստներ հագան : Բացառութիւն եղաւ այն գիւղացիներուն համար որոնք շատ աղքատ ըլլալով, չէին կրնար փոխել իրենց հարէմական տարազը : Թեկնածուներուն ստուար մեծամասնութիւնը անդամ է Աթաթիւրքի (Մ· Քէմալ) կուսակցութեան (Խալք) : Հազիւ բանի մը «անկախ»ներ կը գտնուին : Առաջին աստիճանի ընտրութիւններէն յետոյ, բուն երեսփոխանները պիտի ընտրուին փետրուարին եւ Ազգ· ժողովը պիտի բացուի մարտին :

Մուսուլի նաւթագծին բացումը

Մուսուլ – Միջերկրական նաւթագծին բացման առթիւ, որ տեղի ունեցաւ անցեալ շաբթու, հացկերոյթ մը տրուեցաւ Դամասկոսի մէջ : Ներկայ էին Սուրիոյ մարզպանը, կառավարութեան անդամները, Իրաքի բարիւղի ընկերութեան նախագահը եւ ուրիշներ : Տրիպոլսոյ մէջ բացման արարողութիւնը կատարուեցաւ յունուար 19ին, մարզպանին կողմէ, որ բարիւղը հոսեցուց ծովափը կեցած նորվեկեան շոգենաւի մը մէջ : Ներկայ էին Լիբանանի հանրապետութեան նախագահը եւ ուրիշ երեւելիներ : Հիւրերը ճամբորդած էին եօթը օդանաւերով : Թէեւ բուռն փոթորիկ մը կը տիրէր Սուրիոյ անապատին վրայ, բայց որ եւ է արկած չպատահեցաւ :

Նոր ախտեր եւ վտարումներ

Խորհրդային իշխանութիւնը ախտորեց Մոսկուայի վերջին ամբաստանեալներէն Սափարովը, որ Լենինի ճամբու ընկերը է – ղած է 1917ի գարնան, երբ ան Զուիցերիայէն Ռուսաստան կ'երթար գրահապատ կառախումբով մը, կազմակերպելու համար ցարական բանակը :

Սափարով ձերբակալուեցաւ անցեալ դեկտեմբերին, Զինովիեւի եւ Քամենեւի հետ, եւ անոնց բախտին պիտի արժանանար (տաժանակիր բանտարկութիւն), սակայն մատնութիւններ կատարած ըլլալով ազատեցաւ : Ուրիշ 76 համայնավարներ ալ ախտորուեցան յունուար 18ին, իբրեւ մեղսակից Զինովիեւի եւ Քամենեւի : Այս դատապարտեալներուն մեծ մասը 4 – 5 տարի տաժանակիր աշխատանքի պիտի կատարէ մասնաւոր կայաններու մէջ, ուրիշներ որոշ ազատութիւն պիտի վայելեն սահմանափակ վայրերու մէջ :

Այս վճիռներուն առթիւ, խելագար ցոյցեր տեղի ունեցան բոլոր բաղաքներուն մէջ, համաձայն տրուած ազդանշանին : Ամէն տեղ ալ բանտարկեալ բուէարկուեցան, ողջունելով տրուած վճիռները, բայց մահապատիժ պահանջելով Զինովիեւի, Քամենեւի եւ Եէվտոքիմովի համար :

Ա՛ն այժմ վերջացած կը համարուի Կիրովի սպանութեան առթիւ ամբաստանուած անձերու դատը, բայց առկախ կը մնայ ուրիշ 17 ամբաստանեալներու խնդիրը : Ասոնք ալ ատեան բաշուած էին այն 117 ամբաստանեալներուն հետ որոնք անմիջապէս գնդակահարուեցան, սակայն հարկ դատուեցաւ լրացուցիչ քննութիւններ կատարել :

Հրեաներ պիտի տեղատուին Սուրիոյ մէջ

Ալեքսանդրէթէն կը հաղորդեն « Ազդակ »ի·—

Լիբանանի երեսփոխան Համիտ պէյ Ֆրէնեի ընկերակցութեամբ բաղաքս ժամանեց հրեայ մեծահարուստներու խումբ մը եւ երկար տեսակցութիւն ունեցաւ մարզպանի պատուիրակին հետ : Թէեւ պաշտօնապէս գաղտնի կը պահուին տեսակցութեան նիւթն ու մանրամասնութիւնները, սակայն, շրջան ընող զօրաւոր ըսի ըսաւներու համաձայն Ամերգի լճին չորացման խնդիրը եղած է տեսակցութեան նիւթը :

Հրեայ ընկերութիւնը, չորցնելէ վերջ ճահիճներն ու լիճը, ընդարձակ տարածութեան կարեւոր մէկ մասը պիտի յատկացնէ ներկայ գիւղացիներուն եւ կառավարութեան, իսկ միւս մասը պիտի տրուի հրեայ գաղթականներու, որոնք երեք տարի վերջ սուրիական հպատակ պիտի դառնան : Հրեայ գաղթականները օժտուած պիտի ըլլան երկրագործական բոլոր արդիական գործիքներով եւ պիտոյքներով եւ մեծ դրամագլուխ պիտի ապառնեն :

Այս լուրերը պաշտօնապէս հաստատուած չեն մարզպանի պատուիրակին կողմէ :

= o–o =

ԱԶԳ· ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ տոմսերն ալ սակարանական գործառնութեանց եւ նուազուրդի կ'ենթարկուին, հակառակ դրուած արգելքին : Շաբաթ օր 650 ֆրանքի կը ծախէին մէկ տրցակը որ կը պարունակէ տասը տոմս (1000 ֆրանք), *իսկ առջի օր 850ի բարձրացան :*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹԱԼՆԵՐԸ ԵՒ... ՄԵՆՔ

= o =

« Հ· Բ· Ը· Միութեան մեքենային » աշխատող «գործաւորը » (sic), վերջերս, պատի թերթին մէջ ֆանի մը ջրվրայ խօսքով փորձեց պատասխանել այն բննադատութիւններուն, ո – րոնք կը կատարուին ազգային կտակներու *սրմաօր*ներու հասցէին :

Մեր փաստաբանը, իր շատ փարա ունենալը շփոթելով ազնուական երեւնալուն հետ, բաղաքակիրթ ազգե – րու աւանդութիւնները ծամած – կլլածի պէս, մեզի դասե՞ր մը կուտար «սրբազան աւանդ»ներու մասին՝ իր տեսակէտներուն միակ յենարան ցոյց տալով որ «բաղաքակիրթ երկիրներու մէջ կտակին եւ թրքսթին նուիրակատարութիւնը լրիւ ըմբռնուած է» :

Միայն այսքա՞ն :

Ո՛չ, դեռ ուրիշ անհերքելի փաստե՞ր ալ ունի մեր չնաշխարհիկ փաստաբանը : «Մահմետականները անգամ կը յարգեն կտակն ու վագքը» :

Հրաշալի՛ էր սա « անգամը » : Եւ մենք կրնանք կռնչել այլեւս, Պոլսոյ այս բաբի ծաղիկը, իսկական Եւրոպացի, որ վերէ՛ն կը նայի Մահմետականներուն վրայ, — առանց Թուրքիոյ հետ շփոթելու՝ կը նանչնա՞յ Մահմետականներու բաղաքակրթութիւնը,— անոնց կարգը դասելու համար մեզ որ ո՛չ, չենք նանչնար կտակները :

Վրաս գրէ իր փաստաբանի կամ բանաստեղծի տիպդոսները, բայց կ'ըսեն թէ մտաւորական է, բիչ թէ շատ կարդացած մարդ է, ժամանակին գիրքի երես տեսած է :

Այդ, կ'ուզէի զրոյց մը ունենալ այս մարդուն հետ եւ նախ գիտնալ թէ ի՞նչ կը հասկնայ բաղաքակրթութիւն բառ – ցատրութեամբ :

Ու յետոյ, գիտէ՞ նաեւ թէ մենք, կտակներու դէմ պայքարի լծուած, ծիծաղելի կը գտնենք իր բաղաքակրթութիւնն ալ, բաղաքակիրթ երկիր – ներու այդ աւանդութիւներն ալ :

Sire! փրանսական յեղափոխութեան սկզբունքները շատ՞նց բաղեցնիացան եւ արժեզրկուեցան : Ռուսական յեղափոխութիւնը ամէնէն ուժեղ (ըստ իս՝ ամէնէն գեղեցիկ) արտայայտութիւնն էր այն հանգանակին, զոր վրէժխնդիր շունչով մը մեր դարը կը բանաձեւէ ընդդէմ նահանջող ԺԸ· դարուն :

Բայց դուք, ներողութի՛ւն, բարեկամ էք Մեծն Ռուսիոյ : Ուրեմն պէտք է գիտնամ թէ նոր բաղաքակրթութիւն հիմնող այդ երկիրը ոչ միայն չի ճանչնար ձեր գովաբանած բաղեցնիացի աւանդութիւնները կտակի եւ «վագըֆ»ի մասին, այլեւ պարտիները՝ մուրհակով եւ կնիքով :

Եւ սակայն ոչ ոք փորձեց խօսիլ բաղաքակրթութեան անունով, ոչ ոք ուզեց դաս տալ այս յեղափոխականնե – րուն եւ յառաջապահներուն թէ «Մահմետականները անգամ կը յարգեն կտակն ու վագրքը, որպէս սրբազան աւանդներ » :

Մեզի դաս տալէ առաջ, **Sire!** դաս տայիր նաեւ բարեկամիդ՝ Մեծն Ռուսիոյ, կրկնելով նոյն բառերդ, որ «եթէ տգիտութեան արդիւնք չէ այդ ըմբռնումը, վստահաբար օրինազանցութեան բնազդն է» :

Ո՞նչ է մեր ըսածը, սակայն : Մենք կտակ չենք նանչնար, *որովհետեւ կտակը ընկերային գողութիւն է* : Դիզուած հարստութեան մը անդամալուծութիւնը՝ յագեցնելու համար յետմահու փառասիրութիւն մը :

Չենք յարգեր նաեւ կտակարարները, որովհետեւ այդ մարդոց խղճին այնքան բար կապած է, որ չեն տեսներ մեր ազգային բշուառութիւնը եւ պատմական պահանջները :

Եթէ, **Sire!** կը փափաքիս, կտակի դէմ եւ արդի ընկերային ըմբռնումներու մասին գիրքեր կարդալ, պատրաստ եմ ցանկ մը ղրկելու ֆեզի, որպէսզի հրաժարիս այլեւս բրածոյ մարդու դասեր տալէ մեզի :

Յօդուածիդ իբրեւ վերջին պատասխան, կը մաղթէի որ օր մը Հայաստան իյնայիր ամբողջ հարստութիւնով-եւ Հ· Բ· Ը· Միութեան գանձին բանալիները ձեռքդ : Այն ատեն միայն Հայաստանի կառավարութիւնը կը սորվեցնէր ֆեզի թէ ի՛նչ է սեփականութիւնը, ի՞նչ է կտակը, ի՞նչ է բաղաքակրթութիւնը :

Չեռքդ կ'առնէր ամէ՞ն բան, բանալին ու կտակը : Ֆեզ ալ կը դնէր ծակը :

Իսկ մենք, որ չենք հասկնար ձեր բաղաքակրթութիւնը, ծափահարելով հանդերձ պիտի խնդրէինք որ ֆեզ ղրկէին Սիպերիա՝ յանուն մեր ժողովուրդին բշուառութեան եւ յանուն մեզպէսներու բաղաքակրթութեան :

ԱՐԱՋ

ԿԱԹՈՂ. ՆՈՒԻՐԱԿԸ ՓԱՐԻՋ ԿՈՒԳԱՅ

Կաթող· նուիրակ Գարեգին արք· Յովսէփեան, որ մէկ ամիսէ իվեր Պուլկարիա կը գտնուէր, Պուքրէշ վերադառնալով, անցած է Վիէննա, ուրկէ Փարիզ պիտի գայ :

Այս առթիւ, նուիրակը հետեւեալ շնորհակալիքը ուղղած է Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ գաղութներուն·—

« Թողնելով մեր ժողովրդի բեկորները հաւասարապէս եւ եղբայրաբար հիւրընկալող Բալկանեան երկու գեղեցիկ երկիրներուն սահմանները, հոգւով վերապրում ենք այն արտաքոյ կարգի սիրալիր ընդունելութիւնները ու յարգանքի արտայայտութիւնները, որ բախտ ունեցանք վայելելու մեր բոլոր համայնքներից, ինչպէս եւ թաղական ու թեմական վարչութիւններից :

Այդ բոլորը ընդունելով որպէս առհաւատչեայ եւ ապացոյց մեր ժողովրդեան անկեղծ սիրոյ եւ հաւատարմութեան դէպի Մ· Աթոռը եւ նորա Գահակալը, յայտնում ենք մեր խորին շնորհակալութիւնները եւ մաղթում Աստուծոյ օրհնութիւնը Հայաստանեայց Ս· Եկեղեցու բոլոր հոգեւոր հարազատների համար» :

Մարմարայի երկրաշարժը վերջացած

Վերջին լուրերու համաձայն, հետզհետէ կը դադրին երկրաշարժի ցնցումները՝ Մարմարա կղզիներուն մէջ : Աղէտը կրծած է շարք մը գիւղեր, փախուստի մատնելով բնակիչները : Շարժին հետ փոթորիկը, անձրեւ եւ անօթութիւնն ալ մեծ աւերներ գործած են :

« *Մարմարա կղզիները* » տասը մեծ ու փոքր կղզիներ են, չորսը բնակեալ, իսկ մնացեալները անբնակ : Մարմարա կղզին, որ կղզեխումբին կեդրոնն է, ժամանակին ունէր 200 տուն եւ 10,000է աւելի բնակիչ : Կը պահէր նաեւ 20,000է աւելի կենդանիներ : Վերջերս ունէր 140 տուն կեդրոնին մէջ, 195 տուն ալ գիւղերու մէջ :

Կղզիները հարուստ են նապաստակով, ձիթաստաններով, եղեւիններով, աղբիւրներով, ջրվէժներով, մարմարով, կրանիթով եւայլն : Իսկ Մարմարա կղզին հարստութեան աղբիւր մըն է երկրին համար : Տարին հարիւր հազարաւոր ձուկ կ'որսացուի եւ մեծ բանակութեամբ ձիթապտուղ կ'արտադրուի : Ներկայիս տարեկան 30,000 ոսկիի մարմար կ'արտադրուի : Պատերազմէն առաջ արտադրութիւնը ասոր խանապատիկն էր :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

«ԹՈՓՈՒՉ ԻՐ ԹՈՒՆԸ»

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾԻՑ)

»»•««

Ոստանում ինչպես տասը տարի առաջ, այնպես էլ հիմա, ամեն ինչ ենթարկվում էր Ալի Ռիզա բեյի կամքին։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ոստանի, այլև ամբողջ գավառի ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում գավառի ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին գավառի բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին գավառի բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին գավառի բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն գավառի, այլև ամբողջ նահանգի ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում նահանգի ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին նահանգի բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին նահանգի բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին նահանգի բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն նահանգի, այլև ամբողջ Ասորեստանի ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում Ասորեստանի ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին Ասորեստանի բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին Ասորեստանի բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին Ասորեստանի բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն Ասորեստանի, այլև ամբողջ Միջագետքի ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում Միջագետքի ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին Միջագետքի բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին Միջագետքի բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին Միջագետքի բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն Միջագետքի, այլև ամբողջ Միջերկրական ծովի ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում Միջերկրական ծովի ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին Միջերկրական ծովի բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին Միջերկրական ծովի բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին Միջերկրական ծովի բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն Միջերկրական ծովի, այլև ամբողջ աշխարհի ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում աշխարհի ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին աշխարհի բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին աշխարհի բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին աշխարհի բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն աշխարհի, այլև ամբողջ տիեզերքի ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում տիեզերքի ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին տիեզերքի բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին տիեզերքի բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին տիեզերքի բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն տիեզերքի, այլև ամբողջ հավերժության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում հավերժության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին հավերժության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին հավերժության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին հավերժության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն հավերժության, այլև ամբողջ անհունության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում անհունության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին անհունության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին անհունության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին անհունության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն անհունության, այլև ամբողջ անսահմանության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում անսահմանության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին անսահմանության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին անսահմանության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին անսահմանության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն անսահմանության, այլև ամբողջ հավիտենության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում հավիտենության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին հավիտենության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին հավիտենության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին հավիտենության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն հավիտենության, այլև ամբողջ ամենակալության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենակալության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենակալության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենակալության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենակալության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենակալության, այլև ամբողջ ամենակարության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենակարության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենակարության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենակարության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենակարության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենակարության, այլև ամբողջ ամենազորության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենազորության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենազորության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենազորության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենազորության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենազորության, այլև ամբողջ ամենակատարության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենակատարության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենակատարության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենակատարության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենակատարության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենակատարության, այլև ամբողջ ամենակարողության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենակարողության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենակարողության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենակարողության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենակարողության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենակարողության, այլև ամբողջ ամենագիտության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենագիտության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենագիտության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենագիտության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենագիտության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենագիտության, այլև ամբողջ ամենատեսության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենատեսության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենատեսության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենատեսության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենատեսության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենատեսության, այլև ամբողջ ամենաներկայության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենաներկայության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենաներկայության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենաներկայության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենաներկայության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենաներկայության, այլև ամբողջ ամենագոյության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենագոյության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենագոյության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենագոյության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենագոյության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենագոյության, այլև ամբողջ ամենաէության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենաէության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենաէության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենաէության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենաէության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենաէության, այլև ամբողջ ամենաեղության ամենահարուստ մարդն էր։ Նրան էին պատկանում ամենաեղության ամենալավ հողերը, ամենամեծ ագարակները, ամենաշատ անասունները։ Նրա ձեռքում էին ամենաեղության բոլոր առևտրական գործերը։ Նրա ձեռքում էին ամենաեղության բոլոր պաշտոնյաները։ Նրա ձեռքում էին ամենաեղության բոլոր զինվորական ուժերը։ Ալի Ռիզա բեյը ոչ միայն ամենաեղ

ՅՈՒՅԱԿԱՑՈՒՑԻՉ ՅԱՅՏՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

»»•«««

ՎՃՌՈՑ ՊԱՀՈՎ

Ու ես ալ ուրախ էի, որ ինձ ալ կը հրաւիրեն ճաշի, որովհետեւ ես ալ կ՚ուզէի տեսնել, թէ ինչպէս կ՚ապրին հարուստները։ Իսկ Մ. Տիգրանը ինծի ամենէն հարուստ մարդը կը թուէր։ Ան ունէր մեծ տուն մը, ունէր կառքեր, ունէր ձիեր, ունէր ամէն ինչ, որ հարուստ մարդ մը կրնայ ունենալ։ Ես ալ ուրախ էի, որ պիտի տեսնեմ հարուստ մարդու մը տունը, կառքերը, ձիերը, ամէն ինչ, որ հարուստ մարդ մը կրնայ ունենալ։

Սիթրոէնը պիտի փրկուի՞

Սիթրոէն ընկերութեան պահանջատէրներէն հարիւր հոգի առեւտրական դատարան դիմեցին, իրենց պահանջները վաւերացնելու համար: Մինչեւ 15 օր ուրիշներ ալ պիտի ներկայանան:

Կառավարութիւնը ամէն միջոց կը փորձէ, որպէսզի հաստատութիւնը փրկուի, այլապէս գործազրկութեան պիտի դատապարտուին առնուազն 20,000 բանուորներ: Առեւտրական դատարանի նախագահը, որ միեւնոյն ատեն հաշուեյարդարի լիազօրն է, յաւատեսութիւն կը ցուցնէ: Կ'ըսուի թէ Միշլէն գործարանը, Պանիֆ տը Փառի եւ ուրիշ հաստատութիւններ համաձայնութիւն գոյացուցած են նոր դրամագլուխ ներելու եւ Սիթրոէնը կանգուն պահելու համար:

Մինչեւ հիմա միայն 2200 բանուորներ վերահաստատուած են, 19,000ի վրայ: Առջի օր հազար անգործներ ժողով մը գումարելով, բողոքեցին գործարանատիրոջ փակման դէմ:

Գործազրկութեան նպաստը միշտ կ'աճելու Սէնի նահանգին մէջ

Եղած հարցումի մը պատասխանելով, Սէնի նահանգապետը յայտարարեց թէ գործազրկութեան նպաստի ծախքերու մասին որ եւ է խտրութիւն չի դրուիր տեղացի եւ օտար բանուորներու մասին: Այս առթիւ կազմուած վիճակագրութենէ մը կը տեղեկանանք թէ՝ օտար գործազուրկները ընդհանուր թիւին 10 առ հարիւրը կը կազմեն Սէնի նահանգին մէջ: Հետեւաբար ծախքերն ալ նոյն համեմատութիւնը կը բռնեն: 1932ին բաշխուած գործազրկութեան նպաստին համագումարն էր 610,598,998· 1933ին՝ 605,717,434, իսկ 1934ին (մինչեւ 1 հոկտեմբեր) 511,098,916: Հոկտեմբեր 1էն մինչեւ 1935 յունուար 1 ալ 210 միլիոն հաշուելով, 1934ի գումարը կը հասնի 721 միլիոն ֆրանկի:

Surorինակ դատ մը

Փէշթայի մէջ սկսան դատել Մաթիաս Ռաֆոցին, համաձայն մասնաւոր օրէնքի մը որ հրատարակուած էր պատերազմի ընթացքին եւ որ ի գօրու կը մնայ մինչեւ հիմա: Ամբաստանեալը անգամ էր այն խորհրդային կառավարութեան որ 1919ին հաստատուեցաւ Հունգարիոյ մէջ, նախագահութեամբ Պէլա Քունի: Յեղափոխութեան ձախողումէն յետոյ, Ռաֆոցի Ռուսաստան փախաւ, բայց վերադարձաւ 1926ին եւ ձերբակալուելով ութ տարի բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, իբրեւ համայնավար բարոզիչ: Այժմ կ'ուզեն երեւան հանել իր մեղսակցութիւնը՝ իբրեւ հայրենադաւ, մանաւանդ որ խորհրդային կարեւատեւ իշխանութիւնը մահապատիժներ ալ գործադրած էր: Դատը միջազգային հանգամանք ունենալով, բանի մը օտար իրաւագէտներ ալ Փէշթա գացած են: Առաջին դատավարութեան օրը (յունուար 21) ամբաստանեալը յայտարարեց թէ կ'ընդունի իր բոլոր պարբերութիւնը: Ամբաստանագիրը կը պարունակէ հետեւեալ մեղադրանքները·— 1· Դաւանանութիւն: 2· Ըմբոստութիւն: 3· Մարդասպանութիւն (42 դէպք): 4· Դրամանենգութիւն (Ռաֆոցի թղթադրամ հանած էր նոր կառավարութեան անունով, իբրեւ առեւտրական գործավար):

Հարցաքննութեան ատեն նախագահը բանի մը անգամ կարգի հրաւիրեց ամբաստանեալը, որ սուր դիտողութիւններ կ'ընէր:

=o·o=

ԼԻՆՏՊԻՐԿԻ ԵՐԱԽԱՑԻՆ առեւտրութեան եւ սպանութեան դատը կը շարունակուի անընդհատ: Անցեալ օրուան դատավարութեան ատեն, պնդ· Լինտպէրկ յայտարարեց թէ այլեւս չուզեր ներկայ ըլլալ, որպէսզի երդուեալները չազդուին, բայց դատապանը համոզեց որ շարունակէ մասնակցիլ: Տիկին Լինտպէրկ ալ յայտնեց թէ պատիժ չի պահանջեր ամբաստանեալին համար:— Հաշուեքննիչ մը երեւան հանեց թէ ամբաստանեալ Հաուփթման դրամատան մէջ 7800 տոլար ունէր 1932 ապրիլ 2ին, երբ վճարուեցաւ 50,000 տոլարի փրկանքը, իսկ 1934 սեպտեմբեր 19ին՝ 44,406 տոլար, երբ ձերբակալուեցաւ:

ՀԱՊՇԵԱԿԱՆ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲ ՄԸ յարձակելով ֆրանսական գաղթավայրին վրայ, սպաննեց ֆրանսացի վարիչ մը, 18 զինուորներ եւ 88 Սոմալիցիներ: Ինչպէս յայտնի է Հապէշիստան այսպիսի խնդիր մը ունի նաեւ Իտալիոյ հետ:

ՋՐՕՂԱՆԱՒ ՄԸ, որ ճամբայ ելած էր Պէյրութէն, փոթորիկի բռնուելով լքուեցաւ իտալական ծովեզերքին վրայ: Ճամբորդները փրկուեցան:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՕԴԱՆԱՒԱՑԻՆ ընկերութեան անդամներուն թիւը հասած է հինգ միլիոնի, որոնց 1,500,000ը մարզուած են պաշտպանողական միջոցներու համար: Ընկերութիւնը ունի 9000 մարզիչներ որոնք դաս կուտան 2100 դպրոցներու մէջ:

ԼԻՆԻՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁը տօնուեցաւ յունուար 21ին, ամբողջ Խ· Միութեան մէջ, սովորական հանդիսաւորութեամբ: Այս առթիւ շարք մը անտիպ նամակներ եւ փաստաթուղթեր հրատարակուեցան:

Գ.

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ «Վարանդեան» Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 25 Յունուար ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181, Գուր Լաֆայէթ «Զարդարեան» Գրադարանը·

ՎԱԼԱՆՍԻ Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին·

Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՖՐ. Կ ԽԱԶԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸՏԻՆ

8 ՐԻՒ ԺԱՆ-ԿՈՒԻԺՈՆԻ սրահին մէջ

Métro: Champs Elysées-Clemenceau

Գեղարուեստական բաժինը ամբողջապէս մանուկներու կողմէ: երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, թատերական ներկայացում եւ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ մանուկներու յատուկ:

Երեւոյթներուն անխտիր կը բաժնուի խաղալիքներ եւ նախընթերիք:

Մուտքը՝ ձրի փոքրերուն, մեծերուն 2 ֆրանք·

Մանուկներու տօնն է, մի՛ զրկէք ձեր երախաները իրենց մեծ հաճոյքէն

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ՝ Սէն Ք'էթիէնի ՀԱՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 7.30ին Մալ ժան տ'Արքի մէջ 6, Բի· Միզրոն (Փլաս Շավանելի մօտ)·

կը ներկայացուի Շիրվանզադէի ՆԱՄՈՒՍը

Վեկավարութեամբ Պ· ՀԱՅԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆի եւ սիրայօժար ժամանակցութեամբ տեղւոյս կարող ուժերու:

Տոմսերու գիներ 4 եւ 3 ֆրանք·

Վարագոյրը կը բացուի ժամը ճիշդ *7.45ին*: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ ԱՐԱԲԿԻՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ լոյս

Jean Goujonի սրահներուն մէջ **8, Rue Jean Goujon, Paris (8)**

Թանկոյի եւ ցազի զոյգ խումբեր, դեկավարութեամբ ծանօթ M. SL OUTZKYի (Caveau Caucasien): Ճոխ պիւֆէ: Գիները բոլորին մատչելի:

Առատ գօթիյեոն: Անակնկալներ: Պարեր եւլյն·: Կը մասնակցին յայտնի արուեստագէտներ:

Մուտք՝ այրերու 12.50 ֆրանք, կիներու՝ 10 ֆրանք·

Նախօրօք ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները·

Տոմսերը կը ծախուին միութեան անդամներուն մօտ եւ սափրիչ Պ· Մ· ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ, 12, rue de Pot de Fer, Paris (5). Մափրիչ Marius. 20, rue Denoyez Պելվիլ:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton: 52-73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ տիկին Թիրայր Մազլումեան եւ որդի, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Մազլումեան եւ որդիք եւ իրենց պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ եւ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին՝

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱԶԼՈՒՄԵԱՆի

դառնապէտ մահուան առթիւ:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Լիոնի Շամախարբերդցիական միութեան ընդհ· անդամական ժողովը վաղը, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին Ալեքսանեանի Ճաշարանը, *14* Բի Ֆրանսուա կարսէն: կարեւոր օրակարգ· վարչութեան ընտրութիւն:

ՓՆՏՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑՔ երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ Հ» փարիզի եւ շրջանի *Յառաջի* ցրուիչ Պ· Ա Ի Ե Տ Ի Ա Ն:

ՓԱՐԻԶԻ Հարաւային շրջանի *Յառաջդիմասիրաց* Միութեան Գրադարան-Ընթերցատունը բաց է հանրութեան առջեւ, ամէն շաբաթ գիշեր *8.30—11*:

Ընթերցասէրները պիտի ունենան իրենց տրամադրութեան ներքեւ արտասահմանի եւ երկրի բոլոր թերթերը եւ ծոխ գրադարան·

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Գործ կը փնտռէ հայ կին մը տնական աշխատանքներու համար այցելութեամբ, ամբողջ օր կամ ժամով· Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան·

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻՆ

Նամակ ունին Պ· Վարդան Նազարեան եւ Խարբերդի Հայր· Միութիւնը, դիմել՝ *Յառաջի* վարչութեան·

Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damesme, PARIS (13)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՀԱՑ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՊԱՏԻԿ ՇԱՀՈՎ՝ ՄԵԾ ՍՊԱՌՈՒՄ
ԱՅՍ Է ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

ԵՂԻՇԷ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

11, Rue Molière LYON. *Tél.: LALANDE 23-91*

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԻՄԻԱՁՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Բուրդէ, մետաքսէ եւ բամպակէ պատրաստուած, պէս պէս գոյներով եւ ամէն մեծութեամբ անկողինի եւ սեղանի ծածկոցներ: Մեքենայով պատրաստուած պատի եւ գետնի գորգեր, descente-de-lits, coussins, draps-de-lits, couvertures piqués·

Մասնաւոր բաժին՝ Mouchoirs, serviettes, Torchon, Service de table.

Spécialité d'articles pour Marchands forains et pour Primes·

ՄԻՇՏ SOLDES եւ 2e CHOIX ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ:

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ ՈՉԻՆՉ ԳԻՆՈՎ ՄԸ

Ձեր պզտիկները կը մեծնան եւ կը փոխուին արագօրէն:

Չէ՞ք ուզեր ունենալ անոնց այդ գեղեցիկ եւ սակայն վազանցուկ շրջանին մէկ յիշատակը:

ԴԻՄԷՑԷ՞Ք ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՄԻԱԿ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

Studio d'Art HENRI (Հ. Նախուեեան)

10bis Bld. Rodin-Issy-les-Moulineaux Gare d'Issyի եեւէն փողոցը

Որը՝ խիստ աժան գինով ձեզ կը նկարէ գեղարուեստական ամենավերջին ձաշակով՝ բլլայ իր Studioին եւ կամ ձեր տան մէջ:

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՆԱԽԻՐ ՁԵՂՔ

Գեղեցիկ *Agrandissement* մը նուէր իւրաքանչիւր պատուէրին:

Բաց է ամէն օր Ինքնութեան թուղթերու *6* ֆատը *4* ֆրանք:

ԻՐԱՒԱԳԷՏ Մ· ՉԱՅԼԱԳ

Վկայեալ փարիզի եւ պոլսոյ իրաւաբանական համալսարաններէ

կ'ընդունի ամէն օր առաւօտները ժամը 9-12 *4* երեկոները 5-7:

208bis Rue Lafayette, Paris. Métro Louis Blanc

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՈՒՑՔ
ՓՏՏՈՒԵՑՔ
ԵՒ ԴՆՆՑՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒՉ
ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶՄՈՒԻՐԻՉ
ԱՆԱՐԱՏ
ԱԽՈՐԺԱՐԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ձեւվկնայ եւ քէյֆ կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց· ՏԱՎԱՔՒՒԲԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ· ՃԻՏՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart (Seine)**

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃԸՆԿԸՏՐԵԱՆ եւ ԹԷՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Crequi

Վարձու յարկաբաժին

Վարձու են Լա Կարէնի կայարանին դիմացը (9 վայրկեան Սէն Լազարի կայարանէն), ամենաարդիական յարմարութիւններով յարկաբաժիններ, մէկ սենեակ խոհանոց եւն· 2000 ֆր·, 2 սենեակ խոհանոց եւն· 4000 ֆրանք, 3 սենեակ խոհանոց եւն· 5000 ֆրանք: Առանց քօնֆոռի 2 սենեակ խոհանոց 1600 ֆր·, 3 սենեակ խոհանոց 3000: Մասնաւոր զեղչ Հայերու, որոնք կը ներկայանան «Յառաջ»ի ներկայ կըտրոնով: Ամենախնդրաց պատեհութիւն: Դիմել տեղւոյն վրայ

Պ· **Stéphan**ի, **propriétaire**, 83, Rue de Pointe, La Garenne (Seine): Tél. Charlebourg: 23—39.

ՅԱՌԱՋի եւ ՄԵՂՈՒԻ համար դիմեցէք՝ ընկեր Sarkis Bilalի
7, rue du Puy, Romans (Drôme).

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

Տիկին Սաթենիկ Փիւսկիւլճեան կը փնտռէ իր որդին՝ Մանուկ Փիւսկիւլճեանը, հօր անուն՝ Ռուբիկ, քրոջ անուն՝ Հոփսիմէ· 1922ին Իզմիրի աղէտին անհետացած տասը տարեկան հասակին: Վերյիշեալ թուականին կը բնակէին Իզմիրի Գյուզլա փողոցը·

Իր մասին ճշդիւտ լուր տուողին նուէր·

Իմացնել իր մօր՝ Սաթենիկ Փիւսկիւլճեանի, 15, rue Longue des Capucins, Marseille

Վարձու է

Anvers եւ Barbès մէթրոյի մօտ կահաւորուած սենեակ մը պարտէզի կամ փողոցի վրայ այր մարդու համար Հեռաձայն կայ եւ ի հարկին ճաշն ալ միասին:

Տեղեկութեան համար դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան:

ՄԱՄՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Հայերէնի, ֆրանսերէնի, գերմաներէնի եւ անգլիերէնի հմուտ հայ օրիորդ մը կը ստանձնէ մանաւանդ դասեր տալ, դիւրամատչելի պայմաններով: Դիմել՝ Երուանդ Քարուքիւնեանի, 13, Rue d'Orsel, Paris (18)

ձանքս յայտնում էի մօրս, նրա աչքերը լցվում էին արտասուքով եւ միշտ պատասխանում էր ինձ մեւնոյն խօսքերով· «Աստուած մի արասցէ, որ դուն նրանց նման փող աշխատես»···:

Ինչո՞ւ էր բարկանում մայրս, ինչո՞ւ էր անիծում ինձ·միթէ՞ վատ էին նրանք, միթէ լա՞ւ էր այնպէս աղքատութեան մէջ ապրել, որպէս ապրում էինք մենք: Եւ վրդովում էի եւ սկսում էի մօրս կոպտութիւններ ասել:

Նա միայն լաց էր լինում եւ ոչինչ չէր պատասխանում···:

Մի անգամ միայն նա ասաց ինձ·

— Նրանք «խաչագողներ» են···

Այդ խօսքը, կարծես, այրեց նրա լեզուն:

Բայց ի՞նչ էր խաչագողը, այդ բառի նշանակութեան մասին ես ոչինչ գաղափար չունէի: Մայրս նոյնպէս չբացատրեց: Նա միայն խրատում էր, որ հետու կենամ նրանցից, չհրապուրուեմ նրանց գործերով, որովհետեւ նրանք լաւ մարդիկ չեն:

Մայրս մեր գիւղացի էր· Նա վանի կողմերից էր, այդ պատճառով զրկւում էր մեր գիւղացիներից: Վերջին ժամանակներում նա արդիլեց ինձ, որ այլեւս հօրեղբօրս տունը չգնամ եւ նրա երախաների հետ չխաղամ: Եւ որպէսզի ինձ բոլորովին հեռացնէ մեր գիւղից, մտածում էր այդ մասին մի հնար գտնել: Մի անգամ ասաց ինձ·

— Մուրատ, որդի, քեզ պէտք է մի արհեստ սովորել:

Նա սկսեց երկար ու երկար բացատրել ինձ, թէ որքան բախտաւոր մարդ է ազնիւ եւ աշխատասէր արհեստաւորը, որքան ապահովուած է նրա կեանքը, որքան ազատ եւ անկախ է նրա ապրուստը:

— Ի՞նչ արհեստ, հարցրի ես:

Նա ասաց, որ քաւոր Պետրոսի հետ խորհրդակցել է այդ մասին, եւ վճռել են, որ ես սովորեմ դարբնութիւն:

— Դարբնութիւն, դէշ բան ես,— ես չեմ ուզում սեւանալ երկաթի ու ածուխի փոշիների մէջ:

— Դու չես սեւանայ· պատասխանեց մայրս իւր սովորական հանդարտութեամբ:— Ածուխի սեւ փոշիներից դուրս է գալիս սպիտակ հաց եւ սպիտակ արծաթ: Իսկ ընդհակառակն, միշտ սեւ են եւ միշտ սեւ կը մնան այն մարդկանց երեսները, որոնք խարդախութեամբ ուրիշի ոսկիները կողոպտում են, իսկ իրանք դարձեալ մնում են քաղցած···:

Ես հասկացայ· մօրս ակնարկութիւնը խաչագողների մասին էր:

Ես մօրս չատ էի սիրում, հօրս անյայտանալուց յետոյ նա սնուցել էր ծնողական բոլոր քնքուշութեամբ: Այդ պատճառով նրան հակառակել չկարողացայ, միայն հարցրի·

— Ինչո՞ւ անպատճառ դարբնութիւն, մի՞թէ ուրիշ արհեստները վատ են,

— Բոլորը լաւ են, պատասխանեց նա:— Աշխատանքը եւ աշխատութիւնը միշտ լաւ է, վատ է միայն ծուլութիւնը, անգործութիւնը:

Յետոյ աւելացրեց, նրա համար է բարւոք համարում սովորել ինձ դարբնութիւն, որ այդ արհեստը աւելի յարմար էր իմ կազմուածքին: Դարբնի համար հարկաւոր էին ուժեղ մկաններ, զօրեղ բազուկներ եւ յամրոդակ ձեռք,— այդ բոլորը ունէի ես:

Քաւոր Պետրոսի հեղինակութիւնը այն աստիճան նշանակութիւն ունէր իւր ընտանիքի համար, որ մենք ամէնքս խոնարհւում էինք նրա առջեւ եւ ընդունում էինք նրա տուած խորհուրդները:

Մեր գաւառի դարբնոցները գտնւում էին ըստ մեծի մասին հին քաղաքում, (Քօչնա-Շահարում) որը հեռու էր մեր գիւղից մէկ մղոն հեռաւորութեամբ: Երկու օր չանցած այդ խօսակցութիւնից մայրս ինձ իր հետ առնելով, տարաւ հին քաղաքը, յանձնեց ուստա Գրիգորին: Եւ որովհետեւ հեռաւորութեան պատճառով դժուար էր ամէն օր գնալ այնտեղ եւ վերադառնալ մեր գիւղը, դրա համար ես ամբողջ շաբաթը գնում էի դարբնոցը աշխատելու, իսկ գիշերները կենում էի մօրաքրոջ տանը: Կիրակի օրեր միայն գալիս էի մեր տունը, մօրս եւ քոյրերիս տեսնելու համար:

Թէ՝ քաւոր Պետրոսի եւ թէ մօրս նախատեսութիւնը, իմ ընդունակութեան մասին դարբնութեան արհեստին մէջ, սխալ չէր: Ես մի քանի ամիսների ընթացքում սովորեցի այն քանը, ինչ որ ուրիշ աշկերտները սովորել էին տարիներով: Մայրս չափազանց ուրախ էր իմ յառաջդիմութեան համար· ոչ սակաւ ուրախանում էր եւ քաւոր Պետրոսը: Նա մի օր ինձ տուեց մի բանալի, ասելով·

— Այդ բանալին փորձելու համար եմ տալիս քեզ, Մուրատ, եթէ դու կը չինես դրա նման մէկը, ես կը հաւատամ, որ դու քո արհեստի մէջ բաւական առաջ ես գնացել:

Ես ջննեցի բանալին, իսկոյն հասկացայ, որ դա մեր երկրի արհեստաւորների գործ չէր, այլ Ֆրանկստանում, կամ մի այլ տեղում էր չինուած, ուր արհեստը աւելի առաջ էր գնացել, քան թէ Պարսկաստանում:

— Իսկ եթէ ճիշդ դրա նմանը չինելու լինե՞մ,հարցրի ես բանալին լաւ գնեւելուց յետոյ:

—Քեզ համար կտրել կը տամ մի ձեռք բոլորովին նոր հագուստ, ասաց քաւոր Պետրոսը:— Շատ ժամանակ է, որ քեզ ոչինչ չեմ ընծայել:

Հետեւեալ կիրակի օրը, երբ վերադարձայ մեր գիւղը, արդէն պատրաստ բանալին տարայ քաւոր Պետրոսի մօտ: Նա ածեց ձեռքը, համեմատեց, այս կողմ չուռ տուեց, այն կողմ չուռ տուեց, յետոյ ասաց,

— Բոլորովին նման է···:

Քաւոր Պետրոսը կատարեց իւր խոստումնքը· ես հէնց նոյն օրը հագայ նրա կարել տուած նոր հագուստը:

— Մուրատ, հարցրեց նա փոքր ինչ մտածելուց յետոյ — այդ բանալին չինելու ժամանակ դարբնոցում ո՞վ տեսար· երեւի՝ վարպետդ կամ մեծ աշակերտներից մէկը քեզ ցոյց տուել չինելու կերպը:

— Ես ոչ ոքին ցոյց չեմ տուել:

— Ինչո՞ւ:

— Մեր դարբնոցում արգիլուած է աշակերտներին իրանց համար բաներ չինել, այդ պատճառով ոչ ոքին ցոյց չտուի, թագուն չինեցի:

— Երբ որ այդպէս է, ես էլ ոչ ոքին ցոյց չեմ տայ, դու ալ ոչ ոքին մի ասա: Ես չեմ ուզում, որ քո վարպետը քեզ վրայ բարկանայ:

Ես այն աստիճան հրապուրուած էի իմ նոր հագուստի ուրախութիւնով, որ ամենեւին հասկանալ չկարողացայ թէ ի՞նչ խորհուրդ ունէին քաւոր Պետրոսի այդ նախազգուշութիւնները:

(Շար·)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
24
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
24 Janvier
1935

ԺԱ ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2711

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆՕԳՈՒՏ Է ԺԽՏԵԼ ՀԻՄՆԱԿԱՆԸ

=o·o=

Մեր մամուլին մէկ մասը եւ որոշ յօդուածագիրներ կը շարունակեն ծաղրական բացագանչութիւններ արձակել, նոր Թուրքիոյ բազմազան ձեռնարկներուն եւ փորձերուն առթիւ:

Մինչ չունինք բանավէճի բռնուելու: Բայց, պարտականութիւն կը սեպենք պարբերաբար յիշեցնել թէ՝ անոնք ընդհանրապէս կը մոռնան հիմնական իրողութիւնը եւ կը դեգերին մանրամասնութեանց մէջ:

Անչուշտ ծաղրելի եւ ծիծաղելի բաներ շատ կան թրքական ճիգերուն մէջ: Կան բազմաթիւ անբնական, յախուռն, բարբարոսական մարզանքներ, որոնք պիտի չկրնան հիմ բռնել:

Այս չարքէն են, օրինակ, պատմութեան եւ դիւտութեան թր – քավարի ազատագրումը, որ քաղաքակրթութեան հիմնադիրներ եւ առաջնորդներ հռչակել կուտայ Թուրքը, կամ բոլորովին Թրքական լեզու մը ստեղծելու մարզանքները, որոնք աւելի շատ բաղձանքներ են:

Այդ չարքին մաս կը կազմէ, նաեւ, այն ծրագիրը, որուն համաձայն Թուրքիոյ բնակչութիւնը 30–35 միլիոնի պիտի հասնի, 1950ին:

Պետութիւն մը որ, համաձայն իր ներքին գործավարին յայտնութեան, հազիւ 628,300 գաղթական կրցեր է տեղաւորել տասը տարուան ընթացքին – 1923–1933 – ո՞ր գերբնական ուժով պիտի կրնայ 15–17 միլիոնը 30–35ի բարձրացնել, 15 տարիէն: (Այդ մարդահամարն ալ, 15–17 միլիոն, երբեք չի համապատասխաներ իրականութեան):

Այն ալ, ենթադրելով որ ամէն ինչ ընթանայ Թուրքիոյ ուզած եղանակով,— տեւական խաղաղութեամբ եւ օրուան հզօրներու անքարոյ մեղսակցութեամբ ...

Կան ուրիշ բազմաթիւ ամուլ յաւակնութիւններ եւ անամէջ փառասիրութիւններ ալ, որոնց վերլուծումը կատարուած է ժամանակի ընթացքին:

Եւ սակայն, աննեղելի է մեր աչքերը փակել մինչեւ հմայ կատարուած նուաճումներու առջեւ, ժխտել կամ ծաղրել զանոնք, ինքնագոհ արհամարհանքով մը:

1921էն ի վեր, աչխարհ մը չերծուեցաւ եւ նոր մը կը ծագկի քէմալապետութեան մէջ: Իսկ այս վերիվայրումը ոչ թէ վնասակար եղաւ Թուրքիոյ, այլ վերանորոգեց, երիտասարդացուց եւ զօրացուց զայն:

Աւելորդ է «թուումն մասանց» մը կատարել, ապացուցանելու համար այս իրականութիւնը, այնքան զարմանալի, բայց եւ անվիճելի:

Մնաց որ, հոլովոյթը կը չարունակուի անընդհատ, եւ Թուրքն ու Թուրքիան անճանաչելի դարձած են այսօր:

Մի՛եւնոյն ատեն, աւելի նրբացած, սրուած եւ գիտական հանգամանք ստացած է ոչ – Թուրք տարրերը հալածելու, սրորելու, ձուլելու, կողոպտելու եւ ի հարկին ջարդելու քաղաքականութիւնը, որ դարերու պատմութիւն ունի:

Այսպէս, բազմաթիւ ճիւղերով արմատ ձգած է հիմնական գիծ մը,— Թուրքը ամէն բանէ վեր, եւ Թուրքիա մը՝ ազատ որ եւ է լուծէ կամ կաշկանդումէ, որ եւ է ստորադասումէ կամ խնամակալութենէ:

Ցաջողելով զինուորական եւ քաղաքական ճակատին վրայ, քէմալապետութիւնը այսօր դարձած է ցանկալի փեսացու մը, օրուան աչխարհակալներուն եւ իր դրացիներուն համար:

Ի՛նչ խօսք որ, միշտ ալ խարուսիկ են քաղաքական – զինուրական յաջողութիւնները, իսկ ժամանակները փոփոխական՝ աւելի քան երբեք:

Թուրքիա ինք ալ շատ փորձառութիւններ ունի այս մասին, եւ ճիշդ ատոր համար միշտ մտահոգութեամբ կը հետեւի միջազգային կացութեան ելեւէջներուն:

Այսպէս ըլլալով հանդերձ, նոյն իսկ առժամեայ յաջողութիւնները ոգի կը ներշնչեն, ինքնավստահութիւն եւ կորով կը ներարկեն:

Այդ գիտակցութեամբ է որ, քէմալապետութիւնը տիրաբար կը ձեւափոխէ իր երկրին եւ ժողովուրդին դիմագիծը:

Միւս կողմէ, ան մանրամասնութեամբ ծրագրուած քաղաքականութիւն մը կը վարէ փոքրամասնութեանց վերջին մնացորդներուն հանդէպ, եւ իր օրինակով կը վարակէ դրացի մահմետական պետութիւնները (Իրան, Իրաք, Աֆղանիստան):

Աչքի առջեւ բերէք 1921էն իվեր կատարուած արմատական փոփոխութիւնները, եւ չպիտի կրնաք պնդել թէ նոյն իսկ ամբողջ չէ վարակուած նոր վերիվայրումներէն եւ խմորումներէն:

Ամէն մէկ փոփոխութիւն խոր հետք մը ձգած է իր ետին, եւ նոր սերունդ մըն է որ կը թրծուի, չարունակելու համար քէմալականութեան գործը, ինչպէս այս վերջինը չարունակեց եւ ան – հաւատալի զարգացման հասցուց Իթթիհատի ժառանգութիւնը:

Ինչո՞ւ կը յիշեցնենք այս ճշմարտութիւնները: — Որպէսզի անձնատուր չըլլանք երանուելու մեծամտութեան եւ թմրութեան, ինչպէս տարիներ ու տարիներ:

Եւ յետոյ, որպէսզի վարժուինք երբեմն բաղդատել մեր երէկն ու այսօրը, Թուրքիոյ երէկուան եւ այսօրուան հետ,— անչուշտ պահելով բոլոր համեմատութիւնները:

Այդպիսի բաղդատութիւն մը անհրաժեշտ է մանաւանդ գաղութներու մէջ, ուր այնքան թանկագին պատեհութիւններ կը կորսնցնենք տարուէ տարի, եւ ամէն օր, անձնատուր՝ սանձակատոր անիչխանութեան մը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԷՊՔ ՄԸ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

=o–o=

Պուլկարիոյ դահիճը փոխանակուեցաւ

ԿԷորկիեւի դահիճը, որ պաշտօնի անցած էր 1934ի գարնան, իբրեւ միահեծան իշխանութիւն, իր հրաժարականը ներկայացուց յունուար 22ին: Պորիս թագաւորը անմիջապէս ընդունեց զայն, եւ նոր դահիճը կազմելու պաշտօնը յանձնեց պատերազմական նախարար զօր. Զլաթովի: Նոր դահիճը կը բաղկանայ չորս սպաներէ եւ չորս բաղաքացիներէ, որոնք բոլորն ալ թագաւորին բացարձակ վստահութիւնը կը վայելեն: Կը նշանակէ թէ աւելի պիտի զօրանայ պուլկարական դիկտատուրան, որ մօտ մէկ տարիէ ի վեր տիրաբար կը վարէ երկիրը, լուծելով բոլոր կուսակցութիւնները եւ բոլորովին բացառիկ վարչապետ մը հաստատելով: Նոր վարչապետը կը պահէ պատերազմական նախարարութիւնը, իսկ Պ. Պաթոլով, Փարիզի նախկին դեսպանը, կը մնայ արտաքին նախարար: Ներքին նախարարութիւնը պիտի վարէ գնդ. Քօլեւ, դատականը՝ Պ. Քալէնտէրով, կրթականը՝ Զօր. Ռատեւ, տնտեսականը՝ Պ. Մոլով, հաղորդակցութեանց նախարարութիւնը՝ Պ. Զախարիեւ: Իր պաշտօնին վրայ պահելով Պ. Պաթոլովը, թագաւորը ըսել կ'ուզէ թէ չպիտի փոխուի արտաքին բաղաքականութիւնը, մանաւանդ Եուկոսլավիոյ հանդէպ (մերձեցում):

Բաղաքական շրջանակներու մէջ կը հաւաստեն թէ դահիճին փոփոխութեան խնդիրը յարուցած է թագաւորը ինք, աչակցութեամբ խումբ մը հաւատարիմ սպաներու, վերջ տալու համար զանազան մեբեեանայութեանց: Նոյն աղբիւրներուն համաձայն, 1934ի պետական հարուածին բուն կազմակերպիչը, գնդ. Տամիան վելչեւ, բանի մը նախարարներու հետ կ'ուզէր կրճատել թագաւորին իրաւասութիւնները եւ ի հարկին ջնջել միապետութիւնը: Կ'ըսուի թէ ծրագրուած էր կազմել պետական խորհուրդ մը, նախագահութեամբ վելչեւի, որ երկրին բուն վարիչը պիտի ըլլար: Այս ծրագիրը ջուրը ինկած է շնորհիւ հաւատարիմ սպաներու, իսկ գնդ. վելչեւ բանտարկուած է իր տանը մէջ:

Դահիճին հրաժարման կը սպասուէր ատենէ մը իվեր, զինուրական շրջանակներու մէջ, ուր կ'ըսէին թէ վարչապետը հաշտ չէ իր նախարարներուն հետ:

Պուլկար հեռագրական գործակալութիւնը զեկոյցով մը կը յայտնէ թէ դահիճին փոփոխութիւնը հետեւանք է միայն ներքին պատճառներու եւ թէ անփոփոխ կը մնայ ներքին եւ արտաքին բաղաքականութիւնը: Պուլկարիա կ'ուզէ խաղաղութեամբ եւ համերաշխութեամբ գործել բոլոր պետութեանց եւ մասնաւորապէս իր դրացիներուն հետ:

Գերմանիա կ'ընդդիմանայ Հռոմի նամանձոյութեանց

=o–o=

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը կը շարունակէ իր վերապահ դիրքը՝ փրանսիեւիտալական համաձայնութեանց մասին որ կնքուեցան Հռոմի մէջ: Գերմանիոյ կարծիքով, Եուկոսլավիա, Ռումանիա եւ Չեխոսլովաքիա եւս տակ չեն այդ համաձայնութեանց հանդէպ եւ կ'ուզեն ժամանակ շահիլ, իրենց դիրքը ճշդելու համար: Անոնց եւ մասնաւորապէս Եուկոսլավիոյ կարծիքով, Իտալիա պարզապէս կը փորձէ տարածել իր ազդեցութիւնը՝ կեդր. Եւրոպայի վրայ եւ ուրիշ բաղաքական նպատակներ հետապնդել: Այս պարագաները նկատի ունենալով, Գերմանիա կ'ուզէ սիրաշահիլ Եուկոսլավիան եւ Չեխոսլովաքիան:

Գերմանիոյ բռնած դիրքը մտահոգութիւն կը պատճառէ ոչ միայն Փարիզի, այլեւ Լոնտոնի մէջ, ուր անհամբեր կը սպասեն Ֆրանսայի վարչապետին եւ արտաքին նախարարին այցելութեան: «Թայմզ» շատ խորհրդաւոր կը գտնէ Գերմանիոյ լռութիւնը: Պերլինի մէջ ուշադրութեամբ կը հետեւին Հռոմի համաձայնութեանց եւ արեւելեան ուխտի անցուդարձերուն, բայց չեն ուզեր որոշապէս յայտնել իրենց դիրքը, սպասելով Լոնտոնի այցելութեան: Ամէն պարագայի մէջ, Գերմանիա երբեք չէ հրաժարած իր պահանջէն,— Իրաւունքներու հաւասարութիւն սպառազինութեանց հարցին եւ հետեւաբար միւս բոլոր բաղաքական խնդիրներուն մէջ:

Հինգ միլիառ ֆրանկի գանձատուն,

ՄՂՈՒՄ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Նախարարական խորհուրդը առջի օրուան նիստին մէջ վաւերացուց ելմտական նախարարին մէկ օրինագիծը, որուն համաձայն գանձատոմսերու գումարը տասը միլիառ ֆրանքէն պիտի բարձրանայ 15 միլիառի: Օրինագիծը անմիջապէս յանձնուեցաւ Երեսփ. ժողովին, որ պիտի սկսի քննել վաղը, ուրբաթ: Օրինագիծի պատճառաբանութեան մէջ, կառավարութիւնը դիտել կուտայ թէ նոր գանձատոմսերու շրջաբերութեամբ դիւրութիւն ընծայելով կարճատեւ մուրհակներու հրապարակին, չունչ առնել պիտի տայ երկարատեւ պայմանաժամով գանձատոմսերու համար: Այս կարգադրութեան շնորհիւ, կը յուսան բարձրացնել «Պանթ»երը եւ զեղչելով տոկոսը, աւելի աժան պայմաններով դրամագլուխ ճարել ճարտարագործութեան: Այս առթիւ, կառավարութիւնը անգամ մը եւս կը յայտարարէ թէ բոլորովին հակառակ է նոր թղթադրամներ հանելու քաղաքականութեան եւ ամուր պիտի պահէ ֆրանքին գինը: Բայց եւ այնպէս, չպիտի ընդդիմանայ որ եւ է օրինաւոր միջոցի որ կրնայ դիւրութիւն ընծայել վարկի հրապարակին:

Հակառակ օրինագծին երկար եւ մանրամասն պատճառաբանութեան, սեղանաւորական շրջանակներու մէջ կը քննադատեն այս ծրագիրը: Պ. Քայլօ, Մերակոյտին ելմտական յանձնաժողովին նախագահը, կը հաշուէ թէ պետական գանձի պահանջները 12 միլիառ ֆրանքէ աւելի պիտի ըլլան այս տարի. հետեւաբար հինգ միլիառի յաւելումը չպիտի բաւէ: Իսկ ուրիշներ կը կարծեն թէ օրինագծին շնորհիւ աւելի աժան վարկ պիտի գտնէ ճարտարագործական հրապարակը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՕՐՉ ՕՐԻՆ

ՊԱՅԿԵՐ ...

=o=

Չեզմէ ո՞վ չէ փորձուած բացագանչել, յուսահատութեան պահու մը·

— երանի՛ թէ Սահակ – Մեսրոպ ծնած չըլլային կամ դարեր վերջը ծնէին ... երանի՛ թէ «Իթթիհատ ու Թերաքի» չըլլային, փոխանակ այսքան գրոց – բրոց, ուսումնական մարդիկ ունենալու ...

Ես ալ յանախ այդ փորձութեան կ'ենթարկուիմ, աչէրէ անցընելով զանազան թերթեր:

Բայց, փոխանակ Սահակ – Մեսրոպի, գրի եւ լեզուի կամ տպագրական մեքենայի մեղքը առնելու, կ'ապտակեմ·

— Ո՛րքան բախտաւոր պիտի ըլլար մեր հայրենիքը, ներկան կամ ապագան, եթէ շատ մը գրոց – բրոցներ, փոխանակ թերթ հրատարակելու, յօդուած գրելու, լեզու եւ միտք եւ սիրտ աղճատելու, պարտադրուէին ճամբայ շինելու, իբրեւ ... «ամէլէ թապուրի»:

Պատահաբար կ'ընտրեմ· կարդացէք եւ դատեցէք: Հրատարակողը՝ Եգիպտոսի ռամկավարներուն պաշտօնա – թերթը· ստորագրողը՝ «Վիքանանա - հայ»·

— «Պոսթոնի «Պայքար»ը, խմբագրականի մը մէջ, սուրիահայութեան ազգային կեանքը քննելէ յետոյ, հիւանդ գտեր է զայն եւ անոր ապաքինումին համար կարգ մը բաղձանքներ է ներկայացուցեր Կիլիկիոյ վեհա – փառներուն: Այդ բաղձանքները — խտացած ձեւով՝ Դաշնակցութեան վարումը մեր ազգային հրապարա – կէն — կ'երեւի խոչին չեն զացեր Հայ Ութթաչքիներու Գահիրէի օրկանին որ, իր «Մամուլ»ի սիւնակին մէջ արտատպելէ յետոյ «Պայքար»ի առաջարկած լուծումը, անոր տակ իբր Խմբ· Ծանօթ· գրեր է· «Այսինքն Դուրեան դառնան»:

Այսինքն՝ «Ցուսաբեր», այս երեք բառերով ըսել կ'ուզէ·

«Մեր տեսակէտներուն եւ չահերուն դէմ գործած ըլլալուն համար Դուրեան Սրբազանը մենք սպաննինք, եթէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսները «Պայքար»ի յայտնած բաղձանքներուն ընթացք տան, զիրենք եւս կը սպաննե՛նք:»

Փակագծի մէջ արձանագրենք այս «անկեղծ խոստովանութիւնը», յանձնելով զայն Ամերիկեան դատական իչխանութեանց եւ մեր երկրի ապահովութեան ընդհ· տնօրէն Պ. Պուչէտի ուշադրութեան եւ անցնինք»:

...Սուրիոյ եւ Լիբանանի 150 հազար հայութեան 145 հազարին որդիական սիրով տրոփող կուրծքը վահան է իր Հայրապետներուն: Այդ վահանին բաղխելով փշրուելու սահմանուած են դաչնակ կատաղութեան բոլոր ժանիքները: Այս հսկայ զանգուածը որ վերահաստատուելու կոչուած նետած եղան – գի կորսն իսկ չի փոխեր ամբողջ Դաչնակցութեան հետ, ամօթով կարդայ «Ցուսաբեր»ին սպառնալիքը: Անոր գուպ եւ արհամարհոտ լռութիւնը տկարութեան կամ հաւանութեան նը – չան Թող չնկատուի բոլոր տեսակի ոճրագործներուն կողմէ: Այս վերջին – ները Թող գիտնան որ այս ժողովուրդը վճռած է իր Հայրապետներուն մէկ կաթիլ արեան մէջ խեղդել այն ամէն ստահակ որ պիտի փորձէր «Քէլէմէն» մը ըլլալ, նոյնիսկ եթէ այդ յիմարութիւնը գործողը 44 տարեկան կուսակցութիւն մը ըլլայ:

Այո, «Ցուսաբեր» պէտք է գիտնայ Թէ իր արիւնոտ դունչը Վեհափառներուն հոգեթափերուն կրուն – կին իսկ չի հանիր: Եթէ սակայն Ա· նոնք անուշադրութեամբ մը ձգեն իր վրայ իրենց հոգեթափերու մէկ թէքն իսկ, ոչ միայն իր դունչը, այլ մարմինն ամբողջ ջարդ ու փշուր կ'ըլլայ անոր սրբազան ծանրութեան տակ»: (Արեւ, 15 յունուար):

×

Եթէ փորձէն որ եւ է խորհրդածութիւն կցել այս գլուխ – գործոց շա – րադրութեան, խորապէս վիրաւորած պիտի ըլլայի ձեր ուշիմութիւնը:

Ուրեմն, կարդացէք եւ դատեցէք դուք ձեզի համար:

Կարդացէք ուշադրութեամբ, եւ գտէք ձեր ուզածը,— «փոխանակ», խարդախութիւն, բանսարկութիւն, խուժանավարութիւն, գեհենաբարշ բծիծիք, ապուշութիւն, անկրթութիւն եւ անբարոյականութիւն:

Վ.Ա.Հէ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԱՆՁԱՊԱՀ Պ. ԼԵՒՈՆ ԿԻՒՄԻՒՇԿԵՐՏԱՆԻ

Երէկ ստացանք ձեր յունուար 21 թուակիր զեկոյցը, «Հ· Բ· Ը· Միութիւնը, կուսակցութիւնները եւ մամուլը», հրատարակութեան խնդրանքով:

Ո՛ր եւ է պատասխան տալէ առաջ, անհրաժեշտ կը գտնենք հրապարակաւ ձեզի ուղղել հետեւեալ հարցումները·—

1· Ի՞նչ պատճառաբանութեամբ, Բարեգործականի ո՞ր ժողովին որոշումով եւ յանուն ո՞ր գերագոյն չահուն Բարեգործականի կեդր· դիւանը դադրեցուց իր զեկոյցներուն առաքումը «Ցառաջ»ին (անշուշտ եւ միւս Դաչնակցական Թերթերուն), 1934 յունուարէն ի վեր:

Եթէ Բարեգործականի չահերուն համար անհրաժեշտ համարուած է այդ անակնկալ դադարումը, այժմ ինչո՞ւ կը վերսկսիք, եւ ի՞նչ տրամաբանութեամբ կը սպասէք որ ընթացք արուի ձեր խնդրանքին:

Գիտէք որ, մեր տեսակէտի անկախութիւնը եւ քննադատական դիրքը պահելով հանդերձ, մենք միշտ նկատի առած ենք 1934 յունուար 1էն առաջ հաղորդուած բոլոր զեկոյցները, անոնց տեղ տուած ենք համաձայն իրենց արժէքին եւ բովանդակութեան, յաճախ առաջին էջի վրայ,— ԱՌԱՆՑ ՈՐ ԵՒ Է ԱԿՆԿԱԼՈՒԹԵԱՆ, մինչ Բարեգործականի «անկաշառ» նպաստընկալները տարիներէ ի վեր կը սակարկեն իրենց «աղգասիրական» ծառայութիւնը, փոխան ընկալագրի:

Կը սպասենք որ տարրական փափկանկատութիւնն ունենաք լուսաբանելու այս գաղտնիքը, որուն ծալքերով այսօր ալ չպիտի ուղէինք հետաքրքրուիլ, եթէ յանկարծ ստացած չըլլայինք 1935 յունուար 21ի զեկոյցը, «հրատարակութեան խնդրանքով»:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ՑԱՌԱՋ»Ի

ՂԱՆԱՏԱՑԻ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ

ՈՉ ՏԱՐՏԱՍԱՆՔ, ՈՉ ՁԵՌՆԻ, ՅԱՍՏԱՔԱՆԱՑ...

— Լսա Մկրտիչը ասելիքը ու նեղսրտեց ծերունի Գեղամը եւ ոտքի թռչելով՝ գոռաց.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես խոսում եք... Ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ոչ էլ ուզում եմ ասել... Ես ասում եմ, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ինչո՞ւ եք ինձ հետ այդպես վարվում...

Ծերունին ոտքի էր կանգնել, ձեռքերը թափ էր տալիս, ինչպես մարդ, որ ուզում է ինչ-որ բան ապացուցել, բայց չի կարողանում...

Մկրտիչը նրան հանգստացնելու համար ասաց.

— Հանգստացեք, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ինքն է ուզում գնալ, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին ոչինչ չպատասխանեց, միայն շարունակեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ սենյակից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր բակում եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ բակից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր փողոցում եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ փողոցից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր ճանապարհի եզրին եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ ճանապարհից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր ձորի եզրին եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ ձորից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր ծառի տակ եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ ծառի տակից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր ճանապարհի եզրին եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ ճանապարհից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր ձորի եզրին եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ ձորից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր ծառի տակ եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ ճանապարհից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր ձորի եզրին եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ ձորից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր ծառի տակ եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ ճանապարհից եւ գնաց Գեղամի մոտ, որ նստած էր ձորի եզրին եւ ծխում էր...

— Ես ինչ՞ եմ ասել, որ ինձ հետ այդպես եք վարվում... Ես ասացի, որ ես ինքս եմ ուզում գնալ Ամերիկա, ես էլ ասացի, որ թող գնա, ես ինչ՞ եմ ասել...

Գեղամը ոտքի կանգնեց եւ ասաց.

— Ես գնում եմ, հայրիկ, ես ձեզ ոչ մի վատ բան չեմ ասել, ես միայն ասացի, որ ձեր տղան ինքն է ուզում գնալ Ամերիկա, ոչ թե մենք ենք ուզում նրան ուղարկել...

Ծերունին նորից նստեց աթոռին եւ ձեռքերը գլխին դրած՝ սկսեց ողբալ.

— Ես ինչ՞ եմ ասել, ես ինչ՞ եմ ասել...

Մկրտիչը դուրս եկավ ճանապարհ

«ԹԵՅԼԱՆ ԵՒ ԹԻՒՐՔԱՍ»

(ՀԱՆՈՒՄՆԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՇԱՐԱՆԻ)

«Ինչպէս մեզ պատմել տուին մեր տարիքի տեսած մարդիկ, մեր էրիցդին տարիներուն Թեյլեանցի տանուտէրը ամէն տարի Ս. Խաչի տօնին կ՚ուղարկէր իր ծառան՝ Ղազարոսը, որ Թեյլեանցի վերջին տանուտէրին՝ Մարտիրոսի հօրեղբայրն էր։ Ղազարոս ամէն տարի կ՚երթար Ս. Խաչի տօնին, կ՚առնէր տանուտէրին ուղարկած ընծաները եւ կը վերադառնար։ Ամէն տարի այդպէս կ՚ընէր։

«Ղազարոս ծեր մարդ էր, ամէն տարի կ՚երթար, կ՚առնէր

Հապէշներու նոր վէճը Ֆրանսայի հետ

Ինչպէս գրած էինք, հապէշական հրոսախումբ մը սպանած է ֆրանսացի բնիչ մը եւ 97 բնիկ զինուորներ եւ բաղաքացիներ, ֆրանսական Սոմալիի սահմանին վրայ:

Նոր մանրամասնութեանց համաձայն, հրոսախումբը կը բաղկանար Ասէ – Մարաս կոչուած վաչկատուն ցեղէն, որուն անդամները չեն հպատակիր ոչ Հապէշիստանի թագաւորին, ոչ ալ որ եւ է օրէնքի: Հետեւաբար, չի կարծուիր որ խնդիրը միջազգային հանգամանք ստանայ: Ճիպուտիէն ֆրանսական զինուորներ դրկուեցան ջարդին վայրը, իսկ գաղթային նախարարու – թիւնը հրամայեց լիակատար բննութիւն կատարել: Դէպքը պատահած է սահմանամերձ վայրի մը մէջ, ուր ֆրանսացի բնիչը, Ալպէր Պէռնար, 23 տարեկան, յարձակման ենթարկուած է 800 հրոսակներու կողմէ, յունուար 17ի գիշերը: Հրոսախումբը ջարդէն վերջը ասպրի տուած է ֆրանսական ջոկատը: Բննիչը մեռած է դանակի հարուածներով:

Այսպիսի դէպք մըն ալ 1932 դեկտեմբերին պատահեցաւ, երբ նոյն վաչկատուն ցեղէն 300 անդամներ յարձակեցան ուրիշ ցեղի մը վրայ, 1874էն մնացած հրացաններով եւ յետոյ փախան, 60 դիակ ձգելով:

Սպանութիւն մը Սարի մէջ

Ֆրանսացի փոխ – քաղաքապետ մը, որ նշանաւոր հանդիսացած էր իր անջատական ձգտումներով, յունուար 22ին սպաննուեցաւ Սարպրուքի մէջ, իր բնակարանին առջեւ, ատրճանակի մը կողմէ: Մարդասպանը ձերբակալուեցաւ, հանրաքուէի յանձնաժողովին հրամանով:

Սպանեալը Սար գացած էր անջատական շարժումի ձախողումէն վերջ, եւ առաջնի վաճառականութիւն կ'ընէր, իսկ իր կինը դաս կուտար ֆրանսական ածխահանքի վարչութեան բացած դպրոցներուն մէջ: Վերջին հանրաքուէի կազմակերպումէն ի վեր, մարդասպան ոստիկանը, Թիլք, հրամանագիր մը ճարած ըլլալով, կը փորձէր ձերբակալել զայն իրրեւ խաբեբայ: Յունուար 22ի առտուն Թիլք նորէն երեւցաւ Մէյէրի բնակարանին առջեւ: Մէյէր փակուեցաւ իր տան մառանին մէջ: Թիլք աւրճանակ պարպած ըլլալով, Մէյէր խոհեմութիւն սեպեց անձնատուր ըլլալ, բայց դնդակահար գետին փռուեցաւ, երբ դուռը կը բանար:

Ոստիկանը կ'ըսէ թէ ստիպուած էր ինքնապաշտպանութեան դիմել, ատրճանակ մը տեսնելով Մէյէրի ձեռքը:

Ազգային Վիճակահանութիւն (6րդ եւ 7րդ)

Երեքշաբթի օր, միաժամանակ տեղի ունեցան Ազգ. պարգեւախաղի 6րդ եւ 7րդ վիճակահանութիւնները: Ահաւասիկ շահող թիւերը.—

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՇԵՐՏ.— 2,500,000 ֆրանքի մեծ պարգեւը շահեցաւ 722,464 թիւը:

Հետեւեալ հինգ թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք.—
231,037, 731,088, 872,129, 148,666, 891,080:

Հետեւեալ հինգ թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ 500,000 ֆրանք.—
060,810, 433,923, 126,841, 310,031, 623,185:

2,930 վերջացող թիւերը շահեցան 100,000 ֆրանք:
7,159 վերջացող թիւերը շահեցան 50,000 ֆրանք:
2,988 վերջացող թիւերը շահեցան 25,000 ֆրանք:
4,061 վերջացող թիւերը շահեցան 25,000 ֆրանք:
047 վերջացող թիւերը շահեցան 10,000 ֆրանք:
71 վերջացող թիւերը շահեցան 1000 ֆրանք:
7 վերջացող թիւերը շահեցան 100 ֆրանք:

ՅՕԹԵՐՈՐԴ ՇԵՐՏ.— 2,500,000 ֆրանքի մեծ պարգեւը շահեցաւ 065,884 թիւը:

Հետեւեալ հինգ թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք.—
023,154, 071,423, 045,657, 888,509, 130,059:

Հետեւեալ հինգ թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ 500,000 ֆրանք.— ....
644,913, 089,549, 511,122, 925,627, 905,187:

8,711 վերջացող թիւերը շահեցան 100,000 ֆրանք:
6,233 վերջացող թիւերը շահեցան 50,000 ֆրանք:
0,477 վերջացող թիւերը շահեցան 25,000 ֆրանք:
5,384 վերջացող թիւերը շահեցան 25,000 ֆրանք:
489 վերջացող թիւերը շահեցան 10,000 ֆրանք:
38 վերջացող թիւերը շահեցան 1000 ֆրանք:
7 վերջացող թիւերը շահեցան 100 ֆրանք:

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԱՄԱԶԱՑՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՑԱՑԱԻ Ե. Մխուեեան եւ Ճափոնի միջեւ, արեւելեան Չինաստանի (այժմ հիւսիսային Մանչուրիոյ) երկաթուղիներու վաճառման մասին: Ճափոն պիտի վճարէ 170 միլիոն էէն, որուն 30 միլիոնը իրրեւ հատուցում ռուս պաշտօնեաներու:

ՍԹԱՎԻՑՔԻի սարքած գործերը (դուռ անձնական) մօտ 48 միլիոն ֆրանքի նստած են հանրութեան: Իսկ խորհրդարանական քննիչ յանձնաժողովը մինչեւ հիմա ծախսած է 3,500,000 ֆրանք, առանց լրացուցած ըլլալու իր գործը:

ՁՈՐՍ ՏԵՂԷ ԴՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ նպաստ կը գանձէր ֆրան – սացի մը, Էմիլիէն Լէժէ, 28 տարեկան, իր կնոջը հետ: Աբձանա – գրուած էր 11րդ, 20րդ, 15րդ թաղամասերու եւ Իսիի քաղաքապետութեան մէջ: Առջի օր կնոջը հետ ինքնաշարժ մը նստած, 20րդ թաղամասը կ'երթար իր բաժինը գանձելու, երբ օձիքը ձեռք տուաւ: Ցաղղած է գանձել 6571 ֆրանք, չէն կեանք մը վարելով:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՎ ՄԷՔՓԷ երթալու համար Ալլահապատէն (Հնդկաստան) ճամբայ ելան 24 այրեր եւ 7 կիներ, ընկերակցութեամբ մասնաւոր բժիշկի մը: Ճամբան 9000 քիլոմէթր է, պատատ – Դամասկոս– Պաղեստին գծով: Մէքքէ պիտի հասնին փետր·ի վերջերը:

ԿԻՐՈՎԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ առթիւ կատարուած 117 գնդակահարութիւններուն դէմ բողոքած էին Ֆրանսայի ընկերվարական – արհեստակցական կազմակերպութիւնները: Իրրեւ պատասխան, բազմաթիւ միթինկներ սարքուեցան Մ. Միութեան գլխաւոր քաղաքներուն մէջ, բուռն արտայայտութիւններով: Լէնինկրատի մէջ բողոքողները կը կոչուէին «Բ. Միջազգայինի Յուդաներ», Թուլայի մէջ՝ «պոռնիկներ եւ ծախուածներ» եւն.:

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

16, Rue de Vaugirard, PARIS (6e) Մէթրօ՝ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԵԼ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ՝ ODEON 76-22

Կ'ընդունի ժամը 9 – 12 եւ 2 – 8, իսկ կիրակի մինչեւ կէսօր

ՖԱՒՔԻՐ ԹԱՀՐԱ ՊԷՅ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՇԱՐՔ ՄԸ

ՍԿՍԱԾ Է ՏԱԼ

THEATRE DES CAPUCINES

39, Bld. des Capucines-Paris

Յունուար 26ի Շաբաթ օրէն մինչեւ 31 Յունուար Հինգշաբթի օր, երեկոյեան ժամը 9ին պիտի կատարէ միջերու փոխանցման, թելադրական եւ բարացման հետաքրքրական փորձեր:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

159, Rue Lafayette Tél. Nord 68 - 02

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հիւանդարանական նկրուն առջեւ, կազմուայ certificats de coutumes-ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՖՐ. Կ ԽԱՉԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸՅԻՆ

8 Բիի ԺԱՆ-ԿՈՒԺՈՆի սրահին մէջ

Métro: Champs Elysées-Clemenceau

Գեղարուեստական բաժինը ամբողջապէս մանուկներու կողմէ: երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, թատերական ներկայացում եւ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ մանուկներու յատուկ:

Երաեւանեռուն անխտիր կը բաժնուի խաղալիքներ եւ նախընծայներ:

Մուտքը՝ ձրի փոքրերուն, մեծերուն 2 ֆրանք:

Մանուկներու տոմսն է. մի՛ զրկէք ձեր երաեւանները իրենց մեծ հաճոյքէն

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ՝ Սէն Ք'էթիէնի ՀԱՅ ԱԶԱՆԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 7.30ին Սալ Ժան ս'Արքի մէջ

6, Բիւ Սէկրթօն (Փլաս Շալանթլի մօտ)

կը ներկայացուի Շիրվանզադէի ՆԱՄՈՒՍԸ

Ղեկավարութեամբ Պ. ՀԱՅԿ ՀԱՑՐԱՊԵՏԵԱՆԻ եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ տեղւոյս կարող ուժերու:

Տոմսերու գիները 4 եւ 3 ֆրանք:

Վարագոյրը կը բացուի ժամը ճիշդ *7.45ին:* Կր խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Լիոնի Համախաբերդցիական միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը *8.30ին* Ալեքսանեանի Ճաշարանը, *14* Բիւ Ֆրանսուա կարգէն: կարեւոր օրակարգ՝ վարչութեան ընտրութիւն:

Ֆր. կ. խաչի խումբ Լէ Մէլինույի մասնաձիւղի ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30ին* սովորական հաւաքատեղին, *253* Բիւ ժան ժաք Րուսօ· կարեւոր օրակարգ·

ՓՆՏՐԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ Խ» փարիզի եւ շրջանի *Յառաջի* ցրուիչ Պ. Ա Ի Ե Տ Ի ՍԷՆ:

Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damesme, PARIS (13)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՅԱՅՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՄԱՐՍԷՑԼ, Թ· Յով· — 200:
ՓԱՐԻԶ (19), Հ· Զ·— 140:
ՍԵՓԹԵՄ ԼԷ ՎԱԼՈՆ, Տօն·— 140:
ՄԱՐԵԼ, Մ· Թ·— 70:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Համբ·— 35:
ՊԱԼԱՆՔՈՒՐ, Նազ·— 55:
ԹՈՒԼՈՆ, Կրեկ·— 70:
ԼԱՊԻԿԻՏ, Մ· Պ·— 100:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Ց· Սօլ·— 140:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ

1.— Հայ կին մը անհրաժեշտ է անհատական աշխատանքներու եւ կերակուր եփելու համար:

2.— Հայ կին մը անհրաժեշտ է անհատական աշխատանքներու համար Ճաշարանի մէջ աշխատելու համար: Վարժ է հոդային աշխատանքներու: Կոնայ մեկնիլ որ եւ է գիւղ: Դիմել՝ ՊԱՌՈՆԵԱՆի, 6, Rue Blanqui, Paris (13):

«Հայ-Բոյժ»

Ժողովրդային ամսագիրք

Բժշկութեան եւ առողջապահութեան

Խմբագիր Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻՆ

1.— *Ռումանիայէն, Գուլկարիայէն* եւ Ֆրանսայի կարգ մը գաւառներէն հասած խնդրանքներուն ի պատասխան.— Սպառած է ՀԱՑ - ԲՈՑԺի Բ· թիւը: Չենք կրնար հայթայթել: Չենք կրնար նաեւ Բ· տպագրութիւն հանել, որովհետեւ միւս թիւերուն հետ համեմատութիւն մը պահելու համար՝ մեծ ծախսութիւն կը պահանջուի:

2.— Ամէն նոր բաժանորդի կրնանք ղրկել միայն Գ· կամ Դ· թիւերէն ըստ կարի: Ունինք նաեւ սահմանափակ քանակով Ա· Թիւ: Մեր բարեկամներէն եւ ներկայացուցիչներէն կը խնդրենք նոր բաժնեգրութիւններ կատարել յունուարի թիւէն սկսեալ, ցնորմնօրինութիւն:

3.— Ով որ հաւաքածոյ չի պահեր կամ կ'ուզէ նպաստել ՀԱՑ – ԲՈՑԺի տարածման, բարի ծող ըլլայ մեղի վերադարձնելու Բ· թիւը որ եւ է փոխարինութեամբ, որպէսզի գոհացում տանք հաւաքածոյ կազմող նոր բաժանորդներու:

4.— ՀԱՑ – ԲՈՑԺ ներկայիս կը տպուի 1500 օրինակ: Այս թիւն ալ սպառած պարագային, եւելի պիտի տպագրենք եւ բաժնեգրութիւնը կ'ընդունենք միշտ մեր ունեցած թիւերէն:

5.— Ամէն բաժանորդ, սակայն, կը ստանայ իր 12 թիւը: Այսինքն, բաժնեգրութիւնը կը հաշուենք թիւի վրայ եւ ոչ թէ սկիզբէն տրուելու պայմանով:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑ - ԲՈՑԺի

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻՆ

Պ· Տիրան Ալանեանէն իր կամ քրոջ·ուէն տիկ· Սաթենիկ դաֆթյեանէն կը խնդրուի հանդիպիլ *Յառաջի* խմբագրատունը՝ ստանալու համար իրենց հասցէին եկած նամակ մը:

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ճանչցուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորոմով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղողի գինիով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութիւններէ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու համար՝

Ագենտ

S. A. GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

եւեւ DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ Շրջաններու ներկայացուցիչ՝

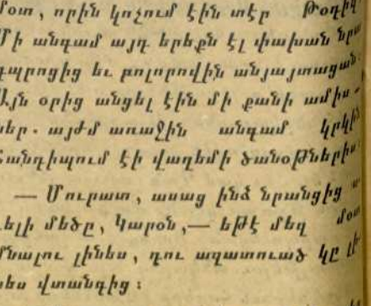
D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit· Nice (A· M.)

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

»»»··«««

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

Դիցուք թէ մեր դարբնոցում աշակերտներին արգիլուած էր իրանց համար իրեղէններ չինել, դիցուք թէ իմ վարպետը հասկանար, թէ ես մի բանալի եմ չինել, ի՞նչ պիտի անէր նա. — չատ չատ ականջներիցս փոքր ինչ ձիզ կը տար եւ դրանով կը վերջանար պատիժը:

Բայց ես զարմացայ, երբ քաւոր Պետրոսը պատուիրեց, որ իմ մօրն էլ չյայտնեմ, թէ նրա համար մի բանալի եմ չինել: Ի՞նչու չի պիտի յայտնէի, մայրս աւելի կ'ուրախանար·դրա մէջ ի՞նչ ծածկելու մի բան կար:

Բայց ես քաւոր Պետրոսին սուրբի նման պաշտում էի: Երեւի մտածում էի, այնպէս աւելի լաւ կը լինի, նա ինձանից թէ՝ խելքով եւ թէ հասակով աւելի մեծ է, բաների կարգը ինձանից աւելի լաւ է իմանում:

Անցան մի քանի ամիսներ, անցաւ մի տարի: Ես բոլորովին մոռացայ բանալիի գոյութեան մասին: Քաւոր Պետրոսի ընծայած հագուստը մաշ – ուեցաւ, ես զարձեալ նոր հագուստներ եւ ընծաներ ստացայ նրանից: Նա ինձ որդու պէս սիրում էր, եւ ամէն անգամ, երբ տեսնում էր իմ չինած բաներից մի դեղեցիկ գործ, իմ առաջադիմութիւնը առանց վարձատրութեան չէր թողնում: Մայրս ուրախանում էր, երբ ես օրըստօրէ դրաւում էի մեր բարերարի համակրութիւնը եւ նրա սիրելի էի դառնում:

Ամբողջ չորս տարի ես աշխատում էի իբրեւ աշակերտ, վարպետը ինձ մի– այն հազի փող էր տալիս, բայց երբ տեսաւ իմ աշխատանքն ու իմ չնորհ – քը, այն ժամանակ ոռճիկ նշանակեց: Ոռճիկը ստանում էի իւրաքանչիւր ամսի սկզբում, ամէն անգամ երկու ոսկի: Երբ առաջին անգամ ստացայ երկու ոսկին, իսկոյն չտապեցի մօրս մօտ, տուեցի նրան իմ քրտինքի առաջին պտուղը:

Մայրս ուրախութեան արտասուքը աչքերում դրկեց ինձ, եւ համբուրելով ասաց·

— Տեսնում ես զաւակս, որ երկաթի ու ածուխի փոշիներից փայլուն ոսկիներ դուրս կը դան,— տեսնո՞ւմ ես թէ որքան քաղցր է արդար աշխատութեան պտուղը:

Ես այնպէս սիրով կպած էի իմ արհեստին, որ այլեւս ուրիշ բանի վրայ չէի մտածում: Ես այնուհետեւ հօ – րեղբօրս տունը չէի գնում, եւ այն – քան զղում էի նրա ընտանիքից որ – քան մայրս: Մենք այժմ կարօտութիւն չունէինք հօրեղբօրս օգնութեան: Վարպետս հետզհետէ իմ վարձը աւելացնում էր· ես այնքան էի սա – նում, որ բաւական էր մօրս եւ քոյ – րերիս համեստ ապրուստի համար:

Վարպետս զարմանալի ընդունակութիւն ունէր իր աշակերտներին խրախուսելու, նրանց եռանդը բորբոքելու եւ նրանց միշտ թարմ աշխուժութեան մէջ պահելու համար: Նա չափազանց լաւ մարդ էր, ինձ որդու նման սիրում էր եւ միշտ բարի խրատներ էր տալիս: Նա խոստանում էր որ եթէ մի քանի տարի եւս կը չարունակեմ դրծել նրա արհեստանոցում, եւ բոլորովին կը կատարելագործուեմ, այն ժամանակ կ'օգնէ ինձ, միջոցներ կը տայ, որ ինձ համար սեպհական արհեստանոց բաց անեմ: Ես բոլորովին հաւատում էի, որ նա կը կատարէ իր խոստումնքը, այդ պատճառով աւելի եռանդով էի աշխատում: Նա այնքան բարի եւ ճշմարիտ մարդ էր, որ երբեք չէր խաբի: Ես արդէն մի քանի օրինակներ էի տեսել, թէ որպէս իւր աշակերտներին բախտաւորեցրել էր նա:

Բայց մի սարսափելի դէպք ոչնչացրեց իմ բոլոր դեղեցիկ ցնորքները···

Մի օր յանկարծ մտան մեր արհեստանոցը ոստիկանութեան ֆէրրաշները, վարպետիս կալանաւորեցին, արհեստանոցը չրկնպատեցին դին·ուորներով, սկսեցին խուզարկութիւններ անել: Վարպետիս հետ կալանաւորեցին մեր աշակերտներից եւ բանւորներից չատերը: Ես փախայ, ինձ բռնել չկարողացան:

Երեկոյ էր· արեւը մայր էր մտել· դիշերային խաւարը հետզհետէ տարածւում էր երկրի վրայ:

Ես առանց կանգ առնելու, վազում էի ինչպէս մի սրընթաց եղջերու, բայց ինքս էլ չգիտէի, թէ ո՞ւր էի գնում: Երկիւղն ու սարսափը ինձ առաջ էին մղում: Ես լաւ գիտէի թէ ինչ բան է պարսկական ֆէրրաշը, եւ ինչ սոսկալի հետեւանք կարող է ունենալ մի քանի ժամ առաջ պատահած անց – քը:

Երբ բոլորովին մթնեց· կանգնեցի, որ փոքր ինչ հանգստանում: «Ո՞ւր գնամ» — այդ հարցը ծագեց իմ գլխում: Մտածում էի, մտածում, եւ ոչ մի ելք չէի գտնում: Եթէ մեր տուներ գնայի, այնտեղ էլ կարող էին յայտնուել ֆէրրաշները: Ճուտահաւութիւնը խեղդում էր ինձ· ամբողջ մարմնով դողում էի:

Մինչ այդ տագնապի մէջ էի, յանկարծ լսեցի իմ անունը, մէկը կոչում էր ինձ: Զարհուրանքը բոլորովին տիրեց ինձ: Նա մօտեցաւ:

— Մուրատ, ասաց նա,— ինչո՞ւ ես այսպէս չփոթուած, ի՞նչ է պատահել քեզ հետ:

Ես հանգստացայ: Ինձ հետ խօսողը իմ ծանօթներից մէկն էր: Նա մի լաւ պատանի էր, որն կոչում էին Ասլան: Ես պատմեցի նրան մի քանի ժամ առաջ պատահած դժբախտութիւնը: Նա փոքր ինչ մտածեց, յետոյ ասաց·

— Եկ ինձ հետ, մենք չենք թողնի, որ դու ֆէրրաշների ձեռքը ընկնես:

Այդ «մենք»ից ես հասկացայ, որ նա մինակ չէր, այլ ուրիշ ընկերներ եւ ունէր:

Նա տարաւ ինձ իւր ընկերների մօտ. մէկի անունը կարօ էր, միւսինը Սաղօ: Դրանք որբ պատանիներ էին, անտուն, անտէր, անհայր եւ անմայր: Ապրում էին երկինքի թռչուններուն նման, քնում էին այնտեղ, որտեղ մթնում էր օրը: Երեքն էլ հասակակից էին ինձ հետ: Ես առաջուց ծանօթ էի նրանց հետ եւ լաւ ծանօթ: Նրանք հին քաղաքի զպրոցի աշակերտներից էին, սովորում էին մի քահանայի մօտ, որին կոչում էին տէր Թորգոմ: Մի անգամ այդ երեքն էլ փախան նրա զպրոցից եւ բոլորովին անյայտացան. Այն օրից անցել էին մի քանի ամիսներ· այժմ առաջին անգամ կրկին հանդիպում էի վաղեմի ծանօթներիս:

— Մուրատ, ասաց ինձ նրանցից մէ– ւելի մեծը, կարօն,— եթէ մեզ մօտ մնալու լինես, դու ազատուած կը լինես վտանգից:

— Մուրատը մեզ հետ ընկեր կը դառնայ, մէջ մտաւ Սաղօն:

(Շար.)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք 35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զոլիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք —
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք —

ՈՒՐԲԱԹ
25
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
25 Janvier
1935

11 րդ ՏԱՐԻ - 10e Année No 2712

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲԱՂԱՋԱՅՆ ՀԵՐՔՈՒՄԻ ՄԸ ԱՒԹԻՒ

=o·o=

Սպասելով որ Պ. Լեւոն Կիւմիւշկէրտան բարեհաճի պատասխանել մեր հրապարակային հարցումներուն, իրրեւ անդամ Հ. Բ. Ը. Միութեան կեդր. Վարչութեան եւ իրրեւ գանձապահ, քանի մը խորհրդածութիւններ՝ իր ղրկած պաշտօնական զեկոյցին առթիւ: Ըսա կարգի:

Զեկոյցէն կ'իմանանք թէ՝ Բարեգործականի կեդր. Վարչութեան գանձապահը պարտք սեպեր է իր մասին քննութիւն մը կատարել, հերքելու համար «յանկերգ» մը, որ կը կրկնուի դարձեալ, յամառօրէն, միտքերը պղտորելու համար»:

Ի՞նչ է այդ յանկերգը.— «Պարբերաբար քանի մը թերթերու մէջ կը յեղյեղուի թէ՝ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը «կարեւոր» եւ նոյն իսկ «ահագին» գումարներ կը տրամադրէ կուսակցութեան մը»:

Ի՞նչպիսի քննութեան դիմեր է Պ. գանձապահը, լուսաբանելու համար հանրութիւնը: «Անգամ մը եւս ցոյց տալու համար թէ այդ վերագրումները բացարձակապէս անհիմն են եւ որ եւէ փաստի վրայ չեն յենուր»:

Նամակ մը ուղղեր է Պ. Ռ. Թադէոսեանի, որ 1929էն ի վեր եղած է հաշուեքննիչ:

Պատասխանելով իր երեք հարցումներուն, Պ. հաշուեքննիչը կը յայտարարէ.

— «Ի պատասխան ինձ ուղղուած հարցերին, պատիւ ունիմ հաղորդելու ձեզ թէ 1929ից ի վեր, Հ. Բ. Ը. Միութեան ճշուած հաշիւների մէջ ես չեմ հանդիպեր որ եւ է ծախքի, վճարումի կամ փոխանցման ի նպաստ ո եւ է կուսակցական կամ բաղաքական կազմակերպութեան:

Զանազան լրագիրների եւ պարբերականների համար ծախսուած է, համաձայն հաշուեգրքերի եւ փաստաթղթերի, 1929ին Ա. Ո. 78. 6. 1., 1930ին՝ Ա.Ո. 60·5·9., 1931ին՝ Ա. Ո. 102·13·0., 1932ին՝ Ա.Ո. 90·20·10., 1933ին՝ Ա.Ո. 106·15·5., իսկ 1934ին՝ ցայսօր արձանագրուած է Ա. Ո. 130·1·4.:

Բոլոր յիշուած գումարները, ի բաց առեալ վերջինը, գտնուում են տպագրեալ տարեկան հաշուեկշիռների մէջ»:

Այս առթիւ, հաշուեքննիչը կը յիշէ կարգ մը մանրամասնութիւններ, հաշուակալութեան եւ գանձային գործառնութեանց կանոնաւորութեան մասին:

Իսկ Պ. գանձապահը այս հարց-պատասխանին վրայ իր պարտականութիւնը լրացուցած համարելով եւ զեկոյց մը խմբագրել տալով, կը յայտարարէ թէ հաշուեքննիչին պաշտօնական վկայութիւնը «իր բացարձակութեամբը միանգամ ընդ միշտ կը դադրէ զրպարտութեան ամէն դուռ»:

Բոլորովին տարբեր բաներ են հաշուական կանոնաւորութիւնը և բարեգործականի կեդր. Վարչութեան գործելու մեթոտը:

Ահա տեսէք,— Պ. Լ. Կիւմիւշկէրտան Միութեան կեդրոնին գանձապահն է, եւ սակայն փոխանակ անձամբ քննութիւն եւ ստուգումներ կատարելու, վկայութեան կը կանչէ հաշուեքննիչ մը, որ պատասխանատու է միայն գործին արհեստագիտական մասին համար:

Ուրեմն, իրրեւ «ամաթէօր» կը նայի գործի մը վրայ, որ քար գայթակղութեան դարձեր է տարիներէ ի վեր:

Մենք ալ չատ բան գրած ենք տարիներու ընթացքին, չեչտակի դնելով հարցերը եւ պատասխանի սպասելով:

Մեր հարցապնդումներուն վրայ էր որ, ոմկակար թերթերը խոստովանեցան թէ Բարեգործականի վարիչ – պատուիրակը 120 հազար ֆր. տարեթոշակ – պարգեւ կամ նպաստ – կը ստանայ, իսկ իրենք ալ «համեստ» գումարներ, «քանի մը» բաժնեգին, փոխան ծանուցումի եւ ուրիշ «աղբօղուտ» ծառայութեանց:

Արդ, պաշտօնական զեկոյցը պէտք է ապացուցանէ թէ ո՛վ ի՛նչ ըսած կամ գրած է, եւ փաստացի պատասխանէ, փոխանակ ընդհանուր հերքում մը խմբագրելու:

Թողո՛ւնք հրապարակի զրոյցները եւ քննենք բուն իսկ պաշտօնական զեկոյցին մէջ նշանակուած թիւանշանները:

Բարեգործականի գանձապահը ի՞նչով կը բացատրէ գանազան լրագիրներու եւ պարբերականներու համար ծախսուած գումարներու յաւելումը կամ ելեւէջը, սկսելով 1929էն:

Ինչո՞ւ այդ գումարը 78 անգլ. ոսկի կ'ըլլայ 1929ին, 60ի կ'իջնէ՝ 1930ին, 102ի կը բարձրանայ՝ 1931ին, 91ի կ'իջնէ 1932ին, 106ի կը բարձրանայ 1933ին, եւ 130 ոսկի կը դառնայ 1934ին «ցայսօր արձանագրուած»: (Կատարակները զանց կ'առնենք):

Հաշուեքննութիւնը դիւրացնելու համար, յայտարարենք հրապարակաւ, որ «Ցառաջ»ը կը ստանայ երկու բաժնեգին, մէկը՝ Բարեգործականի կեդրոնին (սկիզբէն), միւսը Նուպարեան Մատենադարանին համար (1933էն):

Մեր մասը յայտնելէ յետոյ, իրաւունք չունի՞նք պահանջելու որ «անչահախնդրօրէն» ծառայողներու բաժինն ալ պարզուի: Այսինքն, լեզու գրուի վերը արձանագրուած գումարներուն բերանը:

Տարիներ առաջ, Փարիզի ոմկավար օրկանը կ'ընդունէր 30 թէ 50 անգլ. ոսկիի օգնութեան մը պատմութիւնը: (Կարելի է պրպտել եւ ստուգել):

Պ. Գ. Կիւլպէնկեանի նախագահութեան օրով, մենք չատ բաներ լսեցինք այս անուանի նպաստներու չարունակութեան, կրճատման կամ ընդհատման մասին: Անշուշտ մեր գործը չէ ստուգել զանոնք: Ձենք ալ հետաքրքրուիր:

Բայց, Բարեգործականի կեդր. Վարչութիւնը կամ գանձապահը պարտաւոր չե՞ն փաստացի լուսաբանութիւն մը հրատարակելու, երբ այնքան խոշոր բաներ կը գործածեն, «զրպարտութիւնները» հերքելու համար ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ԴԻՄՈՒՄ ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մարդու եւ Քաղաքացիի Իրաւունքներու Դաշնակցութեան նախագահը, Պ. Վիքթոր Պաշ, յունուար 16ին նոր դիմում մը կատարած վարչապետին, հայ գաղթականներու վիճակի բարւոքման համար: Արդիւնքը պիտի հաղորդուի Պ. Ա. Խատիսեանի միջոցաւ, որ անդամ է նոյն միութեան հայկական խումբին:

Ամեհի օր նորութիւն մը Թուրքիոյ մէջ

Պոլսէն հասած օտար նամբորդէ մը կ'իմանանք թէ արգիլուած է բրիստոնէական եկեղեցիներու զանգահարութիւնը: Նոյն լրատուին համաձայն, այս տարի վերջին անգամ է որ պիտի տօնուի «շէֆէր պայրամ»ը:

Թրոցքի «ժողովուրդի թշնամի»

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Ս. Միութեան պատերազմական գործավարութիւնը ձերմակ Տետրակ մը պիտի հրատարակէ, պարզելով Կիրովի սպանութեան բոլոր մանրամասնութիւնները: Այս առթիւ պիտի յանձնարարուի ժողովուրդի առաջին դշնամի նկատել Թրոցքին որ այժմ Ֆրանսա կը գտնուի եւ գլխաւոր դրդիչը կը համարուի Կիրովի սպանութեան:

Կացութիւնը Պուլկարիոյ մէջ

Պուլկարիոյ նոր դահլիճը գործի ձեռնարկած է մեծ եռանդով, ապահոված թագաւորին աջակցութեան:

Ինչպէս գրած էինք երէկ, դահլիճին փոփոխութեան մէջ գործօն դեր կատարեց թագաւորը, հեռացնելով այն տարրերը որոնք անձնական վստահութիւն չեն ներշնչեր: Թագաւորը այժմ այն – ման վստահ է դահլիճին վրայ որ, անհրաժեշտ չի գտներ խափանել հանրապետականներու գործունէութիւնը, թէեւ ոստիկանութիւնը կը հսկէ:

Կը յիշուի թէ հրաժարեալ կէորկիեւի դահլիճը իշխանութիւնը գրաւեց անցեալ տարի գարնան, գործակցութեամբ 80 զօրավարներու: Իր առաջին գործը եղաւ լուծել խորհրդարանը եւ երկիրը կառավարել մասնաւոր հրամանագիրներով: Երկիրը բաժանուեցաւ վարչական շրջաններու, լիազօր նահանգապետներով, լուծուեցան բոլոր կուսակցութիւնները եւ ապօրէն հոչակուեցաւ մակեդոնական կազմակերպութիւնը, որ մինչեւ այդ «պետութեան մէջ պետութիւն» մը կը կազմէր:

Նոր դահլիճն ալ պիտի շարունակէ նոյն բաղաքականութիւնը, սիրաշահելու համար Եուկոսլավիան:

Վարչապետը կը տեղափոխուի

Երկուշաբթի օր Ֆրանսա ալ պիտի ունենայ իր «Տաւնինկ Սթրիթը» (Անգլիոյ վարչապետարանը): Պ. Ֆլանտէն պիտի փոխադրուի Օթել Մաթիյեօն, Վառէն փողոցին մէջ:

Մինչ Անգլիոյ վարչապետարանը համեստ շէնք մըն է, Ֆրանսականը պիտի ըլլայ փառաւոր հաստատութիւն մը, փարթամ թաղի մը մէջ: Սովորաբար, Ֆրանսայի վարչապետը կը ստանձնէր նաեւ նախարարական պաշտօն մը, հետեւաբար կը հաստատուէր համապատասխան նախարարութեան պաշտօնատան մէջ: Երբ Տումերկ վարչապետ եղաւ առանց նախարարական պաշտօնի, տրամադրելի պաշտօնատուն չունենալով, ստիպուեցաւ նախ հիւրանոցի մը մէջ բնակիլ, յետոյ փոխադրուեցաւ մասնաւոր տուն մը, իսկ իր գրասենեակը կը գտնուէր արտաքին գործերու պաշտօնատան մէջ (Քէ տ'Օրսէ): Այդ անյարմարութեան հետեւանքով էր որ ծրագրեց ոչ միայն վարչապետարան մը ունենալ, այլ եւ ընդարձակել վարչապետին իրաւասութիւնները:

Օթել Մաթիյեօնը շէեղօրէն կահաւորուած է արդէն: Միջոցներ կը խորհուին միեւնոյն ատեն գիւղական բնակարան մը ճարելու համար վարչապետին:

Ձափոն կը յառաջանայ դէպի Մոնկոլիա

=o–o=

ԱՅՍ ԵՐԿԻ՞ՐՆ ԱԼ ՄԱՆՁՈՒՐԻՈՑ ՎԻՃԱԿԻՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾՈՒԻ

1933 յունիսէն իվեր առաջին անգամ ըլլալով, երբ գինադադար կնքուեցաւ Ձափոնի եւ Չինաստանի միջեւ, ճափոնական եւ չինական զինուորները նոր ճակատամարտ մը սկսան յունուար 24ին, հիւսիսային Չինաստանի մէջ: Ճափոնական բանակին մէկ մասը կը յառաջանայ դէպի ներքին Մոնկոլիոյ Զահար նահանգը: Չինացիները կատաղօրէն կը դիմադրեն, բայց ճափոնական բանակը այնքան կատարելագործուած է որ, ամէն ընդդիմութիւն կը խորտակէ: Առաջին կատաղի կռիւները տեւեցին 24 ժամ, յետոյ ճափոնական բանակը կանգ առաւ: Իրագեկներ կ'ըսեն թէ Ճափոնի նպատակն է իր իշխանութեան տակ առնել ներքին Մոնկոլիոյ ընդարձակ տարածութիւնը, ճամբայ բանալով արտաքին Մոնկոլիոյ համար որ շատ աւելի ընդարձակ է եւ Ասիոյ սրտին կը բախտանցէ: Այս երկրամասը կը գտնուի խորհրդային իշխանութեան տակ: Թէեւ ճափոնական բանակը 1000 ճափոնցի եւ 1000 մանչու զինուորներէ կը բաղկանայ, սակայն ճակատամարտը կը մղուի արդիական ռազմավարութեամբ եւ գիտական բոլոր միջոցներով:

Ճափոն Ազգերու Դաշնակցութենէն հրաժարած ըլլալով, իճգինիճը ազատ կը զգայ ուզածին պէս աշրժելու: Դեռ 1915ին, Ճափոն 21 պահանջներ կը ներկայացնէր Չինաստանի, հետեւեալ առաջարկը դնելով Մոնկոլիոյ մասին.— 1· Հանքային բոլոր իրաւունքները վերապահել Ճափոնի.— 2· Որեւէ երկաթուղի չկառուցանել առանց Ճափոնի հաւանութեան.– 3· Ճափոնցիները պիտի կրնան հաստատուիլ եւ հողեր գնել Մանչուրիոյ մէջ: Մանչուրիոյ գրաւումէն յետոյ, Ճափոն իւրացուց ներքին Մոնկոլիոյ երեք նահանգներուն ծայրագոյն արեւելեան նահանգը, Ճէհոլը: Միեւնոյն ատեն, Մեծ Պարիսպէն անդին կը իշէր Չինացիները, ճամբայ բանալով նոր արշաւանքի մը համար, որ սկսած է արդէն:

ՕՐՉ ՕՐԻՆ

ՅԱՄԱՌՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

=o=

Մեր գրոց – բրոցները սովորութիւն չունին խրատ լսելու կամ իրենց գիտցածէ մասին կասկածելու:

Ընդհանրապէս, բոլորն ալ անվիճելի հեղինակութիւն են: Վա՛յ անոր որ կը համարձակի նոյնիսկ տարբեր սխալներ յիշեցնել կամ նրբութիւն մը բացատրել:

Եւ սակայն, «Ցառաջ»ի աւանդութիւնը թոյլ չի տար որ անհոգ հանդիստես մնամ բազմաթիւ սխալներու եւ վրիպումներու հանդէպ:

Կ'արժէր որ հայերէնի լեզուի, շարադրութեան եւ բառերու ամենօրեայ դասընթացք մը բացուէր: Բայց քանի որ Հ. Ա. Ղազիկեանի «Մի գրէ՛ը» անգամ թանգարան մտաւ, իսկ Հ. Ե. Փէչիկեանի նոր շարքը՝ աշխարհաբարի մասին, (*Բառմավէպ*) շատ ի՛նչեր կը կարդան, պարբերաբար խա – շնիճ·· մէկուն – միւսին ականջը:

×

Անցեալ օր, ամերիկահայ թերթի մը խմբագրականին մէջ հանդիպեցայ հետեւեալ բացատրութեան,— «Աշխատանքի բարտուղարուհին»:

Ըսել կ'ուզէ՝ աշխատանքի ՆԱԽԱ – ՐԱՐԸ, որ կին մրն է, Մ. Նահանգներուն մէջ:

Տարօրինակ յամառութեամբ մը, Մ. Նահանգներու մէջ հրատարակուած բոլոր հայերէն թերթերը կը շարունակեն «բարտուղար» թարգմանել բառը, որ պարզապէս, կը նշանակէ նախարար (**secratary of state, secrétaire d'Etat**):

Այդպէս է անգլերէնին ալ, ֆրանսերէնին ալ, գերմաներէնին ալ:

Այս յամառութեան հետեւանքով, տարիներէ ի վեր Մ. Նահանգներու արտաքին գործերու նախարարը կը կոչեն «Պետական բարտուղար»: Այդպէս եւ գանձային բարտուղար, աշխատանքի բարտուղար, կրթական բարտուղար եւայլն:

Կ'ուզէի գիտնալ թէ ի՞նչ կ'անուանեն բուն բարտուղարը,— Աշխատանքի բարտուղարին բարտուղա՞րը, պետական բարտուղարին բարտուղա՞րը ...

Քանի մը տարի առաջ, երբ այս մասին դիտողութիւն կ'ընէինք, ընկեր մը դիտել կուտար թէ, ամերիկեան սահմանադրութեան մէջ, բոլորովին տարբեր են նախարարին իրաւասութիւնները:

Ի՞նչ նշանակութիւն ունի: Նախարարը նախարար է, բարտուղարը բարտուղար:

Ս. Միութիւնն ալ նոր բացատրութիւն մը հանեց·— գործավար (կոմիսար), որ նոյնպէս նախարարի պաշտօն կը վարէ, ինչպէս Թուրքիոյ մէջ:

Ամբողջ աշխարհ ալ, մեզի պէս կը թարգմանէ,— Մ. Նահանգներու արտաքին նախարար այսինչ:

Երբ քնականը, օրինականը եւ տրամաբանականը ունինք, ինչո՞ւ բառերու հետ կը խաղամ, տառացի թարգմանելով եւ շփոթութիւն ստեղծելով:

Վ.Ա.Հէ

Ներքին Մոնկոլիոյ կեդրոնական նահանգը, Զահար, իր հիւսիսային սահմանագլխով կը մօտենայ Անդրսիպերիական երկաթուղիին, որ միանալով Ամուրի եւ արեւելեան Չինաստանի գիծերուն, միակ մեծ ուղին կը կազմէ խորհրդային Սիպերիոյ: Այդ է պատճառը որ Ճափոն իր ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած է Զահարի վրայ:

⁂ Վերջին լուրերու համաձայն, ճափոնական բանակը յուլիս – ուար 24ին վերսկսաւ յարձակողականը, 40 ֆիլոմէթր նահատի մը վրայ: Ճափոնցիները օգնական զօրք ստացած են եւ արդէն 60 քառ· ֆիլոմէթր տարածութիւն գրաւած են, նահանջի մատնելով չինական բանակը:

«Հինգերորդ Աւետարանը» գրի ձեռով

Բրիտանական թանգարանը հարստացաւ նոր գիւտով մը, որ կը համարուի «Հինգերորդ Աւետարանը»: Այս թանկագին մատենագիրը գտնուած է Եգիպտոսի մէջ, պապիրոսի ձեռով, եւ կը կարծուի թէ կազմուած է բրիստոնէական 100 – 150 թուականին: Բացի պատմական արժէքէն, այս վաւերագրին կտորները կը հաստատեն թէ առաջին բրիստոնեաներն են եղած գրքի հեղինակները: Արդարեւ, գտնուած պապիրոսները ձեռագիր կը պարունակեն երկու էջերուն վրայ եւ կազմի հետքեր կը ցուցնեն: Նոյն շրջանի բոլոր ծանօթ ձեռագիրները փաթաթուած են, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ գիրքը անծանօթ էր այդ շրջանին:

Ձեռագիրը յունարէն է եւ Յիսուսի անունը համառօտագրուած: Գտնուած է Եգիպտոսի մէջ, բայց չի գիտցուիր ո՛ւր: Հին աւանդութեան մը համաձայն, եգիպտական աւետարան մը գոյութիւն ունէր Քրիստոսի թուականին սկիզբը: Զարմանալի նմանութիւններ գտնուած են այս նոր ձեռագրին խօսքերուն եւ Ս. Յովհաննու Աւետարանի ձեռագրին միջեւ: «Թայմզ» հրատարակած է ձեռագրին մէկ պատճէնը, որ տեղ – տեղ պատռած է:

Բախտին խաղերը եւ «Աւազ Ուրքաթ» միլիոնատէրը

— · —

Եթէ կ'ուզէք վիճակահանութեան պարգեւ մը շահիլ, ··· բանտ մտէք, գոնէ մէկ շաբաթ:

Անցեալները Պոլսոյ մէջ, օգանաւային վիճակահանութեան մեծ պարգեւը շահած էին բանտապահ մը եւ բանի մը կալանաւորներ: Այս անգամ, Ֆրանսայի վերջին երկու վիճակահանութիւններէն մէկ միլիոն շահեցաւ նաւաստի մը, որ բանտարկուած է Թուլոնի մէջ, 15 օրուան համար: Այս բախտաւոր երիտասարդը, Անոի Տոնսիէօ, իր գինուորական ծառայութիւնը կը կատարէր մարտանաւի մը մէջ: Տօնական օրերու առթիւ, արձակուրդ ստացած ըլլալով, ժամանակին չներկայացաւ և դատապարտուեցաւ 15 օրուան բանտարկութեան: Ինքզինքը մխիթարելու համար, վիճակահանութեան տոմս մը գնեց եւ յանձնեց բանտապահին, որ սնտուկի մը մէջ պահեց զայն, փոխան ընկալագրի:

Արդ, չորեքշաբթի առտու, բանտապահը վազեց բանտարկեալին խուցը, մէկ ձեռքը տոմսը, միւսը թերթ մը: Նաւաստին մէկ միլիոն ֆրանք շահած էր հօթերորդ շերտէն:

Անշուշտ սահման չունէր իր ուրախութիւնը: Ո՞վ ժպտագին չպիտի դիմաւորէր այսպիսի բախտ մը:

Եւ սակայն, ամէն օրէնք իր բացառութիւն ունի, կ'ըսէր մեր վարժապետը: Այդ կարգէն է այն անծանօթը, որ մեծ պարգեւը, 2,500,000 ֆրանք շահած էր, բայց գնաց զայն գանձեց կատարեալ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

Ս. ՊԱՊՅԱՆ

ՀԱՅՈՑ ՂԱԶԱՐՈՒՄ ՅՈՒՐԱՀԱՏՈՒԿ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ

Ղազարոս Աղայանի անվան գրադարանի հարակից սենյակներից մեկում ինձ ընդունեց մի ծեր մարդ, որ ներկայացավ որպես գրադարանի հիմնադիրներից մեկը։ Նա ինձ հրավիրեց նստելու, ապա ասաց.

— Ես ուզում եմ ձեզ պատմել մեր գրադարանի ծագման մասին։ Ես ինքս էլ այդ ժամանակ երիտասարդ էի, ինչպես մյուս ընկերները, որոնք հավաքվում էին այստեղ։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։

Ծերունին լռեց հուզմունքից։ Նրա աչքերում փայլում էին արցունքներ։ Նա շարունակեց.

— Մենք հավաքվում էինք այստեղ, կարդում էինք, քննարկում էինք։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։

Ես նայեցի նրան և տեսա, որ նա ինքն էլ չի հավատում իր խոսքերին։ Նա կրկնում էր նույն բառերը, ինչպես մեքենա։ Ես հարցրի.

— Ինչո՞ւ եք կրկնում նույն բանը։

Նա զարմացավ, ապա պատասխանեց.

— Չգիտեմ։ Ինչ-որ մեկը ասաց, որ պետք է կրկնել, և ես կրկնում եմ։

Ես հեռացա գրադարանից՝ զգալով, որ այստեղ ոչ ոք չի հավատում իր խոսքերին։ Նույնիսկ ինքը չի հավատում։

ՀԱՅՈՑ ՂԱԶԱՐՈՒՄ ՅՈՒՐԱՀԱՏՈՒԿ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ

Ղազարոս Աղայանի անվան գրադարանի հարակից սենյակներից մեկում ինձ ընդունեց մի ծեր մարդ, որ ներկայացավ որպես գրադարանի հիմնադիրներից մեկը։ Նա ինձ հրավիրեց նստելու, ապա ասաց.

— Ես ուզում եմ ձեզ պատմել մեր գրադարանի ծագման մասին։ Ես ինքս էլ այդ ժամանակ երիտասարդ էի, ինչպես մյուս ընկերները, որոնք հավաքվում էին այստեղ։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։

Ծերունին լռեց հուզմունքից։ Նրա աչքերում փայլում էին արցունքներ։ Նա շարունակեց.

— Մենք հավաքվում էինք այստեղ, կարդում էինք, քննարկում էինք։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։

Ես նայեցի նրան և տեսա, որ նա ինքն էլ չի հավատում իր խոսքերին։ Նա կրկնում էր նույն բառերը, ինչպես մեքենա։ Ես հարցրի.

— Ինչո՞ւ եք կրկնում նույն բանը։

Նա զարմացավ, ապա պատասխանեց.

— Չգիտեմ։ Ինչ-որ մեկը ասաց, որ պետք է կրկնել, և ես կրկնում եմ։

Ես հեռացա գրադարանից՝ զգալով, որ այստեղ ոչ ոք չի հավատում իր խոսքերին։ Նույնիսկ ինքը չի հավատում։

ՄԱՐԴԸ — Նոքն օր ծաղօրէրեցին
տունէդ իմպտսաւոմ Մուսեռբու ևր
շարժեմ տուռ տատրվկերբու պեհու
ասիէտ Ս.Դ.Դ.

Ես ինքս էլ այդ ժամանակ երիտասարդ էի, ինչպես մյուս ընկերները, որոնք հավաքվում էին այստեղ։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։

Ծերունին լռեց հուզմունքից։ Նրա աչքերում փայլում էին արցունքներ։ Նա շարունակեց.

— Մենք հավաքվում էինք այստեղ, կարդում էինք, քննարկում էինք։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։ Մենք ուզում էինք ունենալ մեր սեփական գրադարանը, որտեղ կարող էինք կարդալ մեր սիրելի գրքերը։

Ես նայեցի նրան և տեսա, որ նա ինքն էլ չի հավատում իր խոսքերին։ Նա կրկնում էր նույն բառերը, ինչպես մեքենա։ Ես հարցրի.

— Ինչո՞ւ եք կրկնում նույն բանը։

Նա զարմացավ, ապա պատասխանեց.

— Չգիտեմ։ Ինչ-որ մեկը ասաց, որ պետք է կրկնել, և ես կրկնում եմ։

Ես հեռացա գրադարանից՝ զգալով, որ այստեղ ոչ ոք չի հավատում իր խոսքերին։ Նույնիսկ ինքը չի հավատում։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՍՏԱՑԱԿԱՆ
ՀՀ. Կ. ԱՍՊԻՐ

(Ի. իր սիրելի մայր)

= o =

9. ՍԱՍՆԱԼԻ — Տարիների ի վեր կ՚ապրի Ամերիկա, ուր ստացած է բարձրագոյն կրթութիւն եւ ուր ամուսնացած է ամերիկահայ աղջկան հետ։ Ունի երկու զաւակներ։ Ամուսնին հետ միասին կ՚աշխատի ամերիկեան մեծ ընկերութեան մը մէջ։ Ունի նաեւ ընդարձակ ագարակ մը։ Ամուսինը ամերիկացի է։ Ունի նաեւ քոյր մը, որ ամուսնացած է ամերիկացիի հետ։ Ունի նաեւ եղբայր մը, որ ամուսնացած է ամերիկուհիի հետ։ Ունի նաեւ հօրեղբայր մը, որ ամուսնացած է ամերիկուհիի հետ։ Ունի նաեւ հօրաքոյր մը, որ ամուսնացած է ամերիկացիի հետ։ Ունի նաեւ մօրաքոյր մը, որ ամուսնացած է ամերիկացիի հետ։ Ունի նաեւ մօրեղբայր մը, որ ամուսնացած է ամերիկուհ

«աւագ ուրբաթ» երեսով մը: Մարդը, յիսուննոց մը, հլմտական նախարարութեան պաշտօնատունը գնաց առտուն կանուխ եւ առաջնորդուեցաւ վճարման գրասենեակը: Հոն կեցաւ գլխարկը գլուխը եւ բոլորովին մոռայլ: Կարծես հարկատու մըն էր որ բողոքելու կ'երթար, տուրքի ծանրութեան դէմ: «Նստեցէք», ըսին: Մարդը հազիւ բարեհաճեցաւ գլխարկը հանել եւ բրթմնջել·

— « Լրագիրներուն մէջ կարդացի թէ 2,500,000 միլիոն ֆր· շահած եմ»:

— Հիմա պիտի ստանաք, պատասխանեց պաշտօնեան եւ թերաւ յանձնեց հազարնոցներու տրցակները:

Մարդը անայլայլ գրպաններուն մէջ տեղաւորեց 2,500,000 ֆրանկը եւ անհետացաւ: Միեւնոյն ատեն կը սպառնար ոստիկանին յանձնել որ եւ է թղթակից կամ լուսանկարիչ որ իրեն կը մօտենար, բան մը հարցնելու կամ պատկերը ֆաշելու համար···

** Տասերեք բանուորներ մէկ միլիոն շահեցան, հերթելով այս թուանշանին վերագրուած չարաշուք հանգամանքը: Ռիվոլի փողոցին մէկ ծխավաճառը, էր կռան գափռոպ, ուխտատեղի դարձաւ այս վիճակահանութեան առթիւ: Իր ծախած տոմսերէն 30ը շահեր էին, մէկը՝ մէկ միլիոն, մէկը՝ 25,000, չորսը՝ 10,000, իսկ 24 հատ ալ՝ հարիւրական:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՕՏԱՐ ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ խճողման դէմ բողոքելով, «Մաթէն» կ'առաջարկէ խորհրդային Ռուսաստան ղրկել զանոնք: «Ինչո՞ւ չեն երթար· հեռաւորութի՞ւնն է որ կը կեցնէ: Կարելի է չոգենաւային կարաւաններ կազմել, որովհետեւ, որքան գիտենք, ծովերը ազատ են: Իսկ փոխադրութեան ծախքերը աւելի աժան քան հիւրընկալութեան ծախքերը: Եւ փախստականները երջանիկ պիտի ըլլան ··· կը թելադրենք Ազգերու Դաշնակցութեան, օգտուիլ Պ· Լիթվինովի բարի տրամադրութիւններէն եւ համաձայնութիւն մը գոյացնել Եւրոպայի միւս երկիրներէն վտարուած համայնավարներու ընդունելութեան համար»:

ՕՏԱՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ արգիլուած են Ֆրանսայի մէջ, համաձայն 1836 մայիս 21ի օրէնքին: Ներքին նախարարութիւնը անգամ մը եւս յիշեցնելով այս պարագան, կ'ազդարարէ թէ անոնք որ կ'աշխատին օտար վիճակահանութեան տոմսեր տեղաւորել, ծանուցանել եւ ուրիշ ձեւերով քաջալերել, տուգանքի կամ բանտարկութեան պիտի դատապարտուին, 15 օրէն մինչեւ երեք ամիս: Թոմպոլաներու եւ պարգեւաւոր հանգանակութեանց համար պէտք է նախարարական կամ նահանգապետական արտօնութիւն ստանալ:

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ ամէնէն մեծին, Քալիմնոսի մէջ պաշարման վիճակ հրատարակուեցաւ իտալական իշխանութեան կողմէ, իբրեւ հետեւանք բնակիչներու ըմբոստութեան: Արգիլուած է մեկնիլ կղզիէն: Բոլոր նորեկները կը խուզարկուին: Ատենէ մը ի վեր վէճ մը կը տիրէ իտալական ոստիկանութեան եւ յոյն բնակիչներուն միջեւ: Այս վերջիններս իրենց մայր հայրենիք կը ճանչնան Յունաստանը: Քաղաքապետը հրաժարած է: Իտալական մարտանաւեր խարիսխ նետած են կղզիին առջեւ:

ՏԵՍԷՔ ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ
ԵՒ ՁԵՐ ԸՆԵԼԻՔ ՇԱՀԸ

1000 Նամակաթուղթ, ընտիր թուղթ		50 ֆր·
1000 Ծախքիւր	»	50 »
1000 Առեւտրական խարտ		40 »
1000 Պահարան, ներմակ		40 »
100 Հարսանեկան հրաւիրագիր	պահարանով	50 »
1000 Թուղթի – ծանուցում		35 »

(Բազմաթիւ հազարներու համար աւելի պակաս գին)

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒԱԶԼ ԳՈՐԾԵՐ

ՍՐԱԳ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱԺԱՆ

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

225 ՖՐԱՆՔ 16 ԷՋՆՈՑ ԳՐԱԿԸ, ԿՈՂՔՈՎ ԵՒ ԿԱԶՄՈՒԱԾ

Դիմել՝ ՏԷՐ – ՅԱԿՈԲԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

17, Rue Damesme – PARIS (13e) կամ հեռախօսել՝ **Glacière 15 – 70**

Ց. Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՌՈՍՏՈՄ խումբի ժողովը 28 Յունուար, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ «Վարանդեան» Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 25 Յունուար ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181, Գուր Լաֆայէթ «Զարդարեան» Գրադարանը:

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ «Իշխան» Ենթակոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին, կարեւոր օրակարգ: Ժողովէն վերջ տեղի կ'ունենայ դասախօսութիւն:

ՍԷՆ Ե'ԷՔԻԷՆի «Ընտօք» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին «Դուրեան» Գրադարանը:

ՄԱՐՍԻԼԻԻ Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 7.30ինԸնթերցարանի սրահին մէջ: Կ. Վարչութենէն կը խընդրուի իր ներկայացուցիչը ղրկել:

ՓՈՆ ՏՕՊՆԱՅԻ «Կորիւն» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Մէն Փիէռի վճռէ խումբի ընկերներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ (Մարսէյլ) Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 7·30ին, իր դրադարանին մէջ: Կ. Վարչութենէն կը խնդրուի իր ներկայացուցիչը ղրկել:

ՖՐ. Կ ԽԱՉԸ ՀՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ·Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

8 ՐԻՒ ԺԱՆ - ԿՈՒԺՕՆԻ ԱՐԱՒԻԼ ՄԷՋ

Métro: Champs Elysées-Clemenceau

Գեղարուեստական բաժինը ամբողջապէս մանուկներու կողմէ: երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, թատերական ներկայացում եւ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ մանուկներու յատուկ:

երաւէտներուն անխտիր կը բաժնուի խաղալիքներ եւ նախընթերիք:

Մուտքը՝ ձրի փոքրերուն, մեծերուն 2 ֆրանք·

Մանուկներու տօնն է. մի՛ զրկէք ձեր երախաները իրենց մեծ հաճոյքէն

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ՝ ՍԷՆ Ե'ԷԹԻԷնի ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 7.30ին Մալ ժան տ'Արքի մէջ 6, Բիւ Միգրոն Փլաս Շավանելի մօտ):

կը ներկայացուի Շիրվանզադէի ՆԱՄՈՒՍԸ

ղեկավարութեամբ Պ· ՀԱՅԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆի եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ տեղւոյս կարող ուժերու:

Տոմսերու գիները 4 եւ 3 ֆրանք·

վարագոյրը կը բացուի ժամը ճիշդ 7.45ին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը, Շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Ֆլօրիա ճաշարանին մէջ 61, rue Mr. le Prince, կարեւոր օրակարգ, կը խնդրուի բոլոր անդամուհիներէն ներկայ գտնուիլ որոշեալ ժամուն:

Ֆր. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղի ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին սովորական հաւաքատեղին, 253 բիւ ժան ժաք Բուսօ կարեւոր օրակարգ·

Փարիզի Սէբաստիոյ Երիտասարդաց Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին Ֆլօրիա ճաշարանը, 11, rue Mr. le Prince, մէթրօ Օտէոն Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն եւ կարեւոր ընթացիկ հարցեր: Ներկանները թիւը օրինաւոր պիտի նկատուի:

Միութեանս հասցէն.—

պետրոս կէվճեան 93, rue Alexis Pernon, Montreuil s/Bois, Seine·

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆի Պուլվար Օտտոյի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Պար Բրովեանի սրահին մէջ, կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներկայ գտնուիլ·

ՄԱՐՍԻԼԻԻ Լիզէոնական ընկերները սահպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Պար տը լա Փոսթ, 2, Բիւ Գօլպէր: Զեկոյց Պ. Տիրան Թէքէեանի եւ կարեւոր օրակարգ: Ոչ-անդամները կը հրաւիրուին արձանագրուիլ:

Ուշադրութիւն հաւաքատեղին փոխուած է:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ

1.— *Հայ կին մը տնական աշխատանքներու եւ կերակուր եփելու համար:*

2.— *Հայ կին մը տնական աշխատանքներու կամ ճաշարանի մէջ աշխատելու համար: Վարժ է հղային աշխատանքներու: Կոմայ մեկնիլ որ եւ է գիւղ: Դիմել՝ ՊԱՐՈՆԵԱՆի, 6, Rue Blanqui, Paris (13):*

Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damesme, PARIS (13)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԺՈՂՈՎ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ»ի ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Գիտութեանց Համալսարանի (Faculté des Sciences) մեծ ամփիթատրոնին մէջ: Մուտք Allées Léon Gambetta, թիւ 50:

Նիւթ՝ ՄԵՐ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ՀԱՄԱՐ *ՄՇԱԿՈՒԹԱՊԷՍ ՊԱՏՐՈՒԱՍՏԱՆ ԷԻՆՔ ԹԷ ՈՉ:*

Կը խօսին.— Թէնր՝ ՏԻԿ. ՍԻՐԱՆՈՒՇ ՓՕԼԱՏՅԱՆ: Դէմ՝ Պ· Վ. ՎԱՀԱՆ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ: Դասախօսութիւնը կը սկսի ճիշդ որոշուած ժամուն: Ժողովուրդը կրնայ մասնակցիլ վիճաբանութեան: Մուտքը՝ ազատ է:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ ԱՐԱԲԿԻՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

26 Յունուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 10էն մինչեւ լոյս

Jean Goujonի սրահներուն մէջ **8, Rue Jean Goujon, Paris (8)**

Թանկոյի եւ Ցազի զոյգ խումբեր, ղեկավարութեամբ ծանօթ M. SL OUTZKYի (Caveau Caucasien): Հոխ սիւիթէ: Գինիները բոլորին մատչելի:

Առատ գոհիլեոն: Անակնկալներ: Պարեր եւլն·: կը մասնակցին յայտնի արուեստագէտներ:

Մուտք՝ այրերու 12.50 ֆրանք, կիներու՝ 10 ֆրանք:

Նախօրօք ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները·

Տոմսերը կը ծախուին Միութեան անդամներուն մօտ եւ սափրիչ Փ· Մ· ԴԱՆԻԵԼԵԱՆ, 12, rue de Pot de Fer, Paris (5). Սափրիչ Marius. 20, rue Denoyez Պելվիլ:

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՕՆԱՏՈՒՆԸ *71, Avenue Kléber*

ՀԱՄՑԷՆ ՄԻՇՏ ՆՈՑՆՆ Է

Բաց է ամէն առաւօտ ժամը 10—12.30: — Դիմել ամէն կարգի վկայականներու համար:

ՀԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՊԱՏԻԿ ՇԱՀՈՎ՝ ՄԵԾ ՍՊԱՌՈՒՄ

ԱՅՍ Է ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՈՒ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

ԵՂԻՇԷ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

11, Rue Molière LYON. *Tél.: LALANDE 23-91*

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԻՄԻԱՅՆ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ

Բուրդէ, մետաքսէ եւ բամպակէ պատրաստուած, պէս պէս գոյներով եւ ամէն մեծութեամբ ծանրանկողինի եւ սեղանի ծածկոցներ: Մետքեննայով պատրաստուած պատի եւ գետնի գորգեր, descente-de-lits, coussins, draps-de-lits, couvertures piqués·

Մասնաւոր բաժին՝ Mouchoirs, serviettes, Torchon, Service de table.

Spécialité d'articles pour Marchands forains et pour Primes·

ՄԻՇՏ SOLDES եւ 2e CHOIX ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ:

ՖԱՒԻՒՐ ԹԱՀԻՐԱ ՊԷՅ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՇԱՐՔ ՄԸ

ՍԿՍԱԾ Է ՏԱԼ

THÉATRE DES CAPUCINES

39, Bld. des Capucines-Paris

Յունուար 26ի Շաբաթ օրէն մինչեւ 31 Յունուար Հինգշաբթի օր, երեկոյեան ժամը 9ին պիտի կատարէ միտեռու փոխանցման, թելադրական եւ հաւատքքրական փորձեր:

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՈՑՔ
ՓՏՏՈՒՑՔ
ԵՒ ԴՆԵՑՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԿԶ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՔ
ԱՆԱՐԱՏ
ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ներկնայ եւ քէյֆ կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց· ՏԱԼԱՓԻԲԻԲԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ· ՃԻՑԼՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart (Seine)**

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃԸՆԿԸՏՐԵԱՆ եւ ԹԻՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

»»»··«««

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

Ես այդ նպատակով բերեցի նրան, աւելացրեց Ասլանը:

Այդ ի՞նչ ընկերութիւն էր, ի՞նչով կարող էի ես ընկեր դառնալ նրանց հետ,— այդ մասին ոչինչ չխօսեցին: Բայց ես գիտէի, թէ այդ մոլաշրջիկները ովքեր են, կամ ինչ տեսակ տրղերք են: Նրանք դեռ տէր Թօդիկի դպրոցում եղած ժամանակ, յայտնի էին իրանց ճարպիկութիւններով եւ դանդաղ արկածներով: Նրանց մասին մարդիկ լաւ չէին խօսում, որովհետեւ նրանք փոքրիկ սրիկաներ էին:

Ես խոստացայ նրանց մօտ մնալ, մինչեւ տեսնէինք թէ վարպետիս գործը ինչով կը վերջանայ: Իմ նոր ընկերներս ուրախացան:

Ամառ էր: Բաց երկնքի տակ ամէն տեղ կարելի էր օթեւանել: Ախ, որքան լայն եւ ընդարձակ է Աստուծոյ աշխարհը, որքան ախորժելի է, երբ նրա մէջ ազատ ես եւ չար մարդիկ չեն նեղացնում քեզ:

Երբ հանգստացայ, երբ բոլորովին ուշքի եկայ, այն ժամանակ միայն հասկացայ, որ մերզիւղացիք շատ հեռու չեմ գտնում: Մեր գիւղը շրջապատած էր լայնատարած այգիներով եւ ձեռնատունկանատառներով: Այդտեղատառներից մէկի միջումն էինք գրտնում: Լուսնկայ գիշեր էր: Բայց ծառերի խտութեան մէջ չէր թափանցում լուսնի արծաթափայլ լոյսը: Իմ նոր ընկերները ծառերի ճիւղերից հիւսել էին այդ անտառում մի փոքրիկ տաղաւար· նրա մէջ նստած էինք: Նրանք ինձ հաց տուին, խմացրին, աշխատում էին ամէն կերպով մխիթարել ինձ: Գիշերը քնեցի ես խիստ ա – նուշ քնով:

Անցան մի քանի օրեր: Ես գտնում էի բոլորովին ապահով դրութեան մէջ եւ ամենեւին երկիւղ չունէի, թէ ան – տառների այն մոռացուած խլութեան մէջ, ֆէրրաշները կարող էին գտնել ինձ: Բայց ինձ անհանգստացնում էր վարպետիս վիճակը· ես մտածում էի իմ մօր, իմ քոյրերի մասին: Ինձ յայտնի էին պարսից զատուտրների անիրաւութիւնները, ես գիտէի, երբ որ եւ իցէ յացաւոր փախչում է, ձեռք չէ ընկնում, այն ժամանակ նրա փոխարէն կալանաւորում են նրա մերձաւորին, սկսում են չարչարել, մինչեւ յանցաւորը յայտնուի: Բայց ի՞նչով էի յանցաւոր ես, ի՞նչ էի արել, կամ ի՞նչ մեղք ունէր վարպետս:— Ինձ ոչինչ յայտնի չէր:

Ընկերներս հանգստացնում են ինձ, խոստանում էին թէ ճիշդ տեղեկութիւններ կը բերեն թէ՝ վարպետիս եւ թէ մեր ընտանիքի դրութեան մասին, բայց դեռ որոշ ոչինչ էէին ասում:

Օրըստօրէ ընկերներիս հետ աւելի մտերմանում էի եւ աւելի ընտելանում էի նրանց սովորութիւններին: Այդ ուրախ, մշտադուարթ պատանիները այժմ այն չէին, որպէս ես ճանաչում էի նրանց· երբ դեռ տէր Թօդիկի դպրոցում սովորում էին: Այժմ բոլորովին փոխուել էին: Այդ դպրոցի աշակերտներից շատերի հետ ես ծանօթ էի, որովհետեւ դպրոցը գտնւում էր մեր արհեստանոցի մօտ: Երբեմն ես գնում էի այնտեղ, որ տեսնեմ թէ, ինչպէս են սովորում աշակերտները: Ես նրանց ուսման մասին դատել չէի կարող, բայց զարմանում էի, տեսնելով, որ համարեա բոլորը ապուշ, բթամտացած տղերք էին, կարծես նրանց մէջ չունչ եւ հոգի չկար: Վարժապետի մշտական երկիւղը չէնել էր այդ ողորմելիներին կենդանի դիակներ: Ես չէի տեսնում նրանց մօտ զուարթ երեսներ, ինձ երեւում էր թէ արտասուքը միշտ հոսում էր նրանց աչքերից: Երկիւղը մի գուցէ ընկերը մատնէր իրան, չէնել էր բոլորին կասկածոտ եւ կեղծաւոր: Մեծի եւ ճիպոտների ուժով աշակերտների գլուխն արում միտք տարածելը, չէնել է նրանցից մի տեսակ կապիկներ, որոնք չեն կարող որոշել իրանց խաղի ձեւերը, մինչեւ խաղցնողը չէ չարժում ձեռքի գաւազանը:

Բայց Կարօն, Ասլանը, Սագօն, Թէեւ նոյն դպրոցի աշակերտներն էին, բայց այժմ իրանց աշակերտակիցների նման չէին: Դրանք կենդանի տղերք էին, համարձակ, միշտ ուրախ, միշտ անհոգ: Անհոգ էին ինչպէս երկնքի թռչունները եւ ապրում էին ճիշդ նրանց նման: Դրանց մէջ կար սէր, անձնանուիրութիւն դէպի ընկերը եւ չափից դուրս անկեղծութիւն: Ես շատ չուտ ճանաչեցի նրանց, որովհետեւ այսպիսի մարդերին ճանաչելը հեշտ է եւ չուտ էլ կապուեցայ նրանց հետ:

Մենք այժմ չորս հոգի էինք· մեզանից ամէն մէկը մի չնորհք ունէր· Ես լաւ ձայն ունէի, երգում էի· Ասլանը գիտէր ածել ջուրհակի վրայ· Սագօն ածում էր ջուրհակի վրայ, իսկ Կարօն լաւ ածել գիտէր դայրէ, գիշերները կազմում էինք մի ամբողջ երաժշտական խումբ: Մեր սեղանը լի էր լինում ամենատեսակ ուտելիքներով, գինին խօ այնքան էր, որքան կ'ուզես՝ խմէ: Ես առաջին անգամ այնտեղ սովորեցայ խմելը: Պատահում էր, մեզ սեզանակից էին լինում սիրելի հիւրեր: Ամառը գիւղացիների մեծ մասը մեր կողմերում անց են կացնում այգինեերում, բօստաններում, մշակութեան դաշտերում, եւ գիշերներն այնտեղ են պառկում: Շատ անգամ մեր նուագածութեան ձայնը ղուրս էր կոչում գիւղացի աղջիկներին այգիների խորքից. նրանք գաղտնի գալիս էին մեզ մօտ, քաղցր էր նրանց անցկացնել ամառնային գեղեցիկ գիշերները մանկահասակ սրիկաների հետ···:

Այդ զուարճութիւնները այն աստիճան գրաւել էին ինձ, որ ես մոռացայ վարպետիս: Ընկերներս թէեւ խոստացել էին նրա գործերի մասին ինձ տեղեկութիւն տալ, բայց, որպէս հաւատացնում էին, դեռ իրանք եւս ըստոյգ տեղեկութիւններ չունէին. մի այն ասում էին որ երկիւղը դեռ չէ անցել:

Ասեցի, մենք ապրում էինք երկնքի թռչունների պէս· Թռչունները չեն վարում, չեն ցանում, նրանք վայելում են ուրիշի մշակութեան բերքը: Այսպէս էլ անում էին մենք: Գիշերային խաւարի մէջ սատանան այնպէս համարձակ չէր կարող լինել, որպէս մենք: Բոլոր այգիների լաւ լաւ պտուղները մեզ էին պատկանում: Շատ անգամ թագուն մտնում էինք գիւղերը: Ամառուայ տօթերի պատճառով տանեցիք քնած էին լինում կտուրների վրայ, բակերը եւ սենեակները թողնելով բոլորովին անմարդաբնակ:

(Շար·)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
26
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
SAMEDI
26 Janvier
1935

ԺԱ ԲԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2713

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԱԽԱՐԴԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿ

Դեռ պատասխան չունինք Բարեգործականի գանձապահէն, իրրեւ լուսաբանութիւն մեր հրապարակային հարցումին:

Ոչինչ· չարունակենք մեր խորհրդածութիւնները, Յունուար 21ի գեկոյցին առթիւ:

Զեկոյցը խմբագրուած է իրրեւ պատասխան հետեւեալ մեղադրանքին·

— «Պարբերաբար ֆանի մը թերթերու մէջ կը յեղյեղուի թէ՝ Հ· Բ· Ը· Միութիւնը «կարեւոր» եւ նոյն իսկ «ահագին» գումարներ կը տրամադրէ կուսակցութեան մը»:

Նախադասութիւն մը եւս, ուղղուած հաշուեքննիչին·

— «Այս հարցումը ձեզի կ'ուղղեմ իրրեւ կեդր· վարչութեան գանձապահ, միանգամ ընդ միշտ փաստացիօրէն հերքելու այն յանկերգուած զրպարտութիւնը թէ Հ· Բ· Ը· Միութիւնը կուսակցութեան մը կ'օգնէ կարեւոր գումարներով, ենթադրութիւն մը որ յառաջ կուգայ միայն այն իրողութենէն թէ՝ այդ կուսակցութիւնը Միութեան հիմնարկութենէն ի վեր անոր գործունէութիւնը գնահատած է եւ իր շարքերուն մէջէն շատեր անդամակցած եւ ծառայած են Միութեան անշահախնդրօրէն»:

Նախ՝ լուսաբանութիւն մը,— պէտք է հղկել թէ ո՞ր թերթերը գործածած են «կարեւոր» եւ «ահագին» գումարներ բացատրութիւնը:

Ինչ կը վերաբերի հարցին էութեան, թոյլ տուէք որ քիչ մը հեռուէն սկսինք:

Բարեգործականի ամբողջ գժբախտութիւնն այն է որ, իր գլխաւոր վարիչները կա՛մ հայերէն չեն գիտեր, կամ գիտեն բայց թերթ չեն կարդար, եւ կամ կը կարդան բայց իրենց ուզած եղանակով կամ տրուած մեկնութեան համաձայն կը հասկնան:

Այսպէս, Պօղոս Նուպար հայերէն չէր գիտեր, եւ իր հաւատարիմներուն թարգմանութեան համաձայն կը հետեւէր գործերու ընթացքին: Իր տղաքը իրեն չափ ալ ծանօթ չեն հայկական կեանքին, եւ վարիչ – պատուիրակն է որ «կը լուսաբանէ»: Իսկ միւսները՝ իրենց գլուցածով եւ լսածով կը գոհանան: Ինչո՞ւ աւելի յոգնին:

Անոնք ջերմապէս կը հաւատան «անշահախնդրօրէն» վճարուած մուհեսիկներու խօսքին ու գործին, բայց յամառ վերապահութիւն մը կը ցուցնեն, երբ ուրիշներ կը խօսին առանց որ եւ է ակնկալութեան:

Մնաց որ, բուն կեդր· Վարչութենէն քանի՞ հոգի սրտանց կամ պատասխանատուութեան գիտակցութեամբ կապուած են գործի:

Եթէ մեր տեղեկութիւնները սխալ չեն, ներկայիս Բարեգործականի ամբողջ ղեկավարութիւնը ամփոփուած է երկու գլուխ – ներու կամ ձեռքերու մէջ,— Պ· Պ· Պօղոս Խամէրեան եւ Վահան Մալէզեան:

Միւսները ոչնչական չուքեր են, պարբերաբար լրացնելու համար «Ազազանի» մը, որ չատ հարեւանցի դաղափար ունի հայկական իրականութեան մասին: Ընդհանրապէս այնքան որքան «հայատէր» թերթերու ընթերցող մը:

Գլուխն այսպէս ըլլալէ յետոյ, տարբեր չէին կրնար ըլլալ թեւերն ու ոտքերը:

Անոնք մեծամասնօրէն կը պատկանին Պ· Կիմիւշկիրեանի ակնարկած հոսանքին,— «Կուսակցութիւն մը որ Միութեան հիմնարկութենէն ի վեր անոր գործունէութիւնը գնահատած է եւ իր շարքերուն մէջէն շատեր անդամակցած եւ ծառայած են Միութեան անշահախնդրօրէն»:

Վերջին տարիներու ընթացքին, այդ չքախտմբին վրայ աւելցած է նոր հաւաքածոյ մը,— զանազան կուսակցութիւններէ եւ մասնաւորապէս Դաշնակցութենէն վտարուած «ազգասէր»ներ, գինիէն քացախ դարձած մոլեռանդներ, ինչպէս բոլոր հաւատուրացներն ու դասալիքները:

Այս կախարդական չրջանակին մէջ է որ կը գործէ «անխտրական» Բարեգործականը, նոյնքան կախարդական մարտակոչով մը, — Դաշնակցութիւնը թշնամի է մեզի:

Դաշնակցութիւնը բազմաթիւ առիթներով ապացուցած է իր բարեկամութիւնը թէ «թշնամութիւնը»: Հաւատները կարելի է կազմել, անոր ղեկան կամ բացառական քննադատութիւններէն:

Մնդիրը այն է որ, Բարեգործականի ջոջերը սովորութիւն չունին պրպտելու, քննելու, վերլուծելու թէ ինչ կ'ըսեն «թշնամի»ները:

Ան մէկ դաւանանք ունի,— Դաշնակցութիւնը թշնամի է: Ճիշդ ինչպէս որ թուրք ղեկավարները սուտ – խենդ կը ձեւանային, «միշտը» հռչակելով հայ ժողովուրդը:

Եթէ անոնք, պարտականութեան եւ պատասխանատուութեան գիտակցութեամբ, հետեւած ըլլային մղուած պայքարին, որուն մէջ մինակ չեն Դաշնակցականները, այսքան անչնչելի դարձած չէր ըլլար մթնոլորտը:

Ընդունելով հանդերձ որ երբեմն չատ բուռն համեմատութիւններ կ'առնէ այդ պայքարը,— անդին կը մնայ առողջ, փաստացի, անչահախնդիր քննադատութեան ահագին պաշար մը, որմէ երբեք չեն ուզած կամ չեն գիտցած օգտուիլ Բարեգործականի մեծ ու փոքր վարիչները:

Անոնք յամառօրէն եւ դլխիվայր անձնատուր ըլլալով կուսակցութեան մը «անչահախնդրօրէն» ծառայող մուհեսիկներուն, ա – նոնց առջեւ լայնօրէն բացած են Բարեգործականի բարոյական եւ նիւթական հարստութեանց մեղրի կարասը:

Այս պարագան հաստատելու համար, չի բաւեր վկայութեան կանչել հաշուեքննիչը: Թուանշանները իրենց գիտական արժէքէն զատ, ունին ուրիշ իմաստ մըն ալ, որ կը պարզուի խղճի քննութեամբ:

Շ·

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

=o·o=

12 ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐ ԿՂ ՊԱՏԺՈՒԻՆ

Մոսկուայի Գերագոյն ատեանին զինուորական դատարանը յունուար 23ին ճննեց ներքին գործավարութեան Էնկինկրատի վարչութեան (Չեկա) նախորդ՝ վերատեսչին, Մէտվէտի եւ ընկերներուն խնդիրը: Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ դատական հարցաճննութիւնը եւ ամբաստանեալներուն վկայութիւնները հաստատած են որ Մէտվէտ եւ իր օգնականները՝ Զափորոյէց եւ Ֆօտատած են որ Մէտվէտ եւ իր օգնականները՝ Զափորոյէց եւ Ֆոմին, ինչպէս եւ միւս ութ պաշտօնեաները եւ մասնաւորապէս Պալցեվիչ որ իր պաշտօնին բերումով անմիջական կապ ունէր ահաբեկչական գործերու հետ, իմացեր էին կիրովի դէմ սարքուած ահաբեկումը: Այսպէս ըլլալով հանդերձ, անոնք ոչ միայն ուշադրութիւն չեն ընծայած, այլ եւ յանցապարտ են էրէական զանցառութեամբ՝ պետութեան ապահովութեան հիմնական պահանջներուն հանդէպ, ֆանի որ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք չեն առած: Մէտվէտ, Զափորոյէց եւ ներքին գործավարութեան Էնկինկրատի վարչութեան պաշտօնատարներէն Կորին եւ Լուստին միջոցներ ձեռք չեն առած, ժամանակին խափանելու համար Զինովիեւի հակայեղափոխական ահաբեկչական խմբակին, ի մէջ այլոց կիրովի սպանիչին՝ չարագործ Նիկոլայեւի գործունէութիւնը, թէեւ ամէն հնարաւորութիւն ունէին: Այս բոլոր ամբաստանեալները ամբողջովին խոստովանած են իրենց դէմ եղած մեղադրանքները: Ատեանը Մէտվէտն ու Զափորոյէցը դատապարտեց երեքական տարի արգելափակման, Պալցէվիչը՝ տասը տարուան, իսկ միւսները՝ 2–3ական տարուան:

⁂ Մոսկուայի գործարանը, որ «Փարիզի Կոմունա» կը կոչուի, նամակ մը ուղղած է Փարիզի բանուորներուն, իրրեւ պատասխան ընկերվ· արհեստակցական միութեանց, որոնք բողոքած էին վերջին գնդակահարութեանց դէմ: Խորհրդային երկրները կ'ըսեն թէ նամակը ստորագրուած է տասը հազար բանուորներու, մասնագէտներու եւ պաշտօնեաներու կողմէ: «Մենք որ հը – պարտութեամբ կը կրենք Փարիզի Կոմունայի փառաւոր անունը, պարտականութիւն սեպեցինք ձեզի դիմել, Փարիզի ընչազուրկ – ներ, մեր գերագոյն զայրոյքը յայտնելու համար Փարիզի արհեստակցական դիւանակալներուն բանաձեւին դէմ»: Նամակը թուելով Փարիզի ընկերվարականներուն «դաւանանութիւնները», կը բացատրէ թէ անոնք անցեալին մէջ իրենց աջակցութիւնն ընծայած են Տէնիֆինի, Կոլչաֆի եւ Վրանկէլի, փորձած են խեղդել խորհրդային վարչաձեւը եւ այժմ կը սողան Չիքլէրի ոտքերուն առջեւ: Նամակը ջերմ կոչ մը կ'ուղղէ միացեալ ճակատի, արհեստակցական միութեանց ղեկավարներու գլխուն վրայ, ղեկավարներ որոնք «բաղեհնի դասուն ծառաներն են»:

Թուրքիա ապագրաւիչ մը յանձնեց Գերմանիոյ

Թրքական կառավարութիւնը Քրուպի տան մէկ հիւղին յանձնեց չատ կարեւոր ապագրանք մը, երկաթուղիներու էլեկտրակառավարման յատուկ նիւթերու համար: Ապագրանքին դումարը կը հասնի 11 միլիոն թրքական ոսկիի:

Ճափոնի հազար հաս. մղոն հող գրաւեց Մանչուրիոյ մէջ

=o–o=

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԱՆԳ ԱՌԱԾ ԵՆ ԱՌ ԱՑԺՄ

Ճափոնական բանակը յունուար 24ին ռմբակոծեց չինական Մեծ Պարիսպին դուռները, ճամբայ բանալու համար իր արշաւանքին: Օդանաւերը տասը ռումբեր նետեցին Թուշիհու խաղաքին վրայ, յետոյ յայտարարութիւն մը ցրուեցին, ազդարարելով թէ խաղաքը թնդանօթի պիտի բռնուի, եթէ Չինացիները շարունակեն դիմադրել ճափոնական բանակին: Ուրիշ ռումբ մը նետուեցաւ Քուլան խաղաքին վրայ, որ կը գտնուի Չահարի մէջ, Մեծ Պարիսպէն 25 մղոն դէպի հիւսիս: Ճափոնցիները օգնական զօրք ստացած ըլլալով, կազմ եւ պատրաստ կը սպասեն նոր յարձակողականի մը համար: Միւս կողմէ, կատաղի կռիւներ տեղի ունեցան Մանչուրիոյ միջեւ, ներքին Մոնկոլիոյ սահմանին վրայ, խորհրդային հողին մօտ: Ճափոնցիները կը շարունակեն պաշտօնական զեկոյցներ հրատարակել, հաստատելու համար թէ նպատակ չունին Մեծ Պարիսպը անցնելու, բայց իրագեկներ կը հաւաստեն թէ արդէն հազար հաս· մղոն տարածութեամբ հող գրաւած եւ միացուցած են Մանչուրիոյ: Ճափոնի պատերազմական նախարարութիւնը հերքեց այս լուրը, բայց ուրիշ աղբիւրներ կը պնդեն, դիտել տալով թէ Ճափոն այս հերքումները կը հրատարակէ անոր համար որ իր գրաւած հողերը ոչ թէ Մոնկոլիոյ, այլ Մանչուրիոյ մաս կը նկատէ:

Ճափոնական բանակը չափազանց կը նեղուի ցուրտէն: Գործողութիւնները կանգ առած են առ այժմ, բանակցութիւններ վարելու համար: Եթէ այդ բանակցութիւնները ձախողին, յառաջխաղացումը պիտի շարունակուի:

Արեւելեան գործերու մասնագէտները կ'ըսեն թէ Ճափոն ներքին Մոնկոլիոյ հանդէպ ալ ճիշդ այն քաղաքականութիւնը կը վարէ ինչ որ ըրաւ Մանչուրիոյ հանդէպ: Առտու մը ժողովի պիտի հրաւիրէ Մոնկոլ իշխանները որոնք անկախութիւն պիտի պահանջեն, վեհապետ մը նշանակելով, ինչպէս ըրին Մանչու իշխանները: Այդ վեհապետը կանխաւ ընտրուած պիտի ըլլայ Ճափոնի կողմէ, որ այդ վայրկեանին պիտի ճանչնայ Մոնկոլիոյ անկախութիւնը, ինչպէս ճանչցաւ Մանչուրիոյ անկախութիւնը: Եթէ Չինաստան համակերպի, զինուորական գործողութիւնները պիտի դադրին, իսկ եթէ ընդդիմանայ, Ճափոն ամէն բան նախատեսած է,— Հիւսիսային Չինաստանը պիտի կցէ Մանչուրիոյ, պիտի ի-

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼՆԵՐԸ

=o=

*«Յառաջ»*ի խմբագրութիւնը դասախօսութեան ազդ մը ստացաւ երէկ, «հրատարակութեան խնդրանքով»:

Պիտի կարդամ չորրորդ էջ, այսօր իսկ:

Ինչպէս կ'իմանամ յարակից յայտագրէն, նոր միութիւն մը կազմուած է Փարիզի մէջ,— «Հայաստանի գրականութեան եւ Արուեստի բարեկամներ»:

Հիմնական նպատակը՝ «ճանչնալ ու ճանչցնել գաղութահայ զանգուածներուն՝ Խ· Հայաստանի գրական ու գեղարուեստական գործունէութիւնը»:

Յայտագիրը յստակապէս կը յիշեցնէ թէ՝ «Հ· Գ· Ա· Բ·»ը «ըլլալով միայն եւ միայն մշակութային կազմակերպութիւն մը որ դրուած է բացարձակապէս անկուսակցական հողի վրայ, բնականօրէն չունի խաղաքական ոչ մէկ հանգամանք»:

Ի՜նչ գեղեցիկ բանաձեւ:

Յաջորդ յօդուածին մէջ, պզտիկ բան մը կը պղտորէ միտքս·

— «Կրնան անոր անդամակցիլ բոլոր անոնք—զրպարտէ թէ գրասէր, արուեստագէտ թէ արուեստասէր — որոնք բարեկամարար կը չահագրգռուին նոր Հայաստանը յատկանշող գրական ու գեղարուեստական վերելքով, եւ կ'ընդունին միեւնոյն ատեն՝ միութեանս նպատակը»:

Ո՞րն է պղտոր բառը·— «ԲԱՐԵԿԱՄԱԲԱՐ»:

Այս մէկ հատիկ բնորոշումը ձեզի չի՞ յիշեցներ միւս հոչակաւոր նշանախօսքը,— «Բարեկամ Խ· Հայաստանի», «բարեկամ կազմակերպութիւններ» եւայլն:

Ապա ուրեմն, «բարեկամ» եւ «բշ – ճամի», ինչպէս ամէն օր կը լսենք ու կը կարդանք «անկաշառ բարեկամ» – ներու ճառերուն եւ թերթերուն մէջ:

Այս հաւատարմութեան ծածկամտութենէն յետոյ եթէ աչքէ անցընէք հիմնադիր անդամներուն ցանկը, պիտի տեսնէք թէ մարդիկ բաւական բան սրբած են յետպատերազմեան դիւանագիտութենէն:

Արդարեւ, այդ 19 ծանօթ կամ անծանօթ հիմնադիրներուն մէջ, դուք չպիտի գտնէք մէկ հատիկ անուն, որ «վարի արտ »էն բլլայ: Բոլորն ալ՝ վերի արտէն են, յատկապէս մաղուած: Հատընտիր:

Մի՛ հարցնէք թէ՝ ե՛րբ կազմեցին այս միութիւնը, հրապարակային կոչ ուղղեցի՞ն, «սահմանադիր ժողով» գումարեցի՞ն, այսման կարեւոր եւ «անկուսակցական » ձեռնարկի մը ծրագիր – կանոնագիրը մշակելու համար :

Եւ ակամայ միտքս կ'իյնան հոչակաւոր Հօկին եւ Բնակարաններու Ֆօնտի Հանգանակիչ Յանձնաժողովին կազմութեան պարագաները:

Անոնք ալ ճամբայ ելան «բացար – ձակապէս անկուսակցական հողի վրայ », «բնականօրէն » չունենալով «խաղաքական ոչ մէկ հանգամանք »:

Պայմանաւ որ, անդամներէն ո եւ է մէկը հեռուէն – մօտէն խառն չըլլայ ··· Դաշնակցութեան հետ:

Թէեւ, ատիկա արգելք չէր որ, սրտանուշ միամտութեամբ մը, դիմէին Դաշնակցական թերթերու աջակցութեան:

Կանխակալ կարծիքնե՞ր:

Թող նոր Միութիւնը ազատ մնայ միւսներուն սայթաքումներէն կամ ճախաւեր ռազմավարութենէն, եւ առաջին ուրախացողը ես պիտի ըլլամ:

Վ.Ա.Հէ

ՄԵՌԱ ՏԻԿԻՆ Ն. ԱԴՈՆՑԻ

Յաւով կ'իմանամ թէ Փրոֆ· Ն· Ադոնց դժբախտութիւնն ունեցած է կորսնցնելու իր կինը, Տիկին ՕԼԿԱ ԱԴՈՆՑ, որ հիւանդ էր բաւական ատենէ ի վեր: Մահը տեղի ունեցած է Պրիւսէլի մէջ, յունուար 23ին: Մարմինը պիտի փոխադրուի Փարիզ: Մեր ցաւակցութիւնները վաստակաւոր ուսուցչապետին:

բականացնէ նոր կայսրութեան ծրագիրը, հետզհետէ տարածուելով մինչեւ ռուսական նոր սահմանը: Ճափոն չի ծածկեր իր դիտումները: «Մեծագոյն Ասիոյ ընկերութիւնը », որ հիմնուած է Թոկիոյի մէջ, տօնելու համար Մանչուրիոյ պետութեան ստեղծումը, իր 1934ի տեղեկագրով կ'ըսէ·— «Մանչու պետութեան ըստեղծումը սկզբնաւորութիւնն է յեղափոխական փոփոխութեան մը՝ աշխարհի պատմութեան մէջ· ֆանի որ Ճափոնի կ'իյնայ ազիական միութեան վարիչը, վարպետը եւ առաջնորդը հանդիսանալ »:

Մահմետկհեւներ պիտի վարեն Իտալիան

Իտալիոյ նախարարութիւններէն վեցը, որոնք Մուսոլինիի անձնական ղեկավարութեան տակ չեն գտնուիր, յանձնուեցան նոր՝ մասնագէտ նախարարներու, համաձայն արհեստապետական կառավարութեան ծրագրին: Ասոնք են՝ երկրագործական, հանրօգուտ շինութեանց, հաղորդակցութեանց եւ դատական նախարարութիւնները : Փոխուեցան նաեւ 11 նախարարական խորհրդականներ: Այս առթիւ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ ֆաղաքականութեան փոփոխութիւն չէ որ կը կատարուի, այլ պաշտօնի հոլովում: Նոր նախարարները եւ խորհրդականները ծանօթ հեղինակութիւններ են իրենց յանձնուած պաշտօններուն համար: Այսպէս, հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ· Րոցցա նախագահն էր հողագործական սէնտիֆանեռու ընդհ· դաշնակցութեան, հաղորդակցութեանց նախարարը՝ նախկին նախագահը գործարանատէրներու ընդհ· դաշնակցութեան, հողագործական նախարար Ռոսսոնի՝ նախապատերազմեան կրակոտ յեղափոխական մը, Մուսոլինիի փոքորկալի երիտասարդութեան ընկերը եւ անխոնջ կազմակերպիչը բանուորական ընկերակցութեանց, միեւնոյն ատեն հայրենասէր: Ինքն էր որ, փաշական յեղափոխութենէն առաջ, հետեւեալ նշանախօսքը կը դնէր իր թերթերուն ճակատը·— «Հայրենիքը չուրացուիր, կը նուաճուի »: Նշանակալից է նաեւ երկրագործական նախարարին փոփոխութիւնը: Նախորդը, Եուսկ, չափազանց խղճահար կը նկատուէր· նորը, Թասո տի Ռէվէլ, աւելի վճռական մարդ է եւ սերտօրէն կապուած՝ Մուսոլինիի հետ:

Մ. Նահանգներ նոր օդանաւեր կը շինեն

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ նախագահ Րուզվէլթ իր յառաջիկայ պատգամագրով պիտի պահանջէ աւելցնել օդանաւային ուժերը: Յատուկ յանձնաժողովը յանձնարարած է չորս հազարի բարձրացնել Մ· Նահանգներու օդանաւային ուժը: Պատերազմական նախարարը իր տարեկան տեղեկագրին մէջ կը յանձնարարէր

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ 1700-ԱՄԵԱԿԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Ր.

«ԱՐՎԵՍՏԻ ՁԱՅՆ ՉԱՐԵՑԱՎ ՄԵՋ» — ՀԱՍԱՐ ՀԱՅՈՑ ՄԵԾ ԳՐՈՂԻ ՄԱՀՎԱՆ 200-ԱՄՅԱԿԸ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՑ ՀԱՆՐԱՊԵՏ ՎԱՀԱՆ ՏԵՐ-ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ «ՀԱՅՈՑ ՄԵԾ ԳՐՈՂԸ» ԵՎ ՆՐԱ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆՑՅԱԼ

«ՎՈՒՐԴԸ ԻՐ ՏՈՒՆԸ ՉԻ ՏԱՆԻ»

(ԱՇՈՂՈՒՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՅՈՒՆԱՑԻ ՎԱՂԱՆԸ ԴԱՎԱՆՔՈՎ)

«Ես ամեն ինչ արել եմ, որ ինձ ուղարկեն Ղարսի ճակատ, բայց ինձ ասացին, որ ես պետք եմ թիկունքում։ Ես ամեն ինչ արել եմ, որ ինձ ուղարկեն ռազմա

ՊՈՒԼՎԱՐԻ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

Վեպ Գ. ԳԱՎԱ

Ղեղ էինք մեր հայրենի տան մեջ, ես, քույրս Ժասմենը, մայրս, հայրս, մորաքույրս, հորեղբայրս, հորեղբորս կինը, զարմիկներս, ծառաները, հարևանները, ամբողջ գյուղը։ Ամեն ինչ ուրախ էր, ամեն ինչ ժպտում էր մեզ։ Ես ինձ համարում էի ամենաերջանիկ աղջիկը աշխարհում։ Ինձ թվում էր, թե ամբողջ աշխարհը ստեղծված է միայն ինձ համար։ Ես չգիտեի, թե ինչ է վիշտը, ինչ է դժբախտությունը։ Ես չգիտեի, թե ինչ է մահը։ Ես չգիտեի, թե ինչ է սերը։ Ես չգիտեի, թե ինչ է կյանքը։

Ես ապրում էի ինչպես ծաղիկները, ինչպես թռչունները, ինչպես ամպերը, ինչպես ամառային անուշ քամին, որ ոչ մի հետք չի թողնում իր անցած ճանապարհի վրա։

Ես ապրում էի ինչպես ամեն մի մարդ, որ ապրում է իր հայրենի տան մեջ, իր ընտանիքի գրկում, իր ազգի, իր ցեղի, իր ժողովրդի մեջ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ DIMANCHE 27 Janvier 1935

ԺԱ ՐԴ ՏԱՐԻ - 11e Année No 2714

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԻՏՆԱԿԱՆՆ ՈՒ ՆՈՒԻՐԱԿԸ

Արդէն Փարիզ է Գարեգին արք. Յովսէփեան, Էջմիածնի նուիրակը, որ իր առաքելութիւնն սկսաւ Ռումանիայէն եւ Պուլկարիայէն, ճամբուն վրայ հանդիպելով նաեւ Վիէննա: (Հարցնողներ կան թէ ինչո՞ւ չգնաց նաեւ Յունաստան, որ կը պտնուէր իր ճամբուն վրայ եւ ուր խառնայոյզ կացութիւն մը կը տիրէ ամիսներէ ի վեր ...):

կաթող. նուիրակին մէջ, մենք ամէն բանէ առաջ կ'ողջունենք բանասէրն ու դիտնականը, երկու անվիճելի հեղինակութիւններ:

Մեր ընթերցողները արդէն առիթ ունեցան կարդալու իր բանախօսութեանց ամփոփումը: Դեռ չատ չենք որ ներկայացուցինք, նաեւ, Թիլիսիէի մեր թղթակցին տեսակցութիւնը:

Շուտով Փարիզի եւ Թրանսայի միւս գաղութներուն մէջ ալ կը լսենք պինքը, իր պաշտօնին հետ կապուած զեկուցումներով եւ մանաւանդ դիտական դասախօսութիւններով:

Ինչո՞ւ երկրորդական գծի վրայ կը դնենք իր առաքելութեան պաշտօնական մասը, որ հիմնականն է, ուրիշներու համար:

Պարզապէս յարգելով պինքը:

Մենք անձամբ չենք ճանչնար կաթող. նուիրակը: Բայց անոնք որ հինէն կը ճանչնան կամ առիթ ունեցան վերջերս ծանօթանալու, ակնածանքով կը խօսին իր լրջութեան եւ հայրենասիրութեան մասին: Դեռ ուրիշ բարեմասնութիւններ ալ կը թուէն, որոնց չհաւատալու պատճառները չունինք:

Արդ, կաթող. նուիրակը ունի՞ բոլոր հնարաւորութիւնները, արդարամտութեամբ քննելու եւ լուծելու համար եղած վէճերը:

Մենք չենք հաւատար: Շուք մը կայ որ պիտի մթագնէ իր աչքերը: Իր կամքէն անկախ պարագաներ կան, որոնք պիտի կոտրեն իր թեւերը:

Աւելի բախտաւոր չէ պինքը ղրկողն ալ:

Միւս կողմէ, մենք միշտ այն տեսակէտն ունեցած ենք թէ՝ կղերականները չեն որ ուղղութիւն եւ ձոյն պիտի տան մեր ազգային – հանրային կեանքին:

Անոնց դերը նուազագոյն չափին վերածուած է Ա. Հայոցմէն մէկ, թէեւ Երեւանցիները կը կարծեն թէ կարելի է փոչի ցնել Հայկական Արտասահմանի աչքերուն, կաթողիկոս ընտրել տալով եւ նուիրակ մը ճամբայ հանելով:

կաթող. նուիրակին գլխաւոր պարտականութիւններէն մէկը պիտի ըլլայ խաղաղութիւն քարոզել:

Իրազեկները կը հաւատան թէ այդ պարտականութիւնը յաջողութեամբ կատարած է իր այցելած գաղութներուն մէջ:

Մնանաւանդ որ, չատ աւելի լայնամիտ կ'երեւայ, քան միւս – նները, գոյնզգոյն աշխարհական պատուիրակները, որոնք երեւան էն եկան ու գացին վերջին տարիներու ընթացքին, աւելի չատ «չերտաւորում» հաստատելու եւ ճեղքերը խորացնելու համար:

Երկրորդ պարտականութիւն մը կը կազմէ պողի հաւաքել էջմիածնի համար, որ մատնուած է մուրացկանութեան, չնորհիւ հաստատուած կարգուսարքին:

Այս գործն ալ յաջողութեամբ պսակուած է Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ մէջ, գտնելով թերթերու մէջ արձանագրուած հանգանակութիւններէն:

Անչուշտ յուսախաբութեան չպիտի մատնուի Ֆրանսայի մէջ, ուր այնքան պատկառելի բազմութիւն մը կը կազմեն բարեպաշտներն ու աւանդապահները:

Ինչ կը վերաբերի բուն պաշտօնին, — թեմական կազմակերպութիւն ստեղծել, հարթել վէճերը եւ վերահաստատել համերաշխութիւնը, ըսինք թէ չատ բան չենք սպասեր, թէ իրրեւ սկզբունքի խնդիր եւ թէ նկատի առնելով պարագաները:

Հրաշքի հաւատացող ալ չենք, որպէսզի համոզուինք թէ մեր բոլոր ենթադրութիւնները սխալ են:

Գարեգին արք. մեծագոյն ծառայութիւնը մատուցած պիտի ըլլայ, եթէ համոզուի հետեւեալ ճշմարտութեան,— Էջմիածինը որքան քիչ խառնուի արտասահմանի ներքին գործերուն, այնքան օգնած կ'ըլլայ խաղաղութեան:

Աւելի բաց խօսինք,— բոլոր անոնք որ, վեղարաւոր թէ ան – վեղար երեւելիներ, արհեստական վէճեր կը ստեղծեն, երբ նեղը մնան, կ'ապաւինին Էջմիածնի հեղինակութեան, «ընկալեալ սովորութեանց» կամ կոնդակներու, որոնք երբեք չեն համապատասխաններ կացութեան պահանջներուն:

Անչուշտ յանցանքներ կան երկու կողմէն ալ: Սակայն չմոռնանք որ Էջմիածինն ալ կողմ դարձած է չատ մը վէճերու մէջ: Ուրեմն, դժուար թէ կարենայ իրաւարարի դեր կատարել:

Տաղտկալի բան պիտի ըլլար մանրամասնութեանց մէջ մտնել եւ սիրտ պղտորել օրուան վէճերով:

կաթող. նուիրակը եթէ կարենար միայն իր անունը չհամագործող վեղարաւորներն ու միւսները դատել, համաձայն եկեղեցական օրէնքներու, մեծագոյն նպատակ պիտի ըլլար կիրքերու մեղմացման:

Արդարեւ, կղերական իշխանաւորներ ունինք որոնք լուրջ կուսախնձոր դարձած են ոչ միայն փառամոլութեամբ, քինախնդրութեամբ եւ իրաւասութեան զեղծանումով, այլ եւ իրրեւ պարզ կրօնաւոր:

Գարեգին արք. վարպետ մըն է մանրանկարչութեան,— այսինքն վարժուած՝ յետին մանրամասնութիւնները պրպտելու, քակելու, կարդալու եւ վերլուծելու: Ուրիշ խօսքով՝ աչք ունի:

Իր այդ արժանիքը եւ դիտնականի սրատեսութիւնը ամէն պահուիւն կ'ընծայեն իրեն, երեւան հանելու համար «ինչն ու ինչը»:

Եթէ նոյն իսկ չկարենայ գործադրել իր տեսածն ու դիտածը, իր եղրակացութիւնը բաւական է իրրեւ նորագոյն նիւթ մը ժամանակակից պատմութեան:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

կաթող. ՆՈՒԻՐԱԿԸ ՓԱՐԻԶ ԵԿԱՒ

Էջմիածնի կաթող. նուիրակ Գարեգին արք. Յովսէփեան, Փարիզ հասաւ երէկ առաւօտ ժամը 9ին: Կառ տը լ'Էսթի կայարանին մէջ զինքը դիմաւորեցին Փարիզի Հայոց եկեղեցւոյ վարչու – թեան եւ հոգաբարձութեան անդամները, Վռամշապուհ արք., Բահանայից դասը եւ Բարեգործականի ներկայացուցիչները:

Կաթող. նուիրակը առաջնորդուեցաւ եկեղեցի ուր տեղի ունեցաւ պատշաճ ընդունելութիւն: Յետոյ փոխադրուեցաւ իրեն յատկացուած բնակարանը, Օթէլ Սէն Րէժիս, 15 բիս ժան Կուժօն:

Գարեգին արք. այսօր պիտի Բարոզէ եկեղեցիին մէջ, հայրապետական ողջոյնները հաղորդելով ժողովուրդին: Իսկ յաջորդ կիրակի Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ տեղի կ'ունենայ ընծաները Բարեգործականի:

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ ՔՈՒԷՒԱՐԿԵՑ

Գանձատուներու յաւելման օրինագիծը

ՆՈՐԷՆ ԲՈՒՌՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ՖՐԱՆՔԻՆ ԳԻՆԸ ՊԱՀԵԼՈՒ ԿԱՄ ԿՈՏՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Երեսփ. ժողովը ուրբաթ օր 122ի դէմ 450 ձայնով Քուէարկեց այն օրինագիծը, որով կառավարութիւնը արտօնութիւն կը ստանայ 10 միլիառ ֆրանքէն 15 միլիառի բարձրացնելու գանձատուներու շրջաբերութիւնը: Ասով կառավարութիւնը կը յուսայ ա – ժանցնել վարկը եւ գարկ տալ ճարտարարգործութեան: Նորէն բուռն վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան, ելմտական – սեղանաւորական բաղաբականութեան մասին. բայց ընդդիմադիրներն ալ խոստովանեցան թէ ուրիշ ելք չկայ, թեթեւցնելու համար ներկայ տնտեսական թմրութիւնը:

Վարչապետը եւ ելմտական նախարարը պաշտպանելով օրինագիծը, յանախ յիշեցին Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներու փորձը, ապացուցանելու համար թէ ազգային դրամին արժեզրկումը հա – մաշխարհային դարման մը չէ տիրող տագնապին դէմ:

Բոլորովին տարբեր տեսակէտ մը պաշտպանեց Պ. Փօլ Ռէյնօ, որ երբեմն ելմտական նախարար եղած է եւ ջերմ ախոյեան՝ փը – րանքին գինը կոտրելու բաղաբականութեան: Իրրեւ առժամեայ դարման ընդունելով հանդերձ օրինագիծը, նախկին նախարարը շարք մը բննադատութիւններ ըրաւ, առանց սակայն փրանքին արժեզրկումը իրրեւ միակ դարման առաջարկելու: Ուրիշներ ալ տարբեր տեսակէտներ պաշտպանեցին, բննադատելով կառավարութեան լաւատեսութիւնը եւ առաջարկելով կրճատել գանձատոմսերը, փոխանակ աւելցնելու:

Վարչապետը վերջին անգամ խօսք առնելով, մերժեց նոր թղթադրամներու շրջաբերութեան առաջարկը, թելադրութիւն մը զոր «կ'ամչնայ վիճաբանութեան ենթարկել»: Յայտարարեց թէ վարկի սահմանափակումը այնքանձայրայեղութեան հասած է որ, հինգ միլիառ ֆրանքի յաւելումը մեծ բան չէ: Յետոյ թուեց երկարատեւ պարտքերու հսկայական յաւելման անպատեհութիւնները, եւ շեշտեց թէ ֆրանքին գինը կոտրելով, ուրիշ բան ըրած չպիտի ըլլան եթէ ոչ աւելցնել գիները եւ աւելի մեծ նեղութեանց մատնել ժողովուրդը: Պ. Փօլ Ռէյնօ պատասխանեց թէ չարիքին բուն պատճառը այն է որ մեծ տարբերութիւն կը տիրէ հրապարակի գիներուն եւ Ֆրանսայի ներքին գիներուն միջեւ: Եւ եզրակացուց թէ այս վիճակը պիտի շարունակուի ցորչափ կը պահուի փրանքին ոսկի արժէքը, հակառակ անգլ. ոսկիին եւ տոլարին անկման: Ելմտական նախարարը բացատրեց թէ ստերլինի եւ տոլարի ամրացումը կարելի է միայն փրանքի ներկայ արժէքին վրայ:

Նոր Գերմանիան պիտի քաղկեցուցած իսան նուանգներ.

Համաձայն պետական վերակազմութեան ծրագրին, որ վա – ւերացուած էր հիթլէրական իշխանութեան հաստատումէն իվեր յետոյ, Գերմանիա բաժնուի անյապաղ, փոխանակ 16 պետութեանց, ինչպէս որոշուած էր 1870ի ֆրանքֆուրտեան պատերազմին ատեն: Դահլիճը վերջնապէս հաստատեց այս ծրագիրը, որ պիտի հրատարակուի յունուար 30ին,— երկրորդ տարեդարձ հիթլէրական իշխանութեան:

Այս ծրագրով, աւելի պիտի կեդրոնացուի Գերմանիոյ վարչական դրութիւնը, եւ նահանգապետները պիտի դառնան «առաջնորդ »ներ: Պաշտօնական զեկոյցը մասնաւոր յիշատակութիւն չըներ Փրուսիոյ վարչական կազմի մասին: Կը կարծուի թէ նահանգին վարչապետը, կէօրինկ, պիտի նշանակուի նահանգապետ: Միեւնոյն օրը ուրիշ օրէնք մը պիտի հրատարակուի, ճշդելով Սարի նահանգին վարչական կազմակերպութիւնը: Ուրիշ օրէնքի մը համաձայն, Գերմանիոյ դատական վարչութիւնը պիտի կեդրոնացուի դատական նախարարին ձեռքը:

Թ. Միութեան փոխ-վարչապետը յանկարծամահ

Պ. Քուիպիշեւ, խորհրդային Միութեան գործավարներու խորհուրդին դեր – նախագահը, յանկարծամահ եղաւ ուրբաթ օր, ժողովին բացումէն առաջ: Այս պատճառաւ, յունուար 28ին յիսնգումեայ խորհուրդներու 7րդ համագումարը, որ պիտի բացուէր յունուար 25ին:

Վալերիէն Քուիպիշեւ ծնած էր 1888ին, Օմսքի մէջ: Երկրորդական ուսումը լրացնելէ յետոյ, չկրցաւ բարձրագոյն կրթութիւն ստանալ: Ցեղափոխական ասպարէզը նետուեցաւ 1904ին, իբրեւ սոցիալ – դեմոկրատ: 1905ին Փեթերսպուրգ եւթալով, մասնակցեցաւ յեղափոխական շարժումներու: 1906ին Օմսք վերադարձաւ, եւ անդամ ընտրուեցաւ իր կուսակցութեան կոմիտէին: Նոյն տարին երկու անգամ ձերբակալուեցաւ եւ յետոյ ախտորուեցաւ, սակայն յաջողեցաւ փախչիլ: 1907ին վերադարձաւ Փեթերսպուրգ եւ նորէն ձերբակալուելով բանտարկուեցաւ: 1910ին ախտորուեցաւ, եւ ժամանակաշրջանը լրացնելով անցաւ Փեթերսպուրգ: 1915ին նորէն ձերբակալուելով, ախտորուեցաւ Սիպերիա, բայց յաջողեցաւ փախչիլ եւ հասնիլ Սամարա, ուր գործարան մը մտաւ իբրեւ բանուոր: Յետոյ բոլշեւիկեան ապօրէն խորհրդաժողով մը գումարեց Վոլկայի շրջանին մէջ, բայց մատնութեան մը վրայ բոլոր պատուիրակները ձերբակալուեցան, իսկ ինքն ալ միասին: Այս անգամ ալ ախտորուեցաւ, եւ 1917 փետրուարի յեղափոխութեան շնորհիւ կրցաւ ազատիլ: Հոկտեմբերեան յեղափոխութենէն յետոյ, Քուիպիշեւ նախագահ ընտրուեցաւ յեղափոխական կոմիտէին: Ձեխերու յարձակողականին ատեն, լիազօրն էր Ա. զօրաբանակի, անդամ Դ. զօրաբանակի զինուորական խորհուրդին: Քոլչաք, պարտութենէն յետոյ զանազան պաշտօններ վարելով, փոխադրուեցաւ Պուխարա, իբրեւ լիազօր ներկայացուցիչ խորհրդային կառավարութեան: Այնուհետեւ շարունակ բարձրանալով, 1926ին եղաւ նախագահ ազգային տնտեսութեան գերագոյն խորհուրդին, անդամ Քաղաքական Բիւրոյին եւ դեր–նախագահ գործավարներու խորհուրդին: Երկաթեայ վճռականութիւն ունէր եւ գործօն դեր կատարած է հնգամեայ ծրագրին մշակման եւ գործադրութեան մէջ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԿԻՐԱԿԻՆ

— o —

Տօն է այսօր, կէս օրէն յետոյ: «Մանուկներու Օր »ը:

Շաբաթներէ ի վեր, կ. Թաչի ան – դամուհիները իրար անցած են, որ պէսզի բան մը պակաս չմնայ:

Նրախնամուած՝ անցեալ տարուան փորձէն, որուն մասնակցեցան 250 մանուկներ, այս տարի սիրուն խաղալիկներ գնած են 400ի համար:

Տօնին դերակատարներն ալ մանուկներ են, մանչ թէ աղջիկ:

Փարիզի թաղերէն՝ Կ. Թաչի իւրա – քանչիւր մասնաճիւղ պարտականութիւն մը ստանձնած է, մարզելով իր սաներն ու սանուհիները:

Մէկ խօսքով՝ մրցահանդէս մը մանուկներու՝ ուր հայաշատ կեդրոններէ: — Փարիզ, Ալֆորվիլ, Իսի-լէ-Մուլինօ, Անկէն, Առնուվիլ, Պուա - Քո – լոնիւ, Պանեէօ - Քաշան եւ Շավիլ:

Ամէն մէկ խումբ մասնաւոր բաժին մը ստանձնած է,— երգ, նուագ, արտասանութիւն, պարեր եւ զանազան խաղեր:

Նոյնիսկ թատրոնը ապահովուած է: «Ցառաջդիմասիրաց»ի (Պանեէօ – Քաշան) սաներն ու սանուհիները թատերախաղ մը պիտի ներկայացնեն, առաջնորդութեամբ Նշան Պէշիկթաշլեանի, որ ապահովարար երբեմ այս – ֆան խանդավառուած չէր իր ուսուցչական ասպարէզին մէջ:

Աչէ մը նետելով յայտագրին վրայ եւ յետոյ աչքի առջեւ բերելով հան – դիսասրահը, կ'երեւակայեմ թէ ի՛նչֆան բազմութիւն պիտի խռնուի:

«Շատեր ոտքի վրայ մնացին », պիտէ գրէ, յաջորդ օրը, թղթակից մը:

Որո՞ւ հոգ: Թող աւելի մօտէն հե – տաքրքրուին այս խորապէս գեղեցիկ եւ շինարար ձեռնարկով, եւ յաջորդ անգամ հազարնոց սրահ մը կը վարձուի,— ներկայացնելու համար հազար անչափահասներ՝ որոնք հայերէն կը խօսին, հայերէն կը կարդան եւ հայերէն կ'երգեն:

Դուն, ես, մենք,— բոլորս ալ դեր ունինք այսպիսի ձեռնարկներու ծաւալման կամ սահմանափակման մէջ:

Իսկ ոչ մէկս ո՛ր եւ է չմնդանի՝ մէկուսի մնալու:

Պառլիկ եմ, համալիկ եմ, համբայ չիյտեմ, ո՞ւր երթամ ...

Այսպէ՞ս կ'երգէին, երէկ, տարբեր պայմաններու մէջ:

Այն ատեն մեր հողին վրայ էինք, օժտուած՝ շատ մը պատեհութիւններ – րով:

Թեւէն կը բռնէիր դպրոց կը նետէր – իր — «միսը էեզի, ոսկորը ինձի» — եւ ինքն իրեն կը գտնէր ճամբան:

Ի՞նչպէս գտնեն իրենց ճամբան, հիմա, այս ծովուն մէջ, «պստլիկ – նստլիկ» Հայկակն ու Հայկուհին, եթէ իրենց գլխուն ձգենք:

Ծովը, հովը կ'առնեն կը տանին, տաշեղի կտորներու պէս:

Կը տանին կը ցրուեն անծանօթ ուղղութեամբ, ոչ թէ ոսկորը ձգելով էեզի, այլ հետքն անգամ կորսնցնելով:

Օրհնութիւն մըն է որ աշխատողներ ունինք, չարիքը սահմանափակելու համար:

Ո՛ւր տուէք աշխատողներուն եւ հոգատարներուն, որպէսզի կարենան բազմաթիւ «կիրակի»ներ սարքել, թարմացնելով, հայացնելով եւ՛ւ մանուկներուն եւ՛ւ ձեր հոգին:

Ամէն մէկդ որ ներկայ պիտի ըլլաս այսօրուան տօնին, պիտի կրնաս որոշել ձեր պարտականութեան տեսակն ու չափը:

Վ.Ա.Հ.

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ԴԱՏԻՆ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նիւ Եորէէն կը գրեն թէ Ղեւոնդ արք.ի սպանութեան առթիւ դատապարտուած ընկերներու դատին վերաբննութեան ունկնդրութիւնը յետաձգուած է փետրուարի կիսուն:

*** Յունուար 9ին յանկարծամահ եղաւ դատաւոր Ճոզէֆ Քորբիկըն, որ երկու ամիս նախագահն էր Դուրեան արք.ի սպանութեան դատին: 60 տարեկան էր եւ 23 տարի դատաւորի պաշտօն վարած:

եւ նորէն ձերբակալուելով բանտարկուեցաւ: 1910ին ախտորուեցաւ, եւ ժամանակաշրջանը լրացնելով անցաւ Փեթերսպուրգ: 1915ին նորէն ձերբակալուելով, ախտորուեցաւ Սիպերիա, բայց յաջողեցաւ փախչիլ եւ հասնիլ Սամարա, ուր գործարան մը մտաւ իբրեւ բանուոր: Յետոյ բոլշեւիկեան ապօրէն խորհրդաժողով մը գումարեց Վոլկայի շրջանին մէջ, բայց մատնութեան մը վրայ բոլոր պատուիրակները ձերբակալուեցան, իսկ ինքն ալ միասին: Այս անգամ ալ ախտորուեցաւ, եւ 1917 փետրուարի յեղափոխութեան շնորհիւ կրցաւ ազատիլ: Հոկտեմբերեան յեղափոխութենէն յետոյ, Քուիպիշեւ նախագահ ընտրուեցաւ յեղափոխական կոմիտէին: Ձեխերու յարձակողականին ատեն, լիազօրն էր Ա. զօրաբանակի, անդամ Դ. զօրաբանակի զինուորական խորհուրդին: Քոլչաք, պարտութենէն յետոյ զանազան պաշտօններ վարելով, փոխադրուեցաւ Պուխարա, իբրեւ լիազօր ներկայացուցիչ խորհրդային կառավարութեան: Այնուհետեւ շարունակ բարձրանալով, 1926ին եղաւ նախագահ ազգային տնտեսութեան գերագոյն խորհուրդին, անդամ Քաղաքական Բիւրոյին եւ դեր–նախագահ գործավարներու խորհուրդին: Երկաթեայ վճռականութիւն ունէր եւ գործօն դեր կատարած է հնգամեայ ծրագրին մշակման եւ գործադրութեան մէջ:

Թէվֆիք Ազաս ի՞նչ կը բանի Պելկրատի մէջ

Ուրբաթ առտու կանուխ Պելկրատ իջաւ Պ. Թէվֆիք Ազաս, Թուրքիոյ արտաքին գործավարը, եւ ընդունուեցաւ բազմաթիւ պաշտօնատարներու կողմէ: Թրքական դեսպանատան մէջ ճիչ մը հանգստանալէ յետոյ, գնաց Եուկոսլավիոյ վարչապետին, եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ: Խօսակցութիւնը գաղտնի կը պահուի, բայց իրազեկներ կ'ըսեն թէ գլխաւոր նիւթը եղած է երկու պետութեանց դիրքը՝ միջազգային ընդհանուր կացութեան հանդէպ, որ մեծ փոփոխութիւններ կրեց վերջերս: Երկու նախարարները անգամ մը եւս հաստատած են թէ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ իրենց միջեւ: Թէվֆիք Ազաս կէսօրէն յետոյ արքայական պալատ գնաց, յետոյ տեսակցեցաւ պալքանեան պետութեանց դեսպաններուն հետ: Այս առթիւ եղած հարցումի մը պատասխանելով, Պ. Ազաս յայտարարեց թէ Ֆրանսա կրնայ վստահիլ պալքանեան համաձայնութեան անդամներուն անվերապահ աջակցութեան, գլուխ հանելու համար խաղաղութեան կազմակերպումը: «Կը բաւէ որ գլխաւոր շահակիցները եւ մանաւանդ Ֆրանսա բարեացակամութիւն ցուցնեն, եւ համաձայնութիւնը կրնայ իրականանալ »: Իր կարծիքով, Ֆրանսայի դիրքը շատ ա–

(Լաւերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՀՈԳԵՎՈՐ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀՈՒՅԺ ՂՈՎ ՏԻՐՈՒՀԻՆ ԱՐՏԱՍՈՒՄԻՆ.-ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

»»»·«««

Ձիւր սիրտ մարդեցաւ նայիլ կնկրվ օ-
րեն տալ մարդեցին ինչ որ ուզէ, ան-
նոյն իշխանութիւն տալուն
նման:

Պէտք է ըսել, որ Ռուսիոյ մէջ 20 տա-
րիէ ի վեր կ՚ապրի մեծ թիւով հայեր, որոնք
«Հուսկ» . տարիներու ընթացքին ամէն
տեսակ պատիւներ ստացած են ռուս կա-
ռավարութենէն, ինչպէս նաեւ ունին
մեծ կալուածներ եւ ստացած են ռուս
ազնուականի իրաւունքներ: Ասոնք
ամէնքն ալ հայեր են, որոնք ի տարիս,
ի տարի, ի տարի՝ ամէն տարի ուղղակի
կամ անուղղակի կերպով ռուսական
կառավարութեան կը ներկայացնեն
իրենց հպատակութեան երդումը:

Ռուսիոյ մէջ ապրող հայերուն մեծ
մասը կը բաղկանայ հարուստ վաճառա-
կաններէ, որոնք ամէն տարի կ՚երթան
Հայաստան եւ հոն կը ծախսեն հարիւր
հազարներ, որոնք կը ծախսուին հայ
գրականութեան, հայ դպրոցներու եւ
հայ եկեղեցիներու համար: Ռուսիոյ
մէջ ապրող հայերուն մեծ մասը կը
բաղկանայ նաեւ հարուստ արհեստա-
ւորներ

ՆՈՐ «ԵՐԵՒԱՆ»Ի

Ք. ԵՍԱՅԵԱՆ

Հայաքցի՛, Հայաքցի՛, ու՞ր ես դուն, ինչո՞ւ ես դուն այդքան ցրուած, ինչո՞ւ ես դուն այդքան ամլացած, ինչո՞ւ ես դուն այդքան անտարբեր, ինչո՞ւ ես դուն այդքան անհոգ, ինչո՞ւ ես դուն այդքան անտեղեակ, ինչո՞ւ ես դուն այդքան անհաղորդ, ինչո՞ւ ես դուն այդքան անհամակրող, ինչո՞ւ ես դուն այդքան անհամակիր, ինչո՞ւ ես դուն այդքան անհամակրելի, ինչո՞ւ ես դուն այդքան անհամակրելի, ինչո՞ւ ես դուն այդքան անհամակրելի

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ
ԳԻՆԵՐԸ ՁԱՓԱՒՈՐ

ՄԵՐ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԷՆ ԵԼԱԾ ԶԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ ԿՈՒՆԵՆԱՆ ԻՐԵՆՑ ՄԱՍՆԱՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ՆՐԲԱԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.

TAILOR

Georges Cherbetjian

TÉLÉPH. PROV. 00.23
MÉTRO POISSONNIÈRE

94 RUE LAFAYETTE
PARIS

ւելի նպաստաւոր է այսօր, ֆանի որ իրեն հետ ունի Ե. Միութիւնը, պալքանեան ուխտը եւ Փոքր Համաձայնութիւնը:

Ինչպէս կ'երեւայ, Թուրքիա կը փորձէ իրեն համար ալ տեղ մը ճարել Հռոմի համաձայնութեանց մէջ, որոնք լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառեն: Ըսել կ'ուզէ.— Ձեր փնտռածը Աւստրիոյ անկախութիւնը չէ՞, ես ալ կ'ուզեմ, խաղաղութիւն չէ՞ք ուզեր, — ես ալ պատրաստ եմ ծառայելու:

Գերմանիա եւ Լեհաստան

Գերմանական մամուլը մասնաւոր յոդուածներով ողջունեց յունուար 26ը, որ առաջին տարեդարձն է լեհեւգերման դաշինքին: Այս առթիւ գնահատելով Հիթլէրի եւ մարաջախտ Փիլզուտսքիի խաղաղասիրական գործերը, կարգ մը թերթեր կը շեշտեն թէ Ֆրանսայի դէմ տիրող յարաճուն դժգոհութեան շնորհիւ էր որ կնքուեցաւ լեհեւգերման դաշինքը: Վարշաւայի մէջ ալ չեն ծածկեր իրենց գոհունակութիւնը, երկու երկիրներուն յարաբերութեանց բարւոքման համար:

Լեհական թերթ մը կը հրատարակէ Հիթլէրի յայտարարութիւնները, այս տարեդարձին առթիւ: Գերմանիոյ Առաջնորդը անգամ մը եւս շեշտած է թէ իր պետութիւնը կ'ուզէ խաղաղութեամբ ապրիլ բոլոր դրացիներուն հետ եւ պատրաստ է վեհանձնօրէն կատարելու անհրաժեշտ զիջումները, բայց երբեք չպիտի հրաժարի իրաւունքներու հաւասարութեան պահանջէն: « Մենք Ազգերու Դաշնակցութենէն հրաժարեցանք, որովհետեւ չկատարեցին իրաւունքներու հաւասարութիւնը ճանչնալու խոստումը: Մենք չենք ուզեր կրկին սակարկել մեր իրաւունքները, Ազգերու Դաշնակցութեան ծոցին մէջ, բայց վնասած ենք չմտնել որ եւ է միութեան մէջ, առանց իրաւահաւասարութեան: Պայման մը չէ այս, այլ բուն իսկ տրամաբանութեան պահանջը»:

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԵՐԱՆԱՑԻՆ առեւանգման եւ սպանութեան առթիւ, ամբաստանեալ Հաուփթման չարունակելով իր պաշտպանը, յայտարարեց թէ ոչ տղուն հայրը եւ մայրը կը ճանչնայ, ոչ երախան, ոչ ալ որ եւ է մեղսակցութիւն ունեցած է այդ գործին մէջ: Իր վկայութեան լրացումէն յետոյ, ընդհ. դատաքսագը հարցուց թէ բոլոր ճշմարտութիւնը ըսա՞ւ: «Գրեթէ», պատասխանեց ամբաստանեալը: «Կը պնդէ՞ք ձեր բոլոր ըսածներուն վրայ» : — «Այո՛, մինչեւ որոշ աստիճան մը»: — «Ուրեմն սո՞ւտ խօսեցաք մինչեւ որոշ աստիճան մը»:

Հանրային կարծիքը այնքան վատած է ամբաստանեալին յանցապարտութեան վրայ որ, հինգ հազար հոգի հիմակուընէ տեղ կը փնտռեն, դիակոլ համար ելեկտրական պատիժին գործադրմամբ:

ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ բացերը ընկզմեցաւ չոգենաւ մը, «Մօնօք», զարնուելով ուրիշ անուս մը: Կը կարծուի թէ յիսուն հոգի կորսուած են:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ դատաւորութենէն նախարարը չրջաբերական մը ուղղելով եկեղեցական իշխանութեանց, կը յանձնարարէ որ եւ է յարաբերութիւն չպահել Աթէնքի կաթոլիկ արքեպիսկոպոսին հետ, որ հաստատուած է ապօրէն եղանակով, առանց կառավարութեան արտօնութիւնը առնելու: Այս անօրինութիւնը եղած է նկատի առնելով կաթոլիկ քարոզչութիւնը: Մնդիրը չատ հին է, եւ այժմ կրկին կ'արծարծուի:

ՀՐԻՇ ՀԱՅՑ մը, Օկիւսթ Շան, երկար առենէ ի վեր կը խոշտանգէր իր զաւակները, Լիոնի չրջանին մէջ: Առջի օր, երեք տարեկան երեխան անկողինը ապտակած ըլլալով, հայրը կատղեցաւ եւ սանդուղներէն վար նետեց զայն, յետոյ երկու անգամ բռնելով, քարին զարկաւ, մինչեւ որ գանկը ծակեցաւ: Մայրը օգնութեան հասաւ, բայց արդէն մեռած էր:

ՖՐ. Կ ԽԱՉԸ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

ԱՅՍՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸՅԻՆ

8 ՐԻԻ ԺԱՆ - ԿՈՒԺՕՆԻ ասպնին մէջ

Métro: Champs Elysées-Clemenceau

Գեղարուեստական բաժինը ամբողջապէս մանուկներու կողմէ: Երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, թատերական ներկայացում եւ ՇԱՐԺԱԿԱՐ մանուկներու յատուկ:

Երեւոյթներուն անխափան կը բաժնուի խաղալիքներ եւ նախընծաներ:

Մուտքը՝ ձրի փոքրերուն, մեծերուն 2 ֆրանք:

Մանուկներու ատոնն է. մի՛ զրկէք ձեր երախաները իրենց մեծ հաճոյքէն

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԵՐԵԿՈՅ

Ի ՊԱՏԻՒ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴԻՐ - ՂԵԿԱՎԱՐ

ՍԱՔՕ ՅԱԿՈՐԵԱՆԻ *(Փարիզէն մեկնումի առիթով)*

կազմակերպած է «ՄԻՓԱՆ» երգչախումբը

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2ին, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9էն մինչեւ լոյս

PETIT JOURNALԻ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

21, Rue Cadet. Métro: Cadet

Գեղարուեստական բաժինի կը ներկայացուի շատ սիրուած

«ԱՆՈՒՇ» ՕՓԵՐԱՆ ամբողջութեամբ (Սկիզբը ժամը 9.15)

Ժպղովրդականացած խմբերգներով, մեներգներով, գեղջկական շուրջպարերով:

«*ՄԻՓԱՆ*»ը հայկական իր օճով տարազներով կ'երգէ նաեւ ոգեւորիչ եւ զուարթ խմբերգներ վերջին անգամ **ՍԱՔՕ ՅԱԿՈՐԵԱՆի** դեկավարութեամբ:

Եւրոպական պարեր «Ուժանիին» ընտիր նուագախումբով:

Սիրուն աճապնդուհիներ. Առատ ծաղիկներ. Նոր եւ մաքուր պիւֆէ:

Մուտք կ'ինկատ 7.50, Աչքերու 10 ֆր.: Առաջին 3 շարքերը 15 ֆրանք:

Երեկոյթը բացառիկ բլլալով ոչ սիրոյ հրաւիրատոմս չի ղրկուիր:

Loterie Nationale, 1935 Առաջին շերտի վիճակահանութիւնը ՓԵՏՐՈՒԱՐԻՆ:
ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

Loterie des Régions Libérées Վիճակահանութիւնը ՄԱՒՆԻՒԱՐԻՆ:

A. GODOVSNIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺԹ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իմպիրի Ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ձիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ

FILMS RECOMMANDÉS

ՓԱՌՔ - ՆԱՓԱՆԻ ՍԻՆԷՄԱՆԵՐԸ

PARIS

EMPIRE. Antonia, Romance Hongroise Sur scène: Colleano, les 3 Fratellini et 6 attractions

MARIVAUX. Quadrille d'Amour (Irène Zilahy, Pierre Brasseur)

MARIGNAN. La femme la plus riche du monde (vers. orig. s.t.f.) (Miriam Hopkins)

IMPERIAL. Zouzou (Joséphine Baker, Jean Gabin)

MOULIN ROUGE. Le cavalier Lafleu (Fernandel). Sur scène : Edmée Favart et André Dupin et 6 attractions

OMNIA CINE INFORMATIONS. Actualités mondiales. La Terre Promise

VICTOR HUGO. L'Aventurier. Le petit trou pas cher

ROYAL. Le roi des Champs Elysées, La Demoiselle du téléphone

BARBES. L'Hôtel du libre échange. Les Mystères de Shanghaï

BELLEVILE. Vers l'Abîme. Le centenaire

CAPITOLE. L'Aventurier, Le petit trou pas cher

DEMOURS. L'Aventurier (Victor Francen)

EXCELSIOR. Un homme en or. Le truc du Brésillien

FEERIQUE. L'Auberge du petit dragon. Plaisirs d'hiver

LECOURBE. L'Auberge du petit dragon Plaisirs d'hiver

LOUXOR. L'Aventurier. Le petit trou pas cher

LUTETIA. Dédé. Une femme diabolique

LYON. L'Aventurier. Sur scène: Lys et Jol, fresques orientales animées: Madeleine Loys, chanteuse

MAGIQUE. L'Auberge du petit dragon. Plaisirs d'hiver

MAINE. L'Auberge du petit dragon. Plaisirs d'hiver

METROPOLE. L'Aventurier. Le petit trou pas cher

MONTPARNASSE. L'Aventurier. Le petit trou pas cher

MOZART. L'Aventurier. Le petit trou pas cher

PALAIS DES GLACES. L'Auberge du petit dragon. Plaisirs d'hiver

PATHE ORLEANS. L'Auberge du petit dragon. Sur scène: Robert Burnier et Claude Pingault, duettiste au piano

RECAMIER. L'Auberge du petit dragon. Plaisirs d'hiver

ROCHECHOUART. L'Hôtel du libre échange, Les Mystères du Shanghaï

SAINT CHARLES. L'Auberge du petit dragon. Plaisirs d'hiver

SAINT MARCEL. L'Aventurier. Sur scène: Odette Moulin, chanteuse: Gab et Gab, fantaisie musicale

SELECT. L'Aventurier. Le petit trou pas cher

BANLIEUE

ALHAMBRA D'ASNIERES. New - York Miami. Un drôle de locataire

CASINO DE CLICHY. New - York Miami. Un drôle de locataire

COLOMBES. L'Aventurier. Le petit trou pas cher. Attrac. : Colette Betty, chanteuse accompagnée au piano par M. Jean Delanoy

KURSAAL AUBERVILLIERS. Rhytmes d'Amour. Princesse par intérim

KURSAAL BOULOGNE. Si j'étais le Patron. Rhytmes d'Amour

OLYMPIA DE CLICHY. Tartarin de Tarascon (Raimu)

PATHE CINEMA PALACE. (Boulogne). L'Aventurier. Le petit trou pas cher.

Այցելեցէք

Versaillesի *եւ* **Palaiseau**ի

Մեր ոքանչելի հողամասերը որոնք ծախու են տպաւորիկ:

Քառակուսի մէթրը 5 ֆրանք:

Մանրամասնութեանց եւ այցելելու համար դիմել՝

*Mr. PATRIK*ի, *Mr. LECORNU*ի ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

7, Rue Paul Lelong, Métro: Bourse, Tél. Gut. 40-37

Գրասենեակները բաց են ամէն օր, նոյն իսկ կիրակի եւ տօն օրեր:
Ժամը՝ 9 — 12, 13 — 17

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - **ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ**

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

16, Rue de Vaugirard, PARIS (6e) Մէթրօ՝ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԵԼ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ՝ ODÉON 76-22

Կ'ընդունի ժամը 9 – 12 եւ 2 – 8, իսկ կիրակի միայն կէսօր

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

115 Route d'Orléans, Cachan. (Seine).

Մեր նպարավաճառատան մէջ կը գտնէք ձեր ուզած ամէն տեսակի առաջնակարգ եւ ծարմ նպարեղէնները՝ ամենազեղչուած գիներով:

ՐՒԲԼԱՄ ԿԱՐՃ ԺԱՄԱՆԱԿի ՀԱՄԱՐ:

Փորձեցէք օգտուիլ մեր բացառիկ գիներէն:

Ֆրնսէրվ Էրմիս	1 օխա 6 ֆրանք:	Զինապտուղ (ցուն. եւ Պրք.)	կէս քիլոն 3.50
» »	1 քիլօ 4.85	Նուշ	կէս քիլօ 2.50:
Իտալ. սալցայ	2.50 կրամ 2.25:	Կապին	կէս քիլօ 2.50:
Իտալ. սալցայ	1 քիլոն 3.50:	Պաղտատի արմաւ	կէս քիլօ 1.65:
Ձերմակ պանիր	կէս քիլօ 4-5 ֆրանք:	Իւղ	Լիտրը 3 ֆր.:
Ադաչնակարգ Պարտին	3 տուփ 5 ֆրանք:	Հելվա	կէս քիլօ 2.50:
Ձամիչ (Իզմ. եւ Քալիֆորնիա)	կէս քիլօ 2.50:	Մարթեյլի օճառ	16 կտորը 11.50:
Իզմիրի Մուզ (ցուն. եւ Պրք.)	կէս քիլօ 2.25:	6 տեսակ օղի Լիքը	18, 20 եւ 25 ֆր.:
		Ամէն տեսակի լաւ լիքէօրներ:	

ՅԱՔՈՒԲ ԹԱՀԻՐ ՊԷՅ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՆՈՐ ՇԱՐՔ ՄԸ

ՍԿՍԱԾ Է ՏԱԼ

THÉATRE DES CAPUCINES

39, Bld. des Capucines-Paris

Որ պիտի տեւէ մինչեւ 31 *Յունուար Հինգշաբթի, ամէն երեկոյ ժամը* 9ին: *Պիտի կատարէ միտեու փոխանցման, թելադրական եւ բառացման հետաքրքրական փորձեր:*

Մուտք 10 *ֆրանք:*

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԱՆԻՍՕՆԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ ԽՄԵԼ

ՀԱՐՑՈՒՈՒՑԻՔ ՓՏՐՈՒՑԻՔ ԵՒ ԳՆՆՁԻՔ

ՐԱՔԻ ՏԻԻԶ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԱՆԱՐԱՏ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ

Պոլսոյ օղին է որ ձեր ուզածին պէս կը ներմկնայ եւ քէյֆ կուտայ:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ց. ՏԱԼԱՔԻՒԼԵԱՆ

8, Rue Suffren, MARSEILLE, Tél. D. 70-89

Փարիզի ներկայացուցիչ Գ. ՃԻՏՃԵԱՆ,

75, Ave. Victor – Hugo, **Clamart** (Seine)

Լիոնի ներկայացուցիչ ՃՐՆԿՐՏՐԵԱՆ եւ ԹԻՐԶԻԵԱՆ

211, Rue de Criqui

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

159, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 02**

Կը տանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆաշտարար դատարաններու առջեւ, կատարէ certificats de coutumeներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17—19: *Նաեւ ժամադրութեամբ*

ԻՐԱՒԱԳԷՏ Մ. ՃԱՑԼԱԳ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԱՐԱՍԻՈՅ ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԷ

Կ'ընդունի ամէն օր առաւօտները ժամը 9-12 *և* երեկոները 5-7:

208bis Rue Lafayette, Paris. Métro Louis Blanc

Փարիզ եւ արուարձանները

ՌՈՍՏՈՄ խումբի ժողովը 28 Յունուար, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին:

վար կ'առնուին եւ բոլորը մէկ կ'ողջունեն Գալբան: Շատեր սպաննուած են արդէն, մէկն ըլլալով աստեղագէտ Բաբիզոս: Երկինքն ալ կը սպառնայ. կայծակ, որոտում: Ներոն սարսափէ մատնուած է: Պնակալէզները կը հեռանան ու կը լքեն Ներոնը, բացի Ագաթէն (կինը) եւ Փաոնէն, որոնք կը ղրկեն փախչիլ: Կայսրը կարմիր վերարկուի մը մէջ փաթթուած, կ'առնէ իր քնարը եւ կը փախչի անոնց ընկերակցութեամբ:

Վերջին տեսարանը տեղի կ'ունենայ հաւատարիմ Փաոնի հիւղակին մէջ, Հռոմէն չորս մղոն հեռու: Գիշեր է: Ներոն յոգնած իր փախուստէն վերջ, կը հանգստանայ Փաոնի եւ Ագաթէ հսկողութեան տակ: Բայց իր քունը կը խանգարուի երկիւղալի երազներով: Ահաւոր տեսիլքներ կ'անցնին միտքէն,— իր մայրը՝ Ագրիբինա, Բրիտանիկուս, բոլոր անոնք որ ըսպանած է: Երբ կ'արթննայ, Փաոն կ'իմացէ թէ Ներակոյսը «հայրենիքի թշնամի» հռչակած է զինքը: Փոխանակ ողջ իյնալու իր թշնամիներուն ձեռքը, կը նախընտրէ սպաննել ինքզինքը, բայց քաջութիւնը կը պակսի: Այն առեն Ագաթէ դայեակն մը կը մխէ իր սրտին մէջ եւ կ'աղաղակէ.— «Ինծի նայէ եւ օրինակ առ»: Ներոն դայեակին մը կը զնէ կոկորդին, բայց տակաւին կը վարանի: Այդ պահուն զինուորները կուգան: Կայսրը կը խնդրէ Փաոնէն օգնել իրեն, եւ Ծառան իր ձեռքով կը սեղմէ դայեակը, մինչեւ որ կը մանէ կայսեր մարմնին մէջ: Այն առեն Ներոն դեռեն կը փռուի, բացականչելով.

— Ինչ մեծ արուեստագէտ մը կը մեռնի ինձմով ...

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
29
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
29 Janvier
1935

11ՐԴ ՏԱՐԻ - 11e Année № 2715

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅԱՂԱԳՍ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ

—.—

Կաթող. Նուիրակը իր առաջին քարոզը խօսեցաւ խաղաղութեան մասին, ինչպէս պիտի կարդաք այսօր խմ:

— «Իմ սիրելի հոյրեր ու եղբայրներ, մեզի պէտք է խաղաղութիւն. խաղաղութիւն հայ ժողովուրդի մնացորդաց: Մէկդի պէտք է դնել կուսակցական կռիւները: Ամէն մարդ կարող է ունենալ իր կուսակցական ըմբռնումները, սակայն ապրիլ մէկը միւսի հետ եղբայրաբար»:

Զենք ուզեր հետաքրքրուիլ թէ ուրիշներ ինչպէս պիտի թարգմանեն այս յորդորականը, որ կը բխի բուն իսկ Հոգեւորականի կոչումէն:

Սակայն, պարտականութիւն կը սեպենք անգամ մը եւս վերյուծել Հայկական Արտասահմանի Համատարած ողբերգութեան կարգ մը պատճառները:

Կուսակցութիւնները, այո՛, բազմաթիւ ներքին վէճեր ունին, որոնք անհանդուրժելի չափերու կը հասնին, պարբերաբար:

Այս մոայլ իրականութիւնը չեչտուեցաւ մանաւանդ 1934ի ընթացքին, իբրեւ պատրուակ ունենալով 1933 դեկտ. 24ի սպանութիւնը:

Եւ սակայն, վէճերու հիմնական պատճառները չատ աւելի բազմազան են ու խոր, քան այդ եղերական դէպքը եւ անոր հետեւանքով յառաջ եկած յուզումը:

Պատճառներուն գլխաւորը՝ ապուշ եւ զրգռիչ թիւրիմացութիւն մըն է, որ գիտակցօրէն կ'արծարծուի սարքնիերէ ի վեր՝ կուլ հակամարտ մտաւորու բաժնելով արմատախիլ բազմութիւն – ները.— «Բարեկամ» եւ «Թշնամի» Հայաստանի:

Այս թիւրիմացութեան զարգացման մէկ չարաչուք դեր մը կը կատարէ Եկեղեցին, զանազան դիմակներ գործածելով, եւ ամէն բանէ առաջ իր իսկ վարկին վնասելով:

Այլ եւս չենք խօսիր էջմիածնի մասին, որուն արտասահմանի գործակալները, եպիսկոպոս, վարդապետ կամ վարժապետ, իրենց ուզած եղանակին կը վերածեն ամէն կոնդակ եւ հրահանգ, առանց նկատի առնելու պարագաները:

Եղանակը Երեւանէն հնչէ թէ էջմիածնէն, հետեւանքը մէկ է, — գլխիվայր շրջել իրողութիւնները եւ խուճ լեցնել կրակին վրայ:

Երեւանը կարողութիւն չունի իր ափին մէջ առնելու հայրենիքէ, տունէ – տեղէ զրկուած, երեքուն եւ հալածական բազմութեանց հոգին:

Ուրեմն կը փորձէ բզքտել զայն, մասերու բաժնել եւ դրամագլուխ չահիլ: Ոչ թէ իրբեւ իշխանութիւն, այլ իրբեւ կոմիտէ:

Երբ առիթը ներկայանայ, կարելի է բազմաթիւ փաստերով ապացուցանել այս պարագան: Առ այժմ արձանագրենք իրբեւ իրողութիւն եւ անցնինք:

Արդ, քաղաքական կուսակցութեանց մէջ միայն Հ. Ց. Դաշնակցութիւնն է որ կը մնայ ընդդիմադիր, իր դէմքին կապուած չարքերով եւ ուղեկից զանգուածներով:

Եւ իրբեւ գաղափարական ընդդիմադիր, Դաշնակցութիւնն է որ տարիներէ ի վեր չունչ կը սպառէ, ապացուցանելու համար թէ ամէն իմաստութիւն եւ ամէն առաքինութիւն Երեւանի մէջ ամփոփուած չէ:

Ամէնէն մոլեռանդ կամ անհամբեր Դաշնակցականն ալ, երբ սուր քննադատութիւններ կ'ուղղէ Երեւանցիներու հասցէին, երբ կը ձաղկէ անոնց բազմաթիւ «քեալլադէօղութիւն»ներն ու բարբարոսութիւնները, թերեւս մարդանքներն ու քրէական զանցառութիւնները, — կը խօսի փաստերով: Թուանշաններ ու դէպքեր կը հաւաքէ, երեւոյթները կը վերլուծէ, բաղդատութիւններ կը կատարէ, տեսակէտներ կը պարզէ, պահանջներ կը դնէ:

Մեւնոյն ատեն, չի ժխտեր դրական երեւոյթները, եւ եթէ հնարաւորութիւն չունի ուղղակի թղթակցութիւններ առնելու, այդ պակասը կը լրացնէ խորհրդային հրատարակութիւններով:

Դժբախտաբար մեր հակառակորդները, Ա. Հայաստանի «անկաշառ բարեկամները» չունին այդ առաքինութիւնը,— ոչնիչ, պրպտել, թարգմանել, վերլուծել, հետեւիլ եւ երեւան հանել սեւն ու ճերմակը, տրամաբանական եզրակացութեան յանգելու եւ ըստ այնմ տեսակէտ պարզելու համար:

Այնպէս որ, երբ դուն մտանաւոր պարագայ մը կ'առնես, սեւ իրողութիւններ կը մատնանշես եւ պահանջներ կը դնես, դիմացդէն ոտքի կը ցատկեն, հոլովելու համար կախարդական բանաձեւը,— Թշնամի՛...

Այս քարը գլորելէ յետոյ, քրքիջ մը արձակելով նորէն կը տեղաւորուին Թիֆլիսի մէջ, ինքնագոհ:

Այլ եւս մի՛ սպասեր որ յոդնութիւն կրեն, եւ փաստերով ապացուցանեն թէ կը սխալիս:

Առնուազն տարիներ պէտք է անցնին, որպէսզի խոստովանին կարգ մը ճշմարտութիւններ:

Երբեմն ալ պայծառատեսութեան վայրկեաններ կ'ունենան, իրենց կարգին որոշ «բիծեր» մատնանշելու համար ...

Նախ այս անաքանդ հոգեբանութիւնն է որ ոչ միայն չի նպաստեր դաղութներու խաղաղութեան, այլ եւ կը վնասէ հայրենիքի հիմնական չահերուն, երկու անհաչտ բանակներու վերածելով արտասահմանի անտէր բազմութիւնները:

Պարզելով այս հոգեբանական արատը, Կաթող. Նուիրակէն չէ որ կը սպասենք դարմանը:

Բայց, կ'ուզենք որ «մանրանկարչական» զննութեան մը ենթարկէք զայն, իր պաշտօնի կատարման ընթացքին, իր վերադարձին պատմելու համար առ որ անկ է:

Շ.

ԿԱԹՈՂ. ՆՈՒԻՐԱԿԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՐՈԶԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԱՄԷՆ ԲԱՆԷ ԱՌԱՋ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, առտու ժամը 11ին Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ խօսեցաւ կաթող. նուիրակ Գարեգին արք. Յովսէփեան:

Բազմութիւնը սովորականէն աւելի չէր:

Կաթող. նուիրակը Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին ողջոյնները հաղորդելով ժողովուրդին, ըսաւ.

— « Հայ ժողովուրդը, երբ դարեր շարունակ կարողացել է ապրիլ ու դիմանալ, այդ պարտ է իր ստեղծագործական կարողութեան: Ժողովուրդները մեծ չեն միայն իրենց թիւով: Գերման ժողովուրդը երբ իրաւունք ունի պարծենալու, որ մարդկութեան տուած է մեծ փիլիսոփաներ, Ֆրանսացին՝ նոր գաղափարներ ու Անգլիացին՝ կարգ ու մշակոյթ՝ միլիոնաւոր ժողովուրդների, հայ ժողովուրդը կարող է պարծենալ, որ իր անսահման վշտի մէջ, որ ոչ մէկ ժողովուրդ ունեցած է՝ միշտ տեսել է ու ստեղծագործել: Կո՞յ արդեօք մի այլ ժողովուրդ, որ մեզ չափ տառապած լինի, եւ սակայն մենք կը շարունակենք կերտել ու ստեղծագործել՝ մեր անսահման վշտին մէջ:

« Սակայն ստեղծագործելու համար անհրաժեշտ է խաղաղութիւն :

«Զուր են բոլոր տեսակի պահապանները, երբ երկնային խաղաղութիւն չէ իջած տան վրայ:

« Իմ սիրելի հոյրեր ու եղբայրներ, մեզի պէտք է խաղաղութիւն. խաղաղութիւն հայ ժողովուրդի մնացորդաց մէջ: Մէկ կողմ պէտք է դնել կուսակցական կռիւները: Ամէն մարդ կարող է ունենալ իր կուսակցական ըմբռնումները, սակայն ապրիլ մէկ միւսի հետ եղբայրաբար:

« Ողջոյն եմ բերել հայրենի աւերակ եկեղեցիներից: եկեղեցիներ, որոնք մեզ յիշեցնում են մեր փառաւոր անցեալը: Նարեկացու եւ Շնորհալու նման սուրբ, վնիտ հոգիներ, ինչպէս մեր հայրենի լեռների ջրերը, ինչ ժողովուրդներ ունեն:

«Պատերազմը եկաւ ու տարաւ հայ ժողովուրդի մէկ երրորդը ու կորուսինք մեր պատմական հայրենիքի մեծ մասը: Սա – կայն հայ ժողովուրդի մեծութիւնը իր թիւին մէջ չէ, այլ իր հաւատի զօրութեան:

« Շարունակենք նոյն հաւատով կառուցանել մեր աւերակները, առանց յուսահատելու»:

Գարեգին արք. հաղորդեց թէ յառաջիկայ կիրակի պիտի կարդացուին կաթողիկոսին կոնդակները, անհրաժեշտ լուսաբանութիւններով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երկրաշարժ Թիֆլիսի, Էնիճևականի եւ Ախալցխայի մէջ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն յունուար 27 թուականով.—

Երկրաշարժի քանի մը ցնցումներ զգացուեցան այսօր, Թիֆլիսի շրջանին մէջ: Մասնաւորապէս վնասուեցան Ախալքալաքի եւ Օզուրկէթի գաւառները: Մանրամասնութիւններ կը պակսին, բայց կը վախցուի թէ մարդկային զոհեր ալ կան:

Հավասի գործակալութիւնն ալ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է այս դէպքի մասին, գրկեալ Մոսկուայէն.—

Երկրաշարժի նոր ցնցում մը տեղի ունեցաւ յունուար 25ին, միջին ուժգնութեամբ, Անդրկովկասի հարաւային մասին մէջ: Ցնցումին կեդրոնները են Էնիճնական (Ալէքսանդրապոլ, Հայաստան), եւ Ախալքալաք (Վրաստան):

Ցնցումներ զգացուեցան նաեւ Թիֆլիսի մէջ: Տակաւին տեղեկութիւն չկայ հետեւանքներու մասին, որոնք հաւանաբար անվնաս եղած են:

Կը յիշուի թէ 1926ին ալ չարժ մը պատահեցաւ Էնիճնականի մէջ, որ դրեթէ կործանեցաւ եւ յետոյ վերաշինուեցաւ:

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԵԾ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

=o–o=

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Վարչապետը եւ արտաքին նախարարը Լոնտոն կ'երթան այս շաբթու, խորհրդակցելու համար օրուան հարցերու մասին:

Տեղական թերթերը կ'ըսեն թէ խօսակցութիւնը գլխաւորաբար պիտի դառնայ Գերմանիոյ վերազինման եւ Ֆրանսայի պահանջած երաշխաւորութեանց վրայ:

Սարի յաղթանակէն յետոյ Գերմանիա ինքզինքը աւելի զօրաւոր զգալով, չուզեր տեղի տալ սպառազինութեանց հարցին մէջ եւ կը յուզէ այնպիսի խնդիրներ որոնք ուղղակի կապ ունին Վերսայլի դաշնագրին հետ: Աւելորդ է ըսել թէ այս պարագան մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ մասնաւորապէս Ֆրանսայի: Անոր վարիչները կ'ուզեն իմանալ անգլիական կառավարութեան տեսակէտները: Այս վերջինը նկատի առնելով գերմանական պահանջը՝ սպառազինութեանց իրաւունքի բացարձակ հաւասարութեան մասին, համաձայն է իրաւապէս ճանչնալու Գերմանիոյ կատարած սպառազինութիւնները, որպէսզի կարելի ըլլայ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ վերադարձնել այդ պետութիւնը եւ ապահովել անոր մասնակցութիւնը՝ ընդհանուր սպառազինութեանց սահմանափակման մասին:

Իսկ Ֆրանսա կատարուած իրողութիւնները հաշուի առնելով հանդերձ, կ'ուզէ երաշխաւորութիւններ ստանալ միջազգային յանձնաժողովներով եւ ուխտերով, քանի որ Վերսայլի դաշնագիրը կէտ առ կէտ չի գործադրուիր:

Ուրեմն, շատ մեծ կարեւորութիւն ունի Լոնտոնի խորհրդակցութիւնը, թէ անգլերէն-ֆրանսական յարաբերութեանց ամրապնդման եւ թէ միջազգային գործակցութեան տեսակէտով:

⁂ Պուլկար փրօֆէսէօր կէնով, որ մասնագէտ մըն է արեւելեան գործերու, խօսելով ֆրանսերէն հաստատագրին մասին, դիտել կուտայ.

«... Առանց վրայ պէտք է աւելցնել Միջերկրականեան ուխտի խնդիրը: Ինչպէս Հռոմի մէջ՝ Մուսոլինիի ու Լավալի միջեւ, նոյնպէս եւ Լոնտոնի մէջ, ֆրանսերէնագլխական խորհրդակցութեան պահուն անպայման պիտի ճնշուի Միջերկրական ծովու արեւելեան աւազանին վիճակը, ուր ցանկութիւններ ունի, անտարակոյս, Իտալիան: Ասիկա կը հետաքրքրէ Ցոյները եւ կը խռովէ Թուրքերը, որոնք չեն կրնար չյիշել թէ, 1904ին, նման հանդիպումի մը եւ անգլիական, ֆրանսական եւ իտալական դիւանագիտութեանց միջեւ որոշուեցաւ Տրիպոլսոյ եւ Կիւրենեան շրջանի նակատագիրը, զոր յետոյ գրաւեց Իտալիան՝ բռնի ուժով:

Գերմանիա եւ Լհասան

Զօր. Կէօրինկ, Փրուսիոյ վարչապետը եւ Հիթլէրի աջ բազուկը, վարշաւա գնաց կիրակի օր, լեհ-գերմանական դաշինքի տարեդարձին առթիւ: Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէր թէ Լեհաստանի հանրապետութեան նախագահը որսի հրաւիրած է Զօր. Կէօրինկը, բայց տարակոյս չկայ թէ այցելութիւնը ունի բաղաքական հանգամանք: Լեհական մամուլը խանդավառութեամբ ողջունեց այս այցելութիւնը, կարեւ կապելով խորհրդածութիւնները, որոնք պիտի հակասէին պաշտօնական հրատարակութեանց: կը յիշուի թէ գերմանական մամուլն ալ խանդավառութեամբ ողջունած էր Լեհ-գերման դաշինքին առաջին տարեդարձը:

Ինը ամսուան մէջ երկրորդ անգամն է որ գերման նախարար մը Լեհաստան կ'այցելէ: Իրազեկներ կը հաւաստեն թէ երկու երկիրներուն յարաբերութեանց ամրապնդումը կապ ունի հակախորհրդային ծրագրի մը հետ:

⁂ Գերմանիոյ պատերազմական նախարարութեան բարձր պաշտօնատարներէն մէկը, հրամանատար Ֆէօրց, գրոյկ մը հրատարակեց որուն մէջ կը յայտարարէ.— «Ապագան կը պահանջէ պարտաւորիչ եւ ընդհանուր զինուորութիւն, ռազմական ծառայութեան պարտաւորութիւն մը ամբողջ ազգին համար: Ազգային-ընկերվարական Գերմանիոյ բանակը ոչ արհեստով բանակ մը կրնայ ըլլալ, ոչ ալ զանգուածներու բանակ մը՝ նախկին իմաստով: Այս բանակին մէջ բացարձակապէս անհրաժեշտ է ունենալ երկարատեւ ծառայութեան կապուած զինուորականներու եւ մասնագէտներու դասակարգ մը »:

Ցոյներու եւ Իտալացիներու վհատը

Ցունական թերթերը կը գրեն թէ Քալիմնոսի մէջ (երկոտասան կղզիներ) ծագած խռովութեան եւ պաշարման վիճակի պատճառն է նոր եպիսկոպոսի մը անուանումը՝ իտալական իշխանութեանց կողմէ: Ժողովուրդը հակառակ էր այս ընտրութեան: Այս առթիւ, « Փրոյա » լրագիրը կը գրէ. — Երկոտասան կղզիներու կացութեան մասին.— Բանի մը անգամ բնիկները որսի հրացանա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ԲՈՒՐԱՍՏԱՆ ՄԱՆԿԱՆՑ »

=o=

— Ալֆորվիլի կարաւանն է, երեք խոշոր ինքնաշարժ, 150 հոգի...

— Առնուվիլն ալ եկաւ, 70ը կ'անցնին :

— Խի - լէ - Մուլինօճ, Շավիլը, Բաշանը, Պատ- Քոլոմպը... Փարի – զը...

Սրահը լեցուած էր արդէն, ժամը 3էն առաջ, եւ բազմաթիւ մանուկներ բակին մէջ շարուած, կարգի կը սպասէին, ներս մտնելու համար:

Մէկ խօսքով, «բուրաստան մանկանց », ուր չափահասները երկրորդ գծին վրայ — ոտքի վրայ — մնալու կը դատապարտուէին, աթոռներու անբաւականութեան եւ սրահին ան – յարմարութեան պատճառով.

Թուաբանական հաշիւ մը.— Մուտք սահմանուած էր միայն երկու ֆրանք, այն ալ չափահասներու համար:

Արդ, գանձուած է մօտ 700 ֆրանք, ուրեմն՝ 350 հոգի:

Ճիշդ չորս հարիւր թիւ բաժնուած էր, նուէրներու համար: Եւ երբ ամենուն ալ բաժնուեցաւ — 400 մանչ եւ աղջիկ — դեռ շատեր բացը կը մնային:

Կը նշանակէ թէ՝ 700 հոգի խռնուեր էին սրահի մը մէջ, ուր հազիւ 400 հոգի կրնան հանգիստ նստիլ:

×

Այսպէ՞ս անցաւ Փարիզի «Մանուկներու Տօնը, կիրակի օր:

Բայց ես հանդէսին նկարագրութիւնը չէ որ պիտի կատարեմ:

Այդ հոգը ստանձնած է երիտասարդ աշխատակից մը:

Այսքանը յիշեցի, պարզապէս արձանագրելու համար տօնին անսովոր յաջողութիւնը, եւ երկու դիտողութիւններ :

Առաջին.— Անգամ մը եւս հաստատուեցաւ թէ՝ «Մանուկներու Օր»ն ալ արմատ բռնած է եւ կրնայ մաս կազմել մեր ... տօնացոյցին, ուր այնքան ոչինչ է պիտոյ տօներ արձանագրուած են դարերէ ի վեր:

Ուրեմն, Ֆ. Կ. Խաչի վարչութեանց կ'իյնայ — ամէն տեղի համար — ամիսներ առաջ վարձել յարմարագոյն սրահը :

Անցեալ տարի 250 մանուկներով բնկաւն. այս տարի 400ը անցաւ. յաջորդին կրնայ հազարի բարձրանալ, եթէ կազմակերպուի տիրաբար:

Կիրակի օրուան խանդավառութիւնը բարենշաւն է ամէն տեսակէտով:

Չափահասներն անգամ մանուկ էին դարձեր: կամ կ'ուզէին մանկանալ:

Երկրորդ.— Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին ամէն դաւանանքէ մարդիկ: Բայց, աչքի կը զարնէր դասակարգային խտրութիւնը:

Ժամը 3էն մինչեւ եօթը, ի զո՞ւր փնտռեցի գոնէ մէկ հատիկ ճմոյշ՝ «բանց մեզ աղէկներէն»:

Փնտռելու իրաւունք ալ ունէի, բանի որ հանդիսասրահը կը գտնուէր Փարիզի ժամուն փողոցը:

Արդ, ոչ իսկ մէկ հոգի կրցայ գըտնել, ծանօթ շրջանակէն.— Տիկնանց Միութիւն, «պետական » կ. Խաչ, Հոգաբարձութիւն, Ադմատնեամ, Կրօնական ընկերակցութիւն եւ մնացեալը:

Ինչո՞վ կրնաք բացատրել գլխագիր «ազգ»ին այս շրեղ մեկնաբանումը:

Լո՞ւր չունէին, թէ չուզեցին «պետութիւն», «Մանուկներու Օր»ն ալ համարելով ... հակահայաստանեան : եւ կամ ... բրտական:

Վ.Ա.Հէ

«ՀԵՂԻՆԻՎ ՎԱ ՏՂԱՎՈՎ»

(ՊԵՏԵՐԱՏՈՒՐԻ ՊԱՏՄՎԱԾՔԻՑ)

— ◦ —

ՎՈՒՆ ԻՆ ՎՃԱՐՈՒ ՅՏՂԱՎՈՎ

1908 թ. մայիս Պետերբուրգի Ներքին գործոց նախարարության դեպարտամենտի տնտեսական բաժնի պետ Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Ստոլիպինը հրավիրեց իր մոտ Պետերբուրգի նահանգապետ Ֆոն Ռոպը, ոստիկանապետ Ֆոն Կոտենը և ուրիշ պաշտոնյաներ՝ քննարկելու համար Պետերբուրգի ոստիկանության կազմակերպական հարցերը։ Ստոլիպինը հայտնեց, որ ինքը ստացել է Նիկոլայ II-ի հրամանը՝ Պետերբուրգում կարգ ու կանոն հաստատելու մասին։ Ստոլիպինը ասաց, որ ինքը ծանոթ է Պետերբուրգի ոստիկանության գործերի վիճակին և գտնում է, որ ոստիկանության մեջ անհրաժեշտ է կատարել մի շարք փոփոխություններ։ Ստոլիպինը հանձնարարեց Ռոպին և Կոտենին մշակել ոստիկանության կազմակերպման նոր նախագիծ։

Ռոպը և Կոտենը ներկայացրին իրենց նախագիծը։ Ըստ այդ նախագծի՝ ոստիկանության գործերի ղեկավարությունը պետք է կենտրոնացվեր մի ձեռքում։ Ոստիկանության ղեկավարությունը պետք է ունենար իր ձեռքում ոչ միայն ոստիկանական, այլև գաղտնի ոստիկանական գործերը։ Ոստիկանության ղեկավարությունը պետք է ունենար իր տրամադրության տակ մի հատուկ ջոկատ, որը պետք է կազմվեր ոստիկանության ամենաընտիր աշխատողներից։ Ոստիկանության ղեկավարությունը պետք է ունենար իր տրամադրության տակ նաև մի հատուկ ջոկատ, որը պետք է կազմվեր ոստիկանության ամենաընտիր աշխատողներից։ Ոստիկանության ղեկավարությունը պետք է ունենար իր տրամադրության տակ նաև մի հատուկ ջոկատ, որը պետք է կազմվեր ոստիկանության ամենաընտիր աշխատողներից։

Ստոլիպինը հավանություն տվեց այդ նախագծին։ Նա հանձնարարեց Ռոպին և Կոտենին ներկայացնել այդ նախագիծը Նիկոլայ II-ին։

Ցարը հավանություն տվեց նախագծին և հրամայեց ձեռնամուխ լինել դրա իրագործմանը։

Հաջորդ օրը Ռոպը և Կոտենը ներկայացրին նախագիծը ցարին։ Ցարը հավանություն տվեց նախագծին և հրամայեց ձեռնամուխ լինել դրա իրագործմանը։

Ցարի հրամանով ստեղծվեց հատուկ ջոկատ, որը պետք է կազմվեր ոստիկանության ամենաընտիր աշխատողներից։ Ոստիկանության ղեկավարությունը պետք է ունենար իր տրամադրության տակ նաև մի հատուկ ջոկատ, որը պետք է կազմվեր ոստիկանության ամենաընտիր աշխատողներից։ Ոստիկանության ղեկավարությունը պետք է ունենար իր տրամադրության տակ նաև մի հատուկ ջոկատ, որը պետք է կազմվեր ոստիկանության ամենաընտիր աշխատողներից։

Ստոլիպինը հանձնարարեց Ռոպին և Կոտենին մշակել ոստիկանության կազմակերպման նոր նախագիծ։ Ռոպը և Կոտենը ներկայացրին իրենց նախագիծը։ Ըստ այդ նախագծի՝ ոստիկանության գործերի ղեկավարությունը պետք է կենտրոնացվեր մի ձեռքում։ Ոստիկանության ղեկավարությունը պետք է ունենար իր տրամադրության տակ նաև մի հատուկ ջոկատ, որը պետք է կազմվեր ոստիկանության ամենաընտիր աշխատողներից։ Ոստիկանության ղեկավարությունը պետք է ունենար իր տրամադրության տակ նաև մի հատուկ ջոկատ, որը պետք է կազմվեր ոստիկանության ամենաընտիր աշխատողներից։

ՅԵՎԱՍԿԱՅԱՆ

»»» ·«««

Իրիկուն էր երբ տարա Նիսա։ Ամառ էր, բայց էն տղան էլ չկար, որ ամառ տաներ ձմռան համար։ Ծոմակեցությունը ամեն տարի էլ ավելի էր ուժեղանում։ Ամառ էր, բայց ամեն տեղ ձյուն էր տեսնում Նիսա։ Ամեն տեղ սպիտակ էր, ինչպես իր մազերը։ Ամեն տեղ լռություն էր տիրում։ Ամեն տեղ մեռած էր թվում։ Ամեն տեղ ամայություն էր տեսնում Նիսա։ Ամայություն էր նաև իր հոգում։ Ամայություն էր նաև իր սրտում։ Ամայություն էր նաև իր ուղեղում։ Ամայություն էր նաև իր ամբողջ էության մեջ։ Ամայություն էր նաև իր ամբողջ կյանքում։ Ամայություն էր նաև իր ամբողջ գոյության մեջ։ Ամայություն էր նաև իր ամբողջ էության մեջ։

Նիսան ինքն էլ չգիտեր, թե ինչու էր գնում Յեվասկայան։ Ինչ-որ մի ներքին ձայն էր ասում նրան, որ պետք է գնա

ներով եւ ատրճանակներով զինուած ճակատեցան իտալական բանակին դէմ: Կ'ըսուի թէ կղզեխումբը պաշարուած է իտալական մարտանաւերու կողմէ: Միւս կողմէ, Հոռդոսէն օդանաւեր եւ կարեւոր զօրագունդեր փոխադրուած են երկոտասան կղզիները, ինչ որ մեծ խուճապ յառաջ բերած է ժողովուրդին մէջ: Բազմա – թիւ ըմբոստներ ձերբակալուած են:

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ բուռն ցոյցեր տեղի ունեցան Իտալիոյ դէմ, իտալական դեսպանատան պատուհաններուն եւ իտա – լական կաճառին առջեւ: Այս առթիւ խորտակուեցան շատ մը ապակիներ: Աթէնքի հաղաբապետը դասախօսութիւն մը կուտար իտալական ակումբին մէջ, երբ երկոտասան կղզիներու քաղիկներէն մէկը յայտարարեց թէ անպատշաճ է հաղաբապետին ներկայու – թիւնը «իտալական տան» մէջ, ճիշդ այն պահուն երբ Քալիմնոսի Ցոյները կը հալածուին Իտալացիներու կողմէ:

Ուրիշներ ալ միացան այս բողոքին եւ պահ մը շփոթութիւն ծագեցաւ: Աթէնքի իտալական դեսպանը կառավարութեան դի – մելով բողոքեց:

Նախարարական խորհուրդին որոշումներ

Նախարարական խորհուրդը վաւերացուց մասնաւոր յանձնախումբին նոր որոշումները, մեղմացնելու համար գործազրկու – թիւնը: Այս ծրագրին համաձայն, գործազրկութեան պետական նպաստի բաժինէն հատուցում պիտի ըլլայ այն գործարանատէր – ներուն որոնք վերսին աշխատանք կուտան գործազուրկներուն: Ցետոյ, կառավարութիւնը պիտի պահանջէ Ծերակոյտէն՝ ստի – պողարար քուէարկել այն օրինագիծը որով պատանիները պար – տաւոր են զոլորց երթալ մինչեւ 14 տարեկանը (որպէսզի գործի չմտնեն): Օրինագիծ մը եւս պատրաստուած է, որուն համաձայն աշխատանքի ժամերը պիտի կրճատուին, կարգ մը պայմաններով:

Պետական ծառայութեան մէջ, այսուհետեւ միեւնոյն պաշ – տօնեան չպիտի կրնայ անհատական գործեր կամ ուրիշ պաշտօն – ներ ալ վարել:

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Վիլհելմ Կայսեր ծննդեան 76 տարեդարձին առթիւ, զոյց կը շրջի թէ խոհարար մը խելագարելով, ուզեր է սպաննել իր տէրը:

Մի մոռնաք.— Մեռած տասը տանթիմոնցնեերը պիտի վեր – նան փետրուարին 1ին: Մի մոռնաք փոխել ժամանակին:

Սիթրօէնի վերակազմութեան համար 50 միլիոն ֆրանքի նոր դրամագլուխ մը ճարած են երեք դրամատուններ: Այս առթիւ, վարչական խորհուրդ մը պիտի կազմուի, գործարանները վարե – լու համար:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵԼՈՎ բանտարկուեցաւ նախկին զօրավար Պառաի որ Ֆուռթու, որ վեց ամիս բանտարկութեան դատապար – տուած էր, Սթաւիցքիի գործերուն խառնուած ըլլալով:

500,000 ՄԻԼԻՈՆ ֆրանքի (ուրիշներ կ'ըսեն աւելի քան մէկ միլիոն) ձոյլ ոսկի ծովն ինկաւ օդանաւէ մը, երբ Լոնտոնէն Փա – րիզ կը փոխադրուէր: Օդանաւորդը անկումէն վերջը հասկցած է կորուստը:

ՍՈՖԻԱՅի մէջ քանի մը համայնավարներ գործարան մը մա – նելով, կաշկանդեցին պահապանը, կոթեցին էլեկտրական թելերը եւ ճառ մը խօսեցան բանուորներուն առջեւ: Ցետոյ անհետացան: Քանի մը օր առաջ ալ, քանի չափ համայնավարներ կեցուցին բանուորական կառախումբ մը, մեքենային առջեւ չարուելով: Ճամբան բանալէ առաջ, յեղափոխական ճառեր խօսեցան բան – ուորներուն:

124 ՏԱՐԵԿԱՆ Ռուս մը մեռաւ Մոսկուայի մէջ: Ծնած էր 1811ին: Ութսուն տարեկան աղջիկ մը ունի:— Իրանի մէջ ալ կ'ապրի 125 տարեկան... երիտասարդ մը, Մէհէմի Ֆէթուլլահ: 105 տարեկան եղած առեն բոլոր ակռաները նորէն բուսան: Իր սո – վորական ուտելիքներն եղած են կաթ, մածուն եւ պտուղ: Չէ խը – մած, ոչ ծխած, միայն երիտասարդութեանը քանի մը անգամ «նարկիլէ» քաշած է, կարճ առեն մը:

ՁԻՒՆ ԵԿԱՒ, կիրակի առաւօ, ամբողջ Փարիզի մէջ: Ցետոյ խարուսիկ արեւ մը եկաւ հալեցուց, եւ այժմ կծու ցուրտ մը կը տիրէ:

Պրոֆ· Նիկողայոս Ադոնց, Տիկին Վաւվառա Յովնաթանեան եւ զաւակները, Տիկին Եղիսաբէթ Արշակ խան սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի եւ անմոռանալի կնոջ, աղ – ջկան, հրոջ եւ հեռաջղկան՝

ՕԼԿԱ ԱԴՈՆՑԻ

դառնաղէտ մահը:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ, այսօր երեքշաբթի, 29 յունուար առաւօտեան ժամը 11ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15 րիւ ժան Կուժօն, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պանեէօյի գերեզմանատունը:

Փարիզ եւ արուարձանները

ՕՐԱՄ ենթակոմիտէի ընկ. ընդհ. ժողովը այս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Պէքոնի կայարանին դիմացի սրճարանը:

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԵՐԵԿՈՅ

Ի ՊԱՏԻԻ ԻՐ ՀԻՄՆԱԴԻՐ – ՂԵԿԱՎԱՐ

ՍԱՔՈ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ *(փարիզէն մեկնումի առիթով)*

կազմակերպած է «ՍԻՓԱՆ» երգչախումբը

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2ԷՆ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉեւ ԼՈՅՍ

PETIT JOURNALի ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

21, Rue Cadet. Métro: Cadet

Գեղարուեստական բաժինը կը ներկայացուի շաս սիրուած

«Ա Ն Ո Ի Շ» ՕՓԵՐԱՆ ամբողջութեամբ (Սկիզբը ժամը 9.15)

Փաղովրդականացած խմբերգներով, մեներգներով, գեղջկական շուրջպարերով:

«*ՍԻՓԱՆ*»ը հայկական իր ճեղ տարազներով կ'երգէ նաեւ ոգեւորիչ եւ զուարթ խմբերգներ վերջին անգամ **ՍԱՔՈ ՅԱԿՈԲԵԱՆի** ղեկավարութեամբ:

Եւրոպական պարեր «Ակժանիթին» ընտիր նուագախումբով:

Սիրուն աճապնկայներ: Առատ Ֆոթիյոն: Նոյն եւ մասչերի պիւֆէ:

Մուտք կիներու՝ 7.50, Ամբերու 10 ֆր.: Առաջին 3 շարքերը 15 ֆրանք:

Երեկոյթը բացառիկ ըլլալով ոչ մէկ հրաւիրատոմս կը ղրկուի:

«Հայ-Բոյժ»

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԱՄԱՔԵՐԲ

Բժշկութեան եւ առողջապահութեան

Խմբագիր Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

1.— *Ռումանիայէն, Պուլկարիայէն եւ Ֆրանսայի կարգ մը գաւառներէն հասած խնդրանքներուն ի պատաս – խան.*— Սպառած է ՀԱՑ - ԲՈՑԺի Բ· թիւը: Զինք կրնար հայթայթել: Զինք կրնար նաեւ Բ· տպագրութիւն հանել, որովհետեւ միւս թիւերուն հետ հա – մեմատութիւն մը պահելու համար՝ մեծ զոհողութիւն կը պահանջուի:

2.— *Ամէն նոր բաժանորդի կրնանք ղրկել միայն Գ· կամ Դ· թիւերէն ըն – կտեալ:* Ունինք նաեւ սահմանափակ քանակով Ա· թիւ: Մեր բարեկամնե – րէն եւ ներկայացուցիչներէն կը խնդ – րենք նոր բաժնեգրութիւններ կատա – րել յունուարի թիւէն սկսեալ, ցնոր անօրինութիւն:

3.— *Ով որ հաւաքածոյ չի պահեր կամ կ'ուզէ նպաստել ՀԱՑ – ԲՈՑԺի տարածման, բարի թող ըլլայ մեզի վերադարձնելու Բ· թիւը որ եւ է փո – խարինութեամբ, որպէսզի գոհացում տանք հաւաքածոյ կազմող նոր բաժա – նորդներու:*

4.— *ՀԱՑ – ԲՈՑԺ ներկայիս կը տպ – ուի 1500 օրինակ: Այս թիւն ալ սպա – ռած պարագային, աւելի պիտի տպա – գրենք եւ բաժնեգրութիւնը կ'ընդու – նինք միշտ մեր ունեցած թիւերէն:*

5.— *Ամէն բաժանորդ, սակայն, կը տառնայ իր 12 թիւը: Այսինքն, բաժ – նեգրութիւնը կը հաշուենք թիւի վրայ եւ ոչ թէ սկիզբէն տրուելու պայման – նով:*

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑ - ԲՈՑԺԻ

Վաճառու յարկաբաժին

Վարձու են Լա Կարէնի կայարանին դիմացը (9 վայրկեան Սէն Լազարի կայարանէն), ամենաարդիական յար – մարութիւններով յարկաբաժիններ, մէկ սենեակ խոհանոց եւն· 2000 ֆր·, 2 սենեակ խոհանոց եւն· 4000 ֆրանք, 3 սենեակ խոհանոց եւն· 5000 ֆրանք: Առանց *քոնֆոռի* 2 սենեակ խոհանոց 1600 ֆր·, 3 սենեակ խոհանոց 3000: Մասնաւոր գեղչ Հայերու, որոնք կը ներկայանան «*Ցառաջ*»ի ներկայ կըտ – րոնով: Անճախընդրութեան պատեհութիւն: Դիմել տեղւոյն վրայ

Պ· **Stéphan**ի, **propriétaire**, 83, Rue de Pointe, La Garenne (Seine): Tél. Charlebourg: 23—39.

ՓՆՏՌԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ երգիծաթերթը «ՄԵՂՈՒ»

փարիզի եւ շրջանի Ցառաջի ցրուիչ

Պ· ԱԻԵՏԻՍԵՆ:

Raki "ERIVAN"

ԵՐԵՒԱՆ օղին, որ ձանչուած է իր ա – ռաջնակարգ յատկութեամբ, օղիներու մէջ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԵՒԱՆ օղին արտադրուած է *թորու – մով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խաղողի հիւթով, երաշխաւորուած է քիմիա – կան ամէն բաղադրութիւնէ վերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԵՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու դասցէ՝

Ա ր տ օ ն ա տ է ր

S. A· GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

ևաեւ DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ շրջանները ներկայացուցիչ՝

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ շրջանները գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit· Nice (A· M.)

A. GODOV & NIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Loterie Nationale, 1935 Առաջին շրջանի վիճակահանութիւնը ՓԵՏՐՈՒԱՐԻՆ: ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

Loterie des Régions Libérées Վիճակահանութիւնը ՄԱՅԻՍԻՆ:

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

115 Route d'Orléans, Cachan (Seine).

Մեր նպարավաճառատան մէջ կը գտնէք ձեր ուզած ամէն տեսակի առաջնակարգ եւ ճարմ նպարեղէնները՝ ամենազեղչուած գիներով:

ՐԷՔԼԱՄ ԿԱՐՃ ԺԱՄԱՆԱԿի ՀԱՄԱՐ:

Փութացէ՛ք օգտուիլ մեր բացառիկ գիներէն:

Քոնսերվ Էրմիս 1 օվա 6 ֆրանք:		Չիճապտուղ (յուն. եւ Պրք.) կէս քիլօ	3.50
» » 1 քիլօ	4.85	Նուշ կէս քիլօ	2.50:
Իտալ. սալցայ 2.50 կրամ	2.25:	Կաղին կէս քիլօ	2.50:
Իտալ. սալցայ 1 քիլօն	3.50:	Պաղտատի արմաւ կէս քիլօ	1.65:
Ձերմակ պանիր կէս քիլօ	4-5 ֆրանք:	Իւղ 1 լիթրը	3 ֆր.:
Առաջնակարգ Պարմեն 3 տուփը	5 ֆրանք:	Հէկվա կէս քիլօ	2.50:
Ջամիչ (Իզ. եւ ֆալիֆորնիա) կէս քիլօ	2.50:	Մարախչի օճառ 16 կտորը	11.50:
Իզմիրի Ցուզ (յուն. եւ Պրք.) կէս քիլօ	2.25:	6 տեսակ օղի լիթր 18, 20 եւ 25 ֆր.:	
		Ամէն տեսակի լաւ լիքէօրներ:	

"ԱԹԷՆՔ" ճաշարանի վերաբացումը

13, Rue Serpente, Métro: St. Michel

«Ա Թ Է Ն Ք» ճաշարանը, որ Նորոգութեան պատճառաւ ժամա – նակաւորապէս գոցուած է, կը վերաբացուի այս կիրակի: Բացման առթիւ յաճախորդներուն պիտի տրուին նուէրներ (primes):

Արեւելեան խորովածներու մասնագիտութիւն:

Թարմ, առատ եւ չափաւոր գին:

ՖԱՓՒՐ ԲԱՀՐԱ ՊԻՅ

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՇԱՐՔ ՄԸ ՍԿՍԱԾ Է ՏԱԼ

THÉATRE DES CAPUCINES

39, Bld. des Capucines-Paris

Որ պիտի տեւէ մինչեւ 31 Յունուար Հինգշաբթի, ամէն երեկոյ ժամը 9ին: Պիտի կատարէ միտեռու փոխանցում, թելադրական եւ հարացման հետազ – ոտքական փորձեր:

Մուտք 10 ֆրանք:

Հայրենակիցնե՛ր, օգտուեցէք մեր նոր սակագիններէն եթէ կ'ուզէք ճաշելի դարձնել ձեր կազմակերպած հանդէսները, դիմեցէք *ԵՔՐԱՏ* նուագախմբին, որ իր գիները զեղչած է *100 - 150* ֆրանք. բաղդատմամբ ուրիշ նուագախմբերու: *ԵՔՐԱՏ* նուագախումբը կը տեսնէ անզուգական եւ ճաշելի մթնոլորտ: կը նուագէ *Հայկական, Եւրոպական* եւ *Կովկասեան* ու *Արեւելեան* ամէն տեսակ եղանակներ եւ ԹԱՆԿՈ ԱՐԹԱՆՃԻՆ նոր բէփը Թուարով: Դիմել՝ 8 օր առաջ՝

Պ. ONOSSIANի, 15, Rue Pourtour, Clamart. (Seine).

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) **17, Rue Damesme, PARIS (13)**

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

Նա պատմեց սարսափելի բաներ:

Վարպետին կալանաւորելուց յե – տոյ, նրա ամբողջ արհեստանոցը զրա – ւել էին եւ աճուրդով ծախել էին: Այդ բաւական չէր, նրա ենթարկել էին ահագին տուգանքի, եւ որովհե – տեւ վարպետս պատրաստի փող չու – նէր, փոխարէնը վաճառուել էր նրա տունը, բոլոր կայքը եւ կալուածնե – րը:

— Այդ բոլորը դեռ տանելի է, ա – ւելացրեց Ծերունի որսորդը ցաւակ – ցական ձայնով:— Դեռ սպասում է նրան ամենասարսափելին...:

— Ի՞նչ բան, հարցրի ես, ոչ սա – կաւ սարսափելով:

— Երկու օրից յետոյ, հրապարակի վրայ, գահիճը պիտի կոբէ նրա աջ ձեռքի բազուկը ...:

Կարծես, կայծակով հարուածեցին ինձ:

— Ինչո՞ւ համար· ի՞նչով է յանցա – ւոր գոչեցի ես խելագարի նման:

— Հանդարտուիր, ասաց Ծերունի որսորդը եւ չարունակեց.— Թէ ի՞ն – չով է յանցաւոր նա, յանցանքը յայտ – նի է, բայց թէ որ աստիճան ստոյգ է այդ յանցանքը,— դա մի գաղտնիք է, որ պատած է խորին մթութիւնների մէջ: Ես համարում եմ վարպետ Գրի – գորին չատ յստակ եւ արդար մի ար – հեստաւոր: Նա խարեբայ, ստախօս մարդ չէ: Նա իրան թոյլ չի տայ մաս – նակից լինել անարդար գործի: Բայց մի ապացոյց, ոչ միայն նրան կատա – ծանքի ներքոյ է դնում, այլ հաստա – տում է նրա վրայ դրած մեղադրանքը:

— Ի՞նչ ապացոյց, հարցրի ես ան – համբերութեամբ:

— Մի բանալի...

Ես սոսկացի: Որսորդը չնկատեց իմ խռովութիւնը, չարունակեց.

— Ահա ինչումն է գործը· դու իս ճանաչում ես հին քաղաքի հարուստ աղալարներին, դու իս գիտես թէ ի՞նչ մեծակ դաղաններ են նրանք: Ճո վար – պետի կալանաւորելու նախորդ գի – շերը, անյայտ չարագործներ մտել էին այդ աղալարների ամբողջ, բաց էին արել մեծ երկաթէ արկղը, եւ նրա միջից դողացել էին չատ թանկագին իրեղէններ: Ամբողջից այլեւս ուրիշ բաներ չէին տարել: Աւազակները մո – ռացմամբ թողել էին արկղի վրայ այն բանալին, որով բաց էին արել նրա փականքը· քննելով այդ բանալին, տեսուցեցաւ, որ չինուած էր ճո վար – պետի արհեստանոցում:

— Ի՞նչով տեսուցեցաւ:

— Նրա վրայ դրած էր արհեստա – նոցի փոքրիկ դրոշմը, որ կրում էր իր մէջ մի մուրճ, հորիզոնաձեւ դրած, եւ նորա ներքեւ երկու տառեր՝ Գ· եւ Մ···: Այդ տառերը ճո վարպետի անունի եւ ազգանունի սկզբնատառե – րըն են, կարծեմ, քեզ պէտք է ծանօթ լինի այդ դրոշմը:

— Ծանօթ··· է, պատասխանեցի ես խեղդուած ձայնով:

Ես մտաբերեցի այն բանալին, որը մի ժամանակ չինել էի ճո վար – պետի համար, եւ որի գոյութեան մա – սին բոլորովին մոռացել էի: Որպէս մի չար եղեռնագործ, ես զգացի այն բոլոր զարհուրանքը, թէ իմ անգի – տութեամբ որպիսի սարսափելի դըժ – բախտութիւն պատճառեցի իմ սիրելի վարպետին: Իմ ձեռքն էր չինել այն բանալին· ես էի դրել նրա վրայ ար – հեստանոցի փոքրիկ դրոշմը: Իսկ այժմ իմ փոխարէն պիտի պատժուէր արդար եւ ազնիւ արհեստաւորը: Հը – րապարակի վրայ դահիճը պիտի կո – րէր նրա ձեռքը: Իմ, իմ ձեռքը պիտի կորչէին, ես էի արժան այդ պատժին, ինչո՞վ էր յանցաւոր անմեղ մարդը:

Ես յիշեցի քաւոր Պետրոսի խօսքե – րը, որոնցմով աշխատում էր համոզել ինձ, որ ոչ ոքի չասեմ, թէ նրա հա – մար մի այսպիսի բանալի եմ չինել,— ես յիշեցի այն ընծան, որով նա խա – րեց ինձ, ոտքից ցղուն նոր հագուստ կարել տալով ինձ համար··· Ուրոմն, ես միջնորդ գործայ մի չարագործու – թեան, իսկ իմ փոխարէն պիտի պատ – ժուէր այն ազնիւ մարդը, որը այնքան սիրում էր ինձ, որը այնքան ուրախա – նում էր իմ յառաջդիմութեամբ, որը խոստանում էր աւելի եւ աւելի բախ – տաւորեցնել ինձ, այդ դառն մտա – ծութիւնները պաշարեցին ինձ, երբ բացուեցաւ իմ առջեւ սարսափելի ի – րողութիւնը, եւ ես գոչեցի իմ խու – վութեանն մէջ.

— Ապա քաւոր Պետրոսը··· ապա քաւոր Պետրոսին ի՞նչ պիտի անեն···:

— Ո՞վ է քաւոր Պետրոսը, հարցրեց որսորդը զարմանալով:

— Մեր քաւոր Պետրոսը···:

— Հա ճանաչում եմ··· նա ինչով է խառն այդ դործին մէջ: Նա խաղաղ, հանդարտ չարունակում է իւր սովո – րութեան համեմատ ամէն առաւօտ եւ երեկոյ եկեղեցի գնալ, աղօթել: Եկե – ղեցւոյ դուրս գալուց յետոյ, փողոց – ներով անցկենալու ժամանակ, աջ ու ձախ ողջունում է մարդկանց, աշխա – տում է ճանճերին էլ չվշտացնել, որ ինը հոգին Աստուծոյ դրախտից չզր – կուի···:

Որսորդի խօսքերի մէջ կար խիստ դառն հեգնութիւն դէպի քաւոր Պետ – րոսը, որոնք աւելի դրդռեցին իմ բարկութիւնը դէպի այն գարշելի մարդը, ու ես պատրաստւում էի այն չարագուշակ բանալիի ամբողջ պատ – մութիւնը յայտնել որսորդին, եւ ցոյց տալ, թէ ինչով է քաւոր Պետրոսը խառն աղալարների ամբողջ դողու – թեան գործի մէջ,— բայց այդ բո – պէում որսորդի ուշադրութիւնը գրա – ւեց մի այլ արարած, նա թողեց ինձ եւ երեսը չուռ տուեց դէպի այն կող – մը:

Նրա չունը, որ մինչեւ այն րոպէին, գլուխը առջեւի թաթիկներուն վրայ դրած, պառկած էր սիրոջ մօտ, յան – կարծ վազ տուեց եւ մտաւ մեզանից ոչ այնքան հեռու գտնուած թփերի մէջ: Վայրկենական խուզարկութիւ – նից յետոյ, գլուխը կրկին դուրս հա – նեց թփերի միջից, եւ մի առանձին հրաւիրական հայեացքով սկսեց նայել սիրոջ երեսին:

— Ի՞նչ կայ, Ջէյրան հարցրեց ա – րը:

Ջէյրանը արձակեց մի քանի խուլ մռնչիւններ:

— Հասկացայ, ասաց որսորդը եւ վեր առեց իւր մօտ դրած հրացանը:

Մեզանից բաւական տարածութեան վրայ, մամռապատ քարաժայռի գլխ – ին, կանգնած էր մի վայրենի այծ, եւ զդոյշ նայում էր իւր չուրջը: Հե – ռուից երեւում էր նա մի հաւի չափ: Ծերունի որսորդի սրատես աչքերը տեսան նրան, հրացանը որոտաց, այ – ծը գլորուեցաւ ցած:

(Շար·)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀՐԱՏ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2716

ԽՄբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՀԻՆ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ
30
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
30 Janvier
1935

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԺԱՄՈՒՆ ԴՐԱՆ ՏԵՍԱԿԷՏԸ

=o·o=

Խոհեմ՝ նուիրակը գործի չէ ձեռնարկած տակաւին,— եւ ա–հա կամկար փորձեր՝ կախարդական մթնոլորտ մը հիւսելու իր չուրջը: Նախապաշարելու զինքը:

Հանդամանքներն ալ չատ նպաստաւոր են:

Գարեգին արք. չրջապատուած է այնպիսի տարբերով, ո–րոնք «ի յառաջագունէ» հակառակ են գաղութներու կազմակեր–պութեան, եւ տարիներէ ի վեր կը փորձեն այս ցիրուցան բազմու–թեանց ղեկավարութիւնը ամփոփել ժամուն բանկալը: Ոչ աւելի, ոչ պակաս:

Ըսեր էինք թէ՝ մենք չատ բան չենք սպասեր կաթող. նուիրա–կին պաշտօնական առաքելութենէն:

Ըսինք, նոյնպէս թէ էջմիածինը որքան քիչ խառնուի արտա–սահմանի ներքին գործերուն, այնքան օգնած կ'ըլլայ գաղութնե–րու խաղաղութեան:

Մնաց որ, կաթող. նուիրակն ալ դիտակցութիւնն ունի իր պաշ–տօնին փափկութեան, եւ կ'ուզէ արտայայտուիլ միայն իրրեւ ե–կեղեցական եւ էջմիածնի ներկայացուցիչ:

Եւ սակայն, ծանօթ չրջանակը անհանդիստ է արդէն: — Զըլլա՞յ թէ կաթող. նուիրակը փորձ կատարէ Եւրոպայի կամ Ֆրանսայի առաջնորդական թեմ հաստատելու:

— Պարապ տեղը մի՛ յոգնիք, չի՛ յաջողիր: Փարիզը այսպէս, Մարսէյլը այնպէս. Թորգոմ արք.ն ալ փորձեց եւ տեղեկագիր մը ղրկեց էջմիածին, սակայն ձախողեցաւ. «անդորձադրելի առա–ջարկներ եւ ծրագիրներ կային այդ տեղեկագրին մէջ» ... «Ոչ նիւթական միջոցները թոյլատու են այդպիսի մեքենականութիւն մը ստեղծելու համար եւ ոչ ալ ներկայ մթնոլորտին մէջ հնարա–ւոր պիտի ըլլայ «ժողովրդական ընտրութիւն» կատարել:

Հապա ի՞նչ,— «ընել միայն ժամանակաւոր կարգադրու–թիւններ»: Հոգեւոր հովուութիւններ հաստատել ուր որ չկայ: «Եկեղեցական կազմակերպութեամբ հետաքրքրուղ հաւատաց–եալներու չրջանակէն կազմել եկեղեցական – վարչական մարմին–ներ՝ քահանայի մը նախագահութեան տակ»:

Ցետո՞յ,— «զոնէ կաթողիկոսական մնայուն պատուիրակ մը պահել Եւրոպայի մէջ»: «Բայց եթէ այդ կարելի չէ, զոնէ այցելու պատուիրակի հանդամանքով տարին անգամ մը կամ ստիպողա–կանութիւն ներկայացուցած պարագային եկեղեցական մը (ար–տասահման գտնուողներէն) գալու համաձայնութիւն առնելու է եւ եթէ պէտք ըլլայ, հիներուն տեղ նոր մարմիններ կազմելու»: (Ապագայ, 29 յունուար, խմբագրական):

Ահա թէ ո՛ւր իջանք, 10–13 տարի պանդխտութիւն քաչելէ եւ բազմաթիւ փորձառութիւններ ստանալէ յետոյ:

Դժբախտաբար ուրիշ կարեւոր գաղութներու մէջ ազգային կազմակերպութիւններ ունինք: Այլապէս, նոյն տեսակէտը պիտի պաշտպանէին անոնց համար ալ, որպէսզի ամբողջ Հայկական Արտասահմանը վերածուէր բանաւոր հօտի մը, ծնրադիր՝ էջ–միածնի առջեւ, եւ իր գլխուն վերեւ՝ կաթողիկոսական մնայուն կամ այցելու պատուիրակ մը:

Այս է որ կը կոչուի «ամբացնել գաղութներու եւ էջմիածնի յարաբերութիւնները եւ թէ նոյն ատեն զօրացնել էջմիածնի հե–ղինակութիւնը մեր քով»:

Ձիշդ ու ճիշդ՝ ժամու դրան կամ բանկալի տեսակէտ:

Ապահովաբար Գարեգին արք. ալ ափ ի բերան պիտի մնայ, տեսնելով որ այսքան.. յառաջ գացեր ենք, 1860էն ի վեր:

Բարեբախտաբար Հայկական Արտասահմանը միայն ամիրա–ներէ, գոյնզգոյն երեւելիներէ եւ ռամկավարներէ չի բաղկանար: Ոչ այստեղ, ոչ ալ Ֆրանսայէն դուրս:

Առ նուազն կէս միլիոն ժողովուրդ ազգային կազմակերպու–թիւն, կեդրոնացեալ եւ կեդրոնաձիգ իշխանութիւն կը պահանջէ տարիներէ ի վեր, եւ պիտի պահանջէ, ցորչափ կը տեւէ ներկայ վիճակը:

Այս հիմնական պահանջին կրնան ընդդիմանալ միայն անոնք որ կա՛մ իրենց կապերը կտրած են այս ժողովուրդին հետ, կամ կը հասկնան բայց կը կեղծեն, եւ կամ ոտքով – ձեռքով անձնատուր՝ երեւանի, ջուրին տուած են մնացեալը:

Ցաճախ յիշեցուցած ենք եւ նորէն կը յայտարարենք ի լուր կաթող. նուիրակին.— Երեւանը ամէն բան չէ, իսկ էջմիածինը՝ չատ աւելի պակաս:

Երեւանը իր տեղը. էջմիածինն ալ՝ անոր կողքին: Բայց, Հայկական Արտասահմանը կ'ուզէ տիրաբար վարել իր գործերը:

Եւ այս՝ ոչ թէ իբրեւ հակամարտ ուժ, այլ իբրեւ լրացուցիչ տարր: Մէկը միւսով պիտի չնչէ:

Ինչ որ կը քարոզեն այս բնական եւ տրամաբանական եզրէն դուրս, վնասակար է ե՛ւ գաղութներուն ե՛ւ հայրենիքին:

Զատազանց երկար տեւեցին կղերապետական եւ ամիրայա–կան բարքերը,— երէկ՝ Փէսով, այսօր՝ «սիլինտը» գլխարկով:

— Բայց դժուարութիւններ չկա՞ն ձեր պաշտպանած տեսա–կէտին իրականացման համար,— բարոյական, նիւթական: Չէ՞ որ հիմնովին փոխուած է միջավայրը:

— Մենք երբեք չենք ժխտած եւ այսօր ալ չենք ժխտեր դժ–ուարութիւնները. բայց անյաղթելի չեն անոնք: Ահա, օրինակ, Մարսէյլը,— հակառակ իր բոլոր թերութիւններուն, կրցաւ ազգ. կազմակերպութեան կորիզ մը հաստատել, չնորհիւ իր ինքնագոր–ծունէութեան: Եւ եթէ այսօր, տասը տարի յետոյ, հաչուեկշիռ մը կազմենք, դրականն ու ժխտականը բաղդատելու համար, անկաս–կած եզրակացութիւնը պիտի ըլլայ նպաստաւոր: Նոյն բաղդա–տութիւնը կատարեցէք Փարիզի համար,— եւ եթէ կրնաք, մի՛ կարմրիք:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՀԱՅ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՊ

—.—

(ԶԵԿՈՅՑ ՀԱՅ ԳԱՂԹ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ)

Հայ Գաղթ. Միացեալ Յանձնաժողովը իր ութերորդ նիստը գումարեց Յունուար 25ին, Նուպարեան Մատենադարանին մէջ:

Ժողովը գոհունակութեամբ տեղեկացաւ թէ արտաքին գործերու նախարարութիւնը, իրեն եղած դիմումներուն վրայ, հաստատած է թէ փոխադարձութեան օրէնքը չի պատշաճիր հայ գաղթական–ներուն, որոնք, հետեւաբար, կարգ մը հարցերու եւ մասնաւորա–ներուն պէս գործազրկութեան նպաստի հարցին մէջ, պէտք է այս երկրին մէջ վայելեն այն ամէն իրաւունքները որ ունին Ֆրանսայի հետ փոխադարձ օգնութեան դաշինք կապած երկիրներու հպատակնե–րը: Ինչպէս յայտնի է, Մարսիլիոյ հայ գործազուրկներուն նպաս–տը դադրեցուցուած էր փոխադարձութեան օրէնքին հիման վրայ: Արտաքին գործերու նախարարութեան այս որոշումը, Աշխատան–քի նախարարութեան գործակցութեամբ, հաղորդուած է Մարսի–լիոյ նահանգապետին:

«Մարդու Իրաւունքներու Լիկա»ն հաղորդած է Միացեալ յանձ–նաժողովին թէ իր նախագահը, Պ. Վ. Պաշ, յունուար 16ին ուղ–ղակի դիմում կատարած է վարչապետ Պ. Ֆլանտէնի, մեր յու–շագրին հիման վրայ, ի նպաստ Ֆրանսայի հայ գաղթականնե–րուն:

Միացեալ յանձնաժողովը կարգ մը բնորոշ փաստեր պիտի հաղորդէ երեսփոխան Պ. Մուրէի, որ հեղինակն է գաղթականնե–րու վտարումներու եւ արտաքսումներու նոր օրինագիծի մը:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ՆՊԱՍՏԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒՆ ՅԱՆԿԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒԻ

Մարսէյլի մեր թղթակիցը կը գրէ.—

Առաջնորդարանէն կ'իմանանք թէ Աշխատանքի նախարարու–թիւնը պաշտօնագիր մը ուղղած է Ազգ. Կեդր. Վարչութեան, պահանջելով կարճ ժամանակաշրջանի մը մէջ կազմել ևիրեն ղրկել ցանկը այն նպաստազուրկ բանուորներուն որոնց իմքնութեան թուղթերը կը լրացնեն օրինական պայմանները:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Երեսփ. ժողովը երէկ սկսաւ քննել կառավարութեան նոր ա–ռաջարկները, գործազրկութեան տագնապի մասին: 17 հարցապն–դումներ արձանագրուած են այս առթիւ: Ուրեմն, վիճաբանու–թիւնը մէկ նիստով չպիտի վերջանայ: Հարցապնդում մըն ալ հըն–չակաւոր Ֆրանքլէն Պույեօնը պատրաստած է, Գերմանիոյ վերա–զինման դէմ:

Ինչպէս գրած էինք երէկ, կառավարութիւնը հետեւեալ նոր միջոցները կ'առաջարկէ, գործազրկութիւնը մեղմացնելու հա–մար.— 1. Պետական նպաստ յատկացնել այն գործատէրերուն ո–րոնք վերստին գործ կուտան գործազուրկներու.— 2. Պահանջել ծերակոյտէն որ ստիպողաբար ֆուէարկէ օրինագիծ մը, որով դպրոց երթալու շրջանը կ'երկարաձգուի մինչեւ 14 տարեկանը.— 3. Արգիլել պետական պաշտօնեաներուն՝ միեւնոյն ատեն անձնա–կան գործ ունենալ.— 4. Ստիպողաբար ֆուէարկել օրէնք մը, ար–գիլելու համար յաւելուածական աշխատանքը, եւ կարգ մը պարա–գաներու մէջ կրճատելու համար աշխատանքի ժամերը:

Մանր առեւտրականներու տրտունջը

Փոքրաթանակ առեւտրականներու կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայանալով աշխատանքի նախարարին, գանգատեցաւ թէ անպատեհութիւններ պիտի ծագին, երբ ջնջուի յաւելուածական աշխատանքը: Նախարարը պատասխանեց թէ օրինագիծը կը վե–րաբերի այնպիսի պարագաներու, երբ գործատէրերը չեն կրնար հասնիլ գործերու յաւելման եւ պէտք ունին յաւելուածական ձեռ–քերու: Իմք մասնաւոր ուշադրութեամբ նկատի պիտի առնէ կարգ մը առեւտուրներու առանձնայատուկ պարագան:

Գծագրիչներն ալ կը գանգատին

Գծագրիչ արուեստագէտներու միութիւնը գեկոյց մը հաղոր–դելով մամուլին, կը գանգատի թէ իրենց ասպարէզին մէջ երբեմ նկատի չառնուիր հարիւրին տասնի օրէնքը: Եւ կը պահանջէ հե–ռացնել օտար արհեստաւորներն ու «ամաթէօր»ները, որոնց թիւը կ'աճի ամէն օր եւ որոնք հաց – պանիրի գնով կ'աշխատին: Իրենց հաւաստիքներուն համաձայն, այսպիսի գործերու մէջ Ֆրանսա–ցիներու թիւը հազիւ կը հաւասարի օտարներու թիւին: Միու–թիւնը կառավարութեան դիմելով, պիտի պահանջէ պաշտպանո–ղական միջոցներ ձեռք առնել: Իր նշանախօսքն է.— «Հարիւրին տասը Ֆրանսացի, ամէն տեղ եւ ամէնուն համար»:

Գործազրկութիւնը միշտ կ'աճի

Աշխատանքի նախարարութեան տեղեկագրին համաձայն, նախընթաց շաբթու նպաստընկալ գործազուրկներու թիւն էր 468,242: Անցեալ տարի միեւնոյն ժամանակաշրջանին թիւն էր 330,044, ուրեմն հարիւրին 41 յաւելում եղած է, հակառակ հան–րօգուտ շինութեանց ծրագրին գործադրութեան: Մէկ ամիս ա–ռաջ, նպաստընկալ գործազուրկներու թիւն էր 404,932: Միայն Փարիզի մէջ 118,358 նպաստընկալ գործազուրկներ կան, իսկ Սէ–նի նահանգին մէջ՝ 93,115, այսինքն 6034 աւելի, բաղդատելով անցեալ շաբթուան հետ: Ամէնէն աւելի տագնապի մատնուած են շինութեանց, մետաղագործութեան, պարենաւորման, առեւտրա–կան պաշտօնէութեան, հանդերձեղէնի, փոխադրութեանց, առ–տնին ծառայութեանց եւ գրքի գործերը:

Պէտք չէ մոռնալ որ տրուած թիւերը բոլոր գործազուրկներու

ՕՐՁ ՕՐԻՆ

ՊՈՋԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

=o=

Միամիտներ կան, որոնք կը հար–ցնեն մեզի·

— Հայաստանի կառավարութիւնը քան մը չի՞ մտածեր հայ անգործնե–րուն ու թշուառ գաղթականներուն մասին: Դեմ երեւանի թերթ կը կարդամ, մէջը քան մը չե՞ն գրեր մեր մասին: Աշխատաւորական կառավա–րութիւն է, մենք ալ աշխատաւոր ենք...

Պատասխան·

— Հա՛, կը մտածէ եւ շա՛տ կը մը–տածէ: Թերթերուն մէջ ալ շատ բան կը գրէ:

Միայն թէ արտասահմանի հայ աշ–խատաւորներուն գործը... պոչ կա–պած ըլլալով՝ կարգի կը սպասէ: Ան–կէց առաջ ի՞նչ հրատապ եւ կենսա–կան գործեր կան: Ա՛յ, օրինակ, Սպա–նիոյ պրոլետարներուն օգնութեան գործը:

Կարդացէք, *Յորհ. Հայաստանն է* որ կը գրէ·—

Ֆրանքֆուի բանուորները դեկտեմ–բեր 24ի հանգստեան օրը աշխատե–լով, իրենց օրավարձին կէսը, 3,000 րուբլի, յատկացուցին Սպանիոյ պրո–լետարներուն, հրաւիրելով բանուո–րական ուրիշ կազմակերպութիւններ, որ իրենց հետեւին:

Ինչպէս կը տեսնէք, Հայաստանի աշխատաւորական կառավարութիւնը մեզմով շատ կը զբաղի եւ գիշեր ցե–րեկ կը խորհի թէ ի՞նչ ընէ որ ար–տասահմանի հայ աշխատաւորները այս անելիքէն դուրս հանէ, բայց... մեր գործը պոչ կապած է դժբախտաբար:

Անգամ մը, որ կարգը մեզի գայ, տես–նե՛ք, ինչե՛ր պիտի ընէ մեր խորա – խորհուրդ կառավարութիւնը: Ան այժմ կարգը Սպանիացիներուն է, յե–տոյ Փորթուկալցիներուն, Ամերիկա–ցիներուն, Մարոքցիներուն, Ալճերիա–ցիներուն, Չինացիներուն, Հնդկաչին–ցիներուն, Մարքինիֆցիներուն, Սենե–կալցիներուն, Հայիթիցիներուն, Ուլ–կուրներուն, Բուրիատներուն... վեր–ջը Հայերուն:

Ցանցանիքը մերն է, որ պոչը ուշ կապեր ենք:

Ա՛յո, այդ պոչը: Հայաստանի կա–ռավարութիւնը մեծ խորհուրդներու մէջ է ինկած, — անունն ալ խորհրդա–յին է դրած, որովհետեւ շատ կը խոր–հի,— որ ի՞րր պիտի գայ պոչին ծայ–րը, օգնելու համար արտասահմանի Հայերուն:

Պիտի առարկէ՞ք թէ պոչին նայելու պէտք չկայ, մենք Հայ ենք, Հայաս–տանի կառավարութիւնն ալ, կառա–վարութեան պետերն ալ մէկը տէրտէ–րի տղայ, մէկը վաճեցի տիրացու, նախ մի՛զ հոգալու է, եւ ոչ թէ օ–տարը:

Ո՛չ, բարեկամս, ո՛չ, մենք ամե–նայն Հայոց կառավարութիւն չենք, այլ ամենայն ազգաց, ամէնուն ալ օգ–նութեան պիտի հասնինք: Ցանցանիքը, ինչպէս ըսի, պոչինն է, պոչին ծայրը մնացեր ես, սպասէ՛ որ կարգդ գայ:

Մեր այս դժբախտութիւնը, ուրեմն, պոչի խնդիր մըն է միայն, պոչի պարզ խնդիր մը: Մարսիլիոյ հայ անգործ–ներուն օգնեմ պիտի, կ'ըսէ մեր կա–ռավարութիւնը, բայց... արջուն պոչը կայ:

Հասկցա՞ր, աղբէ՛ր:

ԱՐԱՋ

գումարը չեն ներկայացներ, ֆանի որ հազարաւոր անգործներ չեն արձանագրուած կամ նպաստէ գրկուած են:

1933ին նպաստընկալ գործազուրկներու թիւն էր 227,815, որ կը ներկայացնէ ընդհանուր գործազուրկներու մէկ հառորդը, ինչ–պէս ներկայ պարագային:

Անսովոր տեսարան Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ

=o–o=

« ՍՏՈՐԻՆ ՄԱՐԴ, ԽՈԶ, ԱՃՊԱՐԱՐ »
ԿԸ ՊՈՒՌԱՆ ՄԱՐՏՕՆԼԱՏԻ ԵՐԵՍԻՆ

Երկուշաբթի օր բուռն տեսարան մը պարզուեցաւ Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, գործազուրկներու նպաստի հարցին վիճա–բանութեան առթիւ:

Աշխատաւորական երեսփոխան Պրէյնը, որ Սկովտացի է, քննադատելով կառավարութեան բռնած ընթացքը, կատաղօրէն յարձակեցաւ վարչապետ Պ. Մաքտոնըլտի վրայ: Ըսաւ թէ կառա–վարութիւնը «վայրագ դաւադրութեամբ մը կը խորտակէ երկրին ընտանեկան կեանքը»: Ցետոյ աւելի յառաջ երթալով, պոռաց·

— Վարչապետը անպարար մըն է, խաբեբայ...

Հաւանութեան կանչեր արձակուեցան ուկնդիրներու սրա–հէն: Ասոր վրայ երեսփոխանը աւելի քաջալերուելով շարունակեց·

— Վարչապետը միայն խաբեբայ չէ, խո՛զ է, ցած, ապտուռ շուն մը որ պէտք է հանրային կեանքէն վտարուի խարազանով: Ան վատ է եւ կը վախնայ հոս գալ: Կրնայ օր մը բաշուիլ իր պաշտօ–նէն, առանձնաշնորհներու մէջ սողոսկելու համար: Մեռած ատեն կրնայ պատիւներու արժանանալ, բայց պիտի անիծուի հազա–րաւոր, նոյնիսկ միլիոնաւոր բարի հոգիներու կողմէ· եւ արժանի է որ այդպէս ըլլայ· որովհետեւ այդ բարի մարդիկը այս ամբաւ գիշերներուն այնպիսի տառապանքներ կը կրեն որոնք ան–նկարագրելի են:

Այս թունալից պոռթկումէն յետոյ, ժողովը շարունակեց իր աշխատանքները, ահռելի ժխորի մը մէջ:: Ուկնդիրները կը պո–ռային·

— Անկցի՛ գործազրկութեան օրէնքը: Վատի՛ր: Անկցի՛ կա–ռավարութիւնը:

Կարգ մը երեսփոխաններ ոտքի ելան, հանդատեցնելու հա–մար: Աղմուկը մեղմացաւ պահ մը· բայց յանկարծ կին մը ոտքի ելլելով պոռաց·

— Անկցի՛ այն ազգային կառավարութիւնը որ անօթի կը մեռցնէ երախաները:

Հարիւրաւոր ձայներ միացան այս բացագանչութեան, աղա–դակելով·

— Վախկո՛տ աւազակներ: Դուք կրնա՞ք ապրիլ շաբաթը տասնըհինգ շիլինով:

Բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար, բուռն դուրս հանուեցան բոլոր ուկնդիրները: Ժողովն ալ փակուեցաւ, մինչ ցուցարարները եւ մանաւանդ կիներ «էնթէրնասիօնալ» կ'երգէին: Ոստիկանութիւնը պահականոց առաջնորդեց կին մը եւ երեք երի–տասարդներ:

(Աւելցուցէ շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԵԼՃԻՈՑԷՆ

ԱՄՈՒՐԻՆԵՐՈՒ ՏՈՒՐՔԸ.- ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

=0=

Ասկէ առաջ գրած էի թէ ինչ պայմաններու մէջ Պելճիոյ նոր գահլիճը պաշտօնի գլուխ անցաւ: Իր առաջին գործն եղաւ խորհրդարանէն առժամեայ լիազօրութիւն պահանջել, պետական պիւտճէն հաւասարակշռելու եւ դրամական կայունութիւնը ապահովելու համար:

Երեսփ. ժողովը աննչան մեծամասնութեամբ այդ իրաւասութիւնը տուաւ նոր կառավարութեան, որմէ յետոյ ան անմիջապէս գործի ձեռնարկեց: Այդ առթիւ հրատարակուեցան շարք մը հրամանագիր օրէնքներ, որոնցմով կարգ մը նոր տուրքեր հաստատուեցան, ապրուստը մասամբ ամանցաւ, եւ զանազան զեղչեր եղան պետական պաշտօնեաներուն թոշակներուն, ինչպէս նաեւ անգործներուն տրուած նպաստի սակերուն վրայ:

Հրամանագիր օրէնքներուն մէջ նորութիւն ըլլալով պէտք է յիշել ամուրիներու եւ անզաւակ ծնողքներու վրայ հաստատուած տուրքը, որ խթանքի ու մասնաւոր քննազատութեան առարկայ եղած է մամուլին կողմէ:

Առարկողներ կան թէ յանցա՞նք է մինչ չամուսնանալը, մանաւանդ տնտեսական ներկայ տագնապալի օրերուն մէջ, ուր կեանքի պայմանները այնքան դժուարացած են եւ ամուսնութիւնը իր հոգերով ու պարտականութիւններով, իսկական մղձաւանջ մը եղած է շատերուն համար:

Օրէնքը մասամբ արդարանալի պիտի ըլլար այն տարիքոտ ամուրիներուն համար, որոնք բարեկեցիկ վիճակ մը ունին, կամ որոշ չափով մը ապահոված են իրենց ապրուստի միջոցները:

Ինչ կը վերաբերի ամուրի կամ այրի մնացած կիներուն, հաւանաբար անոնցմէ չատեր հաճոյքով պիտի ուղէին ամուսնանալ, եթէ իրենց ձեռքը խնդրողներ ըլլային:

Աւոր դէմ, կառավարութեան համակիր տարրերը դիտել կուտան թէ՝ նոր օրէնքը հաստատուած է, սակայն համար ամուրիները ամուսնանալու եւ անզաւակ ծնողքները՝ զաւակ ունենալու, որպէսզի չդադրի պէտք ժողովուրդին աճումը, որ վերջին տարիներուն մէջ սկսած է զգալի նուազում մը կրել, ամուրիութեան, անզաւակ մնալուն եւ ապօրինի ամուսնութիւններուն հետեւանքով:

Հակառակ բողոքող տարրերուն մասամբ արդարանալի դիտողութեանց, պէտք է ընդունիլ թէ ամուրիներու վրայ հաստատուած նոր օրէնքը խիստ չափաւոր տրամադրութիւններ կը պարունակէ, եթէ բազմատութեան դնենք ֆրաչական Իտալիոյ համանուն օրէնքին հետ:

1927ին, Իտալիոյ մէջ հաստատուած օրէնքի մը համաձայն, ամէն քաղաքացի պարտաւոր է ամուսնանալ: 25 տարիքը լրացնող բոլոր այն երիտասարդները, որոնք չեն ամուսնացած, պարտաւոր են վճարել որոշ տուրք մը, ոչ թէ տարեկան եկամուտին համեմատութեամբ, այլ իրենց տարիքին համաձայն, այսպէս՝ 25 —35 տարեկան երիտասարդները պէտք է վճարեն 35 լիր, 35 — 50 տարեկաններըը՝ 50 լիր, 50 — 65 տարեկաններըը՝ 25 լիր: Թող թէ օրէնքին հրատարակութեան թուականէն ի վեր՝ վերոյիշեալ տուրքերը 50 առ հարիւր յաւելում մը կրած են:

Տուրքէ վերծ են 25էն պակաս եւ 65էն աւելի տարիք ունեցող այրերն ու կիները, ինչպէս նաեւ կրօնաւորները, պատերազմի հաշմանդամները, անբուժելի հիւանդութեանց ենթակաները, եւ փիղիքապէս անկարողները, որոնց ամուսնական անկարողութիւնը հաստատուած է բժշկական քննութեամբ:

Այրի կիները կամ այրի էրիկ մարդիկ օրէնքին տրամադրութեան համաձայն, մաս չեն կազմեր ամուրի—ներու դասակարգին, եւ ըստ այնմ վերծ են տուրքէ: Ասկէ զատ, իտալացի ամուրիները որոշ տարիքէ մը յետոյ, ենթակայ են նաեւ 25 առ հարիւր յաւելուածական տուրքի մը, համաձայն իրենց տարեկան եկամուտին: Երբ ենթական որեւէ օրինական պատճառով վերծ է տուրքէ, անոր տեղ իր հայրը պարտաւոր է վճարել ամուրի—ներու տահմանուած տուրքը:

Ֆրանսայի մէջ ալ, 1920էն ի վեր, գոյութիւն ունի ամուրիներու տուրքը, որ բաղդատմամբ իտալական օրէնքին, նուազ խիստ պայմաններ կը պարունակէ եւ յատուկ է միայն որոշ սակէ մը աւելի եկամուտ ունեցող քաղաքացիներու:

Ամուրիներու տուրքը գոյութիւն ունի նաեւ Անգլիոյ եւ Նուկոսլավիոյ մէջ:

** Ինչպէս ամէն երկիր, Պելճիա ալ ըլլալով ճարտարարուեստական կարեւոր կեդրոն մը, կը տառապի գործազրկութենէ: Հոս ալ անգործներու թիւը մեծ հանեմատութիւններու հասած է, բաղդատմամբ երկրին բնակչութեան: Կառավարութիւնը, ինչպէս նաեւ թաղապետական մնտուկները, իրենց տարեկան պիւտճէէն խոշոր դումարներ յատկացուցած են գործազուկներուն:

Գործազրկութեան դէմ պայքարելու համար, ներկայ գահլիճը մշակած է հանրօգուտ չինութեանց հսկայ ծրագիրներ, ինչպէս՝ ճամբաներու եւ երկաթուղիի գիծերու նորոգութիւններ, նոր ճամբաներու չինութիւններ, ջրանցքներու մաքրութիւն, նոր ջրանցքներու եւ ջուրի ճամբաներու բացում եւայլն:

Անգործներու տեւական գործ հայթայթելու եւ անոնց ձեռական աշխատութիւնը արժեցնելու համար, որոշուած է չինութեանց առեն հրաժարիլ մեքենաներու գործածութենէն եւ ամէն աշխատանքձեռքով կատարել: Այս նպատակով մօտերս հազարաւոր անգործներ աշխատանքի պիտի լծուին:

** Յունուար 20ին, հանրային տպասարկութեանց սէնտիքաներուն մէջ տեղի ունեցած ճակատը հսկայ ցոյց մը կազմակերպեց Պրիւսէլի մէջ, բողոքելու համար կառավարութեան հրամանագիր օրէնքներուն, մանաւանդ պետական պաշտօնեաներու ամսաթոշակներուն կրճատման դէմ: Անհամար բազմութիւն մը կը մասնակցէր ցոյցին՝ դրօշակներով, նուագախումբերով, բողոքի ցուցատախտակներով, եւն.— Քաղաքին կեդրոնական պողոտաները բոլորովին անանցանելի դարձած էին, եւ անօրինակ ոգեւորութիւն մը կը տիրէր ամէն կողմ: Ոստիկանութեան ձեռք առած խիստ միջոցներուն չնորհիւ, ցոյցը անցաւ խաղաղ, առանց որ եւ է անախորժ միջադէպի:

Անգործներուն տրուած նպաստի սակին կրճատման, ինչպէս եւ հանքագործներու կենսաթոշակին նուազումի որոշման վրայ, ընկերվարական կուսակցութիւնը ծրագրած է մօտերս կազմակերպել վիթխարի ցոյց մը, որուն պիտի մասնակցին Պրիւսէլէն եւ Պելճիոյ գաւառներէն հարիւր հազարաւոր պաշտօնեաներ եւ գործաւորներ: Կը խօսուի նաեւ ընդհանուր գործադուլի մը մասին, այն պարագային՝ երբ կառավարութիւնը մերժէ գոհացում տալ աշխատաւոր դասակարգին արդար պահանջներուն:

ՀՐԱՉԵԱՑ ՏԷՐՈՍԿԻ

Հ. Յ. Դ. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

Դ.

Մեր ասածները բաւական են մատնանշելու, որ Դաշնակցութեան էութեան մասին կարելի է խօսել միայն տուեալ վայրկեանին. այդ էութիւնը ձեւաւորուած է իր վերջին ընդհանուր ժողովի որոշումներով եւ ամփոփուած իր փոքրիկ ծրագրի մէջ: Բայց չի կարելի երաշխաւորել այդ ծրագրի նոյնութիւնը ոչ անցեալի եւ ոչ ալ ապագայի համար: Նա փոփոխական է, ինչպէս փոփոխական են ժամանակը, պայմանները եւ ժողովուրդի ձգտումները: Եւ Դաշնակցականը պատրաստ է իր կեանքը զոհաբերելու այդ ծրագրի համար, նա այդ պատրաստ է անելու ոչ թէ ծրագրի մէջ տեղ գտած մեռած թղթի, դրի ու բանաձեւի համար, այլ այն ժողովրդանուէր ոգիի՝ որ տեղ գտած է այդ ծրագրի մէջ. Դաշնակցութեան դաւանագիրը համբուրելով՝ նա համբուրում է իր ժողովուրդը, նրա իղձերը:

Պատահականութիւն չէ, որ մեր եւ կեդեցին այլ եկեղեցիների պէս կռապաշտ պատկերապաշտ չէ, այլ՝ Դաշնակցութիւնը նման է մեր եկեղեցուն. նա եւս դռզմապաշտ՝ ծրագրապաշտ չէ, այլ՝ աստուածապաշտ, նրա աստուածը իր նախնեաց արիւնն է, յաւէրժակեաց, բայց փոփոխական:

Դաշնակցութեան ծրագրի հիմը կը կազմեն հայ ժողովրդի ցանկութիւնները եւ այդ ժողովուրդի յարատեւումին կապուած բաղձանքները: Ու քանի որ փոփոխական են հայ ժողովուրդի ցանկութիւնները, ապա փոփոխական է նաեւ Դաշնակցութեան ծրագիրը: Բայց կան ոչ միայն փոփոխելի, այլ եւ անփոփոխելի արժէքներ: Եւ ինչպէս որ անփոփոխելի են հայ ժողովրդի որոշ ցանկութիւնները, ճիշդ նոյն ձեւով անփոփոխելի են նաեւ Դաշնակցութեան ծրագրերի որոշ հիմունքները.— այդ անփոփոխելի հիմունքներն են՝

1. Հայութեան պահպանում.
2. Հայաստանը՝ հայութեան.
3. Ոյժ եւ կազմակերպութիւն.
4. Արդար աշխատանք:

Այս չորս հիմունքներն են որ անխախտ կը մնան հայութեան հոգու մէջ, եւ այս չորս հիմունքներն են Դաշնակցութեան ծրագրի խարիսխները. մնացածները երկրորդական պայմաններ են՝ փոփոխական ըստ պայմանների, ըստ նպատակայարմարութեան, ըստ հնարաւորութեան:

Նոյն իսկ անկախութեան գաղափարը նպատակայարմարութեան խնդիր է եւ ոչ թէ նպատակ. նա առաձգական է այն աստիճան, որ երբեմնապէս ըստ կանչ է տեղական պարզ ինքնավարութիւնից եւ ֆեդերասիոնի պահանջով հասած մինչեւ բացարձակ անկախութեան:

Նոյնիսկ իրաւակարգի եւ ընկերային ըմբռնողութիւնների հարցերն էլ առաձգական են որոշ իմաստով, նրանք էլ կ'երկարեն մաներ – բուրժուական, պարզ ռամկավար հասկացողութիւններից մինչեւ համայնավար որոշ սկզբունքներ. այս բոլոր ծրագրային կէտերը ինքնանպատակներ չեն, այլ միջոցներ հասնելու մի աւելի բարձր ու հիմնական նպատակի, որ խտացուած է վերի չորս կէտերի մէջ:

Եեղափոխութիւնը, որ Դաշնակցութեան անուան անբաժան մէկ մասն է, դարձեալ ինքնանպատակ չէ, այլ մեթոտ, պայքարի ձեւ՝ վերի չորս նպատակներին հասնելու, եւ այդ է պատճառը, որ Դաշնակցութեան գոյութեան կէսդարեան ժամանակաշրջա—նին պակաս չեն եղած շրջաններ, երբ նա դարձած է մի բարեշրջական եւ խաղաղ կազմակերպութիւն:

Կարճ եւ տահմանափակ ուղեղների համար այս մետամորֆոզները կը նկատուին իբրեւ անկզբունք բախտախնդրութիւն, մինչ մեր համոզմամբ ներով նրանք խորհրդաւորում են մեր ազատութիւնը, մեր մտքի ձերբազատումը նախապաշարումներից:

Եկեղեցական կալուածների գրաւման առեն մեր հակառակորդները — ընկերվարականներ, մշակականներ թէ միապետականներ— կը քննադատէին մեզ, իսկ ոմանք էլ, մեղ ծաղրելու համար, կաթողիկոսական վեղար կը հագցնէին մամուլի մէջ բանկունեան Սիմոնին, միայն նրա համար, որ այս վերջինը հայ եկեղեցիի իրաւունքները կը պաշտպանէր՝ ծրագրի տառը գոհելով ծրագրի ոգուն.— Քանի որ այդ իրաւունքների ոչընչացումը աննպաստ էր հայապահպանման, ուստի եւ — այսպէս կը խորհէր Սիմոնը — հայապահպանման եւ Հայաստանի համար ոչ թէ կաթողիկոսի, այլ սառնայի պատմուճանն իսկ նրելի եւ թոյլատրելի էր հագնել գործակից Դաշնակցականին:

Կ'ուզէ՞ք հասկնալ թէ ինչ է Դաշնակցութիւնը.

— Դաշնակցութիւնը՝ հայ յեղափոխականների Դաշնակցական կազմակերպութիւնն է, համախմբուած չորս հիմնական նպատակների շուրջ եւ կազմակերպուած ըստ այն հիմունքների, որ մատնանշուած են կանոնագրի մէջ. Դաշնակցականը իբրեւ գնունդ պարտաւոր է ենթարկուել անառարկելի կերպով այդ կանոնագրին եւ ծառայել այդ նպատակներին:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԾՆՈՒՆԴԸ

Ցաճախ կը հանդիպինք ծերունիներ, որոնք կը յայտնեն, թէ 50 տարի առաջ Դաշնակցական են եղել, թէեւ գիտենք, որ 50 տարի առաջ Դաշնակցութիւն չկար: Կամ կը հանդիպենք դիւղական քարոզիչների, որոնք համոզուած կերպով կը յայտնեն, թէ Դաշնակցութեան հիմնադիրը Հայկ Նահապետն էր եւ Դաշնակցական էր Քաջն Վարդանը: Ի հարկէ, այս անեկդոտները ճշմարտութիւններ չեն, բայց նրանք ցոյց կուտան մի ուղի, որ ճշմարտութեան կը տանի: Եւ ճիշդ պիտի համարել, որ Դաշնակցութիւնը փաստօրէն գոյութիւն ունէր իր անուանական գոյութիւնից առաջ. ոչ միայն իբր հոգեբանութիւն, այլեւ իբր անջատ — անջատ, անանուն կամ անուն ունեցող յեղափոխականխմբակցութիւններ, հոսանքներ: Դաշնակցութիւնը ստեղծուեց արդէն գոյութիւն առած կազմակերպութիւնների Դասակարգութեամբ:

Մեր եկեղեցին, որ ազգային համախմբման եւ հայութեան ինքնութեան պահպանման գլխաւոր աղբակն էր, սկսած էր արդէնիրթերութիւններն ու անկարողութիւնները զգալ: Եկեղեցու պետերէն Մրմիեան Հայրիկը կը յայտարարէր իւր հօտին.— «Թղթէ չեռնիով հարիսա չի ուտուիր, այլ եր—կաթէ դգալով». այս պատգամը հայ զանգուածի կողմից կը թարգմանուէր այսպէս՝ «կռուով կը տիրանաս դուքո իրաւունքին»:

Եկեղեցին իւր համախումբ կազմակերպութեամբ թէպէտեւ կը պահպանէր հայութեան ոգին եւ դարձած էր նրա վերացական պետութիւնը, բայց այդ պետութիւնը իւր կազմակերպութեամբ ոչ կարող էր հայ ժողովրդի ֆիզիքական գոյութիւնը պահպանել, ոչ էլ կարող էր նրա քաղաքացիական իրաւունքները երաշխաւորել. նա չէր կարող նրան տալ այն հողը, այն երկիրը, որ պարարտացած էր իւր պապերի արիւնով եւ քրտինքով. Հայաստանը հայութեանը չէր, այլ օտարինը. հայութիւնը ֆիզիքական մահուան վտանգի էր ենթարկուած եւ կը նկատուէր իբր սորուկ: Ահա այս կացութիւնն էր, որ կը հարկադրէր հայ եկեղեցու կողքին, իբր նրա լրացուցիչ մէկ մասը, ստեղծելու նոր կազմակերպութիւններ: Այդ կազմակերպութիւններից կազմակերպութիւնը դարձաւ Հայ Յեղափոխականների Դաշնակցութիւնը:

Դաշնակցութեան ծնունդի այս հանգամանքը կ'ապացուցանէ, որ նա հետեւանք չէր գրսի ազդեցութեանց. նա պտուղ չէր անհատների մտքի եւ հոգու դեդերումների, ընդհակառակը, նա ծնունդ էր հայութեան վիճակուած պայմանների եւ այդ պայմաններից բխած ձգտումների: Դաշնակցութիւնը եկաւ չարունակելու եւ խորացնելու այն աշխատանքը, որ մինչ այդ կը տանէր միայնակ հայ եկեղեցական կազմակերպութիւնը: Դաշնակցութեան նշանաբանները դարձան՝ հայութիւն, հայրենիք, ոյժ եւ աշխատանքի ապահովութիւն:

ՌՈՒԲԷՆ

** Երուսաղէմները 7րդ դարուն յայտնուեցան պատմութեան բեմին վրայ: Լաւ ռազմիկներ էին եւ այր թէ կին իրենց վրայ չուրջ կը կապէին երիզաւոր թաշկինակներ, որոնք կը կոչուէին «քրուաթ» կամ քրաւաթ»: 1660ին, երբ Երուսաղէմները ընդունուեցան Ֆրանսական բանակին մէջ, Փարիզցիները չատ հաւնեցան իրենց երիզաւոր թաշկինակներուն եւ բոլոր երբաճաշակ մարդիկ սկսան իրենց վիզը զարդարել փողկապներով (քրաւաթ) որ չուտով ընդհանրացաւ:

** Թոլստօ վերջին անգամ բացատրեց,— «Երբ միլիոնաւորներ կը տառապին ու կը մեռնին, դուք միայն իմ մասին կը մտածէք»:

ՋՐՈՑՑ ԻՏԱԼԱՑԻ ԳԻՏՆԱԿԱՆԻ ՄԸ ՀԵՏ

ՄԻԼԱՆՕ, 23 յունուար.— Մշուշոտ ու ցուրտ իրիկուն մը, ժամերով քաղաքին զանազան կողմերը չերջկ վերջ, կ'ուղղուինք դէպի մեր գրասենեակը: Տաք բան մը խմելու նպատակով, վայրկեան մը սակայն կը մտնենք սրճարան, եւ ոտքի վրայ մուր մը կ'ապսպրենք: Ջարմանքով մեր քովը կը գտնենք փրոֆ. Պիօնիօ Պրոդիէրին, վաւերացուն, սեւ աչքերով երիտասարդ մը, 34 տարեկան: Տարին ներէ ի վեր արդէն համալսարանի մէջ պատմութեան դասախօս է, ինչպէս նաեւ նշանաւոր սաւառնորդ ու լրագրող, կը գրէ «Քօրբիէրէ Տէլլա Սէրա»յի մէջ: Իր անհանդարտ բնաւորութիւնը բնորոշելու համար բաւ է յիշել, ինչպէս մեզի պատմեցին մերիմներ, թէ մանկութեան տարիներէն փորձած է հեծեալանիւով աշխարհի չորս ջանը ընել:

Քանի մը տարիէ ի վեր Պրոֆ. Պրոդիէրին իր սաւառնակով (եւ միշտ մենակ կը պտտի) կ'այցելէ աշխարհի բոլոր երկիրները եւ կ'ուսումնասիրէ ժողովուրդներու, ազգերու բարքերը, պատմական անցեալը, մշակոյթը, ճարտարարուեստը եւն.: Իր վերջին ճամբորդութիւնը կատարած է Հիւսիսային Ամերիկա եւ դեռ կը շարունակէ գրել իր տպաւորութիւնները: Հաստատ կերպով կարելի է ըսել որ Պրոդիէրին կը ներկայացնէ Մուսոլինիին ուղած տիպար Իտալացին: Մենք հետաքրքրութեամբ հետեւած ենք իր յօդուածներուն եւ բանախօսութիւններուն, որոնց մէջ միշտ կը գտնենք յանդուգն ու համուտ դիտնականը, եւ հոգեբանը որ դիտէ մարդկային հոգեբանութեան խորը թափանցել: Անձամբ ծանօթ չէինք, բայց ահաւասիկ առիթ մը իրեն ծանօթանալու: Ինչո՞ւ կորնչի պատեհութիւնը: Վերջ ի վերջոյ, լրագրող մը ուրիշ առաքինութիւններու քով, քիչ մըն ալ համարձակութիւն պէտք է ունենայ:

Ճառա՛ջ, ուրեմն: Կը մտենանք ու կը բարեւենք: Փրոֆէսէօրը զարմացած մեր երեսը կը նայի կասկածոտ, բայց կը հանդարտեցնենք, յայտնելով մեր ինքնութիւնը եւ հիացումը: Այս պէս, ոտքի վրայ, սուրճի գաւաթներ մեր ձեռքին կը սկսի մեր խօսակցութիւնը, կամ տեսակցութիւնը:

— Այո, արուեստով ճարտարագէ՛տ ենք, բայց մեր ազատ ժամերուն կ'զբաղինք նաեւ լրագրութեամբ, եւ առիթը ունեցած ենք նաեւ ձեր մասին խօսելու մեր թերթերուն մէջ:

— Ուրախ եմ, եւ չնորհակալութիւններս կը յայտնեմ:

— Մե՛ղք որ վերջերս Թուսիոյ վրայ ձեր թռիչքին միջոցին չհանդիպեցաք նաեւ Հայաստան: Այդ երկրին մէկ չեն պակսիր առատ նիւթեր ձեր ուսումնասիրութիւններուն համար, իբր իբր Իտալացի, գոհունակութիւնը պիտի ունենայիք տեսնելու թէ ինչպէս իտալական մշակոյթը թափանցած է Հայաստան չնորհիւ այն հայ երիտասարդներուն որոնք իրենց ուսումը Իտալիա առած են:

— Իտալիան այդ կողմերը մանաւանր չահեր չունի ... Ճեսոյ էնկիւրիի կառավարութիւնը թոյլ չի տար այդ կողմերու վրայէն թռչիլ:

— Կը հասկնանք քրքական կառավարութեան չարուցած դժուարութիւնը, որ անկարող էր երկրին մէջ բարենորոգումներ կատարելու եւ վճռականութիւն ցոյց տալու արտաքին աշխարհին դէմ:

Պոլսոյ օտար չրջանակներու մէջ չամաւօրէն ըղոյց կը չրջէր թէ՝ այս վճռականութիւնը մեծ փոփոխութեան մը պատճառ պիտի ըլլար Համիտի ծննդեան օրը՝ յուլիս 27ին: Բայց այդ յեղափոխութիւնը ենթադրուածէն աւելի կանուխ ինքզինքը ցոյց տուած էր, եւ մէկ օրուան ընթացքին տակն ու վրայ ըրած էր Համիտի 33 տարուան վարչութիւնը (10 յուլիս 1908): Որովհետեւ այդ բռնակալ վարչաձեւը ոչ ժողովրդական պանդուածին եւ ոչ ալ հաւատարիմ բանակի մը յենած էր: Ընդհակառակն ան կապուած կը մնար զարչելի, անոպայ եւ ինչ ըլլալնին անձանօթ լրտեսներու: Բնականաբար, վտանգի մը պարուն, այս տեսակ ապականած ուժ մը օգտակար չէր կրնար ըլլալ: Իր ուժը, չահամոզ կողմնակալութեանց մէջ փնտռող բոլոր փտած վարչութիւններուն նման, Ապտիւլ Համիտի վարչաձեւն ալ, ապտուեան յորձանքին մէջ խեղդուած գացած էր:

Սակայն, սկիզբի օրերէն իսկ պարզուեցաւ թէ, գործը սխալ սկզբնաւորութիւն մը ունեցած էր: Դանակ դանակի իրարու թշնամի հանդիսացող զանազան ցեղերու դիրկընդխառնումը սխալ մըն էր: « Սահմանադրութիւն չնորհած » ըլլալուն համար, Համիտին չնորհակալութիւն յայտնելը դարձեալ սխալ էր: Սխալ մըն էր նաեւ ժողովուրդին « կեցցէ թագաւորը » աղաղակը փողոցներու մէջ: Սխալ էր Եըլտըզի պալատին առջեւ գտնուող հրապարակին վրայ հաւաքուած բազմահազար ժողովուրդին այն ենթադրութիւնը թէ Ապտիւլ Համիտ իր հպատակներուն բարիքէն զատ ուրիշ բան չէր ցանկացած 33 տարուան տիրապետութեան չրջանին, բայց իր չրջապատին գէշ խորհրդատու ըլլալուն պատճառով էր որ չէր կրցած իրական հօր դեր կատարել իր հպատակներուն հանդէպ: Սխալ էր, որովհետեւ, ինչպէս անգլիական դեսպանը 4 օգոստոս 1909 թուակիր տեղեկագրով մը կը տեղեկացնէր արտաքին գործոց նախարար խոտւարտ կրէյին—, « Ապտիւլ Համիտ գարուս ամէնէն մեծ գերասանն էր » եւ եըլտըզի պալատին առջեւ հաւաքուած բազմութեան առջեւ կը խաղար խիստ վարպետ խաղ մը:

Ճեսոյ, Թահսին փաչաներու, Իզզէթ փաչաներու, Լրտես փաչաներու եւ ուրիշներու նման արբանեակները մէկ կողմէն վերցուելէն յետոյ, 33 տարուան ընթացքին զուլումէ զատ ուրիշ բան չկատարած Աբդ-Համիտին, իբրեւ օգտակար զարգարանք պահուելը սխալ էր: Հազար ու մէկ զրկանքներու եւ վտանգներու մէջ Սահմանադրութեան համար աշխատող Թէրաքիը-եւ Իթթիհատ կուսակցութիւնը, ի՞նչպէս կրնար մոռնալ Ապտիւլ Համիտի կողմէ իրենց հասցուած չարիքները:

Ի՞նչպէս կրնար ներել Ապտիւլ Համիտին, որուն երեսէն հազարաւոր զատատեռնէ Թուրք երիտասարդներ հիւծեցան, թշուառացան եւ կամ մահացան աքսորավայրերու մէջ: Ի՞նչպէս կրնային հաւատալ՝ Ապտիւլ Համիտին սահմանադրութեան հանդէպ հաւատարիմ մնալուն:

Սխալ էր նաեւ Ապտիւլ Համիտի չրջանին հասած պետական մարդոց յանձնել սահմանադրական չրջանի պետական գործերը: Անոնց ինչ մտայնութեան տէր ըլլալը չատ զուն փոր ձերով չէի՞ն սորված:

Շար.)

«ԻԹԹԻՀԱՏ ԵԻ ԹԷՐԱԳԸ»

(ՔԱՂՈՒԱԾ ՊԵՀԱՔՏՏԻՆ ՇԱՒՔԻՐԻ ՅՈՒՇԵՐԷՆ)

Համիտի արբանեակներուն մէջ Ֆէհիմ փաչայի չափ նողկալի ուրիշ անձ չկար:

Ամփոփելով վերեւ դրուածները, կարելի է ըսել որ, Թէրագը եւ Իթթիհատ կուսակցութեան 1895 թուականին, այսինքն 13 տարիէ ի վեր տեւող գործունէութիւնը եւ այս գործունէութեան միացումը՝ Սելանիկի օսմ. ազատական կուսակցութեան հետ,

Մխս կողմէ Մակեդոնիոյ բարենորոգման պատրուակին տակ երկրին բաժանման աշխատող ռուսական, աւստրիական եւ անգլիական կառավարութեանց միջամտութիւնները, ո՛րոնք հայրենիքին հանդէպ գոյութիւն ունեցող ընդհ. մտահոգութիւնները բազմապատկեցին ինչպէս նաեւ հին ու փտած բռնակալական վարչաձեւին ապականութիւնները, այլեւս չափազանց հասունցուցած էին սահմանադրութեան հռչակումը:

1876 թուականէն ի վեր իր մութ առանձնարանին մէջ պահուած սահմանադրութիւնը այնքան հասունցած էր որ, մեծ պետութեաց Թուրքիայէն անջատել ուզած երկրամասին, այս ինքն Մակեդոնիոյ մէջ փրթած փոթորիկը, այդ հասուն պտուղը ձգեց Թէրագը եւ Իթթիհատ կուսակցութեան դողին մէջ:

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՑ ԽՆԴԻՐԸ ԿԸ ԾԱՆՐԱՆԱՑ

Այս բանին պատճառ հանդիսացող վերջին դէպքն էր Րէվալի տեսակցութիւնը: 1908 յունիս 9ին, Անգլիոյ Խոտւըրտ Է. Թագաւորը եւ Ռուսիոյ Նիքոլա ցարը, Րէվալի մէջ հանդիպում մը ունեցան: Այս խորհրդակցութեանց ընթացքին, վհատեցնող բռնութիւնները որոշ տարիքէ մը յետոյ, ենթակայ են նաեւ 25 առ հարիւր յաւելուածական տուրքի մը, համաձայն իրենց տարեկան եկամուտին: Երբ ենթական որեւէ օրինական պատճառով վերծ է տուրքէ, անոր տեղ իր հայրը պարտաւոր է վճարել ամուրիներու տահմանուած տուրքը:

Ֆրանսայի մէջ ալ, 1920էն ի վեր, գոյութիւն ունի ամուրիներու տուրքը, որ բաղդատմամբ իտալական օրէնքին, նուազ խիստ պայմաններ կը պարունակէ եւ յատուկ է միայն որոշ սակէ մը աւելի եկամուտ ունեցող քաղաքացիներու:

Ամուրիներու տուրքը գոյութիւն ունի նաեւ Անգլիոյ եւ Նուկոսլավիոյ մէջ:

** Ինչպէս ամէն երկիր, Պելճիա ալ ըլլալով ճարտարարուեստական կարեւոր կեդրոն մը, կը տառապի գործազրկութենէ: Հոս ալ անգործներու թիւը մեծ հանեմատութիւններու հասած է, բաղդատմամբ երկրին բնակչութեան: Կառավարութիւնը, ինչպէս նաեւ թաղապետական մնտուկները, իրենց տարեկան պիւտճէէն խոշոր դումարներ յատկացուցած են գործազուկներուն:

Գործազրկութեան դէմ պայքարելու համար, ներկայ գահլիճը մշակած է հանրօգուտ չինութեանց հսկայ ծրագիրներ, ինչպէս՝ ճամբաներու եւ երկաթուղիի գիծերու նորոգութիւններ, նոր ճամբաներու չինութիւններ, ջրանցքներու մաքրութիւն, նոր ջրանցքներու եւ ջուրի ճամբաներու բացում եւայլն:

Անգործներու տեւական գործ հայթայթելու եւ անոնց ձեռական աշխատութիւնը արժեցնելու համար, որոշուած է չինութեանց առեն հրաժարիլ մեքենաներու գործածութենէն եւ ամէն աշխատանքձեռքով կատարել: Այս նպատակով մօտերս հազարաւոր անգործներ աշխատանքի պիտի լծուին:

** Յունուար 20ին, հանրային տպասարկութեանց սէնտիքաներուն մէջ տեղի ունեցած ճակատը հսկայ ցոյց մը կազմակերպեց Պրիւսէլի մէջ, բողոքելու համար կառավարութեան հրամանագիր օրէնքներուն, մանաւանդ պետական պաշտօնեաներու ամսաթոշակներուն կրճատման դէմ: Անհամար բազմութիւն մը կը մասնակցէր ցոյցին՝ դրօշակներով, նուագախումբերով, բողոքի ցուցատախտակներով, եւն.— Քաղաքին կեդրոնական պողոտաները բոլորովին անանցանելի դարձած էին, եւ անօրինակ ոգեւորութիւն մը կը տիրէր ամէն կողմ: Ոստիկանութեան ձեռք առած խիստ միջոցներուն չնորհիւ, ցոյցը անցաւ խաղաղ, առանց որ եւ է անախորժ միջադէպի:

Անգործներուն տրուած նպաստի սակին կրճատման, ինչպէս եւ հանքագործներու կենսաթոշակին նուազումի որոշման վրայ, ընկերվարական կուսակցութիւնը ծրագրած է մօտերս կազմակերպել վիթխարի ցոյց մը, որուն պիտի մասնակցին Պրիւսէլէն եւ Պելճիոյ գաւառներէն հարիւր հազարաւոր պաշտօնեաներ եւ գործաւորներ: Կը խօսուի նաեւ ընդհանուր գործադուլի մը մասին, այն պարագային՝ երբ կառավարութիւնը մերժէ գոհացում տալ աշխատաւոր դասակարգին արդար պահանջներուն:

ՀՐԱՉԵԱՑ ՏԷՐՈՍԿԻ

ՆԵՎՅՈՒԿԴՈՒՅՆՈՔ

Ներքեւում կը հրատարակենք Ստալինի անվան շրջանի Ղուկասյանի անվան կոլտնտեսության կոլտնտեսականների նամակները, որոնք ուղարկված են մեզ կոլտնտեսության նախագահ ընկ. Ա. Ղազարյանի կողմից։

Մենք, Ղուկասյանի անվան կոլտնտեսության անդամներս, ուրախությամբ ենք ընդունում մեր հարեւան Ղարաքիլիսայի կոլտնտեսականների նամակը։ Մենք ուրախ ենք, որ նրանք ընդունեցին մեր հրավերը եւ ստանձնեցին մրցել մեզ հետ։ Մենք համոզված ենք, որ մրցումը մեր միջեւ կանցնի ընկերական պայմաններում եւ կօգնի մեզ ավելի լավ կազմակերպելու մեր աշխատանքը։

Մենք ընդունում ենք Ղարաքիլիսայի կոլտնտեսականների պայմանները եւ մեր կողմից առաջարկում ենք հետեւյալ պայմանները։

1. Մրցումը տեւում է 1935 թ. հունվարի 1-ից մինչեւ դեկտեմբերի 31-ը։

2. Մրցումը ընդգրկում է հետեւյալ աշխատանքները։

ա) Ցանքսի ժամանակ։ Ցանքսի ժամանակ մրցումը ընդգրկում է հետեւյալ աշխատանքները

ԵՂԵՄՆԱՀՈՏԱՑՈՂԻ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԻՑ

»»•«««

ԳԼՈՒԽ ՊԱՏԿԵՐ

— Տկներ, դեռևս մի քանի ամիս առաջ ես ձեզ հետ էի, ապրում էի ձեր տան մեջ, ուտում էի ձեր հացը, ձեր աղը, ձեր հյուրընկալությունից օգտվում էի ամեն օր, ամեն ժամ, ամեն վայրկյան, և ահա ես ձեզ դավաճանեցի, ես ձեզ դավաճանեցի, ես ձեզ դավաճանեցի... Ես ձեզ չեմ արդարացնում, ես ինձ չեմ արդարացնում, ես ինձ չեմ ներում, ես ինձ չեմ ներում, ես ինձ չեմ ներում...

— Դուք չեք ներում, պարո՛ն Ռոսկո, ես ձեզ ներում եմ, ես ձեզ ներում եմ, ես ձեզ ներում եմ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 – 70
(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉԻՆԳՇԱԲԹԻ
31
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
31 Janvier
1935

11րդ ՏԱՐԻ - 11e Année N° 2717

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼՈՆՏՈՆ ՊԻՏԻ ԿՐՆԱ՞Յ ՓԱՐԱՏԵԼ ՄՇՈՒՇԸ

Այսօր, հինգշաբթի, Լոնտոն կ'երթան Ֆրանսայի վարչապետն ու արտաքին նախարարը, համաձայն անգլիական կառավարութեան բազմանքին:

Մէկ ամիսէն ի վեր է որ սեղանի վրայ կը դնուի այս խնդիրը. բայց այս չարթու միայն կարելի եղաւ քիչ – շատ գաղափար կազմել անոր արժէքի մասին:

Եւ այս չարթու է որ ամէնէն աւելի յոռետես կ'երեւայ Փարիզի մամուլը:

Անշուշտ պաշտօնական շրջանակները կը պահեն իրենց դիւանագիտական լաւատեսութիւնը:

Բայց, վայրկեան չէ հեռանկարը, դատելով նոյն իսկ Լոնտոնի եւ Փարիզի կիսապաշտօնական օրգաններու արտայայտութիւններէն:

Այցելութենէն առաջ, Փարիզի անգլիական դեսպանը չարք մը խօսակցութիւններ ունեցաւ Ֆրանսայի վարիչներուն հետ, պարզելու համար իր կառավարութեան տեսակէտները:

Մրեւնոյն առեն, Ֆրանսական կառավարութիւնը պարտք սեպեց կանխաւ բացատրել թէ ի՛նչ կը սպասէ Մեծն Բրիտանիայէն:

«Թայմզ»ի եւ ուրիշ իրազեկ թերթերու տեղեկութեանց համաձայն, լուրջ տարբերութիւն մը կը բաժնէ երկու պետութեանց տեսակէտները:

Ամէն բանէ առաջ, Մեծն Բրիտանիա չուզեր ո՛ր եւ է նոր յանձնառութեան տակ մտնել, Ֆրանսայի պահանջած ապահովութիւնը երաշխաւորելու համար:

Բրիտանական տեսակէտով, եղած համաձայնութիւնները բաւական են (Լոքառնօ) եւն.), եւ անհրաժեշտ է կարգ մը դիջումներ կատարել, որպէսզի ապահովուի Գերմանիոյ գործակցութիւնը:

Այդ դիջումներէն մէկն է՝ զոհացում տալ Գերմանիոյ, սպառազինութեանց իրաւունքի հաւասարութեան մասին: Մանաւանդ որ, Սարի յաղթանակը աւելի զօրացուց Գերմանիոյ դիրքը:

Բրիտանական կառավարութիւնը աչքի առջեւ ունենալով այս պարագան եւ Գերմանիոյ վերազինումը, կ'առաջարկէ վերջ տալ Վերսայլի դաշնագրին 6-րդ բաժնին մէջ նախատեսուած պայմաններուն եւ կաշկանդումներուն եւ անոր փոխարէն Գերմանիան յառաջ քաշել, մասնակցելու համար սպառազինութեանց սահմանափակման ընդհանուր պայմանագրի մը:

Դաշնագրին 6-րդ գլուխը կը վերաբերի Գերմանիոյ զինուորական, ծովային եւ օդանաւային սպառազինութեանց կրճատման (իրականին մէջ՝ ոչնչացում):

Արդ, գաղտնիք չէ որ Գերմանիա չատոնց խախտած է այդ պայմանները:

Ան երկու տարի առաջ սկզբունքով ընդունել տուաւ հաւասարութիւնը: Եւ որովհետեւ միւսները մերժեցին խօսքէն գործի անցնիլ, Գերմանիա ոչ միայն քաշուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութենէն եւ զինաթափութեան խորհրդաժողովէն, այլ եւ նոր զարկ տուաւ իր սպառազինութեանց, լուրջ մտահոգութեան մատնելով յաղթականները:

Այժմ կացութիւնը յանգած է ճշմարիտ անելի մը, եւ ճար մը գտնելու համար է որ Լոնտոն հրաւիրուած են Ֆրանսայի վարչապետն ու արտաքին նախարարը:

Ի՞նչ է Ֆրանսայի դիրքը, այս անելին հանդէպ:

Ան կ'ուզէ որ Մեծն Բրիտանիա աւելի գործնական խմաստ մը տայ Լոքառնոյի դաշինքին եւ որոշ, պարտաւորիչ յանձնառութիւններ ստանձնէ: Ուրիշ խօսքով, տեսակ մը նոր զինակցութիւն, որմէ բոլորովին կը խրտչի Լոնտոն:

Ֆրանսա մտահոգ է մանաւանդ անոր համար որ, Գերմանիա ոչ միայն կը վերազինուի, այլ եւ անբաւական կը գտնէ 300,000 զինուորը, իբրեւ մնայուն բանակ, ինչպէս առաջարկած էր Անգլիա, զինաթափութեան հարցին քննութեան առեն:

Միւս կողմէ, զինուորագրութեան տարիներ կան ուր Ֆրանսական բանակը սովորական չափով զինուորցուներ չունենար:

Այս տեսակէտէն Փարիզի մտահոգութիւնը այնքան լուրջ է որ, ընդհ. սպայակոյտը ուրիշ ելք չի գտներ, եթէ ոչ աւելցնել զինուորութեան չրջանը, մինչեւ երկու տարուան բարձրացնելով:

Առ այժմ յետաձգուած է այս փոփոխութիւնը, նկատի առնելով հանրային կարծիքին եւ մասնաւորապէս ձախակողմեան հոսանքներուն ընդդիմութիւնը: Բայց, ինչպէս Պ. Ֆլանտէն ալ յայտարարեց հարցումի մը առթիւ, կառավարութիւնը չվիտի վարանի ի հարկին այդ միջոցին դիմելու:

Ֆրանսա խորապէս մտահոգ է նաեւ ուրիշ պատճառով մը:

Լեհաստան հետզհետէ պարելով Ֆրանսայէն, աւելի մօտեցած է Գերմանիոյ, եւ կ'ըսեն թէ զինուորական դաշինք մըն ալ կնքած է անոր հետ: Գաղտնի համաձայնութիւններ ունի նաեւ Ճապոնի, որ սպառնալով Ռ. Միութեան, անուղղակի կը վնասէ նաեւ անոր բարեկամին՝ Ֆրանսայի:

Ասոր համար է որ Փարիզի մէջ ամէն բան կը փորձեն, որպէս զի Գերմանիան ալ մասնակցի արեւելեան ուխտին,— էապէս Ֆրանսական ծրագիրը մը:

Այս խնդիրը պիտի յուզուի նաեւ Լոնտոնի մէջ, իբրեւ լրացուցիչ օղակ մը Հռոմի համաձայնութեանց, որով կ'ներաչխաւորուին Աւստրիոյ անկախութիւնը եւ հողային ամբողջութիւնը:

Լոնտոն պիտի կրնա՞յ փարատել մշուշը, թէ աւելի պիտի թանձրացնէ զայն, պահելով իր չքեղ մեկուսացումը եւ պնդելով Գերմանիան սիրաշահելու եւ ժըննեւ վերադարձնելու տեսակէտին վրայ:

Ահա այն խոշոր հարցականը, որ լարած է գլխաւոր մայրաքաղաքներուն ուշադրութիւնը, մղձաւանջի մը պէս կախուելով Եւրոպայի քաղաքական հորիզոնին վրայ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԲՈՒՐՈՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

=o·o=

Ընկերվարական երեսփոխան մը կը նկարագրէ Լիոնի հայ բանուորներու թշուառութիւնը

=o–o=

Պ. ԷՌԻՈՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՎՏԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Երեսփ. ժողովի երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, կարդաց – ուեցան երեք հարցապնդումներ՝ գործազրկութեան տագնապի եւ բաղաքական փախստականներու հետապնդման մասին: Երեսփոխան մը պահանջեց դրամ տրամադրել այն շրջաններուն որոնք բազմաթիւ գործազուրկներ ունին: Ուրիշ մը դիտել տուաւ թէ կառավարութիւնը մոռացութեան տուած է գիւղերը, հանրօգուտ շինութեանց աշխատանքները կեդրոնացնելով Փարիզի շրջանին մէջ: Ան ալ պահանջեց դրամ տրամադրել բաղաքապետութեանց: « Մահուան ծառայող գործերու համար դրամ կը գտնէք, պէտք է գտնէք նաեւ կեանքի գործերուն համար»: Ցետոյ գանգատեցաւ թէ տակաւին ամէն բան եղած չէ գիները իջեցնելու եւ ապրուստը ածանցնելու համար: Ընկերվարական երեսփոխան մը նկարագրեց գիւղական շրջաններու ահաւոր թշուառութիւնը: Համայնավար երեսփոխան կարշէրի խօսեցաւ օտարականներու արտաքսման վերաբերեալ, որ ամէն օր կ'աւելնայ: «Ապահովութեան Տեսչութիւնը վերջերս, որ ամէն օր կ'աւելնայ: «Ապահովութեան Տեսչութիւնը վերջերս, տարման այնպիսի միջոցներ կը գործադրէ որոնք մեծ յուզում կը պատճառեն ամէն կողմ»: Այս առթիւ յիշեց շարք մը օրինակներ:

Վիճաբանութիւնները դեռ կը շարունակուին, բայց Պ. Էռիօ պարտ սեպեց անմիջապէս պատասխանել այս առաջին բննադատութիւններուն, բացատրելով կառավարութեան դիրքը՝ աշխատանքի եւ ապաստանի իրաւունքի մասին:

Առաջին հարցին առթիւ (աշխատանքի իրաւունք), անպաշտօն նախարարը դիտել տուաւ թէ ամբողջ հարցը կ'ամփոփուի հետեւեալ երկու թուանշաններուն մէջ·— 400,000 փրանսացի գործազուրկ, 800,000 օտար բանուոր: Ինչ կը վերաբերի ապաստանի իրաւունքին, բան չէ փոխուած հանրապետական աւանդութենէն: «Կառավարութիւնը կը պահէ ապաստանի իրաւունքը բոլոր անոնց համար որոնք Ֆրանսա կ'ապաստանին, պայմանաւ որ էրէական յանցանքներ գործած չըլլան, յարգեն մեր երկրին անկախութիւնը եւ խռովութիւններ չյարուցանեն »:

Հարցապնդող երեսփոխանը գոհացում պտացած չըլլալով, Պ. Էռիօ նորէն խօսք առաւ եւ հաստատեց թէ բոլոր թղթածրարները մէկ – մէկ պիտի քննուին կարելի մարդասիրութեամբ: «Բայց, աւելցուց, կարելի չէ պահանջել որ Ֆրանսայի մէջ պահուին ան – հատներ որոնք էրէական յանցանքներ գործած կամ պայքարիչ – ներ պահած են »:

Ասոր վրայ խօսք առաւ Պ. Լէօն Պլում, ընկերվարական վարիչը, եւ բողոքեց թէ ներքին նախարարութիւնը կանոնաւոր թուղթեր կը պահանջէ բաղաքական փախստականներէն: «Ան – շուշտ չէք կրնար պահանջել որ անոնք վաւերացուած անցագիրներ ներկայացնեն գիրենք հալածող իշխանութիւններէն »:

Պլում բացատրեց թէ ապաստանի իրաւունքը եւ աշխատանքի իրաւունքը անբաժանելի են, գոնէ այն փախստականներուն համար որոնք միայն իրենց աշխատանքով կ'ապրին: «Գործնական – նին մէջ, օտարականները դէպի սահման կ'առաջնորդուին բոլոր միջոցներով, նոյնիսկ ալել – էշելով: Կառավարութիւնը իրաւունք չունի կանխաւ ամբաստանեալ համարելու մարդիկ որոնք բաջութիւնը եւ երբեմն հերոսութիւնը ունեցած են պաշտպանելու իրենց բաղաքական համոզումները: Գալով օտար բանուորներուն, ուրիշ ըսելիք չունիմ եթէ ոչ այն որ ոստիկանութիւնը այնպիսի դաժան, տմարդի եւ անհանդուրժելի խստութեանց կը դիմէ որոնք կը հակասեն ապաստանի իրաւունքի հանրապետական եւ միանգամայն փրանսական աւանդութեան »:

Ցետոյ խօսեցաւ դարձեալ ընկերվարական երեսփոխան մը, Հիւսէլ, որ նկարագրեց մօտ հազար Հայերու վիճակը, Լիոնի շրջանին մէջ: Բացատրեց թէ կառավարութիւնը ոչ միայն կը մերժէ աշխատանքի արտօնագիր տալ անոնց, այլեւ կը գրկէ գործազրկութեան նպաստէն: Խօսեցաւ նաեւ Պ. Տօրիօ, երիտասարդ հանմայնավարը (այժմ վտարուած), որ ուժգնօրէն պաշտպանելով ապաստանի իրաւունքը, ձաղկեց «ոստիկանական կարգ մը գործողութեանց վայրագութիւնը »: Այս առթիւ դիտել տուաւ·— «Բազմաթիւ ներմակ Ռուսերու արտօնագիր տրուած է շարժավար (շոֆէօր) դառնալու, բայց քոյլ չեն տար որ Ֆրանսա մտնեն սպանիացի յեղափոխականները: Երբ Ալֆոնս ԺԳ. Ֆրանսա եկաւ, իրաւունքի քուղք հարցուցի՞ք»:

Աջակողմեան երեսփոխան մը, Քսավիէ տը Վլալա իր կարգին խօսելով, ըսաւ թէ չուզեր որ Ֆրանսան ապաստանարան ըլլալով, դառնայ «աղբ ցանելու դաշտ մը»:

Վիճաբանութիւնները յետաձգուեցան, լսելու համար Ֆրանսէլէն Պույեօնի հարցապնդումը՝ Գերմանիոյ վերազինման եւ Լոնտոնի նամբորդութեան մասին:

Հարցապնդում Գերմանիոյ վերազինման մասին

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երեսփ. ժողովի նոյն նիստին մէջ, պատասխանելով Պ. Ֆրանսիլէն Պույեօնի հարցապնդման, Պ. Լավալ յայտարարեց թէ միտք չունի վիճաբանութիւն բանալու: Պ. Ֆլանտէն եւ իսկ Լոնտոն կ'երթան համաձայն անգլիական կառավարութեան բազմանքին:

(Հարեթեան շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԹԵՐԱՑՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ՏՈՒԺԵՆ

=o·o=

1· Այսօր, 31 յունուար, վերջին օրն է տուրբերու յայտարարութեան առաջին մասին (թղշակներ):

2· Դարձեալ վերջին օրն է 10 եւ 5 սանթիմնոց պղինձէ դրամներու գործածութեան: Փետր· 1էն յետոյ արժէք չպիտի ունենան այդ մանրուքները:

3· Վաղուընէ սկսեալ (1 փետրուար), իրենց ինքնութեան թուղթերը նորոգելու պէտք է ձեռնարկեն անոնք որոնց պայմանաժամը լրացած է 1934 դեկտեմբեր 31ին:

Պզտիկ անհոգութիւնները երբեմն ծանր հոգեր կը պատճառեն:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ ՆՊԱՍՏԻ ԽՆԴԻՐԸ

=o–o=

ՈՐՈ՞Ի ԿԸ ՊԱՏԿԱՆԻ 50,000 ՖՐԱՆՔԸ

ԽՄԲ.— Անցեալ չարթու գրուեցաւ թէ Մարսէյլի քաղաքապետութիւնը 50,000 ֆրանքի նպաստ մը քուէարկած է, հայ գործազուրկներուն համար : Այս առթիւ թիւրիմացութիւն մը ծագելով ըլլալով, Մարսէյլի մեր թղթակիցը դիմած է հայ լեգէոնականներու միութեանատենապետ Պ. Յ. Նշանեանի, լուսաբանութիւններ ստանալու համար: Ահա Պ. ատենապետին յայտարարութիւնը·

— Մարսէյլի հայ գործազուրկներու նպաստի դադարման խնդիրը շարժման մէջ դրաւ ազգ· վարչութիւնը, գաղթ· օֆիսը, ստեղծուեցաւ եւ ուրիշ մարմին մը, որուն երեք ուղղութեամբ եւ անջատաբար գործեցին, իրենց շուրջը հաւաքելով Հայրենակցական, բարեգործական եւ ուրիշ միութիւններ եւ անհատներ: Բայց բոլորն ալ անգիտացան հայ լեգէոնական միութեան մը գոյութիւնը, միայն «Իրաւազուրկ անգործներու պաշտպան» մարմինն էր որ իր պատգամաւորութեան Փարիզէն վերադարձին — Փարիզէն եղած թելադրանքին վրայ — գործակցութեան հրաւիրեց նաեւ մեր միութիւնը: Այլապէս մենք չէ որ պիտի խուսափէինք միացեալ եւ միակամ մարմնի մը աշխատակցելէ:

Լեգ· Միութեան վարչութիւնը որոշեց եւ ընդհանուր ժողովն ալ ետքէն հաստատեց — խնդրել իշխանութիւններէն օտարական չնկատել այն Հայերը որոնք անձնուիրաբար ծառայեցին Ֆրանսական շահերուն եւ հայրենիքի պաշտպանութեան, եւ շարունակել գործազրկութեան նպաստը: Անժխտելի իրաւունք մը, որուն յաջողութեան պարագային Հայերու յատկացուած տասը հազար ֆրանքի նպաստընկալներէն առնուազն հարիւր ընտանիքներ պիտի պակսէին , որովհետեւ արձանագրուած 70 անդամներու վրայ հաւասարն պաշտօնական անգործներ ունինք, բացի անկանոն անգործներէ:

Նահանգապետութիւնը մերժեց մեր խնդրանքը: Ան իր ելմտացոյցին մէջ բացառութիւն նախատեսած չէր, բայց անպաշտօն կերպով զգացուց որ եթէ բաղաքապետութեան դիմենք, աւելի բախտաւոր կրնանք ըլլալ: Միութեանս պատուոյ նախագահ Պ. Տիրան Թէրէեանի անձնական ջանքերուն եւ կորովի միջամտութիւններուն շնորհիւ բաղաքապետութիւնը նկատի առաւ մեր խնդիրը եւ օրակարգի անցուց: Երեսփոխան եւ բաղաքապետի Ա. օգնական Պ. Սապիանի, նմանապէս նախկին ռազմիկ մը, կարեւոր դեր ունեցաւ ի նպաստ հայ կամաւորներուն: Յունուար 12ին տեղական թերթերը արձանագրեցին այս լուրը, եւ ժողովէն ետքը, յունուար 15ին թերթերը հաստատեցին զայն: Յունուար 14ին բաղաքապետութեան 1934ի յաւելուածական ելմտացոյցին մուտքագրութենէն անմիջապէս ետքը Պ. Սապիանի մեզի յայտնեց թէ, գործազրկութեան նպաստին շարունակութիւնը անկարելի եղաւ, բայց մուտքագրուեցաւ 50,000 ֆրանքի գումար մը, իբրեւ առաջին նպաստ ֆրանսական բանակի անգործ հայ կամաւորներու: Ցետոյ անձնական մակի մը մէջ (ուղղուած Պ. Թէրէեանի) իր յայտարարութիւնը հաստատեցինետեւեալ տողերով·—«Պատիւ ունիմ ձեզի յայտնելու թէ ձեր խնդրանքին վրայ բաղաքապետական ժողովը 50,000 ֆրանքի նպաստ մը մուտքագրեց, իբրեւ առաջին օգնութիւն: Այս գումարը յատկացուած է օգնելու մեծ պատերազմին ֆրանսական բանակի հայ կամաւոր ընկերներուն: Երբ ելեւմտացոյցը հաստատուի, ձեզի պիտի յանձնուի»:

Անհաւասիկ մեր գիտցածը այն բանի մը յիսուն հազարներու մասին: Իւրաքանչիւր մարմին կ'ուզէ վերագրել զայն իր դիմումներուն եւ հետեւաբար իր սնտուկին: Քուէարկուած — ոչ թէ խոստացուած — մէկ յիսուն հազար կայ, այն ալ ի նպաստ հայ կամաւորներուն, եթէ չի սխալիր առաջարկը օրակարգ անցընող, պաշտպանող, ընդդիմախօսները համոզող եւ արդիւնքը բերանացի եւ գրաւոր յայտնող Պ. Սապիանին:

Գնահատելով հանդերձ այս առթիւ երեւան եկած նախանձախնդրութիւնը, անհանդուրժելի կը գտնենք որ ոմանք գիտակցաբար թէ անգիտակցաբար շփոթութեան մատնեն հանրային կարծիքը, ըսելով կամ գրելով թէ ընդհ· հայ անգործներուն տրամադրուած գումար մը կամաւորները կ'ուզեն իրենց սահմանել:

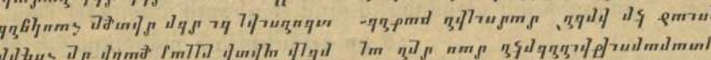
Կ'արժէ ըսել անոնց թէ՝ հայ կամաւորը աւելի սեւ օրերու մէջ իր հացը բաժնեց գաղթական եղբայրներու հետ, եւ այժմ հոս, այս հաստատուն հողին վրայ չէ որ անոնց պատառ մը հացը խլելու անգթութիւնը պիտի գործէ:

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ նոր կառավարութիւնը ձերբակալեց 7 մագեդոնացիներ՝ Մ իխայլովի խմբակէն, 22 հոգի ալ՝ Փրոթոկորեւի խմբակէն, մէկն ըլլալով այս վերջինին 2 գլխաւոր վարիչները: Նախորդ կառավարութիւնը աւելի մեղմ ընթացք բռնած էր այս վերջիններուն հանդէպ, իսկ նորը հրամայած է հաւասար խստութեամբ հետապնդել երկուքն ալ:

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ պատահեցան արեւելեան երկաթուղիներու յատնական մասին մէջ, Խաիրնէի եւ Տիքէճայի միջեւ: Հաղորդակցութիւնները ընդհատուեցան:

«ԵԿԵՈՅԻՆ ՎՐԴ ՏՈՒՇՎԱԾՈՎ»

(ՖԱՆՏԱՍՏԻԿ ՊԱՏՄՎԱԾՔ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ)

Ալեքսի Վոռոշիլը

Ալեքսի Վոռոշիլը ծնվել է 1872 թվականի հունվարի 2-ին Ֆաֆլյոր գյուղում, որը գտնվում է Ֆրանսիայի հարավային մասում, Ալպերի ստորոտներին։ Նրա հայրը՝ Ժան Վոռոշիլը, աղքատ գյուղացի էր, որը ստիպված էր լինում ամբողջ տարին աշխատել ուրիշների հողերում։ Մայրը՝ Մարի Վոռոշիլը, տնային գործերով էր զբաղվում և մեծացնում էր հինգ երեխաների։ Ալեքսին ընտանիքի ամենամեծ զավակն էր։

Ալեքսին ընդամենը 6 տարեկան էր, երբ նրան ուղարկեցին գյուղի տարրական դպրոցը։ Դպրոցը գտնվում էր գյուղից 3 կիլոմետր հեռավորության վրա, և ամեն առավոտ նա ստիպված էր քայլել այդ ճանապարհը։ Ձմռանը ցուրտ էր, և երեխան հաճախ ոտքերը ձյան մեջ էր թրջում։ Դպրոցում նա սովորում էր ֆրանսերեն, թվաբանություն և պատմություն։ Ուսուցիչը՝ պարոն Դյուրանը, նկատեց տղայի կարողությունները և խորհուրդ տվեց ծնողներին ուղարկել նրան միջնակարգ դպրոց։

1887 թվականին Ալեքսին ընդունվեցին Ֆաֆլյորի միջնակարգ դպրոցը։ Ընտանիքը չուներ միջոցներ, որպեսզի նրան ապահովեր գիշերօթիկ բնակարանով, ուստի տղան ստիպված էր ամեն օր քայլել տուն և հետ։ Ճանապարհը տևում էր մոտ երկու ժամ։ Ձմռանը նա հաճախ ուշանում էր դասերից, և ուսուցիչները նրան նկատողություններ էին անում։ Սակայն Ալեքսին չէր հուսահատվում։ Նա սիրում էր կարդալ և հատկապես հետաքրքրվում էր պատմական գրքերով։

1890 թվականին տղան ավարտեց դպրոցը և որոշեց շարունակել ուսումը Լիոնի տեխնիկական ինստիտուտում։ Հայրը դեմ էր այդ որոշմանը, քանի որ կարծում էր, որ որդին պետք է սկսի աշխատել և օգնի ընտանիքին։ Սակայն մայրը պնդեց, որ Ալեքսին պետք է հնարավորություն տրվի սովորելու։ Ի վերջո հայրը զիջեց, և տղան մեկնեց Լիոն։

Լիոնում Ալեքսին ստիպված էր աշխատել՝ ուսման վարձը վճարելու համար։ Նա աշխատում էր գրադարանում և մասնավոր դասեր էր տալիս ավելի փոքր տղաներին։ Ուսումը դժվար էր տրվում, քանի որ նա ստիպված էր զուգակցել աշխատանքը սովորելու հետ։ Սակայն նա չհուսահատվեց և 1892 թվականին ընդունվեց Լիոնի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։

Համալսարանում Ալեքսին հանդիպեց շատ նոր գաղափարների, որոնք մեծ ազդեցություն ունեցան նրա հետագա կյանքի վրա։ Նա սկսեց հետաքրքրվել սոցիալիստական շարժմամբ և մասնակցել ուսանողական հանրահավաքների։ Այդ ժամանակ Ֆրանսիայում մեծ լարվածություն էր տիրում, քանի որ կառավարությունը ճնշում էր բանվորական շարժումը։ Ալեքսին ականատես եղավ մի քանի ցույցերի, որոնք ցրվում էին ոստիկանության կողմից։

1895 թվականին Ալեքսին ավարտեց համալսարանը և ստացավ իրավաբանի դիպլոմ։ Նա որոշեց վերադառնալ Ֆաֆլյոր և բացել իր փաստաբանական գրասենյակը։ Սակայն նրա քաղաքական հայացքները արագորեն զարգանում էին, և նա սկսեց մասնակցել տեղական սոցիալիստական կազմակերպության աշխատանքներին։

1898 թվականին Ալեքսին ամուսնացավ իր դասընկերուհի Մարիի հետ։ Նրանք ունեցան երեք երեխա՝ երկու աղջիկ և մեկ տղա։ Ընտանիքը ապրում էր համեստ պայմաններում, քանի որ Ալեքսին հրաժարվում էր պաշտպանել հարուստների շահերը և հիմնականում աշխատում էր բանվորների համար։

1902 թվականին Ալեքսին ընտրվեց Ֆաֆլյորի քաղաքապետ։ Նա դարձավ առաջին սոցիալիստը, որը գլխավորեց քաղաքը։ Նրա ընտրությունը մեծ աղմուկ հանեց, և պաշտոնյաները փորձեցին խոչընդոտել նրա աշխատանքը։ Սակայն Ալեքսին հաջողությամբ իրականացրեց մի շարք բարեփոխումներ, որոնք բարելավեցին քաղաքացիների կյանքը։

Նա հիմնեց անվճար գրադարան, կառուցեց նոր դպրոցներ և հիվանդանոց։ Նա նաև ներմուծեց ութժամյա աշխատանքային օրը քաղաքի ձեռնարկություններում։ Այդ բարեփոխումները մեծ դժգոհություն առաջացրին տեղի հարուստների շրջանում, որոնք սկսեցին ակտիվ պայքար մղել նրա դեմ։

1904 թվականին Ալեքսին հրաժարական տվեց քաղաքապետի պաշտոնից և վերադարձավ իրավաբանական պրակտիկային։ Նա պաշտպանում էր գործադուլավորների և քաղաքական բանտարկյալների շահերը։ Նրա հեղինակությունը աճում էր, և նա դարձավ հայտնի ողջ տարածաշրջանում։

1914 թվականին Ֆրանսիան մտավ Առաջին համաշխարհային պատերազմի մեջ։ Ալեքսին, որպես հայրենասեր, կամավոր գնաց ռազմաճակատ, չնայած արդեն 42 տարեկան էր։ Նա ծառայեց որպես զինվոր և մասնակցեց մարտերի Վերդենի մոտ։ Պատերազմի ավարտից հետո նա վերադարձավ Ֆաֆլյոր և վերսկսեց իր գործունեությունը։

1919 թվականին Ալեքսին ընտրվեց Ֆրանսիայի խորհրդարանի պատգամավոր։ Նա ներկայացնում էր Ֆաֆլյորի շրջանը և պայքարում էր աշխատավորների իրավունքների պաշտպանության համար։ Նա առաջարկեց մի շարք օրենքներ, որոնք նպատակ ունեին բարելավել աշխատանքային պայմանները և սոցիալական ապահովությունը։

1924 թվականին Ալեքսին կրկին ընտրվեց քաղաքապետ և այս անգամ ավելի մեծ աջակցություն ստացավ։ Նա շարունակեց իր բարեփոխումները, կառուցեց նոր դպրոցներ և հիվանդանոցներ, ինչպես նաև ընդլայնեց գրադարանը։ Նա նաև սկսեց պայքարել կանանց ընտրական իրավունքների համար։

1929 թվականին Ալեքսին հրաժարվեց քաղաքապետի պաշտոնից և ամբողջությամբ նվիրվեց գրական գործունեությանը։ Նա սկսեց գրել հուշեր, որոնք հետագայում հրատարակվեցին մի քանի հատորով։ Այդ հուշերում նա նկարագրում էր իր կյանքի և քաղաքական գործունեության մանրամասները։

Ալեքսին մահացավ 1934 թվականի մարտի 15-ին՝ 62 տարեկան հասակում։ Նրա հուղարկավորությանը մասնակցեցին հազարավոր մարդիկ, որոնք եկել էին հարգանքի տուրք մատուցելու իրենց սիրելի առաջնորդին։ Նրա անունը մնաց Ֆաֆլյորի պատմության մեջ որպես ամենահայտնի քաղաքապետներից մեկի։

ՀԱՅՐԸ ՄԱՀԱՑԱՎ 1934 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

ՀԱՅՐԸ ՄԱՀԱՑԱՎ — Հուն մի մեքենա հայրենի տարին։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչպես է ծագել այդ անունը։ Ոմանք ասում էին, թե այդ անունը տրվել է նրա պատճառով, որ մեքենան ամեն անգամ, երբ ուզում էին գործի դնել, հայհոյանքներ էր արձակում։ Մյուսները պնդում էին, թե այդ անունը տրվել է նրա պատճառով, որ մեքենան ամեն անգամ, երբ ուզում էին գործի դնել, հայհոյանքներ էր արձակում։

Ամեն դեպքում, այդ անունը մնաց նրան մինչև վերջ։ Հայրը մահացավ 1934 թվականի մարտի 15-ին՝ 62 տարեկան հասակում։ Նրա հուղարկավորությանը մասնակցեցին հազարավոր մարդիկ, որոնք եկել էին հարգանքի տուրք մատուցելու իրենց սիրելի առաջնորդին։ Նրա անունը մնաց Ֆաֆլյորի պատմության մեջ որպես ամենահայտնի քաղաքապետներից մեկի։

ՀԱՅՐԸ ՄԱՀԱՑԱՎ 1934 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

ՀԱՅՐԸ ՄԱՀԱՑԱՎ — Հուն մի մեքենա հայրենի տարին։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչպես է ծագել այդ անունը։ Ոմանք ասում էին, թե այդ անունը տրվել է նրա պատճառով, որ մեքենան ամեն անգամ, երբ ուզում էին գործի դնել, հայհոյանքներ էր արձակում։ Մյուսները պնդում էին, թե այդ անունը տրվել է նրա պատճառով, որ մեքենան ամեն անգամ, երբ ուզում էին գործի դնել, հայհոյանքներ էր արձակում։

Ամեն դեպքում, այդ անունը մնաց նրան մինչև վերջ։ Հայրը մահացավ 1934 թվականի մարտի 15-ին՝ 62 տարեկան հասակում։ Նրա հուղարկավորությանը մասնակցեցին հազարավոր մարդիկ, որոնք եկել էին հարգանքի տուրք մատուցելու իրենց սիրելի առաջնորդին։ Նրա անունը մնաց Ֆաֆլյորի պատմության մեջ որպես ամենահայտնի քաղաքապետներից մեկի։

ՋՈՒՅԱՔԱՆՉՅԱԼ

Ցիրկ ձմռան ժամին

Ցիրկ ձմռան ժամին
Ես տասը տարեկան էի,
Ես տասը տարեկան էի,
Ես տասը տարեկան էի,

ֆիւն: «Թէ ֆրանսական եւ թէ անգլիական կառավարութիւնները վստահ են իրենց շահերու համերաշխութեան մասին: Անշուշտ երկուքս ալ կը շահագրգռուինք Գերմանիոյ վերազինման եւ միջազգային գործակցութեան խնդիրներով: Ֆրանսա գիտէ — որովհետեւ պատմութիւնը սորվեցուցած է մեզի այս դասը — թէ ի՛նչ բանի պէտք ունինք մեր երկրին պաշտպանութեան համար: Տկար Ֆրանսա մը ֆիչ բարեկամներ պիտի ունենար, իսկ մեկուսացած Ֆրանսա մը զօրաւոր չպիտի ըլլար »:

Երեսփ· ժողովէն առաջ, նախարարական խորհուրդ մը գումարուած էր, ուր թէ վարչապետը եւ թէ արտաքին նախարարը բացատրեցին իրենց բռնելիք դիրքը՝ Լոնտոնի մէջ: Կառավարութեան տեսակէտը այն է թէ՝ իրաւունքներու հաւասարութեան խնդիրը ճնշելէ առաջ, Գերմանիա պարտաւոր է մտնել հաւաքական ապահովութեան ծրագրի մը մէջ, որ նախատեսուած է Հռոմի համաձայնութիւններով եւ արեւելեան ուխտով:

Նոր տիօրինութիւններ

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԱՒԹԻԻ

Նախարարական խորհուրդի առջի օրուան նիստին մէջ, աշխատանքի նախարարը առաջարկեց հանրապետութեան նախագահին վաւերացման ենթարկել հրամանագիր մը, որուն համաձայն կարգ մը պայմաններու մէջ գործազրկութեան նպաստի գումարէն բաժին մը պիտի վճարուի այն գործատէրերուն որոնք վերստին գործ կուտան անգործներուն:

Միեւնոյն առեն, կազմուած է օրինագիծ մը, որ պիտի ներկայացուի խորհրդարանին: Այս օրինագծին համաձայն, աշխատանքի ժամերը պիտի կրճատուին այն արհեստներուն եւ շրջաններուն մէջ ուր գործատէրերը նշանակած են շաբաթը առնուազն 48 եւ օրը 8 ժամ աշխատանք:

Երկրորդ օրինագիծ մը կ'առաջարկէ վերահաստատել հին օրէնք մը (1852), որ ջնջուած էր պատերազմի շրջանին եւ որուն համաձայն կալուածատէրները պարտաւոր են նորոգել իրենց ըստացուածքը եւ մաքուր պահել զայն:

Ծանր ողողումներ Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ

Հեղեղումնան անձրեւները ծանր ողողումներ պատճառեցին Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ: Էտիրնէ Խաղաքը ողողուած է մեծ մասով: Ելեկտրական լոյսի կեդրոնը խանգարուած ըլլալով, ամբողջ Խաղաքը մութի մէջ մնաց: Բազմաթիւ տուներ վնասուեցան, ուրիշներ ալ փլան: Վտանգուած շրջաններու բնակիչները կը փախչին: Երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ միջեւ: Արեւելեան եկսպրեսը 27 ժամ ուշ հասաւ: Կը վախցուի որ Թուրքիոյ եւ Եւրոպայիմնացեալ մասին միջեւ հաղորդակցութիւնները ընդհատուին ատեն մը:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

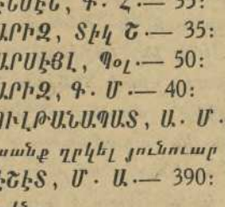
ՍԹԱՎԻՑՔԻի գործին հարցաքննութիւնները վերջացան: Քանի մը չաբաթ պէտք է, վերջնական ամբաստանագիրը կազմելու համար: Այս առթիւ կազմուած Թղթածրարներու թիւն է 51, որ կը ներկայացնէ 17,000 կտոր: Ատոնց մէջ կան 33 մատնագիտական տեղեկագիրներ, 7000 մեքենագրուած էջերով: Հանրապետու-թեան դատախազը կը հաշուէ թէ իր վերջնական ամբաստանագիրը պիտի բաղկանայ 600 մեքենագրուած էջերէ (350 էջ գործը պարզելու համար, 200 էջ՝ բանաձեւելու համար): Իբր 2000 ամբաստանութիւններ պիտի լսեն երդուեալները:

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ եղաւ Պ. Փրէսսո, հանրապետութեան նախկին դատախազը, որուն անունը չատ անգամ յիշուեցաւ Սթաւիցքիի գայթակղութեանց առթիւ: 69 տարեկան էր: Առողջ կ'երեւար նախորդ իրիկունը, երբ կնոջը հետ ճաշարան մը գնաց: Երեք-չաբթի առաւոտ արթնցած ատեն, անհանգստութիւն մը զգաց եւ քիչ յետոյ մեռաւ, երբ կինը տաք ջուր կը պատրաստէր: Աբգատըէն յատաջդիմելով իր ասպարէզին մէջ, հանրապետութեան ընդհ. դատախազ նշանակուեցաւ 1928ին: Իր գէմ եղած ամբաստանութիւնը այն էր թէ Սթաւիցքին ազատած է պատիժէ, 1926ին, չարք մը ձգձգումներով: Քեռորդին էր նախկին վարչապետ Շօթանի, որ նմանապէս կ'ամբաստանուէր: Տիկին Փրէսսո պահանջէց դիմադրութիւն կատարել, որպէսզի անձնասպանութեան չվերագրուի մահը, ինչպէս կը կասկածին շատեր:

1,600,000 ֆրանքի Թղթադրամ, որ ամփոփուած էր Թղթատարական պայուսակի մը մէջ, անհետացած է իր տեղը հասած ատեն: Ծատկացուած էր Վիլ – Էվռառի եւ Մէզոն Պլանշի յիմարանոցներուն պաշտօնէութեան Թոշակներու վճարման: Պայուսակը կնքուած եւ Լուվռէն ճամբայ հանուած էր չաբաթ օր·երբ բացին, պարապ էր···

300 ԿԱՄԿԱԾԵԼԻՆԵՐ ձերբակալուեցան Վիէննայի մէջ, ի նախատեսութիւն փետրուարեան յեղափոխութեան տարեդարձին: Կալանաւորներուն մեծ մասը ընկերվարականներ եւ համակիրներ են:

ՅՈՒՐՏԸ ՉԻ ՄԵՂՄԱՑԱԾ ՏԱԿԱՒԻՆ: Առջի օր զերոյէն վար 10 աստիճանի իջած էր էյֆէլի աշտարակին կատարը: — Անոսի մէջ (Տիժոն) հինգ զինուորներ մեռան մէկ չարթուան ընթացքին, կրիպի հետեւանքով: Երկու հարիւր զինուորներ ալ հիւանդ են: — Նանսիի մէջ երեք դպրոցներ փակուեցան մինչեւ փետր. 4: 4:

Փարիզ եւ արուարձանները

ՕՐԱՄ ԵՆԹԱԿԱՄԻՏԷԻ ընկ. ընդհ. ժողովը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Պէքոնի կայարանին դիմացի սրճարանը:

Գաւառ

ՍԻՆ ՇԱՄՈՆԻ «Վարուժան» խումբը ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին:

ԳԱՄԱԿՕՄՈՒԹԻՒՆ

Հրազդան, Քրիստափոր եւ Ագթիւր սկզբոր միացեալ խումբերու դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ave- ies Coblins*ի սրճարանը:*

Կը խօսի ընկեր *ՄԱՀԱԿ ՏԻՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ*, նիւթ՝ «Հայաստանի վերաշինութեան իրական պատկերը»:

ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՅԻՍ 15ԻՆ **Salle CHOPIN**Ի ՄԷՋ

Raki "ERIVAN"

ԵՐԻՒԱՆ սպրդ, որ ճանչուած է իր առաջնակարգ յատկութեամբ, սպիներու դէմ ամէնէն նախընտրելի *մեծ վաճառանիշը* կը ներկայացնէ:

ԵՐԻՒԱՆ օղին արտադրուած է *Թորումով*, բնական *անիսոնի* խառնուրդով, եւ խտղոլի հիւմով, երաշխաւորուած է քիմիական ամէն բաղադրութիւնէ զերծ ըլլալը:

Պահանջեցէք, փնտռեցէք ԵՐԻՒԱՆ օղին Մեծաքանակ գնումներու դասցէ՝

Ագտօն Ատէ

S. A· GRANDES DISTILLERIES PEUREUX

48, Bld. des Vignes, Marseille

Tél. Colbert 58 - 10

եաեւ DISTILLERIE VIAL

18, Rue Fontaine, St. Denis (Seine)

Tél. Plaine 09 - 95

Լիոնի եւ Շրջանեերու Ներկայացուցիչ՝

D. N. BAHADOURIAN

82, Rue Séigne. Lyon (Rhône)

Նիսի եւ Շրջաններու գործակալ՝

M.M. H. Khatchadourian et Danielian

24, rue Assalit· Nice (A· M.)

ՆԱԻՐԱԿՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՔՈՒՐՊՎՈՒԱ, Օ· Պ·— 35:
ՖՕՆԹԷՆ, Համ· եղբ·— 70:
ՓԱՐԱԿ, Ն· Պատ·— 60:
ԱՐՆՈՒՎԻԼ, Ն· Նիկ·— 70:
ԱՐՆՈՒՎԻԼ, Մ· Նիկ·— 70:
ՓԱՐԻԶ (16), *Օբ· Եղի·*— 50:
ՎԷՆՍԷՆ, Գ· Հ·— 35:
ՓԱՐԻԶ, Տիկ Շ·— 35:
ՄԱՐՍԷՒԼ, Պօլ·— 50:
ՓԱՐԻԶ, Գ· Մ·— 40:
ՍՈՒԼԹԱՆԱՊԱՏ, Ա· Մ·— 100: *Սկսանք ղրկել յունուար 28էն:*
ՄԷՇԷՏ, Մ· Ա·— 390: *Կարգադրեցինք:*
ՐՆՆԱԴ, Վ·— 140:
ԼԱ ՍԻՕՒԹ, Կօր·— 150:
ՄՕՆՏՈՒՐՕԼ, Մ· Ար·— 70:
ՇԱՒ, Պ· Ա·— 25:
ՍԱՐՍԷԼ, Օբ· Օամ·— 35:
ԼԻՄՆ, Գործ·— 600:
ՔԱՆ, Վ· Գ·— 75:
ԼԻԿՕՑԼ, Ա· Ի·— 70:
ՇԱՎԱՆՕԶ, Ա· Մ·— 70:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Գործ·— 1010:

ՀԱՑ ԵՐԳՈՒԻՀԻՆ՝ ԱՆԹԻԼԻՍ

կիրակի օր, 3 փետրուար ժամը *14 30ին 15·* Որ պիւլպիւլեան պիտի երգէ «Փուռ ալի կիրակնօրեայ նուագախումբ դիւթիչ, որ լսելի պիտի ըլլայ P. T. T· էյֆելի աշտեղի կայարաններէն·

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**

(*12* année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

159, Rue Lafayette **Tél. Nord 68 - 02**

Կը սանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը սպասկանէ առեւտրական եւ հայտարար գատարանները, ուր անոնց, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման ներարեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ *ժամադրութեամբ*

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) **17, Rue Damesme, PARIS (13)**

ՀՐԱԺԵՇՏԻ ԵՐԵԿՈՅ

Ի ՊԱՏ Ի ԻՐ ՀԻՄՆԱԴԻՐ – ՂԵԿԱՎԱՐ

ՍԱՔՕ ՅԱԿՈՐԵԱՆԻ (*Փարիզէն մեկնումի առիթով*)

կազմակերպած է «ՄԻՓԱՆ» երգչախումբը

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2ին, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9էն մինչեւ լոյս

PETIT JOURNALԻ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

21, Rue Cadet. Métro: Cadet

Գեղարուեստական բաժնին կը ներկայացուի շատ սիրուած

«ԱՆՈՒՇ» **ՕՓԵՐԱՆ** ամբողջութեամբ (Սկիզբը ժամը 9.15)

Ժողովրդականացած խմբերգներով, մեներգներով, գեղջկական շուրջպարերով:

«*ՄԻՓԱՆ*»ը հայկական իր ճեղ տարազներով կ'երգէ նաեւ ոգեւորիչ եւ զուարթ խմբերգներ վերջին անգամ **ՍԱՔՕ ՅԱԿՈՐԵԱՆի** ղեկավարութեամբ:

Եւրոպական պարերը «Ալժանցիին» ընտիր նուագախումբով:

Սիրուն անակնկալներ: Առատ հոթիւեոն: Նոյն եւ մասչելի պիւֆէ:

Մուտք կիներու՝ 7.50, *Այրերու* 10 *ֆր.: Առաջին* 3 *շարքերը* 15 *ֆրանք:*

Երեկոյթը բացառիկ ըլլալով ոչ մէկ հրաւիրատոմս չի ղրկուիր:

A. GODOVSNIKOFF

30, QUAI de PASSY, PARIS (16). Tél. JAS. 01-50. Métro: PASSY.

Loterie Nationale, 1935 Առաջին շրջան վիճակահանութիւնը ՓԵՏՐՈՒԱՐԻՆ:

Ամբողջ, 1/2, 1/4, 1/10 եւ 1/20 տոմսակներ:

Loterie des Régions Libérées Վիճակահանութիւնը ՓԻՏՐՈՒԻՒՐ 22ին:

Շերտ՝ 21, 22, 23, 24, 25.

ՖԱՒՔԻՐ ԹԱԼՐԱԼ ՊԷՅ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՇԱՐՔ ՄԸ

ՍԿՍԱԾ Է ՏԱԼ

THÉATRE DES CAPUCINES

39, Bld. des Capucines-Paris

Որ պիտի տեւէ մինչեւ 31 *Յունուար Հինգշաբթի, ամէն եւեկոյ ժամը* 9ին: *Պիտի կատարէ միտքերու փոխանցման, թելադրական եւ հարացման հետաքրքրական փորձեր:*

Մուտք 10 *ֆրանք:*

"ԱԹԼԷՆՔ", ճաշարանի վերաբացումը

13, Rue Serpente. Métro: St. Michel

«*ԱԹԼԷՆՔ*» ճաշարանը, որ նորոգութեան պատճառաւ ժամանակաւորապէս գոցուած է, կը վերաբացուի այս կիրակի: Բացման առթիւ յատնաւորդներուն պիտի տրուին նուէրներ (primes): Արեւելեան խորոված՝ներու մասնագիտութիւն:

Թարմ, առատ եւ չափաւոր գին:

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

115 Route d'Orléans, Cachan. (Seine).

Մեր նպարավաճառատան մէջ կը գտնէք ձեր ուզած ամէն տեսակի առաջնակարգ եւ ծարմ նպարեղէնները՝ ամենազեղուած գիներով:

ՐԷՔԼԱՄ ԿԱՐՃ ԺԱՄԱՆԱԿի ՀԱՄԱՐ:

Փութացէք օգտուիլ մեր բացառիկ պիտոյքէն:

Ապուխտ սկսեալ քիլօն 17էն մինչեւ 25 ֆր.		Թուզ իմպրի կէս քիլօն	2.25
Պամիա (էրմիս) օխանոց	6	Չիվապտուղ Արքական կէս ք.	3.50
Պամիա քիլօնոց	4.85	Նուշ կէս քիլօն	2.50
Սալցա 250 կրամ	2.25	Կաղին կէս քիլօն	2.50
Պուլկուր Ա. կարգի քիլօն	3.50	Պաղտատի արմաւ կէս քիլօն	1.65
Ձերմակ պանիր լիվրը	4	Իւղ լիտրը	3
Ձերմակ պանիր Ա. կարգի լիվրը	5.50	Հէլվա կէս քիլօ	2.50
Քաշէր պանիր քիլօն	16 եւ 18	Մարսէյլի օճառ 16 կտորը	11.50
Սարտին առաջնակարգ 3 տ.	5	6 տեսակ օղի լիքէորներ, լաւագոյն վաճառանիշով	
Ջամիչ իմպրի եւ Քալիֆորնիոյ կէս ք.	2.50	30 տես. լիքէորներ, լաւագոյն վաճառանիշով	

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէքքօ՝ Օսէօ եւ Սէճ Մէքէի Հեռաձայն **Danton: 52-73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

«ԾԱՌԱՉ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (11)

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

»»»··«««

Գրեց՝ ՐԱՖՖԻ

Իմ սիրտը բարախում էր եւ ուրախութենից եւ տրամութենից: Ուրախ էի, որ պիտի տեսնեմ մօրս, քոյրերիս եւ վերջապէս Սառայինն: Տըրտում էի, երբ յիշում էի վարպետիս ցաւալի դրութիւնը:

Ես վճռել էի մի սարսափելի դիտաւորութիւն· Նախ գնալ քաւոր Պետրոսի մօտ, առաջարկել նրան, որ դիմէ դատաւորին եւ յայտնէ, թէ ինքն է կատարուած չարագործութեան հեղինակը եւ ազատէ անմեղ վարպետիս կեանքը: Իսկ եթէ քաւոր Պետրոսը այնքան ազնուութիւն չի ունենայ, որ յանձն առնէ իմ առաջարկութիւնը, — ես երդուել էի՝ իմ սուրը ցցել նրա նենգաւոր սրտի մէջ, եւ նրա դիակի վրայից անցնելով, ինքս անձամբ գնալ այն հրապարակի վրայ, ուր պիտի կատարուէր վարպետիս դատապարտութեան վճիռը, եւ իմ ձեռքը մեկնել դահճին, ասելով· «կտրեցէք այդ բազուկը, այդ ձեռքով է ջնջուած այդ բանալին»···

Այդ մտածութիւններով բորբոքուած, ես արդէն դանւում էի քաւոր Պետրոսի դրան հանդէպ· սկսեցի զբաղանմուրճը զարնել: Ծայնուեցաւ ծառան, յայտնեց որ աղան տանը չէ:

— Ինչպէս տանը չէ, յիմար, դուչեցի ես, եւ չհաւատալով նրա խօսքերին, ներս մտայ:

— Ասում եմ տանը չէ, էլի, պատասխանեց նա մրթմրթալով,— դնա աչքովդ տես, թէ կը գտնես, այն ժամանակ ասա ինձ յիմար:

— Իսկ քաւորի կի՞նը:

— Քաւորի կինը քնած է:

Բայց մեր ձայնից քաւոր կինը արդէն զարթնել էր, նա կիսահագնուած ճրագը ձեռին դուրս եկաւ, բակը, ուր ես վիճում էի ծառայի հետ:

— Ախ, Մուրատ, գաւակս, դո՞ւ ես, ասաց նա գառն հառաչանքով, եւ մօտեցաւ գրկեց ինձ:

Ես ապշած մնացի:

— Փառք քեզ, Աստուած, փառք քեզ, ասում էր նա, արտասուքը աչքերում,— ես քեզ բոլորովին կորած էի համարում··· դարձեալ փառք լինի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին, որ կարողացայ տեսնել քեզ···

Քաւոր կնոջ զթասրտութիւնը ինձ բոլորովին զինաթափ արեց, իմ կատաղութիւնը բաւական մեղմացաւ, եւ ես հանդարտութեամբ յայտնեցի, թէ ցանկանում էի քաւոր Պետրոսին տեսնել:

— Քանի՞ չարաթ է, որ նա տանը չէ, գաւակս, ո՞ւր է գնացել մենք էլ չդիտենք: Այն օրից, որ քո վարպետի հետ պատահեց այն դժբախտութիւնը (ախ, Թող Աստուած ինքը ողորմութիւն անէ այն խեղճին)· Պետրոսը քուն եւ հանգստութիւն չունէր, ասում էր, սուբր Տիրամայր, այդ ի՞նչ պատահեց, միշտ քեզ վրայ էր մտածում, միշտ քեզ համար էր աղօթում: Եւտոյ ասաց ինձ, կնիկ, ես պիտի գնամ գտնեմ Մուրատին, անփորձ տղայ է, չլինի թէ նա էլ վտանգի մէջ ընկնի: — Գնաց քեզ փնտռելու, ախ, հիմա որքան կ'ուրախանայ, երբ տեսնէ, որ դու ողջ առողջ տուն ես եկել:

Ես ամենեւին չէի կասկածում, որ քաւոր Պետրոսը իմ մասին անհոգ կը լինէր, ես բոլորովին հաւատում էի, որ նա գնացել էր ինձ որոնելու, որովհետեւ իմ մի սխալ քայլից, իմ մի անզգոյշ խօսքից կախուած էր նրա կեանքը: Այդ պատճառով կարճ կարեցի քաւորի կնոջ հետ, որովհետեւ գիշերը անցնում էր, չուզում էի մօրս տեսնել:

— Մնա մեզ մօտ գաւակս, թախանձում էր քաւորի կինը,— այս ժամանակ ո՞ւր ես գնում:

Երբ ես յայտնեցի, թէ գնում եմ մօրը տեսնելու, նա ասաց·

— Գնա գաւակս, պէտք է նրան էլ ուրախացնել· խեղճ կնիկ, որքան լաց էր լինում նա քո համար, ասում էր Մուրատս կորաւ, էլ չեմ տեսնի նրան··· հիմա կը տեսնէ կ'ուրախանայ:

Երբ ես կամենում էի բակից դուրս գալ, քաւորի կինը խորհուրդ տուեց, որ ծառային ինձ հետ տանեմ,— դի՛ չեր է, գաւակս: Աստուած էր նա,— ո՞վ է իմանում, կարող է հազար չար ուրբի պատահել···

— Պէտք չէ· ասեցի ես եւ հեռացայ:

Դուրս գալով փողոցի խաւարի մէջ, ինձ պաշարեցին նոր եւ աւելի ծանր մտածութիւններ·— քաւոր Պետրոսին չգտայ, ուրեմն նրա մասին բոլոր նախապատրաստութիւնները ոչնչացան, ի զուր անցան··· Ի՞նչ էր մնում անել: Վարպետիս դատապարտելու օրը մօտ էր·— երկու գիշեր եւս, այնուհետեւ նրան պիտի դուրս բերէին մեղապարտների հրապարակի վրայ: Ի՞նչ պիտի անէի, եթէ մինչեւ այսօր չգտնէի քաւոր Պետրոսին: Ահա մի հարց, որին վճիռ տալու մէջ ես դժուարանում էի:— «Եթէ նրան չդըտնեմ, ինձ կը մնայ կատարել իմ վերջին դիտաւորութիւնը, այսինքն անձամբ ներկայանալ դատաւորի մօտ, խոստովանուել ճշմարիտ իրողութիւնը, եւ իմ աչքը մեկնելով դահճի դանակի առջեւ, ասել՝ «կտրեցէք այդ ձեռքը, որ իր միամտութեամբ մի չարագործի համար գործիք դարձաւ »:

Բայց պէտք էր նախեւառաջ տեսնուել մօրս հետ· նա կը մեռնէր կըսկծից, եթէ յանկարծ կը լսէր սիրելի որդու բօթը:

Ես մտայ այն փողոցը, ուր գտնւում էր մեր տունը:

Պարսից վարչութեան կամայակա-

նութիւնները ինձ բաւական յայտնի էին· ես գիտէի, եթէ մի յանցաւոր փաստական է դառնում, կառավարութիւնը կամ կալանաւորում է նրա ազգականներին, կամ նրա տան վրայ սարվազներ է դնում, սկսում են նեղացնել տանեցիներին· մինչեւ փախտականը յայտնուի: Ի՞նչ պիտի անեմ մտածում էի ես, եթէ կը մտնեմ մեր տունը եւ կը տեսնեմ այնտեղ սարվազներով լցուած: Քաւորի կինը այդ մասին ինձ ոչինչ չասեց եւ ես այնքան չփոթուած էի, որ մոռացայ հարցնել, թէ ինչ դրութեան մէջ է մեր տունը:

Վճռեցի նախ գնալ Սառայի մօտ, նրանցից տեղեկանալ մեր ընտանիքի դրութեան մասին, յետոյ գնալ մօրս տեսնելու: Սառայինց տանը կից էր մեր տունը, նրան ի հարկէ, յայտնի կը լինի ամէն ինչ:

Զարմանալի բան է մարդու սիրտը, ան եւս հրաբորբոք, անխորհ պատանու սիրտը — չատ անգամ ինչ բանի որ փափաքում է նա· խելքն էլ սատանայի նման այնպիսի ապացոյցներ է առաջ բերում, որ անպատճառ կատարուի այդ փափաքը:

(Շար·)